

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Mariale

Albertus <Magnus, Heiliger>

[Basel], nicht nach 1474

[urn:nbn:de:bsz:31-333245](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-333245)

Rechnung

162

K^{is.}

20 * 15 * 38
20 * 56 * 8
20 * 93 * 49
20 * 10 * 2
20 * 2 * 10
20 * 4 * 10

Liber de laudibus gloriosissime dei genitricis marie semper
virginis famosissimi sacre pagine interpretis domini alberti mag
ni de laugingen radispanen. epi necno pdicatoris ordiis p
fessoris celeberrimi incipit feliciter

Olara est et q̄ nūq̄ marcescet sapia. Sic scri
ptū est sap. vi. et facile videt̄ ab hīs q̄ dili
gūt eā. et inueiet̄ ab hīs qui querūt eā. Pre
occupat eos qui se occupiscūt ut illis se por
ōndat qui de luce vigilauit ad eā nō laborabit assidēt̄ em̄
illā forib⁹ suis inueiet̄. cogitare ergo de illa est sēsus con
sumat⁹ et qui vigilauerit p̄pter illā cito secur⁹ erit. qm̄ di
gnos seip̄a circuit querēs et in vīs suis ostēdet se ill' hy
lariter et in omī p̄uidēcia occurret illis. Itez scriptum est
eccl̄i. xxiii. Qui edūt me adhuc esuriēt. et qui bibūt me
adhuc siciēt qui audīt me nō confūdet̄. et qui opant̄ in me
nō peccabūt. q̄ elucidāt me vitā eternā hēbūt. Adiuuamōi
ergo largiflue spōsiōis submixus fiducia fiducialis mīto
man⁹ in op⁹ alias certe sup̄ meū ingemolū et sciolam meā
me mimiū eleuare. Scio aut̄ q̄ nō est abbreviata manus
dñi. sed adhuc oīa possibilīa sūt credēti. Est aut̄ opus qd̄
attēptam⁹ dñice incarnatōis exordiuū describēt̄ nre redē
ptōis misteriuū qd̄ in laudē et gliaz et honorez gloriosissime et
solius v̄re honore sup̄ omēz creaturā virgis m̄ris dei ip
sius auxiliij specialissima cōfidēcia suscipim⁹ in laborem et in
eiufdēz mīa tanq̄ infirmissima spei nre anchora expētātes
finē cōsumatōis et p̄miuz laboris que est motrix volūtatis
et causa opātōis et inspectrix intentōis. Obsecro ergo in
p̄mis mīaz dei omnipotētez p̄rez misericordiaz qui lucez in
habitāt̄ inaccessibile ut effugatis lumie sue claritatis er
roris fallacia. flitatis zizania. vanitatis glā. det mihi v̄z
intelligere et dicere de m̄re ip̄ius mie et veritatis. Obsecro
et eos qui p̄ns opusculū forsan dignabūt̄ur aspicere ut si

Scio laudē ab ip̄o p̄fero.

102.6

a

quod si ipso ex sui forsitan ut contingit nouitate. aut ipso aliquid
dubium pulsauerit non facile ascribat temeritati. sed parcat potius
cuius simplici deuotio. **N**on enim interdum? gloria virginis nostris
medicinis adornare. vel cum silio altiloq. capatoribus intelli
gencis aliquid noui aut magni eudere. et non glorias virginem
laudare et nosmetipsos estiare. sed rudibus et simplicibus deuo
tionis munus per verba simplicia ministrare. **N**ecum enim bene agi
tur quamuis nihil dignum reputatione de benedictissima domina tam
quam indignum vita et nimum? scia mei pectoris ore protulero si
tamen occasiones de ipsa scribendi et loquendi sapientibus subministro
Ut autem lector in homini operis materia minus laboris habeat et
continencia ipsius plenius summatim recognoscat. quedam quasi
principia premitte que luce sequentibus ministrabunt. **E**t titulos
supponam per quos et materia comprehendat diuisa. **E**t lectori illud quod
de materia inspicere per tempore uoluerit expediri demonstretur
Quia quod tibi occurrit ut ratione faciendum scias fecisse deum tamquam
bonorum omnium conditorem. **Aug.** de li. ar. **C**um sumum ut nimum bonum
nunc communi cauit omnem omninabile alicui. **D**ionis. quod omnes appetita
tes inferiorum habent superiores cum excellencia. **I**dem lex quod hanc est
diuinitatis sacrissima per prima sedam ad suam diuissimam reducere
lucem. **I**dem quod ad omnem inueniens in deo sequitur impossibile. **E**t
ad omnem inueniens cui maior ratio non repugnet sequitur necessarium
Anselm. auctoritas fidei flagitat et ratio hominem parat. ratio
ad intellectum cogitationemque producit quamque neque auctori
tatem ratio penitus deserat cum considerat eum credendum sit et
certitudinis summa est ipsius iam cognite et perspicue verita
tis auctoritas. **Aug.** de vera religione. **Q**uerendum est ratio quod
consecrat vitari fiatque ipsa veritas auctoritas sine qua nec est
nec ualida auctoritas. **B**asil. **I**bi secure quisque sensu suo abun
det ubi uel certe ratio uel manifeste auctoritati non obuiat quod
scit. **I**dem cum quisque in scripturis sanctis conat scire id quod in
eis scribitur qui scripsit quod mali est si sciat hoc quod tu lux om
nium ueridicorum mentium conditor. **Aug.** in li. confes. xii. **C**um ali
quis dicit hic scit quod ego religiosus arbitror dicere cur non

verūq; poci? si verūq; vni ē etli qd̄ terciū r̄si qd̄ quārtūz
etli qd̄ aliud oīno v̄z quāsp̄iā in h̄is verbis videt **Cur** nō
oīa illa vidisse credat̄ p̄ quē deus viuis sacras l̄ras vera r̄
diuerſa viſuris multoz ſc̄libz t̄pauit. **Aug⁹** in eodē **Ego**
certe inrepidus de corde meo p̄nūcio ſi ad culmē aucto-
ritatis aliqd̄ ſcriberē ſic mallez ſcribere vt qd̄ veri quīſq; de
h̄is rebz cernere poſſet id mea verba reſonarēt q̄ vt me-
am verā ſniam ad h̄ ap̄li⁹ p̄nerē vt excluderē alias q̄z flū-
tas me nō poſſz offēdere **Aug⁹** in eodē **Senſit** moyſes in
h̄is v̄bis **In** p̄n⁹ r̄c. r̄ cogitauit eū ea ſcriberet q̄c̄ h̄ v̄i
p̄eui⁹ iuēire. ā n̄dū potui⁹ r̄ cū i eis iuēiri p̄t̄ **Aug⁹** ſup̄
ḡn̄ q̄ nec in cozpalibz nec in ſp̄ualibz aliqd̄ ē vacuū **Stilli-**
ma v̄go a nullo illuſtriū v̄m̄c̄t̄ in aliq̄. **Dam̄.** Cū de p̄ctis
agit̄ nllā de ea fit q̄tio. **Aug⁹** de natura et gr̄a **Stilli-**
ma v̄go ea puritate nitebat q̄ ſub d̄o maior neq̄t̄ intelligi **Anſz**
Ego puto q̄ copioſior ſc̄ificatōis b̄ndictō in eaz d̄ſcēdit
que ipi⁹ nō ſolū ſc̄ificauit ortū ſ; etiā vitā ab omī d̄m̄eops
p̄ccato cuſtodiret̄ imunez qd̄ alteri nemi in natis m̄lieruz
credit̄ eſſe donatū **De** cuius nimiz reginā virginū ſingulari
p̄uilegio abſq; omī p̄ccato ducere vitā que dū p̄c̄i mor-
taliz pareret redēptorē mun⁹ vite r̄ iuſticie oibz obtine-
ret q̄ ei nullū bonū deſuit cui⁹ pura creatura in ſtatu vie
capax fuit.

Stilli ma v̄go

De cuius reginā

Incipit tabula caploz
rū pntis opis rē

Si necesse fuit mis
sioz fieri C. j.
Quez ueniebat
mitti. pmo si hoiez. C. ij.
Si angelū. ca. iij.
Si archangelū ca. iij.
Si pncipat? ca. v.
Si potestates ca. vi.
Si virtutes ca. vii.
Si dnatōes ca. viii.
Si thronos ca. ix.
Si cherubim ca. x.
Si seraphim ca. xi.
Si tēs pmos ordies C. xij.
Si oēs āgelos ca. xiiij.
Si spūm scm ca. xiiij.
Si filiū ca. xv.
Si prem ca. xvi.
Si totā trinitatē ca. xvii.
In q spē āgel? missus fu
it. pmo si i h pētia ca. xviiij.
Si in colūbina ca. xix.
Si in humana ca. xx.
Cui? etatis spē. p° si in.
In quo sexu ca. xxi.
puerili ca. xxii.
Si in virili ca. xxiiij.
Si in iuuemili ca. xxiiij.
In qua veste Primo si in
Candida ca. xxv.
Si in sordida ca. xxvj.
Si i bicolorata ca. xxvij.

Qua hora. Primo si in or
tu diei ca. xxviii.
Si in meridie ca. xxix.
Si in vespe ca. xxx.
Si i media noc. ca. xxxi.
Quo loco. Primo si in ci
uitate ca. xxxii.
Si in tēplo ca. xxxiiij.
Quare i galilea ca. xxxiiij.
Q. i nazareth ca. xxxv.
Quare ad virginē nō ad
mulierē ca. xxxvi.
Q. nō ad ioseph ca. xxxvii.
In quo actu fuerit dna.
p° si i dēplatoe ca. xxxviiij.
Si in actōe ca. xxxix.
Si despōlai potuit r eui
despōlata fuit ca. xl.
Qua etate despō. f. ca. xli.
De ei? pulchitudine p° si
fuit pulchra corpali r in
qbz dlistat. pul. ca. xliij.
De corpis q̄titate ca. xliij.
De m̄b°. pportōe ca. xliiij.
De colore cutis ca. xlv.
De colore capill. ca. xlvj.
De colore oclor. ca. xlvij.
Q. addit viro ca. xlvij.
Q. cui nomē erat ca. xlix.
Q. nom spō. ioseph ca. l.
Q. de domo dauid ca. li.
Q. dauid i genealog. dñi
p̄oit r q̄re p̄oit eui pecca
tor fuit ca. liij.

Q. tñ vñ? peccor noiat? ca. liij.
Q. in genealogia ei? boi
et mali ponit? ca. liij.
V. mrez dñi ouiebat no
bile eē se dñz carnē ca. lv.
Quid sit nobilitas car
nis. ca. lvj.
Quare p ioseph genealo
gisetur ca. lvij.
Quare mlieres nō genea
logisantur ca. lvij.
Quare nomē virginis et
nō virgini ca. lix.
Quare nomē maria ca. lx.
Qualr igressus āge. e. lxi.
Quare reperit āgelus et
ron gabriel ca. lxij.
Si ostio clauso vit et si
ad solā et in q̄ positōe fuit
sez et si sedbat et si pstrata
iacebat et si stabat et si ge
nu fledebat et qd orabat
et si āglō assurrexit e. lxij.
De salutatōe et qre ab a
ue incipit non a salute vel
gaude vel par. ca. lxij.
Qualr fu sine v ca. lxv.
Quare ecclesia apponit ma
ria ca. lxvi.
Quare āgelus non posu
it. ca. lxvij.
Quar nō glā plēa e. lxvij.
De dñā pleitudinis grē

ei? ad pleitudiez e. lxix.
Ad pleitudiez m̄r. e. lxx.
Ad pleitudiez scōz e. lxxi.
De spālī grē pleitudīe
brissime v̄gis. ca. lxxij.
De otētis in hac pleitu
dīe **E**t p̄mo de gr̄is sac
mētalibus vtrum baptri
sata ca. lxxij.
Quo bap̄ isate ca. lxxij.
Quare n̄ scriptū. e. lxxv.
De s̄firmatōe ca. lxxvi.
De cōmūione. ca. lxxvij.
De p̄ma. p̄mo si cōtrita
et si ofessa ca. lxxvij.
Quis ofessor ca. lxxix.
Si ordies habuerit et q̄
re mlieres ad sacros ordi
nes nō pmoueat? ca. lxxx.
De extrema vnctōe et de
solatōe p̄dcor **E**t ad qd
illud sacm suscepit et q̄
scriptū nō sit **E**t de t̄plici
bono m̄rimonij ca. lxxxi.
De v̄tutibz theo. p̄mo si
fidē habuerit. ca. lxxxij.
Si spem ca. lxxxij.
Si caritatē ca. lxxxij.
De q̄ritate cari. ca. lxxxv.
Si eāle āgel. ca. lxxxvj.
De caritate ip̄i? ad p̄xi
mum. ca. lxxxvij.
De v̄tutibz cardinalibus
p̄mo de iusticia. e. lxxxvij.

De spēbus iusticie. pmo
de latia. ca. lxxxix.
De dulia ca. xc.
De obediēcia. ca. xci.
De penitēcia ca. xcii.
De prudēcia ca. xciii.
De fortitudie et spēbus
ei⁹. pmo de magnitate et
de magnificēcia. et de fidu
cia. et de securitate. et de
pacia ⁊ de ostācia c. xciiii.
De pseuerācia. ca. xcvi.
De tpancia. ca. xcvi.
De spēb⁹ tpancie. pmo
de castitate. ca. xcviij.
De sobrietate. ca. xcviij.
De modestia. ca. xcix.
De do. septif. grē. ca. c.
De sapia. ca. ci.
De intellectu ca. cii.
De cōsilio ca. ciii.
De fortitudie ca. ciiii.
De sciencia ca. cv.
De pietate ca. cvj.
De tio. ⁊ spē. ti. ca. cvij.
De beatitudinibz ca. cviii.
De paupertate ⁊ gradib⁹
paupertatis ca. cix.
De māfuetudie. ca. cx.
De luctu ca. cxj.
De esu. ⁊ si. iust. ca. cxij.
De mia ca. cxiii.
De mūdicia cor. ca. cxiiii.
De pace ca. cxv.

De psecutōe pmo qrit. v.
trum habuerit aureolam
martiz ca. cxvi.
Vtz aureolam predica
torum ca. cxvii.
V. aureola vir. ca. cxviii.
De fructu tēselimo sexa
gesimo cēselimo. ca. cxix.
De fructibz spūs ad ga
lat has ca. cxix.
De caritate ca. cxxi.
De gaudio ca. cxxiij.
De pace ca. cxxiij.
De pacia ca. cxxiij.
De lōganitate ca. cxxy.
De bonitate ca. cxxy.
De māfuetudie c. cxxyij.
De benignitate. ca. cxxyij.
De fide ca. cxxyij.
De modestia ca. cxxyij.
De cōtinēcia ca. cxxyij.
De castitate ca. cxxyij.
De sufficiēcia sacramen
torum ca. cxxyij.
De sufficiē vtu c. cxxyij.
De sufficiē. dōz c. cxxyij.
De sufficiēcia beatitudi
num ca. cxxyij.
De pfectōe v. c. cxxyij.
De grīs grē. datis. pmo
de sapientia ca. cxxyij.
De sciencia ca. cxxyij.
De mechanic. ar. ca. cxli.
De liberalib⁹ ca. cxli.

De gramatica ca. cxliij.
De rethorica ca. cxliij.
De loyca ca. cxliij.
De phica ca. cxlv.
De q̄druiualibz ca. cxlvj.
De musica ca. cxlvij.
De astronomia c. cxlvij.
De arismetrica ca. cxlix.
De geometra ca. cl.
De theologia ca. cli.
De setenens ca. clij.
V. sciuerit oia ca. cliij.
Vtrum habuit cogitō
nem respertinam vel ma-
tutinam ca. cliij.
De fidei ostācia ca. clv.
De grā sanitatū. ca. clvj.
De opatōe vtutū c. clvij.
De pphcia ca. clvij.
De discretōne spirituz
capituluz clx.
De gnibz liguarz ca. clx.
De interpretatione ser-
monum ca. clxi.
De aplis ca. clxij.
De pphis ca. clxij.
De euāgelistis ca. clxij.
De pastoribz ca. clxv.
De gr̄is quo ad gn̄atōz
q̄ fuit pfigurata c. clxvj.
Quali p̄fi. fuit ca. clxvij.
Quali pphata. c. clxvij.
Quali ānūciata. c. clxix.
Quali miraclose d. c. clxx.

Qualit̄ in vtero sanctifi-
cata ca. clxxi.
De gr̄is q̄ ad ouersatōz
sez q̄ a deo dilecta et dei a-
mica fuit ca. clxxij.
De gr̄is ēca mortē sez v-
tz mortē p̄sciuit. c. clxxij.
V. iuitata ierit c. clxxij.
Vtrum sine dolore obie-
rit ca. clxxv.
V. stati euolauit c. clxxvi.
V in aia et corpe statim
surrexit ca. clxxvij.
De p̄uilegijs ei? a p̄mo
de pecc̄i imūitate c. clxxvij.
De pecc̄adi impossibilita-
te capituluz. clxxix.
V quolibet motu mere-
batur ca. clxxx.
V quolibet passione me-
rebatur ca. clxxxj.
De puritate i sū. c. clxxxij.
V hāc gr̄az sil' an succes-
siue accepit ca. clxxxij.
Qd̄ est m̄r dei ca. clxxxij.
Qd̄ ē m̄r vgo ca. clxxxv.
Qd̄ est virgo virginum
capituluz. clxxxvi.
Qd̄ nō m̄r m̄m. c. lxxxvij.
Qd̄ ē m̄r oim c. clxxxvij.
Qd̄ ē stella ma. c. clxxxix.
Qd̄ ē porta celi ca. cxc.
Quō differat porta celi
a fenestra celi. ca. cxcj.

De omūicatione passio-
nis xpi ca. cxciij.
Vt in passione siml' hā
buerit sumuz gaudiuz et
simū dolorē ca. cxciij.
De gaudijs ei⁹ in passio-
ne ca. cxciij.
In filij dei ocep. c. cxv.
In natitate ca. cxvi.
In passione ca. cxvii.
In resurrect. ca. cxviii.
In ascēsiōne. ca. cxix.
In sui assūptōne. ca. cc.
De iatōes p̄dcoz c. ccj.
Ad ē sup omēm creaturā
in quartaz ierarchiam ex-
altata ca. ccij.
Qualit' habuerit omēs p-
prietates āgeloz. c. ccij.
De pprietatib⁹ p̄me iera-
archie ca. cciiij.
De sedā ierar. ca. ccv.
De supma ierar. ca. ccvi.
Ad ē regia mie. ca. ccvii.
Recapitulatō p̄uilegioz
et additō triū. ca. ccviii.
De sufficiēcia p̄uile. c. ccix.
Qualit' grā plena epyloz
gus et quid nobis ex illa
plenitudine venit. ca. ccx.
De dñs tecū. ca. ccxi.
De bñd tu in mu. c. ccxii.
Qualit' ei⁹ bñdictō oim be-
nedictōes ophendat ca.

pitulum ca. ccxiiij.
De benedictōne diei sep-
time ca. ccxiiij.
De benedictōne. A de et
Eue ca. ccxv.
De bñd. iacob. ca. ccxvi.
De bñd. iude. ca. ccxvii.
De b. zabolō. ca. ccxviii.
De b. ysachar. ca. ccxix.
De bñd dan. ca. ccxx.
De bñd. Gad ca. ccxxi.
De b. neptali. ca. ccxxii.
De bñd. Aser. c. ccxxiiij.
De bñ. ioseph c. ccxxiiij.
De b. beniami. ca. ccxxv.
De b. balaā. i. c. ccxxvi.
De b. ei⁹. ij. ca. ccxxvii.
De b. ei⁹. iij. ca. ccxxviii.
De b. ei⁹. iiii. ca. ccxxix.
De bñdictōib⁹ datis po-
pulo a moyse. ca. ccxxx.
De bñ. Ruben. c. ccxxxj.
De bñ. iude ca. ccxxxiiij.
De bñ. leui ca. ccxxxiiij.
De b. beniami c. ccxxxiiij.
De b. ioseph. ca. ccxxxv.
De bñd. Gad c. ccxxxvi.
De bñd. dan c. ccxxxvii.
De b. neptali c. ccxxxviii.
De tñ. Aser. ca. ccxxxix.
De bñd. oim sil' ⁊ suffici-
encia eius. ca. ccxli.
Benedict⁹ fruct⁹ ven-
tris tui. ca. ccxli.

Quid h̄ b̄dictō fructus
importet. ca. cclxij.
Utz omēs b̄dictōnes
predictas includat **Et** de
sufficiēcia et d̄ra ec̄z q̄
ponūt in ista salutōne
capituluz cclxij.
De ip̄i? turbac̄. c. cclxij.
De cogitatōe. ca. cclxv.
De timore. ca. cclxvj.
De uerecūdia. ca. cclxvij.
Si xp̄us eam habuerit.
capituluz cclxviij.
De inuenisti gr̄az et si me
ruit m̄r dei fieri. c. cclxix.
De ap̄d d̄m. ca. ccl.
De deceptōe. p̄mo de q̄
tāq̄ efficiēte ca. cclij.
De quo tāq̄ de mā c. cclij.
De mō deipiēdi c. cclij.
Quāto tpe fuerit in ute
ro ca. cclij.
Qualē egressus. ca. cclvj.
Utz in cōceptōe habue
rit delectatōez. ca. cclvj.
Utz in portādo grauita
tem ca. cclvij.
Utz in piendo dolorem
vel delectatōez. ca. cclviij.
De hoc quod dicit in v̄
tero ca. cclix.
De h̄ noie ihs. ca. cclx.
Quis ip̄osuit. ca. cclxi.
Quā institutū fuit c. cclxij.

Cui donuemat illud nō
men ca. cclxij.
De hoc hic erit magnus
capituluz cclxij.
De hoc et filius altissim?
uocabitur ca. cclxv.
De h̄ dabit illi d̄ns deus
sedez dauid patris eius.
capituluz cclxvi.
De h̄ regnabit in domo.
iacob meēnuz. ca. cclxvij.
Utz d̄ns inq̄tum homo
sit rex angeloz et ecclie
militantis ca. cclxviij.
De hoc quomodo fiet istud
capituluz cclxix.
De hoc quomiaz viz non
cognosco ca. cclxx.
De hoc spiritus sanctus
supuciet in te ca. cclxxi.
De hoc et uirtus altissimi
obumbrabit tibi c. cclxxij.
De hoc qd̄ ei nascitur ex
te sanctum uocabit̄ filij
dei ca. cclxxij.
De hoc Ecce elizabeth.
capituluz cclxxij.
De hoc non erit impossi
bile apud deuz omne uer
bum ca. cclxxv.

Explicit tabla capituloz
p̄ntis operis

Primo quiritur an necesse fuerit hanc missio-
nez esse et videtur quod non. Inter quecumque distan-
cia nulla est. nulla necessaria est missio. Inter
deum et beatissimam virginem nulla est distancia
ergo nulla debuit intervenire missio. Media
partem quod deus fuit cum beata virgine per concitiam per-
sonarum et potentiam sic in creaturis generaliter et per inhabitantes
gratiam sic est in sanctis specialiter ergo omni modo affuit gratia et
nullomodo defuit gratia. ergo nulla missio possibilis fuit. Item omnis
missio est per medium. Sed inter ipsam et deum nullus est medium
ergo nulla missio. Minor pars quod ipsa fuit dignissima creatu-
ra ut pote regia angelorum aeterno electa et confirmata. Jux-
ta illud ab inicio et ante secula etc. Item missio est propter indige-
ciam hic nulla fuit indigentia missionis. ergo nulla missio. deus
enim non indiget nuncio qui est ubique totus presens. Beatissima
etiam virgo non indiguit nuncio quod immediate poterat accipere
a domino etc. Item nuncio prius accipit nuntiatum quam ille cui mit-
titur. ergo si fuit nuntiatio hic prius descendit illuminatio ad angelum quam
ad virginem ergo descendit immediate quod est contra beatam dicitur. dicitur
tem. Lex quidem deitatis sacratissima hec per primam secundam ad
divinissimam suam reducere lucem. vult enim per utrumque li-
brum utriusque ierarchie quod quicquid defluit ad inferiores in-
fluit per superiores et non e converso. Item beacius est dare
quam accipere. ergo beacior est dans in quantum dans quam accipiens
in quantum accipiens. ergo nuncio beacior fuisse beatissima virgine. Item
sicut se habet finis ad finem. Ita id quod est ad finem ad
id quod est ad finem. ergo si hic nuntiatus est super nun-
ciatum per alios improporzionabiliter et alie nuntiationes
fiebant per angelos. ergo ista debebat fieri per superiorem
omnium angelorum. ergo deus debebat illam reuelationem
facere per seipsum. Item magis est dare esse matrem de-
quam dare fidem vel spem vel caritatem quia illud includit
istud in se. Sed illud operatur christus sine ministerio cre-
ature per se et minus. est ergo et illud quod maius est.

no 8 11 1 1 2 31

38

107

38

no del. b. s.
7 10 11

4 ad h. d. d. d. d.

11

*ultima p. d. s. q. uo. impleta
ad 4. ad. o. v. v. v. v.*

1. v. d. l.

In adu. x. v. v. v. v. v. v.

Sz ipam illuatiōem intellectuā deus p se infudit mediāte intelligēcia Et ex hīs patz solutō vsqz ad vltimā obiectionez qua obicit qz pphēcia pdestinatōis sine nro libo ar. implet qd vix est sine nro libero arbitrio opante. s non sine libero arbitrio consciēte **Ad** obicit de indigēcia solutum est in distinctōe **Cap. ij.**

Post hec querit p quē nūciuz oueniat fieri anūtiatōnem hanc Et videt qz per hoīem Tribz emz moīs notificat incarnatō Primo p pphēciam realem vel verbalem Secdo p anūtiatōez Tertō p digiti demōstratōnem Extrema fiebant per hoīem ergo et media. qz et media cōmūicat naturā extremoz Item angelus non ordiatur medius inter hoīem et hoīez cum sit sup hoīez ergo si extrema fiebāt p hoīez ergo et media Itē lex et pphēcia vsqz ad iohānez qui fuit ppheta pphetādo et plusqz pphēta demōstrando ergo q̄cquid est citra demōstratōnem erat pphetatō Sz anūtiatō erat citra ergo dēbat fieri p pphāz ergo p hoīem Contra nullz hoīm fuit btissima virgine superior Sz inferior est recipe a superioribz ergo ipa nō debuit illuatiōez recipe ab aliquo hoīe Itē ista btitudo que anūciat immediate btissime virgini in ipa et p ipaz anūciatur toti hūmāo generi ergo homo fuit loco recipientis q̄ nō debuit eē nūci Itē officiū hoīm ē recipe et angeloz nūciare q̄ rē Ex hīs patz qz hō nō debuit eē nūci **Cap. iij.**
Quod aut qz āgelz debuit esse nūci Ordinarie enim et regularit̄ illuatiōes descēdūt a superioribz ad inferiora Sz hūana natura constituta est sub āgelica q̄ h̄ illuāri debuit ab illa Itē dicit p̄s qz aia ē suba itellēu al' illuatiōm a p̄ma cā descēdētū vltia dlatōe pceptia ergo illuatiō descēdit a deo ad āgl̄s ab āgel' ad hoīes ergo illuatiō ista fiebat p āgelū Itē āgelī sūt q̄ singulis hoībuz p̄ficiūt et sic sūt imēdiatē p̄lati hoīm Sz denūciatōes et illuatiōnes descēdūt a p̄latis in subditos ergo videtur qz per angeluz virgini deputatū debuit fieri ista anūtiatō

est p̄p̄m

Itz eccliaſtica ierarchie immedie ordina tur ad celeſtes
 ſup ſe g ſupmū in eccliaſtica erit ad infimū in celeſti ordia
 tuſ imediate Sz beſſima virgo eſt ſupmū in eccliaſtica. g
 debuit illūiatōez recipe ab infimo in celeſti ierar. Itē per
 totū euāgelū appllat āgel? et ita videt q fuit āgel? Sz
 cōtra illūiatōez ſunt ſupiores eis qſ illūiant. ſic vult
 dyo p totū Sz angeli nō fuerūt ſupiores beſſima vrgine
 ergo āgel? nō debuit ipaz illūiare Itē qſ eſt iſte qui ve
 nit de edom rē. dic iero? q h qrio eſt in pſona minorz an
 geloz ignorāciuz miſteriū incarnatōis h ſi ignorauerūt g
 nō nūciauerūt Itē volauit ad me vn? de ſeraphim. Si er
 go de maioribz fuit vn? q pphaz ad pphanduz icarnatōez
 purgabatur Neq; de minoribz eſſe debuit qui ipam incar
 natōem nūciabat

o dicitur in ieremias q dicitur
 q dicitur q dicitur q dicitur

Cap. iiii.

A h videt q fuit archāgel? qz nūci? ille fuit gas
 briel qui fuit archāgel? vt ſuppoit ecclia ergo nū
 cius nō fuit āgel? h admī? archāgel? Itz iohs
 nūciatus fuit p archāgelū ergo r dñs admī? Itē archā
 geli ſūt qui maiora nūciant vt dicit beſſ Bern. Sz illud
 fuit maximū nūciatū ergo debebat fieri p archāgelū Item
 bern. putem? hñs p eſſe archāgelos qui ſūt cōſen diuino
 ruſ miſterioz q nō mſi ob pēcipuas r maximas cās mittū
 tur ex quibz ille magn? archāgel? gabel miſſus legit ad
 mariā obeām que vtiq; maior eſſe nō pōt Itz cuiuſcūq;
 eſt officiū aliqd ppe illius eſt in illo officio p mū mediū et
 vltimū Sz archāgeloz officiū ē reuolatō ſecretoz ergo
 iſta reuela? ſūme ſecretoz ptebat ad illoz officiū C. v.

V idet aut q nūcius ille dehat eſſe de pncipatibus
 dicit em bern. q pncipat? ſūt qruſ virtute mede
 ramie r ſapia omis terre cōſtituit pncipatus et
 regit limitat r trāſſeret mutat et nūciat Sz hic anūcia
 batur mutatō regni et ſacerdocij et eiectio principis te
 nebraruz ergo debuit fieri per principatus Item ſcōm be
 atuz dyoni. angeli ſunt qui ſingulis hominibus pſficiuntur

Archāngeli qui gētib? . **P**ncipat? qui principib? ergō
cū bcillima virgo nobilissima fuerit pnceps ei debuit fieri
reuelatō p pncipat? **I**tē videt? p ppetates pncipatū q̄s
potuit btūs d̄yo. dicēs **M**anifestat autē ip̄a celestiu p̄n- pas-
sant
cipatū illud deiformit pncipale ⁊ ductiuū cū ordme sa-
cro et pncipalibz decētissimis virtutibz ⁊ ad sup pncipa-
le pncipium eas vniuersaliē ouerti et alias ierarchie du-
cere ad ip̄m p̄mū q̄tuz possibile est formare pncificū pnci-
piū **S**z in hac anūciatōe ducebat? bcillima virgo ierarchi-
ce ad supncipale pncificū pncipiū q̄tuz possibile fuit q̄
debebat fieri p pncipatus **Cap. vi**

Uidēt q̄ adhuc superior debeat esse nūcius sez de po-
testatibus . **P**otestates sūt . vt dicit **Bernh.** q̄tuz
virtute potestas tenebrāz cōprimit . hic autē po-
testas pncipis tēbrāz maxie op̄mebat? ergo debebat fieri
per potestates **I**tez glo . dicit sup missus est gabriel ange-
lus q̄ ideo **G**abriel fortitudo d̄i dicit? quia illū nūciabat
qui ad debellāduz dyabolū veniebat . hoc autē potestatiuum
sit ergo fieri debuit p ptates . **Ca. vii**

Uidēt etiaz q̄ debuit esse de virtutib? . **D**icit em̄z
beatus **Bernh.** virtutes sunt quoz nutu vel op̄e
signa et p̄digia fiunt **I**stud autē fuit oim miracu-
lor . miraculosissimū ergo debuit fieri p virtutes **I**tez vna
p̄petas virtutū est scdm b̄m d̄yo . largitas ad inferiores
Vic at anūciabat? maxia largitas qz pleitudo gr̄e **Ca. viii**

Uidēt q̄ debuit fieri p d̄natōes ⁊ h̄ p p̄petates ip̄-
sis affligtas a b̄tō d̄yo . q̄ sūt liberal? seueritas mi-
nucie s̄uitutis superioritas nlli? subiectōis egestas
difficultas imūtas d̄randi ordiata ptas **O**mnia ista exer-
cebant? in ope icarnatōis vbi nos d̄? sue gr̄e liberalitate
et sue passōis seueritate liberant? ab indigēcia seruitute
dyabli ⁊ peccati ⁊ in libertatē filiorū d̄i adoptant? ⁊ ab oī d̄ta
ḡodifficultas culpe ⁊ p̄ne emūdant? ⁊ nos sibi i regnū
et sacerdotiū ordia? q̄ ista anūciatō debeat fieri p d̄natōes **Ca. ix**

2

Videtur etiam quod per thronos debuit fieri et per prophetas
tates thronorum a beato dyonysio positas que sunt celsi-
tudo regni cunctatum stabilis collatum regni susceptio
regni delatum familiaris aptio. unde beatus dyonysius dicit. Ipsa autem
altissimorum operaturum sedilium omnium diligenter exaltari ignominiam
subiectiois et ad summum supernum dante sursum ferens et omni ex-
tremitate ineffabili in sublimissimum et vere excelsum totis vi-
ribus inmutabiliter et stabiliter collocatum et dimi superaduenit in omni
impossibilitate et immortalitate acceptiuum deiformie et familia-
ritatis in diuinis susceptioes aptum. Hec autem omnia operata sunt in
beatissima uirgine que celsior omnibus creaturis ipsius deum uteri sui gre-
mio circumdedit. per quod se et nos in eterni regni solio collocauit
et regem glorie quem in se suscepit per totum mundum omnium et tam-
quam familiarissima mediatorum totum mundum sibi reconciliauit et per
quam tamquam per diuinitissimum sibi medium omne bonum effluxit et o-
mnium hominum per se tamquam per portam celi ad summam familiaritatem dei
prius introduxit et per hoc quod ipsum deum cum homine familiarissime in
una persona diuinitatis. Hec autem omnia annunciant in ista annunciatioe
ergo prophetissime debet fieri per thronos. **Cap. x.**

Videtur etiam quod debebat fieri per cherubim per prophetas
positas a beato Bernh. Quia dicit puteus cherubim
ex ipso sapie fonte ex ore altissimi haurientes et re-
fluentes flueta scie uniuersis ciuitatibus suis. Cum ergo hic annun-
ciatur prius repletio fontis qui creuit in fluium magnum et
maximum cuius impetus letificat ciuitates dei ut per te plenus
gracie et ueritate de cuius plenitudine omnes accepimus. ymo
ipse filius dei qui est ueritas et sapia dei in quo sunt omnes thesauri
sapie et scie reconditi. Manifestum est ergo quod hec annunciatio
pertinet ad cherubim. Ita uidetur per prophetas a beato dyonysio posi-
tas que sunt in circuitu esse reductiua actiua et exemplati-
ua. In circuitu quia ad totum quod est intrat. Reductiua ut ad
deum tendat. Actiua ut ad eum incedat. Exemplatiua ut secundum suum
exemplum hoc faciat. In hac autem annunciatioe beatissima uirgo ita in
circuitu fuit quod magis diuini deo nisi deus fieret non poterat

Reductiua etiaz fuit que omes creaturam que p pccm cecidit in pstinu statu ducit et sup ducit et in hoc actiua fuit qz illu genuit qui oia regnauit et reduxit Itcz actiua fuit qz ex ipa et p ipas et in ipa quicqd deus creauit recreauit qm oim bonoz est nr. Est et exēplatiua que ois pulchritudinis et innocēcie speculū ad pmā pulchritudinez dirigit et omes aberrātes vt stella maris ad portum reducit. Hec aut omia hic anūciabātur ergo videt q ad cherubim ptinebat.

Cap. xi

Dicitur etiaz q seraphim p ppetates positas a beato Bern. qui dicit pute seraphim spē totos igne dine successos succedere vniūsa. Strā aut vgo igne scī spūs ita totalitē fuit successa vt flāma ignis oēs etiā fomitez libidinis extingueret et ipm solē iusticie intra se cōtinēs totū mūdūz illuminaret et ad dei amozes accēderet. Cū ergo iste sine ppetates seraphim videt q ista anūciatō ptineat ad seraphim Itē h videt p ppetates ipis assignatas a btō dyoni. qui dicit Prima igit celestiu ierarchiaz ex ipis excellētissimis effēctis scificat ordmē hns o mibz alcioz hoc est circa deū imediate collocatū et pmo opantes theophaniē pfectōes in eaz tāq in primā pncipali deferūt et ita immobile eaz sp circa dīma et incessabile et acutū et calidū et supferuidū nitēte. et forsz intime inflexibilis sp motōis et suppositoꝝ reductiue et actiue. Exēplatiue tāq recalificās illa et resuscitās illa in silicūdz caliditate et igneitate celit? etiā holocaustū purgatiū et circūuelatū et in extinguihilē hntez et sic sp luciformē et illuminatiuā ppetatē ois tenebrose obscurificatōis psecutricē et manifestatricē. Illa aut sūma pfectō caritatis q hic describitur ad deū ascēdēdo et ad primū descēdēdo cōpleta fuit in beatissima vrgine in hac anūciatōe ergo manifestū est q debuit fieri per seraphim.

Cap. xii.

Hic vī q oēs tres pmi ordies debāt miti. 1. pmo em ordo nomē hēt a caritate. 2. a cognitōe. 3. a pte

Hicophema

S3 hec oia hic in sumo monstrat ergo debent fieri p oēs tres.
 Maior patz p iohes dam. qui dicit. magnū circa ipaz an-
 tropie idest amore hoim clemencie pelag? demonstrat. Ipe
 emz conditor et dñs eā quā ppo vel p pmo plasmate fecit
 reiteratōe et ope mgr fuit et hoiez quē immic? bonitatis
 Ipe decepit carnis pbleumate decepit et mōstrat sili boi-
 tas et iusticia ⁊ sapia ⁊ potēcia dei. Nā boitas quidē qz nō
 despexit pph plasmatis infirmitatē. Sed in ipo cadēte visc-
 era eius comota sūt ⁊ manū porrexit iusticia qz hoie victo
 nō aliā vincere fecit naturā neqz vi eripiuit hoiez ex morte
 sed quē quōdaz p pētīm in sūitute redēgit mors. hūc bo-
 n? et iust? victorē fecit rursus ⁊ silem sili resaluanit et
 qd ad pportōez erat difficile sapia fecit solutiōez valde de-
 cētissimā. Ergo cū hic anūciat in q oim istoz triū ordmū
 demonstrat ppetas videt q omēs tres ordines debebant
 mitti.

Cap. xiiij.

Idet aut q oēs āgeli debant mitti. qz sic se habz
 nūciās ad nūciātes et recipiēs ad recipiētes ⁊ ne-
 gociū ad negociatōz ita se dēt hre nūci? ad nūciū
 sed oia alia hic fuerūt in sumo ergo ⁊ rō nūci? hic esse de-
 buit in sumo. Maior pz. nō enim maior potuit esse nūciāns
 deo nūciāte. nec maior recipiēs illa recipiēte q fuit supma
 in ecclia militate et negociū nō potuit maius ⁊ magis ar-
 duū eē nec vtilitate nec dignitate nec nouitate. ergo si omia
 alia fuerūt hic in sumo ⁊ rō nūci? hic debuit esse in sumo.
 S3 rōez nūci? augmētate plalitas. Solēm? est emz mul-
 tos mittere ⁊ magnos q vnūquēlibz qto ergo plēs nūci?
 sūt magni et solēnes tāto plus solēm? anūciatō ergo si
 totum hic debet esse in sumo optebat q omēs mitterentur

Cap. xv.

Idet aut q adhuc supior nūci? esse debuit scilicet
 spūs scūs increātus. hic emz anūciatur effect?
 sume boitatis. Bonitas aut appropriat spūscō ergo debuit
 fieri pspmsēz. Itē ista cepto q h anūciat atēbuit spūscō

q mecum pponit p... ..

dicitur enim conceptus de spiritu sancto licet tota trinitas sit opera-
ta ista conceptio ergo mitti debuit spiritus sanctus. Item ad re-
pletioem apostolorum mittebatur spiritus sanctus ergo multo dignius ad
plenitudinem beatissime virginis. **Cap. xv.**

Videtur etiam quod debuit mitti filius. Filius enim ut
dicit Augustinus qui est sapientia mittitur cuius cognitio de
spiritualibus datur. Sic autem ipsa sapientia per seipsum to-
taliter infunditur ergo filius mittebatur. **Cap. xvi.**

Quidam autem quod pater. Pater enim appropriatur summa po-
tencia que hic manifestatur in summo ergo pater debuit
mitti. Amor patris magis enim manifestat potentiam
recreatioem quam creatioem licet utrumque sit ex nihilo quia in superiores et
imperfectiores statum ordinatur recreatioem quam creatioem. Item in fi-
gura huius incarnationis legitur quod dixit sapienter pater suo vide
mulierem de filiabus philistin hanc queso accipe mihi in uxorem
et infra descendit inquam pater eius ad mulierem et fecit filio suo gran-
de convivium. si ergo pater descendit ad accipiendum filio suo uxorem
videtur quod pater missus sit ad annuncium incarnationis. **C. xvii.**

Quod autem tota trinitas mitti debeat videtur per aucto-
ritatem damiani suppositam quod incarnatione monstrabat po-
tentiam sapientiam et patris sui et illa appropriatur etiam per prophetas
ergo tres persone sui debebant mitti. Item videtur per ipsum euange-
lium ubi dicitur. Spiritus sanctus superueniet in te et virtus altissimi te-
re. Ubi omnes tres persone tanguntur per virtutem filii. per altissimi
pater. Spiritus sanctus ponitur intra. Item in annuntiatione ysaac que
fuit figura istius annuntiationis dicitur quod apparuerunt tres viri
id est tres angeli in specie virorum per quos dicitur trinitas intelli-
gi quia dicitur tres vidit et unum adoravit et ibi dimiserunt. Sa-
ta tria scilicet deitate animam et corpus ergo trinitas fuit
missa ad annuncium incarnationis. **Responso ad quatuor.**

Ad hoc soluentes dicimus quod in hac annuntiatione triplex
fuit missio. et triplicis missionis ratio. Una filii. Secunda
spiritus sancti. Tercia angeli. Filii duplex. una que mitte-
batur in carne et illa est incarnationis. Alia que mittebatur in

In Annuntiatione fuit et missio

mētēz que idēz est q̄ interior illumiātō mētēz beatissimē vir-
ginis ad intelligēduz ⁊ osenciēduz v̄bis āgelicis. **M**issio
spūs̄sci fuit ibi pleitudinis gr̄e infusio idēst summa v̄tutū
gratuitāz. put in pura creatura eē potuit in via p̄fectō
Missio āgeli fuit ibi intimatōnis quia ip̄a deberet esse m̄-
diā m̄sterialis ⁊ extior ad s̄sum delatio. v̄n āgel⁹ nō fuit
illūiato: sed illūiatōnis interioris extior delator ⁊ reuela-
tor. Illius autē intelligēcie cui⁹ op⁹ est in visione d̄⁹ tri-
mitas p̄ se fuit inspiratrix et interpretat̄x sicut ⁊ nūciatī m-
uentrix.

Solutō r̄onuz

Nis habitis r̄onem ad obiecta cōcedētes q̄ fili⁹
mittebat s̄c̄dm q̄ dictuz est et spūs̄sc̄s mittebat
s̄c̄dm q̄ dictuz est. **P**ater autē non mittebat q̄uis
in incarnatōne aliqd̄ appropriabile sit p̄ri in oditōe nōq̄
ad missiōez alicui⁹ p̄sone tria exigūtur. **P**rimū est q̄ aliq̄s
effect⁹ sit a creatura a tota trinitate. **S**c̄dm est q̄ ille effe-
ctus sit appropriabil' illi p̄sone. **T**eretiū est q̄ manifestet
p̄cessio illi⁹ p̄sone ab altera. **E**t sic patz q̄ p̄r nō mittit qz
mitti vt dicit aug⁹ est cognosci ab alio esse. **P**ater autē nō
est ab alio. **E**adēz rōne tota trinitas mitti nō debuit. qz seq̄-
tur si trinitas mittit. ⁊ et p̄r mittit. **I**terz r̄cedim⁹ rōnes
que p̄bant q̄ homo nō debuit esse nūcius nec obstat q̄ lex
et p̄phete vsqz ad iohānez. ista emz annūciatō nō fuit ad de-
mōstratōem iohānis ordinata tanq̄ ad mediū. h̄c emz fu-
it ordiābilior illi tanq̄ finis et cōplemētuz oim reuelatōnū
et apparitōnū p̄cedētiuz p̄pter p̄ntiales exhibitōem lumis
q̄ illūiat oēs hoīez veniētē in hūc m̄dm. **E**t fuit opletōz
in rōe illūiandi. qz eam int⁹ ⁊ extra illūiauit mediāte lu-
ce qua sue deitatis d̄⁹ testā n̄re immortalitatis accēdit ⁊
omēs tenebras p̄fugauit. iohis autē demōstratō lumen nō
accēdit. sed semimortis lippietib⁹ oculis solō digito ostē-
dit nec iam quasi secretuz reuelauit sed manifestuz incre-
dulis inculcauit. pl⁹ ergo q̄ p̄pheta dicit nō p̄t nobili-
tatez reuelatōis. s̄ p̄t p̄nciaz lucis qua nō futuraz p̄dixit

Joh̄s an̄ d̄ p̄ph̄m p̄ph̄a

b

Et qd nō an l' d' rōdy mitti?

Sed pntem demonstravit. Itē cōcedim⁹ qd mlti angeli nō
debeāt mitti. qz mltitudo repug⁹ mysterij archano. Non
emz est archanus qd multis est cognitū nec est familiaritē
et amicabilem intimatū qd p̄us est mltitudinī reuelatū. Itē
cōcedim⁹ qd iste angel⁹ nō fuit de maiorib⁹. sed fuit ar-
changel⁹ et hoc in beatissime virginis honoratōnem. quia si
quis de superiorib⁹ mittit⁹ ab ip̄o illuminari crederet. de
minoribus ergo mittit⁹ vt ostēdat⁹ qd angel⁹ tm̄ est nego-
cij ministerialis intimator⁹ ⁊ exterior⁹ delator⁹. de⁹ emz ē p̄
se negocij inuentor⁹ salutarōis dictator⁹. intelligēcie inspi-
rator⁹ et mētis ad cōsensuz inclinator⁹ modi executōis ex-
pōitor⁹. vñ angelus requisit⁹ de mō trāsmittit ad sp̄m
sanctū dicēs. Sp̄s sc̄s supueniet in te ⁊c. Nam sic bea-
tissima virgo licet in alijs hoc nō sit impossibile nihil hic il-
luminatōnis accepit ab āgelo et vt hoc euāgelista signantē
exp̄meret et omēz cōtra hoc opionez remoueret ip̄m qui
reuera fuit archangel⁹ p̄ totū euāgelij nō archangeluz sed
angelum nominat.

Cap. xviii.

De p̄i an h.

Dicit hęc querit⁹ in qua specie angel⁹ apparuit. Et
videt⁹ qd in serpentina specie. dicit emz Beda. qd in-
trauit mors p̄ femiaz apte redit et vita p̄ femiaz.
Si qd agruebat similitudinē alijs in esse sez vt femia est p̄
cipiū salutarōis et p̄cipiū pditōis. Angel⁹ p̄cipiū de-
ceptōis. Angel⁹ p̄cipiū illūtarōis. qd si h̄pens fuit instru-
mētuz deceptōis debuit esse instrumētuz ⁊ illūtarōis. qd
āgel⁹ apparere debuit in sp̄e serpentina.

Cap. xix.

Quare p̄cipiū p̄cipiū dicit⁹

Quidetur autem qd apparere debuit in specie colum-
bina cōtraria cōtrarijs curatur. ergo si deceptio
fiebat p̄ calliditatez serpentinam illūtarō fieri
debuit p̄ simplicitatez columbinam.

Capitulum. xx.

Quidetur etiaz qd debuit fieri in hūana sp̄e. Alie em̄
apparitōes fiebat in sp̄e hūana. qd et ista cū sit cō-
plemētū ⁊ dignitā oim aliaz. Itē inē aialia euāg.

Matheus habet faciem hominis et plura scripsit de incarnatione dei hominis. § species humana conuenit ad annuntiationes incarnationis christi hominis quod concedimus.

Responsum ad questionem

Ad obiecta autem soluetur dicimus quod in specie serpentina non debuit esse illuminatio. quia cum illa non ordinetur ad illuminationem sed plus ad deceptionem cum in deceptione species serpentina congruerit per se congruissima est persuasione. quia ut dicit magister in sententiis dist. xxj. venit in specie serpentina. quia si permitteret venisset in specie colubina. Et infra Non ergo nisi per serpentem temptare permissus fuit dyabolus ut per illud quod foris erat astuciam temptationis non aduerteret et sic feminam conueniret. viij. aug. Non est putandum ut per quem temptaret eligeret. sed cum decepte cuperet non potuit nisi per quod posse animal permissus fuit. Unde accidit quod serpens fuit instrumentum deceptionis. non ergo debuit esse instrumentum illuminationis. Item in specie colubine venire non debuit. Beatissima enim virgo sensibiliter ab angelo illuminari debuit. Illuminatio autem sensitiua ad cognitionem fit in die locutione ergo medium illuminationis debuit esse locutiuum. sed nihil sensitiuum est locutiuum nisi solus homo ergo debuit fieri in specie humana ut sic nobilissimus intellectiuis erat quod illuminabat eam interius utpote deus. Sic etiam nobilissimum est sensitiuum quod illuminabat eam exterius sic homo. **Cap. xxi.**

Dist. hęc queritur in quo sexu et videtur quod in femineo. Assumptio enim forme humane hic non erat nisi propter eas que illuminabat. § quicunque sex magis congruebat ei que recepit illuminationem per illum debet fieri. Hic autem sexus est femineus. congruentius enim loquitur femine femina virgo virgini. Et sine perturbatione minori audit virgo virginem quam virgo viz. § in sexu femineo debuit fieri apparitio. Sed contra super illud Que cum audisset turbata est etc. dicit glossa propter virginem ad omnes viri ingressus pauere etc. § fuit vir

Quod si fuerit ad illud

§ Sicut balam

De sexu andi

§ Sicut propter

Preterea in omnibus apparitionibus aliis que fuerunt figure
istius annuntiationis angeli apparuerunt in forma virilis sex
us ergo et hic **Ad** cecedimus dicentes ad obiecta que sexus
femine non est illuminatiuus sed magis illuminabilis sedz apo-
qui dicit **M**ieres in ecclesia taceat. sed domi interroget vi-
ros suos **C**aput enim mulieris est vir. vñ cum illuminans magis
talis dignior sit illuminato potius illuminatio beatissime
virginis debuit fieri in sexu digniori.

Capitulum. xxij.

Dist hoc querit in cuius etatis specie. Et videtur
quod in etate puerili quia de eodem est nuntiatio de quo
accessit prophetatio **S**ed prophetia de puero. quod et an-
nuntiatio de puero **S**ed prophetas nuncius debet esse sedz propeta-
tes nuntiati ut dicitur est quod gabriel ideo appellatur est for-
titudo dei etc. quod in specie puerili apparere debuit quia pu-
erum nunciavit.

Capitulum. xxiii.

Sed contra augustinus dicit **F**unciare venit id quod est
erat supra naturam et quod erat gratia non nature. sed
quod femina concipit hoc est secundum naturam quod autem fe-
mina circumdat viz in utero erat supra naturam ergo an-
gelus annuntiabat viz ergo in specie virili quod etc. **I**tem annun-
ciatio ysaac fiebat in specie virili ergo et hic.

Capitulum. xxiiii.

Videtur autem quod fieri debuit in specie iuuenili. **S**e-
nex enim inquit huiusmodi dicit defectum **S**i-
militer et puer. iuuenis autem dicit nouitatem cum
perfectione. hic autem nunciatur ille qui fuit nouus secundum hu-
manitatem perfectus quod secundum diuinitatem. ergo in specie iuue-
nili debuit nunciari **I**tem ad id dicit **dyomisius** quod iuuenile
signat inuocatis et semper vitalis virtutis perfectio. inno-
uantis ecce nouitas hic humanitatis. **I**tem vitalis virtutis
ecce hereditas viuacitas deitas quod iuuenile nouum complectitur
humanitatis et eternam diuinitatis. quod in forma iuuenili quod cecedi-

Ad contrariū aut respōdētēs dicim⁹ q̄ forma iuuenilis
cōgruebat illuminatōi ⁊ non puerilis vel senilis Pueri emz
nōdum p̄fecte vtūtur discretōne sensūm Senes autem de-
ficiūt sc̄dm̄ sensum. neutra ergo cōueniebat illuminatōi vbi
necessaria est discretio sensuuz et vigor organoz. Nec ob-
stat eum puez appellatum fuisse ab ysaiā cum eum etiam
patrem appellat futuri seculi

Capitulum. xxv.

Quod hoc querit in qua veste apparuerit cū alibi an-
geli describantur vestiti. Et videt q̄ in veste can-
dida. quia idem cōcipit et nūciatur qui postmodū
surrexit ergo in consiliū veste et habitu nūciari debuit. S̄
in resurrectōe apparuerūt angeli in vestib⁹ albis. q̄ et nō
Item dicit ḡg. Candor vestis signat iocūditatem future
solēnitatis. h̄ hic fuit maximū festuz q̄ndo diuinitas hu-
manitati in vnam p̄sonam copulata fuit. q̄ illud angelus
in candore vestis nunciare debuit. Item in trāsfiguratōne
apparuerūt vestimēta eius candida sicut nix qualia nō po-
test folio facere super terram et dicit glosa q̄ tunc ostēdit
sp̄m̄ qualem habuit per naturam ergo albam vestem ha-
buit per naturam.

Capitulum. xxvi.

Uideatur autē q̄ sordidam ⁊ nigraz habere debuit
vestem Zacharias emz vidit ihm sacerdotē mag-
num indutum vestibus sordidis. Et exponit hoc
glosa de induitōne que facta fuit in incarnatōne. q̄ et an-
gelus hoc nūcians debet indutus apparere in vestib⁹ sor-
didis Item ps. Concidisti saccum meum ⁊c. q̄ dñs in in-
carnatōne induit saccum nostre immortalitatis in quo tu-
lit thesaur⁹ n̄re redēptōis. q̄ angelus hoc nūcians debuit
indutus esse sacco Item si in resurrectōe apparuerūt an-
geli in vestib⁹ albis quia annūciauerūt xpm̄ a passione ab-
solutum. ergo in veste nigra annūciare debuerūt incarna-
ti passurum.

Cap. xxvij.

*phoz
iuueni
seru*

De veste

Candor vestis q̄ fuit

zucharias

Ad luc. 22. a
hominem

rad. f

Videt autem quod in veste bicoloreta In carne dilectus
 meus candidus et rubicundus et Candor signat in
 nocentiam Rubedo pacienciam. hec autem prope est vestis
 divina. ita quod nec angelica nec humana Angeli enim innocentiam
 sed non pacienciam habent. homines autem pacienciam sed non inno
 centiam Omnes enim peccaverunt. ipse autem solus innocentiam
 habuit qui peccatum non fecit et Et pacienciam qui peccata
 nostra protulit in corpore suo super lignum. et illa vestis sibi soli est
 prope ergo angelus hunc nuncians debuit esse induit veste
 alba et rubicunda Item homo quem vidit ezechiel qui figu
 rabat christum hominem erat quasi species electri Electus autem ha
 bet argentus quod est album. et aurum quod est rubrum. et ange
 lus hoc nuncians debuit esse induit veste alba et rubicunda
 Item querentibus angelis. quis est iste qui venit de edom et
 Respondit dominus Ego qui loquor iusticiam et quasi diceret
 ego sum solus qui habeo innocentiam Et ipsi replicabant. quare
 ergo rubrum est indumentum tuum et quasi mirantes super de
 core albi et rubri id est innocentie et paciencie. et illa est prope
 vestis domini. et angelus et. videtur autem adhuc quod vestis alba esse
 debuit. quia legitur in ezechiele quod vidit virum indutum lineis et
 alios sex secum. et exponit quod unus solus induit fuit
 lineis quod unus solus sine peccato conceptus fuit **Ex** ad quatuordecim

135

135

135

Ad solutionem horum et solum notandum est quod dicit
 dyo. de hac materia loquens Est autem quando et in nos
 divinum iudicium sint simbola illa que acta sunt a no
 bis a sanctis angelis organa Aliis quidem declarantibus cor
 rigentes disciplinam Aliis autem punientem iusticiam Aliis vero
 ab angustia libertatem aut discipline fidem aut portis beneficentie
 preceptum aut appositionem aliorum duorum punientem aut magnorum
 invisibilium aut invisibilium nec omnino non dubitamus prospicere animus
 in invisibilibus visibilia adjuvare Ex hac autem colligitur quod omnia
 que sunt circa forme assumptionem in qua sit apparitio debent visibilibus
 declarare illud invisibile quod primo et principaliter videtur angelus nunciare
 Dico ergo quod angelus iste venire debuit in veste clara et

21

per le
 rus. ap
 te app
 est ap
 cipere
 te. et
 et nihil
 lore p
 cocept
 mo et
 roem n
 sed tm
 ille qui
 mutar
 dus su
 ruptio
 luce. g
 bat ang
 veans
 addico
 proe
 mis

Quis op
 nate ic
 ato mo
 et luce
 in crea
 debuit

9
ppter seipm nūciantes et ppter recipientes et ppter nūcia-
tus. ppter se quia cādor vestis innocēciaz designat angeli
et ppter hō non cōgruit angelo vestis alba et rubra qz non
est apt? natus hōe innocēciaz cū passiōe. Itē q̄tuz ad re-
cipiētē dgruebat vestis clara qz illa q̄ dcepit sine peccō fu-
it et sū peccō dcepit eū q̄ peccare nō potuit inde totū albū
et nihil ibi de nigro fuit. Itē sine libidie dcepit et sine do-
lore pcepit. q̄ sine rubro libidinoso et doloroso passiōis ista
cōceptō et natiuitas dsumata fuit. ergo cū angel? iste p̄-
mo et p̄cipali et p se non intēderet nūciare nisi incarna-
tōem non debuit habere vestez rubricataz vl' bicoloratam
sed tm̄ albam. Itē q̄tuz ad nūciatus. hic emz annūciatur
ille qui p̄micias massē nr̄e accepit euz solutiōe pene et im-
mūitate culpe et sic in p̄ma puritate et claritate. Itē mo-
dus sumēdi siue pcedēdi in hac incarnatiōe fuit sine cor-
ruptōe. sine diminitōe. sine cōmixtione sic lux pcedit de
luce. q̄ quo ad om̄ia que fuerūt in hac annūciatiōe dgrue-
bat angelū venire in clara veste. Om̄es aut̄ ratōes et aucto-
ritates que p̄bant dñm facco vestiri vel tunica polimita vl'
cādidō vel rubro vel vestimēto sordidato loquūt̄ur de cor-
pore dñico scdm̄ statū passiōis et scdm̄ p̄petatez incarnatiō-
nis

Cap. xxviii.

Quest hoc querit̄ qua hora t̄pis facta fuit annūcia-
tio. Et videt̄ p̄mo q̄ in ortu diei. Opus emz crea-
tōnis cepit a luce. gñ. j.º. **Fiat lux et.** q̄ multo for-
tius opus recreatiōnis qd̄ est multo nobili? Itē in incar-
natiōe icēpit dies gr̄e. **Dis aut̄ dies incipit a luce** q̄ recre-
atiō incipit a luce. Itē ponit̄ in sētencijs q̄ sol fact? fuit
ex luce sine nubecula. Itē creatō solis de nubecula est figu-
ra creatōnis corpis domici de beatissima virgine ergo illa
debiit fieri existēte luce. q̄ in die et. **Cap. xxix.**

Quod autem in meridie videtur p̄ figuram. quā
dicit̄ in **Gen. q̄** Abraham sedit in ostio tabnachi
in ip̄o feruore diei q̄ndo annūciatus fuit ysaac;

*Int̄ h̄m̄ q̄tuz ad die q̄ die
Annūciatiōis p̄tū p̄tū
Delwan*

97 18

Hec autem annūciatō fuit figura istius annūciatōnis. sicut
ita debet fieri in meridie

Tem eodem die passus fuit et incarnatus. ergo
eadem ratōe et eadez hora. Sed passus fuit in me-
ridie ergo et incarnatus. Sed statim ad annūcia-
tōnem sequebatur incarnatō. Sed incarnatō facta fuit in
meridie ergo et annūciatō. Itē in meridie sol est in altissi-
mo. Sed sol in altissimo significat caritatem in summo. Sic
autem monstrabat caritas in summo ergo in meridie. Itē
iohēs annūciatus fuit in meridie qui gessit officium Lucis.
Feri ergo multo fortius xp̄us qui fuit verus sol. Itē ma-
ria venit ad monumētum cum adhuc tenebre esset. **G**losa
maria dicit venire in tenebris quia adhuc in infidelitate fu-
it cum ad angelos venit ergo p̄ opposituz angelus veni-
re ad illam in luce debuit que fide et dilectōne plena est

Capitulum. xxx.

Videtur autē q̄ in vespere fieri debuit ista annūciatō
quia postq̄ venit plenitudo temporis misit deus Fi-
lium suuz in terras. ergo ista annūciatō fiebat in
vespere q̄ndo est plenitudo diei

Capitulum. xxxi.

Sed contra videt̄ q̄ in media nocte. quia dum me-
dium silencium tenerēt omnia omnipotens sermo tu-
us a regalibus sedibz venit. Itē populus qui am-
bulabat in tenebris tē. ergo nox fuit q̄ lux ista orta fuit
quia in die non ambulabatur in tenebris

Responso ad questionez.

Mod̄ dicit̄ sedz auet̄ez dyo. sup̄ positā q̄ circūstan-
cie annūciatōis dēt̄ exp̄mere p̄petates annūciat̄

unde cum angelus iste non annūciauit tēp⁹ incarnandi nec
 status vel p⁹etates eoz ppter quos fiebat sed tm̄ ipam
 incarnatōem cum suis p⁹etatibus. Illa autem incarnatō
 cum sit ortus veri solis sup̄ terram qd̄ est incium diei sū
 p̄sumptōis sup̄ celis credimus q̄ hęc ānūciatō fuit in
 ortu diei et non in vesp̄a quia non ānūciat temp⁹ incar
 nandi nec in nocte quia non ānūciabat statum eoz p⁹ē
 quos fiebat incarnatō ergo auctoritas illa dum medium
 silencium rē tangit statum homis qui fuit in incarnatōe
 verbi. Ad hoc autē qd̄ dicitur de abraham q̄ sedit in ostio
 rē dicitur q̄ per abraham et p̄ feruorem diei ibi signatur
 feruor desiderij quez habebāt sancti p̄res ad incarnatōez
 Ad autē obicit de hora passionis plus est ad p̄positū qz
 sicut sole mūdi ad occasum vergēte cōgruebat vtz solem
 relinquere mūdum Ita decebat ut sole materiali oriēte ori
 retur siml̄ et sol iusticie Ad id qd̄ obicitur q̄ hic caritas
 monstrabat̄ in sūmo et ideo debebat in meridie concipi di
 cimus q̄ in ope redemptōis idest in passione mōstrabat̄ car
 ritas in sūmo sed incarnatō sine passione non fuit op⁹ re
 demptōis unde licz in se maior est incarnatō q̄ passio tū
 sūma caritas mōstrabatur in passione ip̄o dño dicēte Ma
 iorem hac dilectōez nemo habz rē vñ non fuit sūmū aug
 mētuz qd̄ recipe pōt caritas in incarnatōe quia augmētū
 vt dicie phus est p̄existētis magnitudinis additāmētū
 unde magnitudini caritatis que ostendit̄ in incarnatōe
 facta est additō caritatis que est in passione p̄ quā cari
 tas est vltiata in sue p̄fectōis estēsiōe hoc autē cōgru
 ebat fieri in meridie et sic p̄tz q̄ aliud temp⁹ congruebat
 passiōm aliud ānūciatōi

Reio Inozm sine

Capitulum xxxii.

Quest hoc queritur de loco et dicit euāgelium q̄ fu
 it in ciuitate Contra hoc sic obicitur. Dñs extra
 ciuitatem passus fuit natus et sepultus et resur
 rexit ergo et concipi debuit. **Cap xxxiiij.**

Deluro

Ites dignior annūtiatō fieri debuit in digniori loco
co vel admin? in eque digno. **S**z annūciatō dñi
dignior fuit annūciatōne iohis. illa autē facta fuit
in templo. **g** et ista **I**tes inter opatōnes locales et loca in
quib? fuit attendit? oportō sic dignus est. oratō dignior
est quaz negociatō. sic fit etiam in digniori loco. qz orō in
choro negociatō in foro. vñ **Aug?** et beus **B**ndict? In
oratorio nemo aliqd rē **O**ratoriū sit qd dicit? nec qd ibi
aliud qd agat? vel cōdat? rē **E**t dñs in euāgelio. Dom? **mea**
dom? orōnis veabit? **S**z in ista annūciatōne ne cōpleta
fuit dignissima opatō qz dñica incarnatō. ergo in dignissi
mo loco fieri debuit ergo in templo. ¶ **Solutō**

Hoc dicim? rñdēdo qd dñs in omib? factis suis
pñcipalib? que in mūdo gessit quare in mōm ve
nerit cōdit. **I**nt? hoies pctores nat? fuit **N**at? an
bouem et asinū iaciuit **I**nter peccatores cōuersat? fuit r
cū ipis comedie **I**nter latrones crucifix? fuit. peccatrici
resurgēs pmo apparuit in omib? opib? suis ostēdens qd
xp̄us ihs venit in hunc mōm peccatores saluos facere rē
Non ergo in mari qui locus est pisciū. nec in aere qui est
locus auū. nec in campo qui est loc? agrestiu aialuz **S**z
in ciuitate que est ppus locus hoim cōcipi debuit qui pp̄
nos et ppter nr̄am salutēz descēdit de celo **Q**uō autē obicit?
q? extra ciuitatez nat? fuit et passus et sepult? et resur
rexit. **D**icim? qd duplex fuit xp̄i natitas. **I**n vtero et ex
vtero **P**rima in secreto. scda in manifesto **P**rima cōgruit
in misteriū. scda in exēpluz **I**n ciuitate nāqz deipi voluit
vt ostēderet qd p omib? venit **I**n via autē nat? fuit vt ostē
deret qd sua vita nobis ad celoz regnū via fuit. **E**xē por
tam passus fuit ad ostēdēdus qd p ipi? passioz nō liberat?
nisi qui p cōuersiōem a peccato ad ipm extra portā fuerit
egressus. **Q**uō autē obicit? de tēplo dicim? qd locus non san
ctificat hoim sed homo locum. digni? est ergo tēplum in
quo dignior est opatō et in q? est dignioris habitatō **S**z

*xy qz inuinit qz p voluit
xy qz dicit natus f.
xy qz ex p̄ca passus d.*

11
in oratorio beatissime virginis fuit dignissima habitatio in qua
dignissima et sanctissima omnium creaturarum habitavit quam ipse
sanctus sanctorum nunquam reliquit quam angelorum multitudo frequenter
tauit exercebat autem ibi nobilissima operatio videlicet sanctissime
orationis et contemplationis deuotissima et humilissima oratio. dig-
nius ergo fuit hoc oratorium illo templo iudaico in quo fie-
bat thaurorum et vitulorum mactatio. thuris materialis fuit
mosa accessio. fiebat ergo ista annunciatio in loco dignissimo
Sicut et incarnatio fiebat in templo sacratissimo. quod sic dicit
beatus bernardus. Non fuit in terris locus dignior beatissime vir-
ginis utero qui ut dicit **beatus augustinus**. fuit thronus dei tha-
lamus regis celi. tabernaculum christi. tabernaculum utique illud
quo christus existens pontifex futurorum bonorum amplius et per-
fectius introiit semel in sancta eterna redemptione mueta
Est et alia ratio quod dominus voluit in ciuitate concipi. dominus enim
quando de celo descendit non sine celis nec sine regno celorum fu-
it. **S**ed celos celorum ymo et regnum celorum secum tulit hoc enim
lucifer non fecit qui sic fulgur de celo cecidit non descendit
et celum totum ibi reliquit ignem suum trimodo secum deferens
quocumque vadit. dominus autem id quod fuit permansit et ad matrem
ueniens de primis bonis expulsus non fuit unde nunquam celorum
regnum deseruit. **S**ed quando in utero matris fuit ipsa virgo sibi ce-
lorum regnum fuit. De hac ergo ciuitate glossa dicitur sic. quod
omnia que ad perfectionem ciuitatis ordinantur in beatissima vir-
gine excellenter inueniri et de ea predicari possunt. fuit enim fun-
data super humilitatem/murata per castitatem/circumdata per caritatem
ditata per paupertatem/custodita per discretiorem/libera immunitate
te peccatorum/pacificata victoria temptationum/ornata diuino
munere per eleganciam/moer edificata in refugium peccatorum/et
eius universitate populo et omnium aquarum idest gratiarum flumi-
bus irrigata habundans in multitudine miserationum in alto
sita per excellenciam privilegiorum.

Cap. xxxiii.

Post hoc queritur de regione in qua annunciatus fuit et
dicit euangelium quod in galilea. **S**ed contra iudeis christus

De oratorio virginis

De oratorio virginis

Daremon

promissus fuit et exhibitus. ergo in terra eorum concipi
debuisset. Item in iudea natus et sepultus fuit. quod in iu-
dea nunciari debuit. Item ipse dicit non sum missus nisi ad o-
ves que pierunt domus israel. Si ergo eis tamen missus fuit
inter eos concipi debuit. Item salus ex iudeis et non ex
gentilibus quod dicitur. Si dicitur quod propter hoc dominus in galilea natus
fuit. quia propheta hoc praedixit populus gentium dicitur. hoc nihil
videtur dictum esse eius non propter hoc impleta sit propheta quoniam
sic praedixit. sed ideo propheta praedixit quia sic futurum fuit. unde
ubi dicitur sic dicitur ut scriptura impleatur sensus est et sic
scriptura impleta est. **Responsum ad questionem.**

ut supra impleat quod dicitur
poni

Quoniam quod annuntiatio et conceptio domica fieri de-
buit in galilea et propter factum quod fiebat et propter
finem propter quem fiebat. Dominus enim incarnatus fuit ut
iudeos et gentes saluaret et propterea in regione que ab
tribus inhabitabatur conceptio et annuntiatio fieri debuit. quod
autem in utrisque inhabitabatur parte per prophetam dicentem Trans-
iordanem galilee gentium et per euangelistas dicentem Ascendit
et ioseph a galilea a ciuitate nazareth in iudeam dicitur. et sic
in regione communi concipi uoluit qui pro omnibus nasci uo-
luit. Non enim iudeorum deus est tantum. sed etiam gentium.
Item regio illa suo nomine proprietate incarnationis manifestissi-
me expressit. Galilea enim interpretatur reuelatio siue transmigra-
tio. In hac autem annuntiatione fiebat summi secretorum reuelatio
quoniam uerbum quod erat in principio apud deum et lucem inhabi-
tat inaccessible quoniam nemo unquam uidit. Verbum hoc inquam
caro factum est et uidit omnis caro salutare dei quod liberum le-
gis et prophetarum aperuit et omnia eius signacula soluit et
omnia quecumque a patre audiuit nobis nota fecit. Sicut modo fie-
bat transmigratio maxima De ignorantia in scientiam De cul-
pa in gratiam De umbra in ueritatem De seruitute in libera-
tem De timore in amorem De grauitatem in leuitatem De
austeritate in benignitatem De humanitatem in diuinitatem
Que transmigratio maxima fuit quia in ea primum ad ultimum

ista

Galilea quod interpretatur

in vnā psonā trāsmigrauit. Ad aut obicit q̄ iudeis solis
pmissus fuit dicim? q̄ hoc falsum est quomaz et gētibus
Sic p̄z per omēs p̄phas scribētes de vocatōne gentiuz;
Concedim? tñ q̄ solis iudeis pmissuz fuerit vt xp̄us de eo
ruz semine nasceret et q̄ eis solis solutum sit Et sic ori
ginalit̄ salus ex iudeis venit. sed non p̄pter eos solos vit̄

q̄ iudeis pmissus fuit

Capitulum xxxv.

Dist hoc queritur in qua ciuitate xp̄us ānunciari
debut Et videt q̄ non debuit esse nazareth Da
uid em̄z dictum est. de fructu ventris tui ponam
super sedem tuaz ergo videt q̄ p̄tius in ciuitate dauid cō
cipi debuerit q̄ in nazareth Itē et hoc videt per michaz
qui dicit Et tu bethleem effera rē. Itē videt per aliuz o
iuda et iherusalez rē. ergo videt q̄ ista annūciatō debuit
fieri in iherusalez. Itē ioh̄is. i. A nazareth p̄t aliqd̄ bo
ni esse quasi diceret Bonuz qd̄ ex p̄ctam? non venit a na
zareth sed de bethleez ḡ rē Itē nulla p̄phēcia videt habe
re q̄ dñs cōcipiatur in nazareth si cōcedat̄ Contra egre
dicitur virga de radice ye sse rē. ergo videt p̄phetiuz esse
q̄ dñs in nazareth cōcipi debuerit Itē postq̄ dixerat na
thanahel a nazareth p̄t rē. dñs quasi approbādo r̄ cōmē
dando dictuz suuz. ait Ecce vere ysrahelita rē. ergo videt
intellexisse q̄ ess̄ p̄phēcia de dño incarnādo in nazareth

De Ciuitate.

p̄t

Azithra

R̄sio ad questionem

Vper id qd̄ dictuz est quare in galilea r̄ quare in
ciuitate concipi voluerit dñs q̄ etiaz hoc nomē na
zareth cōgruebat et q̄ in galilea esse debebat Si
eūt em̄z diuine generatōni ita et humane generatō floris
de flore assilatur. flos ei pullulat de vno germie in decore
et odore cum spe utilitatis in fructu. Sili filius sedz di
uinam generatōem p̄cedit de vno qui est in celis sine m̄re
et sedm̄ humanā generatōem de vna in terris sine p̄re En̄
ergo in nazareth cōcept? Fuit qui sic flos de flore sine vi
tuli cōmixtione de vna m̄re saluo v̄ginitatis decore r̄ m̄is

Nazareth in p̄tate

flosis p̄ditis

utilitate pcessit. vñ bern. Semia diuine generatōis esse
videtur allocutōes et pmissiones facte ad p̄res floruit at
hoc semen in mirabilibz que sunt oñsa in exitu de egipto.
Cōceptō aut ista huius semis et horum florum fructus est Ihs
incarnatus in nazareth ergo annūciat xpus nasciturus. qz
in flore sperat fructus pcessit. Romē ergo ciuitatis in q̄
cōcipit exp̄mit et status t̄pis et finez opis ad quez venit
Cū emz xpus in nazareth cōcipitur yems trāsiit tēpus in
nouatōnis aduenit fructus appropinquat omibz semē ex
hibuit medicinaz ofecit solum refecit coronādus paupibz
venit. Hec ergo sūt p̄petates floris p̄pter quas ogrebat
xpm in nazareth cōcipi. Ad aut obicit de bethleem dicimz
q̄ est intelligēdus de natiuitate xpi ex vtero et nō in vtero
Ad obicit q̄ sedere debuit sup sedez dauid. dicimz q̄ ille
auctoritates loquūt de mō obtinēdi regnū dauid spūale
sedm ius et actuz et vtrūqz actū fuit in iudea et iherusa
lem. qz ibi passus est dñs et sic p ius redēptōis regnū ob
tinuit et accepit sup eos p quibus passus fuit potestatē
ibidez et resurrexit et tunc actualitē in throno glie sedit.

Capitulum xxxvi.

Quod hoc querit de hoc qd dicit ad virgines Et vi
detur q̄ pocius debuit dicere ad mlierez hac ratōne
Per idē genz debuit esse liberatō p qd intrauit
dāpnatō vt sicut p hoīem mors. ita per hoīem vita. Et sic
p femiaz pditō sic p femiaz saluatō. S3 eua licz virgo fue
rit p totuz appellat mli vbi agit de pditōe nra. ergo bea
tissima virgo debuit appellari mli vbi agitur de liberatōe
nra. Itēz vbiqz figurat ista conceptō que hic annūcia
batur figurat sub rōe mlieris et non virginis ergo cū fi
gura debeat rñdere figuratō et ecēuerso. Vbi vbi annūcia
tur illa conceptō deberet describi sub noīe mlieris. Mīoz
et maior patēt diuersimode in multis locis. p̄. Mulierē
fortez quis inueit tē. Illa fortis mli est beatissima virgo
que vltimos fines dicitatez sez et hūanitatez in vnā psonaz

conuixit gignendo sapienciam que attingit a fine deitatis
 usq; ad finez hūanitatis forciē. Item luce. Intrauit ihs
 in quoddam castellum et mlti quedam etc. Constat q; illa mlti
 que suscepit dñm fuit beatissima virgo Item bñdicta tu
 inter mlieres **Johel** dicit in figura dne nre **Itē hester** Et
 dilexit eam rex sup omēs mltres Item in euāgelio **Mlti**
 miscuit tria sata. illa mlti fuit beatissima vgo que miscuit
 tria sata idest deitatez aiam et corp⁹ et fermētuz fuit fides
 virgīs vt dicit beūs bern. Et sic manifestū est in omib; fi
 guris istius conceptōis q; dñā nra describit sub noie mlieris
 ergo et hic debz mlti noiari. Itēz dñs in euāgelio frequētē
 appellat eam mlierē et omīs sua actio est nra instructio.
 ergo et euāgelista debuit eam appellare mlierem Item in
 hac annūciatōe implet pphēcia de incarnatōe filij dei. sed
 illa pphētat exp̄ssissime p ieremiā **Mulier** inq; circūdabit
 virū. Si ergo ibi pphētat sub noie mlieris ergo et hic de
 buit mlti noiari Itēz omēs alie natiuitatū annūciatōes fi
 ebāt. vel ad viros tñ vt zacharie. vel ad mlieres et viros
 vt in ysaac et sapsone. ergo euz tota rota sit in medio ro
 te idest rouū testamētuz. in veteri nulla annūciatō debuit fi
 eri ad virginem.

Cap̄ xxxvii.

Item videt q; annūciatō hec fieri debuit ad virum
 Apoc. caput mlieris est vir. a capite autē descēdē
 sensus et illūatō ad corp⁹ et nō ecōuerso. q; videt
 q; a viro qui est caput deat descēdere reuelatō ad mu
 lierem Itēz dicit mlieres in ecclesiis taceāt. sed domi intē
 rogent viros suos. q; reuelatō debet innotesci a mlierib; p
 viros Itēz post natiuitatez filij dei sic factū fuit q; an
 gelus apparuit in sōpnis **Joseph** dicēs. tolle pueruz et
 mrem ei⁹ etc. vbi reuelatō fuge videt a ioseph ad dñāz p
 ueire Si h post natiuitatez filij dei qñ ipa dignissima fuit. q;
 potius an Itē querit cū ista sit virgo singlaris inter oēs
 et mltis p̄uilegijs p̄uilegiata quare nō addat nota singla
 ritatis vt dicat ad virginēz quādam **R̄sio ad q̄tōez**

Luc

Johel
Hester

Jer. 9.

Paul.

nota singularitatis quibus figurat ut quoddam castellus et
 et quedam mlti etc. **S**ed quia ipsa vere sola virginitate hunc
 in summo ut infra patebit. ideo virgo sine additioe antonom
 matice nominatur. **F**uit enim hec virgo causa et principium
 omniuz alioz sanctorum summa virginitatis puritate. peccati
 immunitate. peccandi impossibilitate virginitatez habes cu
 fecunditate mri sanctissimi hominis mri creatoris mri dei et ho
 mis corporalis. mater omium spiritualis mri machine mdialis
 mri angelice restructiois. **N**on autem obicitur quod ista annuatio
 debebat fieri mediante viro. **R**espondeo quod ad eundem pertinet an
 nuatio ad quem et generatio. vnde illi quorum generatio fuit
 ex commixtione viri et mulieris illorum annuatio fieri debuit
 ad viros et ad mulieres. **I**llius autem annuatio debuit esse
 ad solam virginem qui solus natus est de sola virgine. nec
 ioseph caput fuit beatissime virginis marie gratuz ad istam
 conceptioem que non ab ipso in ipsam. sed tota a spiritu sancto ve
 nit in ipsam. **N**on autem post natiuitatez filij angelus ioseph
 fugam nunciavit misterium est quod ante natiuitatez et conceptioz
 nihil ad ioseph de illo filio pertinebat. **S**ed post natiuitatem
 beatissime virginis et pauperi filio dei vniuersaliter saltem serui opa opus
 erat. **M**ittitur ergo angelus ioseph inuenitur ei seruicius
 quod facturus erat. et tunc facilis erat fidei et prompte obediencie
 leui illuminatioe utpote in somnis indiguit quia ab ange
 lo accepit ut sciret quid faceret non ut faciendum beatissime
 virginis intimaret que prius ipse sciebat quicquid ad eius be
 atitudinez vel opandi necessitatez pertinebat nec ad hoc a
 liquis indigebat internuncio vel homine vel angelo qui illius ha
 bebatur in gremio qui est doctor et magister in celo.

Maria x. ante p. h.

Ioseph qui fuit caput marie

Capitulum xxxviii

Questio in quo actu beatissima virgo fue
 rit quando angelus ei annuatiu hoc est ut fuerit in
 actu contemplationis vel operationis. **E**t videtur quod in
 actu contemplationis dicit ysaias in silencio et spe erit forti
 tudo vestra. sed domina nostra maxime indigebat fidei fortitudine

300

ergo debuit esse in silencio et Ipe et hoc est esse in cōtem-
platōne ergo fuit in cōtemplatōne Item ducatur te in solia-
tudinez tibi loquar tecū p hoc tūgitur status cōtemplatō-
nis. g illi ad q̄s fit locutō dñi dñt eē in statu cōtemplatōis
Item sedebit solitari⁹ et tacebit ⁊ leuabit se sup se. Ex h
hic arguim⁹ mouens nō quocūq; modo se habēs mouet ne-
q; mobile q̄cūq; modo se habēs mouet sed approximatōez
optet esse sed dñs appropinquauit beatissime virgini descē-
dendo ergo ip̄a obuiare debuit. ascēdendo ergo debebat se
leuare supra se et hoc p cōtemplatōez. g debuit esse in cō-
templatōne Item p̄s aia sedēdo et qui escēdo fit prudens
Sed beatissima virgo debebat hic fieri virgo prudētissima
vt pote m̄r ip̄ius sapiēcie. g agruebat ei sedere ⁊ quiescē
et hoc est esse in cōtemplatōne Item nobilissima opatō cō-
gruit nobilissimo statui. S; hic fuit nobilissima opatō cō-
ceptō filij dei. g debuit fieri in nobilissimo statu g in cōte-
platōne Item si substācia sup substāciam ⁊ potēcia sup po-
tēciam et actus sup actum. sed in hac annūciatōne beatif-
sima virgo in substācia eleuabat⁹ ad sūmam pp̄inquitatem
cū deo m̄r em̄z deus fieret non poterat alcius eleuari q̄ q
ess̄ mater dei ergo si substācia eleuabat⁹ ad sūmum tunc ⁊
potēcia et opatō debuit eleuari in sūmum ergo debuit esse
in altissimo statu cōtemplatōnis Item dātis et recipiētis
debet esse adinūceez cōuersio. aia aut̄ duas habet facies se-
cūduz rēem Portōem supiozem et inferiozem Inferiozes
que tempalibus p tractādīs intendit Supiozes vero que
eternis cōsulendis inherescit. g si dei et beatissime virginis
tanq̄ dantis et recipiētis debet esse adinūceez cōuersio ne-
cesse est vt scdm illam ptem c̄perur scdm quā ad deum cō-
uertitur. g fuit in cōtemplatōne

Cap. xxxix.

Contra Cant. Cuz ess̄ rex in accūbitū nard⁹ mēa
dedit odorez suum Nardus signat humilitatez. g
videt q̄ hūilitas fuerit dispositō pparatoriā bñssie

hanc e

maximū p̄ponit. Alia dicitur

p̄ponit dñs dñs

hanc

virgini ad dñm concipiendus. Hoc etiam dicit aug⁹ q̄ hu-
 militas nobis genuit dñm. Humilitas autē semp est in de-
 scēdēdo semp enīz recūbit in nouissimo loco. descēsus au-
 tem est in actōne et ascēsus in cōtemplatōne. ḡ beatissima
 virgo esse debuit in actōe. Item qui se humiliat exaltas-
 bit. hęc p̄portō est p̄ se. ḡ et qñ maxima est in actu exal-
 tatō tūc et maxima debet esse humiliatō in actu. ḡ in hac
 annūciatōne beatissima virgo maxime exaltata fuit in acū
 ergo et maxime tūc humiliari debuit actu. Humiliatō atē
 in descēdēdo est et cōtemplatō in ascēdēdo. ḡ non fuit in
 cōtemplatōne sed in actōe. Item gen. Loquar ad dñm me-
 um cum sim cinis ⁊ puluis ergo puluerisatō ⁊ incineratō
 qua se annihilat et humiliat homo deo est p̄paratō vt ho-
 mo loquat̄ cum deo et deus cum ip̄o. Sz hic deus familia-
 rissime locut⁹ fuit beatissime virgini. ergo hic maxime de-
 buit incinerari et humiliari. Item abscondisti hęc a sapiētibus
 et prudētibus ⁊ reuelasti ea puulis. ergo qui desiderat re-
 uelatōem optet q̄ se puulum reputet p̄ humiliatōem. Item
 humilib⁹ dat grām hoc p̄ se. ergo magis humili dat̄ ma-
 ior grā. ergo summa grā actu dat̄ summe humili actu. ḡ hic
 dabat̄ beatissime virgini summa grā actu ergo summe fuit
 humilis actu. Humilitas autē est in descēdēdo ḡ cōtempla-
 tō in ascēdēdo. ergo nō debuit esse in actu cōtemplatōis
 qui est in sursum sed in actu humiliatōis qui est in deorsum.
Si cōcedat̄ contra vidit iacob scalam ⁊c. glo. dicit
Illi diuina cōspiciūt qui ab appetitu t̄palium oculos clau-
 dūt sed beatissima virgo hic dei formissimū aspectum ha-
 buit. ergo maxime oculos a t̄palibus clausit ergo cōtem-
 platōni et non actōni vacabat.

Responso ad questionez.

Quoniam dicitur q̄ beatissima virgo in actu cōtemplatō-
 nis fuit qñ ei ista annūciatō venit. Ad autē querit̄
per quē actus ad istam grām maxime p̄parat̄ dicit̄
in q̄ beatissima virgo in hac annūciatōe in summo pure creature

hudo p. 20

mt

gr 18

mt

gr

eleuabat causaliter In summas potestatem quia dñm genuit in summas dignitates per hoc q̄ totius creature p̄ re creatōem m̄r effecta fuit in summas caritates qz deo per h̄ summe oim̄ p̄p̄nuitate p̄p̄nquissima fuit vtpote que ip̄s filia m̄r et sponsa fuit Ad potestates fides eleuabat eam iuxta illud. omnia possibilis sūt credēti Ad dignitatē eleuabat humilitas iuxta illud. om̄s qui se humiliat exaltabit Ad caritates eleuabit caritas. iuxta illud ego diligētes me diligo Itē eleuabat ad summas familiaritatem et illaz faciebat castitas. iuxta illud. incorruptō facit p̄ximū deo.

R̄sio ad rationem

Ad obiecta r̄ndem̄ q̄ ascēsiō per cōtemplatōnem non cōtrariat̄ descēsus p̄ humiliatōem Descēdere enim ad opa actōnis p̄pter deum est ascēdere per humilitates ad deum Et hęc mutuo se cōsequūt̄. quia q̄toma gis anima eleuat̄ in cognitōne dei t̄tōmagis descēdit ad humiliatōem sui. vñ frequēter legit̄ in p̄phetis q̄ qñ diuina cōspiciūt̄ in terram cadūt. et ecōuerso quātōmagis q̄s descēdit ad humiliatōem sui t̄tōplus ascēdit ad cognitōz dei. vñ in li° n̄i. d̄r. Homo cui⁹ obscurat⁹ est oculus qui cadit sez p̄ humiliatōem sui et sic apperūt̄ur oculi eius per dei cognitōem Et in euāgelio. reuelasti ea puillis idest humilibus. quia vbi est humilitas ibi est sapia Et ap̄. qui vult sapiēs esse stult⁹ fiat vt sit sapiens Et dyo. tenebre occultāt̄ur a lumine. et sic patz q̄ descēsus p̄ humiliatōem nō impedit ascēsus per cōtemplatōem. vñ inter v̄tutes eleuātes beatissimā virginez ad istam cōceptōem Fides p̄parabat rōnalem potēciā. humilitas irascitiā siue ard̄m ap̄petitiuā. caritas affectatiuā. virginitas aut̄ ex p̄te corp̄is preparabat virtutes generatiuas et sic tota eleuabat̄ que tota replebat̄. tota gratificabat̄ et tota glorificabat̄ Si aut̄ querit̄ vtz istis motib⁹ siml̄ mouebat̄. dicim⁹ q̄ nō s̄z alie virtutes p̄parabāt suas potēcias eleuādo h̄tuali

x p̄p̄nuitate. b̄ p̄

747

caritas autez tanq[ue] forma alia[rum] et vinculu[m] p[er]fectio[n]is ex p[ar]te beatissime virginis fecit unio[n]em actuali. vñ caritas fuit o[m]plemētuz ex p[ar]te suscipiētis sic et cōplemētuz vlcis mū ex p[ar]te dantis ⁊ mouētis ad danduz et mouēduz. Ipa emz vt dicit hugo de scō vict. deum captiuatuz et ligatuz de celo duxit in hūc mōm.

Cap. iij.

Post hoc querit[ur] de hoc q[uo]d dicit despōsata videt[ur] em q[uo]d btā virgo nō potuit legitime despōsari. Ipla emz habuit cōtinencie votum q[uo]d obligabat eam ad cōtinēduz. Spōsalia aut obligāt ad m[ar]itio[n]em. et m[ar]imoni um tpe debito ad soluenduz debituz. q[uo]d si obligabat se ad spōsalia venit cōtra votuz suū. Itē sic obligata fuit ⁊ ad opposita. Itē aut cōsensit in carnalez coplam aut nō. si sic ergo p[ri]mā fidez irritā fecit q[uo]z t[em]p[or]e nō t[em]p[or]e nubere s[ed] etiā velle dāpnabile est si nō cōsensit. q[uo]d nullū fuit m[ar]imoiuz. Itē cōditō adiecta q[uo]d est cōtra subam m[ar]imoni[um] impedit m[ar]imoiuz. vbi g[er]it. Cōtraho tecū vt peures mihi venemū sterilitatis hoc nō est m[ar]itio[n]em q[uo]z peuratō sterilitatis est cōtra subam m[ar]imoni[um] q[uo]z interimit bonū plis ergo est cōtra subam m[ar]imoni[um]. q[uo]d impedit m[ar]imoniū. A sili si dicā Cōtraho tecū vt me nullo mō agnoscas nō videt[ur] esse m[ar]itio[n]em. ita nec videt[ur] esse m[ar]itio[n]em cui cōditō cōtinencie est adiecta. q[uo]d videt[ur] q[uo]d ista nulla fuit despōsato q[uo]z nō potuit sequi m[ar]itio[n]em si cōcedat. Cōtra sūt iura cōtinencie. Et aug[ustinus] qui dicit q[uo]d m[ar]itio[n]em nō facit coplaz carnalis s[ed] pactō diuigalis. et q[uo]d sanctio aut sūt cōiugia pari voto cōtinencie ⁊ mltā filia. Itē videtur q[uo]d si etiā esse potuerit nō t[em]p[or]e agruerit beatissimā virginē despōsari. Spōs sēs discipline effugiet fictū. q[uo]d in ista sūma scī sp[irit]us opatōe nlla debuit eē fictō. q[uo]d btā vgo p[ro] nupta se gerere nō debuit q[uo]d virgo innupta fuit. Itē m[ar]itio[n]em institutū fuit p[ri]mo in officiū causa plis. scdo in remediū causa fornicatōnis vitāde vt dic[itur] apo[stolus]. vnusq[ue]q[ue] suā vxorē h[ab]eat p[ro]p[ter] fornicatōez s[ed] p[ro]p[ter] neutriā istaz agruerat eē in btā v[ir]gine. q[uo]d videt[ur] q[uo]d inutilis fuerit illa despōsato.

Respo[n]sio ad q[uest]io[n]es

De p[ro]p[ri]etate

De despōsatione

¶

Ad q[uest]io[n]em

q[uo]d dicitur

D hoc dicim⁹ q̄ ista desponsatō ⁊ utilis fuit ⁊ po
ssibilis Possibilis quia licz beatissima virgo h̄ret
votum cōtinēcie firmū poterat tñ cōsentire in ma
ritalem societatez facta tñ diuinit⁹ inspiratōne vterqz de
altero q̄ vellet virgo pmanere et sic cōsentī societatez ma
ritalem ⁊ nō in coplām carnalez absolute **Ad** videt⁹ tñ di
cere **Aug⁹** q̄ cōsensit in copulā maritalez nō est intelligē
duz absolute h̄ sic si deus vellz **Ad** aut obicit⁹ q̄ dicūt iura
de dōditōe adiecta cōtra subam m̄imonij. intelligēduz est
de dōditōe inutili illicita ⁊ inhonesta Cōditō aut utilis li
cita ⁊ honesta nō impedit m̄imonij vñ non est filia voto
cōtinēcie pcuratō sterilitatis ⁊ filia. cū etiāz cōiuges post
carnalem coplāz possint vterqz dōtinēcie emittere et si emi
serint tenēt⁹ obseruare. et sic ista desponsatō ⁊ possibilis et
util fuit fuit aut util⁹ ad mltā **Primo** vt m̄io⁹ bonum
eē oñdatur **Seda** vt dñā om̄im bonoz ⁊ m̄ nullo mō pri
uaret **Tertō** vt hostis fallat **Quarto** vt testis castitatis
ei⁹ h̄eat **Quinto** vt origo dñe describat⁹ qz nō dñe iūt scrip
tura feias genealogizare **Sexto** vt ab infamia h̄uet **Sept**
tio vt p̄ca caueat **Octauo** vt p̄secutō a x̄po tollat **Nono**
vt filij p̄curet **Decio** vt dñe h̄uiat **Undecimo** vt spūale
m̄io⁹ significet **Duode** vt p̄ntes spūales oñdat **Trede**
vt h̄uilitas v̄gitati dūgeret **Decioqr̄** vt occasio ieiurie fa
me v̄gib⁹ tollat **Decioq̄nto** vt filij sui h̄uilitas et caritas
oñdat q̄ p̄ci⁹ voluit fabri filij reputari q̄ m̄ez infamari
Deciosexto vt m̄is dignas h̄uilitati societ⁹ vt q̄ to maior
sit in oib⁹ t̄ato fiat h̄uilior vt sit m̄ dei ⁊ v̄xer fabri **Ad**
at obicit⁹ de silatōe dici⁹ q̄ duplex ē silatō d̄ceptōis vt in
yp̄c̄tis ⁊ silatō h̄uiliatōis q̄ q̄s nō solū nō vlt magn⁹ vel
etiā h̄uil⁹ reputari h̄ etiā vil⁹ p̄dicari. p̄mā silatōz effugit
sp̄s sc̄s. **Seda** inhabitat. vñ **psa.** sup̄ quē req̄escit sp̄s me⁹ nisi
fr̄ h̄uile ⁊ māfuetū corde **Ad** eē obicit⁹ q̄ m̄io⁹ d̄z eē cāpl⁹
vl⁹ cā vitā de fōm̄icatōis dici⁹ q̄ h̄ itelligēd⁹ ē de m̄io⁹ p̄ car
nale coplāz d̄suatō. isti⁹ at m̄imonij fuerit cāe q̄ iā d̄ce sūt

Solutio 27

Cap. xli.

Dist hoc querit de etate in qua fuit quando contraxit
 cum ioseph et quando concepit dñm Et videt pmo
 q ad min⁹ fuerit duodecim annor. Hec est emm
 legitima etas ad mrimoniuz contrahendum. Omnia autem
 facta sunt rite circa illud matrimoniu a spu sancto ordina
 tum. g etas legitima est seruata Item cum mirabilia sunt
 que deo immediate opante fiunt quato aliqd mirabilius ta
 to laudabilius. Sz vite pfectio et virtutiz osumatō mira
 bilior est in iuvene q in sene Et quato mirabilior tato lau
 dabilior. ergo vbi erit laudabilissima erit mirabilissima Sz
 pfectō est mirabilior in iuvene qto psona est iunior ergo
 beatissima virgo infima etate qua hui⁹ gre capax fuit deū
 suscepit Item quato min⁹ est debituz aliqd tato plus est
 gratum Sed min⁹ debita est pfectio in iuvene q in sene
 Sed in beatissima virgine fuit gratissima. g fuit in etate
 minima qua esse potuit. sed statim potuit cum cōsentire
 potuit Consentire autē potuit cum vsum ratōis habuit
 ergo statim cum vsum ratōis habuit istam grāz suscepit
 Item eiusdem est potēcie et misericordie grā dare et da
 tam cōseruare. ergo quato pus datur tato plus dat Jux
 ta illud qui cito dat bis dat Sz de⁹ beatissime virgine tā
 tuz dedit quātuz pure creature dare potuit. g rē. Itē
 Ambro. nescit tarda molimina sancti spūs grā. ergo ex p
 te dantis nulla fuit mora dandi ymo videtur affectare da
 tōez. qui a ipe exultauit vt gigas ad currendaz vias suā
 ergo statim dedit quādo susceptiuū capax fuit Cōtra bea
 tissimā vgo illuabat actualitē sūma illuātōe cui⁹ pura cre
 atura sedz statuz vie capax fuit. g hęc debuit fieri qu illu
 miabilis maxime sedz intellectu fuit hoc autē est in senio
 Iuvenes em vigēt sēsu. senes aut intellectu. g btissima v
 go debuit istam illuminatōnem recipere in senectute. Item
 figura conceptōis huius supnaturalis in virgine fuit
 ocept⁹ Sare steril⁹ in senectute qn scz nonagenaria fuit

De fante b 70

91

Cod. 9. f. 112. v. 1. p. 1.

ergo si figuratus debz rñderē figure ⁊ istā conceptō debuit
fieri in senectute. ḡ et despōsatō q̄ p̄cessit istaz conceptōez
Item non est congruus m̄rimoniuz inter senes et iuuenē-
lam sed inter iuuenes ⁊ iuuenē senes ⁊ senē. vñ **Diu diuis**
si qua velis apte nubere nube pari Illud aut m̄rimoniū fu-
it cōgruētissimuz. et ioseph fuit senex. ḡ et beata virgo.
Item cōtra grauitatez bonoz mox et honestatez est acce-
leratō m̄rimoniuz. hic aut mbil fuit cōtra honestatē mox
ergo expectatus fuit tēpus maturuz Item a corpe beatissi-
me virginis formabat corp⁹ p̄fectissimū scdm naturā. qz
ex tali tale et ex magis tali magis tale Corp⁹ aut p̄fecti-
ssimū non est scdm naturaz ante statuz. xxv. ānoz. ḡ corp⁹
beatissime virginis debuit esse ad m̄m⁹. xxv. ānoz qñ do-
xpm concepit Item consiliū iuris est si dubitet̄ de quāti-
tate numeri equalit̄ ⁊ ius ⁊ iudex debz mediuz numer⁹ de-
terminare. verbigra si dubitet̄ vtz aliq̄s teneat̄ alteri. xx
vel tm̄. x. iudex faciat solū. xv. ḡ a sili in p̄posito. si dubi-
tetur qñ facta fuerit ista cōceptō et despōsatō determinā-
dum est temp⁹ mediū inter p̄mū ⁊ vltimū tēpus quo t̄lia
cōsueuerūt celebrari Primū aut temp⁹ est. xii. ānoz. vlti-
mū aut vt in plurib⁹ qñquagita ānoz. **Mo** aut mediū
xxxj. et ergo videt̄ qz circa illam etatez beatissima virgo eē
debuit qñ ista in ea fiebant

Rñsio ad q̄stionem

Supponendo qz in beatissima v̄gine fuit omnis cō-
gruēciā tam ex parte nature quaz ex pte gracie
ad hoc vt mater dei fieret credimus concedendo qz
beum concepit tali etate qua p̄fecta fuit statu corpis
et quātitate et qz circa eandem quātitatem etatis despō-
sata fuit tantuz quātum spōsalia solent m̄rimoniū p̄cedere
videlicet circa duos mēses **Ad** aut obicitur qz laudabilior ⁊
mirabilior esset in iuuentute ista p̄fectio. dicimus qz cū
mbil sit laudabile nisi aliq̄ mō depēdeat ab arbitrj libtate
nō statim illud fieri debuit cū btissā v̄go li. ar. vii potuit

Sed interuenire debuit tps p[er]tractio in quo pueniret et meritoꝝ accumulato et emudatoꝝ qua accepit in utero succederet maior depurato et virtutuꝝ exercitatio vt in oim virtutuꝝ apicem sublimata de congruo et singulari suo merito mudo subueniret p[er]dito saluatoꝝ gignedo Et sic p[er] q[ui] non statim deus hoc donuz dedit cum ei? beatissima v[ir]go capax fuit **S**ed q[ui] no[n] tm dedit sed etiaz congruetissimo mo dedit tuc deinde statim dedit cu[m] susceptiuu congruetissimo mo capax fuit vt no[n] esset tm datuz optimu[m] et donu[m] p[er]fectu[m] sed etiaz mo p[er]fectissimo datuz. nec illa velocitas donuz duplicat que tps congruitat[is] anticipat. sed a datore modu[m] dandi deformat et a recipiente glam minuit et digne recipiendi ab ipso excludit

Cap. xliij.

Dist hoc querit[ur] de pulchritudine beatissime v[ir]ginis. v[er]u[m] pulchritudineꝝ corpales habuerit Et videt[ur] q[ui] sic figura em[er]g[er]e sive signu[m] h[ab]ere debet similitudineꝝ cum signato sed omnes mulieres beatissimam v[ir]gineꝝ significantes teste scriptura pulcherrime fuerunt. g[er] et b[ea]ta v[ir]go **M**inor p[er] q[ui] q[ui]tuor mulieres inueniunt[ur] beatissimam v[ir]gineꝝ exp[re]ssissime figurantes **H**ester coniugata **J**udith vidua **R**achel et **R**ebeca v[ir]gines. **D**e hester scribit[ur] **E**rat aut[em] hester pulchra valde incredibili pulchritudine oim celis g[ra]tiosa et amabilis videbat[ur] **S**icut de iudith legit[ur] **E**rat aut[em] eleganti aspectu nimis. et itez considerabant facies ei[us] et erat stupor in oculis eor[um] q[ui]m ei[us] pulchritudineꝝ mirabant[ur] nimis **E**t itez no[n] est talis m[ul]ier sup[er] terraz in aspectu et pulchritudine et sc[ilicet] v[er]boꝝ **S**icut mo de **R**ebeca legit[ur] q[ui] erat puella decora nimis virgoq[ue] pulcherrima et in cognita viro **I**tem de rachel q[ui] erat venusta facie et decora aspectu nimis et vniuersaliter scriptura laudat omnes mulieres de pulchritudine b[ea]taꝝ v[ir]ginu[m] significantes. g[er] et b[ea]ta v[ir]go pulchra fuit **I**te[m] corp[us] ordiat[ur] ad a[n]i[m]a[m] vt s[ecundu]m d[icitu]r. q[ui] nobiliori a[n]i[m]e d[icitu]r nobilior corp[us] ergo pulchritudo corp[is] dependet ad pulchritudinem a[n]i[m]e

Depulchritudo ad h[ab]ere

*h[ab]ere v[ir]ginitatem
iudith vidua
rachel et rebeca*

ergo ubi perfectissima pulchritudo anime ibi et perfectissima
corpis esse debuit Item in ee. Summa pulchritudo spualis
et hoc p symbola corpalia Illa autem scriptura spualiter et
anthonomacice exponit de beata virgine. g illa que ibi di
cunt spualiter et anthonomacice ouemut beatissime virgini
Ibi autem p pulchritudinez exteriorem ducit intellectus
ad interiora. g in beatissima virgine debuit esse pulchritu
do interior et exterior Item pulchritudo et bonum addituz pul
chro et bono facit magis pulchritudo et bonum. sed beatissima
virgo omnibus puris creaturis optima et pulcherrima fuit
g hinc pulchritudinez exteriorez et interioraz Item ecia in pla
castissima corpe sanctissima moribz oimoz pulcherrima vgo
virginum. Item corpus humanum nobilius est omnibz
corperibus brutorum ppter unionem ad animaz ratiōna
lem. g nobilitas corpis intēditur ad nobilitatē aīe ad quā
ordinat. forma emz et matia dnt esse pportōnabilia. sed
aīa beatissime vginis fuit nobilissima post aīam filij dei. g et
corpus eius erit nobilissimū et pulcherrimū post corp⁹ fi
lij dei Item corp⁹ vnituz diuinitati perfectissimū est in pulc
hritudine ita etiaz q ageli desiderāt in ipm pspicē. g cor
pus immediate ordinatuz ad ipm erit secdo loco pulcher
rimū hoc aut est corp⁹ mris vñ formabat illud qd diuini
tati vniebat. g erit illud secdo loco pulcherrimū Itē p hō
Quid sit natura est vis insita rebz filia ex filibz pcreas
mli ergo natura impediatur vel erret filij erit fil' p'ri v' ma
tri. g qui nascit' de m're et nō de p're et tali op'ate qui nō pōt
impediri vel errare ibi nece est filiu filiez ee m'ri et ecōuerso
sed ip'e pulcherrim⁹. g et ip'a pulcherrima Item qui vis
derunt veronicam dicūt q pulcherrimaz et glōsissimaz fa
ciem representat Item ordo est in rebus naturalibus et in
corporibus humanis Natura enim facit aliquū d pulchritudo
et aliquū d pulchrius. g et aliquū d debet pulcherrimū sedz
naturam Natura enim habet aliquem terminum ad quem
potest et non vltra illum. g aut alicubi cōtingit aut nūqz

Na qd

Si nusq̄s ḡ deficiat respectu suarū opatōnū hōc est falsus
 quia dicit ph̄s q̄ natura nō habūdat sup̄flus nec deficit
 necessarijs ergo natura alicubi habet suū summū Corp⁹
 aut naturale quōq̄ format̄ a corpe naturali ip̄a natura cre
 ata immediate p̄ se et simplr̄ opante naturalr̄. aliq̄n opāte
 deo sup̄naturalr̄. ḡ alicubi summū est in corpe hūano deo
 opante et alicubi sūmum natura opante. Et sic natura ope
 rans est immediate sub deo opante Ita sūmū nature ope
 rantis est immediate sub deo opante Sic ergo corpus xp̄i
 qd̄ deus p̄ seipm̄ formaui t̄ est p̄fectissimū ⁊ pulcherrimū
 in natura qd̄ deus potuit facere scdm̄ statū vie Ita cor
 pus beatissime virginis ad hoc immediate ordīnatū erit
 pulcherrimū scdm̄ statū vie qd̄ natura facere pōt se ope
 rante Itēz dama. q̄ ip̄a a nullo illustriū supat̄ Sz alie vir
 gines et sancti laudant̄ de pulchritudīe corpali q̄ndo est
 cōiūcta cū spūali vt̄ est illud pulchra facie sed pulchrior
 fide ⁊ Et sicut in p̄dictis mlieribus vetis testamēti. ḡ bea
 tissima virgo omī laude digna ymmo dignissima debuit de
 de vtraq̄ pulchritudīe laudari Item castitas est lauda
 bilior in pulchris sicut ecōuerso deformitas et incōtinen
 cia vitupabilior in deformib⁹ Sz beatissime virginis casti
 tas fuit laudabilissima. ergo ip̄a pulcherrima Contra pu
 dicit Fallax gr̄a et vana est pulchritudo. sed in beata vir
 gine minimum ymo nihil fuit de vanitate. ergo nec pulch
 rudo Itēz pulchritudo multū occasio est magna mali. vñ
 Eccl̄. virginez ne cōspicias ne scandaliseris in pulchritudīe
 eius Item p̄pter spēm mulieris multi pierūt. vñ iob. p̄pi
 gi fedus cum oculis meis vt̄ nec quidē cogitarez de vir
 gine Sed beatissima virgo omibus debuit esse causa sal
 uadi ⁊ nulli causa peūdi. ergo nō debuit esse pulchra cor
 porali Itēz q̄to plures sunt cause humilitatis tāto fortior
 et maior hūilitas. ḡ que sūmaz habuit hūilitatez oēs cās
 h̄re debuit hūilitatis Sz fast⁹ inest pulchris ⁊. defor
 mitas aut̄ ē cā hūilitatis. ḡ beatissima virgo debuit eē d̄formis

ph̄s? ut h̄c q̄ lauda?

¶

Item dominus in incarnatione maximam ostendit humilitatem. quia examinavit seipsum. Sed maior est humilitas carnes accipere de deformi quam de pulchra. Sed dominus nasci debuit de deformi.

Responso ad questionem.

Respondendo dicimus quod sicut dominus noster ihesus christus fuit speciosus forma patris filius hominum. Ita beatissima virgo pulcherrima et speciosissima fuit inter filias hominum et quod ipsa habuit sumum et perfectissimum in pulchritudine quod potuit esse in mortali corpore secundum statum vite operante natura. Sed autem euangelium nihil scribit super eo plures potest esse cause. una quod cum domina nostra posita sit nobis in speculum et exemplum saluos fieri non vult eam a talibus laudari quibus appetit mordere vel abusus multis est causa peccandi. Alia causa est quod scripture sufficit hoc sub silencio quasi per locum a minori inferre quod quod unquam bonitatis vel pulchritudinis in aliquo sanctorum fuerit in ipsa credamus nunc deesse. unde scriptura magis laudat eam hoc tacite supponendo quam verbatenus explicando. Tacendo enim per reverentiam reglem nobis tradit in fallibilis quod quicquid boni vel laudis in aliis fuerit hoc de ipsa nunc opteat dubitari nec in questionem venire deat quod ne phas est dubitare. Ita sic angeli summi a dominis nobilioribus laudant et denominant et non ab inferioribus que tamen in ipsis esse nullatenus dubitant. Ita et beatissima virgo dominis spiritualibus plenissima dominis gratiis et nobilissimis. Ita occupat et implet animas laudantium euangelistarum quod eorum admiratione quasi obliuiscuntur bonorum corporalium. Itaque cum rota sit in medio rote euangelium magis respicit et tractat spiritualia. vetus lex corporalia propter quod est euangelium de gratiis et spiritualibus laudare proprium veteris testamenti corporalia commendare. Ideo domina nostra in veteri testamento de pulchritudine corporali commendat per figuras. In nouo testamento de spirituali perfectione per angelos. Apostolos et euangelistas. raro enim vel nunquam in nouo testamento inuenitur quod aliquis a pulchritudine corporali commendat.

Depulchritudo h. po. ev. et d.

le. no. dicit

Ad autem obicitur de mali occasione **R**ndem? q pulchritudo
corpalis simplr in suo genere bona est **N**ihil aut adeo bo-
num est in quo no cotingat malos scadalifari qui non tantu
in xpo homie scadalifabant sicut scriptuz est **E**t scadalifa-
bant in eo. sed etiaz in ipso deo scadalifabant. vn sup ist.
qua bonus israhel deus etc. glo. dicit pueris aut pueris
esse videt **T**alis ergo occasio mali siue scadali passiu non
est viciu bonam naturam hntis sed culpa paciētis **S**icut
etiaz ipi demones in pulchritudie dei iusticie scadalifaban-
tur sic scriptuz est **S**upbia eoz qui te oderut ascēdit sp
nec ppter hoc debet no esse iusticia si demones vel mali scā-
dalifetur in ipa maxime cu boni edificetur inde vn mali scā-
dalifant **C**ogrua ergo fuit pulchritudo beatissime virginis
et ad sui ipsius omēdatōem vt naturam pficeret et grām
augmētaret. quia forma pudicie rara sed apta comes et
ad nrām edificatōem et deuotōez pulchra emz est casta ge-
neratō cū claritate et ad corpis dñici cōmendatōez. **N**on
emz pōt arbor bona et nobilis fructuz maluz et ignobilem
facere nec est pfectior hūilitas q ex pluribz causis cau-
saret quaz alique naturales alique gratuite q illa que est
ex solis gratiū tis ymo sicut grā nobilior est natura et p-
fectior **I**ta et humilitas que est simplr a grā uobilior est
q illa que est ptim ex grā ptim ex natura **R**ec etiaz est mā-
ior humilitas q deus incarnaret et de deformi poci? q de
pulchra **H**umilitas emz debet esse collatiua grē et augmē-
tatiua et nūq diminutiua **N**ō esset vero filij humiliatō mā-
ior que humilitatem mris in sua nobilitate dimmueret et
laudem castitatis auferret. vnde nimiz neqz laude dignuz
opinio iudicaret si virgo deformis humilis esset et quasi
despecta viris virgo pmaneret **E**t ecōuerso autē qnto vir-
go beatissima pfundior est humilitate et qnto ab altōri in
fra seipam descēdit tāto maior est filij dei humiliatō qui se
a summo celo post ipam inclinauit.

¶ Capitulum. xliij.

*Secunda pars de vno opulenti
pau de ppoctyus et opulenti*

Sta hū. maloz

207

20

*...militas
...carnes
...vni de deo
...xpus
...tissima
...ter filia
...pule
...vie op
...lura p
...p
...ndam
...peidi
...uasi p
...udis in
...vni ser
...er bot
...tradit
...hoc do
...deat q
...nobilit
...e tamen
...virgo d
...imis
...q eoz
...n
...a trad
...de grat
...amenti
...testam
...igmas
...gelos
...uo
...li cōm*

pulchro nro dno ypit

Quæro de pulchritudine dñi consequenter inquire
dum est de pulchritudine eius in spali que in tribus
consistit in debita corporis quantitate In eleganti mem-
brorum dispositioe et proportioe In colorum venustate. Primo
igit querit de quantitate q̄ quemecioz ei sit Et pbari pot
a quantitate corporis sui filij qd tanq̄ pfectissimu in omnibus
naturalibus debittissima habuit quantitate Corp̄ emz filij
format a corpe generatis. ita q̄ de tali tale et de tato tan-
tum nisi error aut impotencia impediat aut p viam accideris
aliquo mo alie fiat Sz naturali r regularit magnus generat
magnu et puus puum et tatus tatus. ḡ si corp̄ dñicum
in sumo habuit debitam quantitate viro congruentem. ḡ et
m̄ sua habuit in summo debitas quantitates femie congrue-
tem qd concedim⁹ et credim⁹ esse verum. Ideo de qualita-
te dicentes Modi emz corporis qualitatis sunt quinqz Crassici-
es. omnia carnositas. extenuata macies. sinitel et equali-
tas Pinguedo causat ex frigiditate et humiditate Carnosi-
tas ex caliditate et humiditate Extenuata macies ex cali-
ditate r siccitate Sinitel ex frigiditate et siccitate Eqli-
tas ex oim humorum equali dplexione Cui⁹ qualitatis cre-
dim⁹ corpus beatissime virginis extitisse.

Capitulum. xliij

De membris dpporion

Quæro hoc querit de membrorum dispositioe r proportioe
Et ista sibi pbarit ex pte generati In formatioe
emz corporis a generante sic format totum de toto q̄
a qualibz pte corporis fit descisio et in qualibz ptez generati
formato. vn̄ inter gnantes et generatus regularit et natu-
ralit singulorum membrorum admiscez est silito In forma r in
figura nisi p viam accipieris impediat. ḡ cu in corpe dñi
co nullu potuerit incidere impedimētuz et membra istius
corporis fuerit elegatissime dispositiois et congruentissime p
portiois eadem dispositio et proportio erit in membris matris.
quod concedim⁹ esse verum.

Capitulum. xlv.

27
Quest hoc querit de colore cutis et venustate **T**ri-
plex est diuersitas coloris in corpe humano scz In
cute In capill. In oculis **P**rimo g de colore cu-
tis querit et videt q debuit esse nigra in cute **C**olor emz
est ppum obiectum visus. g iste color qui magis est visui
congruus plus attestat cōplexionis bonitati et pfectōi
Nigredo aut magis est cōgrua visui **E**st emz color cōgre-
gatiuus visus. g nigredo est color pfectissim? ad vidēdū
ergo debuit esse color pfectissimi corpis scdm q videri de-
bet **I**te simplex est nobilius opposito. g nigredo vel albedo
qui sunt colores simplices nobiliores sunt q alij colores
qui sunt oppositi. g alter eoz erit in corpe pfectissimo sed
non albedo ergo nigredo **N**ō albedo ptez **A**lbedo emz est
color corpis in quo est habūdancia frigiditatis et etiaz vi-
sui discōgru? quia disgregatō visus **S**z contra color est
immutatō visus sedz actuz lucidi. g isti colores qui sunt
magis motiui sedz actuz lucidi et rōne coloris sunt magis
pfecti **S**z dicit phs q extrema sunt magis sc̄sitiua et mo-
tiua. g albedo et nigredo qui sunt extremi colores magis
pfecti sunt in ratōne coloris ergo alter eoz erit in corpe
pfectissimo **S**z dicit phs q in corpibus sunt lux et tene-
bre idest albedo et nigredo. h pfectior est lux tenebris. g in
pfecto corpe erit effect? lucis magis q tenebrar. hoc at
est albedo. g corpus pfectissimū potius erit albū q nigrū
Videt aut q potius debuit esse rubeus **C**orpus enim eu-
craticus est maxime sanguinee cōplexionis **S**anguini aut
attestat rubeo. g corpus optime cōplexionatum debuit
esse rubeus **V**idet aut q debuit esse mixtus ex albo et ru-
bo. quia sic auctores medicine dicūt color in cute ab inte-
rioribus accidit duob? modis **A**ut ex habūdancia **A**ut
ex equalitate humor. **I**lle aut qui ex equalitate est alb? et
rubeus mixtum. ceteri omēs ab in equalitate pcedūt. h no-
bilior est color qui ab equalitate pcedit. g debet esse in
corpore eueratico **V**idet aut q in tali corpe debeat esse

Colore Inuad. p. 27

Hug. d. 27 p. 27

albedo p. 27

rubeus p. 27

glauco pp. 26

color glaucus Ille enim color significat frigiditatem in corpore dominatam. Sed videtur quod corpus beatissime virginis debuit esse frigide complexionis hac ratione quod natura talis magis tale. ergo quod natura castius magis castus. sed quod natura frigidus magis est ordinatus ad castitatem. ergo corpus castissimum debuit esse frigide complexionis ergo. Item omnis inclinatio que causatur ex duobus ceteris partibus fortior est ea que est ab uno tantum. ergo inclinatio ad castitatem si causatur a gratia et natura fortior est ea que a gratia tantum. ergo corpus castissimum debuit causari a gratia et natura. ergo debuit esse frigide complexionis. ergo. Item ad idem bonum additum bono facit magis bonum. ergo bonum gratie additum bono nature facit magis bonum. ergo plena secundum gratiam debuit esse perfectissima secundum naturam. ergo debuit esse frigide complexionis. Sed contra magis manifestatur potentia a contrario secundum naturam et contra naturalem inclinationem elicere contrarium quam de tali tale. sed perfectior est et nobilior castitas in calidis quam in frigidis. sed castitas beatissime virginis fuit perfectissima. ergo fuit calide complexionis. Item ubi maior contrarietas ibi maior pugna. ubi maior pugna difficilius victoria. ubi difficilius victoria maior gloria. ergo a primo. ubi maior contrarietas ibi maior gloria. ergo gloriosior est castitas in calidis quam in frigidis. Item philosophus in ethicis dicit quod continens autem qui patitur nec deducitur. In sensibilibus qui nec patitur nec deducitur. Sed medium virtutis est pati nec deduci. ergo virtuosior est castitas ubi maior passio a contrario hoc autem est in calidis igitur. etc.

Capitulum. xlvj

Colores capillorum sunt

Dicit hoc queritur de colore capillorum qui secundum auctores medicine sunt quatuor Niger Ruber Glaucus Camicies Cum autem glaucus consistat ex humore habundante melancolico Camicies autem ex nimia defectone naturalis caloris et ex effectu putridi flegmatis quod plurimum fit in senibus. de istis duobus non fit questio Sed tamen

de nigro et rubeo. **V**idetur quod capilli eius debeant esse rubei
Rubedo enim attestat habundantiam caloris non adusti. **Ri**
gredo autem ex habundantia colerici incensi vel adustione multa
 sanguinis. quia ut dicit **G**alienus rubedo attestat sanguini
Rigredo autem colerice vel melancolice complexionis. quod cum no-
 bilior sit complexio sanguinea quam colerica vel melancolica color
 attestans sanguini nobilior erit quam attestans colere. quod nobi-
 lior rubedo quam nigredo. quod erit in corpore nobiliori. **I**tem Galienus
 ubi describit corpus **E**ucratice in tegmine dicit **C**onplexiones cra-
 scos complexionis secundum totam aialis hincudinez hinc sunt sex Co-
 lor ex albo et rubeo mixte. **C**apilli vero rubei et mediocriter
 crispi in pluribus. et quod in corpore eucratice capilli debent esse
 rubei. **I**tem in eodem. nam si eucratice cerebrum existat sedz
 quatuor qualitates omnia que dicta sunt habebit cum modo et
 supfluitates quecumque per palatum aut aures aut nares pur-
 gant. **H**ec habebit moderate et minime ledet ab omnibus que
 extrinsecus calefaciunt et infrigidant et desiccant et humectant
Infantibus existencibus talibus capilli sunt subrubi. quod in op-
 time complexionato cerebro capilli debent esse rubei hoc autem
 fuit cerebrum domine nostre. quod et. **V**idetur autem quod debeant esse ni-
 gri. **C**onstatin autem in pentegmine tres posuit causas pilorum
 dicens **C**apilli caput custodiunt honestant et defendunt qui-
 bus si careat homo maxima est inhonestas et precipue in muli-
 eribus. **E**t iuxta hoc natura fecit corpori iuuamenta atque or-
 namenta. et. **E**t item. est autem causa cur masculi et non fe-
 mine barbescunt quia fumus qui est pilorum causa ex natura
 magis augmentatur que quod natura non sufficit expellere
 idest consumere expellit per duo loca idest per caput et bar-
 bam. unde fit quod femine calidissime barbescere videantur. **E**t
 e contrario in masculis frigidis vnde non barbescunt eunuchi qui
 perdiderunt membra calidiora. **P**ili ergo isti facti sunt a natu-
 ra ut essent ornamenta et iuuamenta. et ex hoc patet quod tres
 sunt cause pilorum. **E**xpulsio fumose supfluitatis. **I**uuantia
 et defensio a calore et frigore exteriori et ornatus capitis

capilli sunt

Quantum ad primas utilitatem magis videntur conuenire
eueratico corpori nigri capilli Si enim expulsio superfluitatis
nocive est inuatiua quecumque superfluitas magis est nociva il
lius expulsio magis est inuatiua Sed colericus incensum
et sanguine adustus magis est nocivus quam sanguis non adu
stus. igitur magis est inuatiua expulsio illius quam istius Sed ad
illius expulsionem sequitur generatio nigrorum capillorum et
non rubrorum. ergo quantum ad illam causam eueraticum corpus
magis debet habere nigros capillos quam rubros Sicut quantum
ad defensionem Nigri enim capilli fortiores sunt quam rubri Sicut quantum
ad ornamentum pulchrior est enim et aptior portio extremi ad
extremum Opposita enim iuxta se posita magis elucescunt. igitur
supposito colore cutis albo et rubro magis venustat in ca
pillis nigredo quam albedo vel rubedo Item quantum ad sensum vi
sus nigredo est diuincior. quia congregatiuum visus Rubedo
autem vel albedo dispersiuium Item quantum ad significatum
Rubedo autem attestat mobilitati et infidelitati. nigredo au
tem stabilitati et firmitati. quia respondet elemento quod est
terra Item constantinus in pantegni ubi describit corpus eu
eraticum sic dicit in superioribus partibus libri meminimus nos
dixisse de intempera complexionem corporis quantum ad complexionem
equalem Optet igitur nunc dicere de equali complexionem et eius significatio
Corpus enim equale neque multum macidum est neque pingue
Color eius inter album et rubrum medius pili eius in infan
cia rufi in puericia et in iuuetute nigri. ergo ad eueraticum
corpus pertinet nigredo in capillis secundum Constantinum et sic
esse videtur contrarietas inter Constantinum et Galienum Cum
hic nigrorum capillorum colorem ponat in equali corpore Iste autem
rubeum Item eadem contrarietas inuenitur inter istos qui lo
quuntur de corporis pulchritudine quorum unus sic dicit femi
nium plurale si vis formare decorem. Preformet capiti
nature circum orbem Crinibus irrutiler minor aures ergo
vult quod capilli debeant esse aurei coloris Alter autem dicit
sic Spectandum nigris oculis et Item in Canonibus ubi describitur

pulchritudo spiritualis per exteriorem pulchritudinem sic dicit Come eius sicut elate palmarum nigre quasi coruus ergo videtur qd ad exteriorem pulchritudinem per quam interior describitur pertinet nigredo in capillis quia ut dicit magr Richar. de sco vict. sup idem vbuz et consilia Septa li dr ceru? emissari? das eloqa pulchritudis qz pulchre hoim interiores eisdem verbis reficit et exteriores dum p extiora visibilia ad invisibilem pulchritudinem intellectus e ducit. g ad exteriores pulchritudinem p qua hmoi intelle ctus ad interiores traducit pertinet nigredo in capillis Itē scdm complexionem innatam. soboles solent assilari pntib? et ecouerso Sz videm? q gen? iudeoz ut in pluribz habent nigros capillos. g et dña nra cū fuerit de p gemie iudeoz Itēz veronica p tendit nigraz barbam et nigros fii se cri nes in dño. g et in dña nra cum maxima fuerit simlatō in ter eos etc.

Judei nigros habent nigros capillos

Capitulum .xlviij.

Dist hoc querit de colore oclor qui quadruplex est Niger. subalbidus. varius. et glaucus Et vide tur pmo qd debeat esse niger. iste enim ut in pluri bus cōcomitat nigrum colorem in capillis q habentes nigros capillos habent etiaz nigros oculos et etiaz videt maxie congruere venustati. vñ uersus Spectaduz nigris oculis etc. Tucōterarius videt qd alius describens pulchritudinem q ad oculos dicit Radient utrimqz gemelli luce smaragdina vel sideris instar ocelli. isti autēz colores non sunt nigri g etc Itē nigredo oclor ut dicit. iohānci? puenit ex de fectu visibilis spūs vel p turbatōne eiusdem aut ex penur ia cristallini humoris. aut qz plimuz recedet interi? crist allin? humor aut ex humore habūdanti qui est filis albu gimini aut ex p turbatōne ipius. aut ex habūdancia qli tatis vici humoris. g cum ille color in oculis tenet maxie ex defectu eoz in quib? cōsistit oculi pfectō ad vidēduz nec spūs visibilis et humor cristallinus nullo mō erit iste

Color vultus 3 27

color eucratici corporis. de glauco et alijs nō fit questio.

Responso ad questionez.

Ad primuz respondenduz est qd cū sex sint colores
cutis Ex albedine ⁊ rubore cōpositi? niger. citri
n? glauc? . albus. et rube? Et sol? ille qui est ex
rubore et albedine cōpositus. vt dicit **Johānicus** sit ab e
qualitate pcedēs Alij vero omēs ab inequalitate Primus
est nobilissim? et corpi eucratico determinat? . et sup a **Ca**
lieno in tpatā cōplexione posit? Et sili mō a **Cōstātino** pā
tegni Hunc g cōcedim? in corpe beatissime virginis exti
tisse Ad obiecta incōtrariuz respondem? qd licz color ni
ger magis sit visui cōgru? ad videndū. nō tamē magis
est corpi eucratico determinat? ad hñduz Color emz corpi
pncipalius ordinat? ad corpus subiectuz et ppū venustā
dum et ei? cōplexionez ostendēdas qd ppter corp? alienum
ad vidēduz Item cū visus delectet? in pulchro et in luce
pportōnabili delectabilior et delitōsior est ad vidēduz co
lor albus mixtus cum rubore qd nigredo Nec est cōtrariū
qd extremi colores magis sūt sensitiui ⁊ motiui Illa emm
peminēcia sumit? respectu alteri? vidētis Ista aut respēu
hñtis Natura emz vt dicit p̄s sp̄ intēdit sibi nisi sit ebriā
ergo color corpi debz determinari potius scdm cōgruēciā
sui subiecti qd respectu alieni Nec etiā obstat qd simplex
nobilius est cōposito Hoc emm vix est inter res genere
differētes. vt aīa dignior est corpe Et non est in hñs in q
bus est simplex ps cōpositi eadez cum altero scdm spēz cū
in hñs sp̄ digni? sit totuz sua pte Ad aut obicit? qd debuit
esse frigide cōplexiōis et hñe colores illi attestātes dicim?
qd non Cum em grā nobilior sit qd natura Castitas que est
totalit? a grā nobilior est ea q est prim a grā et prim a na
tura Et tāto maior est grā et maiorez manifestat potēciā
q̄to fortōrem vincit naturam. Quis in beata virgine nulla
fuerit pugna. quia etiā fomes fuit extinct? in ea. vnde
tāto forcior et nobilior fuit ei? castitas quanto nec hosti

castitas in natura est nobilior qm natura
natura et natura

aliqua fuit temptandi possibilitas Et nihilominus tanto de ho-
 ste triumphus gloriosior quanto etiam ita caput eius contriuit
 sub pedibus ut nec ad primum motum concupiscentie cui gene-
 raliter subiacent omnes viatores se contra ipsam ausus fuerit
 erigere non enim diminuit roem victorie non posse impug-
 nari sed nolle impugnari et non posse resistere **I**sta etiam si-
 mul gloriosissima et laudabilissima castitas fuit que in se nunquam
 aliquem saltem motum concupiscentie sensit et se in aliqua subiec-
 ta disseminans exemplarie concupiam a multis cordibus et cor-
 poribus profugavit **A**d illud quod obicitur de colore capillorum
 dicimus quod color in capillis immediate signat super dispositum
 cerebri **O**ptima autem complexio cerebri determinatur secundum duos
 modos. uno modo est cerebrum optime complexionatum quoniam est op-
 time ordinatum ad actiones virtutis naturalis. ita quod operatio-
 nes cerebri maxime ordinantur secundum equalitatem ad operatio-
 nes cordis et hepatis et stomachi et aliorum membrorum principa-
 lium et secundum hoc cerebrum debet esse calidum et humidum et
 secundum hoc capilli talis cerebri in infantibus sunt subrufi in pu-
 ris vero rufi vel sbrufi vel sbrucei in perfectis vero rubei sic dicit **G**a-
 lienus in tegmi in auente sic posita **N**am si eueraticum. et secundum hunc
 modum loquebatur qui dixit **C**rimibus irriteribus etc **E**t secundum hanc
 legem procedunt rationes per illa parte **A**lio modo dicitur eueraticum cere-
 brum secundum quod est optime dispositum et ordinatum ad actiones
 virtutis animalis que proprie sunt in cerebro mediante spiritu animali
 qui nascitur in cerebro. et secundum hoc calidum et siccum debet esse
 cerebrum. quia ille due qualitates maxime subserviunt cog-
 nitioni. a caliditate enim est velocitas apprehendendi. a siccitate
 firmitas retinendi. a calore est motus et mobilitas. **A** frigore quies et immobilitas **I**tem a siccitate firmitas re-
 tinendi **S**iccitas enim est bene terminabilis proprio termino male
 alieno humiditas male terminabilis proprio termino bene alieno
 et sic patet quod magis congruit perfectioni cerebri caliditas quam fri-
 giditas. ut enim Galienus in tegmi dicit frigidiores quam optime
 cerebri cognitiones superflua plura secundum proprias effluxiones et

De mente b p mo

Verbes p p u

colores
 ger-ori
 qui est
 s sit ab e
 Primum
 sup a lo
 hano pa
 gime crei
 color m
 ni magis
 nis corpis
 u remissa
 alienum
 e in luce
 seduz co
 cotratu
 Ma enim
 ut respu
 i sit ebt
 ogruicis
 i simplex
 e genere
 nis in q
 spes cu
 p debuit
 s dicim
 s que est
 im a na
 t pccos
 gure null
 i ea. m
 o melle

capilli recti et subrubi manentes et post multum tempus nascere
sceleres subtiles et exiles plurimum et facile a frigidis causis
ledunt et secundum tempus et species lesionis catarrhi coluntur et
somniales quodammodo sunt. In calido autem cerebro con-
traria sunt. et si: patet quod nobilior est calidus cerebrum quam cere-
brum frigidum. **S**icuti modo patet quod siccum nobilior quam humidum.
Galenus enim in tegmi dicit. **S**ictiores cerebri cognitiones
non supfluit in effluxionibus et sensuum perfectione vigilantis
uature sunt et. **H**umidiores vero capilli plani et non om-
ni calidum sunt et sensu ebetes sunt et supfluxiones multe et
somniales et profundae et sic patet quod est nobilior cerebrum
quod ad virtutes animales si fuerit calidus et siccus quam si fue-
rit calidum et humidum. **N**am ut dicit **G**alenus in tegmi
Oportuna est complexio calida et sicca. **P**rimum quidem quod non
sunt habundantes homini et sensibus perfecti et vigilantissimi
Prima generatio capillorum citissima est eis et plenissima
nigri capilli. **S**i vero humiditas caliditati accedat parum
quidem supgredientibus utriusque mediocritate. bonum est eis
calor et in oculis bene magne et supfluitates plime medi-
ocriter digeste et capilli recti et subrubi et repletur et
grauatur caput a calefacientibus. **E**t infra. **H**is vero nobilioribus
semper contrarius in borea vero optime digerunt neque excita-
ri possunt ad somnum se multum conuertentes et grauius dor-
mientes sunt et vane vigilantes fantasias vident et sensibus
imperfecti sunt. et sic patet quod optima complexio cerebri quod tum
ad virtutes animales est calidus et siccus. et cerebro sic se ha-
benti debentur capilli nigri. **E**t hoc est quod dicit **C**ostantinus
in parte tegmi ibi in superioribus et. **C**um ergo cerebrum euer-
ticum vno modo sit optime ordinatum ad actiones virtutis a-
nimales. **A**lio modo respectu operationum virtutis naturalis et
tamen nobilior sit operatio virtutis animalis quam virtutis natu-
ralis. nobilior erit cerebrum quod est eueriticum ad operationes
animales quam ad operationes naturales. ergo perfectissimi et no-
bilissimi corporis cerebrum debet esse calidus et siccus. **C**uius s

corp⁹ domine nostre fuerit pfectissim³ sed in omnia men-
bra ipa habuit cereb⁹ caliduz et siccu et capillos nigros
et sic pcedut roes et auctoritates ad hoc inducte Ad h⁹
qd obicitur de colore oclor⁹ r⁹ndem⁹ q⁹ cum color oculor⁹
significet oplexionez p⁹ij subiecti pculdubio cerebro cali-
do et sicco determinabitur color oclor⁹ niger **Ad** aut obicitur
q⁹ nigredo oculor⁹ causat⁹ ex defectu visibilis sp⁹s et
penuria cristallini humoris et eor⁹ in quib⁹ maxime consistit
pfecto oculor⁹ dicim⁹ q⁹ hoc v⁹ est sed paucitas sp⁹s
visibilis et humoris cristallini causat⁹ ex caliditate et sicci-
tate cerebri. s⁹ us em⁹ naturalis puenies vsq⁹ ad cereb⁹ et
si cereb⁹ fuerit caliduz maior⁹ ibi recipit depuratōez et
subtiliozes subam **Quato** aut substācia est subtilior tanto
plus hab⁹ de forma et min⁹ de materia **Et** quato plus sub-
stācia est subtilis et formalis tātomagis est actiua et fortō-
ris opatōis et sic a tali cerebro transmittit⁹ visibilis s⁹ us
ad oculuz paucior subtilior et fortōr **Sili** mō nutrimentuz
pauci⁹ et subtilius et nobili⁹ **Paucitas** ergo sp⁹s et nu-
trimenti quātuz sed ad misericordiam causat nigredinez vt
dicit auctor sed ipa subtilitas et paucitas materie causa
est nobilioris et fortōris opatōis et sic tales oculi erūt ni-
gri ppter p⁹dictor⁹ paucitatez sed clariozes ad vidēduz et
nobiliozes ppter sensuuz subtilitatez et nutrimenti puritas-
tem **Et** beatissima virgo in colore cutis alba et rubra mixti
In capillis aut et oculis nigra tempate fuit **Sic** et ei⁹ filiū
dilectum sp⁹olissima forma p⁹ fili⁹ hoim fuisse credimus
coloratum.

Capitulu⁹ xlviii.

Quid hoc querit⁹ de hoc qd dicit viro **Ad** frustra
videt⁹ addi **Om**is em⁹ despōsato virginis fit viro
Ad autem nihil frustra debet poni videt⁹ q⁹ dicit
b⁹us **Bern.** Si em⁹ nec foliū de arbore sine causa nec pas-
ser vn⁹ super terram cadit sine p⁹re celesti **Putem** g⁹ de cre-
euāgeliste supfluū defluere vebrum p⁹stim in sacri historia

in bo⁹ ut p⁹ in d

vbi non puto plena quippe sunt omnia supnis misterijs et
celesti singula dulcedine reducacia si tam diligēter ha-
beāt inspectores qui nouerit sugere mel de petra oleūq; de
saxo durissimo. ḡ sine causa non debet hic poni.

Responso ad q̄stionem

Quod hic addit viro non fit ad denotandum sexus
discretōez s; ad tāgenduz spōsi btissime virginis
cōmēdatōem ⁊ spōse et spōsi hōratōem. vir ergo
nō notat hic sexū vel etatez s; virtutez. fuit ḡ iste ioseph
vir p cōstāciam fidelitatis q̄tuz ad iusticiā ptinet: per vir-
tutez castitatis q̄tuz ad tpanciāz p excellēciāz discretōnis
q̄tuz ad prudēciāz p strēmuitatē opatōis q̄tuz ad fortitu-
dinez et sic notat in viro excellēciā quatuor virtutum car-
dinalium.

Capituluz. xlix.

Quest hoc querit de hoc q; dicit Cui nomē erat. vi-
detur enim q; in hoc nimis diffuse loquat et supflue
cum hoc potuiss; breui; exp̄ssisse dicēdo viro io-
seph vel nomie ioseph Natura enim vt dicit phs nihil fac
frustra. ḡ mltoforci; in verbis a spū scō dictis nihil debet
poni frustra Itē idē. natura nec deficit in necessarijs nec
habūdat in supfluis Itē natura in quātuz pōt pautōrib;
se expedit Itē qui moderat sermōnes suos prudētissimus
est Itē de omi verbo otioso reddent hoies rōem Ex hīs
omibus videt q; hic nihil poni debeat supfluū Ad cōcedi-
mus dicētes q; dicēdo Cui nomē erat ioseph. nō tm voluit
nomē exp̄mē qd feciss; dñdo ioseph tm s; insup q; ess; no-
tabile ipm nomen designasse. vide ⁊ hic et sup vbi duplex
Cui nomē nazareth. numer; cāz est sed; numer; lraz; scz
vt nihil poni frustra sciat vt pleni; et ordinaciū descri-
bat vt pbabilius credat vt totuz p̄lectuz mōstret loc;
vel p̄sona etiāz nomie honoret vt doctrina innuat vt ecclē-
sia exercitet vt euāgelista familiaris et fidelis cōprobet
vt humilitas spōse declaret cum itā nominatim exp̄sse

Joseph gmer dicitur

humilis Sponsus describitur ut iustus apud deus et homines
monstretur cuius nomen tanquam in libro vite scriptum
In euangelio tam signanter exprimitur ut notus deo et ho-
minibus intelligatur qui testis beatissime virgini adhibetur
ut nomen eius digne in memoriam hominum vertatur qui in
patrem dei putatiuus assumitur.

Capi. I.

Dist hoc queritur de hoc quod dicitur Joseph videtur
enim quod Sponsus beatissime virginis non debuit
appellari. Joseph. Si enim sicut tota rota est
in rota. ita vetus lex in noua. videtur quod illud coniugium bea-
tissime virginis debuit in lege alicubi figurari. Hoc autem
interpretatur factum fuisse. In hester et Assuero. Si ergo
illud coniugium representet istud figuratiter et coniuges
illi coniuges istos ergo et nomina debent respondere nomi-
nibus. Sed coniux hester fuit assuerus ergo et coniux do-
mine nostre debuit vocari assuerna. Item Sara in senectu-
te et sterilis gignens filium propter naturam in monte immo-
landum tenet figuram domine nostre que genuit filium con-
tra naturam. In cruce immolandum. Si ergo Sara signifi-
cat dominam nostram ergo et Sponsus sive Sponsus domine
nostre ergo debuit appellari Abraham. Item si domina no-
stra fuit figurata per Rebeccam ergo Sponsus eius debuit
appellari Isaac. Item si domina figuratur per Sampsonem et
mater eius per matrem Sampsonis ergo Sponsus eius debuit
vocari Mane. Item si Ioseph appellatur augmentus. In isto
autem coniugio nullum fuit augmentus per Ioseph ergo non
appellatur Ioseph. Queritur ergo quis fuerit figura huius.
Ioseph in veteri testamento. Non enim videtur quod iste filius Ja-
cob cum ille gesserit figura domini nostri utpote filius Ra-
chel natus in senectute patris et in venditione et fratrum
liberatione et terre saluatione et in multis alijs ut patet per
librum Genesis.

Responso ad questiones

Sponsus immolatus in cruce Ioseph

d

De hoc dicitur plus pro plus

Josephus hio

Hoc dicimus quod una persona in veteri testamento
propter plures appetates plura significauit vnde Abrahā
vbi dicitur ei Tolle filium tuum etc. figurat deus
pater qui pro filio suo non peperit etc. Et vbi dicitur ei Egre
dere de terra et de cognatione sua figurat filius qui egressus
de terra et cognatione sua idest de sinu patris venit in hunc
mūdum Cum autē dicitur de eo quod sedit in ostio tabernaculi
in ipso seruo diei figurat antiquos patres qui sub umbra
legis sederunt et incarnationem verbi cum seruo desiderio ex
pectabant Sibi modo dicimus quod iste ioseph in venditione in libe
ratione et incarceratione et egypti saluatione deus figurauit
Sed in fidelitate et castitate et misteriorum reuelatione peura
tionis commissione cibi conseruatione et terre plantatione isti ioseph
ioseph figura fuit vnde bernardus Non vir matris nec filii patris extitit
quibus certa et necessaria desponsatione utriusque ad tempus
appellatus sit et puratus Conice tamen ex hac appellatōe
qua licet desponsatione meruit honorari a deo ut patris domini et di
ctus et creditus fuit Conice ex proprio vocabulo quod augmen
tum non dubites interpretari quis et qualis fuerit iste ioseph
Memeto similes et istius magni patriarche venditi in e
gypto et scito ipsum istud vocabulum non solum sortitum fuisse
sed et castitatem adeptum innocentiam et gratiam consecu
tum Siquidem iste ioseph ex fraterna iniuria venditus est
ductus in egyptum christi venditionem figurauit Iste herodianam
fugiens iniuriam christum in egyptum portauit Ille domino suo
fidem seruans domine sue noluit commiseri Iste dominam suam domini
sui matrem virginem agnoscens et ipse continens fideliter custo
diuit Illi data est intelligentia misteriorum somniorum Isti datum
est occidui fieri et participare celestium sacrorum Ille frumenta ser
uauit non sibi soli sed et omni populo Iste panes viuum de celo
suaduz accepit sibi et toti mundo Non ergo est dubium quod fidelis et
bonus homo fuit Iste ioseph enim matris desponsata saluatoris fidelis
fuit et prudens quem constituit dominus sue matris solacium sue carnis
nutricium soluique demum in terris magis filii coadiutoris fidelissimi

Et sic patet quod congrue prefiguratus est iste ioseph. Nec congrue
 bat eum prefigurari per aliquem qui maritus per carnalem copu-
 lam extiterit cum ipse sine carnali copula sancti coniugium
 per pactum conjugalem contraxerit. Et coniuxit virgo coniugem
 virginem custodiuit et debitum misterium reddendo et patri et filio
 primo affectu inseparabiliter coniunctus. Fuit pietas etiam nois
 et significatio que incrementum sonat ipsi nihilominus optime
 congruit qui per hanc desponsationem quantum ad seipsum et
 quantum ad proximum et quantum ad deum quamplurimum sublimatus
 fuerit virtutum videlicet augmenta tione fame celebritate ho-
 minum reuerentia et dilectione matris dei familiaritate diuina
 ut putabatur paternitate.

Capitulum. li.

Quest hoc queritur de domo. Non enim videtur quod iste
 fuerit de domo dauid. vbi etiam in biblia nume-
 ratur populus resoluendo a multitudine in unitatem
 Primo fit diuisio in tribus. Post hoc tribus in cognatio-
 nes. Cognatio in familias. familia in domos sicut in Josue
 vbi per inquisitionem homini furto inuenitur apud Achor. Et
 hoc modo Ioseph non fuit de domo dauid. Item ut patet
 per genealogias scriptas in euangelio libere generationis Ioseph
 distabat a dauid. xxviii. generatio ergo non erat de domo da-
 uid. **S**icut queritur de hoc quod dicitur dauid. Cum enim melior et no-
 bilior cognitio sit per causas immediatas et proximam quam per cau-
 sam remotam melius notificasset ioseph per patrem immediatum quam
 per dauid. Si autem dicitur quod hic describatur a dauid eo quod dauid
 promissiones accepit ei qui hic annuntiat incarnatus secundum hoc
 deberet dici de domo Abrahæ qui primo accepit promissionem
 quod in eius semine benedicerentur gentes non dico in semine. sed semine
 tuo qui est christus.

Capitulum. lii.

Nexta hoc queritur quare in hac annuntiatione in qua
 mundissima filii dei conceptio describitur. dauid qui
 quique notorius peccator extitit ponatur quibus remotus
 innuatur.

Capitulum. liii.

Item cum in genealogia domini peccatores et peccatrices recitentur quare hic vnus peccator et nulla tangitur peccatrix

Responso

Ad primum dicimus quod dicitur de domo dauid non tantum propter generis successiones sed principaliter propter virtutum imitationem et tales dicuntur propter esse de vna domo. Juxta istud Qui habitare facit vnius moris in domo. Ex conuictu enim formatur mores. vñ bern. huc accedit quod dicitur fuisse de domo dauid vere enim de domo dauid vere de regia stirpe descendit vir iste ioseph nobilis genere mente nobilior plane filius dauid non tantum carne sed sanctitate et deuotione que tanquam alter. dauid dominus inuenit in cor suum cui cito committeret secretissimum atque sacratissimum sui cordis arcanum. Cui tanquam alteri dauid incerta et occulta sapientie sue manifestauit et dedit illi non ignarum esse misterij quod nemo principum huius seculi cognouit cui demum datum est quod cum multi reges et prophete vellet videre non viderunt et non solum videre sed audire sed etiam portare deducere amplecti deosculari et nutrire et custodire. Non tantum ioseph sed et mariam credendum est de domo dauid descendisse. Alioquin non fuisset desponsata viro de domo dauid si non ipsa esset de domo dauid. Ambo ergo erant de domo dauid sed in altera concepta est veritas quae promissit et iurauit dominus dauid. Altero tantum conscius et teste adimplete promissionis. Recte ergo dicitur sponsus virginis fuisse de domo dauid ut scandalum euitetur. ut eadem tribus esse probetur ut amor legis in utroque ostendatur ut humilitas nobilitate regia exaltetur ut paupertas nobilitati non repugnare doceatur. ut dauidis humilitas euangelizetur ut imitatio humilitatis in ioseph insinuetur ut veritatis promissio adimpleretur ut genealogia domine describeretur ut paupertas mirabilior demonstraretur ut nobilius exemplum paupertatis et humilitatis datur.

Mores formatur ex virtute

ioseph fuit filius h. ioseph dauid

Ad autem querit quare dauid hic ponatur cum peccator fuerit. Rñdetur qd non ideo ponitur qd peccator fuerit. sed qd ioseph ab ipso carnaliter descendit et p imitationem in virtutibus filii ipsi fuit nec ppter peccati maculam qua penitencia deleuit nim? in genealogia dñi nominari debuit s; audacter pdicari cum ppter hoc quia peccatoribus officia generet et misericordiam dei augmetet qui dicit Quia hora peccator a via sua conuersus fuerit omnium iniquitatum suarum non recordabor Ad autem hic nulla peccatoris causa esse potest qd omnis peccati imitatio vel etiam suspitio a beata virgine excludat eum sic a pre in filios sic a matris in filias soleat imitatio deriuari.

Capitulum. liij

Quod autem in genealogia dñe nostre ubi plene describitur et boni et mali In serie narratur non caret ratione Ad enim a bonis orta fuit triplex est ratio vna vt antiquitas nobilitatis ipsam nobilitatem extolleret alia vt sanctitas ipsam vndiq; circūdaret. tertia vt humilitas laudabilior appareret Ad autem antiquitas nobilitatem extollat Patz quia nō potest arbor bona fructus malos facere Et itez vnaqueq; arbor ex fructu cognoscitur et qd natura tale magis tale et magis ad virtutes proficit quia ad ipsam ex nature origine inclinatur. virtutes enim p̄tin innate sunt in nobis pfecte autem per consuetudines. vñ Job Ab infantia mecum creuit miseratio et ab utero egressa est mecum Sicut enim diuiturnitas nō minuit peccatum sed auget et ratio ergo maiora sunt peccata quanto diuicius infelicez aiam detinent alligataz et sicut adulterine plantationes non dabunt radices altas sapie Ita cecūso pulchra ē casta gñatio cū claitate immortalis. est em̄ memoria illi? qz et apud deū nota ē et apud hoies Et sic ex iniquis oēs filij qui nascuntur testes sunt neq̄cie adūsus pntes in interrogatōe sua. ita gñatio rectorum bñdicet et iust. e. ma. in se se. et glie et diuicie in domo eius Et beatissima virgo orta est ex bonis et magis vt antiquitas

Exer.

Boni et mali ad Inge...

Suppl...

maxime elegit et prelegit. sed debuit esse ignobilis. Item
 glo. sup illud venit enim humilis deus querens humiles non altos
 Item ibidem non elegit reges vel senatores vel philosophos vel ora-
 tores sed plebeos pauperes indoctos piscatores. ergo euz
 beatissima virgo pro omnibus istis sit electa ipsa pro omnibus istis
 debuit esse plebea et paupercula Item magis videtur humiliatio
 ex parte dei de ignobili quam de nobili incarnari. Ad si con-
 cedatur Contra quanto plus est aliquid eleuatum in sursum
 tanto plus potest deprimi in deorsum quanto enim mons altior
 tanto vallis profundior. ergo quanto aliquid magis eleuatum
 est in sursum per nobilitatem et dignitatem tanto plus potest
 descendere per humilitatem Sed beatissima virgo fuit profun-
 distime humilitatis. ergo debuit esse altissime dignitatis
 et nobilitatis. unde Augustinus? Quenquam fuisse super omnes choros
 angelorum exaltata nisi fuisset super omnes homines humiliata
 Item bernardus. in alto politos non altius sapere ut super Sed be-
 atissima virgo fuit deo carissima. ergo non debuit esse al-
 ta sed humilibus consentire Item bernardus. Quis non feret
 tollerabilis superbiam in diuite quam in paupere Sed humilitas
 est nobilior in diuite quam in paupere. Sed humilitas
 in beata virgine fuit laudabilissima. ergo fuit in nobili et
 in diuite Item ieronimus. dicit quod seruicia minus sunt grata quanto
 magis sunt debita. sed seruicia magis sunt debita in seruis
 quam in ingenuis. ergo minus sunt grata in hijs quam in istis et
 plusquam ingenuis Sed seruicia beatissime virginis que erant
 maxime fuit utis ut census solutio et professio et filia erant
 deo gratissima Ex hijs videtur quod congruit quod beatissima vir-
 go fuerit nobilissima quod autem sic fuerit manifestus est No-
 bilitas rei in tribus consistit et consideratur in causa Suba
 et in Efficiencia Efferencia in causa. Si a nobili origine prin-
 cipium ducat In substantia Si nobilem substantiam et
 nobilitatem in se possideat In efficiencia Si nobiles effectus
 de se producat beatissima virgo fuit nobilissima utpote filia prin-
 cipis in quo sibi deus populum peculiarem elegit et distinxit ab alijs

Probat quod beata

Abraham videlicet a quo ipsa .xl. et una generatio descendit In substantia qua ad nature perfectionem et gratie plenitudinem in se hereditavit In efferecia qua ipsam deum de se generavit. g. beatissima virgo in omnibus in quibus nobilitas considerat in summo nobilis invenitur

¶ Capitulum .lvj.

Nobilitas qd

Iuxta hoc queritur in quibus consistat ista nobilitas secundum carnes. quod dicitur quod nobilitas nihil aliud sit nisi inueterate diuicie. g. videtur quod in diuiciis secundum hoc autem beatissima virgo non fuisse nobilis quod fuit paupercula et a pauperibus generata Videtur ergo quod ista nobilitas non sit in rebus **Sicut** Ambrosius ait quod neque a corpore nobilitas neque a nobilitate complexionis corporis est Inveniuntur autem reges et principes qui nobiles dicuntur et sunt secundum carnes complexionem existentes melancholici et flegmatici et e converso rustici sanguinei et colerici ergo nobilitas ista non trahitur a corpore **Item** videtur quod nec ab anima anime enim non sunt ex traduce. g. anima filii nihil nobilitatis ab anima patris habet **Item** Seneca dicit quod non facit nobilitatem acrius plenum fumorum ymaginibus quod ante nos est nostrum non est Non enim vixerunt ad nostram gloriam Et vult probare sic omnes qui loquuntur de hac materia quod tamen nobilis est que nobilitatem sua virtute Et nobilitas est sola que moribus animi ornat et sic videtur quod nobilitas secundum carnem nihil sit.

¶ Responsum ad questionem

Sicut dicitur quod beatissima virgo secundum omnem nobilitatis et dignitatis modum esse debuit et fuit nobilissima et dignissima in summo Notandum ergo sic in opposito tractum est. nobilitas genealogie completa in tribus consistit In oditoris libertate In officii dignitate In vite sanctitate Libertas oditoris in tribus considerat In causa In suba In efferecia Libertate que est in causa siue origine beatissima virgo fuit liberrima ut patet principis filia cui dixit in ysaac vocabitur tibi semine Isaac autem non est filius ancille sed libere **Item** ad pres

Nobilitas qd

Princeps dei es inter nos **I**te ad filias. q̄ pulchri sunt
 gressus tui in calciamētis filia p̄cipis id est opa tua in sā
 ctōz exemplū quos imitaris et omēs excellis et sic fuit
 liberrima in causa **F**uit etiā liberrima in substācia quā fa
 cit liberāz immūitas a peccato ⁊ gr̄e plenitudo. vñ **A**ue
 gr̄a plena qui em̄ facit p̄ctm̄ seruus est peccati **I**ta ecō
 uerso vbi spūs dñi ibi libertas **I**psa ergo btissima virgo
 semen abrahe est. p̄ctō non huius vnq̄ implens istud apo
 stolicū **S**ic incipite sic loqui mi sic facite tanq̄ incipiētes
 iudicari p̄ legem p̄fecte libertatis. et sic liberrima fuit in
 substācia que nūq̄ fecit p̄ctm̄ et gr̄e plena fuit **F**uit etiā
 liberrima in efferēcia passiuā ⁊ actiuā **P**assiuā seruus em̄
 dicit si filius vos liberauit vere liberi eritis et scdm̄ glo.
 liberauit ponit p̄ libertauit **S**i ergo seruus qui est seruus
 filij libertatē multo forcior m̄. qz m̄ filij liberrima fuit **I**te
 si veritas istos liberauit quos illūiat p̄ctm̄ istam liberauit q̄
 eam generauit **I**te in efferēcia actiuā liberrima fuit. ip̄a
 est em̄ p̄ quā omis creatura a fuitute corruptōis liberata
 est in libertatē gr̄e filioz dei. vbi cessat omis p̄latō. vbi ser
 uus liber est a dño suo **S**ic autē orta est in nobilissimis sic
 a dignissimis ēducta fuit. q̄ btissima vgo nobilissimā fuit
In causa **S**uba ⁊ **E**fferēcia **I**n cā t̄plex est dignitas a q̄
 bus est originata **R**egalis. **P**acerdotalis. **P**rophetalis. p̄
 ma corporalis. scda spūalis. tertia celestis qz futura p̄dicē
 donū dei est **O**rta ergo est ex stirpe regali vt in dauid et
 alijs p̄riarchali vt in **A**brahā. et alijs p̄ph̄tali vt in **N**as
 than. et sic fuit dignissimā in cā **S**ilr in suba **I**psa em̄ istaz
 t̄plicem dignitatez habuit in suba sua et p̄sona. fuit enim
 regia que astitit a dextris ei⁹ in vestitu deaurato **F**uit et
 sacerdos iusticie qui p̄p̄o filio suo non pepit **S**ed stabat
 iuxta crucem ihu. vt dicit **A**mbro⁹. **N**on vt filij mortem
 aspiceret. non vt dolores filij consideraret **S**ed vt salutes
 humani generis expectaret. **F**uit p̄phetissa sapiencie.
Accessit inq̄t ad p̄phetiā rē. et sic dignissimā in substācia

6. 10. 11. 12. 13. 14. 15.

Fuit etiam dignissima in efficiencia **M**aria enim triplicem dignitatem originali transmissit in filium principalem **S**pecialiter in nos post hoc generalem filium genuit qui rex et sacerdos et propheta fuit **R**ex quia in vestimento et femore suo scriptum habet **R**ex regum et dominus dominantium de quo solo sapientes sapienter quasi erunt dicentes. ubi est qui natus est rex iudeorum **S**acerdos qui est sacerdos iusticie qui est secundum ordinem melchisedech qui per ipsum sanguinem introiit semel in sancta sanctorum eterna redemptione. heb. ix. **p**rophetia. ipse enim propheta fuit potens in opere et sermone luc. xxiii **I**sta triplicem dignitatem in nobis beatissima virgo transmissit que nos deo fecit regnum et sacerdotium ymo regale sacerdotium et sacerdotale regnum de quo dicitur luc. j. **R**egnabit in domo iacob etc. **S**ic ergo patet quod nobilissime genealogie beatissima virgo fuit **N**on autem queritur quid fuit ista nobilitas sed carnis **R**andem? quod nobilitas secundum carnis est transductio carnalis originis a parentibus sed seculum in diuiciis vel potentia vel domino ostenditur **E**x quibus quatuor ex parte nature est catur in filiis similitudo complexionis et deformitas morum et imitatio operum **N**emo enim pauper et ignobilis si diuiciis cepit affluere. incipit deliciis magis vacare. **C**ibus delicatioribus se nutrire et sic complexionem nobilitatem incipit exercitiis honestioribus occupari. prava damna minus curare. prauis lucris minus inhiare. alienum dominum minus timere. dona minus curare. libertatem magis appetere. maiorum consortia contrahere. cum ipsis inimicium iugere et opera eorum et mores imitari **E**t sic natura primo seruilis et ignobilis victa per consuetudinem in contrarium transmutatur **E**t quanto huiusmodi a re motiori et diuturniori radice ad ramos transmittitur et tunc magis nature inclinatio indurat et inseparabilior efficitur ut in filiis quatuor ex parte nature est ad consilia parentum inueniatur inclinatio naturalis. et hoc apponitur nobilitati carnis que quantum est de sui natura semper ad honesta et decencia plusquam ad vilia inclinatur. **E**t hoc totum verum est nisi libertas arbitrii vel consuetudo. vel causa alia extrinseca contrarium operetur.

in nobis ad nos

ignobilis quibus affluere

Et sic patz q nobilitas nō est tm ex q̄litate oplexiōis cū rex
 vel alia diḡ psona melācolice oplexiōis m̄gis sit audax vl'
 larg⁹ rustico pp̄t osuetudiez saguinee oplexiōis licz etiā
 aia nō sit ex r̄duce tñ exns in carne opat' pl⁹ vel forci⁹ vel
 frequēci⁹ sm q̄ a carne apli⁹ ad aliq̄ ieliat' **Ad** at nobili
 tas mētis videt' laudāda **R̄ndem⁹** q̄ si qualitas opatōis
 cōtraria agit nobilitati originis tāto viciōsior ⁊ detestabi
 lior est deformitas opatōis quātomagis est cōtranatura
 lem inclinātoez originis **Et** magis culpabilis vitōsus nobi
 lis q̄ ignobilis. vbi aut nobilitas originis pficit' ⁊ ornat'
 nobilitate mox ⁊ opatōis vtriqz p̄stat alteri meremētum
 landis. deinde virt⁹ originis oñdit' p opatōez nō quasi ad
 uētiāz ⁊ cito mutabilez. s̄ quasi pp̄az ⁊ innatam ⁊ debi
 tam nobilitatē straxerūt a pnte. et dum virt⁹ mētis fun
 damētuz ⁊ radicez habz nobilitatē carnis difficulti⁹ a virtu
 te mouet' dignitatibz nō mutabilibz. s̄ quasi innatis mi⁹
 eleuat' et humiliatōibz quasi magis indigni a'cius exaltat'
Et si virt⁹ mētis forsan tepuerit ipa carnal' nobilitas ip
 sam ad nobilia excitat **Inde** est q̄ qñ h̄e due nobilitates
 coniūgunt' ambē merito collaudant' **Vñ** fulgebat in vene
 rādo duplex decus **Greg.** senatoria dignitas. voluntaria
 paup̄tas ⁊ **Si** aut sepatur nobilitas carnis nō laudat' s̄
 vitupat' **Nobilitas** aut mētis sine nobilitate carnis tāto
 ampli⁹ laudat' quāto etiāz pp̄az vīcēs naturāz laudablē
 opat'. vñ vsus. **Malo** pat' tibi si sic tibi h̄tes dū tu sis.
Facite sil' vulcania q̄ armā capsees **Quā** de terhyte silēm
 pducit achilles **Itēz** ali⁹ **Cōsultor** peor seruos cōtemne
 bilīngues **Ad** aut obicit' q̄ nō mlti potētes sedm carnem et
 nō mlti sapiētes ⁊c. dicim⁹ q̄ hoc intelligēdum est de p̄ di
 catoribz p quos mūdus erat ad fidez ouertēdus quos cō
 gruebāt esse plebeos ⁊ indoctos ne eoz potēcie vel sapie
 vel dignitati ascriberet' illud qd̄ deus p suam grām ⁊ eoz
 misteriu⁹ opabat' ⁊ sic crux xp̄i euacuaret'. vñ congrues
 bat q̄ non indoctis humane sapiēcie verbis nec impotēcia

q̄o p̄m̄i nobilitas dicit' pp̄to
 ad p̄m̄i

dignitatis homines ad fides decipentur vel cogentur sed
simplicibus simplicium verbis extius cooperantibus diuina vir-
tute intus operante humiles ad humilem humiliter vocarentur
et sic deus humilis exaltaretur. Et dyabolus qui per superbiam
vicerat. per humilitatem vinceret. vñ glo. ibidem. Nisi fide-
liter prederet piscator non humiliter sequeretur orator. Aliud
autem reformabat per actus in more quam decebat modis omnibus
quibus potuit exaltare et sibi nostram naturam vniuersam in ipsa
de qua eam assumpsit per omnia honorare ut sua erga nos gra-
tatio maior appareret quanto nostram naturam sibi inseparabiliter
vniueret. Et quanto medium illius vniuersis multipliciter decora-
ret eis quibus humilitas tanto profundior et maioris gratie capacior
fieret quanto etiam et gratie plenitudo et nobilitas eleuaretur.

Capitulum. lvij.

Quid hoc querit. Cum de nobilissima genealogia de-
scendisset virgo beatissima quare per se non sit sed per
ioseph genealogizata. Ad hoc sic respondet dā. Dicitur
scire quod non fuit consuetudo hebreis neque diuine scripture
genealogizare mulieres. Lex autem erat non desponsare tribu ex
alia tribu. Ioseph autem ex dauidica descendens stirpe et iustus
exis sic testatur euangelium diuinum. non vtrique inquit virginem san-
ctam ad desponsationem deduxisset nisi ex eius stirpe descenderet
monstrans ergo viri ioseph descensionem contentum est.

Capitulum. lviii.

Quid hoc autem oritur questio. Quare sacra scriptura non
genealogizet mulieres et maxime beatissimam virginem. Etenim si hoc esset propter sexus indignitatem tunc
cum maior sit indignitas culpe quam nature peccati mali quam mulie-
res debent non genealogizari. Hoc autem patet esse falsum ut
in Cain et Esau. Si autem diceretur quod hoc sit propter generandi
principalitatem. quia masculus generat in altera. femina ab
altero. per hoc adhuc non soluitur quia genealogizandi a
maribus et feminis generantur. Si autem diceretur quod hoc sit
propter peccati principium quod fuit a muliere secundum hoc viri

non deberent genealogisari qz p viruz trāmissuz est pctm originale. et in Adam omēs peccauerūt non emz pctm originale straxi ssem? si Adam nō peccassz et p aliam generasset Itēz si dr q hoc est ppter misteriū. qz filij significant opa virtutuz. filie opa infirmitatis hoc etiā sufficere non videt cū mali filij directius et exp̄ssius opa infirmitatis significēt q̄ filie et sic nulla videt causa quare mlieres nō genealogisētur in sacra scriptura Item dstat q hoc ipm q non genealogisatur sit in aliq̄ penā mlierz q̄ quicq̄ fiet de aliis Illa benedicta inter mlieres que exempta est ab omi pctō mliebri cessāte causa male dicti debuit genealogisari

ad id suff q tractu si cum d d d d p d d p d

Rñsio

Quod respondem? q nōn est sacre scripturē mlieres genealogisare ppter causas in opponēdo tacitas siml iūctas. qz sexus indignior natura postior culpa p̄oz ad opa infirmitatis ograduēior significāda vñ ap̄? ad t̄hyō. Mlier in silēcio discat cū omi subiectiōne. docere aut mlieri nō pmitto neqz dñari in viz. s̄ esse in silēcio Adam p̄mo format? est deinde Eva. s̄ adam non est seduct? mli seducta in p̄uaricatōem fuit Qd aut obi cīt q mali genealogisatur hoc nō est inq̄tuz mali vel quia mali nec est de p̄ncipali int̄tōe. scripturē inq̄atuz hmōi genealogisare. s̄ accidit q mali liez non inq̄atuz mali generētur a bonis Et etiāz boni liez inq̄atuz hmōi nō descēdunt ab ip̄is. vñ euz alie? boni actiua generatō describit et q̄qz mali q̄qz boni ponūtur qui omēs inq̄atuz boni bonitate nature a bono naturalit̄ oriūtur Silr q̄n alie? boni generatō passiuā describit et boni p̄res et mali numerātur quia bon? et a bonis et a malis p̄pagat Item trāsgressio peccati mulieri p̄ncipali? impurat. qz origo peccati Ade et p dsequēs oim p̄dictoz ipa fuit Itēz filie significant cōgruēci? mala opa q̄ filij mali. mali emz nō sunt inq̄atū mali. sed inq̄atuz boni et sic min? cōgrue significat exit? mali a bono filie aut sūt filie a ratōne sexus infirmioris et

ad id suff q tractu si cum d d d d p d d p d

lic opa infirmitatis significatur congruēcius. **H**is ergo ta-
tombus mulieres in penam earum non genealogisatur. a qua
maledictione pempta est beatissima virgo cuius ge-
nealogia expressissime declarat et potētissime euāgelisat et
in hoc quod dicitur ei priuilegiū dignitatis quod per omnes
mulieribus genealogisatur et euāgelisat quod notat excellē-
ciam dignitatis. **N**ō autē hoc fit per virginitatem sibi desponsatam
declarat eminentiam humilitatis ut manifestetur mirabilis
pulchritudo dignitatis et humilitatis cum et dignitas ex-
tollat humilitatem et humilitas super omnia precipue ornat dig-
nitatem. **vñ bern.** **H**ue est virtutū eque potēs omnium demo-
nū debellare superbiaz et tirānidēz hoīm. **C**eterum cum omni indi-
fferēter persone hęc sit quedam turris fortitudinis a facie
inimici. **N**escio quo pacto cum cuiusuis maior est in maio-
ribus et in clarioribus clarior cōprobat nulla splendidior
gēma in omni precipue ornatu summi pontificis quo emz excel-
sior ceteris eo humilitate paret illustrior et seipso. **S**ic er-
go priuilegiat dñs mēz suas super omēs mulieres in eo quod ge-
nealogisatur et humilitate ordinatū quod hęc genealogia ad
ipam per virginitatem descendere demonstratur.

Capitulum. lix.

Dicit hoc querit de hoc quod dicitur. **E**t nomen virginis
in genitio et superius de ioseph cui nomen per datiuus
Ad quod rōdem quod datiuus cōstruitur acquisitiue
Deus vero possessiue. et nomen ioseph scribitur per datiuum. quod
significatio nominis sui personet augmentus quod per sponsalia ei de
beatissima virgine est accidentaliter acquisitus. **E**tā autē virgo
significatiōem sui nominis non quasi de nouo acquisiuit. sed
in hoc etiam nata fuit. **S**emper enim stella maris fuit et tam
pcedētes se quam sequētes illuminauit. quia nisi per fides verbi
incarnati vel incarnandi de virgine nūquā alieu salus fuit. vñ
ipā in fide et hoīm et dei electōne et confirmatiōne dñā et
regina creaturaz omnium semp fuit.

Capitulum. lx.

Thom. yho.

Quod hoc querit quomodo matres dei congruat appellataz fuisse mariam et videt quod potius appellari debuit **Eua**. quoniam in gen. dicitur Et vocavit nomen eius **Eua** eo quod esset mater omnium viventium. Si ergo illa est eua appellata que erat mater omnium viventium vita nature multo fortius illa beatissima virgo debuit vocari eua que est mater omnium viventium vita gratie. **Eua** enim interpretatur vita. Item nusquam invenitur in veteri testamento per aliquas mulieres hominum nominis significata. quod videtur quod debeat potius vocari Rachel vel Rebecca vel Judith vel Hester per quas fuit beatissima virgo figurata. Item cum ista virgo fuerit singularis inter omnes que nec primam silem visa est nec habere sequentem in re. quod nec silem habere debuit in nomine ergo cum multo post et ante fuerint marie Domina nostra non debuit illud nomen habere. Item sicut se habet res ad rem ita nomen ad nomen. sed beatissima virgo filio suo domino nostro ihesu christo similima fuit in re. quod et in nomine ergo videtur quod a christo debuit christiana vocari vel a recreatione recreatrix appellari vel aliquid dignissimum nomen cogitari. Item cantat ecclesia Sumens illud aue re-mutans nomen eue. ergo videtur quod beatissima virgo debuit aue appellari.

Responsum ad questionem

Ad hoc respondetur quod hoc nomen maria beatissime virginis in hoc loco congruentissime adaptatur. Et propter rei perfectiorem que in nomine denotatur et ad exprimentum appetentem conceptiois que hic annunciat et ad statum designandum mediatiois beatissime virginis qua mediante genus humanum per mare huius seculi ad portum celi exemplo suffragio et merito reuocatur. Unde bernardus loquitur pauca de hoc quod interpretatur stella maris et matris virginis valde congruenter adaptatur. Ipsa namque aptissime sideri comparatur quia sicut sine sui corruptione sidus emittit radium sic absque sui lesione virgo peperit filium. nec sideri radius minuit suam claritatem nec virginis filius suam integritatem.

De hoc nomen in veteri Testamento

Eua sicut

translatio

De hoc nomen in veteri Testamento

100 ad f

Ipsa namque est stella nobilissima ex iacob orta cuius radius
vniuersum orbem illuminat cuius splendor etiam prefulget in sup-
ms et inferos penetrat terras etiam plustras et calefacies
magis mentes quam corpora fouet virtutes et excoquit vicia
Ipsa inquam preclara et eximia stella super hoc mare magnus et
spatiosus necessario subleuata micat meritis. illustrat ex-
emplis **Q**ui te intelligis in laui? sili pfluuiio magis in-
pcellas et tempestates fluctuare quam per terram ambulare
ne auertas oculos a fulgore huius sideris si non vis obriu-
p cellis **S**i insurgat venti temptatio **S**i incurras scopu-
los tribulationum respice stellam inuoca maria. si iracundia
si auaricia aut carnis illecebra nauiculam concusserit men-
tis respice ad maria. si ^{causam} terminum immunitate turbatus con-
sciencie feditate confusus. iudicii terrore perterritus baratro
incipias turbari vel absorberi tristitia et despatiois abyssis
In piculis. in angustiis. in rebus dubiis maria cogita
maria inuoca **N**on recedat ab ore non a corde et ut petres
eius orationis auxilium. non differas conuersationis exemplis
Ipsam sequens non deuias Ipsam cogitans non erras. ipsa
tenete non corrumpis. ipsa protegente non metuis. ipsa duce non
fatigaris. ipsa propicia peruenis **E**t sic in temetipso experi-
ris quam merito dictum est nomen virginis maria **M**aria enim
in terpretatur domina. stella maris. illuminata illuminatrix. amara
mare. ipsa enim omnium quorum deus dominus est. ipsa domina. in qua
notatur signa excellencia veri solis sine corruptione vel di-
minutione vel sui generatiua in quo exprimitur appetas sui
conceptiois. ipsa diuinam illuminationum potentia et imme-
diata susceptiua. ipsa omnium bonitatum vniuersali distributia
Inde dicitur stella maris. quia ipsa omnibus presentis vite gra-
tias semper plenissima. unde dicitur maria quod sicut in mari est
congregatio omnium aquarum. ita in ipsa est congregatio omnium
gratiarum. **vñ gen.** congregatio aquarum vocatur maria **L**ocum
autem omnium gratiarum vocatur maria. ipsa enim in sui ipsius con-
uersatione per totum amaram in filii passione amarissima omnibus

Maria Inuocatio

de amaritudine exeuntibus exemplum fuit et causa. **H**is
 autem rōnibus beatissima virgo maria hic appellatur maria
 non autē debz **E**ua appellari eo q̄ sit mater cūctorū. viūci
 um p̄ generatōz spūales cum de illa non p̄ se hic agat sed de
 carnali ei⁹ generatōe qua ex castissimis carmb⁹ ⁊ sangui
 nib⁹ genuit deum ei⁹ vngēituz et oim redēptorez. **N**ec
 ergo in filij cōceptōne sine dolore anquaz pturiret pepit
 et anteq̄ veniret ptus ei⁹ pepit masculū filiū suuz p̄moge
 nituz ih̄m xp̄m. **P**ostea vero tempe passionis pturuit ter
 ra in die vna et pturiebat gens siml' qz pturuit ⁊ filios
 suos pepit. hec autē qz non parit nisi filiuz suū p̄mogenituz
 sine dolore. sine corruptōne. sine diminutōne agruē de
 signatur noie stelle. **E**t sic hydus raduz parit virgo filiuz
 pari forma. **N**eqz hydus radio neqz m̄r filio fit corrupta.
Tempe vero passionis vbi m̄r misericordie p̄ri misericor
 diaz in ope sūme misericordie affuit et dolorem passiois
 secum sustinuit. **N**am ip̄ius aiā pturuit gladius ⁊ con
 fors passionis. **A**dutrix facta est redēptōnis. **E**t m̄r rege
 neratōnis. vñ ibi p̄pter fecūditatez spūalem qua totiq̄ ge
 neris humani m̄r spūalis effecta est. **E**t non sine pturitōe
 doloris omēs nos in vitam eternam in filio et p̄ filium vo
 cauit et regenerauit mlier merito dicta fuit. **R**omē autē
 eue vocari non debuit cum in re ⁊ in effectū cōtraria fuit
 ei p̄ omia. **I**lla emz dānauit. **I**sta saluauit. vñ ⁊ ip̄a nomē
Eue mutauit nō voce quidē h̄re. **I**lla quidē omēs hoies
 generauit in m̄dm. ista in celum. illa m̄r carnalis. ista m̄r
 misericordie. illa p̄ncipiū mortalitatis. ista p̄ncipiū re
 generatōis. illa grām pdidit. ista grām inuenit. illa trāsi
 uit et nos trānsire fecit de grā in culpam. ista surrexit et
 nos surgere secum fecit de culpa in grām. illa facta est de
 latere viri dormiētis. ista de corde dei vigilātis. illa viro suo
 occasio pditōnis. **N**ec viro adiutoriū redēptōnis. **I**lla de
 spōsatur mat' ⁊ origo corruptaz. **N**ec despōsatur māfura
 virgo m̄r virginū. **N**ec p̄ma virginitatē pdidit. **I**sta p̄ma

27
 27

p̄rab t̄ p̄ t̄ eue.

virginitatem deo consecrauit. **H**ec dyabolo decepta. **H**ec
ab angelo edocta. illam dyabolus vicit per superbiam. ista dy-
abolus vicit per humilitatem. **E**t sic per tres qualitates mutauit nomen
Eue. **N**on autem obicitur quod per nullum hominis nomen sile figurat
dicimus quod hoc congrua dispensatione agitur ut dum nulla ip-
sam figurans sile habeat nomen ipsam signatius omnibus debet tran-
scendere rationem ut potest que nec primas silem visa est nec habere
sequentem. **N**on autem homini nomen ante et post femine inueniuntur
intelligi datur nobis quod licet nulla femina ei sit similis per
equiuitatem nulla tamen ab eius participatione excluditur. **I**n
signis igitur quod rem sui nominis omnibus communicare desiderat
per effectum et nihil sibi retinere cupiens prout communis
necat etiam aliis suum nomen. **I**tem non debuit ei esse aliquid
nomen a creatore vel a christo. sed qualiter christus ab ipsa processit
christiani nomen etiam non fuit ei specialiter imponendum quod est
rat ad omnes generaliter deriuandum et si aliquid nomen ei apta-
ri potuerit excellentiori dignitate tamen unum a maiori ne-
gocii de quo agitur appetate ut patet per supradicta verba beati
bernardi. **E**x quibus colligitur quod tribus de causis per hoc nomen in hoc
loco beatissima virgo congruentissime nominatur scilicet propter perso-
ne sue dignitatem. actionis sue utilitatem. conceptus diuine
appetate dignitas persone exprimit per naturam lucis que intel-
ligitur in stella maris. **N**ihil enim dignius vel nobilius luce
est cuius ratio primo et principaliter diuine nature. **P**osterius na-
ture angelice. ultimo corporee creature comparatur. **E**t
nihil est nobilius in corporalibus luce corporali. nihil in spiritalibus
lucis spiritali. **I**n summo autem nobilis lux diuine nature de-
us enim lux est et tenebre in eo non sunt velle. unde lux ad illam
lucem immediatissima secundo loco erit nobilissima. hoc autem
erat beatissima virgo que non solum ab hac luce sicut luna a so-
le illuminata fuit. sed sicut aurora de se se solem produxit quod
omnia illuminabilia illuminauit et sic per naturam lucis exprimitur
dignitatis excellentia beatissime virginis. **P**er hoc autem quod ad-
ditur maris dicens quod per hoc quod dicitur **S**tella maris tangitur

ad 27

ad 27

utilitas opationis in hoc qd oēs naufragos deducit & ducit
et pducit ad portus salutis eterne **T**agitur m̄hilom̄ p
hoc qd dicit stella maris p̄petas cōceptōnis . qz sicut syd̄
raduz rē . sic videlicz sine corruptōe sine diminitōe sine
pollutōne concepit filium .

¶ Capitulum . lxi .

Quonsequenter querit̄ de hoc qd dicit Ingressus vi
delicz **U**tz ianuis claus̄ vel apertis sit ingressus
Et videt̄ qd ianuis apertis . qz beatissima virgo vi
dit eum oculis non glificatis sine miraclo . ergo angelus
habuit corp̄ assumptum non glificatū ergo non potuit in
trare ianuis clausis **I**tem scriptura hoc non dicit **S**ed si
factuz es̄ diceret sic de dño dicit qui ad discipulos ianu
is claus̄ intravit **C**ontra dicit **auḡ** . qd āgeli assūmūt sibi
corpa in quibz apparent de purissimo ethere ergo potuit
ianuis clausis intrare

¶ Capi . lxiij .

Tem queritur quare hic dicit repetēdo hoc nomē
angel̄ et non gabriel cum in p̄po nomē intelliga
tur cōmune nomen et non econuerso .

¶ Capitulum . lxiij .

Item queritur de hoc qd dicit ad eam qualiter ad
eam sez qual̄ s̄m situm se hntem siue positōem . di
uersa est em̄ positō corpis in vacatibus orōni . sez
Prostratō **B**eniclatō **S**essio **S**tato **I**nelinatō **I**n qua
istaz fuerit qñ eo āgelus istam plenitudinem nūciauit . vi
detur qd debuit sedere hoc em̄ p̄p̄m otemplatium **J**uxta
illud . maria sedebat secus pedes dñi rē **E**t istud **phi . Aia**
sedēdo et quiescēdo fit prudens **Q**d aut̄ p̄strata debuerit
esse videtur qz illa maxime ptinet ad humiliatōem . vñ in
apoc̄ . **C**ecidi ad pedes angeli **I**tez qd stare debuerit videt̄
quia exterior homis staeus est signuz status interioris . s̄
scdm̄ hoīem interiorē maxime tunc fuit erecta ergo scdm̄
exteriorē hoīem stare debuit erecta **I**tem si sedit verum

oam vana by p dpa d re

angelus veniente surrexit Et videtur q̄ sic. quia hoc ad ho-
nestatez ptinebat. vñ rachel se excusauit qz p̄ri assurgere
nō potuit. Itē in altari dñm suscipim⁹ stādo ergo ille est
reuerēdissim⁹ mō⁹ dñm suscipiēdi. ¶ lx. ad q̄tiorz.

Ad p̄mūz r̄ndem⁹ p̄ ben̄ bern̄ qui dicit. ingres-
sus ad eam puto in secretariū pudici cubiculi vbi
illa forlā clauso sup se ostio orabat p̄rez suuz in ab-
scōdito solēt āgeli astare orātib⁹ ⁊ delēari in h̄is q̄s vidēt
puras man⁹ in orōne leuare holocaustuz scē deuotōis gau-
dēt se offerre deo in odorez suauitatis. marie aut orōes q̄-
tuz placuerit in d̄sp̄eu altissimi āgel⁹ iudicauit qui ingre-
ssus ad eam tam reuerēter salutauit nec difficile fuit per
clausuz hostiū āgelo ponēre ad abdita virginis quā vtiqz
ex subtilitate sue sube hoc hēt in natura q̄ nec ferreis seris
ei⁹ arceat⁹ ingressus q̄cūqz eū ferat su⁹ impet⁹ Angelicis
em̄ spiritib⁹ p̄ites non obistūt. ¶ cūcta illis visibilia ce-
dūt cūcta eq̄ corpa q̄lib⁹ solida ⁊ spissa penetrabilia sūt
et puia. suspicādū igit nō est q̄ aptuz āgel⁹ inuenerit vir-
ginis hostiū cui nimiz in p̄posito erat fugē hoim frequēci-
as vitare colloq̄a ne vel orātis silēciū p̄turbaret. vel cōti-
nētis castitas tēptaret. clauserat etiaz illa hora sup se ha-
bitaculū suū prudētissima vgo. s̄ hoib⁹ non āgelis. p̄inde
et sic potuit ad ipam intrare āgel⁹. s̄ nllī hoim facile pate-
bat accessus. Ex h̄is colligēdo credi⁹ angeluz clausi ianu-
is intrasse ⁊ h̄ potuisse p̄p̄ nature sue subtilitatē ⁊ assūp-
ti etherēi corpis q̄litate. Distināz aut v̄ginez in aduētū ei⁹
inclinatis gemb⁹ ⁊ eleuatis puris manib⁹ erectis in celum
oculis ad p̄rez miāz p̄ incarnatōe filij sui deuotissias p̄ces
cū lacrimis fudisse ⁊ āgelo veniēti reuerēter assurrexi sse ⁊
p̄cepta ei⁹ nūtiatōe credēdo in eaz d̄selisse ⁊ q̄toci⁹ imple-
ri flexis gemb⁹ rursuz in terrā ⁊ eleuatis in celuz oculis ac
maib⁹ ex intimo corde erūpentib⁹ p̄ gaudio lacrimis deuoti-
ssime flagitasse. Et sic deuz p̄ter ⁊ hoim d̄cepisse. Et iste
quidē est mō⁹ positōis ⁊ sit⁹ eoz qui de maū angeli idest

solidior

Ad 23 q. 4

36
sacerdotis suscipiunt dñicuz corp⁹ de altari. **Q**d autē hic re-
petit nomē om̄ie angeli cū dicit ingressus Ingressus ange-
lus p̄ h̄ dat̄ intelligi q̄ oīo in rōe nūc̄i veit sez q̄ sua auctō-
ritate nō venit. **Q**d negociū nō inuenit nō nisi missus in-
uit nō sua verba. s̄ diuina p̄tulit salutacōez nō dictauit s̄
detulit. **Q**d oīm nouoz nouissimū nūciauit.

Capitulum. lxxiii.

Iam nūc queram⁹ de salutacōe q̄ nō agrue videt̄
incipi ab aue cū in salutacōibus soleāt pp̄ria noīa
et dignitatū p̄mitti et post hoc p̄sone recipiēti sa-
lus optari vel gr̄a vel seruiciū vel dilectio demādari q̄ oīa
in hac salutacōe nō vident̄ obseruari. **I**tem iste mod⁹ salu-
tandi p̄ sedam p̄sonā est mod⁹ salutandi a seip̄o p̄sonaliter
et non ab alio. Ergo videtur q̄ angelus salutauit ipsā ab
ip̄so et nō a deo. **I**tem Aue dicit remocionē p̄ne. Salue p̄-
sentiam boni et p̄manentiam salutis. ergo maior p̄fectio si-
gnificat̄ per salue q̄ per Aue. ergo ista p̄fectissima salutā-
cio debuit incipi pot̄ a salue q̄ ab aue. **I**tem aue p̄tinet
ad incipientes. Salue ad p̄ficientes. gaudē ad p̄fectos.
ergo cū beatissima virgo esset p̄fectissima per gaudē fuit salu-
tata q̄d etiā videt̄ per locū a m̄iori. Angelus em̄ salutauit
Thobīa. Gaudīū tibi sit etc. **I**tem consuetudo et mod⁹ salu-
tandi quē ip̄e dñs tenuit et docuit fuit pax vob̄ hūc etiā te-
nuit pax hūc domū etc. Hūc docuit ḡ ille ē mod⁹ salutā-
di nobilissim⁹ ḡ debuit in salutacōe nobilissima obseruari. **I**tem
nō bñ neq̄ vere videt̄ angel⁹ dicē aue aut ei h̄ dixit ei op-
tādo aut p̄dicādo de futuro a narzādo d̄ p̄nti. Si narzādo d̄
p̄nti falsū dixit qz adhuc sine v̄ n̄ fuit. Si optauit ḡ volū-
tatē suā volūtatē d̄me nō reformauit qz ea m̄lta pati voluit.
Si ei futura p̄dixit nō salutauit s̄ p̄phetauit. Primū ē
dñe oīm saluādoz qz quōq̄ erūt sine v̄. **Capitulum. lxxv.**

Item dicitur at p̄bat qz beatissima virgo fuit sine v̄. Sen-
ad serenū p̄bat qz sapiēs nō turbat h̄ mō validi⁹
ē qd ledit eo qd ledit forcior nō ē neq̄cia vtute s̄

Ad 3. q. 4. c.

*ans. dicit
salue dicit
gaude.*

et quod salutauit hunc

Sapientia dicitur

Et per sapientiam non fuit

Salvandi dicitur

Et in fine

Et per sapientiam non fuit

infirmior. non ledit aut quis nisi a malis ergo non ledit. Itaque dicit quicquid in sapienter sit preulante proterve superbe frustra temptat. Itaque idem in eodem divitiam non nocet si ois sapiens precipitate deus est. si sapienti non nocet. Itaque ois iniuria est alicui rei qui prodi potest. Sapiens nihil perdere potest oia enim in se reposita it nihil credidit fortune bona sua huius in solido nisi eripuit. Fortuna nisi quod dedit. virtutes autem non eripuit quia non dedit. Ex his autem concludit quod nulla perturbatio cadit in sapientes. Sed omne vero est perturbatio. si nullum vero cadit in sapientes si extra deum in statu vero. beatissima virgo fuit ois sapiente sapientior. si debuit esse sine omni vero quod si decedat strarium videtur esse cum adhuc sit sub vero subiectois quod est ex parte secutum. iuxta illud sub parte viri eius. Itaque sub vero afflictiois. iuxta illud. Et tuam ipsam aiaz pertransibit gladius. Itaque sub vero damni idest sub maledictio legis quia sterilis adhuc fuit.

¶ Responso

Ad predicta respondendum quod cum duplex sit modus salutandi per seipsum et per alium. Amicabilior et nobilior est ille qui est per seipsum quam per alium. Nec ergo salutatio per beatissimam et amicabilissimam non fit tamquam ad absentes et per alium sed tamquam presentis ad presentes et seipsum. Recte ergo modo presentis salutatioem ab Ave inchoavit. salutatio illa in qua deus emittas presentis presentis virginem in angelo salutavit. vobis et deprecativum et salutativum et nunciativum fuit quia beatitudinem quas angelus beatissime virginis nunciavit illam ei exhiberi et impleri ardentissime concupiscit et devotissime optavit. Aliud etiam verbum salutandi poni non debebat in quo salutis statum vel perfectum vel perfectio notaretur. quia cum ista salutatio sit totius salutis inchoatio quam primo et principali et per se beatissime nunciat virginem et in ea et per eam toti generi humano destinatur recte incipit ab Ave. Inicium enim beatitudinis est remotio miserie. Alia autem beatitudinem perficiencia exprimitur per alia verba in salutatioem sequencia ut patet infra. Cōcedim? etiam quod beatissima virgo fuit divisa sine divisio vero. fuit enim sine vero communi oibus hominibus. Sine vero spali mulieribus. sine vero proprio matribus.

Et per
Ipse
tunc
pugn
morte
Ma
dieb
des h
nec i
reiter
natur
labore
cinc
et co
in cin
plex r
pléb
disce
futu
Tedo
et c
hois
eius
gen
bā
mā
et h
mū
me n
tan
exp
sine
auct
reclā

Ex pte enīz corpis p pētū omīs homo incūrit triplex ve
 spūs corpis discrasia siue distēpatōez ⁊ naturalū appe
 titū inordinatōem Itē ipi? an mortēz corpis ad aiā re
 pugnatōem sūm q? caro cōcupiscit aduersus spm Itē post
 mortēz corpis incineratōez. de pmo ēplici v dī in gen. iij
Maledicta terra in ope In laboribz omedes ex ea cūctis
 dieb? vite tue Spinas ⁊ tribulos germiabit tibi ⁊ ome
 des herbas tēre In sudore vult? tui vesceris pane tuo do
 nec i terrā reūtaris de q? sūpt? es q? puluis es ⁊ i puluerē
 reūteris In maledictōe opm notat inordinatō appetitū
 naturalū In spinis ⁊ tribulis cōcupiscēcia cōtra spm In
 labore ⁊ sudore corpis distpatō. p reūsiōem in puluerē in
 cineratō Sine isto tripliē v fuit btissima vgo in corpe q
 et corp? hūit eueraticū cū spū p omīa pacificatū et nūq
 in cineres resoluēduz sūr ex pte aie oīs homo incidit tris
 plex v errorē dolorē pudorē Errorē in rōali. dolorē i cōcu
 piscibili. pudorē in irascibili Errorē pplex ē In eligēdo In
 discernēdo. in exequēdo. dolor ēplex. in pnti. in pnto. in
 futuro hoc est. meror. dolor. timor. pudor triplex. de ef
 fēdo. de agēdo. de paciēdo. hoc est q? turpis est. turpia fe
 cit q? turpia sustinuit. de v erroris dicit aug. Error nō est
 hoīs instituti natura. s? pēa dānati. de v doloris Ven. qua
 eūqz hora peccaueritis moriemī. de v pudoris ante pētū
 gen. dī Erat vqz nud? Adā sez et vxor ei? nec erubescē
 bāt Post pētū dī Quis enī iudicauit tibi q? nud? esses
 nisi q? de ligno de quo pēpam tibi ne omederes comedisti
 et sic v pudoris ex pētō secutū est Ab isto tripliē v im
 mūis fuit btissima virgo que nec in discretōe nec in electi
 one nec in executōe vnq? errauit. vtpote que virgo priu
 dentissima fuit ppter qd ecclesia libros sapientie de ipsa
 exponit que sine consilio sanctispūs nihil fecit Et sic fuit
 sine v erroris. dolorēqz sue ratōni dominātem vt pbant
 auētes Seneca nūquāz habuit que in omībz ⁊ sūm oēs po
 tēciās ordiatissā fuit in q? rō sp superior et impans sp fuis

Viz mte

Viz ali

 Error 37
 Dolor 37
 Pudor 37

ad b. p. cap. 1. lib. 1. p. 1.

Unde quicquid doloris sustinuit ei in materia amoris et gaudii
dissipatum cessavit et sic in eo dolor gaudio rationis nunquam contra-
rius fuit. Et sic fuit sine dolore. Item nihil turpitudinis
fecit unquam nec habuit nec etiam sustinuit et sic ab omni ver-
gundis immunitus fuit. Item ex peccato secutus fuit triplex et in
composito. et culpe. et pene. et ignorantie. et culpe triplex.
originalis actualis et venialis. Culpa actualis mortalis tri-
plex habet. De avaricie in opere. et luxurie in corpore. et su-
perbie in corde. de isto triplici videtur in Apocalypsi. et in habitati-
bus in terra. Item et pene triplex est. et pene iehenne. et pene
purgatorii. et pene penitentiae. Item et ignorantie triplex est. igno-
rantia credendi. ignorantia operandi. ignorantia salvandi. hoc est quod homo
ignorat in statu vite quod credendum. quod operandum. utrum amore an odio
dignus sit ad salvandum. Sine omni isto triplici et fuit beatissima
virgo maria. hoc est plene sine et culpe actuali. sine et pene civili
sine et ignorantie pene habituali. Ignorantia autem eorum que per-
tinet ad salutem vel misterium incarnationis revelatione. de his
eminentibus omnibus plene edocta fuit per eum cuius unctio docet de
omnibus. Item triplex est et in mulieribus. scilicet. In virginibus
et sterilitatis. In conjugatis et subiectionis. In viduis et
desolationis. quibus ultimis duobus annexum est et corruptio.
Ab isto triplici et immunitus fuit beatissima virgo. fuit enim
virgo sine sterilitate. conjugata sine corruptione et servitute
et vidua cum virginitate et sine desolatione ut infra manifest-
tius explicabitur super Benedicta tu in mulieribus. Item tria
sunt et in mulieribus. et dani. et indigentie. et culpe et pene. scilicet.
Et quodlibet istorum triplex. De dani triplex. Omnis enim alia
mater in conceptu perdit virginitatem et post conceptum cor-
poris venustatem vel sanitatem. In partu hominum societate. Ab
isto triplici et immunitus fuit beatissima virgo que in conceptu non perdi-
dit virginitatem. hoc est acquisit eam qua sub deo maior neque intel-
ligi puritatem nec post conceptum perdidit pulchritudinem ymo tanta
pulchritudine radiavit quod eam ioseph in specie non potuit. videri
super illud. Et non agnovit eam donec peperit filium suum primogenitum.

37 me in yuda toto hunc
ve nubes 2 e
ve pene 3 e
ve pene 3 e

no 304

ve pene 3 e
ve pene 3 e
ve pene 3 e

pudor

Glo. dicit Joseph mariam nō agnouit facie ad facies id est videre nō poterat quā spūllactus a cōceptōe pēnit? impleuerat et ideo nō cognoscebat facie ad facies quā despōlauerat donec vter? euacuaret. Et sic cōstat q̄ post cōceptum nō pdit pulchritudinez. Itē nec in partu pdidit hōmīnū societatez ymo tūc mediatrix dī et hōim constituit. Vñ in puerperio a pastorib? et regib? visitat. Itē ve indigēcie triplex est. Mēs enī future in cōceptu indigēt cōpare post cōceptuz qui ete. In ptu obstetricatōe. Nec aut btissima virgo in cōceptu nō habuit cōparez. qz concepit spūscō coopante. Et neqz post cōceptuz indiguit qui ete ymo surrexit et abiit ī mōtana iudee salutare Elisabeth et ei ministrare. Itē in ptu nō indiguit obstetricatōe. sed gaudebat dī genitrix quā circūstabāt obstetricū vice cōcinētes angeli glām deo. Itē ve culpe et pene siml' in mīribus est triplex. Est em̄ eis libido in cōcipiēdo grauitas in portādo dolo in pariēdo a quibz omibz immūus fuit beatissima virgo que cōcepit sine libidine grauida sine grauiamē pepit sine dolore. Vñ ysaias. Anteq̄ p̄urlet pepit et anq̄ viret ptus ei? pepit filius. Et sic cōcedim? vniuersaliter q̄ btissima virgo fuit sine omī ve vel actualiter vel causaliter vel habitualiter.

Capitulum. lxxi

Dist hec queritur quare ecclia in generali cōsuētudine apponit maria in salutātōne dicēdo Ave maria cum nihil liceat apponi ad euangelium. Juxta illud Apoc. ultimo. Siquis apposuerit ad hec apponat deus plagas scriptas in libro isto. Et si quis dimmuerit de verbis p̄phēcie hui? Auferat deus p̄tem ei? de libro vite. Et simlē habetur in deutro. Item dām. Omnia que tradita sunt per legem et p̄phetas apostolos et auāgelistas suscipim? veneram? et cognoscim? nihil vltra hec inquirētes ergo cum euāgelista non apposuerit maria non debem? apponere.

Cap. lxxij.

Joseph in apponit dicitur b. fo. l.

Joseph in apponit dicitur b. fo. l.

in salutatio e ista hoc felix nomen apponit maria.

Capitulum. lxxviii

Postea de diuinitate et significatio reze significata
rum videt ergo q meli? glia plena q gra plena dicat euz
glia sit pfecto gra et pfectone gre im q dr ysa. Igneiu
lus in syon est camim? in iherusalez Et istud. qui mior est
in regno celoz maior Johane baptista ergo in pfectissia
salutatio debuit poni qd pfectoem maxie imptaret Itē
gra omue ad gram gratuz faciētez et gram gratis data et
neutuz quatū est de se deēmiat Sz hoc qd dico spūllāct?
semp dicit gram gratuz faciētez et illam in nobilissimo esse
sez sedm q est in spūlco. ergo potius debebat dicere Aue
plena spiritusācto p gra plena.

glia b pfecto qd
yfa

Ad hoc dicim? q hic annūciat beissime vrgini ple
ntudo gre que est origo et mediū et causa ois gre
in humanū gen? trāstūde et im statuz vie et im
statuz p̄rie. vñ eē. xxiii. Ego m̄ pulchre dilectōis et ti
moris et agnitōis et sce spei In me gra omis vite et veri
tatis. in me omis spes vite et virtutis. Trāsite ad me oēs
qui cōcupiscitis me Itēz qm oim bonoz m̄ est Iniciū et
go beatitudinis signat p gram. cōsumatō p gliam ergo euz
hic annūciat iniciū beatitudinis potius ponit gra q glia
Itēz spūlscs tñ p̄pe nomiauit gram spūalem. gra cōmūe
est ad gram corpalem et spūalem. vñ cum ista plenitudo si
cut patebit inferi? otineat gras spūales et corpales pl?
dr p gra plena q p spūlco plena

l. 2. d. 2.

Cap. lxxix.

Est hec querit de differēcia plenitudinis istius
ad alias plenitudines in scriptura inuētas vbi ab
omib? alijs plenitudinibz ppam istam plenitudi
nem sepaui Querit ergo in quo differat a plenitudine xpi
de q legit ioh. 1o Plenu gre et veritatis et Si em gra re
spicit p̄fcoez affe? et vitas p̄fcoez itellē? Itē due p̄fcoēs

gra dicit.

equaliter currunt in statu vie et in statu patrie. Quanto
enim plus credit tanto plus diligit et e converso in statu vie
et quanto cognoscit tantum diligit in patria. quod ut dicitur in
Apo. latera civitatis sunt equalia ergo quicumque est plenus
gratia et veritate secundum rationem. ergo cum beatissima virgo sit plena gratia veri
tate erit plena. ergo plenitudo beatissime virginis eadem erit cum
plenitudine redemptoris. **Ad** si debeat. **Contra** hoc est quod Christus
accepit spiritum non ad mensuram **Joh. iij.** Non enim ad mensuram
dat deus spiritum pro eis diligit filium et omnia in manus eius dedit.
Beatissime autem virginis est gratia mensurata cum sit creata deus enim
omnia creavit in nullo potest et mensura sapientie. **Cap. lxx.**

Questio querit de plenitudine de qua legitur in acti
bus apostolorum Stephanus plenus gratia et fortitudine et
spiritus repleti sunt omnes spiritu. Obicit ergo in hunc
modum. Quicquid est duobus plenum sic se habentibus quod gratitas unius
non expellit plenitudo alterius nobiliori modo et perfectiori est ple
num quod id quod est plenum altero tamen bonorum illorum. Sed gratia et for
titudine est duplex bonum vel duo bona sic se habentia quod plenitudo
unius non expellit plenitudo alterius. et gratitas unius non diminuit
gratitatem alterius ergo nobiliori et perfectiori modo est plenum quod est
plenum gratia et fortitudine quod quod est plenum gratia tamen et ita nobilior.
Stephani plenitudo videtur quod illa que beatissime virginis appro
priat. **Contra** quod obicit in hunc modum nihil melius vel nobilior
gratia potest excogitari. Sed quicumque est a gratia divinum minus est
nobile quod illa. **Aut** ergo fortitudo aut filia obiecta gratie di
cuntur aliquid divinum a gratia vel non. si non ergo superflue adiciuntur.
Si sic. si omnem divinum a gratia est non gratia et omnis non gratia minus
nobilis est quod gratia. Sed omnem plenum illud est plenum gratia et non
gratia. Sed in quantum est plenum non gratia impletum est vacuum gratia
ergo perfectior plenum est plenum gratia quod plenum gratia et non gratia.
Exemplum huius patet in vase quod meliori repleto plenum est si
plenum fuerit auro vel argento et sic patet quod nobilior est ple
nitudo que hic significat cum dicitur Ave gratia plena quod illa de qua dicitur
plenus gratia et fortitudine et filia. **Responso.**

Ad hoc dicim⁹ q̄ plenitudo dupli dicit⁹ Est enim plenitudo gr̄e datia tm̄ ⁊ effluxiva et nō receptiva Alia aut̄ p̄mo receptiva ⁊ post effluxiva. p̄ma est plenitudo eterna et soli deo cōuenit ⁊ illa sub figura describit⁹ Iester. xi. vidi te dñe quasi āgeluz da et cōturbatus est cor meū p̄ timore glie tue valde em̄ mirabil⁹ es domine ⁊ facies tua plena est gr̄az. scda plenitudo ouenit creaturis ⁊ p̄cipat⁹ ex tpe Postq̄ venit plenitudo t̄pis venit ⁊ temp⁹ plenitudinis. et triplicez nob̄ plenitudinez adduxit Quaz p̄ma est p̄pe btissime v̄gis Luce. i. Aue gr̄a plena. scda ioh̄. i. plenū gr̄a ⁊ veritate ⁊ que p̄pe ē xp̄i hominis. tertia dñis om̄ibus sanctis ⁊ de illa legit⁹ in diuersi locis Actuū. Stephan⁹ plenus gr̄a et fortitudine Itēz Thabita plena opibz bonis ⁊ elcōsinis ⁊ filia. p̄ma istaz plenitudinū est plena gr̄e. scda plena gr̄e ⁊ veritate Tercia fidei plena ⁊ dilectōis opantis. p̄ma gr̄a replet vētrēm ⁊ mētē. scda affectuz ⁊ intellectuz. tertia replet interius mētē ⁊ effluit extius p̄ opatōem Stissima virgo plena fuit vētre ⁊ mētē qz plenitudinē gr̄e hūit in mētē sed certe ip̄m dñm om̄ virtutuz hūit in ventre. Vñ plena fuit gr̄a q̄tuz ad affectuz h̄ nō veritate q̄tuz ad intellectū qz in via non hūit cognitōem om̄ nec plenaz diuinitatis cognitōem p̄ sp̄m. Xp̄us aut̄ plenus fuit gr̄a ⁊ veritate qz ille homo hūit om̄ia per gr̄am que de⁹ habuit p̄ naturā. S; p̄terea nulla gr̄a in ip̄a fuit diminuta vel ociosa vel ali quid habuit cōtrariū h̄ hec fuit gr̄a v̄mois vel plen⁹ fuit veritate q̄tuz ad cognitōem. vñ ysidor⁹ Trinitas sibi soli nota est et homi assūpto. plen⁹ ergo gr̄a s̄m hūanitatez q̄ p̄us nihil habuit meriti. plen⁹ veritate s̄m diuinitatem in quā nihil fuit v̄ani vel falli. in ip̄o em̄z erāt om̄es thesauri sapie et sciēcie absconditi ⁊ hec est plenitudo veritatis ⁊ in illa inh̄itat plenitudo diuinitatis corporaliter ⁊ hec est gr̄e plenitudo p̄pa xp̄i hominis.

Capitulum. lxxi.

plenitudo 27. 22

plenitudo 27.

plenitudo gr̄a s̄m h̄ 4 dñis p̄pa

in manu q̄d nō fuit

in p̄p̄tione dñi p̄p̄tione dñi s̄m filij q̄d eam p̄p̄tione h̄m̄ b̄ p̄p̄tione

plenitudo 27. 22

Plenitudo sanctorum est fidei et operum. Sic enim expo-
nit glo. illud Stephanus plenus gratia et fide
et operibus. Alias enim mala est copulatio inter fortitu-
dinem et gratiam et inter bona opera et elemosinas nisi hoc quod est operibus
bonis supponeret per omnibus bonis interioribus per caritatem.
Elemosina per exterioribus bonis per fidei operantes per dilectionem.
Sic ergo differunt iste plenitudines subtiliter et originaliter.
Est enim prima istarum plenitudinum quasi fontis plenitudo. Secunda
quasi plenitudo fluminis. Tercia quasi plenitudo riuus a flumi-
ne descendens. de prima habetur. xij. fons per quem creuit in fluminem
maximam. Etissima virgo dicitur fons propter gratiarum habundantiam
per quam propter humilitatis excellentiam et propter hoc creuit in flumi-
nem maximam quando genuit dominum nostrum Iesum Christum qui dicit in
Ecclesiastico. Ego quasi aqueductus egressus sum de paradiso dei et ab
istio flumine descendit plenitudo sanctorum quasi quidam riuus quia de
plenitudine eius omnes accepimus. Prima istarum plenitudinum
puat vacuitatem. Secunda negat peculiaritates. Tercia implet
redundantiam. Plenitudo beatissime virginis puat vacuitatem
quod cum enim vas potest recipere aliquid tamen habet aliquid de vacui-
tate. Unde omnis creatura alia habet aliquid vacuitatis quia maio-
rem gratiam recipere potuit intelligi quod quod de ipsa acciperetur quod
viret hoc est nisi ipsa esset deus non posset maior gratia intelligi
quod quod ipsa esset mater dei. unde bernardus legitur in actibus apostolorum. Step-
hanus plenus gratia et fortitudine. Et apostolos repletos fuisse
spiritu sancto. sed longe dissimiliter a maria. Alioquin nec in illo plei-
tudo diuinitatis totaliter quemadmodum in maria. nec illi recepe-
runt de spiritu sancto quomodo maria. et sic plenitudo beatissime virgi-
nis puat vacuitatem. plenitudo christi puat peculiaritatem non
enim ad mensuram dat deus spiritum sanctum. Glo. non peculiariter neque per
subdiuisiones sed vltimam et generaliter. Plenitudo sanctorum que est
communis implet redundantiam. Replet enim animam interioriter et ef-
fluat per operationem exterioriter et hec effluencia est duplex. quidam
enim de interiori perfectione effluunt ad exteriorerum operationem. ad
suis ipsorum saluationem et aliorum per exempla edificatorem. Et hec est

Plenus est gratia et opere

Effluencia gratia et opere

communiis omnibus sanctis hominibus tempore operandi Et hec plenitudo sufficientie appellatur ad quam tenentur omnes Alij autem effluunt non tamen per bonam operationem in sui et aliorum saluationem sed etiam doctrinam salutare et in ecclesie totius edificatorem de prima istarum effluxionum thabita plena opibus bonis et elemosinis etc. de secunda apostoli repleti sunt spiritu etc. Et hec ultima est duplex quidam enim effluunt per bonam operationem et instructionem quidam super hoc et sui effusionem per aie per fide positorem. Prima est omnis omnibus doctoribus seda doctoribus et martiribus Et ad istam duplicem ex officio tamen prelati tenentur Et potest hec appellari plenitudo excellentie in qua prelati subditos suos excellere debent Et de ultima istarum dicit Stephanus autem plenus etc. plenus inquam gratia ad peccatores convertendos fortitudine ad passiones sustinendas de omnibus plenitudinibus istis in Eccl. xi. ad locum ubi exeunt omnia flumina per gratiarum effusionem et redeunt per gratiarum actionem ut iterum fluant per gratiarum multiplicationem Ex his patet solutio ad obiecta Cap. lxxii.

pleni iudicij plenitudo tenentur

Questio hec querit specialiter de gratie plenitudine que fuit in beatissima virgine quid intelligatur per hanc plenitudinem Aut enim ideo dicitur gratia plena vel quia maior gratia non fuit vel quia maioris gratie capax non fuit vel quia summam gratiam habuit et constat quod nec sumam nec omnem gratiam habuit quia gratiam uniuersalem non habuit que in nullo gratiarum summa fuit Per idem patet quod maior gratia fuit videtur autem quod plena gratia dicitur quia maioris gratie capax non fuit Sed hoc videtur falsum quia in sua glorificatione maiorem gratiam recepit Querit autem utrum per hoc tamen supponatur gratia plena per omni cuius pura creatura capax fuit et videtur quod non quia cum terminatur indefinite sumitur exinde infinitas uniuersalis non inferatur Ad si concedatur eodem Eccl. xxiii. In me omnis gratia vite et veritatis etc. hoc interpretatur ecclesia de beata virgine ergo fuit omni gratia plena Preterea indefinita est in arte loyca vltiter intelligenda Item beneficia principum largissime sunt interpretanda ergo cum dominus in privilegio suo per angelum transmissum appellat eam gratia plena nullam gratiam

dit omni...
re illi...
me l...
b qd...
p car...
p dile...
i orig...
leitudo...
o riu...
ne in...
habitu...
one in...
qui dicit...
iso dei...
riu? q...
mitud...
cia imp...
aciu...
p de...
tis q...
reper...
gra int...
w. Ser...
ros fuis...
in illo...
illi o...
me virg...
aritate...
lanc...
coz que...
intus...
olex...
patio...
m Et...

Specificādo erit p̄ omnibz vlt̄er interpellanduz. Preterea
influit suā bonitatez vnicuiqz s̄m suaz bonitatez ⁊ v̄tutem
et capacitatem vt patz in euāgelio Et tradidit illis bona
sua ⁊c. ḡ quecūqz creatura est capax c̄mis gr̄e cui⁹ pura
creatura est capax illa erit plena omni gr̄a cui⁹ capax est
pura creatura Talis aut̄ creatura fuit btissima v̄go. ergo
ip̄a erit plena omi gr̄a cui⁹ p̄iceps eē p̄t̄ pura creatura

Capitulum. lxxiiij.

Quam⁹ ergo p̄ ordiez de v̄nitate gr̄az in hac
plenitudine otenta Primo eniz querit̄ de gr̄is sa
cramentalibz vtz in hac plenitudine cōtineant̄ tm̄
Et p̄mo de p̄ma sez de gr̄a baptismali Primo querit̄ vtz
btissima v̄go fuerit baptisata. et videt̄ q̄ sic. quicūqz h̄t
omē aliq̄ oferes gr̄am plenius est gr̄a q̄ id qd h̄t aliqd
cōferēs gr̄am ⁊ aliq̄ nō S̄ btissima virgo fuit plena gr̄a
ergo h̄uit omē aliqd oferes gr̄am Itz p̄ceptuz de bap̄ti
simo post sui p̄mulgatōez obligabat omēs ad sui susceptōz
ergo ⁊ btissimā v̄ginez Itz d̄ns baptisat⁹ fuit q̄ n̄is nō
indigeret ergo btissima v̄go debuit baptisari Itz ioh̄is
iij. Amen Amē dico vob̄ m̄si q̄s renat⁹ fuerit ⁊c. S̄ be
atissimā virgo regnū dei m̄t̄uit ergo baptisata fuit Itz si
nō baptisaret̄ ignaz sue sc̄ificatōis sc̄adalisaret. s̄ nō sc̄ada
lisauit ergo baptisata fuit. Itz legalia suauit sic purifi
catōes m̄liez ergo ⁊ euāgelia suauit Itz d̄ns dixit ioh̄i
Sic em̄ decz nos adimplere omēs iusticiaz glo. idest p̄f̄az
h̄uilitatez ergo p̄pter eādē cām debuit btā virgo bap̄ti
sari Itz de apl̄is sup̄oit̄ q̄ fuerūt baptisati p̄ illud ioh̄
Qui lot⁹ est nō indiget nisi vt pedes lauet ergo mlt̄ofor
cius debz illud sup̄poni de btā virgine que p̄f̄ctissima ob
seruat̄ cōsilioz ⁊ p̄ceptoz Itz si non ess̄ baptisata nō
haberet caracterez p̄ quē distingueret̄ a gētibz ⁊ iudis.

Capitulum. lxxiiij.

Vta hoc querit̄ vtz fuerit baptisata bap̄tismo
Joh̄is Et videt̄ q̄ sic cum enim humilima fuerit

8 v̄ om̄ fund̄ bap̄ti

ap̄t̄ ip̄ sup̄p̄t̄ bap̄ti

nulluz graduz humilitatis p̄termisit. Si concedat̄ obicit̄
 in hūc moduz p̄ cōtrariū. sapiētis est nihil frustra facere.
 sed frustra accipet medicinā qui nō indiget. h̄ baptisimus
 est medicina cōtra originale instituta a q̄ fuit beatissima vir
 go in v̄ro sc̄ificata ergo baptisari nō indiguit ergo bap
 tata nō fuit. Itēz ficti sūt qui sac̄m ⁊ non rem sacramēti
 suscipiūt. h̄ si beatissima v̄go baptisaret̄ nō suscipet rem sac̄
 mēti idest gr̄am qua p̄us est̄ plena ergo est̄ ficta. hoc autē
 est falsuz. Sāct⁹ em̄z sp̄s discipline effugiet fictū. Item
 de dño q̄ fuerit baptisat⁹ legit̄ ergo de beatā v̄gine si fuisset
 baptisata legeret̄. Itēz qz fuit purificata agit̄ festū eius
 purificatōis. Sicut si baptisata fuisset ageret̄ ei⁹ festuz bap
 tismatis. Itēz diuina opa nō p̄cedūt in imp̄fectū de p̄fecto
 sed ecōuerso. h̄ maior est p̄fectō sc̄ificatorū in v̄ro q̄ bap
 tisorū ergo in v̄tero sc̄ificati non dēt baptisari. Itēz si ni
 hil accepit dñs de baptisimo stulit̄ tñ vim regnatiuā aq̄s
 cōtactu sue carnis. h̄ beatissima v̄go si nihil recipet a bap
 tismo nec aliqd̄ offerret baptisimo frustra suscipet baptil⁹.

Capitulū. lxxv.

Querit̄ ergo si fuit baptisata quare non sit scrip
 tuz cū tñ tā solēne festū vel factū mltm ordiare⁹
 ad edificatōem fidelium. **Cap. lxxvi.**

Dist hoc querit̄ de confirmatōe vtz beatissima
 virgo fuerit cōfirmata. videt̄ autē q̄ pot̄ debeat
 cōfirmari q̄ baptisari. qz cōfirmatō est sac̄m ma
 iori reuerēcia tenēduz. vñ Rabā⁹. sc̄itote vtrūqz esse mag
 num sac̄m sed tñ maiori reuerēcia tenēdum sic a maiorib⁹
 datur. Itēz beatissima v̄go fuit plene xp̄iana h̄ hoc fuit p̄ sa
 cramentuz cōfirmatōis ergo fuit cōfirmata. Media p̄tz p̄
 Rabanū qui dicit omēs fideles p̄ man⁹ impositōem ep̄oz
 post baptismū dēt accipe sp̄m̄sc̄m vt plene inueniāt xp̄ia
 nisi cōcedat̄. Cōtra dñs nō legit̄ cōfirmat⁹ ergo beatissima
 virgo nō debuit cōfirmari vt in omibz est̄ sui imitatrix. Itē
 dñs qui sol⁹ pot̄ uis̄ ei legem dedisse nō legit̄ hoc sac̄m.

*confirmatio est sacramentum manuum ponere
 ponens spiritum baptisatum*

instituit ille. ergo nec ipsa tenebat hoc sacrum recipere. Item
Rabanus a summo sacerdote per manus impositionem pacis traditur
baptisato ut roboretur per spiritum sanctum ad predicandum si neces-
se fuerit alius qui ipse descendit in baptismo. Sed beatissima virgo
ad nullam manus impositionem pacis recepit nec robore spi-
ritus indiguit que plenitudine habuit et etiam predicare non
debiit ergo confirmanda non fuit.

Capitulum. lxxvii.

Sicut de sacramento altaris videtur beatissima virgo
sub sacramento illo domini cum corpore accepit sicut et gratiam
que per illud offertur sacramentum. Et videtur quod sic dominus
in iohanne. Nisi manducaueritis carnem filii hominis etc. ergo omnes
fideles in ecclesia tempore determinato ab ecclesia tenentur dominicare.
Ergo si beatissima virgo non dominicaret scandalisaret sed non sca-
dalisauit ergo dominicauit. Item hoc est sacramentum amoris
ergo ipsam maxime debuit suscipere que fuit summa in amore.
Nisi concedatur. Contra hoc sacramentum propter tria institutum
est propter caritatis augmentum. In remissionem venialium peccatorum
et in cautelam mortalium et ut lignum passionis rememoretur.
Sed propter nullum istorum debuit beatissima virgo dominicare. Aug-
mento enim caritatis non indiguit. quia caritate plena fuit. Re-
missione non indiguit vel cautela. quia nunquam peccauit nec pe-
care potuit. Simbolo sensibili memorando non indiguit que
christiformis secundum sensum et deiformis secundum intellectum fuit.
Item dici non poterit quod propter humilitatem illud sacrum susce-
perit cum non sit humiliatio dominum in cibum recipere sed magis sua
dignatio imensa quod ipse dignetur nos seipso cibare. Et ita vide-
tur quod beatissima virgo neque ratione humilitatis nec utilitatis
debiit accipere eucharistiam.

Cap. lxxviii.

Quoniam sequenter queritur de sacramento penitentie. videtur
per illud aliquam gratiam recepit beatissima virgo. Et vi-
detur quod non quia penitencia est sicut tabula post naufragi-
um quia si quis vestes innocencie in baptismo preceptas peccando
corruptas per penitentiam reparare potest. Sed beatissima virgo nunquam

Et sic patet in summo 5 p. 3.

Et sic patet in summo 5 p. 3.

naufragavit p peccatus actualis ergo nunq̄ fuit conerita s̄
sine cōtritiōe non est gr̄a per sac̄m penitēcie ergo bt̄issima
virgo non recepit gr̄am per sac̄m penitēcie

ab/7

Item confessio est ficta cōtritiōe hic nō fuit cōtritiō
ergo non cōfessio Item utriusq̄ est de pctō hic aut
nullum pctm̄ ergo nec confessio nec cōtritiō nec
penitēcia Contra cōfessio fuit in lege noua et veteri ergo
omēs tenētur cōfiteri Item bt̄issima virgo fecit cōfessionem
opis suando cōfessionem et offerēdo oblatiōem statutā pro
purificādis ergo debuit facere cōfessionem oris Item peni
tenciam agite glo. Prima virtus est per p̄niam veterem ho
miem p̄m̄ere Item alia glōsa. penitēcia est p̄ma virtus. sed
beata virgo habuit omēm virtutes ergo ⁊ p̄niam Item nō
obstat q̄ non habuit pctm̄. qz dicit gg. Bonaz. mētū est
ibi culpaz agnoscere vbi culpa non est ergo poterat cōfiteri

penitēcia

Capitulum. lxxix.

Querit quis fuerit confessor Et videt q̄ beatus p̄
trius quia ordo est inter confitētes et cōfiteōtes et
cōfessores et cōfessores ergo cum bt̄issima virgo
fuerit sup̄ma cōfiteōs ergo debuit cōfiteri sup̄mo cōfessori
et dignissimo hic aut est papa ergo debuit cōfiteri beato
petro qui fuit papa s̄ cōtra superior p̄latus non debet se
intromittere de am̄inistratiōe sui inferioris utpote Me
tropolitanus sui suffraganei nisi in determinatis canonib⁹ er
go cū bt̄issima virgo esset sp̄cialiter beato Johāni cōmissa ab
ip̄o debuit recipere sacramenta

Capitulum. lxxx.

Quid sit hoc querit de sacramento ordinum Item ista
beatissime virginis plenitudo cōprehendat ⁊ illā
gr̄am que cōfert sub ordinis sacramento Et videt
q̄ sic Ordo enim est ad multiplicatiōem fidelium sp̄ualium s̄
multiplicatiō sp̄ualis p̄tinet ad m̄rem sp̄uales Beatissima
aut virgo est mater sp̄ualis oīm fidelium ergo ip̄a debuit ha
bere ordinis sacramentum Item penes ordines distinguitur

in ecclesia dignitates ut patet in papa. archiepiscopis. Episcopis ergo
et. Sed beatissima virgo in ecclesia continet supremas dignitates
ergo et supremas habuit ordines. Item ecclesiastica ierarchia
est ad similitudinem celestis ierarchie formata. Sed in celesti
ierarchie ut dicit dno. omnes superiores habent potestates infe-
riorum et excellentius ergo et in ecclesiastica ierarchie sic erit.
Sed beatissima virgo in ecclesiastica ierarchie fuit suprema et
dignissima persona ergo habuit dignitates et potestates in-
feriorum et sic habebit omnes ordines. Item character ordinis
est character excellentie ergo potissime meriti ei que omnes
creaturas excellit. Item apud omnia aia potestatis subli-
mioribus subdita sit. Sed beatissima virgo nulli potestati hu-
mane tenebat subdita esse ergo suprema ordine et dignita-
te. Item cui inest maius et minus poterit inesse. si maius est
quod per alium consensum et verbis de carne propria formet corpus
dominicum quod per eius ministerium panis transformet in ipsum cor-
pus. Primum enim facit esse matrem dei. secundum autem ministerium
christi. Sed primum in beatissima virgine factus fuit ergo et secundus
fieri potuit. Item si mulieribus per maledictum impositus fuit
quod non sunt susceptive sacrorum ordinum ab hoc maledicto immu-
nis esse debuit que ab aliis mulieribus excepta fuit eo quod so-
la benedicta inter mulieres fuit ergo si mulieres non debent or-
dinari. quia mulier inicius peccati fuit ergo per oppositum illa
ordinari debuit que omnibus principium vite fuit. Item que
cuius causa in aliis mulieribus generalis extitit beatissimam vir-
ginem non includit que non de numero omnium fuit. sed super
omnes fuit. Juxta illud hester. xv. **Quid habes hester** Ego
sum frater tuus. **Et infra** Non enim pro te sed pro omnibus hec
lex constituta est quasi diceret Tu non es de omnibus sed super
omnes. Juxta hoc querit quare mulieres ad sacros ordines
non promouantur. Si dicitur quod hoc est propter origine culpam per
Eam transmissam non videtur quod hoc stare possit. quia pro illa
culpa beatissima virgo satisfecit ergo non consurgit duplex
tribulatio et deus bis in idipsum non iudicabit. Si autem dicitur

Mulieris que ad suscipiunt ordines

q hoc fit ppter sexus indigmitatez vel nature hoc non pot
 esse . qz maior est indigmitas culpe q nature . Et tñ pecca
 tuz mortale non impedit qñ possit vir licz nō debeat in pec
 cato mortali pmoueri Itz si hoc est ppter sex? inferiori
 tatem ppter hoc etiaz nō deberēt mlieres dñicare cū mai?
 sit in hoc sacramēto recipere q dare ali? Itz querit cū dñs
 nusqz videat phibere mlieres a sacramēto ordinuz qualie
 hoc ecclia p se ausa fuerit inuere **Cōtra q aut bñssima vir**
go non debuit aliqz ordines hñe pbatuz hoc mō qñ dñs
in cena discipulis corp? suū dedit et potestatez dñficiēdi con
tulit nō expmīe q aliquib? nisi discipulis dederit . sed in ta
libus qd vñ cōcessum inuenit alijs est phibituz ergo tñ
discipulis et eoz successorib? est collata potestas dñficiēdi
Itz qñ dixit dñs Tibi dabo claues regni celoz Petr?
p omibus rñdit et dñs petro rñdens pñatem ligādi atqz
soluēdi contulit ergo pñas ordinis tñ est in aplis ac succes
soribus eoz Itz Ambro . **Nō mlieres nō recipiūt ordi**
nes est in expediēte sexu et dñstitutiōe ecclie Itz bñssima
virgo mō est sup omēs ordines āgeloz in ecclia triūphāte
ergo hic erat sup omēs in ecclia militāte Item omēs ordi
nes sūt in ministeriū Vñ etiaz pastores nomiant quibz dñ
p pphaz Cōstituit sup gētes r regē bñssimā vgo nō ē assūp
ta a deo in ministeriū s i cōsorcii r coadiutoriū Juxta ill? fa
ciā? ei aduitoriū sile sibi **Sz si h est nō dñbit hñe aliquem**
ordiez **Lūm? em i ordie ecclie papa ē vicari? ihu xpī **Be****
ñssima aut virgo nō est vicaria sed coadiutrix r socia p
riceps in regno que fuit piceps passionū p genere hñā
nō qñ omib? ministris fugiētib? et discipulis sola cruce pñi
tit et vulnera que filius corpe mat corde suscepit . vñ et
gladi? tunc ipius aiām pñaliūt

Capitulum . lxxxi

Ultimo querit de extrema vñctōe **U**tz ipius grā
 rōcineat in hac plenitudine **E**t videt q sic **Jaco**
b? **S**i qz totaz legem . suauerit offenderit aut in

uno reus omni erit ergo qui tenet ad leges tenet ad totas
legem. **S** extrema unctio fuit de lege a dno instituta et ab
ecclesia unde in matheo legitur qd Apli circuibat castella oleo
curantes infirmos ergo beatissima virgo tenebat ad extre-
ma unctioem. **I**tem scandalisat si non suscepisset ecclesie sa-
cramenta. **I**tem si aliquid propter humilitatem suscepit et illud
suscepit debuit. **S** contra Non est opus valentibus medico
sed male habentibus ergo medicina curatio perditur que sanis con-
fertur ergo et Apli animarum medici si medicinam suam dno
nostrum contulerunt. **I**tem secundum generale consuetudinem puuli non
unguntur ergo multominus beatissima virgo que sanctior et sani-
or est omni puulo. **I**tem Iacobus infirmat quis in vobis et
ergo illud sacramentum non offert nisi infirmantibus. **S** bea-
tissima virgo per infirmitatem non fuit mortua ergo non fuit
inungenda. **N**on autem sine dolore mortua fuerit patet quia legitur
de Iohanne euangelista que descendit in defossu sepulture sue locum
cum sancta oratione positus est ad presens suos tam extraneus a dolore
mortis que fuerat a corruptione carnis alienus. **S**i hoc collatum
fuit Iohanni ratione virginitatis multo forcius beatissime virgini cum
ipsa ut ait **D**amianus. **A** nullo illustri superest. **I**tem beatissima virgo
peccasset si ore cum intentione dixisset peccavi. quia falsum dixisset
S plus est dicere ore que ore sed si extremam unctionem acce-
pisset dixisset ore peccavi ergo falsum dixisset ergo extremam
unctionem non accepit.

Solutio.

Respondeo quod obicitur de ratione plenitudinis donec omnia
hanc plenitudinem in ratione persequamur differemus.
Ad illud quod obicitur de gratis sacramentalibus. **R**espon-
demus que beatissima virgo omnia tunc ecclesie sacramenta suscepit que
tempore suo omnibus hominibus fuerunt generaliter instituta et promulga-
ta omnibus observanda et hoc multipliciter de causa. **P**rimo igitur ad
superius humilitatem. **S**ecundo propter scandalum evitacionem.
Tercio propter precepti implecionem. **Q**uarto propter meritorum
eius super erogacionem. **Q**uinto propter heresim illarum confutationem
scilicet que non ipsam hominem sanctam angelum asserabant. **S**exto ad

Sacra actio superius h. no. 206

pfectoz instructoz vt qui scs est scificet ad h **S**eptio ad
 pctoz redargutoz . pnt ee iste septē cāe reduci ad tē cās
 ppē q̄s sacra dicūt in iij . li . sc . instituta vīez ad hūiliatōz
 ad eruditōz . ad excitatōz . q̄re aut de ista sacroz susceptō
 nē a beillia v̄gie n̄l inueit exp̄ssū hocq̄s sine cā nō credi eē
 factū . p̄ma cā p̄t eē vt p h̄ fidelū deuotō excitet **J**uxta
 ill' q̄ edūt me ad h̄ esu . rē **E**t ifra **E**t q̄ elucidat me vitaz
 eēnā . ha . rē . scda vt n̄ra vana glātō rep̄mat n̄ra bōa opa
 dño p maḡ reputādo cū tñ excellētissimi meriti opa pla a
 btā v̄gie fca ymo r ipo dño vsqz ad anū xxx . i . p̄leta qd serī
 ptura q̄si nō estimās p̄tierit subtrēdo q̄si tacēdo dicat no
 bis scriptura **C**ū oia bñ feceris q̄ p̄cipio vob̄ dicite hūi in
 utiles sum? r noli tuba an te canē . qz nō r̄ndebit ei vnū p
 mille **T**ercia cā ē q̄ dñs n̄r r dñā n̄ra suas secretas bitucl
 nes sibi notas p se noluerit maifestare . **J**uxta illd **S**ileat
 os tuū laudet te os alie? . vñ q̄ in p̄cia disciploz vel plo
 rū fecerit scripta sūt ad n̄raz edificatōz vt nos sibi faciā?
 sez vt luceat lux n̄ra corā hoibz r glificēt p̄rez n̄m q̄ in cel
 est **E**a aut q̄ aplis vel alijs ignoratibz gesta sūt tacuerit ee
 hocq̄s p n̄ra doctrīna vt nesciat sinistra tua qd faciat dext'a
 tua . qz vt dic̄ b̄tus **ḡg** . **S**tudiū celestis d̄siderij a maliḡs
 spibz custodire nō suffic̄ q̄ h̄ ab hūanis laudibz nō absēd̄
 vñ dep̄dari d̄siderat q̄ thesaurz publice i via p̄tat . vñ b̄rñ
Increpat x̄ natitas se laudātes r dñe se ore cupiētes . vñ
 hac nocte voluit x̄ps nasci vbi sūt q̄ tā impudēt nesciūt
 ostēdere semp̄os demiqz tacet x̄ps r nūciat āgel? laudat
 mltitudo celestis excit? . sileat os tuū r laudet te os alie?
Quarta cā p̄t eē q̄ dñs cca q̄daz nos dubitare in via p̄mi
 lit vt mētes n̄ras alliceat ad occupiscēduz p̄fectā agnitōz
 in p̄ria . vñ exo . xij . nō remāebit ex eo q̄c̄q̄ rē . quicq̄ reli
 duū fuit igne oburetis . glo . **ḡg** . qd ex agno remāet igni
 eōburim? . qz qd de misterio ei? incarnatōis p̄nēre vel in
 telligē nō possū? p̄tati sp̄sci hūiliter resuā? vt nō sup̄be
 h̄s audeat vel cōtēpnere vel denūciare q̄ nō intelligit h̄ igni

dicit q̄ p̄mitte d̄y

credat id est sc̄ospūi reliquiat vitz donec oīa in futuro q̄libz
in q̄ cogit? sit et agnoscat. **N**ec tñ interī nra deuotō sine
exercitacōne torpescat. **I**m id qd̄ p̄cedit ibidē Caput cū
pedibz et intestinis vorabitur nec remanebit ex eo quicq̄
vsqz mane glosa gr̄e. **C**aput em̄ vorare est dimitatez illius
fide p̄cipe. pedes vorare est vestigia humanitatis amādo et
imitādo seq̄. **I**ntestina id est v̄boz xp̄i occulta et mistica mā
data q̄ vorant? cū auidē sumi? in voratōnis v̄bo pigra nra
rephēdit q̄ v̄ba ei? atz mistica nec p̄ nosipos req̄rim? et di
cta ab alijs inuiri audim? nō remāebit ex eo q̄cūq̄ vsqz ma
ne. qz ei? dca maḡ sūt excucīda solitudine vt anq̄ v̄iat di
es resurrectōis in nocte p̄ntis vite oīa mādata ei? intelli
gēdo p̄terem? **A**nta cā pōt eē sic **bt̄us auḡ.** de beissia v̄gie
vna pōit reglaz v̄bicūqz agit de p̄cis de ea nolo fieri q̄stī
ones. **I**ta et p̄ regla et p̄ p̄ncipio p̄ se noto de ip̄a sup̄pōat
in l̄ro q̄cūq̄ boni aliq̄ creatura fecerit vel recepit de h̄ ex
pers eē nō liceat dubitari. **C**ū sic **dic̄ dam̄.** **A** nullo illustriuz
sup̄et. **S**exta cā pōt eē q̄ sic nihil d̄minutū ita et nihil su
p̄fluū in sac̄ scriptura pōit qz vt dicit **p̄hs.** **Q**uī vnū dicit
quodāmo plā dicit b̄ndictō et p̄ ostati relicto q̄ apli et ali
sc̄i recepūt sac̄rales gr̄as sup̄fluū ess̄ addere hoc idēz dice
do **Aue gr̄a plēa.** **A** nulla ḡ gr̄a d̄bit eē. **v̄n̄ bern̄.** **E**t em̄
nec foliū de arbore nec vn̄ de passeribz cadit sup̄ terraz si
ne p̄re celesti putē de ore euāgaliste sup̄fluū effluere v̄bu
p̄sc̄im in sac̄a historia nō puto om̄ia quippe plena sūt sup̄
nis misterijs ac celesti singula dulcedīne redundācia si tñ
diligētez h̄ant inspectores qui nouit sugere mel de petra
oleūqz de saxo durissimo. **H**is aut̄ rōnibz beissima virgo sa
crāmētōz humiloz susceptōem et in se habere voluit et ta
cere vt dum se magis om̄ibus in om̄ibz humiliaret et ip̄az
sui humilitatez q̄tum in se erat modis om̄ibus occultaret
sicut humilitate p̄fecta. **I**ta em̄ gr̄a plena eam̄ etiāz tacē
do tota scriptura p̄clamaret.

De die quibus dicitur p̄ p̄cedit

A

Ad obiecta etiā de singulis sacris rñdētes p ordi
 nē cōcedim? eā omniū sacramētoꝝ grās vel in se
 ipsis vel eq̄pollēti suscepisse excellēter. suscep̄. s̄
 baptismū ⁊ p baptismū caracteris ipressione. uirtutū ex
 ercitātōem. meritoꝝ augmētātōem. q̄re aut nō agat̄ fe
 stū eiꝝ baptismi sic purificātōis. **U**na rō eē pōt qz baptil
 mꝝ eiꝝ celebratꝝ fuit in secreto. oblatō aut post purifica
 tōnem in manifesto. **A**lia rō quare baptismi eiꝝ nō celebre
 tur festum. qz p se ⁊ pncipalr datꝝ ē in remissionē peccōꝝ.
Nec obstat qz ecclia baptismū dñi solēnsat quia sua bap
 tismatio nri baptismi fuit cōsecratio. nra aut ad grās ⁊ glo
 riā regnatō beatissima etiā uirgo ad baptisma accēdes fic
 ta nō fuit qz eo qd habere debuit nō caruit. sed abūdauit
 peccati destitutōne ⁊ fidei pfectōne que req̄runt̄ in acce
 dente. **A**lia de baptismo obiecta soluta sunt p p̄dca caril
 sumi eodē mō rñdēdū s̄ sacramēto cōfirmatōis in quo rece
 pit alteriꝝ caracteris ipressione. ampliorē meritoꝝ aug
 mētationē pfectiorē uirtutū exercitātōem ⁊ declarationē
De sacro altaris recepit dñice passionis rememoratōnem
 deuotōis actualis exercitātōem cōtē corpale absēciā fi
 lij cōsolatōem. **D**e sacro p̄nitētie recepit grās in excellen
 ti eq̄pollēti pro d̄ritōne innocēcie cōseruatōem p̄ cōfessio
 ne grās actionē p̄ satisfactōne superogationē.

T

Tē triplex cōfessio est. accusatio peccōꝝ. recogni
 tio icōgruitatis vel ingritudis bñficioꝝ. cōfessio
 insufficiētie meritoꝝ. **E**t hęc fuit p̄prie btissie v̄gi
 nis cōfessio qua confitebat̄ deo qz tātā grām recepit quā
 nunq̄ cum cōdigno meruit vel quā omnis creatura mereri
 potuerit licet ipsa de congruo meruerit hęc ⁊ similia fuit
 cōfessa beato iohāni euāgeliste suo p̄prio cōfesseri. **I**tem
 in extrema vñctione recepit complete uictorie p̄terite
 ⁊ plene glorie future signationem ⁊ loco remissionis ve
 nialium totius doloris mortis remissionem pro infirmita
 tis allentatione totius corporis glorificatōem. **E**t qz hoc

*hup mꝝ odma addelms v̄d
 2o in gubio hꝝ qz v̄d abeo p̄?
 p̄fūd? ⁊ p̄t̄ m̄d̄ n̄t̄ aꝝ bap̄?
 dñi p̄. m̄s hꝝ qz om̄e*

huc d̄t̄: S̄p̄f̄c̄oꝝ

huc d̄t̄: S̄p̄f̄c̄oꝝ

peccatō p̄ p̄t̄ qz p̄t̄

Confessio 6 7 7

John fuit p̄p̄sa 6 7 7

Et infra. ad quid omnibz ascendendū. non ad dñandū opi
 nor. **Nā** ⁊ ppha cum fili lauaret⁹ audiuit vt eleuas de
 struas ⁊ dispdas dissipēs ⁊ edificēs ⁊ plātes. qd hoz fa
 ctum sonat. **Rusticani** sudoris magis stemate quodāmo
 labor spiritualis exp̄ssus est. **Et** nos igit⁹ vt multū scēia
 amius de nobis vel nobis ipositū senserim⁹ ministeriuz dñi
 datū ⁊ infra discē exemplo pphētico p̄sidere non tam ad
 opandū q̄ ad sanctificandū qd tēpus req̄rit. discē saculo
 tibi op⁹ esse noncepto. **Et** ille quidē nō regnatur⁹ ascē
 dit. sed extirpatur⁹. **Et** infra antecessores tui **Apostoli**
 erant quia mellis quidē multa operarij autē pauci. **Pat**
 nam tibi vendica hereditatē. nam si fili⁹ ⁊ heres vt p̄tes
 heredē euigila ad curā ⁊ non ocio torpeas ne etiā tibi dica
 tur. **Quid** hic stas tota die otōsus. **Multom̄** inueniri
 oportet delictis resolutū aut resupinū pompis. ml tibi ho
 rū tabule testatoris assignāt. s̄ si qd illoz tenore otus
 sis curā pot⁹ hereditabis ⁊ opaz q̄ gloriā ⁊ diuicias. blā
 dit cathedra specula est inde. demqz semp̄ intēdis sonas
 tibi ep̄i noie nō dñū sed offitiū. qd m loceris in eminēti.
 vñ dina p̄spectes q̄ spectatoz sup oia cōstitueris. **Emue**
 ro p̄fect⁹ iste peinetū pditū otū qn̄ licet glari vbi ocia
 ri non licet nec ocio loc⁹ est vbi sedula vrget sollicitudo
 oim eccliaz. **Nūq̄** dimisit tibi sanct⁹ apost. aliqd. **Qd** in
 q̄t habeo tibi do. quid illud vnū scio. nō est aux nō est ar
 gētū cū ipse dicat. argētū ⁊ aux non ē mihi. **Et** infra ne
 qz ille dare tibi potuit qd nō habuit qd hūit dedit sed so
 licitudies sup ecclias. nūqd dñatū audi ipsū non dñantes
 inq̄t in clero sed forma facti gregis. **Ex** hōis ⁊ similibus
 patet qd dignitates ecclesie introducte sunt in seruitiuz ⁊
 misterii. **Beatissima** autem iurgo assumpta in salutis au
 xilium ⁊ regni consortiū. **Ipsa** enim sola ministris fugien
 tibus compassa. vnde ⁊ sola regni consortium obtinuit q̄
 laboris adiuerix fuit. iuxta illd. **faciam⁹** ei adiutoriū s̄le
 tibi. **Licet** autē beatissima vgo sacmētū ordīs non receperit

Inferno dicitur 7 119

quicquid tñ dignitatis vel gr̃e in ipsis offert de hoc plena
fuit In ipsis em̃ offert septiformis gr̃a. Nec aut̃ oisaria
plena fuit Itē in sacro ord̃is sūt dignitas ministerialis . po-
testas sp̃ualis am̃istratō executōis . Nec aut̃ tria btillia
ṽgo h̃uit in se eq̃pollēter ⁊ excellēter **M**istri eccl̃ie h̃nt di-
gnitatē bñficialē p̃ caractere excellētie . **B**tillia aut̃ ṽgo
h̃uit coronā regni militātis ⁊ triūphātis eccl̃ie **V**ñ h̃m̃
mistroꝝ papa sez appellat̃ ⁊ seruoꝝ dei seru⁹ . h̃ aut̃ est
regina ⁊ dñā angeloꝝ . ille seru⁹ seruoꝝ dei **I**sta ipat̃rix
toci⁹ mūdi . Itē in m̃stris ē potestas sp̃ualis tp̃alis dele-
gata a deo vel subdelegata ⁊ iuraria . In ipsa ē plenitudo
celestis p̃petua ex auctoritate ord̃inaria . Itē in m̃stris ē
executō ligādi atq̃ solūēdi p̃ṽsū clauū . in ipsa aut̃ ē liga-
tia dñandi potestas ad ligādū ⁊ solūēdū p̃ ipiuz **E**t sic q̃c
qd̃ ē dignitatis ⁊ gr̃e in ord̃inū gñe ostat btillime ṽgini-
m̃ime defuisse . sed ne iudeat̃ ṽtutes siue dignitates gñas
les tñ habuisse ⁊ sp̃alibz caruisse . dicim⁹ ipsā singloꝝ or-
dinū dignitates ⁊ gr̃as p̃ eq̃pollētiā ⁊ cū excellētia posse-
disse . habuit aut̃ cū exorcistis demonū expulsionē vñ ipa-
steret caput tuū ⁊ iudich olofernē infecit ⁊ hester uis-
cit amā **C**ū hostiaris habuit introductōnem mūdoꝝ ex-
clusionē imūdoꝝ . **E**zechi . **P**orta hec erit clausa p̃ncipi
Princeps ingrediet̃ p̃ eā quasi dicerz . porta h̃ p̃ncipi ⁊c
idest ymitatores suos introductit ⁊ indignis erit clausa .
habet etiā cū acolicis illuminatōez . **C**ant̃ . que est ista que
ascēdit q̃si aurora cōsurgēs **E**t illud nū . oriet̃ stella ex ja-
cob Itē cū lectoribz oim̃ p̃phiaz exp̃sitōem ad l̃ram in
sc̃ipsa . vñ ysa . ecce uirgo concipiet ⁊ p̃iet filiū . **E**t angel⁹
ad ipsā . ecce concipies ⁊c . doct̃rix est em̃ disciplie d̃yhet̃
cū subdiaconis doct̃rine aplice oñsione vñ signat̃ p̃ arc-
hā in qua fuerūt deutronomū ⁊ māna ⁊ uirga aaron id ē
⁊ diuina sapia habet cum dyaconis verbi diuini conserua-
tōnem . alijs ad scribendum narratōem cōsilioꝝ dñi p̃fectā
iplotōnem . vnde mat̃h . conseruabat omnia verba hec ⁊c .

Habet enim sacerdotibus dominici corporis per seipsam formationem tractationem coniunctionem hoc est quod corpus dominicum mediante eius verbo et consensu de eius carnibus et sanguinibus formatum fuit et ipsum familiarissime et dulcissime tractavit et in cibum et in potum nobis communicavit et per hoc nos omnes ad iugum suum sane et enervate caritative ligavit et ab omnibus culpis et peccatis non solum solutos ostendit sed absolutus. **J**uxta illud quod manducat carnem meam etc. **H**abz cum episcopis clericorum ordinationem prebendam collationem temporum consecrationem. **O**rdinat enim episcopus per sacramenti collationem. **B**eatissima autem virgo per continentie obligationem. **J**uxta illud. mundam qui fertis vasa domini. **C**onfert etiam episcopus prebendam instituendo. **B**eatissima autem virgo prebendam faciundo. **C**onsecrat etiam episcopus tempora corporalia dedicando. **B**eatissima autem virgo tempora spiritualia castitatem inspirando et sibi specialiter dedicando. **C**onsecrat etiam episcopus virgines exterius benedicendo. **B**eatissima autem virgo consecrat virgines interius virtutibus adornando et eas filio suo desponsando. **E**t non tamen virgines virginitatem consecrando et obprobrium stultitatis auferendo. **S**ed eas sibi specialiter in filias adoptavit et ad statum dignissimum exaltavit. **J**uxta illud incorrupto facit primum deo. **H**abz omnem cum prope virgo beatissima omnium ecclesiarum sollicitudinem potestatis spiritualis plenitudinem privilegiorum actu universitatem. **E**ccliarum sollicitudinem quod prope est pro primis. ipsa autem mater omnium christianorum. immo omnium bonorum mater est. **P**otestatis plenitudinem habet enim dominus papa potestatis plenitudinem in vita ista. **S**ed non in celo nec in purgatorio nec in inferno. **B**eatissima autem virgo habet potestatem in celo et in purgatorio et in inferno. **P**riilegiatorum actuum universitatem ut patebit inferius cum de privilegii eius inquiremus. **E**t nota quod cum beatissima virgo sacramenta peccatoribus instituta humiliter suscepit non propter hoc se mentis peccatrice opere dixit falsum. sed ultra debitum in bonis se peccatoribus conformas se vere opere esse huius se denuntias per omnia verba dixit sic ergo manifestum est quod quicquid est divinitatis vel gratie in sacramentis ecclesie plenitudinis gratie que fuit

episcopi xpus

Spurgatoris dignitas etc.

By fieri fundus ad adnata

in beatissima uirgine oio nihil de se h̄ eā h̄ totū vel in gra
eius sacramentalibz vel in eaz eqpollētibz vel excellentibz ple
narie possedisse. **Capi. lxxxij.**

Post h̄ q̄rit̄ vtz scdm q̄ est in uirtutibz contēta i
plenitudine beatissimē v̄gs fides sic comprehensa Et
q̄rit̄ p̄mo de gra fidei vtz beatissimā v̄go habueit
fidē. ⁊ uidet̄ q̄ non latera em ciuitatis sūt eq̄lia. ⁊ vnus
quisqz quātā habet fidē tātā habz dilectōem in uia ⁊ ecō
uerso ⁊ h̄ sp ⁊ vbiqz. sed beatissima v̄go tātā h̄uit dilecti
onē in uia q̄ntā nūq̄ aliqua pura creatura in uia ḡ ⁊ tātāz
h̄uit cognitōez q̄ erat sup omēz cognitōez quā vnq̄ h̄uit
aliq̄ creatura. ḡ ḡgnitō beatissime v̄gis i uia fuit excellē
tior cognitōe rapt̄ q̄ ē creature existētis i uia. sed ḡgni
tō rapt̄ excellit fidē ḡ cognitō beatissime v̄gis excellit fi
dē ⁊ nō scdm modū fidei. ḡ nō h̄uit fidē. **Itē ad cor. ij.**
Rapt̄ est vsqz ad tertiū celū. sup hoc dicit glo. q̄ paul̄
iudic̄ in raptu sicut q̄ sūt in tertia ierarchia. ḡ beatissima
ma v̄go s̄it̄ iudic̄ ⁊ excellēt̄. sed illi de tertia ierarchia n̄
iuderūt p̄ fidē. ḡ nec beatissima v̄go h̄uit fidē **Itē mūdi
tia cordis ē dispositō ad iudēdū deū Juxta illd̄ beati mū
do corde rē. ḡ vbi maior mūditia ibi maior iūisio. h̄ nllā
vnq̄ creatura habuit tātā mūditia quātā illa q̄ p̄uitate ni
tebat qua s̄b̄ deo neq̄t maior̄ intelligi. ḡ nūq̄ aliqua crea
tura habuit tā altā ḡgnitōnē ergo eiḡ ḡgnitō sup raptū
ḡ sup fidē quā cōd̄ em sup̄ est sup̄iorē sup̄iorē inferiorē **Itē
entis ad nō ens īfinita ē distātia. ḡ peccō ⁊ n̄ peccatix di
stāt in īfinitū. h̄ tm̄ peccā n̄ra diuiserūt inē nos ⁊ deū. ḡ vbi
pl̄ de peccō ibi maior̄ diuisio ⁊ vbi minus de peccō ibi ma
ior̄ cōiūctio ergo oino nichil de peccō p̄xima coniuuctio.
Sed nulla pura creatura est vel fuit omnino sine peccato
in uia. **Juxta illud iohannis. Si dixerim̄ q̄z peccm̄ nō ha
bem̄ rē. excepta beatissima uirgine de qua dicit august.
Cum de peccis agit̄ nullā uolo de ipsa fieri q̄stionē ḡ nunq̄
aliq̄ pura creatura ita diuincta fuit deo sic beatissima v̄go******

29

Sed illa diuictio est p̄ cognitōem ⁊ dilectōem ḡ nunq̄ ali
 qua pura creatura hūit tā altā cognitōez ⁊ dilectōem . er
 go sup̄ raptū ḡ sup̄ fidē Itē tres sūt act̄⁹ ierarchie . pur
 gare illūiare p̄ficere sed̄ dyo . ⁊ sūt illi tres act̄⁹ adīuicē
 ordinati . ita q̄ maiorē purgatōez seq̄t̄ maior illuminatō .
 ⁊ maiorē illuminatōez sequit̄ maior p̄fectio . s̄ beatissima
 v̄go inter puras creaturas purgata fuit i sumo . ḡ ei⁹ co
 gnitō fuit sup̄ om̄ez cognitōez oīs pure creature in uia .
 Itē p̄ cognitōez eleuat̄ aīa ad deū ⁊ i illo motu est natura
 que eleuat̄ de⁹ est motor̄ q̄ eleuat ⁊ vbi ad qd̄ natura ele
 uat̄ . gr̄a autē est dispositō media p̄ quā fit eleuatō . Natu
 ra autē est in omnibz̄ eq̄liter ad hoc q̄ sit dei capax per cog
 nitōem ⁊ dilectōez . Sili de⁹ in se eodē modo habet se re
 spectu omnū ergo si aliq̄s eleuat̄ magis ad cognoscēdū
 q̄ alter hoc erit p̄ mediū eleuās qd̄ est gr̄a . sed gr̄a beatiss
 ime uirgis maior fuit omni gr̄a pure creature ergo alti
 us eleuat̄ ad cognoscēdū deū q̄ aliqua creatura ḡ cogni
 tio eius fuit sup̄ raptū ḡ sup̄ fidē . Itē gr̄a ⁊ gl̄ia habent
 se adīuicē vt̄ p̄portōnabilitas qz̄ h̄ns maiorē gr̄az habet
 maiorē gl̄iam . iuxta illud zach̄a . Exeq̄bit gr̄am gl̄ie . sed i
 ter cōprehēsores nunq̄ aliq̄ pura creatura tā altā hūit cog
 nitōez quātā habet beatissima v̄go i p̄ria ḡ inter uatores nūq̄
 hūit aliq̄ pura creatura tā altā cognitōem quātā h̄t beatissi
 ma v̄go i p̄ria ḡ inter uatores nunq̄ hūit aliqua pura cre
 atura tā altā cognitōem in uia ḡ sup̄ raptū ⁊ fidez ergo
 cognitō ei⁹ fuit sup̄ raptū ⁊ fidē . Itē quicqd̄ continet va
 cuiū ipsū simpli nō est plenū . qz̄ contētū contēti est con
 tinentis ergo si contētum in se plus potest recipe ergo et
 continens . Exemplum de domo plena doleis vacuis ergo
 si beatissima uirgo habuit fidei vacuitatē habuit in aliq̄
 vacuitatē respectu gr̄acie ergo non fuit gr̄acia plena qd̄
 falsum est . Itē q̄ beatissima uirgo fuerit sapientior omi
 creatura signatum huius est / q̄ libri qui intitulantur
 de sapientia de beatissima uirgine specialiter exponuntur .

nat̄ ḡ p̄uicē h̄t q̄ d̄ capax

nat̄ ḡ gr̄az h̄t d̄ gl̄ia

libri sup̄ h̄t q̄ d̄ p̄uicē

et q̄ sapia d̄r quasi de ipsa dicant̄ ecclia interpretat̄ vt pa
tet in eplis q̄ de ipsa legunt̄. in sapia aut̄ nihil est de stul
ticia vel ignorācia. ḡ beatissima v̄go plena fuit sapia. h̄ in
fide nō est plena sapia h̄ e x pte Juxta illd̄. ex pte cogno
scim̄? et ex pte pphetam̄. ḡ beatissima v̄go nō habuit fidē
h̄ plenā cōgnitōez. Itē ḡḡ quibuslibet in hac carne viuētī
bz. h̄t̄n̄ inestimabili uirtute crescētibz acumie cōtēplatiōis
pōt claritas dei uideri. si t̄n̄ huius uite fūdīt? moriāt̄. sed
nlla pura creatura huius uite ita fūdīt? fuit mortua sicut
beatissima v̄go. ḡ ei? cōgnitō fuit sup̄ raptū et fidē et excel
lētiōez cōgnitōibz alioz. Itē q̄ cōgnitō beate v̄gis fuit
sup̄ fidē et excellētiōez cōgnitōibz alioz. videt̄ p̄ beatū b̄n̄
q̄ dicit. quis em̄ excepta fortassis illa q̄ sola in se felicissi
me meruit expiri. intellēu cape. rōne discernere possit. q̄li
ter splēdor ille inaccessibilis v̄gineis sese mfuderit in sceri
bz. Et etiā illa q̄ inaccessibilis est accedere et ad se ferre po
tuit̄. ḡ portūcula cui s̄dē corpis cui se imēdiate aīma d̄tē
pauit. Reliq̄ masse vmbraclū fecerit et p̄p̄ hoc forte maxi
me dictū est obūbrabit. qz res nimis erat in sacnēto et q̄
sola p̄ se ēritas i sola et cū sola v̄gine voluit opai. soli em̄
datū est nosce eū solū datū ē expiri. Dicat̄ ḡ. sp̄s san
ct̄ sup̄ueimet tē. qui utiqz potētia sua fecūdauit te. et v̄
tus altissimi obūbrabit tibi quaten? q̄ not? ē p̄ri not? sit
et tibi. ac si angel? r̄ndeat iurgim. q̄d a me q̄ris qd̄ in te
ipsa expiris. scies scies et feliciter scies. sed illo doctore q̄
et auctore. ego autē missus sū v̄ginalē cōceptū nūciare non
create. Nō pōt doceri nisi a donante nec pōt addisci nisi a
suscipiēte. Ex hac auctoritate colligitur q̄ beatissima v̄go
de incarnatiōe et de filio dei incarnato habuerit cōgnitōez
que fuit supra fidē q̄ t̄m not? est̄ sibi qui notus erat pa
tri quod non potest intelli gi de cōgnitōe fidei sedm̄ quam
not? erat et mltis. Ex h̄ijs autē deludit̄ q̄ cōgnitō beatissi
me v̄gis fuit sup̄ fidē et super omnē cōgnitōez pure cre
ature existētis in uia. ¶ Capi. lxxxiii.

Quonsequē qrit d spe vtz beatissima uirgo habu
 it spem 7 pot uideri q nō p eadē q d fide posita
 sūt argumta **P**rio si spes ē cta expectatō future
 btitudis ex meritis 7 grā puenēs 7 seqt. spes ad fidēz
 7 cētudo spei ad fidēi dgmōez g sic cognitō ad dgmōz
 7 cētudo ad cētudmē. g si dgmō btissime vgis fuit sup
 oēz dgmōez uie 7 trāscēdēs fidē. g cētudo ci? sup cmez
 uie cētudmē 7 tncē dēs spes. **I**te cētudo spei vl ē falli
 bil vel ddictōal si em cēt? ē qd de cēna beatitudie falli pōt
 qd cadere pōt. si aut sperat sub ddictōne 7 pmāscit in cari
 tate rō sua ē ddictōalis cētudo 7 ita ois cētudo spei ē
 fallax vel dconalis. h cētudo btissime vgis de eterna bea
 titudie fuit ifallibilis 7 absoluta. g fuit maior oī cētudu
 dme spei ergo nō fuit p modū spei g nō habuit spē. **I**te
 cui iest vnū oppositōz / alterz meē nō pōt. h timor sepatō
 nis 7 spes opponūt 7 btissima vgo nō hūit timorē sepati
 omis. g nec spes. **I**te mē grāz amissibilē 7 gliaz iamissibilē
 mediū ē grā iamissibilis. g beatissima vgo q hēt statū me
 diū inter statū uie 7 statū pīe habuit cētudmē medi
 am inter cētudmē uie 7 cētudmē pīe. h cētudo spel
 ptinz simplr ad status uie. g inferior est illa cētudie q
 fuit in beatissima vGINE 7 ita btissima vgo non hūit spes h
 maiorē cētudmē.

¶ Capi. lxxxij.

Quonsequē qrit de caritate vtz i btissima virgi
 ne fuit. **E**t uidet q habuerit caritatē excellētez
 ois pure creature **I**n luca legit q pmissa qstōe
 de duobz debitoribz qru vn? dēbat denarios. l. alius. c. 7
 nō hūtibz vn redderēt. donauit vtisqz 7 qrete dno qd pl?
 dilexit. rñdet. estimo qz is cui pl? donauit. ex hoc ergo
 colligitur q ille plus tenetur diligere cui plus donatur.
 sed btissime virgini sup omnes creaturas plus est dona
 tum. ergo super omnes creaturas plus diligere tenebat
Tantum dilexit ergo ipsum plusqz aliqua creatura dile
 xit. **E**t uidet ita q maiorem caritatem habuit angelis.

h p hunc statū d hunc vnc 7 p d

Itē grā gr̄tis data ordīnat̄ ad grām gratū faciētē. Sed
 beatissima v̄go habuit grām gratis datam sup om̄ez crea-
 turā in uia vel in p̄ria ex̄ntem in hoc q̄ meruit eē mat̄ d̄i/
 ergo ⁊ grām gr̄tiz faciētē habebit gratiā om̄is creature
 excellētē. Itē caritas est de corde puro ⁊ de cōsciēcia bo-
 na ⁊ de fide non ficta. ergo vbi maior puritas ibi maior ca-
 ritas. Sed glōsa uirgo habuit puritatē in summo q̄ sub
 deo nequit maior intelligi. ergo caritatē habebit in summo
 cui in creaturis equalis nequit intelligi. Itē null⁹ tenet̄
 tātū diligere sic pater ⁊ māter. Sed inter creaturas sola
 fuit m̄r d̄i. ergo nllā creatura tm̄ tenebat̄ diligere deū
 S̄z quātū tenebat̄ diligere tātū dilexit. ergo beatissima
 virgo deū plusq̄ aliqua creatura dilexit. Itē puer. Ego
 diligentes me diligo. ergo plus diligentes plus diligo.
 ergo quēcūq̄ de⁹ maxime diligit ille deū maxime diligit.
 S̄z de⁹ maxime sup om̄em creaturā dilexit beatissimā uir-
 ginē. ergo ipsa ad ipsū maiorē sup om̄ez creaturā habuit
 dilectionē. Cui⁹ etiā signū est q̄ de ipsa cantica canticorū
 que amoris agnēt̄ p̄fectionē sp̄alr̄ exponunt̄. ⁊ ibi ami-
 ca ⁊ carissima p̄ excellētā noīat̄. Itē gg. Exhibitiō opis
 p̄batō ē dilectōis. S̄z de⁹ nūq̄ alicui creaturē tm̄ b̄n̄ficiū ex-
 hibuit i opē. ergo nūq̄ creaturā aliquā tm̄ dilexit. ḡ ipsa
 deū plusq̄ aliqua creatura dilexit. Itē de⁹ dat oībz abun-
dāter ⁊ illuminat om̄ez hoīem/nō tm̄ om̄s recipiūt equaliter
nec omnes eq̄l̄iter illumināt. Cui⁹ diuinitatis cā duplex eē
 uidet̄. Vna ex pte recipiētis. qz vnū magis ē capax ad
 recipiēdū q̄ alter. ⁊ p̄ hoc magis recipit altero. iuxta
 illud euāgē. diuisit̄ illis bona sua vnicuiq̄ sc̄d̄z p̄p̄az v̄tu-
 tē. glo. Capacitatē hāc aut̄ capācitātē opat̄ humilitas. iux-
 ta illud. huilib⁹ dat grām. ergo vbi maior humilitas ma-
 ior ē capācitas. ḡ maxime dat tantā gratiā quātā recipere
 potest. Sed quantum recipere potuit/cantum recepit.
 ergo gratiam in summo creature recepit. Item ex pte
 dantis est diuersitas domi. qz cum dans det sc̄d̄m rōnem/

Illud qd vna p̄p̄az d̄i ali⁹.

Illud qd capax ē

et ratio respiciat finem maius donuz dat quod dat ad ma
 iore finē . vt ipator maius donū daret cui daret donū ad
 effedū senatorē / q̄ cui daret donū ad essendum simplicem
 seruiētez . **S**ed beatissime uirgini dabat donū ad effedū
 matrē dei . omibz aut alijs creaturis dabat gracia ad esse
 dū seruū dei . sicut ergo iproporționabiliter magis est esse
 matrē dei q̄ seruū dei iproporționabiliter est maius donū qd
 dat ad eēndū matrē dei / q̄ ad effedū seruū dei . sed donuz
 in quo alia omia donant est caritas . ergo caritas beatissime
 uirginis est iproporționabiliter maior caritate ois creatu
 re . vnde aug⁹ in li^o . de natura ⁊ grā . inde em scimus q̄ ei
 plus grē sit collatū ad uincēdū ex oi parte peccatū q̄ con
 cipe ⁊ parere meruit illum quē cōstat nullū habuisse pe
 catū ⁊ itez illa antē uirgo singulari gratia puenta ē atqz
 repleta vt ipsū haberet ventris sui fructū quē ex initō ha
 buit vnūuersitas deū . **I**tez eadē est caritas numero quas
 habet beatissi nā uirgo modo in p̄ria / ⁊ quā habuit in uia
 in substācia . **S**z quecuqz sunt eadē numero scdm substan
 ciā / eadē sūt per substāciā . ergo si nūc habet maiore carit
 tatez caritate omis angeli ⁊ tūc habuit . **I**tez arguit per
 effectū . **Q**uicūqz effect⁹ sequit aliquā formā scdm substā
 ciā si permanet idē effect⁹ non augmētat per substāciam
 ergo ⁊ caritas eadē erit seper scdm substāciā . **S**ed face
 re dignū / uita eterna est effect⁹ qui sequit formā que ē
 caritas scdz substāciā ⁊ ille effect⁹ qui extat in uia ⁊ in pa
 tria non augmētat scdm substāciā . ergo ⁊ caritas eadez
 erit in uia ⁊ in p̄ria non augmētata p substāciā . ergo cum
 beatissima uirgo habeat maiore caritatē omi angelo in pa
 tria . habuit maiore omni angelo in uia . **I**tez sublato a bea
 tissimā uirgine oino fomite ⁊ post penalitate ⁊ tandē cor
 pis aialitate . habuit maiore caritatē omi angelo in uia sed
 ista ablatō nō est aliqua adiectō caritatis q̄ntū ad substan
 tiā sed quātū ad act⁹ eleuatōem ⁊ expeditōnem . **S** caritas
 eius in substācia fuit maior in substācia caritate angeli licz

Handwritten marginal note in the upper right margin.

Handwritten marginal note in the lower right margin.

minor fuerit quantum ad actum. et hoc propter conditionem
et statum subiecti in quo erat. Itē dicit augu. qd hoc pceptū
diligēs dñm deū tuū etc. nō potest impleri in via et constat
qd hoc est propter conditiones vie que sūt unio ad corp⁹ cor-
ruptibile penale et animale et visio per speculū in emigma-
te. Et constat qd hñs omibz sublatis plene adimplet. Et
ita videt qd pfectio caritatis vie in caritate patrie nō fiat
per aliquā adiectionem quātū ad substāciā sed per extē-
sionem et eleuatōnem quātū ad actū eadē substāciā perma-
nente. ergo si beatissima virgo habet maiorē caritatē quan-
tū ad substāciā omni angelo nūc in p̄ria. habuit etiā in via

Cap. lxxxv.

ca. 6 b. p. am. fuit. augu. d. 6.

Iuxta hoc querit qd. utz caritas gliose virginis
in via fuerit in tali statu qd potuerit augmētari.
et videt qd sic. Omne em qd est citra summū meli-
oris adiectionis est si p̄t augmētari in bono qd si nō potest.
sed stat qd caritas gliose virginis fuit circa summū et in op-
timo statu. ergo potuit augmētari. Itē aug. ad jero. Ca-
ritas est virt⁹ qua id qd diligendū est diligitur. Nec in
alijs maior in alijs minor in alijs nulla est. Plemissima vero
que iam nō possit augeri que qdū hic est homo iuenitur
in nemine. qdū autē hic est viuens augeri potest. Qd si
cōcedat. Cōtē caritas beatissime virginis fuit pfectissi-
ma sedm statū vie. Sed pfectius est quod est in termino qd
qd est citra terminū. sed quod augmētabile est citra ter-
minū ē sed caritas beatissime v̄ginis non est augmētabilis
sed in summo cōplemēto sedm statū vie etc. Itē sicut nec
in corporalibz ita nec in spūalibz quicq̄ est vacuū secūdū
actum sed inter caritatē iaugmētabilē p̄rie et caritatē au-
gmētabilē vie mediū est caritas vie iaugmētabilis. ergo
cum extrema extēt et mediū erit vel aliqd est vacuū. Illud
autē mediū non cōuenit beatissime v̄gini que fuit in statu
vie summa et p̄p̄uissima statui p̄rie. ergo habebit carita-
tē iaugmētabilē in summo. Itē inter caritatē iaugmētabilē

ad hunc statum p̄rie p̄rie

quātū ad substāciā. ⁊ quātū ad actū ⁊ caritatem au-
 gmētabilē quātū ad substāciā ⁊ quātū ad actū. **M**edia
 est caritas inaugmentabilis quātū ad substāciā ⁊ augmēt a-
 bilis quātū ad actū. **Q**uarta em̄ dicitur est impossibilis scz
 q̄ sic augmētabilis scdm substāciā ⁊ non scdm actū. **S**ed
 medio p̄fectōnali debet̄ media p̄fectio ergo cū beatissima
 v̄go habuerit mediū statū in uia inter p̄fectibilia mediam
 habebit p̄fectōem. ergo habebit caritatē inaugmentabilē se-
 cū dū substāciā ⁊ augmētabilē scdm actū. **I**te omne crea-
 tum certo t̄m̄o ⁊ quātitate est mēsuratū. omnia em̄ d̄
 fecit numero pondere ⁊ mēlura. ḡ nullius creati potētia
 ē inifinitū ergo augmētū caritatis nō est inifinitū in uia
 ergo aliter p̄fectio erit in suo summo. sed sumū p̄fectibile
 p̄fectōis uie fuit beatissima v̄go ergo habuit caritatez
 uie in summo.

Capi. lxxxvi.

Iuxta hoc querit̄ ergo utz beatissima uirgo fru-
 eret̄ in uia per modū p̄rie ⁊ uidet̄ q̄ sic. **A**ugu-
 de doct. xp̄iana. fruū est amori inherere alicui rei
 p̄pter se. **S**ed beatissima uirgo inherere summo amori p̄-
 p̄ter se ⁊ inseparabiliter ergo fruebat̄. **I**te inter t̄m̄ cōprehē-
 sozem ⁊ t̄m̄ uiatorē triplex est mediū. cōprehensor simpli-
 citer ⁊ uiator simpliciter simul sicut d̄ns noster ih̄s xp̄s
 Et cōprehensor simplr ⁊ uiator scdm quid sicut angeli cu-
 stodijs ⁊ misterijs hoīm deputati scdm q̄ sunt uiatores vs-
 qz ad diem iudicij. **T**ertiū mediū est uiator simplr ⁊ cō-
 prehensor ⁊ fruens scdm qd̄. ergo cum inueniat̄ aliquis
 cōprehensor t̄m̄ ut hoīes in p̄ria. **E**t aliquis uiator t̄m̄ ut
 homies in uia ⁊ aliquis uiator ⁊ cōprehensor simul ut hō
 deus. **E**t aliquis scdm qd̄ uiator ⁊ cōprehensor simplr ut
 angeli. inuenit̄ quarta dicitur vel aliquid erit vacuū ⁊ ita
 erit aliqua persona uiatrix simplr ⁊ cōprehēdēs ⁊ fruens
 scdm quid ⁊ erit summa in statu uie ⁊ p̄p̄quissima statui
 p̄rie hoc autē erat beatissima uirgo. ergo ipsa erat uiatrix
 simpliciter et comprehendens ⁊ fruens secunduz quid.

In p̄p̄tione 6 77 uia

Ex hijs autem oibz uidet q̄ beatissima uirgo non h̄uit
gratiam v̄tutū theoloycaz sedz modū uie sed perfectōis
modo ⁊ excellētiōri omni mō perfectōis pure creature . q̄
si concedat̄ . Cont̄ perfectio addita perfectōni non destruit
ipsam sed auget . Item status uie inferior est statū p̄ie .
ergo sumū uie inferioris erit infimo patrie . Item dñs i math̄
qui minor est in regno celozum maior est . Iohe . baptis .
glo . dicit . omnis sanctus qui est cum deo maior est eo qui
iam est in mundo . Itē similr̄ illud . ecce mitto angelū meū
ubi dicit glo . Nouissim⁹ angelus celi maior ē quouis hoīe

Capit . lxxxvij .

De hoc querit̄ de caritate beatissime uirgis quaz
habuit ad primū v̄tū illā haberet in summo pure
creature . Et videt̄ q̄ non quia maiorē caritatem
nemo habet r̄c . Itē ipsa animā suam non posuit p̄ amicis
suis . ergo non habuit maiorē alijs qui animā suā p̄ proxis
posuerūt . Cont̄ p̄pter qd̄ vnūquodqz ipsū maius . ḡ p̄p̄ter
ter quod amam⁹ ipsum magis diligim⁹ sic dicit p̄s . Sz
primū amamus p̄p̄ter deum . ergo qui plus amat deū plus
amat primū . Itē eadē caritas qua diligitur de⁹ ⁊ prim⁹
ergo qui habet summā caritatē ad deū summā habet ad
proximum . Sed beatissima uirgo summā habuit caritatē
ad deū ergo ad primū .

Capit . lxxxviii .

Dissequens querit̄ de uirtutibz cardinalibz Et p̄
mo de iusticia In quo statu habuit eam beatissima
uirgo respectu uiatoz ⁊ uidet̄ q̄ sup̄ uiatores iusticia
eī ⁊ misericordia opponunt̄ in effectibz . ergo qui habet
de iusticia magis nim⁹ habet de misericordia ⁊ ecd̄uerso .
Sed beatissima uirgo utpote mater misericordie fuit mi
sericordia ergo minimū habuit de iusticia . Itē psa . opus
iusticie pax r̄c . Itē iusticiā non fecim⁹ in terra ⁊ ideo ce
ciderūt habitatores ei⁹ . Itē prover . Just⁹ in p̄ncipio ac
cusator est sui . Ex istis omnibz colligit̄ q̄ act⁹ iusticie in

uia est iustificare mala et punire et iniqua castigare. quod omnia
 non fuerunt in beata uirgine ergo non habuit actum iusticie
 in uia ergo super uiatores. **I**tem due sunt partes iusticie decli-
 nare a malo et facere bonum. sed utrumque istorum habuit bea-
 ta uirgo super omnes puros uiatores. quod autem beatissima
 uirgo declinationem a malo habuit excellenter omnibus uiato-
 ribus patet ex hoc quod ipsa sola uirgo fuit que nunquam peccauit.
Unde augustinus. Excepta hac uirgine de qua propter honorem
 domini cum de peccatis agitur nullam uolo habere mentionem.
Si omnes sancti et sancte conueniret dicerent. Si dixeris-
 mus peccatum non habemus nos ipsos seducimus et ueritas in
 nobis non est. **E**xcellit etiam uiatores omnes in operatione bo-
 ni. in eo quod deum genuit qui omnia regnauit tantum effectum
 protulit boni de se quod nullius pure creature effectus illi uel
 dignitate uel utilitate poterit coequari. **I**tem opera misericor-
 die que fiunt ex compassione et cum releuatione miserie et
 propter hoc dicuntur opera misericordie eadem opera iusticie et
 ad ea omnes tenentur ut patet in ultima discussione. **E**sur-
 ui et non dedistis michi. etc. ubi fit disceptatio et ad iudica-
 tio damnatorum per huiusmodi operum obmissione. **I**lla etiam
 opera exercuit beatissima uirgo in summo super omnes uiato-
 res. **O**pera enim misericordie alterum altero est maius bonum
 uel quod fit ex maiori caritate uel quod fit magis indigen-
 ti uel quod fit magis digno indigenti uel quod fit eum ma-
 iori effectum impenso uel quod fit ex magis necessario et mi-
 nus superfluo. hec omnia fuerunt in beatissima uirgine in sum-
 mo. **C**aritas ex qua opera misericordie fecit omnes creatu-
 ram excellit ut infra patebit. **M**axime indigenti tribuit
 quod nemo inter uiatores pauperiorum ihesu christo fuit. **D**ignissi-
 mo pauperi tribuit quod nemo dignior mendicis quam medicis deus
 fuit. **M**agnum enim est opus misericordie quod fieri pauperi
 laico maius quod fieret pauperi clerico maius quod fieret
 pauperi religioso adhuc maius quod fieret pauperi episcopo. sed
 summum quod fieret pape mendico. ergo proportionabiliter

89 *Iustis p. 126*

opm omnia apud A. exalant.
quod sed inuolunt.

sumimus op⁹ misericordie fuit quod fiebat paup^{imo} d^o
Maximū etiā effectū nobis misericordie impendit. quia
nobis miseris captiuis ⁊ mēdicis dēū filiū suū ipsū dedit
captiuis in pretiū famelicis i uaticū laborantibz in p^mū
Infirmis in medicamētū ⁊ cū ipso nobis dedit regnū ce
lorū ⁊ omne bonū. **Q**ue em̄ p^prio filio suo non p^perit quō
cum illo nobis omnia non donauit. **I**te beatissima uirgo d
nullo sibi sup^{fluo} sed oīno necessario op⁹ misericordie fe
cit filio suo paup^{imo} ⁊ p^perino de p^prijs suis purissimis
carnibz ⁊ sāguinibz tuncā polimitaz fecit in gremio uteri
sui hospitaue de p^prio corpe cibauit ⁊ lactauit. **S**ic er
go patet q^d beatissima uirgo iusticiā q^d ad p^ptes ⁊ effectus
suos habuerit in sumo.

Cap. lxxix.

Quid hoc uidentū est de sp^eibz iustie que sūt la^{ta}
dulia obedientia qualiter ⁊ h^{ec} fuerūt in beatissā
uirgine. **E**t p^{mo} de latria. **E**st autē latria honor soli deo de
bit⁹ ⁊ exhibitus. **E**t intendit⁹ honor iste per tria. **P**rimū
est dignitas p^{so}ne exhibitentis respectu omniū uiatorū. **S**e
cundū est min⁹ deb^{tu} exhibitōis. **T**ertiū est excellētia
impense seruitutis. dignitas p^{so}ne exhibitentis respectu oī
um uiatorū in sumo fuit in beatissima uirgine. **I**psa em̄ ma
ter dei. alij omnes serui ⁊ ip^{ro}portōnabiliter maior est eē
matrē dei q^d eē seruū dei. ergo ip^{ro}portōnabiliter maior ē
latria matris dei q^d seruorū dei. **I**te min⁹ deb^{tu} exhibitōis
fuit in beatissima uirgine respectu aliorū sanctorū. q^{nto}
em̄ q^s inferior tantomagis tenet⁹ ex debito necessitatis ad
seruitiū. sⁱ beatissīua uirgo fuit sup^{ma} ⁊ dignissīma oīn
sāctorū ergo exhibit⁹ ei⁹ seruitutis fuit ex minimo deb^{tu}
to necessitatis ⁊ ex maximo debito caritatis ergo itez q^{nto}
tum ad hoc fuit ei⁹ latria in summo. **I**te impensa seruit⁹
latrie consistit in tribz. in actu cordis qui est incognitō ⁊
dilectio. in actu oris qui est laus ⁊ oratō. in actu corpis
ut genuflectio adoratō immolatō ⁊ h^{mo}i. **A**nnia h^{ec} in

*Iustie p^{ro} p^{ro} p^{ro}
latria q^d q^{nto} iudic⁹*

beatissima uirginē fuerunt in summo. Virtutibus em̄ interi-
 oribus omnes creaturā excellit ut infra patebit. habent em̄
 angeli uirtutes inamissibiles sed non meritorias p̄m̄ij sub-
 stācialis. habent et homines uirtutes meritorias sed amissi-
 biles. habuit autē beatissima uirgo uirtutes iamissibiles
 cum angelis et meritorias cū hominibus et ita utrisq; excel-
 lenti⁹ et ita habuit excellētissimā patriā actu cordis. Itē
 actus patrie ab ore ut est laus et oratio excellētissime fuit
 in beatissima uirgine. Oratio sāctorū aliorū non inmitit ali-
 cui iuri ex pte sui sed tantum mie ex parte dei. Oratio autē
 beatissime uirginis inmitit grē dei et iuri naturali et iusti-
 tie euāgelij et decalogi. quia fili⁹ non tenet t̄m̄ exaudire.
 sed obedire m̄ri. iuxta illud. honora p̄rem et matrem. Et
 apost. filij obedite patribus uestris. quod et ipsa uidet in
 nuere in modo orandi non utens orōne simplici. sed insinu-
 atōne dicens. unū non habent rē. dicit mgr̄ hugo de san-
 cto uictore q; nobilissima spēs orōnis est insinuatio. exem-
 plificās in eodē uerbo se; unū non habet. Et sic patriā ois
 ei⁹ fuit in summo. tū quia ibi erat nobilissim⁹ mod⁹ oran-
 di. tū quia ei⁹ orō habebat rōnem iussionis et imperij. tū
 quia erat impossibile eam non exaudiri. iuxta illud p̄to
 mater mi. neq; em̄ fas est ut auertā faciē meā. in regū in
 Itē que est petitio tua. Uester. pro qua re postulas etiā
 si p̄cieris dimidiū regni mei impetrabis. Itē act⁹ patrie
 in ope exteriori p̄ncipalis est in oblatōne et excellētior in
 tēploꝝ cōstruētōne et consecratōne. hoc autē totū fuit in
 beatissā uirgine in summo q; de corde et corpore suo tēplum spū
 sancto cōstruxit in quo filius dei corporaliter habitauit in quo
 seipsa et in seipsa summā castitatē cordis et corporis deo om̄i
 sacrificio acceptabili⁹ obtulit ymo ipsū filiū suū et filium
 dei non put panis et unū in corp⁹ ipsi⁹ trāsferēbat. et
 sub spēbus aliis immolat. sed ipsū quide; p̄pria eius
 carne et sanguine sedm̄ corp⁹ formatū sub ipsa sua spētie
 p̄pria in qua eum genuit spōtaneo cōsensu in ei⁹ passione

no. 106 b. p. dicit colly and luf
t. h. p. m.

no. 6 p. dicit om̄i orandi
om̄i b. p. qd fuit in impetrat
d. d. t. r. m. d. h. p.

*Superioribus sibi iure subditis ipsa super legem positam se
vidu legem et ministris legis obediuit in quo se in summo i
elmauit et humiliavit. Summum enim circa deum in sursum est su
ma incorruptio. Juxta illud. incorruptio proximum facit esse
deo. Summe autem distans ab incorruptioe deorsum est corru
ptio post corruptioem sequitur pena posita pro corruptioe ut
est mulierum corruptarum purificatio. Summa ergo inclinatio hu
militatis fuit quando se excellentissima incorruptioe virgo sub
onus corruptiois impositum spontanee inclinavit. Et sic patet
quomodo in beatissima virgine et laetitia et dulcia et obediencia et
humilitas fuit in summo.*

Inferioribus et sibi iure subditis ipsa super legem positam se
vidu legem et ministris legis obediuit in quo se in summo i
elmauit et humiliavit. Summum enim circa deum in sursum est su
ma incorruptio. Juxta illud. incorruptio proximum facit esse
deo. Summe autem distans ab incorruptioe deorsum est corru
ptio post corruptioem sequitur pena posita pro corruptioe ut
est mulierum corruptarum purificatio. Summa ergo inclinatio hu
militatis fuit quando se excellentissima incorruptioe virgo sub
onus corruptiois impositum spontanee inclinavit. Et sic patet
quomodo in beatissima virgine et laetitia et dulcia et obediencia et
humilitas fuit in summo.

Capi. lxxxij.

Quod adhuc virtutis spes que ad iustitiam potest re
duci scilicet penitentia. Que quod sit virtus patet per glosas
super illud. penitentiam agite. prima enim virtus est per
penitentiam veterem hominem primere. Et ite virtus penitencie timo
re concipitur. quod autem penitentia sit spes iusticie patet quod omnes
tenent veterem hominem primere et omnes peccatores penitere
quod autem actus penitencie fuerit excellentius in beatissima vir
gine omnibus uatoribus. patet ex hoc quod in omnibus aliis actus
penitencie requirit peccatum inesse vel fuisse. In beatissima au
tem uirgine fuit actus penitencie sine peccato vel peccatione et
pe. Ite cum nulla virtus quantum ad habitum cesset in patria
habitus penitencie erit in patria. Et habitus prefectionis
habent actus quod habitus iusticie. ergo penitentia erit in patria et
habebit perfectionem actum quod habeat in uia. Ille autem est dete
statio peccati siue nolle peccare ergo cum beatissima uirgo
habeat actum penitencie non secundum actum iusticie habebit ipsum se
cundum actum prefectionis. ergo habuit actum penitencie excellentius
aliis creaturis iusticie.

prima pars per ad iustitiam

Ita in actus ad iustitiam respicitur

Capi. lxxxiii.

Quod consequenter queritur de prudentia. Et primo utrum
fuerit in beatissima uirgine secundum quod in aliis uiato
ribus. et uidetur quod non. dicit Augustinus. prudentia est

prudentia est

amor ea quibus adiuvat ab alijs quibus impedit sagaciter
 eligens. **Item** **august.** prudentia est in cauendis insidijs. h
 beatissima uirgo non impediēbat ab aliquo nec indigebat
 cautela conē insidias. quia decipi non poterat ergo nō ha
 buit actū prudentie. **Hoc** q̄ modo sicut habent eū dñiter
 uiatores ergo ipsa non habuit actū prudentie p modum
 iue ergo p modū p̄rie. **Item** prudentia respicit cognitōnem
 eoz que p̄tinent ad actionē scdm q̄ est iure? cardinalis
Agēda autē sunt quedā exteriora ⁊ corpalia que dā interi
 ora ⁊ spūalia. ⁊ cōtingit aliquē esse exercitatū in tēpalibz
 ⁊ inexplū in spūalibz ⁊ aliquē ecōuerso **Prima** p̄fectio p̄ti
 net ad actōnem **Secūda** ad cōtemplatōem **Circa** utrāqz
 cōtingit errorem esse in uiatoribz dñiter. sed in beatissima
 uirgine fuit p̄fectio utriusqz sine errore ⁊ possibilitate et
 tandi. ergo habuit actū prudentie excellēt? oī uiatore.

Capitulū. lxxxiii.

Quonsequēter q̄ritur de fortitudine secundū quēm
 statum fuerit in beatissima uirgine. **Et** per ordinē
 querit̄ de sp̄ibus siue de p̄tibus ipsius. **Et** p̄mo
 de magnanimitate. **Magnanimitas** est rationalis aggressio
 terribiliū. q̄ hęc in sūmo fuerit in beatissima uirgine sic vi
 det̄. terribilissimū in hac uita est dolor mortis. ⁊ quanto
 natura nobilior tāto mors dolorosior ⁊ terribilior. sed spi
 rit? ipropor̄tionabiliter nobilior est corpe. ergo martirium
 spūale ipropor̄tionabiliter maius est martirio corpali. sed
 beatissima uirgo martir est martirio spūali. **Alij** martires
 martirio corpali sicut patebit infra d̄ martirio ⁊ aureolis
 ergo aggressio terribiliū ipropor̄tionabiliter imaior fuit in
 beata uirgine q̄ in alijs **Secūda** est magnificētia q̄ sic de
 scribit̄. **Magnificētia** est rex bene gestar. **Felix** cōsumma
 tio. **Cōsummatō** rex bene gestar per beatissimā uirginē ex
 cellit ipropor̄tionabiliter omnis pure creature cōsummatio
 nem ergo in actu magnificētie excellit omnē uiatorē **Ter
 tia** species est fiducia que sic describit̄. **Fiducia** est certa

Magis dicitur

lx. fuit in p̄rio

Magis dicitur

Quia dicitur

spes pducēdi ad finē rem q̄ incepta est **S** certitudo **S**pei
 btissime v̄ginis fuit absoluta ⁊ infallibil' **F**iducia ē dōcō
 nal' et fallibil' **S**z ineffabile excellit fallibile ipropor̄tō abi
 liē inq̄tū tle ḡ fiducia btissime v̄ginis excellit fiduciā oīm
 alioꝝ viatoꝝ **Q**uarta ē securitas q̄ sic describit' **S**ecuri
 tas ē hīc? Im q̄z supueientes incōmoditates n̄ formidāt
 q̄n q̄ inceptū ad finē pducāt **S**ecuritas btissime v̄ginis
 fuit oīno sine timore sepatōis . ḡ eius securitas excellit se
 curitatē oīs viatoris . **P**acientia ē paciētia q̄ sic describit' **P**aci
 entia est bonus hitus aīe oēs adūsitates eq̄mmitē portans
Pacientia btissime v̄ginis fuit inuincibilis ⁊ ab oī malo cul
 pe impassibil' **O**mnū alioꝝ paciētia fuit vincibilis ⁊ a ma
 lo culpe passibil' ḡ ipi? pacia fuit oīm alioꝝ pacia maior
 impropor̄tionabiliē . **S**exta est ostātia q̄ sic describit' **O**st
 antia est aī stabilitas in pposito nō treillans **S**tabilitas
 btissime v̄ginis fuit oīno immobil' ḡ oīm alioꝝ mobil' . ḡ ei?
 ostātia alioꝝ ostantie ipropor̄tōnal' . **Cap. xcv.**

Post hoc querit' de pseuerātia q̄ dupl'r dicit' vno mō
 ppositus pseuerādi in finē **V**olūtas btissime v̄gi
 nis ad pseuerandū fuit inflexibilis . ḡ oīm alioꝝ
 fuit flexibilis ḡ ei? pseuerātia alioꝝ pseuerātie est impropo
 r̄tionabilis . **Cap. xcvi.**

Quoniam querit' de t̄pantia q̄ sic describit' **T**empan
 tia est sup illicitos aī impet' firma ⁊ discreta dñā
 tio **Ite mach.** Erāt qui manducauerāt q̄si q̄tuor
 milia hoīm **re. glo.** **T**pantia est refrenatō cupiditatis ab
 hīs q̄ epaliē delcāt patz q̄ in hīs diffinitōibz diffim' t' tē
 pantia scdm actū vie ⁊ nō p̄rie ⁊ q̄ scdm istos actus non
 fuit t̄pantia in btissima v̄gine ḡ non hūit t̄pantiaz p mod
 vie ḡ p modū p̄rie **Ite aug.** **T**empania est amor incor
 ruptibilis in deo ⁊ iteger . ḡ tam amor q̄ icorruptō ⁊ q̄ in
 tegritas fuit impropor̄tionabiliē excellēt' in btissima vir
 gine q̄ in aliq̄ viatore ḡ hūit t̄pantiā impropor̄tōnabiliē
 sup omnes viatores . **Cap. xcviij.**

Securitas

Pacientia

Stabilitas

Pseuerantia

Tempania

Spes de spēs

capitulum

capitulum de castitate

Sobrietate

Abstinencia

Capitulum de spēs tēpantie q̄ sūt castitas modestia et sobrietas. et p̄mo de castitate. q̄ aut̄ beatissima v̄go omnē creaturā excellat castitate sic p̄bat̄. In oīb; viatorib; puris hoīb; castitas est pugna cō fomite et euz casu admittis i p̄mū motū vialē et cū possibilitate cadēdi etiā in mortē. Exceptis i v̄tero sc̄ificatis et aplis spūsācto repletis. In beatissime aut̄ v̄gine fuit castitas sine pugna fomicis sine casu mortē sine possibilitate cadēdi etiā casu veniali q̄ castitas eius omī hoī fuit improporzional̄. Itē castitas eius sc̄z beatissime v̄ginis castitatez āgeloz q̄nq; gradibus excellit. Est em̄ mltiplicior nobilior vtilior glorioz laudabilior mltiplicior. Angeli t̄m h̄nt castitatē in spū hęc aut̄ in carne et spū. Itē nobilior qz hęc est natural̄ ista gratuita. Itē vtilior. Illa aut̄ est natural̄ et non meritoria. hęc meritoria. Itē glorioz h̄ em̄ sine victoria illa aut̄ cū victoria. Itē laudabilior hęc em̄ necessaria illa aut̄ volūtaia patet ergo qz beatissima v̄go oēm creaturā excellit i castitate.

Cap. xxviii.

Sequitur de sobrietate que dupl̄ d̄r. Est sobrietas tēpantie spēs et est sobetas que est abstinētia p̄ satisfactōis p̄niē et spēs iusticie. Prima sobetas est cū pugna in oī viatore et cū errore et cū possibilitate cadēdi i p̄mū motū gulae. h̄ i beata v̄gine fuit sine pugna sine errore sine possibilitate cadēdi et etiā in p̄mū motū gulae q̄ excellētius fuit i ea sobetas q̄ in aliq̄ alio viatore. Itē alia abstinētia fit tribus caus; p̄ debito satisfactōis p̄ peccato p̄rito p̄ cautela euasiois p̄ peccato futuro p̄ delectōe p̄ne debite in p̄nti. Et i beatissima v̄gine nō fuit abstinētia satisfactōis p̄ debito p̄ peccato p̄rito. h̄ p̄ merito superogatois nō p̄ cautela p̄uisionis. h̄ p̄ exēplo edificatōis nec pro delectatōne p̄ne. sed pro merito glorie ergo eius abstinētia fuit nobilior q̄ alicuius viatoris.

Capitulum. xxix.

Sequitur de modestia que consistit in duobus in

dictis
In die
ge cōi
maut
nissime
qui nō
in v̄t
cautē
cellit
et mod
gancis
tem p
na aut
sic est
xpm
cordi
in eu
nō ex
ros
qz ad
licet
dendo
p̄mo
erilo
dofom
fuit
fuit
fuit
in oī
Itē
C. 13

dictis et factis verumque habebat beatissima virgo in summo
 In dictis quod nemo unquam linguarum domare potuit hoc intelli-
 gitur contra de viatoribus. sed beatissima virgo linguam in summo do-
 mauit. quod nunquam in lingua lapsa fuit ergo modestia in deis bea-
 tissime virginis omnem creaturam excellit. Item in factis non est
 qui non peccet. Septies in die cadit iustus hoc intelligitur
 in viatoribus et de casu etiam veniali. sed beatissima virgo nunquam pec-
 cauit ergo nunquam cecidit ergo in modestia facti omnem creaturam ex-
 cellit.

Ergo de modestia in cultu vestium. quod autem modus in cul-
 tu vestium pertineat ad modestiam probatur per illud ad thimo-
 theum. sicut autem et mulieres in habitu ornato cum verecundia
 et modestia ornantes se non in tortis criminibus aut auro aut mar-
 garitis aut veste preciosa. sed quod decet mulieres permittentes pieta-
 tem per omnia bona opera. Item per illud quod non sit exterior capillatu-
 ra aut circudatio auri aut idumetum vestimentorum cultus glo-
 rię crispatus hircus iero. mulieres serico et purpura induite
 christum induere non possunt. Auro margaritis adornate ornamenta
 cordis perdidit. Item lucę xvij. homo quidam erat dives et glo-
 rię in cultu preciosarum vestium culpa non esset homo domini tam vigilans
 non exprimeret quod dives purpura et bisso indutus apud infe-
 ros irremediabiliter torqueatur ex hijs auctoritatibus innuitur
 quod adhibendus est modus in habitu et cultu vestium. Queritur ergo quod
 licet ista modestia vestium in beatissima virgine fuerit. verum descen-
 dendo ad despectissimum hircum vel considerando mediocritatem. quod
 primo modo videtur iero. Cimicis et ciliicium sunt arma periculi. Item
 crisos. de tuica in consuetudine operatur quod dicitur incosuetudine sicut mulier dicitur
 deformis non quod sit sine formis sed quod habeat malam formam. ita icon-
 sutulis non quod fuerit sine sutura. sed quod habuerit rudas et ineptas
 suturas et desuper stexta per totum id est capciata. Si ergo ve-
 stitus domini a deo fuerit despectus et vilis et asperimus ergo in mente
 in omnibus imitator eius fuerit debuit esse hircus despectissimus
 Item sed per hunc diuersum est iudicium de habitu vulgi et sapientium
 Quis interrogat quis de vulgo quis hircus ogruus rudent decor?

Modestia & modestia facti
 hircus non domus per quo dicitur

per 22

De vestibus ornatis

per hunc iudicium

qz deoz attestat honestati. si interrogem? unū de sapiētibus
et de hozz famosissimis unū sez ioh. bap. rñdebit de pil' ca-
meloz ergo si sedz iuditiū sapiētū eligē vilitas in cultu
ergo cū beatissima vgo fueit prudētissima ipa elegit vilica-
tem in vestitu. qz aut mediocritatē videt p beatū iero. q ait
Denatus vestitū ⁊ sordes pari mō fugiēde sūt. Itē nī tantū
placē deo sic zelus aiaz. **A**d hūc aut ordinat' conformitas.
iuxta illud. oibz oia fecus sū vt oēs lucfacerē. **C**onformitas
aut est in mediocritate qz cū beatissima vgo fueit maxima ze-
latrix aiaz qz oīs maxie lucfacere voluit ipa oibz hoibus
se maxie opauit ergo mediocritatē habuit i eltu. Itē vtus
in mediocritate consistit qz cū beatissima vgo oibz exēpl' vtutū
extiterit etiā in mediocritate hūc exemplū dedit.

Responso ad obiecta;

Ad p'dcoz oim eiu dētiāz et ad obiectoꝝ pleioꝝez
solutōnez et ad ipius solutōis intellectū et intel-
ligentiā facilioꝝez. hic qdaz sūt pnotādā. **S**cribi-
tur in euāgelio math. vlcio **P**redicate euāgeliiū oī crea-
ture glo. hūano gñi qd hz aliqd omūe cū oī creatura. esse
cū existentibz. scire cū brutis. intelligere cū angel'. **N**ec
aut omūitas est causa ⁊ aptitudo quedā natural' in viribz
apprehēsiuis aie hūane ad op'hēdenduz vniūsalr spēs oim
creaturaz. o'gscibiliū et sili' ē cā ex pte rez. o'gnosibiliū
vt spēs ipaz pntet' ipis viribz apprehēsiuis. **E**t sic fit na-
tural' o'gscio o'gnosibiliū a o'gnosēte cū ad spēs obiectas
ouertūt vires apprehēsiue p similitudiez et p qddam deside-
riū qd ite ⁊ est naturale. **I**pa aut rō in hoie cum superioribz
hēt actionē oim inferiorz viriū. vñ phus. **Q**uā cqd pōt vir-
tus inferior pōt ⁊ superior. **C**ui o'sonat dyoni. de celesti ier-
archia. **O**rdines excellētes hnt inferiorz dispositiōnū vtu-
tes ⁊ non ecōuerso. **E**t iō oim sensibiliū creaturaz. intelli-
gibiliū est ratō naturalit' o'gnosētiua rōne omūitatis natu-
ralis ⁊ ipa cum sit collatiua cognosētiua naturalit' creaturas
esse signum aliquod vel vestigium sicut artificium artificis

ho qd hnt qne ad dily cans

ex quo ratio naturalis est cognoscitiva creatoris eius? crea-
 ture sunt vestigia et signa. Et sic patet quod ratio humana habet in
 sua natura quod sit cognoscitiva sensibilium creaturarum et intelli-
 gibilium et creatoris eorum et quod habet desiderium ductivum ad agno-
 scendum hoc non dum tamen potest ductus naturalis rationis quo
 ex solis bonis naturalibus ducit tanquam ex primis motibus ex p-
 te ipsius. sicut ex parte affectus sunt quedam aptitudines natu-
 rales ad bonum quas quidam philosophi appellabant seminaria virtutum
 quibus movetur anima rationalis ad bonum naturale. ipsa vero anima
 rationalis sic existens est receptiva habitus multiplicis scilicet artium
 et scientiarum ex parte virtutis apprehensivae. Sed homini habitus
 non ducunt rationem extra motus vel terminos ei debitos secundum
 aptitudines naturales. sed sunt facultates vel facultates et dis-
 cretiones quedam ad agnoscendum ea ad quae naturali ductu se
 habet. sed haec sunt habitus acquisiti per ingenium sive dati sive in-
 fusi. Ex parte vero virtutis motiva est receptiva habitus con-
 suetudinalis. quod non erigit affectus super ductum nature vel
 super ea que naturaliter ducta ratione dicat. affectum vero secundum
 se habentes agnoverunt quidam philosophi non sufficere ad beatitudinem
 vultus. sepe diximus et sepe dicendum est naturaliter animi dissi-
 mi sive appetentissimi sumus. quod honesta sunt nobis innata
 virtutum seminaria ita ut si pateremur et anhelare liceret ad be-
 atitudinem cum diuino munere natura nos ipsos produceret. sed
 igniculos natura nobis iudicos sepe retinimus. Est ergo propter
 homini habitus anima rationalis susceptiva ignis fidei que est donum
 fluens a deo modo nobiliori et utiliori quam sit modus sed quod
 fluunt nature et bona naturalia. Homini autem gratia ducit anima
 rationalis ad agnitionem talium ad quae non poterat duci ratio ductu
 suo naturali adiuta arte vel scientia vel habitu consuetudinali.
 Cognita autem homini sunt deus trinus et unus et verbum caro
 factum est et homini ad que non sufficiunt bona naturalia sine
 fide quod ad hoc est parva natura et statura pusilla quam signat in lucas
 xix. de zachario qui cum non possit videre Iesum ascendit in arborem sic
 comorum etc. glo. devotionem fidei ad videndum salutarem

inditus

q̄ natura minus habet supplet ascensu arboris. Et sic patz
q̄ fides sursum trahit ultra ductu rōnis. Et iste duplex du-
ctus signat̄ in luca. xv. de filio prodigo qui dixit p̄ri da mi-
chi portōnez s̄be q̄ me attingit iste. voluit id qd̄ sc̄ip̄o atin-
gere potuit hoc em̄ fuit attingere sc̄ip̄m. vñ glo. Iste sua
pte voluit vti vt nullo formidate nullo regnate vel regete
viuat. Et diuisit illis bona sua. glo. fidelibus sue gr̄e portō-
nem quā desiderat̄ ip̄ciendo. infidelibus solū natural̄ ingenij
b̄nificiuz decedēdo. et sic patz q̄lit̄ aīa rōnalis auxilio gr̄e su-
per suū posse naturale eleuat̄ in at̄tionē diuioz videlicet
ad p̄maz veritatē et ad sumaz. Et notand̄ q̄ in hm̄oi eleua-
tione aīa non tm̄ naturalē terminū sup̄gredit̄ sed sup̄ se e-
leuat̄ et sui p̄fectōni appropinq̄t meliorādo et renouat̄ et h̄
sc̄dm potēcias ip̄ius rōnalis vt rōnalis est siue sit app̄hē-
siue siue motie vt rōnalis et irascibil̄ rōnalis et concupiscē-
bilis. In rōnibus em̄ et app̄hēsiuis et motiuis est yma-
go dei et in h̄is est renouatō p̄ ihm̄ xp̄m. App̄hēsiue em̄
rōnales h̄nt dilectōnez suā in homie et in deo. In hoie sc̄lz
xp̄o sc̄dz vt̄raqz naturā. h̄ nota q̄ veritas se h̄t p̄ speculatōz
siue cognitiōnez. Aut sc̄z vt sui p̄nc̄ia remoueat ignorātiā
et hoc mō se h̄t om̄is veritas ad intellectū speculatiuū duz
app̄hēdit̄ ab illo et dū delectat̄ rō vel intellectū sic delecta-
tionē ouenit esse in sciendo. Aut vt ip̄ius sc̄ia nō tm̄ remo-
ueat̄ ignorātiā h̄ etiā nobilitet̄ et meliores potēcia p̄sencia
ip̄ius claritatis vt clare videat et apte sine enigmate qd̄
sc̄dm se meliorari et videre nō possit. hm̄oi em̄ est diuina ve-
ritas cuius p̄nc̄ia se rō sentit p̄fici et meliorari. ex q̄ h̄t dile-
ctiōnē talē et tantā qualē et q̄ntā h̄re non poss̄ ex p̄ntia et
in p̄nc̄ia alterius veritatis. Sicut aut̄ natura in xp̄o ex v̄niōe
ad diuina h̄z sumuz suū vt sc̄z tantū sit meliorata q̄ntū potest
etiā inc̄atū vt p̄ hoiez illū ducant̄ ad visionē diuinitatis aliq̄
homies. Vnde et veritas talis app̄hēsa a v̄tute cognitiua
non tm̄ remouet ignorātiā et nō p̄ns app̄hēsiui. h̄ etiam
videt et sentit vt sit meliorata q̄ etiam per ipsum quod est

Vnde in f. 29 d. 4. habetur

eiusdem nature ducit ad uisionē diuinitatis. Et hoc est quod dicitur ad cor. cum ediderit regnū deo et patri et glorio. cum produxerit credentes ad contemplationem dei patris. ubi est finis omnium et requies sempiterna et gaudium. sic ergo patet quod anima rationalis secundum illas uires gaudet de uisione diuinitatis tamquam de uisione summi proficiētis ipsam et de uisione dei hominis id est christi tamquam de uisione optimi et perfectissimi sue nature cuius influenza sic se uidet meliorari et nobilitari ut deum uideat. Et uisio ista uita eterna iohannis. xvii In qua summa ueritas et summa bonitas et sic reficit rōnalem inde et ex toto eam decorabit et alliet ut nihil aliud querat uidere et habere nisi ipsum aut propter ipsum et ideo ibi erit continuatio uisionis. Sic summum delectabile concupiscibile sic sua suauitate perfundit ut nihil aliud amet aut querat nisi ipsum aut propter ipsum et ideo non erit fastidium. Sic summe arduum summa sui in nobilitate inaccessibile roborabit et securabit et nichil tenere aut tractare querat nisi ipsum aut propter ipsum et ideo non est ibi fatigatio. unde augustinus de ci. dei. xxii. quicumque ab hominibus honeste desiderantur est deus finis omnium desideriorum illorum quem sine fine uidebunt sine fastidio amabunt et sine fatigatione laudabunt ut autem ad hoc perueniat anima rationalis oportet quod habitibus intermediis eleuetur in qua eleuatione sunt gradus et ordo quos ut plene agnoscas nota quod est uerum bonum perfectum delectabile remotiuum imperfectionis et indigentie et secundum ordinem nature cause ad causatum. Sic est in causato imperfectione et hoc respectu sue cause et indigentia seque regressibilitas in nihilum nisi detinetur suum esse per suam causam. et homines omnino possunt cognosci.

De infidelis statu.

Item potest gentilis homo contingere et cogitare in aliqua uisione prime ueritatis. dicit ergo augustinus in li. de tri. iiii. nonnulli sapientes mundi potuerunt atque mentis uel omnem creaturam transferre Et lucem incommutabilis ueritatis quantumcumque ex parte contingere. Hoc autem uidentes et cognoscentes possunt habere dilectiones Et sic est delectatio in scientia

gentilis homo

Veritas non patet ad...

quia illa veritas eis apparet sicut lucens et sic eam amant
et non apparet eis sicut purgas. Augu. x. confe. Cur veri-
tas parit odium nisi quia sic amat veritas ut quicumque aliud amat
hoc quod amat voluit esse veritate quia falli noluit. Uij amant
veritatem lucet non redarguent. Ecce quia illa veritas multis
modis potest apparere et cum apparet eis quasi lucens possunt
cogitare quod per eam proficiunt. Imperfectioes naturales in cau-
sato et remouent indigentie et amant illam primam veritatem quam
sic cognoscunt eam. et amor est naturalis affectus inclinat ad il-
lam veritatem sic cognita habet amare non potest plus homo quam se extendit
naturalis cognitio et non potest operari sic ut contingat illam. Cuius
due sunt cause. vna insufficientia nature destitute scilicet miseria pe-
nalis ex culpa originali quo ad reatum hunc aut defectum vel
imperfectioem non cognouerunt philosophi. ignorantes hominem fuisse in
duplici statu et propter hoc miseris naturas esse que contracte
sunt nec illa veritate sic lucete hoc agnoscunt. sed si iuderet
illa redarguent tunc cognosceret illam penalitatem esse pro causa a
suo creatore. apparet autem eis illa veritas si vellet credere
Ex his patet quod generalis non est in uia. natus enim et ex hoc non
habet spem neque formatam neque informem. si autem spes dicitur
quod non est veritas sed confidentia ex consideratione libertatis
diuine si dico michi sic potest in fide habere spes id est confidentiam
et hec confidentia facit naturam nati quantum potest esse secundum se habet
totum parum potest. De fidelium autem aliter.

Sed autem status naturalis respectu fidelium. et scien-
dum quod gratia sacramentalis in qua sunt omnes virtutes natura-
liter cum suscipitur ut homini est introducens. in uita
et remouet impedimentum proueniens ex destitutione nature et
innuat ipsam et roborat et eleuat et producit. hoc etiam sufficit ut
deseret hac gratia collocet in propria si decedat ante tempus liberi ar-
bitrii determinatum ad operandum. et hoc est status unius uie. in adul-
tis uero est aliter. Gratia enim sacramentalis semper stat cum qua est
gratia uirtutis uel que est uirtus que est ad operandum

60
propter deum qua gratia si non operetur cum debet operari hoc non
habet nisi signum uive et memoriale aliquid et deformatur uir-
tutes in ea et habet spem et fidem et formam. quia si non operatur
tunc debet operari et non impeditur aliquid de vel simpliciter vel ad tem-
pus tunc peccat mortaliter vel ex omissione vel ex negligen-
tia vel ex alio aliquo et sic est extra uiam. quia tamen habet sig-
num vel memoriale uive habet tamen adhuc aliquam spem. sed per
illam nullum gaudium habet. quia est valde remota a termino quia
illa est non ad obtinendum aliquem terminum. sed est idcirco quod non
diffidentia de dei misericordia habet tamen non potest habere gentilis vel
illa spes est respectu misericordie ut iterum reuocetur quod
iterum non potest habere gentilis. Si autem operatur et est tamen in morta-
li peccato in idem redit cum hoc quod non operatur. sed si in veniali
non tamen hic est extra uiam peccati. sed plus moratur in uia et a
recta cadit non in rectam. sicut inter duos terminos et eos-
dem potest esse linea recta et curua ut diameter et costa sed dia-
meter est breuior. unde rectum diffinitur inter terminos spatium
breuissimum. Si autem sine peccato est tunc habet spem formam
tam ex qua oritur gaudium licet non omnino plenum. quia non adhuc mi-
hi spe habet primum quantum est de ipsis uirtutibus fide spe et ca-
ritate. si autem supradicta fuerint dona ut amplior sit gratia.
iam habet pignus aliquid. secundum quod dicit apostolus. cor. de d. pi-
gnus spiritus in cordibus uestris. glo. id est dona que sunt pignus
spiritus sancti quod est in nobis. Et talis sic se habet iam plus
habet quam spes. quia iam habet quandam similitudinem eius per gratiam faciem
tamen deformem et de tali dicitur in scripturis. quod tale rem aliquatenus
non solum iam spe. sed etiam re habet. Potest in uia adhuc plene teneri a
quibusdam que iam habent aliquam preguustationem et illi non habent tamen pignus
quod et aram secundum quod aram est pars primii. sed illi et si sint in uia non
tamen hoc habent secundum statum uive. sed ut preter statum uive. unde
de augustinus super genesim. ad lran. xij. nemo deum uidet uiuens ui-
ta ista nisi ab ista uita aut quando moriatur siue omnino exiens de
corpore siue ita auersus et alienatus sensibus ut meri-
to nesciat verum in corpore vel extra corpus sicut dicit

non
pignus
arum

Apost. ad corinth. Nanc emz iustionez mens ab omni coz
pore 7 ab omni late mūdara 7 a silitudine corpis alienata
7 abrapta corpe hre pōt.

Colligit ex p̄dūs

Quod colligit ergo ex predictis 7 nota q̄ tripliciter pos-
sunt distingu grad⁹ quibz ascēdit ad uidendū
deum. Primo scdm ordmē actuū naturalē mē se
sicut dicit augu. in libro de quātitate aīme ponēs primum
gradū inter act⁹ aīe vegetatōem que est oñis euz arbustis
Secūdo sc̄sus qui est nob̄ omunis euz brutis In tertō me-
moriā intelligibilē que omunis est doctis 7 indoctis bonis
7 malis. Quare⁹ grad⁹ est eleuare se sup̄ se 7 mundare o-
culū ab omni terrenitate. Quare⁹ custodire atqz firmare
ipsam sanitatē Sext⁹ est serenū 7 rectū aspectū in id qd̄
uidendū est dirigere Septim⁹ grad⁹ non q̄ iam sit ḡd⁹
sed mansio 7 uisio ipsa ueritatis. Itē eodē ḡdus aliter
nominat sic dicens. Ascēdētibz igit⁹ uersus sursum. prim⁹
act⁹ dicendi eam dicit⁹ animatō. sc̄dus sensus. terci⁹ ars
quart⁹ iure⁹. quint⁹ trāquillitas. sext⁹ ingressio. septi-
mus contēplatiō Possūt 7 hoc modo appellari de corpore
per corp⁹ circa corp⁹ ad seip̄ā in seip̄a ad deū apud deū
Possent 7 sic pulchre de alio pulchre per aliud pulchre
contra aliud pulchre ad pulchrū pulchre in pulchro pl-
chre ad pulchritudinē pulchre apud pulchritudinē Sz
ista uidere ut uidenda sūt uere paucorū est neqz ad hoc
quisqz nisi uera religione sit ydone⁹. Est em̄ religio uera q̄
se vni deo anima unde se peccato uelut abrupat recōsiliati-
one religat. Itē distinguūtur isti grad⁹ scdm statum po-
tētiarū respectu obiectoz ut prim⁹ grad⁹ sit uisio in sen-
su scdm ymaginatōem 7 hic utit⁹ mūdo tanq̄ speculo Se-
cund⁹ gradus in ymaginatōne scdm ymaginatōem hic nō
mundo sed mundi ymagine utit⁹ ut speculo. Terci⁹ gra-
dus est uisio in ymagine scdm rōnem qn̄ ratio ymaginis q̄-
rit⁹ 7 cum admiratōne inuenit⁹. Quare⁹ est in ratōe sc̄d⁹

Religio uera q̄

ymaginatioem quando p̄ inuisibiliū similitudinē in inuisibilia
 ratio subleuat̄. Quintus in rōne scdm rōnem qm̄ ex quibus
 dam cognitis ad aliqua icognita ratio rationādo p̄gredi
 tur. Sextus sup̄ rationē non preter rōnem qm̄ per mētis
 subleuatōnem cernit̄ q̄ mentis naturā trāscēdit 7 ei q̄ p̄
 aciem itelligentie cernit̄ natura rez acquiescit. Septi=
 mus sup̄ ratōnem 7 cont̄ rationē 7 hic est speculatio fidei
 que est subiecta rez spandax argumētū nō apparētium
 Octauus est extasis siue raptus in qua rachel idest ratō mo
 ritur 7 benyamī idest p̄fectio cōtēplationis gnat̄. Omnes
 hī gradus scdm ordinē distinguūt̄ potētiaz 7 actuz vel
 actuū respectu obiectoz.

Distinctio gradū scdm hīc gradus gratūtos.

Secundo modo scdm gradus in hūmōi eleuatōne a
 nime ad deū est scdm maiorē habitūū ḡtūtorum
 p̄fectionē animā sup̄ posse nature magis 7 magis
 eleuatiū 7 deo p̄p̄ius diuigētiū inter quos primo gra
 du eleuat̄ gratie sacramētales impedimēta culpe 7 pene re
 mouētes 7 fomitē diminuētes que animā trahūt deorsum
 Secundo gradu sunt uirtutes animā iēsse ḡtūto p̄ficiē
 tes primo 7 p̄ opationē in fine dirigētes. Tertio gradu
 sunt dona animā ad excellētiores actus gratūtos p̄ficiē
 tes 7 magis eam fini conuigētes. In quarto sunt fructus
 animā scdm possibilitatē iue deo conuictā delectātes 7 re
 ficientes. Ex hīs quatuor gradibus a latere currūt beatitudi
 nes circa subiectū. In quo sūt predicti habitus status p̄
 fectōnis scdm modū iue cōplentes.

**Distinctio graduum secundū diuersitatē status subiecti
 7 diuersitatē mediū.**

Tertio modo est ordo in predicta eleuatione aīe
 ad diuersitatē statū subiecti quod eleuat̄ 7 diu
 ersitatē mediū p̄ quod eleuat̄. diuersitas statū sub
 iecti quadruplex est. eoz em̄ qui eleuant̄ ad iudēdum
 deum. Alii sūt in statu iue. alii preter statum iue. Alii sup̄

Vbi sūt p̄ iudēdū statū

Videtur in statu visus sit 4.

Videtur in statu visus sit 2.

Videtur in statu visus sit 3.

Johannes visus in statu

statum visus et iuxta statum patrie. Alii in statu patrie. Illi qui eleuantur per modum visus vident per speculum in enigmate et faciunt quatuor gradus. Primus gradus est videre per veritatem in creaturis. Secundus per ymaginem in anima. Tertius fide informi. Quartus fide formata. Quintus contemplatiuum. Illi qui vident preter statum visus vident per speculum in lumine et faciunt quatuor gradus. Primus est visio prophetarum. Secundus moysi facie ad faciem de quo dicitur in libro numeri. quod loquebatur ei deus non sicut in prophetis. sed ore ad os sicut loquitur amico amico. Tertius est visio iohannis in pectore de quo augustinus. transcendit omnem nebulam que omnis terra tegit et puenit ad limpidiu[m] celi seculi claritatem. Item augustinus. deitatis potentia limpidius contemplans ceteris cum celum volans celestis sapientie haustu[m] de dominici pectoris fonte limpidus deus ceteris potauit quod intelligit respectu aliorum euangeliorum. Quartus gradus est visio. ade in statu innocentie que fuit intellectus existens sine omni enigmate non tamen culpe sed et pene et per potentiam anime existentis in corpore quodammodo et sine omni fomite et ita nature non deterioritate per peccatum et ideo est ultra in genere illo. Illi qui vident super modum visus vident sine speculo in lumine et faciunt tres gradus. In primo gradu est cognitio. Ade in sopore de quo supra per illud genese. immisit dominus soporem in adam. glo. extasis illa ad hoc. immissa est ut mens ade intrans in sanctuariu[m] dei nouissima intelligeret particeps angelice curie. Secundus gradus est raptus sicut vidit paulus et iohannes in apocalypsi. de uisione pauli dicit in glo. ad corinthios. quod apostolus vidit deum. In illa uita qua uidendus est eternum. Et item quod vidit sicut illi de tertia ierarchia idem sine medio. de uisione iohannis in prologo super apocalypsi. Intellectualis visio est quando spiritu sancto inspirante aliquis concepit aliquod mysticum sicut iohannes in hoc libro fecit. Nam non realiter ista vidit sed diuino sufflamine inspirante conuenientia signa passionum designatiua intellectu suo configurauit. Et ita uisionem iohannis

et pauli ponimus in eodem gradu. Terti⁹ gradus cog-
 nitio est beatissime uirginis in uia que omnes predēas cog-
 nitōes tribz gradibz supgredit. Prim⁹ est eleuata puri-
 tas qua excellit omnē uiatozem. Secund⁹ est medi⁹ ele-
 uantis iproporcionabilis quātitatis uidelicet gratie pleni-
 tudo que in ea tanta fuit q̄ in pura creatura equal' eē nō
 potuit. Tercius est eleuantis caritas sez dei qui eā super
 omnem creaturam dilexit ⁊ iproporcionabili caritate eā sibi
 sociauit. Et ideo hęc uisio est sup omnē uisionem iue ppi-
 quissima uisioni patrie ⁊ non citra quantū ad actum. Et
 li autem qui eleuant' sedum statum patrie uident per spē
 eiem ⁊ faciunt tres gradus. In primo gradu est uisio ho-
 minum anima ⁊ corpore glorificatorum. de qua dicit aug.
 hoc nime dubitādum est raptā hominis idest carnis sensu-
 bus mentem etiā post mortem ipsa carne depurata uiderē
 deum sicut uident angeli. Angeli em̄ uident deum absqz
 omni corporali forma sed a corpore sepati. Cognitō autē
 anime gloriificate ppter vniōnē anime ad corpus est inferi-
 oris gradus ⁊ hoc itelligendum est sedum q̄ ordinat' na-
 tura ad naturam. Secundum em̄ esse gratie habent seve
 excellencia ⁊ excessa. In hmoi eleuatōne secundus gra-
 dus est uisio angeloz. Terti⁹ gradus uisionis patrie est
 uisio gloriosissime uirgis matris dei que super puras crea-
 turas iproporcionabilr ⁊ limpidissime ⁊ ppiquissime contē-
 plat' maiestatem dei utpote super omnes choros angeloz
 exaltata ⁊ ideo tres ierarchias supgressa in quarta a dex-
 tris cum filio eius idest in potōribz bonis collocata sup om-
 nes uisiones has dei est uisio dñi nostri ihu xpi. i qua pos-
 sumus qz tres gradus assignare. Primus est uisio dñi no-
 stri ihu xpi quam habet per gratiaz comphēsores qua in-
 ter omnes comphēsores pfectissime uidet deum ⁊ omnia
 ad suam ⁊ suorum beatitudinē spectātia. Secund⁹ ḡd⁹
 est per ḡtiam vniōnis qua adhuc cognoscit excellēci⁹ ani-
 mā xpi naturā diuinam sibi vnitam ⁊ omnia ad misterium

Visio b. m. m. m. f. u. d.

visio dñi n. s. i. h. x. p. i.

Visio f. n. s.

uisionis & incarnationis spectancia. **V**ltimus est uisio dñi
nostri ihu xpi que debet ei rōne diuinitatis que est eadē
que est uisio totius trinitatis respectu cuius omnes alie pre
dicte cognitōes & uisiones sunt impfecte sicut creatura
respectu creatricis essētie. Et respectu huius dicit gg.
q̄ essēcia dñi a nullo plene uidebit̄. **Et iñdo.** q̄ trinitas
sibi soli nota est & hōi assūpto.

Reuertit̄ ad cognitōes uirgis.

Nunc ergo reuertamur ad cognitōem beatissime uir
ginis ppter quā hec omnia sunt introducta. cōce
dim̄ ergo q̄ beatissima uirgō omnē modū cogno
scēdi & cognitōnem quā aliqua pura creatura habuit in
uia tribz ut dictū est in gradibz supgressa est. Et p̄t̄ h̄
tripliciter excellit alias cognitōnes omnium uiatorū. inco
gnitōnis p̄fectōne in habitū possessione. in modo cogno
scēdi cum quieto & sine abstractōne qualis est in raptu.
Perfectio em̄ cognitōnis maior debet ei ratōne maioris e
leuatōnis p̄ habitū nobiliores & excellētōres. **H**abitus
possessionū dico q̄ talis habitū est actū qualē habuit pau
lus in raptu ad tēpus. Et post statim non habuit. s̄ habi
tus cum actu cessauit. Tal̄ in q̄ generis habitū sed p̄fecti
ōres beatissima uirgō semp̄ & cōtinue habuit ab eo tpe quo
p̄mū mat̄ dei facta fuit usq; dū idēbitus in gloriosā cog
nitōez s̄m statū p̄t̄e p̄fectus fuit. Et ita cōtinuatio posselli
ōnis dēbatur ei racōne p̄fectiōis maioris qua hūc uite su
p̄ om̄s uiatores fūdita mortua fuit & uita p̄ctati extin
cto fomite ir̄ resuscitabiliter mortua fuit ppter qd̄ uita
eius cum xpo in deo abscondita fuit semp̄ et curie angelice
p̄ns in tra dñi factuariū habitauit.

De mō cognoscēdi.

Modus etiā cognoscēdi nō semp̄ fuit p̄ modū abstru
ctōnis vel stuporis vel extasis vel soporis. Hec em̄
cōtingūt ppter excellētiā & improportōnabilit̄
atē luminis ad intellectū illūinabilē ut p̄t̄z p̄silē in lūne

de p[ro]p[ri]etate p[er] corpus s[an]c[t]i

corpali in t[ra]n[s]figuratio[n]e d[omi]ni q[ua]n[do] o[n]dit eis claritate similit[er]
 claritati glorie **D**icit em q[ui] petrus et qui cu[m] eo erant gra
 uari erant somno ita vt videre non poss[et]. v[er]o d[omi]no petrus
 dixit **B**on[um] est nos hic esse nesciens quid diceret. stupor
 em circūdederat eū **S**icut in luce sp[irit]uali est. vnde paulus ex
 cellētorī visione stupefactus dicit **V**tz in corpe vel ext[er]
 corpus nescio deus scit. **H**unc autē stuporē beatissima v[ir]go
 non habuit cuius intellectus deformior et illi luci p[ro]p[or]tio
 nabilior fuit. **V**nde sicut eadē lux que est egris ocul[is] odi
 osa sanis oculis est amabilis et sicut p[er] eandē lucem clari
 oculi p[er]fectius vidēt et sine p[er]turbatōne eger aut minus p[er]
 fectē et cum p[er]turbatione. ita lux sp[irit]ualis q[ui] oculis pauli
 fuit improp[or]tionabil[is] ideo raptū fecit cum stupore **T**al
 lux oculis beatissime v[ir]ginis fuit p[ro]p[or]tionabil[is] sine stupore
 cum delectatione et hoc debebat ei rōne puritatis et mūdi
 tie quā sup[er] paulū et omēs viatores mitebat improp[or]tiona
 biliter et excellenter. **C**oncludit q[ui] ad h[ab]it[us] fidei.

Quoniam dicitur ergo q[ui] beatissima v[ir]go habuit h[ab]i
 tum fidei et p[ro]p[ter] duo habitus esse siml[es]. vnus ad
 minus p[er]fectū habitū. al[ter] ad magis p[er]fectū. sicut
 actus qui est in raptū potest esse cū habitū fidei. sed nō
 ecōuerso fidei actus cū habitu raptus. **V**nde q[ui] dicit in po
 tentia est habitus fidei tādū est aliq[ui]d de obscuritate et nō
 ita plene depurata sicut in statu op[er]antis est tū illi de
 puratōni s[im]ilima que est in p[ri]a q[ua]n[do] potētia o[mn]ino erit difor
 mis **E**x h[is] pat[et] solutio eor[um] que de fide beatissime v[ir]ginis
 sunt obiecta.

Ad obiecta de caritate

Ad ea que de ip[s]ius caritate sūt obiecta r[ati]oni p[re]
 notamus sicut et ad ea que de spe sūt obiecta q[ui] etia
 exigunt ad hoc q[ui] caritas viatoris p[er]ficiat ad hoc
 q[ui] transeat in caritatē cōp[re]hensoris in subiecto caritatis.
Primū est depuratio **S**ecundū est sui in se collectio. **T**er
 tiū est eleuatio. **P**rimū g[er] oportet q[ui] fiat sepatio a d[er]iuijs
 dispositōib[us] in subiecto q[ui] impediūt p[er] d[er]iuias inclinatōes

ad r[ati]onē carit[atis]

sancti p[ro]fectio impedit

Sancti p[ro]fectio impedit

caritatis p[ro]fectōez **S**unt autē tria a quib[us] debet purgari
et segregari videlicet. culpa et pena et corpulētia **P**er oīa
ista tria impedit p[ro]fectio caritatis in viatorib[us] in statu isto
Per scđm statū impediēbāt p[re]s in limbo **P**er terciū tñ
adam in paradiso **E**t de hīs trib[us] impedimentis d[icitur] in li^o sa
pientie. **C**orpus qđ corrūpit[ur] aggrauat aīam rē. **C**orpus
corpulētiā. corrūptō culpā. aggrauatō penam **N**ec ob
stat qđ in dño ihu xpō fuit frūitio vbi tñ corpulētia et pe
nā. quia vno ad diuinā naturā vicit et abstulit hoc impe
dimentū. **S**ecundū qđ exigit[ur] ad caritatis p[ro]fectōez est
subiecti in se collectio per qđ etiā tria ponūt[ur] impedimēta
Anima em̄ scđm qđ natura est que dā et forma corpis natu
ralis ligat[ur] ad corpaliū ymagines et spēs et obligat[ur] ad di
uersas corpis passiones et diuidit[ur] in diuersas opātōnes
De ligatōne ad corpaliū ymagines. aug. in li^o de tri. x.
Tantā vis est amoris vt ea que mēs cum amore diu cogi
tauerit eis cure glutio inheerit attrahat secum et cum se
cogitandā qđammō reddit **E**t infra **E**rrat igit[ur] mens euz
se istis ymagib[us] tanto amore diūgit vt etia[us] si aliqđ hmō
esse existimet post hoc dicit qđ fuerit in hoc diuersi errores
phoz et alioz ponentiū eam esse ignē **A**lij athamos et sic
de alijs **E**t ibi subiūgit sic. hoc em̄ aborit[ur] erroris de deus
dum rez sensitiuaz ymagines secernere a se nō potest vt
se solaz videat. **C**ohērent em̄ ei mirabilē glutio amoris et
hoc est eius immūditia quomā dum se solaz nitit[ur] cogitare
hoc se putat esse sine quo se nō potest cogitare. **C**um igit[ur]
ei p[re]cipit[ur] vt scīpam cognoscat non se sibi tāquāz detracta
sit p[re]cipit[ur]. s[ed] vt illud qđ addidit detrahat. hoc est g[ra]ma
collectio sez ab ymaginatōnib[us] corpali[us] detractio **D**e ob
ligatōne ad corpis passiones. aug. in li^o de anima et spū
Quibusdā effectib[us] et quadā amicitia anima copi iungit[ur]
secund[um] quā amicitia nemo vnq[ue] carnē suā odio hūit **S**ocia
namq[ue] eius est licet eius societate p[ro]grauet[ur]. ineffabili nāq[ue]
dilectione diligit illud amat comitez suū et ideo libera esse

non potest. doloribus eius vehementer afficitur Formidat in te-
 ritu que mori non potest **Causa** defectusque per naturam defici-
 cere non potest oculorum speculacione depascit sonorum dele-
 ctat auditibus suavissimis. iocundat odoribus larga epulati-
 one reficit et licet hijs rebus nullatenus utat graui tam-
 merore afficitur si subtrahantur **Tercium** impedimentum est di-
 uisio ad operationes de qua augustinus in libro de spiritu et anima
quod anima secundum sui operis effectus varijs nuncupatur nominibus
Dicitur enim dum vegetat vita **Spiritus** dum contempletur **Sen-**
sus dum sentit **Animus** dum sapit dum intelligit mens dum di-
 scernit ratio dum recordatur memoria dum consentit voluntas
Ab istis ergo tribus colligitur anima in seipsam per ymaginum
 corporaliu abstractiones **Per** passionu corporis cessationes
 per operationu ymone **De** ymone actu dicit augustinus. sensus
 utitur in ymaginacione ymaginacione in ratione **Ratio** in intellectu
Intellectus in intelligentia **Intelligentia** in deo **De** abstractio-
 ne a passionibus augustinus in libro soliloquorum dum in hoc corpore
 est anima etiam si plenissime videat hoc est. intelligat deum
 tamen quia corporis sensus utitur proprio ope si nihil quidem
 valeret ad fallendum non tamen nihil ad ambiendum et potest
 adhuc dici fides ea qua resistit et illud esse verum potius cre-
 ditur. **Item** quia in vita ista quam deo intellecto anima recta
 fit tamen quam multas molestias sustinet spernendus est post mor-
 tem omnia ista incommoda non futura ergo nec spes que in hac
 vita est deserit animam **Sed** tamen post hanc vitam totam se in deum
 collegerit caritas. restat quod tibi teneat **Item** augustinus in libro
de anima et spiritu **Lumen** anime est deus cum effluencia dulcedis
 sue **Bonum** carnis est mundus cum anime iocunditate sed mun-
 dus exterior. deus autem interior. **Nihil** enim deo interior est
Nihil eo prior. interior est omni re quia in ipso sunt omnia
Exterior est omni re quia ipse est super omnia **Ab** hoc ergo re-
 uertentes ad deum et quasi ab hinc sursum reuertentes per nos
 metipos transire debemus ad deum hoc est homo debet iterare
 ad seipsum et non solum intrare ad se sed ineffabili quodammodo

Aug. Ep. ad Romanos 4. 17.

intra ita transire scipm qui emz inferi? intrans r inensce?
penetrās scipm transcendit. ille istinc ad deū ascendit Ab
hmōi ergo detractatōibz cor nostz colligam? et ad etna
gaudia reuocemus vel saltē ab illicitis r vanis cogitatōi
bus restringamus vt aliquando radiuz cogitationis in lu
cem figere valeamus Nec est enim requies cordis nostri
cum deum suum otemplat r ipa sua contemplōne suau
ter reficitur et dulce est illi semp qd ad desideranduz qd ad
laudandū et quod ad amandū semp est suaue nihil em ad
beatam vitam pstantius videt q̄ quod clausis carnalibus
sensibz extra carnē mundū mūdum et effectū quēpiam in
tra semetipm conuerti alienūqz effectū a cupidatibz mor
taliū sibi soli et deo loqui De ista triplici collatōne siml
scilicet actuū et affectuū aug? in li° de q̄ntitate aie Pur
gat mens a peccati colluione ab errorz obtenebratōne a
rerū fantastica ymaginatōne a rez naturaliū fallaci ppor
tione a rez tpaliū vana delectatōne. Terciū qd exigitur
ad caritatis pfectōnem est eleuatō que fit p tria. fit enim
natura conate gratia subleuante deo attractē. de conamine
nature dictū est sup de zachro in solutōne de modestia ve
stium Quia pusillus erat de subleuatōne in deū quia ascen
dit in arbore cum glo. sup dicta Sed quia non sufficit ad
coniūctionē que est in caritate pfectōe nec conat? nature
nec subleuatō gratie sine diuinitatis attractōne. vñ clamat
sponsa trahē me post te Et domin? in euāgelio Nemo uenit
ad me nisi pater meus traxerit eum rē Ad conamē nature
disponūt antecedētes miseriaz p̄ncium stimulatōes pprie
defectibilitatis cognitō r sūme pfectōis naturalis appe
titio Ad eleuatōnez autē disponūt antecedētes inchoatiue
gracie sacramētales et virtutes gratie sanādo a malo culpe
et p̄ne virtutes adiciēdo in bonū pgressiue donā r fruct?
Donā ad excellētiōres actus adinuādo fructus laborātes
reficiendo opletue aut sedz statū vie beatitudines scđum
statū p̄rie dotes. De attractōne nota q̄ tāto i naturalibz

Zachro de mod? d

maior est motus quanto maior fit appropinquatio ad suum vbi
 et non est sola appropinquatio causa augmenti. sed etiam simi-
 ludo et quiescentia ad suum vbi vñ quāto magis lapis moue-
 tur deorsum tantomagis intēdit suus motus Et similiter
 ignis sursum Et ita in naturalibus motus naturalis sufficit
 mutare opationes mobilis ad suum vbi et per hoc solum fit
 propinquius Sed in volūtaris motus non sufficit mutare
 sicut ipius virtutis naturalis ad suum vbi sine ipso vbi quod
 est deus et hoc est quia in naturalibus est tñ vbi ita quod non mo-
 tor et coopator Sed in volūtaris ipm vbi est motor et co-
 opator et ita per id ad quod motus est et quod mouet bene hō
 motus quod fit appropinquatio est aut istius appropinquationis
 terminus perfecta conformitas volūtatē diuine et hūane dei
 formis effectiue Ad hanc attractōnez et propinquationez et
 conformitatē tria specialiter disponūt et antecedūt in via Opera
 instructōnis vel edificatōnis opera paciētie et passiōnis
 opera superogationis De operibus instructōnis augu. Lex hec
 est diuine prudētie vt nemo a superioribus adiuuet ad cog-
 noscendam et participandā gratiā quē non ad eandē potētia
 affectu inferioris adiuuerūt vnde et in iohē. legit de cay-
 pba quod eū esset pontifex anni illius prophauit. In quo dñs
 ostendit quod etiam malis ratione prelatōnis ad vtilitatē ali-
 orum tribuit dona vnde de saule legit. quod post vnetōnez in
 regē inuouit in eum spūs dñi et prophetauit De operibus pa-
 ciētie et passiōnis. ap. Nam virtus in infirmitate perficitur
 quum et figurat in iob. Qui post perfectam victoriā per pa-
 ciētiā suā omnia bona sua recepit duplitia De operibus supe-
 rogationis mat h. x. Amen amē dico vobis quod nemo qui re-
 liquerit xē. qui non recipit centies tñ xē. et in seculo fu-
 turo vitam eternā Consistit ergo ista perfectio caritatis trā-
 seunti de statu vie in statū patrie. in plena depuratōne. in
 omnimoda collectōne. in perfectissima eleuatōne Patet igitur
 quod perfectio caritatis de statu vie in statū patrie trāsmutan-
 de fit sine substāiali additōe per perfectā sui in se collectōne

118 De Attractione

Deus dicitur per

†

per actus extēlionem p̄ actus ⁊ habit⁹ melioratōnez ⁊ no-
bilitatōnez et per sūmaz cum sūmo bono diuētionez vñ cre-
dimus q̄ licet corpus glorificat̄ suo modo ita anima glori-
ficatur suo mō. Manifestū est autē q̄ corpus glorificat̄ per
depuratōnem ⁊ eleuatōnez ⁊ nobilitatē sine extrinseca ad-
iectione. Corpus em̄ constitutū ex quatuor elemētis ⁊ ex
quinta essentia scđm duos ordiatur status. status scđ cor-
ruptōnis ⁊ statū incorruptōis. Cum em̄ quatuor elemēta
sint corpalia scđz ptes et cōta essentia sit incorpalia q̄ diu
incorpe hūano opant̄ et domināt̄ qualitates elemētles et
sunt actiue ⁊ formales ⁊ scđz eas regit̄ corp⁹ ⁊ amministra-
tur p̄prietates q̄ntē essentie sunt sopite et quasi sine actōe.
Necesse est ergo corpus subiacere p̄nalitati passibilitati
corruptōni et tandē dissolui p̄pter otinuā pugnā contrari-
orum adinuicē repugnātiuz q̄rum tandē necesse est alterz
vincere sup̄ alterz et sic alterz expelli et armoniā destrui ⁊
animā separi et corpus dissolui. iuxta illud phi. Egre die
te anima corpus expirat et marcescit. Cum autē natura sep̄
intē dat sui otinuatōem et sui esse p̄petuatōnez et sublima-
tōnem inq̄t cum potest. incōueiens esset in corpe opposito
ex natura incorpali vt ex natura lucis. Et naturalib⁹ cor-
ruptibilib⁹ vt sunt elemēta semp̄ essent formales et actiue
p̄prietates naturaz minus mobiliū et corruptibiliuz et
nunq̄ regularēt et administraret̄ corpus scđm naturam in-
corruptibilem et meliozez ergo necessario erit transit⁹ de
p̄prietatib⁹ naturaz corruptiliū ad p̄prietatē nature in-
corruptibilis hoc autē fit cuz corruptibile hoc induerit in
corruptōnem. In quo statu quidē remanebūt elemēta se-
cundū substantias suas sopitas cum actionib⁹ et natura-
les scđz naturā corpis q̄ntam diuio nutu omēs exercētē
āgentes actōnes et sic nature prius agētes modo sopiūt̄
et prius sopite modo omēs opatōnes in corpe operantur.
Simili modo glorificatio anime videt̄ fieri per hūc moduz
Cum em̄ aīa modo h̄at opatōnes quasā scđm p̄prietates

naturales & acq̄sitas et qualidaz s̄m p̄p̄tates naturales
 gratiitas / & opacōnes q̄ fiūt sedm qualitates naturales
 fortes & euidentēs sūt & freq̄ntes. **O**patōnes ḡtūte debi
 les & rare & exiles & nō maifeste inoueniēs est q̄ substan
 tia rōnalis h̄ns opatōnes magis & m̄m̄ nobiles semp ex
 erceat m̄m̄ nobiles cū euidentia & excellentia et freq̄ntia
 & nunq̄ exerceat magis nobiles cū euidentia & excellentia
 ergo necario erit alter status aīe quo opatōes nobiliores
 erūt euidentēs et excellētes et aīam p̄ficientes p̄p̄tates
 aut naturales sopite & materiales & sine actione hoc aut
 erit q̄n nec esuriēt neq̄ sitiēt amplius q̄tū ad nutritiuam
 q̄n neq̄ nubēt neq̄ nubent q̄tū ad opa uegetatiue et s̄s̄
 vertet̄ in ymagiatōem & ymaginatio in rōnez ut sup̄ d̄cm ē
 q̄tū ad opa sensitiua & sic in statu illo tm̄ erit aīa sedm po
 tentias opatiuas. **I**n deū ouersiuas p̄ actōes qualitatib̄
 ḡtūtis informitas et hoc est gl̄ificacio aīe sedm se. **C**um
 aut & ip̄e p̄p̄tates ḡtūte quedā sint imp̄fecte quedā
 cū imp̄fectis diuicte nec possit esse plene p̄fectiuū qd̄ in
 se ē imp̄fectū vel imp̄fectōi diuictū cū p̄p̄tates huiōi
 fiant sūma aīe p̄fectō necē est imp̄fem euacuari et p̄fectū
 ab ip̄o separi. **S**ola aut caritas p̄fecta est q̄ est vinculū p̄
 fectiomis ergo necē oēs alias v̄tutes euacuari vel ab actō
 nib̄ sopiri solā aut caritatē d̄nari & exercere oēs opatōes
 et implebit̄ plene qd̄ p̄ceptū est. **D**iligēs d̄m deū tuū ex
 toto corde qd̄ tūc implebit̄ q̄n oīs actus naturalis cessa
 bit q̄tū ad actū & oīs alterius hitus v̄tutis erit sopitus
 q̄tū ad actū et aīa cū esse suo nobilissimo tota nobilissimo
 hitu implebit̄ et nichil nisi caritas in animam ad actum re
 gredit̄ cū oīa p̄tereūt p̄ter amare deū tūc fiet sermo qui
 script̄ est. **S**ive fides euacuabit̄ siue scia destruet̄ ip̄a em̄
 scientia materia est affectiois & via in dilectionē v̄n actus
 scientie secundum q̄ est motus ad affectōem destruet̄ so
 la caritate totū occupante & hoc est gl̄ificacio caritatis
 que gl̄ificatam generat leticiam. **D**e qua dicit̄ petrus.

opatōnes ḡtūte debi
 les & rare & exiles & nō maifeste inoueniēs est q̄ substan
 tia rōnalis h̄ns opatōnes magis & m̄m̄ nobiles semp ex
 erceat m̄m̄ nobiles cū euidentia & excellentia et freq̄ntia
 & nunq̄ exerceat magis nobiles cū euidentia & excellentia
 ergo necario erit alter status aīe quo opatōes nobiliores
 erūt euidentēs et excellētes et aīam p̄ficientes p̄p̄tates
 aut naturales sopite & materiales & sine actione hoc aut
 erit q̄n nec esuriēt neq̄ sitiēt amplius q̄tū ad nutritiuam
 q̄n neq̄ nubēt neq̄ nubent q̄tū ad opa uegetatiue et s̄s̄
 vertet̄ in ymagiatōem & ymaginatio in rōnez ut sup̄ d̄cm ē
 q̄tū ad opa sensitiua & sic in statu illo tm̄ erit aīa sedm po
 tentias opatiuas. **I**n deū ouersiuas p̄ actōes qualitatib̄
 ḡtūtis informitas et hoc est gl̄ificacio aīe sedm se. **C**um
 aut & ip̄e p̄p̄tates ḡtūte quedā sint imp̄fecte quedā
 cū imp̄fectis diuicte nec possit esse plene p̄fectiuū qd̄ in
 se ē imp̄fectū vel imp̄fectōi diuictū cū p̄p̄tates huiōi
 fiant sūma aīe p̄fectō necē est imp̄fem euacuari et p̄fectū
 ab ip̄o separi. **S**ola aut caritas p̄fecta est q̄ est vinculū p̄
 fectiomis ergo necē oēs alias v̄tutes euacuari vel ab actō
 nib̄ sopiri solā aut caritatē d̄nari & exercere oēs opatōes
 et implebit̄ plene qd̄ p̄ceptū est. **D**iligēs d̄m deū tuū ex
 toto corde qd̄ tūc implebit̄ q̄n oīs actus naturalis cessa
 bit q̄tū ad actū & oīs alterius hitus v̄tutis erit sopitus
 q̄tū ad actū et aīa cū esse suo nobilissimo tota nobilissimo
 hitu implebit̄ et nichil nisi caritas in animam ad actum re
 gredit̄ cū oīa p̄tereūt p̄ter amare deū tūc fiet sermo qui
 script̄ est. **S**ive fides euacuabit̄ siue scia destruet̄ ip̄a em̄
 scientia materia est affectiois & via in dilectionē v̄n actus
 scientie secundum q̄ est motus ad affectōem destruet̄ so
 la caritate totū occupante & hoc est gl̄ificacio caritatis
 que gl̄ificatam generat leticiam. **D**e qua dicit̄ petrus.

actus caritatis p̄fectus h̄ns caritatis

Credentes autē exultabitis letitia inenarrabili ⁊ glificata re-
portates finē fidei vestre salutē aīarū vīarū. Ex p̄dictis ḡ
colligo q̄ sic glificatio corpis fit sine exēnsca adiectōe ⁊
anime sine exēnsca adiectōe ita glificatō caritatis fit sine
exēnsca adiectōe. Et q̄ eadē ē s̄m subaz caritas vie ⁊ cari-
tas patrie ⁊c. **R̄nsio quo ad caritatē v̄ginis.**

Sicut ergo caritas beatissime v̄ginis mō in statu p̄rio
maior ē caritate omis pure cature ⁊ q̄tū ad subaz
et q̄tū ad actū ita ⁊ eadē caritas in statu vie maior
fuit omi caritate pure cature s̄m subaz sed non s̄m actū.
Fuit em̄ caritas beatissime v̄ginis maior caritate om̄ angelorū
q̄tū ad subaz. Maior autē fuit q̄tū ad actū caritate m̄m̄
angeli. Ad autē maior substantia m̄m̄or ē in actu hoc facit
subiecti cōditio cōtrarij diūctio motoris m̄m̄or attractio
que tamē attractō semp̄ in actu est si ex pte attrahibil' v̄l
gratia sui vel gr̄a adiūcti non staret hoc autē itelligim' q̄
si deus angelū de nouo crearet ⁊ ei illā caritatē quā beatissi-
ma virgo habuit infundēt ille angelus tm̄ deum diligēt
q̄tū beatissima v̄go modo in p̄ria diligit. Nota etiā q̄ licz
caritas beatissime v̄ginis m̄m̄or caritate āgelorū q̄tū ad actū
maior tamen fuit q̄tū ad effectum. Caritas em̄ angelo-
rum non est in statu merēdi q̄tū ad premiū substantiale
quilibet autē actus caritatis in beatissima virgīe fuit me-
ritorius vie eterne ⁊ beatitudinis beatitudinē angelorum
transcendētis. Habuit etiā beatissimā virgo caritatē ad p̄xi-
mū sicut ad deū vt patuit in opponēdo. Nec obstat q̄ d̄t
q̄ animam p̄ proximo non posuit ymo animam filij ⁊ ipsū
filium p̄ proximo posuit quē plusq̄ p̄p̄iam animam dilexit.
Et p̄p̄iam animam obtulit passioni sicq̄ effectū dilecti
om̄s duplicauit. Et hoc est q̄ dicit' tuam ipsius animā p̄t
transiuit gladius. Credimus etiam sine p̄iudicio melio-
ris sententie beatissimam virginem in conceptione filij del-
caritatem filij talem ⁊ tantam accepisse qualis et quan-
ta pareri poterat a pura creatura in statu vie.

Et nobilioris ditionis caetas ē in summo augmento sicut statū
vie quod augmentabilis et possibilis ad illam. Cōcedi etiam quod beatissima
virgo hunc statū mediū inter statū simplicis viatoris et statū si-
plicis diphensois et statū sicut fuit simplex viator et simplex
comprehensibilis. **De virtutibus cardinalibus.**

Virtutibus autem cardinalibus dicimus quod habent eas per
modum prae sed sicut statū vie per modum prae quantum
ad actum perfectionis. sicut statū vie quantum ad merēdi-
ditionem. Et ita habuit eas mediomodo inter diphensois et via-
tores mediomodo per participationem. Tale inquam participatio quod acce-
pit meliorem partem ab utroque extremorum. Comprehensores enim habent
virtutes has sicut actum perfectionis. sicut propter merēdi-
ditionem. Viatores autem cum merēdi-
ditione. sicut cum actum imperfectionis.
Ipsa autem habuit eas cum actum perfectionis sicut diphensois
et cum ditione merēdi-
sicut viatores. unde habuit eas excellenti-
viatoribus quantum ad actum diphensois quantum ad effectum. Unde cō-
cedimus omnes obiectiones ad hoc inductas. **De modestia**

Hoc quod ultio dictum est de modestia animi et cultu
vestium. Distinguentes respondendo dicimus quod habitus
secundum qualitatem triplici distinguitur. Est enim habitus
triplex. Habitus vanitatis habitus mediocritatis et habitus
humilitatis. De primo loquitur per auctoritates. Sed
habitus pertinet ad modestiam temperantiae sicut eodem statū ad quam
tenentur omnes boni et imperfecti. Omnes enim tenentur habere habitum
mediocritatis. Tertius habitus qui dicitur humilitatis habitus est perfectorum
et sicut sua extrema et suum mediū potest esse pars humilitatis vel
humilitatis vel mediocritatis humilitatis. Dicimus autem quod habitus
beatissime virginis fuit habitus humilitatis. sicut immediate id est mediocritatis humilitatis.
Et in illo sensu loquitur ieronymus. eum dicitur. Ad ornatum vestium et
etiam edimus de vestitu domini et aliorum sanctorum. Sed quoniam quilibet beatissi-
ma virgo alios viatores ista mediocritate excellere potuit cum de
quocumque panno vestes habuit. Alii dicitur eodem vestiri potuerit. Ad
hoc dicitur sicut per philosophum. Ad ea pertinentia in huiusmodi ars mediū de-
terminare nescit. Descendit enim ad individua. Plato in his quae sunt

habitus per se et per se et per se

Singularia enim infinita sunt nec eorum est disciplina in huiusmodi ergo
gratia potentior est arte. Dicimus ergo quod beatissima virgo alios in hoc ex
cessit in cultu quam super arte per unctos in spiritu sancto seuit precise me
dioetate in habitu humilitatis observare. **Capitulum. c.**

Questio hinc queritur de donis quibus septiformis plenitudo gratie
per septiformium donorum distributa in ista plenitudine sit
certa. Et videtur quod sicut secundum excellentiam hinc dicitur est de
virtutibus et hoc hac ratione. Sic habet se virtus ad virtutem sic se habet
donum ad donum sed virtutes in beatissima virgine excellunt omnes virtu
tes viatorum ergo et dona. Item quicquid superius est superiore su
perius est et inferioris. Sed virtutes beatissime virginis excellunt vir
tutes in suis actibus ergo dona beatissime virginis excellunt omnes
viatores. Item in ierarchia celesti superius ordo est seraphim et qui
excellit caritatem que est excellentissimum donum excellit in alijs om
nibus donis. ergo in ecclesiastica ierarchia erit sic. Sed beatissima
virgo excellit omnem creaturam caritate ergo et in alijs donis.
Item dicit beatus Gregorius. Ad sapientiam opponitur stulticie siue in
sapientie. Ecce luxuria intellectui gula timori superbia for
titudini accidia pietati auaritia. Item in lucia assuit alios sep
tem nequicias se dicitur quod intellectui opponitur ebrietas. Consi
lio temeritas precipitium fortitudini remissio timori scia ignorantia
cie. Ex hijs patet quod dona in viatoribus communiter sunt in
permixtione. Ad contraria et ideo cum pugna in beatissima
virgine non sunt possibilis cum pugna ad contraria ergo
sunt in ea secundum modum qui est super statum viato
rum. **De dono sapientie specialiter.**

Capitulum. ci.

Questio hoc queritur de sapientia specialiter. Ecce ubi
humilitas ibi sapientia. Hec propositio est per se
in theologia ergo ubi maior humilitas ibi maior
sapientia et ubi summa ibi summa. sed in beatissima virgine
improportionabilis fuit humilitas ergo improportionabi
lis sapientia. minor patet in euangelio per illud ubi dicitur
tur. Qui se humiliat exaltabitur. Hec similiter est per se

not. 12
let. 11

ergo qui inproportionabiliter alijs exaltat in proportionabilis
 alijs humil' demonstrat s; beatissima vgo sup oēs chor' angeloz
 in quartā ierarchiā s; **Jerō.** exaltata inproportionabiliter
 alijs sup choros et angelos ascendit q; oim hoim et angeloz hu-
 milima fuit q; et in sapia oēs transcendit. **Itē** sapia ē qdā gust-
 us spūal' pme vitatis p modū sūme bonitatis. **In** gustu autē
 sūt ea consideranda **Primū** q; gustus ut dicit phisus ē qdā tactus.
Itē in gustu ē discretio gustabilium **Itē** ibi ē delectatio
 ex unione gustabil' cū gustate et sic ea sūt in gustu **Im-**
 mediata unio discretio et delectatio s; in hijs oib; excellit
 beatissima vgo grā domi oēs viatores q; in sapia excellit oēs via-
 tores **Ad** autē in tactu siue immediata unio excellit oēs
 patet q; illa unio ē p caritatem q; vbi maior et inseparabilior
 dilectio ibi ppietior et dissolubilior et immediatior ē unio
Itē incorruptio facit proximū deo q; vbi summa incorruptio ibi
 summa unio et pxiā. hęc oia fuerit in beatissima vgie sup oēs
 viatores q; in tactu et immediata unio excellit oēs viato-
 res. **Itē** q; in discretio excellat p; discretio em gustatiui
 fallit duob; modis. **Unomō** ex pte gustabil' ppe sapor
 comixtione. **Alio modo** ppe gustatiui organi discursiua in-
 fectio; et hęc deceptio nō tm attingit in corpali s; etiā in spi-
 rituali. **Ex** pte gustabil' vt qn infiguratur angel' satbāe in
 angelū lucis et qn affectio natural' videt' eē spūal' vel ecō-
 uerso tūc sapor ē unio siue unio et genat deceptio;
 in gustate **Ex** pte autē gustatiui ut qn gust' spūal' ē infec-
 tus oēria delectatio vel ad mī' fomitis corruptio que sensū
 spūalis delectationis impediūt et sapore diminuūt et discretio;
 pūcūt vt dicat bonū malū et malū bonū ponētes tenebras
 lucem et lucē tenebras. **Die** est em aiā homo q; nō pcepit
 neq; discernit que dei sūt em? de? venē ē et eē sub sensib;
 delicias computat. **Manna** fastidians qd venit de celo
 mīmurans pro pambis et alleis et cepe in egipto hęc em
 deceptio vel decipiēdi potestas licet sed; magis et minus est
 in omni viatore fomitis corruptioe aliquo modo remanēte

Sapientia

In gustu s;.

In gustu ppe h; deceptio

Ecce vbi
 o est per se
 ibi manet
 ma virg
 portionar
 et vbi dicit
 er est p

Sed hec deceptio siue deceptiois possibilis nullomodo
fuit in beatissima virgine que pro omnia astutias dyaboli non ignora-
uit et sic ut virgo prudentissima reprobauit malum et bonum sine
errore elegit et cuius palatum spiritualis ab omni corruptione fo-
mitis purum et sanum fuit et spirituali dulcedine plenum nihil nisi
deum et propter deum gustauit et sic gustus eius spiritualis falli non
potuit ergo in discretione gustus spiritualis omnes viatores excellit
Item quod in delectatione que est in gustu spirituali antecellat patet
dicit enim beatus Gregorius super iob. **Ad** sapientia est donum reficiens
spe et rectitudinem. **Sed** spes et rectitudo beatissime virginis est
omnibus viatoribus inproporzionabiliter eius refectio est inpropor-
tionabilis et inaequalis. **Item** in esurire et saturatum esse medium
est comedere. **Sed** unum extremorum scilicet esurire et sitire iustiti-
am proprium est viatorum. **Saturatum** esse proprium est contemplatorum
ergo comedere prope pertinet ad statum medium. **Sed** illum tenet
beatissima virgo ergo videtur quod eius participatio sit per modum
questionis inter famem et saturitatem. **Capitulum. cii.**

gustus

Questio de dono intellectus qualiter fuerit in beatis-
sima virgine. **Et** videtur quod similiter medio modo inter viatores et
contemplatores. **Cum** enim donum intellectus sit cognoscere deum expressum
in sua imagine et inter cognoscere per imaginem sine lumine et cum fidei
obscuritate et cognoscere lumen increatum in creato lumine sine ima-
gine medium sic cognoscere in lumine creato sine imagine. **Sic** unum
extremorum dicitur puris viatoribus et alterum contemplatoribus competere
ita medium ad statum medium pertinebit. **Item** cognoscere creatum
per creatum et cognoscere increatum per increatum medium est cognoscere
in creatum per creatum et e converso. **Tria** istorum evidentium res-
peritur et nihil recipitur et quantum. **Puri** viatores vident deum per
creatum id est per fidem. **Unde** ysa. **Ea** que sub ipso erant replebant tem-
plum. **Glossa** gre. **Cum** mens in contemplatione perficit non iam quod ipse est sed
quod in ipso est respicit. **Nemo** enim vidit deum unquam hoc est cognitio
viatorum contemplatores autem vident deum increatum per seipsum
vident etiam creatum per increatum creaturas scilicet in deo et per deum
Iuxta illud tunc cognoscat sicut et cognoscit suum et deum et

ad 70

oia cōgnoscā in se sic et ipse me cognoscit in se. g cū vnū me
 dioꝝ repiat iter h extrema repiet et reliquū videlicet vide
 re icreatū p lumen creatū h cogtō media priet. ad statum
 mediū stat? medi? ad brissiaz vginē ptinet g oꝛcio beati
 ssime vhimis erit tal' q' oꝛnoscer lum icreatū nō qdē p spēs
 nec etiā p ymaginē h p lum creatū et sic oꝛnoscer icreatuz
 p creatū et illud lum nō erit mediū sicut speculū vel vesti
 giū vel ymago vel sicut signū ē mediū iter apprehēsiuū et
 ligētū h sicut lum sol' ē mediū oūgēs visibile ad visiuum

Capitulū .ciii.

Dist h qrit' de dono consilij qrit' et ipm fuerit in bea
 tissia vginē et q' simili excellētius videt' p hūc mo
 du Johis vntō eius docebit vos d oib'. **S**z brissia vgo
 omib' alijs im pportōnabil' pl' habuit vntōis g i pportō
 nabil' pl' hūit istructōis iterioris ergo donū cōsilij hūit
 alijs i pportōnabiliē. **I**te iohis. Cū venerit spūs veritatis
 docebit vos oēs veritatē **S**z brissie vginē spūs venit i ppor
 tionabil' et oēs veritatē docuit. iuxta illud spūs fact' sup
 vriet i te et g i pportōnabiliē p alijs eā docuit oēs veritatē.
Ite dñs i euāgelio iā nō dicā vos suos h aicos et g reue
 lato secretoꝝ effect' ē dilectōis **S**z i brissima vginē fuit
 im pportōnabil' dilectō respēu omniū g ipportōnabilis
 reurlato secretoꝝ respēu cūctoꝝ **I**te si oīuz secretoꝝ se
 cretissimoz icarnatōis misteū ipi soli reuelauit ad plēnū
 g et nullū alioꝝ mi? secretoꝝ mi? ignorauit **I**te vt dicit
 phs ad illū ptinz mot' eiu fit nūciatō **C**ui' em ē opari ei?
 est et cognoscere ergo cuius p omnib' et super omnes est
 oparari eius pre omnibus et sup cūes est opranda cog
 noscere h bea tissima vgo fuit pfectissima obsuatrix consi
 lioꝝ super omnes viatoꝝes hoc autē est donū consilij ergo
 donum consilij hūit sup omnes. **I**te exod **R**esiduum igni
 comburentis et nihil remanebit vsqz mane. **E**x ista auctori
 tate videtur q' misteria diuina in statu vie non possumus
 ad plēnū rimari et peneēre h quedā dnt spūs factō resuari

Excōtrio sensū videt̄ vt q̄dā dicit̄ glō. q̄ n̄bil de veritate
misterioꝝ remāeat indiscussū ⁊ q̄ nullū v̄bū dñi reūtat̄
ad ipsū vacuū q̄d a nullo fuerit intellectum. **Juxta illud**
psa. Quō descēdit imber et nix de celo ⁊ illuc non reūtit̄ s̄
inebriat terras ⁊ ifūdit eas ⁊ germiare eā facit ⁊ dat sem
serēti ⁊ panē comedēti sic erit v̄bū q̄d p̄cedit de ore meo
nō reūtet̄ ad me vacuū s̄ faciet̄ q̄cūq; volū ⁊ p̄sperabit̄
i h̄is ad q̄ misi illud **Et hoc videt̄ q̄ sup̄ cōmunē statum**
viatoꝝ sit p̄fecta cognitō misterioꝝ om̄iū ⁊ diuinoꝝ elo
quioꝝ ⁊ cū repiat̄ i aliquo reuelatō om̄iū secretoꝝ h̄ aut̄
debet̄ maxime familiari ⁊ maxime amico ⁊ maxime sapiē
ti hoc aut̄ totū ē bt̄issima v̄go q̄ ē familiariss̄ia vt pote da filio
aici ss̄ima et prudētiss̄ia de qua lib̄ amois idē cātica eoz et
liber sapiētie sp̄aliē exponūt̄ ita vt ea q̄ de ip̄a sapiētia di
cūt̄ s̄ ip̄a itelligāt̄ i p̄fecta aut̄ sapia nulla ignorantia se
cretoꝝ ergo videt̄ q̄ bt̄issima virgo p̄fectaz cognitōez om̄i
secretoꝝ h̄iūt v̄liē vt pote v̄lis cōsiliat̄e **Alij** autē viato
res omnes particularem. vt pote nūcij diuersi ad diuersā
nūcia destinati. **Capl. ciiii.**

Quōd h̄ q̄rit̄ de dono fortitudis q̄ aut̄ fortitudo fuit
in bt̄issima v̄gine in sūmo p̄bat̄ h̄ mō. **Quicquid** ē fortit̄
fortiore forcus ē inferiore bt̄issima v̄go fuit forcior tribus
fortiorib; om̄i viatore ergo ip̄a fuit fortior om̄i viatore
Tres fortiores oī viatore sūt. de; . mors. ⁊ dyab; huilitas
bt̄iss̄ie v̄ginis deū superauit q̄dāmodo q̄n eū de celis ad t̄ras
huilitate deducēs caritate v̄meulatū piē ⁊ vulneratū ⁊ hu
miliatū i sua v̄ginitate incarcerationē v̄n **Cane** cum ess; rex
in accubitu suo nād; mea ⁊c **Et i p̄ib.** **Mulier** forte q̄s in
veniet p̄cul ⁊ de v̄ltis f̄mib; p̄tū eius v̄lti fines sūt diu
nitas ⁊ humanitas maxime a se distātes. v̄n fortiss̄ia mlier
fuit q̄ h̄ diuixit **Sic** ergo fortitudo bt̄issime v̄gis rigores
et fortitudinem diuine seueritatis superauit de quo. iob.
Cuius fortitudo fortitudo rinoerōtis **Cuius** fortitudo in
gremio virginis mansuescit. **Et sic patet per quē modum**

V. fo. tres fortiores superant

x

beatissima virgo dei fortitudinem superavit ite secundum fortis
 est mors cui nemo mortalium resistere potest. Omnes enim
 morimur et quasi aque subterranee dilabimur hac fortior
 erat beatissima virgo que mortem destruxit. Sicut enim mors
 intravit per feminam et vitam destruxit ita vita rediit per feminam
 que mortem destruxit et ita beatissima virgo fuit destructio
 mortis et ita fortior fuit morte. Tercium fortis est dyabolus
 de quo dicit iob. Non est potestas super terram que ei possit
 operari beatissima virgo fuit fortior illo iuxta illud ipsa con-
 teret caput tuum etc. Item actus fortitudinis essentialis est
 firmus adherere deo beatissima virgo adhaerebat deo in sepa-
 biliter omnes alii separabiliter ergo fuit aliis fortior improp-
 ortionabiliter ite actus fortitudinis est terreas cupiditates
 non tamen opprimere sed penitus obliuisci hoc autem non contin-
 git in aliquo viatore in via iterum quod fomes aliquo modo viget
 sed solum in ipsa minime potuit in qua fomes extinctus
 fuit ergo habuit actus fortitudinis per modum prae et super
 omnem viatorem sine proportione

Capi. cv.

Post haec queritur de dono scientie qualiter fuerit in beati-
 ssima virgine Et videtur quod excellentius hac ratione
 Augustinus in libro de trinitate xiiii. dicit. huic scientie tamen illud
 tribuendum in quo fides saluberrima que ad veram ducit beati-
 tudinem generatur nutritur roboratur diffunditur et ita scire
 quemadmodum hoc ipsum et pijs opituletur et contra impios de-
 fendat est ipsius scientie iste est unus actus scientie Alius actus
 scientie est abstinere a malo Tercium eius actus est in medio
 prave et perverse naturae consistere ite tres actus isti excellentius
 fuerunt in beatissima virgine omni viatore quod primum habuit ex-
 cellentius scilicet fidei defensionem prout per testimonium ipsius ecclesie
 dicentis ymo cantatis. Cunctas hereses in terramisti etc. quod
 secundum actum abstinentiam a malis excellentius habuit prout
 quia ad minus pulvis venialis petiit omnium aliorum adhaere pe-
 dibus ipsa autem sola immunitas ab omni peccato fuit iuxta illud

secundus actus est firmus

tercium actus est in medio

secundus actus est firmus

Tota pulchra es & c. **S**ilicet presumit de actu tertio **S**ola
em sup omes in medio prave & puse natōis consulari sciuit
q̄ nihil faciēdoz omisit & nil omittēdoz fecit nulli in malo
suo cōmunicavit nlli bonū suū nō dicitur **I**te actus hōmōi sūt
in p̄ria colere & p̄ximi glie cōgaudere hęc oīa fuerūt in be
atissima virgine excellēti? omni viatore.

Capi. cxi.

Pietatis
Quod hęc querit de dono pietatis cuius? q̄ actus? sūt
tres. **U**nus est mouere ad opera misericordie **A**l
ius est scripture sacre non contradicere siue intel
lecte siue non intellectu **T**ertius est sancta honorare quia
math. v. sup illud **B**ei mites **G**losa. q̄. pie querūt et hono
rant sancta **D**ēs isti tres actus fuerūt excellētius in beissi
ma v̄gie omi viatore **D**e p̄mo actu q̄ ē mouere ad opa mie
p̄t̄z **P**ietas em̄ h̄m q̄ donū est mouet ad opa mie impendē
da p̄ximo quia ymago sua & quia ymago **P**ietas vero q̄
mouebat beissimā virginez ad impendēda opa misericordie
mouebat ipsā ad opaciēdū nō in p̄dēdū p̄ximo non quia
ymago dei. sed q̄si deo sed cōstat quia improportōnabilis
est pietas q̄ debet deo **S**ilicet illa que debet ymagini eius
ergo pietas beissime virginis est improportōnabilis pieta
ti omnis viatoris **I**te p̄t̄z de secundo q̄ est non scripture
contradicere qd̄ est fidei de fensio illa em̄ improportōnabi
lis omnibz defendit q̄ sola inter omnes in vniuerso mundo
hereses omnes vicit **I**te p̄t̄z de actu tertio q̄ est honorare
sancta ipsā enim improportōnabiliter sancta honorauit p̄ quā
omēs sancti celesti glā sūt hōrati & coronati. vñd̄ **A**poc.
Appariuit signū magnū in celo **M**ulier amicta sole & luna
sub pedibus eius & corona. xij. stellaz in capite eius ip̄a
em̄ omnes sanctos coronauit que causa coronādi omnibz
fuit vñd̄ & alibi. xxiiij. seniores & aīalia coronas suas mi
ttūt ad pedes sedētis in trono quia per xp̄i hūanitatē q̄ de
m̄re cōtraxit se coronatos rēcognoscūt **E**t sic hūit omnes
actus pietatis excellēti? omni viatore

Capitulum cxxvii.

Ultimo querit de timore Et primo querit de timore ser-
uili utrum fuerit in beatissima virgine Et videtur quod sic nul-
lum ei bonum ei defuit quod gratia plena fuit dicit enim augustinus quod timor
seruilis bonus est et utilis Item glosa Timores duos legi-
mus Seruile et castum et utrumque est initium sapientie ergo vide-
tur quod timor seruilis fuerit in beatissima virgine Sed contra
timor seruilis est in peccato de quo in beatissima virgine nulla licet
fieri mentio

Post hoc querit de timore initiali utrum fuerit in be-
atissima virgine Et videtur quod sic quia ille est timor
sactus permanens in seculo seculi qui etiam fuit in
domino ihesu christo Item iste timor crescit crescete caritate ergo
debet esse in summo cum summa caritate Item iste timor nascitur
ex amore ergo si amor est improporcionabilis et timor est im-
proporcionabilis Sed amor beatissime virginis fuit impropo-
rionabilis omni viatore ergo et timor sed contra Timor
castus timet separari sed beatissima virgo non timuit separari et
non habuit timores.

Rursus.

Quoniam dicitur sicut de virtutibus dictum est Quod beatis-
sima virgo habuit actus donorum illorum quorum actus
consistunt in cognitione et affectione ut sapientie intelle-
ctus Consilij et scie excellentius omni viatore et medio mo-
di in statu vie et statu preteritae quod citra statum preteritae quod ad actum
preteritae siue quod ad actum non perfectionem et supra statum preteritae quod
tum ad effectum actuum siue merendi conditione et supra statum vie
quod tum ad habitum et actuum perfectionem et meriti suppressionem
dona vero in actione consistencia habuit per modum preteritae quod tum
ad actum non perfectionem sed secundum statum vie quod tum ad merendi con-
ditionem et ita supra statum vie quod tum ad actum et supra statum
preteritae quantum ad effectum de timore seruili respondemus in
timore seruili sunt duo timor et seruilitas. Timor in beatis-
sima virgine fuit seruilitas non fuit. Similiter de timore

Timor 12
Amor 12

iniciali s'm q' dicit' respectū augmēti in btissima virgine nō
fuit nec tamen p' hoc aliquod ei bonū defuit sed pfecte
affuit & impfectōem inclusit. Timor castus duos habet
actus vnum s'm statum vie qui est timere separi & iste nō
fuit in beatissima virgine. Aliū actum scdm statū p'rie qui
est reuereri & ille fuit in beatissima virgine. Est autē reuerē
cia mixta cum dilectōe subiectio habuit autē actum isti?
timoris excellēcius omni viatore. vnde si reuelaret' alicui
viatori q' deberet saluari et sic non timeret separi. Sicut
videtur de beato paulo qui dicit scio q' neq' mors neq' vita
tē. Non tamen in hac certitudine coequiretur beatissime virgi
ni illa em certitudo esset per sciam & p effectum p posteri?
Certitudo autē beatissime virgis q' sciuit se non separi fuit
p modum cause sciuit em in vtero se sctificatā et sciuit se
mrem dei esse effectam & sciuit se non peccasse et de cetero
peccare non posse et sic sciuit se separi non posse p modum
cause. Sic ergo manifestū est qualiter btissima virgo sep
tiformē grām spūs scti in septez domis diuisam habuit ex
cellēcius omni viatore et quodāmodo omni creatura.

Capitulum viii.

Questio hec querit' de beatitudinibus qualiter fuerūt
in btissima virgine. Et videt' similiter q' excellēci?
omni viatore. Sicut enim se habet beatitudo p'rie
ad beatitudinem p'rie ita beatitudo vie ad beatitudinem vie sed
btissima virgo in beatitudie p'rie excellit oēs s'phensores
ergo & in beatitudinibus vie excellit omnes viatores itez oīs
arbor exconstructu suo cognoscit' ergo si fructus fructuz
excellit improporcionabilie & arbor arbore excellit impro
porcionabilie. Sed fructus quez adpta est btissima virgo ex
beatitudine vie excellit omnē fructum p'rie pure creature
ergo & eius beatitudo vie excellit omnes beatitudines vie pure
creature. Item omnis pfectō spūalis gēnita est a caritate &
cum beatissima virgo excellat omnes puras ceaturas cari
tate omnes excellit q'libet spūali pfectione itez. Seraphim ē

sup̄m̄ ordo quez excellit caritate ergo excellit ī alijs oibus
 domis Itē sicut se habet substantia ad substantiaz ⁊ potēcia
 ad potētia ⁊ habitus ad habitū ita et appetas ad appetatē
 ergo si substantia sup̄ substantia ⁊ potēcia sup̄ potēcia ⁊ ha-
 bitus sup̄ habitū ⁊ proprietates sup̄ proprietates ⁊ substantia
 siue p̄sona beatissime v̄ginis post deū est altissima ⁊ dignissima
 excellens omēz creaturā ergo et eius potēcia et habitus
 et proprietates erūt excellētes omēz creaturam

Capitulum. cix.

D Est hęc q̄rit̄ de beatitudine paupertatis q̄liter fue-
 rit ī beatissima v̄ginē ⁊ videt̄ q̄ ī summo *Math. vi.* be-
 paupes sp̄iritu glo. paup̄ sp̄ū ē humil̄ corde ⁊ beatissima
 v̄go habuit humilitatē imp̄portōnabilez omī viatori v̄
 p̄batum est supra ergo paupertatē et humilitatem habuit
 ī summo Itē glo. ibi dē dicit *Beati paupes x̄c.* quia nō ne-
 cessitas sed fides et deuotō paupertatis facit btēs vt dē p̄-
 tis omni b̄ deo viuāt hęc aut̄ omnia fides deuotio munduz
 contēpnere deo viuere fuerūt ī beatissima v̄ginē excellētius
 omni viatore ergo paupertas fuit ī ea excellētius omni vi-
 atore Itē ī glo. p̄dicta subiūgit̄ hęc habet duas p̄tes ab-
 dicationez rez ⁊ d̄tricionē sp̄ūs. sed hęc duo fuerūt ī bea-
 tissima v̄ginē ī summo ergo et paupertas q̄ d̄tricio sp̄iri-
 tus siue humiliatio fuerit ī summo ī beatissima v̄ginē iā oī sū-
 est q̄ autem rez abdicatio ī ip̄a fuerit ī summo p̄bat̄ sic
 abdicatio fit duobus modis vel p̄ rez subiectionem vel p̄
 reruz om̄i modo d̄a abiectionez Sed magna est paupertas p̄-
 rerū subiectionez maior p̄ rez abiectionez maxima que est ex
 v̄trifq̄ composita de qua dicit *apostolus* Nihil habentes ⁊
 omnia possidentes hoc autem non potuit esse nisi ī beatis-
 sima v̄ginē omnino ⁊ p̄p̄e ⁊ p̄fecte Omnes alij si res ab-
 iecerūt non retinuerunt et si retinuerunt non abiecerunt
 quia t̄m procuratores siue fructuarij et non d̄nī fuerunt
 Beatissima aut̄ virgo existens mater d̄i et regina celi ius
 et dominiū et vsufructus et possessionis habuit ī rebus

pauperes p̄t

Abdicatio p̄ rez abiectionez

Filij sui vñ ipā tm̄ potuit relinquerē omnia et oīa possidere
relinq̄re quantū ad vsufructū possidere q̄tum ad ius p̄pe
tatis ⁊ dñi. Et sic beatissima virgo potuit h̄re p̄fectissimā
paupertatem. De gradib⁹ in reꝝ abiectione

Item in reꝝ abiectione ordo est ⁊ grad⁹. Quidam
enim dant supflua nature sed non persone. Vnde
Aug⁹. de ubis dñi. Vtere supfluis da pauperib⁹
nec̄aria. vtere p̄ciosis da paupib⁹ vilia. Iste est p̄mus gra
dus paupertatis. Alij dant superflua nature ⁊ p̄sonē. Vñ
luce. xi. de eo qd̄ superest nec̄aria da pauperib⁹. glo. de eo
qd̄ est sup nec̄aria quo ad victū ⁊ vestitū dandū est pau
perib⁹. Tertius ḡdus est dare non tm̄ supflua. sed etiaz
nec̄aria. Vñ glo. non solum ext̄iora ⁊ non nec̄aria. sed
etiā int̄iora ⁊ valde nec̄aria cū p̄ximis diuidam⁹. Quart⁹
gradus est omnia supflua ⁊ nec̄aria simul dare. Sed adhuc
semetipsū retinere qd̄ etiā aliqui p̄hoc fecerūt licet non
propter deum. Vñ sup illud. Ecce nos reliquim⁹ omnia
glosa. Non dixit tm̄ qui reliquit̄ omnia. Hoc em̄ ⁊ socra
tes p̄hus fecit ⁊ multi alij qui diuitias contēpserūt. Sed
qui secuti estis me qd̄ p̄pe ē apl̄c⁹ atq; edenc̄iū. Quin
tus grad⁹ est omnia dare ⁊ seipsū supaddē. Vñ de domi
ni euāgelio. Si vis p̄fect⁹ esse vade ⁊ vende omnia que
habes ⁊ da pauperib⁹ ⁊ veni ⁊ seq̄re me. Sext⁹ ḡdus est
omnia dare ⁊ seipsum relinq̄re ⁊ p̄terea laborare manibus
vt habeat vñ ēbuat nec̄itatem paciēti releuās eius mise
riam corporālē. In hunc statū attigit beatus Paulus qui
omnia reliq̄rat ⁊ tamē loco ⁊ tēpore laborabat manib⁹ ut
sibi ⁊ suis subueniret. Septim⁹ gradus ē omnia ⁊ seipsū
dare ⁊ spū ⁊ corpore laborare vt pascat p̄ximū pane spiri
tuali. Et iste ḡdus maior est p̄ dicto. quia vt dicit Greg⁹.
Maius est reficē animā semp̄ victurā q̄ v̄trem q̄nq; mo
ritur⁹. Octau⁹ grad⁹ est oīa ⁊ seipm̄ relinq̄re et de suba
sui corpis partem accipe et ad refectionē animarū p̄ximis
dare. Iste ḡdu fuit beatissima v̄go q̄ de purissimis carnib⁹

Gregorius

et sanguinibus suis viaticus nobis confectio panis scilicet viuū
 qui de celo descendit qui est vere vita quem qui gustauit
 ne mortem non gustabit in eternū hinc autē toti mūdo mē
 dico dedit beatissima vgo. *De qua dicit in euangelio. Mulier
 comiscuit tria sacra donec fermentaret totū. Tria sacra
 dicit corpus et anima fermentum ut dicit bernardus est fides
 virginis que deum humane nature coniunxit et homini re-
 fectionem fecit. Idem fere dicit augustinus de anima et spiritu
 siue ingrediat siue egrediat pascua inueniet intus ut in
 diuinitate exterioris foris in carne saluatoris. Non gradus est
 omnia dare et corpus et animam propriam et diuinitatem hinc
 unitam primo dare in cibum anime sub specie tamen alie-
 na. Et hic fuit opus misericordie et summum paupertatis do-
 mini nostri ihesu christi in via. Decimus gradus est seipsum da-
 re totum corpus et animam et diuinitatem sub specie propria in
 cibum corporis et anime simul et semper in eterna beatitu-
 dine de quo lucas. Beatus qui manducat panem in regno ce-
 lozum. Ex his patet quod beatissima vgo spiritus paupertatem
 quantum ad rerum abiectiōem habuit excellentiorem omni ho-
 mine propter dominum ihesum christum. Item in carentia necessario-
 rum non est virtus vel beatitudo. unde glossa dicit quod non ne-
 cessitas sed fides et deuotio paupertatis beatos facit. penes
 ergo intentionem carentie vel maiorem necessitatis defectum
 non contingit ponere inproporcionabilem et excellentiorem
 ergo non attendit perfectio paupertatis penes approximationem
 ad summum defectum sed penes voluntatem et deuotionem et
 persone dignitatem. Si enim eque parum habeat miles et
 rusticus pauperior est miles quam rusticus pro modo quod rustico
 diuicie principii paupertas. Et sic ascendendo quanto quis dig-
 nior si sit in eodem defectu tanto erit inferioribus pauperior
 ergo cum beatissima vgo precellat omnes in dignitate et equa-
 lem habuit alijs defectum excellit omnes in paupertate im-
 proporcionabiliter.*

¶ Capi. ex.

Consequenter quod de mititate et mansuetudine. Ad
autem excellentior fuit in beatissima virgine videtur per cantum.
ecclesie Virgo singularis inter omnes mitis et. Item
beati mitis glossa mitis sunt qui malis moribus dominantur.
Sed beatissima virgo malis moribus perfectissime dominabatur quia
eius dominium fuit sine pugna omnium autem aliorum cum pugna.
ergo habuit mititatem cum excellentia Item glossa. Mansuetudo
non irritat nec irritatur non nocet vel nocere cogitat. De
autem omnia fuerunt in beatissima cum inproporcionabili excellentia
quia nullum irritat et omnes placare distat in inproporcionabili
distancia Similiter nulli nocere et omnibus prodesse in summo habet
autem omnia in summo fuerunt in glossa virgine ergo habuit miti-
tatem sine proportione super omnes alios Item glossa. Mitis
est quem non rancor vel ira afficit sed omnia equanimiter susti-
net huiusmodi virtutis se magis fecit dominus quod non fecisset nisi via
summe perfectionis ista virtus esset. Sed glossa virgo a rancore
vel ira omnibus aliis inproporcionabiliter fuit immunior et ma-
gisterij domini capatior et obediencior et in via perfectionis
altior ergo omnibus aliis fuit mansuetior inproporcionabili-
ter Item sicut premium ad premium ita meritum ad meritum. Sed
possessionem terre viventium quod est premium mansuetudinis habuit
glossa virgo omnibus aliis excellentius ergo et beatitudinem man-
suetudinis habuit aliis excellentius Item ymnus nos culpas
solutos mitis fac et castos. Sed beatissima virgo omni viatore
magis soluta fuit a culpis ergo magis mitis fuit. Contra-
rium autem videtur probare Ad legitur de moyses Erat autem moyses
mitissimus super omnes homines qui morabantur in terra ergo mi-
tior quam beatissima virgo hoc ait deus. Cap. cxi.

Dicitur hinc quod de beatitudine lucet. Et probatur simile
quod fuit excellentius in beatissima virgine. Quia eius
causa nobilior et effectus. Sed omnes alios viatores
instigabat peccatum ad flendum summas autem virgine sola caritas
est si motum inproporcionabiliter fuit super motum et motus
super motum Item iero. Seruitia quod totum debita tantum magis

grata. Sed luctus gloriose virginis nullomodo fuit debito necessitatis sed tamen modo caritatis. omnium autem aliorum debito debito necessitatis ergo eius luctus fuit inproporcionabilis. Item eius consolatio est aliis inproporcionabilis ergo et luctus eius quia sicut primum ad premium recte. Juxta hoc queritur utrum gloriosa virgo luxerit pro incolatu miserie et pro dilacione pacis. Et videtur quod sic quia hoc videtur ad caritatis perfectionem primam cupere dissolui et esse cum christo unde videtur perfectorum infelix ego homo quis me liberabit de corpore mortis huius. Sed contra anima in statu innocentie nollet separari a corpore iuxta illud nolumus expoliari sed supuestiri. Item in statu glorie anima nollet separari a corpore. Ad autem videtur anima velle separari a corpore hoc fit ideo quia spiritus concupiscit aduersus carnem et econverso ergo cum beatissima virgo non habuit huiusmodi pugnam vel iobedientiam videtur quod non luxerit pro incolatu miserie. Cap. cxij.

Consequenter queritur de beatitudine esurie et sitis iustitie. Et videtur quod simile fuit in ea excellentius. Esurire et sitire proprium est viatorum. Saturatum esse proprium comprehensorum. sed in esurire et saturatum esse medium est comedere. Sed cum nihil sit vacuum cum extant extrema extat et medium. sed medium premet ad statum medium. Ille autem status est beatissime virginis ergo habet istam beatitudinem citra reprehensibiles et supra viatores. Item eius consolatio est inproporcionabilis aliis recte. Item iustitia in beatissima virgine fuit inproporcionabilis ergo et eius esuries. Capitulum. cxij.

Dist hinc queritur de beatitudine misericordie. Et videtur simili modo ut dictum est quod fuerit in beatissima virgine hac ratione. Beatissima virgo secundum vniuersalem usum ecclesie appellatur et est mater misericordie quod non conuenit persone alicuius alie creature. Dicunt autem aliqui et viri misericordie id est viri humiles misericordia et sic habent omnes alii ad operationem ad misericordiam per modum participationis et per modum accidentalem. Ipsa vero habet comparationem ad misericordiam per modum originis essentialis qui per modum mater. Conuenientia autem essentialis inproporcionabiliter

non capio salubri

excellit modum inherētie per modū accidētis ergo btissima
vgo impportōnabilē excellit in misericōdia vnūlos. Item
dicit etiā scdm vsū ecclie regia misericōdie. Et ostat qd nō
secundū eandē rōem qua mater mie. **A**lia est enī ratio ma-
tris et alia regie ergo ppter aliā rationē dicit reginā miseri-
cordie q̄ illā qua dicit matē mie. Et videt qd regina misericōdie
dicat. ideo quia ab ipa fuit origo regni mie et ab ipa est
ptās p̄ma mie et ḡtie. **C**ū em sit regnū glie qd est regnū
iusticie i quo vnusq̄sq̄ recipit p̄ut hic gessit i corpe ciu?
p̄ma ptās est a rege glie et a rege iusticie id est a sancta
trinitate. **E**st et regnū glie qd ē regnū mie vbi non dum
recipit s̄m merita. sed adhuc regnat inia p̄tā dimitte di-
penas diluēdo. bona multiplicādo mala differēdo huiōi aut
regni et origo et ptās p̄ma est a beatissima v̄gine per quā sus-
cepim⁹ deus miam tuā a medio tēpli tui ih̄m x̄pm p̄ quē
omēs iusticia et veritas facta ē qui p̄o modo regnat super
omēs quos p̄o sanguie redemit et passione et morte rege-
nerauit et sibi cōfigurauit donec in fine opletis oibus tra-
diderit regnū deo et patri patz ergo qd omēs alij serui mie
sunt. glosa vero vgo regia mie. **S**ed impportōnabilē
maius est eē reginaz mie q̄ esse seruū mie. ergo glosa vgo
impportōnabilē excellenti⁹ se habz ad miam q̄ alij. **I**te
beati misericordes. **G**lo. **M**ia est dare et dimitte. **S**z bea-
tissima vgo impportōnabilē dedit et dimisit omib⁹ via-
torib⁹ sup omēs creaturas ergo hūit btitudiez mie super
omnes. **I**te **A**mbro. **M**isericōdia est nullū relinq̄re in miseria
et nullū miserz. **F**acē hoc in sūmo fuit in btissima v̄gine ergo
habuit in sūmo btitudinē mie. **I**te **B**ernh. **M**ia non solū
in eleōsim⁹ consistit. s̄ in omi p̄tō corrigēdo s̄ autē in sūmo
fuit i btissima v̄gine resp̄cū omis cature ergo hūit super
omēs btitudiez mie. **I**te mia reddit a ei impportōnabilē
se habet ad omēs miam q̄ est p̄miū ergo et btitudo mie
erit impportōnabilē ei ad omnē miaz que ē meritū. **I**te
quicqd est causa cause ē causa causati btissima vgo ē causa

filij filius ē causa totius boni et omnis misericordie ergo et
 mater erit causa totius mie hoc autē non ouenit alij cature
 Itē q̄ ex p̄p̄e et p̄ncipalē habēt duas naturas incōfusas
 eque p̄p̄ie habet duarū naturarū p̄p̄etates. Ihs xp̄s e q̄
 p̄p̄ie duas naturas hēt ergo eque p̄p̄ie p̄p̄etates habet
 duarū naturarū vñ iste sunt eque p̄p̄ie xp̄s ē de? xp̄s ē
 homo ergo et hęc xp̄s nat? est a deo xp̄s natus ē ab hōie
 ergo etiā et hęc xp̄s est a deo xp̄s est ab hōie Sed xp̄s
 omēs opatōes atēbiuit patri a quo ip̄e est ergo et matri de
 qua ip̄e est attribuētur opatōes eius que oueniūt ei rōne
 huāne nature sicut et p̄ri opatōes q̄ oueniūt ei rōne dīne
 nature. Sed in huāna natura xp̄s exhibuit nob̄ effectū
 sūme misericordie scz in passiōe ergo glōse v̄gini attribuet̄ sū
 m? effect? mie q̄ etiā patet in mō loq̄ndi ecclie hodie mor
 tem quā femina intulit femina fugauit. Et itē quia mors
 intrauit p̄ femina apte redit et vita p̄ femina. Et illud mu
 lier que dānauit ip̄a saluauit. Qui e q̄d ergo nobis filius
 exhibuit misericordie totū hoc nobis p̄p̄ie mat̄ otulit q̄ filiū
 genuit in quo nobis omnia donauit. Ex his patet q̄ beissi
 ma v̄go excellit in mia omēs caturā. **Cap. ciiij.**

Quod h̄ q̄rit̄ de mūdicia cordis Et p̄bat̄ q̄ h̄ fuit
 sūmō i p̄dictis i beissā v̄gine p̄ illud q̄ dicit Aug?
 Ad ea puritate nitēbat q̄ sub deo ne q̄t maior itelli
 gi Itē caritas ē de bono corde et scia pura et fide rō ficta
 sed in beissā v̄gine fuit sūma caritas ergo sūma puritas
 Itē actiū fide purificās corda Sed beissā v̄go habuit
 fide p̄fectissimā ergo cordis puritatē. Itē s̄m dyoni. Tres
 sunt ierarchie act? purgare. illuminare. et perficē. et sicut
 ad se ordīnati ita q̄ magis purgat? ē magis illuminat? et
 magis p̄fect? Sed beissā v̄go fuit i sūmo p̄fecta ergo
 in summo purgata et illūata. Itē visio dei est p̄miū hui?
 mūditiē improporcionabilē maior ē visio eius oīm aliorū
 ergo mūditiā ei? maior ē oīm aliorū. Itē beati mūdo corde
Glo. Mūdi corde sunt quos scia non arguit peccatorū.

Item mundū eorū hēt qui sibi nichil osciū est. Nec autē in
beatissima virgine fuerūt in sūmo ergo hūit mūdiciā cordis
in sūmo.

Capitulum. cxv.

Post hoc querit de pace. Et quia ipsa simili fuit in beatissima
virgine probat hoc modo. **Beati pacifici. Glo. paci-**
fici sūt qui omnes motus animi tōm subitiūt. quia his
nichil repugnat quod siles patri suo sūt quod est sūma quies hoc
autē totū est in beatissima virgine in sūmo ergo ē pacifica in sū-
mo. **Itē alia glo. Ibidē. Dū** lex carnis repugnat legi mē-
tis ratio modo alteri sicut nec nobis possumus esse pacifici ergo
super omnes improportionaliter pacifica extitit in qua caro ad-
uersus spūm nō rebellauit. **Itē** sicut p̄mū ad p̄mū rē. **Sicut**
alijs pacificis dat ad p̄mū quod filij dei sūt per adopcōem. **Be-**
atissime virgini datū est quod sit mater dei per naturā hoc autē im-
portionaliter plus est quod esse filiū per adopcōem ergo p̄-
mū beatissime virginis improportionaliter ē super p̄mū aliorum
ergo et meritū super meritū hoc autē est pacificatio ergo bea-
tissima virgo in hac beatitudine excellit omnes. **Itē** beatissima
virgo fuit mediū vniūsalē et causa pacis. utilis ei fuit me-
diatrix et reconciliatrix. Omnes enī fuerūt reconciliandi per ip-
sam ergo excellit in pacificatione omnes viatores.

Capitulum. cxvi.

Post hoc querit de persecutione quod licet haec beatitudo
fuerit in beatissima virgine. Et nō agit de quacūque per-
secutione. sicut de illa que ē martiriū cui debet aureola
conferri ergo vtriusque beatissima virgo habuit aureolam martiris
et videtur quod nō quia cessante causa cessat effectus. Cū ergo bea-
tissima virgo nō sustinuerit mortē quod per martiriū infertur non
habuit aureolam martiris. **Itē** aureola non debet voluntati sed
actui. **Hic** autē nō fuit actus martiris quod nec aureola ei. **Si**
dicatur quod hūit dolorem spūalem per martiriū sicut hūis aureola
est inferior aliorum martiris aureola quod habuerunt spūalem et
corpalem. **Si** autē dicitur quod meruit aureolam per passionem filij hoc
etiā nō videtur posse stare. Aureola ei martiris determinat pernes

conceda mō

T

Hoc autē est sustinētia p̄prie mortis. Plus enī op̄atit̄ aīa
 corpi sibi iūcto q̄ nō iūcto ergo nō ēit difficilimū fortitu-
 dimis ex cōpassiōe aliene passiōis ergo nō debet aureola ra-
 cōne cōpassiōis. Ex his itaqz videt̄ q̄ nō hūit aureolā mar-
 tiz. Cōtē supiores ordines hūit p̄prietates inferiorū cū ex-
 cellētia. S; btissima v̄go oim ordinū est sup̄ma ergo hēbit
 aureolā martiz quā hūit inferiores. Itē Dam. Nec a nllō
 illustriū vincit̄. S; vinceret̄ in aliquo si non hēret aureolaz
 martiz q̄ habz aureolā martiz. S; ip̄a btissimā eaz q̄ semp
 martir donacōnū digna facta dolores quos effugit paries
 hos in xpi passiōe sustinuit a m̄nali passiōe viscerū lacerā-
 cōne tolerās et quē deū cognouit p̄ gnacōem hūc ut male-
 ficū m̄fectū vidēs ceu gladio cogitacōibus lacerabatur.
 Et hoc est tuā ip̄ius aīam p̄transibit gladiū. Ex hac aucto-
 ritate patz multiplicē q̄ btissima virgo gr̄am hūit martirij
 et aureolā martiz. Itē dationi aīe debet aureola martirum.
 S; btissima v̄go dedit p̄ciosissimā et dilectissimā aīaz ergo
 hēbit p̄ciosissimā aureolā. Media p̄t̄ q̄ enī btissima virgo
 dedit dilectam aīam est manifestū. Ipsa in infinitū plus
 dilexit aīam idest vitā filij sui q̄ bt̄us Petrus vitā et aīaz
 suūpl̄. Itē q̄ p̄ciosissimā aīam dedit p̄t̄. qz datio hūi
 anime fuit p̄t̄iū totiū mūdi et redimibilis creature. Et
 sic btissima v̄go dedit aīam in infinitū plus dilectam et p̄tio-
 sā q̄ aliqs scōz ergo hēbit in infinitū p̄fectiorē aureolaz q̄
 aliqs scōz. Itē alij martires tū dederūt aīaz et corp̄ btis-
 simā autē v̄go obtulit ad crucē aīam corpus ad dimitatē q̄
 ip̄oporecōnabilē pl̄ dedit in merito q̄ ip̄oporecōnabiliter
 pl̄ accepit in p̄mio. Itē aliq̄ debitorēs mortis ex̄ntes nō
 dederūt vitā gēiūte scz q̄si donū s; reddiderūt ex debito q̄si eē
 sū btissimā autē v̄go illū dedit q̄ solū inē mortuos liber fuit et
 nō necitate s; sola caritate mortē sustinuit. Itē ois dolor ex
 amore. Ad eī cū amore possidet̄ cū dolore amittit̄ q̄ vbi im-
 p̄porecōnabil̄ amor ibi ip̄oporecōnabil̄ dolor. s; dolor q̄ do-
 lebant sancti in passiōe causat̄ ex natura et amore naturali

Itē pphete sūt doctores ergo pphete sūt doctores s; bñssi
 ma vgo fuit pphetissa s; doctrix mior patz in ysa. accessi
 ad pphetissā **Ho.** vginē mariā. **Ad** autē mlieres pnt esse
 pphetisse. p3 actū. vij. filie erāt q̄ pphetabāt Itē alij oēs
 p̄dicatores p̄dicabant p verbū creatū bñssima aut virgo
 p̄dicabat p verbū in creatū ergo p̄dicabat excellenti? oī
 p̄dicatore ergo habz aureolā p̄dicatoz excellentē omēm
 aureolā p̄dicatoz. **Capitulum. cxviii.**

Quonsequē querit de aureola vginū Et videt q̄ n̄
 habuit aureolā vginū hac rōe aureola debet sed in
 p̄fectissimū et difficillimū otinentie In bñssiā aut
 virgie nō fuit difficillimū otinentie ergo nec pugna nec vi
 ctoria Itē ap? nemo coronabit nisi q̄ legitime certauerit.
Bñssima autē virgo nō certauit certamē virginū ergo nō
 habz aureolā virginū Itē phus dicit q̄ otinēs est q̄ pati
 tur et nō dedit Inseñibilis q̄ nec patit nec dedit **B**ea
 tissima virgo non patiebat ergo nō fuit otinens ergo nō
 habz aureolā otinentie siue vginū. **C**ontra bñssiā vir
 go s; virgo vginū et huiōi loquēdi mod? dicit vel noiat
 excellētia vel origo **E**xcellētia ut rosa flos floz idest dig
 nissim? in flores. **O**riego ut maria. iacobi idest mat̄ iacobi
Si ergo dicit **M**aria vgo virginū idest excellētissima inē
 virgines ergo qui ead debet alijs vginib; debet ei excellē
 tius **S**i aut dicit virgo vginū p originē ut sit sensus vir
 go mater vginū tūc ipsa ē mater virginū in vginitate et sic
 erit mat̄ vginū. **A**lie aut sūt nurrices vginū ergo
 go bñssima vgo improportionabilē et sēcialius se habz ad
 vginū q̄ alie vginū ergo improportionabilē p̄fecti?
 habebit aureolā sup alias vginū Itē bñssima vgo est regi
 na vginū et hoc sibi soli ouenit. **I**psa enī sola a maledco le
 gis q̄si a seruitute carceris et captiuitatis vginū libe
 rabit et eam liberam et gloriosam reddidit et sic omnes
 virgines inquantū virgines a seruitute legis liberauit et
 sue hūituti mācipauit et sic effecta est regina virginū.

Omnes enim alie ancille sunt et pedissequae. Sed improportio-
nabilis est corona ancille et regine ergo improportionaliter et
perfectior habet aureolam super aureolas virginum. Item beatissima
virgo habet virginis in summo ut patebit infra ergo habet au-
reolam virginis in summo. **Capi. cix.**

Questio hec querit quomodo fuerit fructus in beatissima vir-
gine que distinguuntur secundum statum continentie. xxx. .lx.
centesim. Et videtur quod illos non potuerit habere excelle-
ntius. quia tricesim. non excellit tricesimum nec sexagesim. sex-
agesimum nec centesim. centesimum. **Rationes.**

Ad hec solutes dicimus quod iste beatitudines determinat
tur secundum actus perfectissimos vite et secundum statum vite et propter
hoc euacuabuntur in patria ubi non est paupertas nec lu-
ctus nec esuries etc. Item procedimus quod beatissima virgo habu-
erit omnes istas secundum quod probatum est sex excellentiis omni viatore de-
betes omnia que opposita sunt de paupertate et de mititate. Ad autem
obicitur de moysen quod erat mitissimus intelligendum in genera-
tione sua vel respectu precedentium vel contemporaneorum suorum.
vel quod beatissima virgo non cadit in numerum cum aliis quia
non est una de omnibus. sed est super omnes. Concedimus
etiam quod beatissima virgo habuit omnes aureolas et omnia dona gra-
tuita omnium aliorum sanctorum. De aureola martiris. **Sancti. Loge ea pl.**
quod martirem censemus in qua passionis sensum compassionis sepa-
ruit effectus. Item de omnibus aureolis. **Sancti. super illud. In**
plenitudine sanctorum detestatio mea. merito in plenitudine sanctorum
detestatio eius erat cui nec puritas angelorum nec fides defuit
patriarcharum nec spes prophetarum nec apostolorum zelus nec ostentatio
martiris nec sobrietas sanctorum confessorum nec castitas virginum nec
conuictio fecunditas. Ex hac auctoritate patet quod beatissima vir-
go habuerit omnes proprietates gratuitas aliorum. **Rationes in con-**
trarium positas per contrarias rationes credimus sufficienter esse so-
lutas. Ad illud quod ultimo obicitur de fructibus dicimus quod il-
los habuit excellentius omnibus viatoribus duplici ratione. una
quia habuit eos omnes simul utpote virgo vidua coniugata.

Altera quoniam quodque excellentius habuit in .xxx. enim fructu
 qui datur coniugatis per denarium glorie eterne perfectio desi-
 gnatur per denarium tria bona coniugii scilicet fides spes et sacramen-
 tum per que coniugati tendunt ad vitam eternam illa autem tria habuit
 excellentius beata virgo ut probatum est super ergo habuit fructum
 .xxx. omnibus excellentius. Item in sexagesimo per denarium signifi-
 cat perfectio glorie eterne. In senario sex opera misericordie per que ten-
 dunt vidue ad vitam eternam. Illa autem opera misericordie fue-
 runt excellentius in beatissima virgine omni viatore ergo habuit
 fructum sexagesimum excellentius vniuersis. Centesimus vero
 fructus seu numerus qui constat ex denario in se ducto vitam
 signat in terris angelicam per quam tendit ad societatem angelo-
 rum in celis vitam vero angelicam habuit beatissima virgo excel-
 lenti omnibus in terris ergo beatissima virgo habuit fructum
 centesimum excellentius vniuersis. Et sic patet qualiter beatis-
 sima virgo omnes beatitudines et omnes aureolas et huiusmodi
 fructus omnes habuit in summo.

Capitulum .cxxx.

Dist hec querit de fructibus quos ponit apostolus
 ad Galatas .v. fructus autem spiritus sunt Gaudium cari-
 tas etc. qualiter fuerint in beatissima virgine. Et vi-
 detur quod excellentius omni viatore. Et hac ratione Gratia et pec-
 catum opponuntur. Coniunctio et diuisio similiter opponuntur.
 A peccato est diuisio ergo a gratia est coniunctio. Sed in
 beatissima virgine fuit improportionalis gratia ergo im-
 proportionalis coniunctio. Sed ad coniunctionem eius de o se-
 quitur relectio siue fructus ut patet in fructu preterite que se-
 quitur ad summas diuinitates. Sed in beatissima virgine fuit summa et
 improportionalis diuinitas vie improportionalis relectio er-
 go habuit omnes fructus in summo. Item ysa. Dicite iusto quoniam
 fructum adiuuentionum suarum comedet. Et psalmus. Labores manuum
 tuarum etc. ergo in operibus bonis est relectio in beatissima autem vir-
 gine fuerunt opera improportionaliter bona alijs ergo et relectio im-
 portionaliter. Item psalmus. In custodiendis illis retribuam multa

Sed beatissima virgo improportionabiliter alijs custodiuit
ergo in ipsis improportionabiliter retributionem habuit. **Itē**
Secura mens quasi iuge diuini. Sed beatissima virgo alijs
improportionabiliter secura fuit ergo alijs improportionabi-
liter diuinauit. **Itē ysa.** Si autem a sabbato pedem tuum facere
volueris tuam in die sancto meo et uocaberis sabbatum delica-
tum et sanctum domini gloriosum etc. usque sustollam te super altitudi-
nem terre et cibabo te hereditate patris tui iacob. omnia
que hic promittuntur ad istam cibationem fuerunt in beatissima
virgine in summo ergo cibatio in summo.

Capitulum. cxxi.

Questio de fructu qui est caritas spiritualiter
et probatur quod in beatissima virgine fuit in summo hoc
modo glosa super illud Caritas est que de terra ad
celum leuat. Et sic duo innuuntur que pertinent ad hunc fru-
ctum. A terrenis separatio et ad celum eleuatio utrumque isto-
rum fuit in beatissima virgine in summo ergo et fructum cari-
tatis habuit in summo. **Ad** autem improportionabiliter alijs
a terrenis fuit separata patet per hoc quod nec puluis uenia-
lis peccati pedibus eius adhesit quod omnibus alijs viatori-
bus inuitabile fuit. **Ad** ad celum maxime eleuata fuit sic pro-
batur habetur in euangelio **Math.** ubi est thesaurus tuus
ibi est et cor tuum ergo thesaurus trahit ad se sed beatissima vir-
go habuit improportionabilem thesaurum in regno celorum quod impo-
portionabiliter eleuabat in celum. **Itē** eleuatiuum eleuans est gratia
Sed in beatissima uirgine fuit improportionabilis gratia ergo etc.
Itē ps. fuit tres questiones una Domine quis ascendet in montem
sanctum tuum. alia Aut quis stabit in loco sancto eius. tertia Quis hi-
tabit etc. quod difficile et perfectum est ascendere. difficilius et perfectius
us stare. difficilimum et perfectissimum est habitare et quiescere. Sed
ad statum apostolorum qui maiores fuerunt de ecclesia pertinet ascendere
sed non habitare ymo descendere. **vn aug.** Ascendebat et descen-
debat gen. vn ap. rapiebat usque ad tertium celum et mox de-
scendit ad disponendum cubilia infirmorum. unde ipse dicit.

Sine mente excedim? deo siue sobrii? rē. ergo ad pfectio-
 rem statū q̄ aplōz fuerit p̄inz ascendē r̄ quiescē. sed sup
 statū aplōz nō fuit stat? emmētior q̄ stat? btissime vir-
 ginis ergo ad statū btissime v̄ginis p̄inet ascendē habita-
 re et quiescē. Itē p̄s occupiscit et deficit rē. inē acria dñi
 tenere r̄ inē acria dñi occupiscē r̄ deficere medū est acria
 dñi occupiscere r̄ nō deficē. Primū p̄inet ad statū comp-
 hensoz. Secundū ad statū viatoz ergo medū ad statū
 medū. Hoc autē est status btissime v̄ginis ergo acria dñi
 btissima virgo cōcupiuit r̄ nō defecit ergo ibi requieuit.
 Item ysa. Et requiescit super eum spūs domini rē. Verū
 Nimirum et super eam ergo et super eam requieuit spiri-
 tus sapientie. Sed requies est p̄iuatō motus. Sed au-
 gmentū et diminutio sunt motus ergo si habuit sp̄itū
 sanctum fuit sine motu ergo sine augmento ergo in summo
 ergo fructum caritatis habuit in summo. Itē meozup-
 tio facit proximū deo. Sed in btissima virgine fuit im-
 proportōnabilis incorruptio ergo improportōnabilis p̄xi-
 mitas deo. Item Qui se exaleat humiliabitur rē. btissi-
 ma autem virgo fuit in summo humiliata ergo in summo ele-
 uata. Cum ergo caritatis fruct? sit eleuatō in celū. Ma-
 nifestū est ex his q̄ btissima virgo habuit caritatis fru-
 ctum in summo.

Capitulum. cxxij.

Quest h̄c queritur de secundo fructu qui est Gaudi-
 um de quo ibidem **G**losa. Gaudū est puritas
 conscientie et eleuatio animi in his que digna sūt
 exultantis. Sed h̄c tria puritas cōscientie ut patuit su-
 pra et eleuatio animi ut p̄batum est in proximo et digni-
 tas donozum sp̄itualium fuerunt in btissima virgine in
 summo ergo habuit fructum gaudij in summo. Item psal-
 mista. viderunt termini terre salutare dñi nostri. **G**lo. q̄ vi-
 sio saluacionis est causa iubilacionis. Sed visione ista bea-
 tissima virgo in summo vidit ergo in summo iubilauit.

Item annuncio vobis gaudium magnum quod natus est saluator
improporzionabiliter autem maior est nasci saluatore de se quam na
sci sibi ergo improporzionabiliter omnibus gaudia fuit. Item im
proporzionabiliter maior est saluatorem sibi nasci filium quam sibi
nasci deum. Si enim beata gens est cuius est dominus deus eius ipro
porzionabiliter beatorum est cuius dominus filius eius. Sed beatissime
virgini nascebat filius alijs omnibus dominus ergo improporz
cionabilem causam alijs gaudendi habuit ergo in summo gaudia
fuit. Item si diligeretis me gauderetis vtrique hec est imedia
ta et per se dilectio enim est immediata causa gaudij. Sed beatis
sima virgo habuit dilectionem in summo ergo et gaudium in summo
Item Gaudete et exultate quoniam noia vestra scripta sunt in ce
lis hoc est gaudium de predestinatione eterna et de presentia iusticia
Sed beatissima virgo habuit presentem iusticiam in summo ergo et gau
dium in summo. Item aliquis predestinatur ut sit seruus dei et filius
per adoptionem aliquis ut filius dei sit per deum ut christus homo.
Aliquis ut sit mater dei per naturam. Sed improporzionabiliter
maior est esse matrem dei per naturam quam esse filium per adoptionem
ergo beatissima virgo causam gaudij habuit in summo. Item
apostolus habentes super omnia caritatem que est vinculum perfe
ctionis et pax dei exultet in cordibus vestris. **Glosa.** Caritas
que est causa exultationis sed beatissima virgo habuit carita
tem in summo ergo exultauit in summo. Item regnum dei inter vos
est pax iusticia et gaudium in spiritu sancto. Beatissima vir
go improporzionabiliter plus alijs habuit in corde de reg
no dei ergo improporzionabiliter plus de gaudio in spiri
tu sancto. Item misericordia et veritas precefa tua bea
tus populus qui scit iubilacionem. Precessio misericordie
est causa iubilacionis sed in beatissima virgine precessit mi
sericordia in summo ergo sciuit iubilacionem in summo. Item
Thobias. quale gaudium michi est qui in tenebris sedeo
et lumen celi nouo video ergo attractio sensus et in luce esse
et lumen celi videre est causa leticie. hoc autem in beatissi
ma virgine fuit in summo ergo habuit gaudium in summo.

Itē beatissima virgo fuit omnibus viatoribus et apprehensoribus
 causa gaudij et leticie. **Vnde** Sara in figura eius dicit.
Risū michi fecit dñs et oēs qui audierit corrident michi
 quasi dicerent gaudiū principalit̄ ptinet ad me. alijs aut̄ ex cō
 sequenti et p̄ me. vnde iudith. xiiii. **Tu** glia isrl. tu leticia
 isrl m. tu honorificētia ppli tui. **Itē** ysa. dicit **Letabunt̄**
 corā te sicut q̄ letant̄ in messe sic exultāt et **Vic** tangunt̄
 due cause gaudij. messoz de fructu et victoz de spolijs.
 si ergo est gaudiū messoz de fructu et victoz de spolijs
 si beatissima virgo hūit fructū in summo ergo gaudiū in su
 mo. **Itē** beatissima virgo hūit victoriā et spolia in summo q̄ ex
 faucibus leuiathan mundū quasi spoliū eripuit ergo gau
 dij fructū in summo hūit.

Capitulum. cxxiii.

Quod hęc querit̄ de fructu q̄ est pax. **Ad** fuerit in
 summo in beatissima virgine pbat̄ hoc modo **Luca. ij.** **Glo**
 ria in excelsis deo et in terra pax hominibus et **Beatissima**
 virgo improportionalit̄ omnibus hūit bonā voluntatē ergo
 improportionalit̄ bonā pacē. **Itē** pax mea do vobis pa
 cē relinquo vobis. hęc ē duplex pax et̄nitatis scz et pecto
 ris. pectoris pax est q̄es a peccatis. illaz aut̄ hūit beatissima
 virgo in summo. **In** alijs aut̄ q̄es a peccatis ē cessatio peccadi
 ergo beatissima vgo hūit pacē pectoris vie et pacē et̄nitas
 tis improportionali certitudie ergo habuit fructū pacis
 improportionalit̄ omni viatore. **Itē** ysa. **Opus** iusticie ē
 pax. si beatissima virgo iusticiā habuit in summo ergo pacē
 in summo. **Item** psalmista **In** pace factus est locus eius
 sed in beatissima virgine fuit locus improportionalit̄
 domini ergo improportionalit̄ pax. **Item** mundus ei
 pacem turbare non potuit. quia pauperrima spiritu fuit.
Item dyabolus pacem eius turbare non potuit. quia hu
 milis in summo fuit. **Sed** caro eam turbare non potuit.
 quia fomes in ea extinctus fuit. **Et** sic patet quomodo be
 atissima virgo fructum pacis in summo habuit.

Capitulum. cxxiii.

Itē ysa. dicit

32

Quod hęc querit de paciētia. psalmista. scđm multitudine dolor meorū solatōnes tue letificauerūt meā aīaz. **S**z beatissimā vgo hūit dolorē passiōis p? filiū suū in sūmo ergo fructū paciētie hūit in sūmo. Item sicut se hęc passio ad passionem ita solatō ad cōsolatōem xp̄us autē in passiōe sua sūmū dolorē habuit et sūmā solatōnē. **S**z passio beatissime vginis silima fuit illi passiōi ergo solatō solatōi. **Itē p̄. Date** sincerā his q̄ amaro sūt animo. **S**z beatissima virgo habuit amaritudinē passiōis in sūmo ergo et sincerā solatōnis in sūmo. **Itē Isa. Dabit** ei dñs coronā p̄ cinē. oleū gaudij p̄ luctū. palleū laudis p̄ merore. **S**z beatissima vgo habuit luctū et merore in sūmo ergo et gaudiū et solatōnes in sūmo. **Capitulum. cxxv.**

Quod hęc querit de longanimitate. **Glosa** q̄ longanimitas ē in expectatōe boni. **Judit.** sic bonū expectatū reficit. **S**z beatissima virgo improporcionabile gaudiū alijs expectauit q̄ fructū longanimitatis improporcionabilē habuit. **Itē** bonū expectatū nō reficit nisi aliquo mō certū sit h̄ri ergo vbi maior certitudo de habendo ibi maior refectio in expectatōe. **S**z beatissime vginis expectatio om̄ibz alijs improporcionabilē fructū habuit longanimitatis. **Itē** oīs alteri? viatoris expectatō est p̄ modum esuriētis. **Expectatō** autē beatissime vginis fuit p̄ modū comedētis. **S**z improporcionabilē magis delectat expectatō in comedēdo q̄ in esuriēdo. **Patet** ergo q̄ beatissima vgo fructū longanimitatis habuit improporcionabiliter viatoribus vniuersis. **Capitulum. cxxvi.**

Quod hęc querit de bonitate. **Glosa** dulcedo aī. **S**z scđm phm dulce ē qđ amaro impmixtū est. **Dulcius** qđ amaro impmixtius. **Dulcissimū** qđ amaro impmixtissimū. **S**z aī? beatissime vginis solū fuit oī amaritudie culpe impmixtissimū ergo ei? solius aī? fuit dulcissimū. **Itē** hęc dulcedo ē de bonis cogitatis et hitis. **S**z beatissima virgo bona nobilissima in se cognouit et hūit ergo

dulcissimi animi fuit. Item psalmista. Quā magna multitudine dulcedis tue dñe quā abscondisti timētibus te. h̄ beatissima virgo nobilissimū timorē et reuerentiā habuit in summo ergo dulcedinem habuit in summo. Itē iudicū legit q̄ vellus dulci rore impletū post hęc totā areā impleuit. p̄ vellus intelligit̄ beatissima virgo q̄ totū mundū dulcedie repleuit ergo plus oībus dulcedis habuit. Itē exodi in archa fuit vna cū māna. p̄ archā beatissima virgo. p̄ māna sūma dulcedo significat̄ ergo ip̄a in summo habz dulcedinē. Itē exo. xxiii. Spūs me⁹ sup mel dulcis. Sed p̄ mel intelligit̄ dūiter dulcissimū. iuxta illud. iudicū. Quid dulci⁹ melle ergo beatissima virgo habuit maiorē dulcedinē sup omēz dulcedinē. Itē q̄nto arbor altior tanto fruct⁹ dulcior s̄z fruct⁹ beatissime v̄ginis fuit dulcissim⁹. q̄z ip̄e solus altissim⁹. s̄z si fruct⁹ fuit dulcissim⁹ ergo et rami. juxta illud. iacobi Nunquid fons de eodē foramine emanat dulcē et amarā aquā. quasi diceret. q̄lis intus talis ⁊ ext̄. Cū ergo a beatissima v̄gine summa dulcedo p̄cesserit patz q̄ dulcissima fuit. Sic ergo patz q̄ dulcissima virgo bonitatē idest dulcedinē ai habuit in summo super omnes viatores.

Capitulum. cxxvii.

Post hęc querit̄ de mansuetudine. Est autē mansuetudo s̄m glosā tractabilitas. Tractabilis autē est qui habz bonos mores. boni autē mores sūt p̄ virtutes. Beatissima autē virgo habuit virtutes in summo ergo tractabilis fuit in summo. Itē iacobi Cū mansuetudie suscipite verbū ⁊c. Glosa Cum mansuetudie contra iram. Quū min⁹ habz de ira magis habet de mansuetudine. Beatissima autē virgo oīno caruit ira ergo habuit mansuetudinē in summo. Itē inter supbos semp iurgia sunt ergo supbia p̄ se ē causa iurgiorū ergo vbi plus ē de supbia plus ē de iurgiis et vbi plus ē de iurgiis min⁹ ibi de mansuetudie ergo p̄ oppositum vbi min⁹ de supbia minus ē de iurgiis et plus de mansuetudie. s̄z in beatissima v̄gine fuit hūilitas in summo

Post 13

ergo et mansuetudo. Item tractabilis dicitur qui est omnibus
conformis et conformabilis. Tractabilis ergo est qui est omnibus
omnibus. hoc autem potest esse duobus modis vel secundum genera linguarum
sicut Paulus qui factus est iudeis iudeus et vel secundum
singula genera et ille est simpliciter omnibus omnia et hoc fuit beatissima
virgo ergo beatissima virgo fuit tractabilis in summo. Unde
de beata. Quia ad mariam trepidat humana fragilitas. nichil
austerum in ea reperiet nichil terribile. tota suavis est et ita
omnibus omnia facta. omnibus misericordiam aperit ut de plenitudine
eius accipiant universi. Captivum redemptionem. infirmum
curacionem. tristis consolacionem. peccator veniam. iustum gratiam.
angelus leticiam. demum tota trinitas gloriam. persona filii humane
carnis substantiam. Item argui potest ex eo quod ecclesia interpretatur
eam diversis statibus et proprietatibus assimilando dicens.
Ego quasi vitis fructificavi etc. Item in me omnis gratia etc.
Item quasi cedrus exaltata sum in libano etc. Ex quibus omnibus
argui potest quod ipsa est omnibus conformabilis et omnibus con-
pabilis et ideo omnibus in summo tractabilis. Item Paulus omnia
omnibus secundum assimilacionem. Beatissima autem virgo secundum ve-
ritatem. Item Paulus. Dimisis omnibus et statibus se pro loco
et tempore conformavit secundum similitudinem et consensionem. Beatissi-
ma autem virgo simul et semel diversis temporibus et etiam oppositis
conformatis se secundum rem et veritatem rei. Similiter enim secundum rem
et martiribus et virginibus se conformavit et viduis hominibus et
angelis ergo fuit improportionabiliter tractabilis viatori-
bus universis. Sic ergo patet quod beatissima virgo habuit fructum
mansuetudinis in summo. Capi. cxxviii.

Est hec queritur de benignitate que est ut dicit glossa
largitas rerum. Quod autem illa fuit in beatissima virgine
in summo probatur hoc modo. Largitas rerum consistit in
dando. Sed beatissima virgo omnibus improportionabiliter dedit
ergo improportionabiliter plus omnibus larga fuit. Minor
partem hoc modo de deo patet dicit apostolus quod proprio filio suo non
recepit. quod non omnia nobis cum illo donavit. sed deus dedit nobis

filiū generādo ip̄m sc̄dm̄ d̄iūinā naturā ⁊ eius incarnatōez
 opando ergo ⁊ bt̄issima virgo dedit nobis filiū ip̄m gene
 rando sc̄dm̄ hūanam naturā ad ip̄ius incarnacōem carnez
 virgineā ministrādo ergo ⁊ ip̄a nobis filiū dedit et in ip̄so
 nobis eia deulit Itē bt̄issima virgo dedit om̄e dabile er
 go fuit magis larga oī viatore Media patz. om̄e dabile ē
 deus vel creatura. ip̄a autē dedit deū mūdo ⁊ mundū et oīa
 deo De p̄mo dicit in libro sapie Quomā oīm bonoz mat̄ ē
 De sc̄do vnerūt michi oīa bona p̄ter eū illa. Itē p̄s Be
 nigne fac tē Glo. filiū mittēdo ⁊ peccā dimittēdo Sed in
 ter om̄es creaturas bt̄issima virgo ad filij missionē ⁊ peccā
 dimissionē sola officiū ⁊ misterij exhibuit ergo impropoz
 cōnabilit̄ plus om̄ibz dedit ⁊ dimisit ergo impropoz cōna
 bilit̄ plus om̄ibz benigna fuit Itē ad Coz. Caritas paci
 ens ē benigna ē hęc sūt p̄ se ergo vbi maior caritas ibi ma
 ior benignitas S̄z bt̄issima virgo in sūmo hūit caritatē ergo
 ⁊ benignitatē Itē Luce. vii. Sicut ⁊ pater vester sup̄ in
 gratos et malos Glo. benignus qz dedit eis p̄atez filios
 dei fieri his qui credunt in noīe eius. Qui nō ex sangūibz
 ⁊c S̄z post deū bt̄issima virgo in sūmo suo mō dedit nobis
 filios dei fieri p̄ grām nos regenerādo ergo post deū nobis
 in sūmo benigna fuit Media patz. Deus enī dedit nobis
 p̄atez filios dei fieri p̄ grām nos regenerando Beatissima
 autē virgo dedit nobis p̄atē filios dei fieri regnatorē nr̄m
 gñando. vñ Luce. Maria pepit filiū suū p̄mogenitū idest
 vnū filiū sc̄dm̄ carnē genuit in quo nos oēs sc̄dm̄ spiritū
 in filios dei regnauit. Capitulū. cxxix.

Est hęc querit̄ de fide Dicit autē h̄ fides s̄m̄ glosā
 inuisibiliū certitudo tribz modis. prim⁹ est p̄ sci
 biliū pluralitatē ut si delectatō est in sciēdo q̄nto
 plura sciunt̄ tanto maior ē delectatō S̄z bt̄issima vgo pl⁹
 om̄ibz sciuit ergo pl⁹ om̄ibus sc̄dm̄ hūc modū delectatō
 nis hūit. Secūdus modus est p̄ nobilitatē et melioritatē
 scitoz ut si est delectatō in sciēdo nobilioza et melioza. sed

beatissima virgo sciuit improportionaliter nobiliores esse me-
liora ad sciendum alijs se3 deum trinitatem et suam beatitudinem
propterea ergo eius delectatio quam habuit in sciendo omnino aliorum dele-
ctationibus fuit improportionalis. Nichil enim est delecta-
bilius anime scire quam scire deum et scire se ab ipso nunquam separandum.
Tertius modus est per modum sciendi perfectior ut si delectat
aliquid scitum taliter scitum perfectius plus delectat. Sed beatissima
virgo improportionaliter perfectius sciuit ergo improportio-
naliter perfectior delectationem habuit in sciendo. Item mundi-
cia precedit visionem. visio certitudinem. certitudo delectatio-
nem. Sed beatissima virgo habuit improportionaliter mundiciam er-
go visionem ergo certitudinem ideo delectationem. Sic ergo pa-
tet qualiter beatissima virgo et plura sciuit et delectabiliora ad sci-
endum et perfectiori modo sciendi omnibus alijs. Et sic certitudi-
nem inuisibiliu habuit excellentius omnibus alijs. igitur fru-
ctum fidei habuit in summo. ¶ Capi. cxxx.

Questio hęc querit de modestia que ut dicit **Bo.** consistit
in dictis et in factis et in sermone. Sed hęc fuit in summo
in beatissima virgine ut probatum est superius ergo et refectionem
debat ei in summo. Sicut enim se habet cibis ad cibum ita de-
lectatio ad delectationem. Item sic se habet virtus ad virtutes
ita actio ad actionem et modus actionis ad modum. Sed beatissima
virgo habuit virtutes in summo ergo et actiones ideo et modum
Sed per modificationem consistit modestia ergo modestiam ha-
buit in summo ergo et fructum modestie. Item in virtutibus poli-
ticis Virtus est medietas duorum extremorum unde et in his
modus consistit circa medium. In virtutibus vero theologis tam-
to magis est virtutis esse quanto maior est eleuatio et extensio
ad consecutionem finis unde modus ibi attendit secundum maiorem ele-
uationem virtutis fides enim tanto magis est virtus quanto magis
eleuat potentiam ad credendum et sibi modo spes tanto perfectius habet
se in esse virtutis quanto magis eleuat potentiam ad sperandum.
Similiter in amore modus est per modum in statu vie eleuare
potentiam ad perfectissimum actum que potest esse in statu vie huius

aut eleuato fuit tñ in: beatissima uirgine ergo ipsa habuit mo-
 dum tñ in summo ergo ipsa habuit modestiam tñ in summo. **Itē** ra-
 conabile obsequium vñm. **Glo.** ne quod nimis neque minus hoc
 aut dicitur beatissime uirgini p̄fesse ergo sola habuit fructum mo-
 destie in summo. **Itē** in alijs viatoribus modestia ē cohibicio et
 restrictio appetituum inordinatorum a concupiscencia surgentium
 et fructus modestie ē refectio vel delectatio d̄ huiusmodi cohibicioe
 vel restrictioe vñ est quasi delectatio pugatorum post victoriam et
 sic delectatio p̄ modum p̄nie. Modestia autem beatissime uirginis
 nō est de restrictioe appetituum inordinatorum quā in ea esse nō
 possunt sed est subiectio carnis p̄fecta et sensualitatis ad sp̄m
 scdm tale et tam plenum dñum quod nō est possibile irascibile
 vel concupiscibile vel etiā rōnale excedere suum modum. **Et** fru-
 ctus modestie in ipsa nō est sup cohibicioe vel restrictioe vñ
 de est quasi delectatio pugatorum post victoriam et sic delectatio
 p̄ modum p̄nie. Modestia autem beatissime uirginis nō ē d̄ restri-
 ctioe appetituum inordinatorum quā in ea esse nō p̄nt. Sed est sub-
 iectio carnis p̄fecta et sensualitatis ad sp̄m scdm tale et tam
 plenum dñum quod nō est possibile irascibile vel concupiscibile
 vel etiā rōnale excedere suum modum. et fructus modestie in
 ipsa nō est sup cohibicioe vel restrictioe motuum inordinatorum
 quā in ea nō sūt. Sed in ea ē delectatio sup eo quod huiusmodi motus ei nō
 insūt nec inesse possunt. **Et** sic sua p̄fectio est p̄ modum inno-
 centie. Aliorum autem refectio fuit p̄ modum p̄nie. Sed status
 innocentie excedit statum p̄nie inproporcionabiliter in digni-
 tate ergo refectio p̄ modum innocentie refectioe. quia pena po-
 test demereri culpa p̄hemis erit. Sic ergo patet quod beatissima vir-
 go fructum modestie inproporcionabiliter excellentius habuit
 omni viatore.

Capitulum cxxxj.

Post hoc querit de continentia quae ut dicitur glo. est a li-
 citis abstinere. Et intelligit de licitis et placitis. quia
 est virtus abstinuisse a bonis placitis et intelligit h̄
 de placitis sub seculo. nō enim ē virtus abstinuisse a bonis pla-
 citis scdm intellectum. illa enim sūt simpliciter bona et secundum virtutem

appetēda. **A** boīs autē sensibilibz delēabili? est abstinēdū
Summe vero delectabile s̄m sensū est act? gñacōis ergo
ab hoc abstinē est maxime v̄tutis. hoc autē potest eē tribus
modis. s̄m abstinētiā p̄fectaz. vel s̄m p̄fectiorē vel sc̄dm
p̄fectissimā. **P**erfectā ut in diugatis. p̄fectiorē ut in vi
diuis p̄fectissimā ut in v̄ginibz et ibi est p̄fectior s̄m q̄ vir
ginitas p̄fectior ergo simplr in sūmo vbi v̄ginitas in sum
mo. hęc autē in btissima v̄gine fuit in sūmo ergo hūit fruc
tū otinētie in sūmo. **I**te virtus est circa arduū et difficile
S̄z otinētia s̄m abstinētiā act? gñacōis maxime ē ar
dua et difficil' nature corruptibilitate et p̄cipue circa p̄tez
que ē corrupta et infecta ergo vbi ē illa abstinētia in sum
mo ibi erit otinētia in sūmo. **I**te licitū est q̄ nulla lege p̄
hibet s̄ btissime v̄gini nō est lex posita. **U**nde ad Galat.
In enumeratis fructibz subiūgit **A** diuis huiōi nō ē lex
ergo ei oia licebant. **O**mibz autē alijs erat lex posita ergo
omnia erāt ei improportōnabiliē magis licita ergo impropor
tōnabiliē alijs fruct? eius erit otinētia. **I**te augmentat
virtutē otinētie abstinē a magno et digno sibi debito et li
cito ergo abstinere a magno et digno sibi debito et licito
erit otinētia in sūmo. **S̄z** honor et reuerētia q̄ debebat' ei
in q̄tū erat m̄r dei excellit omēz reuerentiā et omnē honozē
debitū creature ergo ip̄a hūit fructū otinētie in summo.
Sic ergo p̄tez qualit' btissima v̄go abstinuit a sūme licitis
a sūme placitis a sūme arduis a sūme debitis et a sūme di
gnis. **E**t sic fructū otinētie habuit omibz creaturis ex
cellentius.

¶ Capiculum. cxxij.

Ost hęc que rit' de Castitate que est ut dicit **Glo.**

Recē vti licitis **Q**d h̄ fuerit in btissimā v̄gine in sūmo
p̄bat' h̄ mō **T**riplex ē stat? an̄ gr̄az p̄t' gr̄az in gr̄a
in gl̄ia **I**n p̄mo statu fit opatō s̄m naturā in tercio fit opa
tio s̄m gl̄iam **S̄z** int' hęc duo extrema sez oia opari s̄m na
turā et oia opari s̄m gl̄iaz duo sūt media sez opari q̄nqz s̄m
naturā q̄nqz s̄m gr̄az duo sūt extrema et vnū mediū ergo

erit & s̄m sc̄z opari oia semp sup naturā et semp s̄m grām
 omia opari sc̄dm gliaz ouenit comp̄hēsozibz s̄m naturā cor
 ruptā vel incorruptā pctōzibz vel irzōnabilibus **O**perari
 q̄nqz s̄m naturā q̄nqz s̄m grām cōiter ouenit viatoribz er
 go oia opari sup naturā & semp s̄m grām vel nunq̄ sine grā
 ouenit statū medio int̄ comp̄hēsores & viatores. ille aut̄
 est stat⁹ btissime v̄ginis igit̄ illud opari ouenit btissime v̄
 gini & illud opari ē s̄me recte vti licito ḡ ei soli ouenit re
 cte vti licito ḡ ei ouenit castitas in sūmo **I**te omēs actōes
 būane sūt referibiles s̄m actū vie ḡ s̄me p̄fect⁹ sc̄dm sta
 tū vie omēs actōes refert h̄ autē fuit btissima v̄go ḡ ip̄a
 retulit omēs actōnes suas. **I**te ap⁹. **S**iuue māducetis si
 ue biberis oia in glām dei facite hoc autē est oia referre in
 glām dei et h̄mōi referre ē vti ḡ d̄tingit omibz recte vti.
Sz t̄m vti d̄sistat in referēdo **E**st ei vti sc̄dm Aug⁹. id qd̄
 in vsū venerit ad id q̄ est fruēdū vel qd̄ amat̄ obtinendū
 referre si t̄m amandū est sic d̄tingit referre differentē ita d̄
 tingit differentē vti **S**z viatores d̄tingit referre oia h̄tu
 aliter **S**olā btissimā v̄ginē d̄tingit referre etiā actualit̄ ḡ
 ouenit ei vti omibz improportōnabilit̄ **N**ō aut̄ nulli viato
 ri oueniat posse referre actualit̄ sic ptz **O**m̄ez aliū necē ē
 peccare vialit̄ aliq̄n h̄ quicūqz peccat vialiter nō refert il
 lū actū actualit̄ ergo quēcūqz necē est aliq̄n vialit̄ pecca
 re illū impossibile ē oia referre actualit̄ **S**z omēs viatores
 excepta btissima v̄gine necē ē aliq̄n peccare vialiter ergo
 nullū viatorē excepta btissima v̄gine possibile ē omia refer
 re actualit̄. itez inter habitū et statū mediū est act⁹ ḡ int̄
 statū fruēdi & habitū referēdi mediū est act⁹ referēdi
 ergo int̄ fruēdi deo et omibz in deo actualit̄ **P**rimū ptinet
 ad statū d̄prehēsoz **S**cdm ad statū viatorz ḡ mediū ad
 statū mediū. **H**ic autē ē stat⁹ btissime v̄ginis ergo oia opa
 sua in deū retulit actualit̄ & hoc ē recte vti licitis in sūmo
 ergo ip̄a fructū castitatis in sūmo **P**et̄ h̄ q̄ btissima v̄go
 omnes fruct⁹ spūs h̄uit in sūmo. **R**ñho.

10710

Hec autē deēdim⁹ omnia ⁊ credim⁹ esse vera sic ex
veris pbabilib⁹ p ordinē sūt pbata Ad expressio
rem tñ pdictorū intelligētā ⁊ ad videndū gratu
itorū pfectōis dīam quā in plenitudine grē btissime vir
gins omīphariā disputam⁹ esse comp̄hensā Nota q̄ gtu
itas pfectō potest opari ad duo ad id in quo ē ut in subie
cto vel ad id ad qd̄ est vel ad qd̄ ordīnat ut ad actū obie
ctū vel finē scdm̄ compacōem quē habz ad id in quo ē su
munt fruct⁹ Pfectō enī gtuūta delectat p̄riū subiectū et
reficit ipm ⁊ s̄m hoc appellant fruct⁹ Compatō autē ad
id ad qd̄ est vel ad qd̄ ordīnat potest eē duob⁹ modis. p̄t
enī esse illa compatō vel s̄m statū vel s̄m actū Si s̄m sta
tū sic sūt btitudines q̄ deēminat statū p̄fcm s̄m pfectioēz
gratuitā p modū vie et est deēminatō stat⁹ p effect⁹ cō
pletissios ⁊ excellētissios in via ut est omnia relinque sua ⁊
aliorū peccata deflere ⁊ aiām p̄ximo ponere et horū filia
Si autē illa fiat s̄m actū hoc p̄t esse adhuc duplī. p̄t ei
esse p̄fco gtuūta gtuū ad act⁹ p̄mos Primo in agē gtuū
to p̄ficiētes vel quo ad actus scdos. scdo ad cōsequētes
act⁹ ⁊ excellētes p̄ficiētes. si scdo mō sic sūt dona. si p̄mo
mō hoc p̄t esse duplī. qz p̄mo ista p̄fco in esse gtuūto po
test esse liberādo a malo ⁊ sanādo. vel ad bonū ordīnādo. p̄
mo mō sūt grē sacmētales. scdo mō vtutes. **Ca. xxxiiij.**

Afficientia oīm horū hec est ⁊ p̄mo sacramētorū.
Cum enī sacramētū sit medicīa vera lesionē a ma
lo Aut est sepatiuū mēbrozū indigētā s̄m se sigil
latim vel in corpe ecclēie Si s̄m q̄ in corpe sic diuidit̄ du
ob⁹ modis Aut enī ad multiplicacōem fidelīū carnalez ec
sic est m̄momiū Vel spūalē ⁊ sic ē ordo Si autē vera indi
gētā mēbrozū s̄m se illa q̄duplex erit Primo ē defect⁹
origīal̄ iusticie p origīalē culpā Scdo ex illo sequit̄ p̄ni
tas ad origīale p̄ctm̄ Ad quā scio sequit̄ actuale p̄ctm̄.
Post qd̄ q̄to sequit̄ infirmitas ad recidiuū Cont̄ p̄mum
defectū ordīnat̄ baptīsm⁹ Cont̄ s̄m afirmacio Cont̄ scio

penitētia. **C**onsequenter quartū sacramētū eukaristie. Post hęc est quēdā penalitas q̄ nō tollit oīno ut infirmitas ex pte cor-
poris. Et infirmitas vialis peccati ex pte aīe. **O**tra hęc ordia-
tur extrema unctio. **¶ Capitulū. cxxxiii.**

Sufficiētia virtutū sumit hoc mō virtutū quēdam
immediate sūt in deū quēdam mediate. Immedie
autē virtutes distinguunt h̄m delēabile triū viriū mo-
tiuaz. Fides respectu veritatis. spes respectu magitudis
caritas respectu bonitatis. Mediate vero sūt tres actus tri-
um viriū. Rōnabilis. irascibilis. concupiscibilis. q̄ sūt discernē
aggredi concupiscē. Penes discernē prudētia. Penes concu-
piscē tpatia. Penes aggredi fortitudo. Quarta vero sex iu-
sticia sumit h̄m ordinē ad alterū. **¶ Capitulū. cxxxv.**

Donoz multiplicatō sic ē. Aut ei donū actus ē in ma-
lū pene vel culpe. Aut eius actus in bonū. Si primo
mō sic erit donū timoris. Si autē fuerit in bonū aut
est ad bonū qd est ad finē. aut ē ad bonū consilij vel pcepti.
Si autē ē ad bonū pcepti a erit ut dirigēs aut ut exequēs.
Si ut dirigēs sic ē donū sciē. si ut exequēs sic ē donū pie-
tatis. Itē si ē bonū consilij. Aut erit ut dirigēs aut exequēs.
Si ut dirigēs sic ē donū consilij. si ut exequēs sic ē donū for-
titudinis. Si autē ē donū ut ē finis. Aut erit ut indirigēs aut
ut exequēs. si ut indirigēs sic erit donū intellēus. si ut ex-
equēs sic erit donū sapie. **¶ Capitulum. cxxxvi.**

Actus beatitudinū sumit hoc modo. Actus beati-
tudinū vie. aut est in bonū aut ē in malū pene vel
culpe. Malū autē pene aut est ex passione rei delēa-
bilis aut ex passione rei tristabilis. Tristabile vero ē aut ex
passiōe pnti inflicta aut ex pena originali extracta. Si fu-
erit ex passiōe rei delēabilis abdicatō ei⁹ ē beatitudo paup-
tatis. si ex passiōe inflicta in pnti sic ē miseria. si ex co-
passiōe originali extracta sic ē luctus. si autē fuerit in bonū.
aut in bonū increatū aut in bonū creatū. si autē fuerit in bo-
nū increatū. aut in bonū consilij a in bonū pcepti. si pcepti

sic esuriet iusticie. si dicitur sic misericordia. si autem fuerit in bonum creaturam aut quantum ad intellectum aut quantum ad affectum. Si quantum ad intellectum tunc est cordis munditia. si quantum ad affectum tunc pacificatio. Sufficiencia breuitudinum sic patet.

Capitulum. cxxxvii.

Perfectio in virtutibus. Aut est quantum ad actus interiores aut quantum ad actus exteriores. Si ad exteriores vel quantum ad gustum vel tactum vel quantum ad alios sensus. Si quantum ad gustum et tactum sic erit abstinentia a licitis et hec est continentia. vel recte utilitatis et hoc est castitas. Si autem quantum ad alios sensus hoc est modestia. Si autem quantum ad actus interiores. aut ille erit irascibilis vel concupiscibilis vel rationalis. si irascibilis. aut respectu eorum que sunt contra finem sic est patientia vel respectu finis sic est longanimitas. si autem est actus rationalis vel est quo ad deum vel quo ad seipsum vel quo ad proximum. si ad deum sic est finis. si ad seipsum sic est veritas que est dulcedo animi. si autem est ad proximum tunc est vel in bonum regendo motus concupiscibilis et sic est benignitas vel in bonum regendo motus irascibilis et sic est mansuetudo. si autem sit actus concupiscibilis. aut erit ad deum et sic est caritas. aut ad seipsum et sic est gaudium. aut ad proximum et sic est pax. Concedimus ergo quod iste perfectiones secundum omnes status et diuersitates excellentissime fuerunt in beatissima virgine.

Cap. cxxxviii.

No de gratiis gratificantiis qualiter fuerunt in beatissima virgine. videndum est de gratiis gratis datis. Et primo de his quas potest apud ad cor. xij. Alii quidem datur per spiritum.

Sermo sapientie.

Primo ergo queritur de sapientia quam habuit beatissima virgo in contemplatione eternorum. Et queritur primo utrum viderit angelos et spiritualia per species proprias et videtur quod sic. Ipsa ei videre potuit spiritum increatum per species proprias ergo et quolibet alium. **Item Grego.** Quid enim non videt qui vidente omnia videt. si ipsa vidit vidente omnia ergo vidit omnia. **Item philosophus** dicit quod intellectus cognoscit omnia propter seipsum cognoscendum.

Quicquid autem est secundum naturam cognoscitivum aliter cognoscet illud nisi impediat. Illa autem impedimenta secundum Augustinum in superioribus sunt fatasmata corporaliu[m] anime per amorem conglutinata quibus abstractis ipsa seipam videt sicut ab hijs anima beatissime virginis potuit seipam abstrahere. sicut potuit seipam videre per spiritum proprium. Item Augustinus in libro de spiritu et anima quod anima concupiscibilitate[m] rationabilitate[m] irascibilitate[m] habet ante[m] corpori infundat et intelligit quod non habet a corpore sed a sua natura in se. ergo anima in se est cognoscitiva. Et posito per impossibile quod non infundat corpori adhuc esset cognoscitiva si non esset coartata per aliam naturam ergo apta nata est cognoscere omnia sicut inordinatus esset quod aliquid cognoscitivum esset omnium aliorum et non sui ipsius ergo naturaliter anima est cognoscitiva sui ipsius et omnium aliorum. sicut cognoscet omnia et seipam nisi impediat hoc autem est impedimentum quod dicitur est superius. sicut in anima beatissime virginis hoc fuit sublatum. sicut vidit seipam et omnes angelos et omnia creata. unde Augustinus de anima et spiritu. Animus corporis dominator rector hincator videt se per se ipsum seipam per semetipsum videt non querit auxiliu[m] corporaliu[m] oculorum immo vero ab omnibus corporalibus se sicut tanquam impedientibus et per strepentes abstrahit se ad se ut videat se in se et noverit se a se et cum vult deus cognoscere elevat se. Item philosophus quod omnino et penitus difficilior est aliqua[m] fidem accipere de anima et intelligitur secundum suam substantiam. Operationes enim et potentias ipsius et accidentia non est difficilior cognoscere. si ergo cognoscere animam in se per suam spiritum est de numero difficiliorum. sicut est de numero cognoscibilium. sicut secundum philosophum qui non habuit ad gratiam respectu[m] possibile est animam cognoscere per spiritum proprium licet difficile sicut illa difficultas amovetur per abstractio[n]em a fatasmata[m] tibus corporalibus sicut illa abstractio fuit completissima in contemplatione beatissime virginis ergo vidit animas et spiritus in sua contemplatione et subas in corporaliu[m]. Item philosophus ponit intellectum agentes et quod ille non sit pars anime probat sic sicut in omni natura causa formalis que est omnia facies penitus alia est in essentia a causa materiali in qua omnia fiunt et ex hijs duobus nunquam

Quicquid autem est secundum naturam cognoscitivum aliter cognoscet illud nisi impediat.

oponit vnū Ita se hēt intellectus? vtiliter agēs et intellectus?
possibilis in aia. g̃ neq; sūt idē in eēcia nec sūt ptes cōpo
nētes vnū totus ergo intellectus? agēs nō est ps aie nec po
tēcia. **I**tem nulla ars neq; mechaica neq; liberalis est eadem
in eēcia cū aia in q̃ est. neq; est eadē in eēcia cū materia
que sustinet opatōnes venētes ab ip̃a. **S**ed intellectus? agēs
se hēt ita ad possibile sic ars ad naturas. g̃ nō sūt eadem in
eēcia nec cōstituūt aliqd̃ totus vt ptes aie. **I**tem nulla po
tēcia et hitus idest intellēsus possibilis dicit potēciaz p se. **I**n
tellectus? vō agēs est vt hitus? ergo nō sūt idē in eēcia. **I**tem
nūq; lumē qd̃ facit potēcia colores actu eē colores est idē
in eēcia cū colorib; qui sūt actu neq; eum sēsiuō visus
susceptiuo coloris neq; cōstituūt vnū eēcialr cū altero il
lorū s; intellectus? vtiliter agēs se hēt ad spēs intelligibiles vt
lumē ad colores et hēt se ad intellectū possibile vt lumē ad
sēsiuū visus. g̃ nō est eadē eēcia intellectus? possibilis et
agētis neq; cōstituūt vnū vt ptes anime. **C**oncludit

Quod hīs rōnib; ex textu de pho adductis satis p̃ter q̃
intellectus? agēs nō sit ps aie. **I**tem oia que intus sūt
in aia p̃portōabilia sūt eis que sunt extra et aia quodamō
est omia qz oia cognoscit. Anima ergo sic est extra vna tñ
oia faciēs. sic spēs ip̃i? accepta in aia et intellectu oia erit
faciēs intellectus. **M**aior p̃ter in .c. de remiscēcia. minor in
tractatu de intellectu agētis. **I**ntellectus? em̃ p̃ cognitōnem
creatoris venit in cognitōe. n̄ p̃mi p̃ncipiū s; q̃ est cā oim
et suscipit in se spēm intelligibile ab ip̃o et intellectus iste
acquirit in aia omia facit in aia eo q̃ d̄r intellectus? agēs
vtiliter facere. **E**t si querit vtrū d̄tingat aliquē h̄re intellēm
vtiliter agētis q̃ nō nouit p̃mā cām neq; hēt spēs acceptā ad
cogitōes p̃me cāe. dicit q̃ nō hēt d̄plete intellectus? agētis
h̄mōi s; hēt d̄spositōes quādas fluētis a potēcia q̃ d̄r lumē il
lūinās intellectū possibile. **E**t si q̄rat cū itellē? sit nobilissā
ps aie p̃fissime agnoscēs m̄? indigēs extiori amiculo q̃
alie ptes q̄re idigeat h̄mōi lūine sēsus aut et fatalia m̄me

dicī optz q̄ mīme indigeat hmōi lūine ad agnoscedas spe
cies itelligibiles q̄ p̄ sūt fātafmata qz sic est debilioris et
mioris potēcie q̄ sēsus ⁊ fātafmata. h̄ idiget hmōi lūine ad
cognoscēduz thā q̄ sūt occulta nature q̄ nō p̄nt comp̄hēdi
sine t̄li lūine vel fātafmata cuiusmōi sūt sube q̄ in reb? sūt na
turalibz reb? fātafmata faciētib? . ipe vero mīme fātafma
ta facere p̄nt ⁊ hmōi sūt sube sepate vt āgeli et sepabiles
vt anie quaz cognitōe indiget intellect? t̄li lūine a p̄mo
p̄ncipio infuso et ad cognitōez ipi? p̄mi p̄ncipij Et de h̄
vz est q̄ dictuz est q̄tuz ad cognitōez t̄liū sp̄ez . qz sicut
facit lumē potēcia colores actu colores . ita hmōi lumē im
p̄suz intellectū a p̄mo p̄ncipio facit hmōi sp̄es occultas
potēcia intelligibiles

Correlarium

Ex his patz q̄ etiā p̄hice p̄ce dēdo possibile est animā
exntem in corpe sp̄s et sp̄ualia et subas corpm vīde
re Et sine p̄ncipia gr̄e . ḡ mltoforci? aīa brissime v̄ginis ele
uata ⁊ abstracta gr̄e plenitudine **I**tem s̄m p̄hicz optz di
ci q̄ intellect? h̄t duplicē potēcia fātafmata dum est in cor
pe . nō fātafmata dum est sepate a corpe ⁊ sic ei? potēcia fā
tafmata est corruptibilis mediāte fātafmata ⁊ inquam talis
corruptibilis est . potēcia vero sua simplr̄ inest ei p̄ naturā
sue sube ⁊ nō alio mediāte . vñ et ista potēcia corruptibil
est sic sua suba **I**nde sic omē p̄ncipiū qd̄ vnā h̄t potēciam
p̄ se ⁊ s̄m suā naturā **A**liam vero mediāte alio et p̄ accidēs
essēciali? dēt vti potēcia quā h̄t p̄ se q̄ illa quā h̄t p̄ acci
dēs **I**ntellect? vero h̄t hmōi potēcia duplicē . ḡ nobilius
et meli? dēt vti potēcia quā h̄t p̄ se q̄ q̄ h̄t per accidēs
Item omis intellect? qui h̄t vnā potēcia p̄ se aliā p̄ accidēs
meli? et veri? dēt vti et agnoscere p̄ illā quā h̄t p̄ se q̄ per
illam quā h̄t p̄ accidēs . ḡ si p̄ esse nihil in corpe aufertur
ei h̄ magis cōferē . qz d̄r de aīa exntē in corpe q̄ omia cog
noscit et quodāmo d̄r omia . ḡ melius ⁊ veri? agnoscit per
potēciam nō fātafmata q̄ p̄ potēcia fātafmata . ḡ meli? cog
noscet sp̄ualia quā fātafmata .

Ad hoc dicim⁹ q̄ incōueniens est ponere subam si-
 ne potēcia et ponere subam ppetuā ⁊ potēcia ei⁹
 nō esse ppetuā. Sili est incōueniēs ponere potēcia
 intelligēdi quā hēt intellect⁹ in corpe esse ppetuaz. vñ no-
 ta q̄ qualitates naturales sc̄libus p̄p̄is p̄portō ables sūt ⁊
 appropriant̄. q̄ritates vero sensui coi. sube vō intellectu
 hic ei est ordo cognitōnis aie dum est in corpe. Intellect⁹
 vero sepat⁹ a corpe aut hēbit eūdez ordmē intelligēdi quē
 hūit in corpe aut cōtrariū. si eūdez. ḡ erit idē mō⁹ intelligē-
 di in corpe ⁊ ext̄ corpe qd̄ est impossibile. s̄ si p̄p̄um est ei
 cognoscere subam et hoc est ei p̄ncipale s̄m se. tūc ext̄ cor-
 pus hēbit p̄ncipali potēcia intelligēdi subam ⁊ s̄m posteri-
 us accidēcia hęc aut potēcia sil' est creata cū intellectu et
 est ppetua sic intellect⁹ est ppetu⁹. Alterata aut est hęc po-
 tēcia ex diuictōne ip̄i⁹ cū corpe. ex diuictōne em̄ ip̄i⁹ cum
 corpe cognoscit accidēcia ⁊ subas eo nō quo extra corpe
 cognoscere nō pōt. qz cognoscit accidēcia nō solū in illa ha-
 bitudie in q̄ se hēt ad subas in quibz sūt. s̄ etiaz in illa cō-
 patōe q̄ sūt p̄ncipia pmutatōnū s̄m q̄ ḡnane suas spēs in
 alijs subijs corpeis ⁊ incorpeis. s̄m em̄ hęc hitudiez gene-
 rāc sp̄s suas in sc̄lib⁹ suis. Ex quibz ḡnatis in sc̄lib⁹ fiūt
 fāta smata in fāta sia ⁊ postea accipiūt̄ in intellectu ⁊ p hu-
 iusmōi fāta smata ḡnoscūt̄ sube q̄ fāta smata facē nō p̄nt
 et sic ex coniūctōne ei⁹ cū corpe potēcia ip̄ius creata non
 fantastica incipit esse fantastica idest fāta sticū et p fanta-
 smata alioz ḡnoscit̄ ua et sic p coniūgi cum corpe altera-
 tur potēcia nō fantastica in fāta sticaz. Et sicut alibi maio-
 res motus in aia extra corpe quibz intencit̄ aia impediūt̄
 minores p̄cipi ab anima ita dum est in corpe manifestio-
 res motus et maiores rez faciēciū fāta smata circa aiam
 impediūt̄ p̄cipi ab anima manifeste ea que fāta smata facē
 nō p̄nt. vñ aliqñ eū itellēus cōtrahit sc̄ipm abstrahēdo spe-
 elatōem suā a sc̄su mltā p̄cipit occulta que per speculatōez

ipius coniunctas speculatio in sensuum percipere non potest et sic
 itaque patet philosophice quod anima in corpore etiam citra auxiliu[m]
 gratie gratuitae facientis in contemplationem spirituum et spiritualium
 aspicere et aspectum potest dirigere et videre. *¶* Multo fortius be-
 atissima virgo auxilio gratie potuit hoc facere in sua contem-
 platione. *¶* Itaque paulus scribit in raptu vidisse dispositionem ce-
 lestis ierarchie et beatus dionysius reuelasse ergo multo fortius beatis-
 sima virgo vidit status angelorum et triumphantis ecclesie. *¶* Itaque mar-
 tinus vidit demones et iacob angelos quoniam dixit *Castra dei sunt*
haec. Ex hijs autem omnibus concluditur quod beatissima virgo in sua con-
 templatōe poterat videre deum et angelos et demones et animam
 prophetarum et subas rerum corporalium per seipsas.

¶ Cap. cxxxix

Questio de scientia que pertinet ad actōes. Et
 primo de mechanicis et post haec de liberalibus. Queritur
 ergo utrum beatissima virgo sciverit omnes mechanicas
 scientias et videtur quod sic. Omnis scientia est de numero bonorum. Si
 ei nullum bonum defuit. *¶* Quod omnes scientias habuit. Itaque bonum addi-
 tum bono facit magis bonum. *¶* Quod ei defuit aliquid bonum scilicet scientia
 aut non. Si non habeo oppositum. Si sic illa addita magis bonum
 fieret. Itaque contra naturam non deficit in necessarijs nec habun-
 dat superfluis. *¶* Quod multo fortius gratia. Sed quedam mechanicas scie-
 erant beatissime virgini necessarie sicut mulieres quaedam superflue sicut
 viriles. *¶* Quod istas habuit et non illas. Itaque augustinus. quidam volunt
 scire ut sciatur et est curiositas. quidam volunt scire ut sciatur
 et est vanitas. quidam volunt scire ut edificetur et est sapi-
 encia. quidam volunt scire ut edificetur et est caritas. Et hijs tamen
 duo ultimi modis non sunt in abusione scientie. *¶* Quod omnis scientia non abusi-
 det esse ad edificatōes sui vel aliorum. Sed scire mechanicas a
 beatissima virgine viriles non est ordinatum ad sui vel aliorum edi-
 ficatōem ergo ipsas nesciuit.

¶ Cap. cxl.

Questio de scientia que pertinet ad actōes. Et
 primo de mechanicis et post haec de liberalibus. Queritur
 ergo utrum beatissima virgo sciverit omnes mechanicas
 scientias et videtur quod sic. Omnis scientia est de numero bonorum. Si
 ei nullum bonum defuit. *¶* Quod omnes scientias habuit. Itaque bonum addi-
 tum bono facit magis bonum. *¶* Quod ei defuit aliquid bonum scilicet scientia
 aut non. Si non habeo oppositum. Si sic illa addita magis bonum
 fieret. Itaque contra naturam non deficit in necessarijs nec habun-
 dat superfluis. *¶* Quod multo fortius gratia. Sed quedam mechanicas scie-
 erant beatissime virgini necessarie sicut mulieres quaedam superflue sicut
 viriles. *¶* Quod istas habuit et non illas. Itaque augustinus. quidam volunt
 scire ut sciatur et est curiositas. quidam volunt scire ut sciatur
 et est vanitas. quidam volunt scire ut edificetur et est sapi-
 encia. quidam volunt scire ut edificetur et est caritas. Et hijs tamen
 duo ultimi modis non sunt in abusione scientie. *¶* Quod omnis scientia non abusi-
 det esse ad edificatōes sui vel aliorum. Sed scire mechanicas a
 beatissima virgine viriles non est ordinatum ad sui vel aliorum edi-
 ficatōem ergo ipsas nesciuit.

paulus dicitur in raptu

Ipa enim ut dicit dam. a nullo illustriū vincit hęc aut sūt
scie et opa illustriū feiaz ḡ et. **I**tez sua opatō fuit lauda-
bilissima. ḡ hūilima. **S** maior hūilitas apparet scire nobi-
lia et subtilia et opari vilia et omnia q̄ t̄m scire vilia et opari vi-
lia. ḡ videt q̄ beatissima vgo debuit scire nobilia et opari vi-
lia. **I**tez cōtra ista subtilia magis ordinatur ad vanitatē q̄
ad utilitatē. **O**patō aut beatissime vginis t̄m ad necessitatē
fuit. ḡ nō erat circa t̄lia. **I**te beatissima vgo p̄fecta fuit s̄m
actōez et cōtemplatōez vñ **L**uc. **M**aria optimā p̄tem elegit
bona ps actiuoz melior cōtemplatiuoz. **S** optimā eius q̄
p̄fecta fuit in actōe et cōtemplatōe hoc aut fuit beatissima vir-
go. ḡ ip̄a debuit h̄re opa actōis q̄ cōtemplatōi m̄ime repūg-
rēt hęc aut sūt opa māualia grossa et coia q̄ nō req̄rūt mul-
tam attētiōez cogitatōis. ḡ videt q̄ eca h̄mōi d̄at̄ eē opatō
beatissimē vginis. **Q**uerit ḡ si sciaz mechaicōz habuit impro-
portōabilē alijs et excellentē et videt q̄ sic sic em se h̄t esse
ctus ad effectū ita cā ad cām. **S** effect⁹ causat⁹ ab arte
mechaica beatissime vginis improportōabilē excellit effectuz
cātuz ab artib⁹ mechaicis in alijs. ḡ scia mechaica in beatis-
sima vGINE excellit sciaz mechaicaz in q̄cūq̄. m̄ior ptz ex hoc
q̄ dignissimū ad qd̄ ordinat̄ artes mechaice est vestitū. p̄-
mo em aia postea corp⁹ post hęc vestimētuz. **S** dignissim⁹
oim vestimētuz fuit tunica incōsutil̄ quā fecit beatissima vir-
go. ḡ ei⁹ ars mechaica cābat nobilissimū effectuz ergo ha-
buit sciam artis mechanice in summo. **Cap. cxli.**

Quest hęc querit de artib⁹ liberalibus vtz et illas
sciuerit in summo beatissima vgo. **E**t videt q̄ sic. sapia
edificauit sibi domū excidit colūnas septē. illa do-
mus est beatissima vgo. septē colūne sūt septē artes libera-
les siue sciencie. ergo beatissima virgo habuit septē libera-
lium arcium scienciam. **I**tem **Exod.** **M**ulier p̄tat a vicina
sua vasa aurea et argentea hoc exponunt glose et sancti de
sciencijs secularib⁹. ergo sancti debent secus sciaz de mūdo
portare. ḡ et beatissima virgo. **I**tez mille clipei p̄ndēt ex ea

hinc ad d. p̄sent

Omnia armatura fortiū Turris dauid est sacra scriptura
 Clipi scie phice ergo scie liberales ptinet ad mūtoem sa
 ere scripture ergo scoz est illas scire ergo et beatissime vir
 gims Itz quidaz sancti laudatur a tibus sciēcis sic scus
 dñeus documētis arcū eruditus satis trāsunt ad studū
 sūme veritatis Itz de bto gg. Etudis liberalib? nulli se
 cūdus rē Item de bto vincēcio et sanctissima katherina r
 mlēis alijs ergo btissime virgini nō dēt deesse ista materia
 laudis

Cap. cxliij.

Quest hoc querit spēaliter de istis sciēcis. Et pmo
 de gramatica vtz illā sciuerit beatissima virgo Et
 videt q sic sup illud. maria cōseruabat omia vba
 hēc cōferēs rē glosa legerat in diuersis pphetis ergo sciue
 rit legere et ostat q intelligere qz legere r nō intelligere
 est negligere ergo sciuit gramaticam Itz dam dicit q in
 tēplo fuit enutrita vbi virgines instruebatur Item de su
 fanna legit q eru diebāt filiam sm legem moyli. pncipuz
 aut eruditōis est gramatica ergo btissima vgo sciuit gra
 maticam in sūmo Itē nūq peccauit in loquēdo ergo sciuit
 gramaticam in summo.

Cap. cxliij.

Quest hoc querit de rethorica pbat aug? de doctri
 na xpiana q in sacra scriptura sūt diuersi colores
 rethorici Sz sacraz scripturā brā virgo pfecte sci
 uit ergo et rethorica Itē q iura ciuilia et canonica leges
 et decreta sciuerit in sūmo ptez hoc modo Sapia aduocati
 ptez in trib? .vnu q obtineat cōtra iudicez iustū et sapiētē
 scdm q cōtra aduersariū astutus r sagacē. terciū q in cau
 sa despata Sz btissima virgo cōtra iudicez iustissimū et sa
 piētissimū dñm Cōtra aduersariū callidissimū dyaboluz in
 causa nra dēspatissima sentēciāz optataz obrinuit ergo sa
 piētissima aduocata fuit Itē sapiēs est eligere aduocatū
 sapiētē. sed istam aduocatam elegit nobis spūsanctus
 metipe qui omnia dñouit. g ipa sapiētissima fuit Itē ali
 qui aduocati pnt iustū iustū eē pbare sophistice r nō facē

omni lib. pmo dauid 6

solus casus p. 1. p. 1.

aduersariū sapiētē

Sz beatissima virgo hoc de iniusticia nra fecit ergo impro-
portōnabiliter omibz allegare optime sciuit Itēz ipa impa-
trix fuit ergo leges cōdere et legis interpretatō penes ipaz
fuit et oia uera in archa sui cordis clausa habuit ergo bea-
tissima virgo uera omia et rethoricam in sumo sciuit.

Capitulum. cxliij.

Dist hec querit de loyca quam q̄ sciuerit pbatur
hoc mō. Nec enim putilissima est ad sciēciam sacre
scripture et ad heresum destructōem/et fidei cōfir-
matōem et rōnis redditōem de ea que est in nobis fide er-
go ista scia maxime est necessaria sctis ergo ⁊ beatissime
virginī. Item iero. **Ad** liber iob cōtinet ppositōes assūp-
tōnes cōclusiones Et idem p̄z de alijs libris sacre scriptu-
re in quibz sūt vie diffinitōnū diuisionū et argumētōnū
Nec ergo oia necēaria sūt ad sacraz scripturā ḡ et loyca
in qua docētur ista. sed beatissima virgo pfecte sciuit sa-
ciam scripturaz ergo et loycaz. Itēz p̄z peurredo ptes lo-
yce que sunt tēptatiua sophistica demonstratiua dyaletica.
Tēptatiua emz in sumo sciuit qz nūq̄ in tēptatōne succu-
buit Sophisticaz in sumo habuit qz omēs astucias dyabo-
li cognouit et omia sophismata sua patefecit Dyaleticaz
in sumo sciuit qz nullius p̄e ignorāciaz habuit ⁊ omia pro-
bleumata soluere sciuit Demonstratiua in summo sciuit. qz
nobilissimā p̄am passionem de nobilissimo p̄o subiecto p̄
semeti p̄am cōclulit Summe nobile subiectum est p̄sona et
summa bonitas Nobilissima p̄a passio est misericordia si-
ue miseratō. hanc ergo p̄am passionē de hoc subiecto bea-
tissima virgo cōclulit qn̄ per eam tāq̄ per mediū summe
bon⁹ de⁹ in ope nre redēptōnis sumam misericordiam in se
demonstrauit. quasi tli vteret demonstratōe Quicūqz aufert
omē malū auferibile ⁊ ofert oē bonū oferibile ip̄e ē summe
micors de⁹ hō in nra redēptōe abstulit omē malū auferibile
et ofulit omē bonū oferibile. ḡ est summe micors. sic p̄z q̄ be-
atissimā vgo habuit omēs ptes loyce in sumo **Cap. cxlv.**

Questio hęc querit de phisica et medicina phus **Ad**
 cognitō aie ad omnia valet maxime ad sciam natu
 ralem **Et** beatissima virgo perfectissimaz cognitōem
 aie hūit perfectissime emz cognouit se **Item** p diuersas ppe
 tates lapiduz spēz lignoz et aialiu z ceteraz rez natu
 raliū diuerse figurāt intelligēcie misterioz in sacra scrip
 tura. **g** sine intelligēcia sine noticia rez nō est perfecta noti
 cia scripturaz sacraz **Et** beatissima virgo perfecte sciuit sa
 craz scripturam. **g** sciuit naturas **Item** null? morbz euen
 tici a deo incurabilis qñ sciret et possz eū curare. **g** habuit
 in sumo sciam medicine **Item** ipa sciuit curare morbum so
 lo verbo. **g** sciuit medicinā in sumo **Item** ipa sciuit curare
 corpus z aiam. **g** sciuit perfectissime medicinā **Item** ipa sci
 uit sanare ad immortalitatem. **g** in sumo habuit medicine
 cognitōem.

Cap. cxlvj.

Questio hęc querit de sciēcijs quadruiualibus **Verz**
 fuerint in beatissima virgine **Et** videt q non. qēqd
 emz pleuū est grā nihil hēt imptinēs ad grām. **be**
 atissima virgo fuit plena grē **Scie** quadruiuales sūt imp
 tinētes ad grām. **g** beatissima virgo non habuit sciam qua
 druuialem **Item** null? scōz laudat de hmoi sciēcijs **Item**
 iero? **Cū** studiu sū in platone et in raptu eius? essz oditō
 nis requisit? **Rōdit** xpian? et dictuz est ei nō es xpian?
 sed platonic? in epla ad eustachiū dicit se iero. studiu sū
 in tulio vñ dictuz est ei **Cyceroman?** es **Cycero** em idē est
 q tulius ergo studiu in rethorica nō in platone **Item** san
 ctī hmoi scias appellāt curiosas **Item** phus **Ad** in mathe
 maticis studere nō est bonū. qz neqz mot? neqz opatō **Itē**
 ibi nulla est utilitas neqz delectatō qz de talibus cogitatō
 est mētis pfecte ad creaturas inclinatō **Et** cōmūiter dilec
 tōnis que est in deo interruptō et diminutō. **Ex** quib? er
 go videtur q beatissima virgo non sciuerit mathematicas
 sciēcias. **Sed** contra ipsa fuit perfectissima secunduz af
 fectum ergo et scdm intellectuz. **h** dilexit omnia diligibilia

Abraham fuit princeps

Item bonus additus bono magis facit bonum etc. Item dicitur
de Abraham quod sciverit hominum scias et pro eas ditatus est. et
et beatissima virgo eas scire debuit cui nullum bonum defuit
quod in alijs fuit.

Capitulum. cxlvij.

Dist hoc queritur specialiter de Musica tam in veteri
quam in noua lege erant cantatores et usus cantus ad
cultum dei Cantus autem recte scitur per musicam. et
ad cultum dei pertinet scientia musicæ. ergo fuit in beatissima
virgine Item quicquid perfectissimo auditui delectabilissimum
ad audiendum fuit illud maxime fuit armoniacum sed audi-
tus filij dei nobilissimum auditus fuit. vox matris sibi delecta-
bilissima ad audiendum fuit ergo summe armoniaca fuit ergo
beatissima virgo effectum musicæ in summo habuit.

Capitulum. cxlviii.

Dist hoc queritur de Astronomia. cum enim legitur.
In principio creauit deus celum et terram etc. Ex-
ponunt ibi sancti expositores plures celos. Item
ibi dicitur fecit deus duo magna lumina Item ut sint in signa
et tempora etc. Item aque que sub celo sunt etc. Ex hijs omnibus
patet quod in sacra scriptura agit de sideribus et stellis de quibus
est scientia astronomie. ergo astronomia est necessaria ad
theologiam ergo beatissima virgo sciuit eam

Capitulum. cxlix.

Dist hoc queritur de Arithmetica que est de numeris
Numeri in sacra scriptura sunt mystici et secundum di-
uersitates numerorum diuersa per eos significantur
ut patet in ternario senario et denario et sic de alijs ut patet
in multis scripturis et glossis ergo cognitio numerorum ne-
cessaria est ad sacras scripturas. ergo arithmetica. Item
computaciones annorum fiunt sepe in sacris scripturis ut de Ja-
cob ysaac et alijs ergo scientia algorismi necessaria est ad sa-
cras scripturas. Item festa diuersa aguntur et in scriptura
aguntur describuntur ad que necessaria est scientia computi ergo etc.

illa necessaria est ad sacraz scripturaz Ex hijs autē manife-
stum est q̄ cognitō arismetrice utilis est ⁊ necessaria the-
ologie ergo fuit in beatissima virgine.

Cap. cl.

Dist hęc querit̄ de Geometria In sacra scriptura
diuerse sunt mēsure et mēsuratōis **Mēsurā** **Ephi**
Sachī Chori Modij et filia **Mēsuratōes** vt ptz
in tābernaculo et in templo **Ezechielis** De hmōi autē est sci-
encia geometrie et cōsiles. ergo hmōi sciencie necessarie
sunt theologie.

Cap. cli.

Dist hęc querit̄ de Metaphisica. Et p̄mo de the-
ologia **ND** autē beatissima v̄go p̄fecte sciuerit the-
ologiaz videt̄ psal. **A** mādati tuis intellexi ergo
impletō mādati intellectuz auget opānti **Sz** beatissima vir-
go mādatuz in sūmo impleuit ergo ⁊c **I**tem ps̄. lucerna
pedibus meis verbuz tñū **Sz** beatissima virgo sola nūq̄ pe-
des affectus offendit ergo lucerna verbi ei p̄fectissime il-
luminat̄ **I**tem **Ezech.** Cum eleuabant̄ aīalia ele uabātur ⁊
rote. **Iuxta** ea **ND** exponēs btūs **gg.** dicit **ND** cum eleuā-
tur doctores in vita honorātur et eleuātur siue exaltātur
in eis sciencie. sed beatissima virgo habuit eleuatissimā vitā
ergo habuit theologie sciaz **I**te apli sciuerūt theologiam
cū nō tamē didici ssent **Sed** multo fortius beatissima v̄go
Ite ipsā habuit aureolā p̄dicatoz ergo sciuit theologiā
Ite de **Cecilia** legitur v̄go gloriosa semp euāgelium x̄pi
gerēbat in p̄ctore suo ⁊c **g** multo fortius beatissima v̄go
Ite vnctō docebat vos omnia glosa ad salutem p̄nencia
Sed beatissima v̄go inpropōrtōnabiliter fuit vnctā er-
go inpropōrtōnabiliter omnibz sciuit ad salutē p̄nencia
hoc autē ē theologia **g** sciuit theologiā. **I**te deutrono. est in
archa **Archa** figurat beatissimā v̄giuē deutero. legem **g**
beatissima v̄go sciuit totā legem. **I**te in exo. legit̄ **Resi-**
duum igni oburetis ergo nō omnia scripture misteria p̄nc

cognosci. **S**z ibidem non remanebit ex eo quicquid usque mane id est
est indiscussus usque mane resurrectionis. **E**x hijs duabus aucto-
ritatibus videtur quod sit super omnem statum sanctorum omnes scriptu-
ras intelligere et tamen incommensurabile est ponere quod aliquis a spiritu sancto
sit dictus quod a nullo fuerit intellectus. iuxta illud ysaie **S**i
eum ymber descendit de celo et inebriat terram. ita verbum quod
egreditur de ore meo non reuertetur ad me vacuum. **E**x hijs con-
cluditur quod perfecta cognitio scripturarum omnium secundum intellectum
ipsius spiritus sancti loquentis per scripturas pertinet ad statum qui
est super omnem statum viatorum. hic autem est status beatissime vir-
ginis et sic beatissima virgo theologia improprie nabiliter
sciuit vniuersis.

Cap. clij.

Questio queritur de materia libri sententiarum. materia
primi libri ad duo reducitur ad materias de eternitate
Et materias de predestinatione et potentia dei et volun-
tate. **S**z de hac materia plurimum sciuit quia potentiam dei et
bonitatem in summo in se experia fuit. **S**ecundus liber est de ange-
lis et operibus sex dierum et statu hominis. **S**z hec omnia perfectissime
sciuit beatissima virgo. **S**ed in libro secundum in summo. in
tercio agit de incarnatione verbi et virtutibus. **S**z illas in summo
sciuit que incarnationem per experientiam cognouit et virtutes
in summo nouit. in quarto agit de sacramentalibus gratiis et re-
surrectione. **G**racias sacramentales in summo habuit ut patuit
in superioribus. **C**orpus etiam habuit post corpus dei similitudinem cor-
poribus resurrectionis que sunt immunita a culpa et a pena. **C**orpus
aliorum sanctorum in via sunt obnoxia culpe pene. inter hec fu-
it corpus beatissime virginis medius existens immunitus in pena
et a culpa et ita habuit corpus similitudinem corporibus resurrecti-
onis et ita maxime congruit nature resurrectionis. **E**x hijs
ergo patet quod beatissima virgo et biblia et in summo.

Capitulum clij.

Questio queritur utrum sciuerit omnia. **E**t videtur quod sic
spiritus sanctus docebit vos omnem veritatem. ergo
creata et increata. **S**i dicitur quod non intelligat de omni

veritate simpli et vniuersaliter hoc non pot stare qd scrip
 tura pmittit vniuersaliter pmittit quare no bn glosaret pti
 culari cum beneficia pncipu sint largissime interpretada.
Item intellectus est ppe et naturali intellectus omium ergo
 habet ppe cognoscibile opposituz **S**ed constat q non est re
 strictus ad cognoscendum aliqua ita q non alia ergo natu
 raliter omnia cognoscit et ita videt q deus sic ei? opposituz
 ergo aia btissime virginis potuit scire omnia **I**tem omnia
 laudat deum idest sunt homi matia laudis diuine. ergo ho
 tene in omnibus et de omnibus deum laudare ergo aia tene
 tur oia cognoscere. **I**tem omnia facta sunt ppter hoiem ergo
 homo tene de omnibus gras agere ergo omnia cognoscit.
Item scire omnia est qddaz bonu **A**ut ergo aia btissime vir
 ginis fuit capax illius boni vel non **S**i sic ergo sume bon?
 hoc ei coicauit **S**i non. querit qui d sit illud qd btissima
 virgo no potuit scire et cui? non fuerit capax p modum
 vie nec erit assignare **I**tem scire quedaz ex pte et scire oia
 pfecte inter huc mediu est scire omnia impfecte. pmu pti
 ad coem statu in via. sedm ad cophensoz in pria ergo me
 dium ptinebit ad status mediu hic aut est status beatissi
 me virginis ergo beatissima virgo sciuit omnia p moduz vie
Item xpus sciuit omnia p moduz prie **A**pli p moduz vie. g
 beatissima virgo que fuit media sciuit omnia p moduz vie.
Item sic psona ad psona. ita sciencia ad sciam et gra ad graz
Sed p se psona filij dei no pot psona dignior intelligi et si
 melior ei q psona mris dei. ergo sicut psona immediate se
 habet ad psonaz ita gra ad gram et sciencia ad sciam **S**ed ad
 scire omnia p moduz prie immediatuz est scire omnia p modu
 vie. sed xpus sciuit omnia p modum prie. ergo btissima vir
 go sciuit omnia p moduz vie **I**tem aia xpi sciuit omnia que de
 us nec tñ est ei equalis in sciencia p moduz sciendi **S**ed sic aia
 xpi immediate se habz ad deum. ita anima beatissime vir
 ginis ad aiam xpi ergo anima beatissime virginis sciuit oia
 que anima xpi h impfectori modo **S**ed cōtra facti in pria

id
 auc
 semp
 a spūco
 Si
 qd
 con
 lectus
 qui
 vir
 aboliter
 naria
 rmitate
 volū
 m dei et
 de ang
 edillimo
 iūmo. in
 in sumo
 virentis
 is et re
 paruit
 mi coz
 Corpā
 hoc fu
 in pena
 recti
 ex hys
 sumo.
 et q sic
 et ergo
 et du om

q̄ nulli? p̄p̄e habuit ignorāciam vnde ad obiecta soluentes
 dicim? q̄ beatissima virgo sufficēter p̄fecta fuit p̄ habituz
 nature et gr̄e in opatōnes exire et finez cōsequi cuiuslibz
 et hęc sciēcia exiuit in actuz et opatōem q̄n vbi et q̄liter et
 q̄tuz ordinabat sibi in beatitudinez et alijs in salutez. habu
 it etiaz p̄fectam cognitōem oim ad suam beatitudinez scdm
 status vie p̄tinēciū vel ad gr̄am imp̄tinēciū. vñ ip̄i? aia bea
 tissima nulla habuit in se mutilia vel imp̄tinēcia s̄ p̄ totuz
 gr̄e fuit plena. vñ omia que fuerūt in ip̄ius aia vel natura
 lia vel acquisita. sic erāt gr̄a in formata vel cū gr̄a cōiuncta
 vt omia essent gratuita. vñ omis scia eius gratuita omis
 opatō gratuita vt sine omi restrictōne largissima et verissi
 ma interpretatōne ess̄ omipharia gr̄a plena **Ex** hijs ptz so
 lucio ad obiecta

Capitulum. clv.

Sequit' alteri fides cor. glo. constācia fidei vel ser
 mo de fide **Ad** beatissima virgo plus habuit de fi
 de sic supra sic p̄bat' qz ei? fides nūq̄ defecit nec
 fuit intercepta **Alioz** autē cōstancia fuit deficiēs et inter
 cepta. q̄ ip̄a vicit omēs in fidei cōstancia. vñ illud de ea so
 let exponi in **eccl. i.** **Generatō** p̄terit ḡnatō **Ad. xpi** autē
 in eternū **Itēz** alioz fides amissibilis fuit ip̄ius inamissibi
 lis. q̄ ei? fidei constācia alioz fuit improporcionabil' **Itēz**
 laeta ciuitatis sūt equalia sicut d̄r in **Apoc. xxi.** **Sed** cari
 tas ei? est improporcionabilis alioz caritati. q̄ et fides fi
 dei **Itēz. i. ad cori. xiiij** **Caritas** omia credit **Itē** math. oia
 possibilia sūt credēti **Sz** in ei? fide secut' est effect' impropo
 rionabilis fidei alioz **Itēz** si habueritis fidem vt granū
 synapis ⁊ dixeritis huic mōti tolle te ⁊ mitte te in mare obe
 diet vob' **Sz** ad beatissime virginis dictū q̄n dixit fiat mihi
 s̄m verbum tuū sūm? mons mōtiū tulit se ⁊ misit se in ma
 re amaz id est mariā. q̄ ei? fides hūit maximuz effectuz. q̄
 maior fuit omi fide alioz **Itēz** Abrahaz ponit' in exēplum
 maxime fidei qz in spem cōtra spem credidit **Ro. x.** **Sz** qd

credidit. **S**em de vetula filiū nascitur hoc est de beatissima
vrgine deus nascitur ergo ipa improportōabiliter superavit
abrahā fide ergo omēs alios. quicquid enim est superius superio
re. superius est inferiore. **B**reg. fides non hēt meritum cui
hūana ratō p̄bet exp̄imētuz. **S**z illud credituz maxime fu
it sup̄ rōem et exp̄imētuz ergo habuit maximū merituz. **g**
et maximū fidei hētum et actuz. **E**x hīs omibz manifestuz
est qd beatissima virgo impatrix oīm incōstancia fidei superat
omēs viatores.

Cap. clvi.

Sequit̄ Alij grā sanitatuz. **G**lo. Curandi infirmos
Ad autē maxime fuerit in beatissima vrgine p̄tz. ipa
enim totuz hōiem sanū fecit in aīa et in corpe. **A**ltis
sim? enim de terra creauit medicinā. **zē. q̄ dicit Eccl̄ xxxviii**
Illam inq̄ medicinā de qua d̄r **Eccl̄ xliij.** medicina oīm in
festinatōne nebule idest caro xpi de terra quidē nata s̄ nul
lo p̄dere p̄grauata vltra puritatez āgeloz eleuata subito
spūscō opante formata et limamētata. **I**te **Eccl̄. xxiiii.** ego
quasi fluuū? dorix qd est medicamētuz ḡnatōis egressus
de paradiso dei mei idest de beatā virgine que fuit paradisu vo
luptatis a p̄ncipio in quo posuit de? hōiez idest xpm quez
formauerat. **I**te null? morbz fuit ei ieurabil? **ḡ** vicit oēs
in grā sanitatū. **I**te etiaz post mortē curat morbos et mor
tez fugat. **I**te q̄s curat sanat ad immortalitatez ergo su
pat omēs in grā sanitatū sic ergo p̄tz q̄liter beatissima vir
go habuit gram sanitatum. **Cap. clvij.**

Sequit̄ Alij opatō virtutū. **G**lo. opatō miraculorū
cōtra naturā. **A**d autē habuerit hāc in sūmo beissi
ma vrgo p̄tz ex eo qd oīm miraculorū miraculosissimū
est nobilissimū est istud qd ei? fide media constat esse factū
sez qd de? homo m̄ vrgo. **vñ ysa. vltio.** Quis vnq̄ audiuit
t̄ha. **zē. iere. xxxi.** Nouū creauit d̄ns in terra. **M**ulier cir
cūdabit vix. **zē.** ergo ipa habuit grāz miraculādi in sūmo
Ite miraculū est arduū et insolidū sup̄ facultatē cōsistēs

Handwritten note: **Hand. D. 17**

amirantis . hoc autez totuz fuit hic in sumo Itz alij fecerunt miracula que sunt pter natura vel contra natura . h ipius fide factuz est miraculu sup natura . pter ergo qualis excellet omes in opatoe vutū . **Cap . clviii .**

Sequit Alij pphcia Glo . pdicere futura **Ad** autez habuerit hae in sumo btissima videt qz si pphcia est diuina inspirato ergo vbi ipropor to abilit spūstācti pncia ⁊ grā et inhitato ibi etiaz ipropor to abilit inspirato ⁊ pphcia hoc aut fuit in btissima vrgine . **Iuxta illd luc . i .** Spūstēs supueiet ⁊c . g ipa habuit in summo spm pphcie Itz si i aias scās se trāffert ⁊ aicos dei pphas ostiuit **Sic dr sap . vii .** vbi g ipropor to abilit trāffato ibi ipropor to abilit pphcia ⁊ aicicia . h aut totuz fuit in scillia aia dne oim creaturaz . g habuit pphcia in sumo **Itz m . xi .** **Lex ⁊ pphete vsq ad iohes et ille fuit ppheta et plq ppheta .** qz solē digito demrauit . h ipropor tonablit plus est solem gnare ⁊ nobis dare q demrare . g si ppe demōstra toem iohes dict⁹ est ppheta mltoforci⁹ btissima vgo ppe gnatoem dicet pphetissa ⁊ plusq pphetissa **Itz ysa . viii .** **Accessi ad pphetissā Glo .** vrginē mariaz . dr emz ipa ppter excellēciam pphatissa . g ipa excellit alios in pphcia **Itz si Cayphas eo q est pōtifex anni illius pphetauit .** vt dr **ioh . xi .** tūc ipropor tonablit btissima oim ⁊ regina et i m patrix meternū sup omes grām pphcie debz hre **Item q hae grāz habuerit hoc p effectuz demrauit qn cōscia secretoz ⁊ pscia futuroz mīstris nupciāz dixit** **Quecūqz dixerit vobis facite .** vt **ioh . iij .** **Preuidēs spū pphcie q fili⁹ eius aquā in vinū voluit cōuerture .**

Capitulum . clix .

Sequit Alij discretō spūum Glo . vt discernant q spū fiat **Ad** aute hae habuerit in sumo btissia vrgo pbat hoc mō . **i . cori . ij .** **Spūalis homo omia iudicat sed ipa ipropor to abilit alijs omia iudicauit .** g ipa super omes discretōem spūuz habuit **Itz paul⁹ nō igrāuit**

Handwritten note or signature in the right margin.

astuciam ei? licet diei .ii. cor. .ii. **S**z ecce plusq; paulo
hec Itē in vit. p. im. quis curabit hos laicos Rūsum est
sola hūilitas **S**z ipa improporionat li omibus fuit hūil
ergo improporionat li plus in deceptibilis vniuersi Itē in
nūq; decepta fuit Itē puz est sps neq; tētare de supbia
Ipa autē hūme fuit hūilis. g a spū supbie fuit maxie mvi
cibilis Et sic ptz q; discretōz spūuz in sūmo habuerit beissi
ma virgo.

Capitulum .clx.

S Equit Alij gna linguaz **N**d autēz hāc grām non
hūt in sūmo videri pōt. lingue em non sunt date
fidelibz s; infidelibz .i. cori. xiii. **S**z ipa fidelissima
fuit ergo donū lingue nō debuit hēre Itē glo. ibidem vt
eūtes p mūdum intelligāt linguas hoīm sed ipa nō debuit
sic ire p mūdū. g nō debuit hēre donū linguaz **S**ed cōtra
Ipa est aduocata oīm. g debet scire linguas singulorū Itēz
Act. .ii. seditq; sup singulos eorū spūs scs **S**ed beatissima
vgo fuit cū ipis qn apparuerūt dispartite lingue tanq; ignis
ergo accepit donū lingue cum ipis Itēz cū diuersi hoibus
cōuersabat. g indiguit dono lingue Itē a nullo illustriū
vincit. in aliq; ergo habuit istud alijs hoibz excellēcius

Capitulum .clxi.

S Equit Alij interpretatō sermonū **G**lo. scripturas
exponere Itēz q; hāc in sūmo habuerit ptz ex sup
dēmiatis vbi pbatū est q; omēs scripturas intel
lexerit Itēz nō est verbuz q; dī s nō reuelauerit seruis su
is sic testat **Amos. .iii.** ergo mltoplus mri **C**eta vt sup. sic
ergo manifestū est q; beatissima virgo oīm in sūmo possedit
etiāz hunc nouenarium grāz

Capitulum .clxii.

Q Onsequēter querit de illis grīs q; ponūt ad **Eph**
iii. **A**lios quidez **A**plos **E**t videt pmo q; non cō
ueniat beatissime vgin q; sit apla hoc emz opz est
misteriale. vñ ibidē subiūgit in opus misterij **S**z misterii
nō cadit in opatōez oīm ergo nec aplat? Itē sup illud

dyo. Hierarchia est ordo diuinus sciencia et actio. dicit omne
 dator quod officium sine actione negligencia est. **S**z beatissima virgo
 non exercuit opus vel actum predicatois. ergo non debuit habere officium
 itez luc. vi. duodecim elegit et illos vocauit apostolos. **C**o
 tra de se dicit ioh. i. Ego vox clamantis et. quasi diceret. Non
 predicatio in voce oris. sed ego ipse totus sum vox ita quod omnia mea vi
 ta videtur vestit locus predicat penitenciam. sed sic omnia iohannis
 predicat penitenciam ita omnia beatissime virginis predicat innocenciam.
Si ergo iohannes habet gratiam et donum predicatois qui est vox cla
 mantis in deserto ergo multo fortius gloria virgo habet donum apostolatus
 que est vox clamantis in celo. Itz appetas apostolorum est quod sunt
 lux mundi. sed beatissima virgo in summo illuminauit mundum ergo in
 summo exercuit officium predicatois. itez officium apostolorum est reco
 ciliare peccatores. sed hoc ouenit glorie virgini in summo ergo
 habuit apostolatus in summo. itez dominus dixit ioh. vii. mea doctri
 na non est mea. illi attribues doctrinam a quo habuit essenciam.
 sed sic habuit naturam diuinam a patre. ita habuit humanam
 a matre. ergo sic sua doctrina inquam deus fuit a patre. ita
 sua doctrina inquam homo fuit a matre. ergo matrem omnia que
 filius docuit nobis predicauit. itez ioh. xvi. Non enim loquetur
 a se nec ipse dicit dominus de spiritu sancto ergo sicut spiritus sanctus loquitur
 ab illo a quo est sic filius loquetur a matre a qua est inquam uis homo
 est. **C**etera ut sup in materia de aureola predicatois.

Capitulum. cxiij.

Equitur Alios prophetas. **B**lo. scripture exploratores
 sed ipsa est totius legis gloria. ergo in summo est propheta
 vel prophetissa. itez ioh. dicit propheta et plusquam propheta
 quia digito deum demonstrauit. ipsa autem deum genuit et sic seipam
 matrem et virginem demonstrauit corpe et sic ipsum filium virginis
 in prophetis et scripturis promissum corpe et ope demonstrauit
 et sic summa prophetissa fuit. itez quod sexus non repugnet partem quod
 in nouo et in vetori testamento prophete fuerunt. **V**n Luc. ii.
Aнна prophetissa commemorat in actibus apostolorum de philippo
 qui habuit septem filias que prophetabant. **C**etera vero ut sup

Quoniam ipse

apostolorum

de pphcia.

Cap. clxiiij.

Sequitur Alios vero euangelistas Luc. ij Maria autē
cōseruabat et Glo. ut cū tēp? p̄dicāde uel scribēde
incarnatōnis adueniret sufficiēter omnia put essēt
gesta possit explicare Cetera ut sup̄ de aureola p̄dicatoꝝ

Cap. clxv.

Sequitur alios pastores Qualiter hoc donū habueit
beatissima uirgo quere in tractatu de sacramētis in
sacramēto ordinis Et qualiter nos pauit in tracta
tu de beatitudinib? in gradibz paupertatis Sic ergo hūit be
atissima vgo maria hūc quaternariū grāz Ex hīs manifestū
est q? beatissima dñā habuit vniuersitates grāz gratitudinē et
gratis datāz q? omiphariam credim? esse verā.

Ad obiecta.

Ad solutōem incōtrariū obiectorū dicim? taliter di
stinguēdo q? donoz gratis datoꝝ et nō gratū fa
ciēciū quedāz dan? in misterii et non in p̄puz p̄fec
tū ut p̄ p̄hcia Balaam et Cayphz Quedāz autē ad p̄puz
p̄fectū et etiā in alioꝝ misterii ut dona spūs et lingue et
sciēcia aplis data Quedāz autē in p̄puz p̄fectuz sui et non
alioꝝ ut dona instructōnis beatissime dñe et t̄liuz triū que
dam dan? ad p̄ficiēdāz indigēciāz. quedāz ad decorādā po
tēciāz et quedāz ad nobilitādā naturāz et honorādāz p̄so
nam Et sic habuit beatissima vgo h̄mōi dona non ad miste
riū sed ad decoratōis cumulū ad p̄fectōnis et delectatōis
augmētuz In materia laudis et honoris incrementū et oim
bonoz spūaliū complemētum.

Itē qualiter beatissima vgo hūit oēs grās cōes
Sequitur videre qualiter habuerit spāles quas etiāz
in alijs factis est reperire Taliū autē que dā sūt q̄ p̄tinēt ad
gnatōnez siue vite ingressuz Quedāz ad cōuersatōz Que
dāz ad mortēz Circa generatōem inueniuntur quicqz que sūt
p̄figuratō p̄phetatō anūciatō miraculosa cōceptō in utero
sanctificatō

Capitulum clxvi.

Primo g̃q̃ beatissima ṽgo fuerit multifarie p̃figu-
 rate erit sic manifestū numeri. xvij. inuēit g̃ moy-
 ses ṽgam aaron **G**losa mariā q̃ sine viri semie ge-
 nuit verbuz. **E**cce qualr̃ ex textu cū sua glosa sequit̃ q̃ il-
 la ṽga fuerit figura ṽginis glose. **I**te exodi. iij. rubz ar-
 debat ⁊ non oburebat̃. q̃ hoc fuerit figura beatissime vir-
 ginis p̃bat etiā non disputando. **R**ubuz quē viderat moy-
 ses incōbustū obseruataz agnouit m̃? tuā laudabilē ṽginita-
 tez rē. **I**te luc̃ p̃mo. **E**t nomē ei⁹ elizabeth glosa elizabeth
 dei mei saturitas ⁊ sigt̃ que deo plena fuit. **I**te si annūcia-
 tō ⁊ conceptō ysaac signat conceptōnē xp̃i ergo ⁊ sara sig-
 nat mariā ex h̃is patz q̃ beatissima ṽgo fuit p̃figurata.

Capitulū clxvij.

Valr̃ autē ⁊ quibz figuris multifariaz multiqz mo-
 dis ptz ṽiez in creatis in factis in visis in diuiga-
 tis. **I**n creatis in p̃ncipio creatū ē de⁹ celum et
 terrā idest beatissimā ṽginem que celū ⁊ terra fuit idest ce-
 leste ⁊ t̃restrē sil' duxit vitā idest angelicā ⁊ hūanaz d̃usatō-
 nē habuit. **I**te celū ⁊ terra fuit q̃ sil' ⁊ altissima dignita-
 te fuit ⁊ infima hūilitate. **I**tez celum ⁊ terra fuit qz puris-
 sima ṽginitate ⁊ fecundissima m̃ritate ṽgo ⁊ mat' sil' fuit
In hac p̃ma die facta est nubecula de q̃ postea factus est
 sol. **Q**uid est nubecula m̃ ⁊ materia corpis solaris nisi bea-
 tissima ṽgo m̃ ⁊ materia corpis saluatoris. **I**n sc̃da die
 positū ē firmamētū in medio aq̃z. q̃d autē est firmamētū qd
 h̃et fixas stellas in sui ornamentū ⁊ diuidit aq̃s ab aquis
 nisi beatissima ṽgo q̃ h̃et stellas. xij. idest coronā. xij. stella-
 rum idest omniū sc̃oz in capite suo positaz in medio aqua-
 rū idest sc̃oz vie ⁊ sc̃oz p̃rie diuisa p̃us ab vtrisque existēs
 sup̃ omunē statū vie ⁊ infra statū p̃rie om̃iūcāz tm̃ vtril-
 qz h̃is cū superioribz ṽtutū p̃fectōnē cum inferioribz merē-
 di conditōnē. **I**te cum superioribz securitatē cōtra casū euz
 inferioribz possibilitatē ad meritū. **I**te cū superioribz exul-
 tātōnē cū inferioribz cordis passionē. **T**ercie diei op̃ ē

2

Maria de p[er]p[etua]

Congregatō aquarū in vniū locum idest in v[ir]ginales vteruz
congregatōnē omniū grarū. Sed in hoc est differētia q[ue]
congregatō grarū appellat[ur] maria media p[ro]ducta. Cōgre-
gatō vero aquarū appellat[ur] maria media correpta. Et hoc
ideo quia transitoria est. iuxta illud eccl[esiasticus] .xxj. Et mare iaz
non est hęc autē media p[ro]ducta q[ue] p[er]petua. iuxta illud luc[am].
.x. maria optimaz partē elegit q[ue] non auferet[ur] ab ea. Quar-
to die fecit deus duo lumina magna maius vt p[er] h[oc] diei
min[us] vt p[er] h[oc] nocti. solē sc[ilicet] et lunam. Quod autē p[er] lunā nisi
v[ir]go beatissima luci conformissima diuine et claritate plena
figurat[ur]. Luna vt legit[ur] in sentētijs facta est p[ro]pter diei et
noctis vicissitudinē p[ro]p[ter] noctis declaratōnē p[ro]p[ter] opantiū
in nocte consolatōnez. Et q[ue] quedā aīalia sunt q[ue] lucē diei
ferre nō p[oss]unt. Hęc autē oīa opat[ur] v[ir]go luci dissima. Est em[im]
quies laborantiū q[ui]es et dec[us] mortaliū solatium opantium
vmbraclū infirmoz refrigerās vmbra mie q[ui]s reuerberat
sol radīs iusticie. Quinte diei op[us] est formatō pisciuz et
auium. Et quid sūt pisces et aues nisi beatissima v[ir]go que
vt piscis natabat in medio aquarū maris tribulatōnū et vt
avis volauit super p[er]nas ventoz in celo contemlatōnis.
Sexte diei opus est formatō hominis et positō in paradiso vo-
luptatis. Quod autē est paradysus voluptatis nisi beatissima
virgo in qua de[us] pater posuit hominē idest xp̄m in die cō-
ceptōnis. Sic g[enerat] beatissima v[ir]go in omib[us] opib[us] sex dierū
est exp[re]ssissime p[re]figurata nō autē t[em]p[or]e i[nter] creatis s[ed] in factis
est p[re]figurata vt pat[et] in archa noe in yride in tabernaculo
moysi. in archa testamēti. in candelabro. in p[ro]piciatorio. in
templo. in throno salomonis. in ostio. in domo saltus. et in
multis alijs. Vnde in visis et ymaginatis inuenitur figura
ta vt ē rub[er] moysi. Exo. iij. Sedes saphirina sup firmamē-
tū. Dece. j. mōs d[icitur] q[ui] p[re]cisus est lapis sine manib[us]. dan. ij.
in arbore q[ue] celos t[em]p[or]egeb[at]. Daniel. iij. i porta clausa. eze-
xliij. in vellere gedemōis. iudicū. vj. in fōte puo q[ui] creuit
in fluiū maximū. Hester. xij. porta tēpli spetōsa. act. iij.

Item in muliere amicta sole. apoc. xv. **S**icut in coniugatis
 Rebecca. Raehel in iudith vidua et in hester coniugata.
 In sara sterili et in elisabeth matre. Ex hijs omnibus suffici-
 enter manifestum est quod beatissima virgo increata et factis vi-
 sis et in coniugatis est multipliciter prefigurata.

Capitulum clxviii.

Dicitur etiam videtur quod fuit prophetata ysa. ii. Egre-
 dietur virga de radice yesse. **G**losa virgo maria vel
 alia glo. virgam et florem iudei cristum suum inter-
 prentur. quia in virga regnantis potentia in flore pulchritu-
 do. Nos vero per virgam mariam intelligimus cui nullus fru-
 tex adhaesit vel alia glo. Egre dietur virga de radice et pro-
 pheta de natiuitate ut tota ecclesia cantat virgo dei geni-
 trix virga est flos filius eius. **I**tem numeri. xxiii. Ori-
 etur stella ex iacob. **I**tem ysa. iiii. fructus terre sublimis
Glo. virginis marie. **I**tem ysa. vii. Accessi ad prophetissam.
Glo. virginis marie. **E**x hijs patet quod natiuitas beatissime
 virginis est multipliciter prophetata.

Capitulum clxix.

Dicitur etiam probatur quod etiam fuerit annunciata hunc modo
 do iohes fuit annunciatus et alij sancti minores ut
 ysaac et sampson. ergo et beatissima virgo debuit an-
 nunciari. **I**tem propinquante lucifero annunciat aurora. **S**ed
 iohes fuit lucifer et fuit annunciatus. **B**eatissima virgo au-
 rora ergo potius debuit annunciari. **I**tem laborantibus maxime
 debuit annunciari oritur aurore. iuxta illud. **G**ene. xxxi.
 Dimitte me iam enim ascendit aurora ergo nobis maxime de-
 buit annunciari oritur aurore eorsurgens que quando surrex-
 it nos secum surgere fecit et ad surgendum excitauit. **I**tem
 dam. ioachim qui honesta et laude dignas. annam in matrimonium
 duxit. **S**ed quemadmodum venit anne sterilis existens vetus
 et repromissionem samuelem peperit ita et haec per preces et repro-
 missionem dei genitricem affert ut et in hoc a nullo illustrium
 vincat. ecce expressit patet quod beatissima virgo fuit annunciata

Capitulum clyx.

Quest hęc pbat q̄ fuerit miraculose concepta. Quia
si a nullo illustrium vnicū & minores & min⁹ illu-
stres miraculose sunt concepti ergo & ip̄a. Item
dicit dam. q̄ per p̄ces & repromissiones fuit nata ergo nō
naturali. Item signatū perfecti⁹ est signo. Sed figure
beatissime v̄ginis fiebant diuina volūate per se opante &
non humana ergo beatissima v̄go exiit in se natura supe-
riore opante contra inferiorē ergo sup̄naturalis fuit eius
conceptō.

Capitulum clyxi.

Quest hęc pbat q̄ fuerit in vtero sanctificata hoc
modo. Ecclesia celebrando festiuat eius natiuita-
tem ergo fuit sancta quando fuit nata ergo fuit
in vtero sanctificata. Item iohannes fuit in vtero sancti-
ficatus ergo & beatissima v̄go. Preterea patet luce p̄mo
vbi dicit. Et spū sancto replebitur ad hęc ex vtero m̄ris
sue rē. Item ieremias fuit sanctificat⁹ ergo & beatissima
v̄go. p̄batō patet iere. p̄mo priusq̄ te formari in vtero
nouū te rē. Item om̄is sanctificatus in vtero ordiatur ad
sanctū in vtero ergo quod immediatōres & p̄p̄inquitōrem
relatōnem habet ad sanctum in vtero. Illud potissimū de-
bet sanctificari in vtero. Sed non potuit immediatior es-
se relatō eius quod v̄niebat verbo ad aliquid aliud quā
ad id vnde sumebatur illud quod v̄niebatur verbo hoc au-
tem potissimum fuit beatissima v̄go ergo ipsa potissimuz
fuit & debuit in vtero sanctificari. Item ieremias dicitur
in vtero sanctificatus propter expressiōrem p̄phetiam de
sancto in vtero Et iohannes in vtero sanctificatus p̄pter
digiti demonstratōnē ergo multo fortius beatissima virgo
propter ipsius exceptōnē & generatōnem. Item dicit an-
selmus. Ea puritate beatissima virgo nitebat qua maior
sub celo nequid intelligi. Sed puritas hominis dei est

peccatū originale nec habere nec unquam habuisse. ^{maior} Maior pro
 illam est originale quidem habuisse. sed statim et omnino
 ab illo mudatū eē g̃ beatissimā ṽgo debuit quā i peccō origina
 li accipi. s̃ statim ab ipso peccatū mudari g̃ debuit i ṽto sc̃ficari
 Item Aug⁹. ego puto q̃ copiosior sanctificatōnis bene
 dictō in ipam descendit q̃ nō tantū ipsius sc̃ficaret ortū.
 S̃ etiā vitā dinceps ab omni peccato custodirz imunē qd̃
 nemī alteri in natis mulierū credit̃ esse donatū ac vt sup̃.
 Ex vltima auctoritate manifestū est q̃ beatissimā ṽgo in ṽte
 ro sc̃ficata fuit q̃ autē ei⁹ sc̃ficatō om̃s excellit in h̃ nota
 q̃ alij post talē sc̃ficatōez adm̃n⁹ venialit̃ peccauerūt vnde
 d̃r de iohē. Añ deserti ac. ipa autē ita sc̃ficata fuit q̃ pec
 care nō potuit vt s̃. m̃t̃ p̃uilegia patebit. Sic igit̃ maife
 stuz qualē beatissima ṽgo fuit purificata et p̃phetata annū
 ciata et miraculose ocepta et in ṽto sc̃ficata. Et stat ip
 saz oēs sp̃uales gr̃as h̃uisse q̃s deingit ortū sc̃oz decorare

Capitulū cxxij.

Quest h̃c videndū est de sp̃ualibz gr̃is q̃ circūstāc
 iuslatōz. Que sp̃ualitas gr̃e immut̃ q̃tiens aliq̃s
 sc̃oz sp̃ualit̃ a deo diligit̃ vel amicus dei appellat̃.
 Vbi gr̃a in veteri testam̃to. D̃ns sp̃ualit̃ diligere d̃r Abra
 ham et h̃ p̃p̃e fidē iuxta illud. Geñ. ij. Credidit abraham
 deo et reputatū est illi ad iusticiā et amic⁹ dei appellat⁹ est
 Sic em̃ de⁹ loq̃bat̃ euz eo. Itē moyses p̃pter māfuetudiez
 q̃ fuit micissim⁹ hoim qui fuerit in terra amic⁹ loq̃bat̃ de⁹
 facie ad faciē sic solz loq̃ h̃o amico suo. Numeri. xij. Itē
 dauid p̃p̃e h̃uilitatē inuenit em̃ virū sc̃dm̃ cor suū d̃ns Itē
 in nouo testam̃to ioh̃es euāgelista p̃pter ṽginitatē q̃ sp̃u
 alis p̃rogatiua castitat̃ is. sp̃uali dilectōne fecerat dignuz
 sp̃ualit̃ diligebat ih̃us. Item legitur in eod̃m ioh̃annis.
 vndecimo. q̃ dominus diligebat mariam et martham et
 lazaz et stat q̃ h̃ fuit p̃p̃e hospitalitatē in p̃ quā ipi et alij
 quidā placuerit deo. Itē nicola⁹ p̃p̃e m̃iaz amic⁹ dei appel
 lat⁹ est. s̃ h̃ d̃ma excellētissime fuerit in b̃illā ṽgine. Si

Spemulū

pōt illa in beatissima v̄gine excellētōz fuit quā in alijs .
Item inē p̄scire trāsītū z opari z inē nō p̄scire nec opera rē
mediū est p̄scire z nō opari . Primū oueit x̄pō scdm alijs
viatoribus ḡ mediū ouenit beatissimi ne v̄gini q̄ hēt statum
mediū .

Capitulum cxxxiii.

Dist h̄c querit̄ de inuātōne z deductōe . q̄ autē
dñs m̄rez suā iuitatā deduxit videt̄ p̄ locū a mi
nori qz dñs apparuit caro suo ioh̄i z dixit v̄m di
lecte mi tē . si h̄ fecit x̄p̄s ioh̄i ḡ poti⁹ m̄ri . Itē si ioh̄i qz
car⁹ ḡ poti⁹ m̄ri qz in infinitū carior fuit . Itē d̄r in p̄mo
pall . xv . q̄ dauī d̄ deduxit archaz in domū suā in thimpa
tē . Itē qual̄ lusit an̄ archā ḡ x̄p̄s m̄rez suā sp̄cal̄ dedux
it . Itē op⁹ mie est sepelire mortuos ḡ z p̄ miaz potissi
me d̄uit exequijs m̄ris inēsse z eā sepulture om̄edare ḡ
ipsi⁹ sepelire fuit in celo sup̄ om̄s choros assumi ḡ debuit
h̄ fili⁹ in p̄sona p̄p̄a z corpali p̄nc̄ia facē .

ut ad 2. cor. 12. 8a

*h̄c celū secūndū fuit agitur q̄ p̄p̄
p̄p̄o p̄p̄o d̄r q̄d̄ q̄d̄ m̄re d̄ fuit
d̄ d̄o f̄r̄*

Ca. cxxxv.

Dist h̄ querit̄ de ipsi⁹ morte si fuerit sine dolore .
Et videt̄ p̄mo q̄ nō . ita em̄ se habz mors ad mor
tem sic se hēt vita ad vitaz ḡ vita dñe n̄re inē oēs
vitaz silima fuit dñi n̄ri ih̄u x̄p̄i ḡ z mors mort̄i . ḡ ista do
lorissima ḡ z illa . Itē rō qua assignat̄ q̄re mors dñi fuit
dolorissima siue aspr̄ima . D̄r em̄ vt oportz q̄ ibi est nobi
lioz naturaz diuētō . v̄bi maior est delectatō . ḡ in q̄rū cō
iūctōne maior est d̄lectatō in illoz sepatōe maior ē dolor
Vñ cū aīa x̄p̄i nobilissima fuit diuēta nobilissimo corpi .
In illoz diuētōe maxia fuit delectatō z i sepatōe maxi⁹
fuit dolor . vñ . iere . o . vs . oēs q̄ trāsītis p̄ viā tē . ḡ eadē cā
est in beatissima v̄gine sc̄do loco in sūmo ḡ in ip̄ius morte
maxi⁹ fuit dolor p̄ dolorē x̄p̄i Itē inē q̄cūqz maior ē pax
illoz delectabilior est om̄ansio . ḡ in corpe beatissime v̄gis
et in aīa sua adinūicē maxia fuit pax qz sp̄s adūsus car
nem nō occupiuit nec econūso ḡ fuit ibi delectabilior com
mansio ergo z maxi⁹ in sepatōne dolor . In contrarium
est quod legitur in prologo super iohannem de iohanne

Itē q̄re mors d̄ fuit dolorissima

q̄ facta oratione positus est ad patres suos tam ex̄neis
a dolore mortis quā a corruptōne carnis s̄ beatissima v̄go
impropor̄tionabilē pl̄ debuit esse aliēa a dolore mortis
Item dam. Sed ⁊ ipsa beata beatay que sup naturaz do
minatōnū exaltata est. Dolores q̄s effugit paries hos i
x̄pi passionis tpe sustinuit a m̄nali op̄atione viscerū lace
ratōnez tolerans ⁊ quē deū cognouit p̄ natiuitatē. hūc vt
maleficū vidit infectū hinc ipsa ceu gladio cogitatōis
lacerata ⁊ hoc ē tuā ipsi⁹ aīaz p̄trālibit gladi⁹ **luc. ij.** Ex
hac auctoritate inferē **V**bi d̄r. nō iudicabit de⁹ bis mid
ip̄m q̄ ille dolor reputat̄ ei gladi⁹ ḡ sic p̄ gladiū non est
dolor ita nec post istū gladiū debuit sustinere dolorē mor
tis **I**te ille gladi⁹ reputat̄ ei p̄ equipollētā p̄ martirio s̄
post martiriū nō est dolor mortis ḡ nec post hūc q̄ eq̄pol
let ei. **I**te rōne hui⁹ debet̄ ei aureola martirū ḡ p̄ hunc
nō est dolor mortis. **I**te moyses p̄ abstractōnez sp̄s se
cundū actū a virib⁹ inferiorib⁹ nō sensit defectū sitis ⁊ fa
mis. xl. dieb⁹ ⁊ xl. noctib⁹. **E**ilī ⁊ helias ḡ si delectatō
sp̄s tal̄ ⁊ tāta t̄r ⁊ t̄m abstraxit h̄ ⁊ sensū passionis t̄r ⁊
t̄m ⁊ tamdiū m̄rupit ḡ maior magis abstrahit ⁊ maḡ in
terrūpit ⁊ impropor̄tionabilē maior impropor̄tionabilē magis
abstrahit ⁊ interrūpit. s̄ impropor̄tionabilē abstrahi a cor
pore sup illud abstrahi qd̄ est sedz actū est istud abstrahi
qd̄ est sedz s̄bam ⁊ impropor̄tionabilē interrūpi qd̄ est sp̄ ḡ i
ppor̄tionabilē maior delectatō p̄t abstrahere aīaz a corpe
sedm s̄bam ⁊ excludere oēs p̄nā ḡ beatissima v̄go mortua
fuit p̄ amore sine dolore **I**te paul⁹ nesciuit in raptu v̄t
in corpe siue ext̄ corp⁹. **ij. corin. ij.** ḡ int̄tōz rapt⁹ sedm
s̄bam abstrahere poss̄. **I**tez maiores mot⁹ impediūt m̄mo
res ⁊ natura inclinat ad carnē ⁊ ad corp⁹ s̄ caritas incli
nat a corpe ad x̄pm iuxta illud. **cupio iaz dissolui ⁊ eē cū**
x̄po ergo t̄m p̄t int̄ndi inclinatō sur̄sū q̄ sepat̄ ⁊ abstra
hit̄ ab inclinatōne deorsū ergo caritas p̄t t̄m sur̄sū t̄here
q̄ anima separatur a corpore et sic morietur pre amore.

Item duorum dolorum maior medicina minoris. Sed anima sed
caritatez dolet esse separata a deo. secundum naturam vero dolor diu
di a corpore quod ille tamen potest interdi quod istum non uenit sentiri quod
potest mori sine dolore. Item quequid aptum natum est inducere
languorem si detinetur et intendatur potest inducere mortem. Sed
amor potest inducere languorem quod et mortem. minor patet. Canti.
ii. Quia amore langueo. Dlo. pro amoris magnitudine cia
temporalia fastidio. Ex hijs patet quod beatissima uirgo pro amore et
sine dolore mortua fuit. Cap. clxxvi.

Item quod statim euolauit disputabile non est. quia
nichil purgabilis habuit. Cap. clxxvii.

Questio hęc querit si statim anima et corpore assumpta fuit
Et videtur primo quod non ut patet per sermonem iero. Co-
gitis me o paula etc ubi dicit. multi enim dubitant
etc. Item aug. va de eius assumptione sententia hęc est ut siue
in corpore siue extra corpus nescio deus scit. Item idē aug. hūa
num iudiciū non opponat manifestū quod deus uoluit esse oc
cultū. Item quequid non separatur a culpa nec a pena. Sed omnes
in adam peccauerunt quod omnes in suo peccato vel per suo peccato
puniri debent. Sed ei imponitur pena. Gen. iii. puluis es et
in puluere reuerteris quod omnes in peccato nati totaliter dunt in
cinerari. Conte gre g. in colla. Nec tamen mortis nexibus de
mi potuit quod dominum nram ihesum xpm de se genuit incarnatum
Ad quero quid appelletur nexus mortis, vel est bonum, ma
lum. non bonum quod ipsa diuis bonis capax fuit tamen. Item bonum
non deprimat sed eleuat quod nex? non noiat ibi aliquid boni. Si au
tem est malum. aut est malum culpe aut malum pene. Non culpe
quod mors non est nex? ad culpam quod per mortem non est stat? cul
pe sed pene Item nl dictū est quod per mortem non possit peccare quod
est in deo cum per mortem nullus peccet. Si autem est malum pene
quod quia pena importat. non gehene. quod ad illam non necesse mors
quia multi moriuntur qui non uadunt ad gehennam. Eadem
ratione nec ad purgatorium. Nec potest etiam dicere pena
temporalis quia ad illam non necesse mors sed absoluit ab illa

Item nō pōt dicere penaz mortis . quia beatissima vgo v̄e
morta fuit ḡ relinq̄t q̄ nō pōt liḡre nisi incineratōnez ḡ
erit sensus nō potuit mortis nexibz dep̄mi idest nō potuit
incinerari . **S**ed nisi statim resurrexiss̄ fuiss̄ incinerata vt
alia corpa ḡ statim surrexit . **I**te q̄ nō fuit incinerata itel
ligit̄ mediate in figura de archa federis dñi p̄ quā liḡbat̄
maria q̄ quidē archa ostructa fuit de lignis sechini q̄rum
natura talis est q̄ a v̄mibz nūquā rodunt̄ nec puorāt̄ nec
in aq̄s submersa vnq̄ putrescūt sic solēt alia ligna facere
Ideo sine om̄i putrefactōne surrexit . **H**oc idēz etiā clara
luce p̄uidēs psal . clamat cū audacia . **S**urge dñe in req̄
em tuā ⁊ statim sub infert **T**u ⁊ archa sanctificatōis tue
Aue in figura dēa credūt̄ de maria cui⁹ corp⁹ fuit ācha
corpis xp̄i **S**z celū nulla figura . s̄ solū reueritas possidz
ḡ ⁊c . **I**te aug⁹ . **M**aria quadā spūali p̄rogatiua honorat̄
a filio possidēs in ipso corp⁹ qd̄ genuit̄ q̄re nō ⁊ corp⁹ p̄
qd̄ genuit̄ nisi obuiaueit̄ auctoritas nōdū p̄specta credo
videre qd̄ ⁊ p̄ qd̄ genuit̄ . **I**tem aug⁹ . in eodē thronū dēi
thalamū dñi celi tabnaculū xp̄i debz ibi eē vbi est ip̄e xp̄s
Tantū em̄ thronū dignū est seruare celū quā terrā . **I**te
aug⁹ in eodē letare maria leticia inenarrabili in aīa ⁊ corpe
Et infra viuat gr̄a inteḡlie q̄ omniū genuit̄ inteḡrā vitā
Ite dyo . s̄ diuis nominibz . qm̄ apud ipsos deo acceptos
nr̄os ieroth̄e qm̄ nos vt nosti ip̄e ⁊ multi scōz nr̄oz fra
trū ouemim⁹ ad visionē corpis vite p̄ncipis ⁊ q̄ deū susce
pit ademat ⁊ fr̄ dñi . iacob ⁊ petr⁹ sūmaz p̄uētissima the
ologoz sūmitas sup̄ hūc locū . **B**lo . maximī vult q̄ in dor
mitōne dñe nr̄e fuer̄t p̄dicti apl̄i ⁊ beat⁹ dyo . ⁊ magister
su⁹ ieroth̄e ⁊ p̄ assūptōnē corpis fecerūt collatōnē eē
ieroth̄e raptus fuit et sic videtur approbare iste tex
tus dyomih̄ . cū suis glosis illud qd̄ inuenitur de assūp
tōne beatissimē virginis corporali . **I**tem bernhardus . non
deciuit vt carnē nr̄is sine honore in terra relinq̄ret q̄ hono
rem parētū sub p̄cepti districtōne posuit . **I**tez bern̄ . si

cap. p. 19. 6

19. 6

171

9
aia puuli nōdū nācliq̄ acta est vt marla locuta est quā
putam? que nā illa fūit exultatō celestiu ciuū qui r̄ vocē
audire r̄ faciē videre r̄ beata eius p̄ntia friu meruerūt .
Ite bern. nec in mūdo dignoz loc? v̄ginali v̄to in quo dei
filiū maria suscepit nec in celis regali solio in q̄ mariā ma
rie filij sublimauit . **Ite bern.** temp? est loquēdi omī car
ni euz assūmit̄ incarnati v̄bi m̄ nec cessare debz a laudibz
hūana mortalitas dū sola n̄ra mortāl natura sup immorta
les spūs exaltat̄ in v̄gine maria . **Ite aug?** tantā merito
integritatē incorruptibilitatis n̄ seq̄t vlla resolutō putre
dimis . **Ite aug?** . Qui in vita illā p̄ cetis honoraue grā
hui cepte? piū est credere eū in morte p̄ cetis honora se
Ite si merito viues p̄ omibz dotata est grā eur mortua
nō erit honorāda . idēz in eodē . qd estimandū est de m̄re dei
vbi digna sit h̄ri nisi in p̄ntia filij . **Ite** quecūqz sūt eius dē
nature eundēz locū occupāt . **Si** ḡ mat̄ r̄ filij sūt eius dēz
nature necesse est vt sit eū filio mater . **Ite** hinc q̄ q̄si di
ceret q̄ bñ poss̄ esse opinio r̄ nō manifesta veritas ōdiē
Bern. Sic quilibz sensu suo abūdet vbi vel certe rōni vel
manifeste auctoritati nō obuiat q̄ sentit̄ . **Ite** ad idē diē
aug? . Querendū est rōne qd olenciat veritati fiatqz ip̄a
veritas auctoritas sine q̄ nec est nec valz auctoritas . **Si**
aūc voluit seruare m̄rez integrā eū v̄ginitatis pudore eur
non velit seruare incorruptā a putredinis fetore . item bñ
Si vera sunt q̄ scripsi gr̄as tibi ago ihu x̄po quia d̄ facta
v̄gine m̄re tua nichil nisi piū r̄ qd dignū est sentire potui
Ece testimonio ip̄ius pape gregoriij r̄ duoz ep̄oz . au
et dyo . vni? abbatis bern . ymo ip̄oz aplōz petri r̄ pauli
pbatum est beatā v̄ginē corpe r̄ aia esse gl̄osissime assūp
tam qd et rōnibz p̄spiciū est . **In** peccato em̄ duo sūt . aū
sio a bono incōmutabili r̄ cōsilio ad bonū om̄utabile . istis
respōdent duo i pena . quia aia auertit̄ se a sua vita incidit
necessitatez aūsiōis a corpe cui? vita est ip̄a . **Ex** conue
sione ad nichilū incidit necessitatez redūdi in q̄si nichilū

idest in puluerē. Sed beatissima vgo aīsa fuit p̄ origiale
vnde debuit mori. Sed nunquaz aīsa fuit actuali ad q̄si
nichilū ḡ nō debuit incinerari. Itē anselm⁹ ad om̄e que
mēs deo cui maior rō nō repugnat sequit̄ necessariū istd
est tale ḡ istud necessariū. Itē dam⁹. A nullo illustriū vin
cit. Et diē euangelii math. xxvii. Multa corpa scōz sur
rexerūt cū eo rē. ḡ r̄ ipa h̄ accepit. Itē diē dyo. omnes
pprietates inferiorū hnt̄ superiores cū excellētia ḡ cū illd
datū sit sanctis inferioribz vt diē euāgelii ḡ sup̄me oim̄ i
p̄ria. Itē ecclie argumētū est illud iohes sc̄ificat⁹ est in
v̄eo ḡ r̄ beatissima vgo h̄ ecclia delusionē concedit r̄ cele
brat ei⁹ natiuitatē ḡ h̄ mō arguo a fili. Multa corpa scō
rum surrexerūt rē. ḡ r̄ beatissime vginis corpa surrexit
Ch̄s rōmibz r̄ auctoritatibz r̄ multis alijs manifestus est q̄
beatissima dei m̄r in corpe r̄ in aīa sup̄ choros angeloz est
assūpta. Et hoc etiā modis om̄ibz credim⁹ esse veruz. sic
ḡ patz quali beatissima vgo habuit gr̄as sp̄uales mortem
circūstātes. Ad id em̄ qd̄ obiectū est de ip̄ius morte cre
dim⁹ q̄ mortua est sine dolore r̄ p̄ amore. Et nō est eadez
rō d̄ morte d̄ni quia cū illa debz esse satisfactoria i sūmo
oueniebat r̄ oportebat q̄ ess̄ p̄nal̄ i sūmo. Et etiā volū
taria i sūmo vñ fuit sp̄u p̄mit̄tē carn̄ improp̄a. Vñ ibi
sūm̄ mot⁹ fuit natural̄ r̄ mot⁹ rōnal̄ vñ sūm̄ gaudē
diū r̄ sūm̄ dolor r̄ vñ fuit materia alteri⁹ q̄re sūme gaudē
bat q̄ p̄ sūmū dolorē gen⁹ hūanū redimebat h̄ aut̄ sez i mā
ria mot⁹ rōnalis gr̄a informat⁹ motū naturalē sopiebat r̄
vincēbat ita ut cū i potētia ess̄ r̄ caritas vulnerata i sūmo
i sursū t̄hebat r̄ vinculū impediēs sez alligatiā corpis dis
soluebat.

Ad obiecta cont̄ assūptōnem i corpe.

Ad auctoritates q̄ oppositē sūt cont̄ assūptōnem
corpales beatissime vginis. R̄ndem⁹ q̄ q̄tuor ge
nera sūt sup̄posibiliū. Primū est qd̄ ex sacra sc̄ip
tura ita exp̄sse est d̄minatū q̄ nec dubitatō nec opinio

Ad obiecta cont̄

cap. p. ad d. d. 7 p. 106 l. 14

potest esse circa contrarium. De hoc dicit dam. omnia que tradita sunt p legem pphetas aplos ⁊ euangelistas suscipimus ⁊ veneramur ⁊ cognoscim⁹ nichil ultra requirentes. Alter gen⁹ p oppositōz ad hoc est qd omnino incertum est ⁊ h̄ dupl̄r vel est incertū quātū ad sententiā ⁊ auctoritatē ⁊ hoc est simplr apocrifū vel incertū quātū ad auctoritatez h̄ non q̄tum ad sententiā ⁊ hoc est apocrifū scōz quid ⁊ illud ponit̄ dubiū inē hęc duo dubia sunt duo media. Terciu⁹ gen⁹ ⁊ p̄mum mediū est qñ aliquid non est determinatū ex scriptura nec p rōnem necessariā p̄t pbari nec etiā patet ex euidētia sui h̄ ex consequētis scripturarum ⁊ apparentia rōnum p̄t ⁊ ip̄m suū oppositū equalit̄ videri ⁊ persuaderi ⁊ hoc pprie p̄t appellari opimabile v̄t sunt q̄dam opimiones scōrum vt est illa vtrū omnia simul sunt creata ⁊ illa vtrū angeli sunt in gratiūis creati et similia. Quartū gen⁹ ⁊ scdm mediū est qd quidē in scriptura biblie nec est exp̄sum determinatē nec ex euidētia sui manifestū sed tñ ex cōsequētia scripture ⁊ apparētia rōnū. Ita est p̄babile q̄ nulla scriptura nulla rō h̄t aliud opponere in contrarium ⁊ illud est pie credendū. Terciu⁹ opimatum. Quartū apocrifū. Jeroni. igit̄ qui fuit interps biblie loquit̄ vt interps nichil volens inserere nisi q̄ per bibliam est exp̄sum. Aug⁹. aut vt exp̄sitor ⁊ iuestigatoz non tantū p̄t vel supponit ea q̄ sunt p̄cipia sciētie sed ⁊ ea que necessario cōsequunt̄ nulla rōne vel auctoritate repugnantē ⁊ sic manifestū est qualē beatissima v̄go habuit gr̄as omnium omnes ⁊ sp̄uales.

Cap. clxxviii

Questio hęc querit̄ de suis p̄uilegiatis gr̄tis q̄s ipsa sola ⁊ nulla alia creatura possidet. Primo q̄ queritur de hoc p̄uilegio quod est peccati immunitas. Vtrū hoc fuerit p̄uilegiū impatricis. Et videt̄ p̄mo qd non. p̄ma. 10. 11. Si dixerimus q̄ peccatū non habem⁹ nos ipsos seducim⁹ ⁊c. Item in ecclesiastico. Neq̄ ifans vni⁹

1. 14

origiale
lra d. fi
cōm. cove
anū. illō
seriū. vni
lōz. fue
omnes
ḡ. cū. illō
me. cim. i
est. in
te. ⁊. cele
p̄pa. scō
ur̄. xic
is. est. q̄
lōz. est
eruz. sic
mostrm
mostr. ere
est. eades
ia. i. sūmo
ā. volū
N̄. i. ibi
us. gati
e. gati. de
se. i. mā
ie. bar. ⁊
i. sūmo
is. dif
corpe
tō. neni
uor. ge
era. sep
opimū

dei est sine peccato sup terra. Item iob. xxv. Stelle nō
sunt munde in conspectu eius. Item apostolus ad ro. iij.
Omnes peccauerūt. Item luc. vii. Quis ergo eum plus
diliget. Cui respōdit estimo q̄ hīs cui plus donauit sed
beatissima vgo plus omnibz dilexit ergo ipsi plus donauit
ergo et ipsa peccauit. Item ad romanos. viij. Omnia coo-
peratur in bonum hīs qui scdm ppositum vocati sūt san-
cti. **Glosa** etiam peccata sed omnia cooperatiua in bonuz
habuit beatissima vgo ergo peccatū habuit. Item glo. ibi-
dem. Sine quibz non viuit. Item glosa. Impossibile est
quantumlibz sanctū aliquādo non cadere. Item p̄ma ioh.
p̄mo. Sanguis filij eius emundauit nos ab omni peccato
Glosa tamen non debemus putare quam diu viuum? om-
nino posse a peccato emundari. Item iohannis tertio. quid
michi et tibi est mulier. **Super hoc dicit Crisostomus** q̄ ali-
quid humani passa fuit quasi ppter vanitatem voluit cri-
stum miraculum facere. Item prouerbio. ij. Quis potest
dicere mundum est cor meum. Item ecclesiasti. Non est
iustus qui faciat bonum et non peccet. Item prouerbi.
xxiij. Sepcies in die iustus cadit. Item q̄ non sit ipsi?
priuilegium videtur. quia non conuenit ei soli. quia mlti
angelorum nunquam peccauerunt. Item aliquis infans
baptisatus statim euolat si morietur ḡ ille nunquam peccauit
actualiter. Item iob. xvij. Neqz enim reprehendit me cor
meū in omni vita mea. **Contra Aug?** dicit de qua ppter
honorem filij eum; de peccatis agitur nunquam volo fieri
mentōnem. Item idem ego puto q̄ copiosior et. vt supra
de sanctificatione in utero. Item peccatum veniale nō est
gratia ergo vbi aliquid de peccato veniali ibi aliquid va-
cuum de gratia. Sed ipsa plena fuit de gratia ergo nich-
il de peccato fuit in ipsa. Item Augustinus. in descimus q̄
ei plus gratie sit collatum ad vincendum ex omni parte
peccatum quoniam concipere et parere meruit quem nullū
constat hūi esse peccatum. Itē necessitas peccandi relinq̄t

in exercitium eorum qui cadere possunt. Sed ipsa cadere
 non potuit ergo illud exercitium habere non debuit. Item
 Anselmus ea puritate merbat beatissima virgo qua sub
 deo nequit maior intelligi. sed maior potest intelligi si pec
 cauit ergo non peccauit quod per omnia verum esse dici
 mus. Et ad auctoritates in contrarium ductas responde
 mus quod omnes ille de peccatorum iure loquuntur viatorum
 hominum illud autem beatissime virginis est proprium et speci
 ale privilegium respectu omnium illorum viatorum et deroga
 gat generali quod autem dicit Crisost. quod aliquid humani passa
 fuit hoc verum est. quia ut homo hominibus compassa fuit
 Sed quod aliquid ipsa passa fuit per omnia falsum est et con
 tra augusti.

Capitulum cxxxix

Questio hęc queritur de privilegio quod est peccandi
 di impossibilitas. Verum scilicet beatissima virgo potuit
 esse peccare. Et videtur quod sic ipsa potuit mereri
 ergo potuit peccare. Item augustinus dicit quod adam mori potuit
 quia peccare potuit et quod non potuit reduci ad actum
 potentia moriendi nisi prius reduceretur in actum potentia
 peccandi. Sed beatissima virgo potuit mori ergo potuit
 peccare. Item augustinus querit quare deus non fecerit homi
 nes quod peccare non possent. Et respondet quod illud gloriosi
 us fuit omnibus creaturis ergo illud debuit convenire be
 atissime virgini que gloriosior fuit omnibus creaturis. Item
 in laudem aliorum sanctorum cantat. Qui potuit trans
 gredi et non est transgressus etc. ergo et illi conuenit illi
 que est omni laude dignissima. Item si peccare non posset
 hoc non fuit tantum propter fomitis extinctionem quia an
 geli fomitem nunquam habuerunt et tamen peccauerunt
 Et propter excellentiam gratie non peccare non potuit. quia
 angeli fuerunt in gloria et tamen peccauerunt. Item dam
 Omne creabile est vertibile secundum esse vel secundum sui electio

l. 102 x p. 103

Secundum esse ut corporalia. Secundus electionem ut ra-
tionalia. Sed beatissima virgo fuit ex utroque composita &
fuit veribilis utroque modo. Item gloriosus habet quod
habetur cum victoria quam sine victoria. Sed ubi nulla
est pugna nulla est victoria. Sed in beatissima virgine ma-
xima fuit gloria summa ergo victoria ergo & pugna ergo
et potuit peccare. item excellentior fuit status innocentie
quam iste & tamen Adam & Eva potuerunt peccare. item
secundo sententiarum distinctio. xv. vel. ca. dicitur quod qua-
tuor sunt status liberi arbitrii. Primus est posse peccare
et posse non peccare hic innocentie. Secundus est posse
peccare & non posse non peccare. etiam dampnabiliter
hic ante tempus gratie. Tertius est posse peccare & posse
non peccare saltem dampnabiliter hic in tempore gratie.
Quartus est non posse peccare & hic in tempore glorie.
Contra quod meliori & nobiliori & honorabiliori simulat
hoc est melius nobilius & honorabilius. Sed hoc est non
posse peccare. ergo hoc est melius nobilius & honorabili-
us. Sed beatissima virgo secundum locum habuit post
deum ergo non potuit peccare. Item augustinus conce-
dimus quidem naturam esse velle que omnino peccare nol-
let. concedant & ipsi non esse malam que talis facta est.
ut possit non peccare si vellet. Item frustra esset poten-
tia que nunquam reduceretur ad actum. Sed ipsa nun-
quam fuit peccatrix. ergo frustra fuisse in ea potentia
peccandi. Item philosophus dicit. quod potentia est princi-
pium transmutandi in alterum. Sed in beatissima virgi-
ne nullum fuit principium transmutandi in peccatum er-
go nulla potentia peccandi. Item in loquendo ex parte rei
potentia sed quod est in predicamento qualitatis est qualitas
disponens ad actionem vel ad passionem. Sed nulla talis
qualitas vel quasi qualitas fuit in beatissima virgine ad pec-
candum ergo non fuit ibi potentia peccandi. Item cuius-
que inconueniens est in esse actum eorum inconueniens in esse

potentiam. Sed beatissime virgini inconueniens fuit in
 esse actum peccandi ergo potentiaz. Item inter non posse
 peccare et non posse mereri medium est non posse peccare
 et posse mereri. sed p̄mum pertinet ad statum comprehē
 sorum simpliciter. secundum ad statum viatorum simpli
 citer ergo medium pertinet ad statum medium. sed ille est
 gloriose virginis que fuit simpliciter viatrix et secundum
 quid comprehendens ergo ipsa non habuit potentiaz pec
 candi. Quod dicimus esse verum distinguendo tamen q̄
 non posse peccare quatuor modis dicitur. Non posse pec
 care per se sequitur naturam inuertibilem et hoc modo di
 citur deus trinitas non posse peccare. Secundo modo di
 citur non posse peccare quod habet coniunctōnem vel cō
 uersionem ad naturam inuertibilem per medium quod ē
 de sui natura inseparabile ut est habitus glorie et hoc mo
 do dicuntur sancti et sancti angeli nō posse peccare. Ter
 tio modo dicitur non posse peccare quod habet coniunctō
 nem ad naturam inuertibilem per medium quod secundū
 sui naturam et in se quidem est separabile sed tamen nō est
 separatum defendendo se semper a contrario resistente re
 pugante vel impediēte licet non summe et propter hoc
 quo ad quid aliquando separabile cum in hijs sine quibus
 ad vitam non peruenitur semper inseparabile ut dicit gre
 gorius super Job. Et hoc modo sancti patres non potue
 runt peccare. Quarto modo dicitur non posse peccare q̄
 habet coniunctōnem ad naturam inuertibilem per medi
 um quod secundum sui naturam et in se quidem est separa
 bile ut dictum est. sed tamen omnino non est separatum
 ab aliquo contrario repugnante vel resistente vel impedi
 ente. Et preterea in suo summo vitali subiecto est insepa
 rabile ut est plenitudo gratie in gloriosa virgine. Et hoc
 modo dicitur beatissima virgo non posse peccare. Omnes
 igitur auctoritates et rationes que videntur probare q̄
 potuerit loquuntur de potentia secundum q̄ opponuntur

R.

quod non potest per se peccare

ad non posse primo modo vel secundo vel tertio sumptum.
Patet ergo quod tale non posse peccare coniunctum cum
posse mereri est proprium privilegii beatissime virginis

Capitulum clxxx.

Dist hæc queritur. Vtrum habuerit pro privilegio quod quolibet motu merebatur. Et videtur quod non. Gratia enim est principium merendi non natura. sed constat quod aliquando mouebatur motu naturali ergo non quolibet motu merebatur. Item si diceretur quod moueretur gratia et natura. hoc videtur non posse esse. quia si sic esset vnus motus esset meritorius et non meritorius ergo altero eorum non meretur. Item cognitua ordinata est ad operatiuam. Et scientia ad operationem. Sed cognitua non fuit perfecta respectu omnium ut sciret omnia ergo nec operatiua erit perfecta omnium ut quolibet motu mereretur. Item secundum hoc dominus ihesus christus non excelleret ipsam in operando si ipsa quolibet motu merebatur sicut ipse ergo non quolibet motu merebatur. **Contra** apostolus ad colos. iij. Omne quodcumque facitis in verbo vel in opere omnia in nomine domini ihesu christi facite. Item prima ad corinthios. decimo. Siue manducatis siue bibitis vel aliud quid facitis omnia in gloriam dei facite. Modo aliquis implet hoc aut nullus. Si nullus ergo frustra precipitur vel consulitur vel mouetur. Si aliquis ergo beatissima virgo. ergo quicquid fecit merebatur. Item omnia in se sunt referibilia ergo si non referuntur hoc est propter defectum subiecti. Si ergo subiectum non refert hoc est quia non vult vel quia non potest. Si non vult ergo peccat vel ad minus imperfectum est in bonitate quam posset habere. Si non potest hoc non

est nisi quia habet contrarium in se quod necessario aliquando inclinat ad contrarium ut fomes ad veniale. Sed illud non fuit in beatissima virgine ergo potuit omnia referre. Item sapiens non facit aliquid sine sapientia et sine causa ergo virgo prudentissima fecit omnia propter primam causam. Item quolibet motu mereri est quoddam bonum aut communicabile alteri creature vel non. Si est communicabile ergo summe bonus deus communicat alicui ergo beatissime virgini. Si autem non est communicabile tunc non videtur quod de quolibet opere contingat dicere quod per hoc est mereri ubi nulla est necessitas peccandi venialiter hoc autem fuit in beatissima virgine ergo ipsa potuit quolibet motu mereri. Item ubicumque non potest in discernendo ratio errare et voluntas nunquam potest eligere male ibi semper eligitur ultimum et optimum. Sed utrumque horum fuit in beatissima virgine ergo omnia fecit propter optimum et ultimum ergo in quolibet opere merebatur. Item sicut se habet anima ad corpus ita ad animam caritas ergo sicut anima elicit omnes operationes a corpore ita caritas ubi plene habet esse forme ibi elicit omnes operationes ab anima et sic quolibet motu meretur. Hoc autem fuit in beatissima virgine ergo quolibet motu merebatur. Item philosophus intellectus semper rectus est nisi quando semmiscet fantasijs et deducitur ab illis. Sed intellectus beatissime virginis nunquam se immiscuit fantasijs ut deduceretur ab illis ergo semper rectus fuit. Sed rectus est cuius medium non exit ab extremis ergo semper fuit erectus in summum bonum ergo semper merebatur.

Capitulum. clxxxj

Post hoc queritur verum quilibet passionis merebatur. Et videtur quod non philosophus dicit quod passionibus non meremur. Item nullum necessarium non voluntarium est meritorium ergo passionibus non meremur. Item a parentibus contraximus passiones ergo non sunt meritoze. Contra passio latronis fuit meritoria et tamen necessaria. Item secundo thymotheo. Si sustinebimus et congregabimus et cetera plura. Ad hoc dicimus. quod beatissima virgo quolibet motu liberi arbitrii ad agendum vel paciendum merebatur unde non merebatur motibus naturalibus inquantum naturalibus sed rationalibus gratia informatis. non motibus liberi arbitrii gratuitis merebatur ubi etiam liberum arbitrium et gratia operabatur. Sed liberum arbitrium ut iumentum gratia ut fessor secundum **Anselmum**. unde apostolus. prima corinthios quindecimo. Non autem ego. sed gratia dei mei operabatur mecum. et sic merebatur quolibet motu quo contingit mereri non tamen in hoc domino ihesu christo equabatur in operatione quam operabatur naturalia et supernaturalia et sine sui indigentia et hoc sine proportione caritate. passionibus autem inquantum ab extrinseco inferuntur vel necessario contrahuntur non meretur. Sed inquantum voluntas rationalis informata gratia ad illarum sufferentiam libertate propria inclinatur. Ex his patent solutiones ad obiecta.

Capitu. clxxxii.

Questio hęc querit de hoc qđ est puritas in summo.
 Vt debeat assignari beatissime vrgini p̄ p̄uilegio
 Et videt qđ nō. Quia si intentō puritatis est recessus
 a cōtrario vt lit albus qđ est nigro impmixti? et pu-
 rius qđ est impuro impmixti? Tunc querit quid sit illd
 impurū p̄ cui? impmixtiōne fit puritas hęc in summo. et nō
 videt qđ pprie possit dici aliqd impurū n̄ in corpaliū opas
 cum vel opaco mixtū vel in spūaliū culpa vel pena. Si p̄
 mo mō tūc sol fuit purior beatissima vrgine. Si secdo mō
 tunc post statū innocentie om̄s anime beate a corpaliū
 separte et etiā angeli fuerūt sine culpa. Si tertō mō tunc
 eandē puritatē habuerūt om̄s sancti pat̄ie. Et etiā illi
 qui sūt in purgatorio qđ om̄s sūt sine pena. Itē si dicat qđ
 hęc puritas sit maior p̄ deū a recessu originalis. qz xp̄us
 h̄uit recessum et puritatē ab origine talē qđ nunquā et nullo
 mō h̄uit originale. Alij om̄s baptizati h̄nt puritatem ab
 originali ita qđ peccatū originale habuerūt et adhuc aliqđ
 mō h̄nt quātum ad penā fomitis. Et inter nullo mō h̄re
 nec habuisse et inter habuisse et h̄re qđ ammō mediū est
 sed aliqđ modo h̄uisse et nō h̄re. Et hoc fuit puritas beatissi-
 me vrginis immediata p̄ puritatē xp̄i. Et si sic dicat cō-
 tra est qđ n̄ dic̄ ancelm? p̄ xp̄m sed post deū. Itē sedz h̄
 angeli maiori puritate lucēt qz peccatū originale nūq̄ ha-
 buerūt. vel sedz h̄ etiā brutā et maiata maiori puritate nite-
 rēt qz originale nec h̄nt nec h̄re p̄nt. Itē si dicat qđ h̄ in-
 telligat de hominibz hoc adhuc non pōt stare. quia Adaz
 in statu innocētie sedum hoc maiori nitebat puritate qui
 tunc nullo mō habuit et habuerat originale. Itē si pu-
 rum dicit recessus ab impuro. Sed magis recedit quod
 recedit et quātū ad actum et quātū ad dispositōnem.
 Et adhuc magis recedit quod recedit et quātū ad actus
 et dispositōnem et potētiam horz om̄. Illud igit purissimū ē in-
 ter alia. Et tale purū est sol qui et q̄tum ad actum et dis-
 positōnem et potētiam et quocunqz modo dicat impurū

Sive dicat impurum ubi est mixto naturarum contrariarum
a parte seque et lumine. sive ubi est mixto nature et pene. si
ue etiam nature et culpe. sive etiam nature et ignorantie vel ne
scientie. Nulla istarum impunitum in sole est que nec in se est mix
tus nec alij miscibilis nec habet penam vel culpam vel ignoran
tiam vel nescientiam. Et sic purior est beatissima uirgine si pu
ritas hanc est recessus ab impuritate. Itaque si forte dicere
tur quod hanc puritas dicitur per recessum ab impuro ubi aptum natum
esset in esse impurum secundum hoc in christo vel in deo non est ma
ior puritas quam in quouis homine quia vel in christo vel in deo
non potest aliquid impuritas esse. Ex hijs ergo patet quod hanc puritas
non dicitur per recessum ab impuro tamen habet etiam per approximationem
ad accessum ad summe purum. ¶ Capi. clxxxiii

Secundum hoc queritur utrum beatissima uirgo nitere
secundum statum illum a puritate seque qua sub deo nequit
maior intelligi. Et videtur quod non quia etiam ipsa per in
statum glorie niterebat maiori puritate et tamen sub deo. Itaque omnes
sancti patrie in sua puritate glorie plus videntur appropinquare
re puritati prime quam quecumque puritas via. Illa ei sufficit
ad hoc ut possint primam lucem per spiritum videre hanc autem non ita
ergo gloria uirgo non niterebat tunc summa sub deo puritate. Itaque
si dicatur quod intellectus est secundum statum viae adhuc non videtur
hoc posse stare quia anima christi que creatura fuit in statu viae
maiori quam gloria uirgo niterebat puritate. ¶ Obiecto.

Quod predicta obicitur in hunc modum. Puritas ut vi
detur sequitur naturam luminis et luminosi ut quod plus
participat de natura lucis plus habeat puritatis
ut summa lux vel summe luminosi summe sit lucidum et purum et
ubi magis proprie et vere est proprietatis lucis ibi magis proprie et
vere est proprietatis puritatis unde eius lux sit corporalis et lux
sit spiritualis ut dicit augustinus super geneseos ad litteram magis proprie
dicitur lux spiritualis quam lux corporalis erit et puritas
corporalis et spiritualis. Sed maior puritas corporalis
est secundum maiorem convenientiam ad summam corporalem lucem.

imp 270

Et scdm hoc aqua purior est quā terra. Aer quā aqua. Ignis quā aer. Firmamētū quā ignis. Celū aqueū quam firmamētū. Celum empireū quā aqueū et illud patet ad sensū. Sicut ergo erit maior puritas spūalis scdm maiore conuenientiā ad sumā lucē in spūalem quā deus est qui lux est in tenebris in quo tenebre non sūt velle scdm hoc ergo purior est anima sensibilis quā vegetatiua. rationalis quā sensibilis. rationalis angelica quā humana scdm naturā. scdm grātia autē que est quasi lumē creatū pcedēs a luce increata vbi maior est participatō ibi maior ad primā lucē appropinquatō ergo vbi gratia in sumo ibi appropinquatō in sumo et puritas in sumo. Sed in beatissima vrgine respectu omnium creaturarum aliarum non vnitatem fuit gratia in sumo ergo appropinquatō in sumo ad primā lucē ergo puritas in sumo. Item apol. i. ad thi. p. q. caritas est de puro corde ergo vbi caritas in sumo ibi puritas in sumo. Sed in beatissima vrgine vt ostensū est sup fuit caritas in summo ergo puritas in summo. Item effectus ierarchie actōnis sunt purgare illuminare et perficere. Sed beatissima vrgo fuit in summo illuminata et perfecta ergo in summo purgata ergo in summo pura. Item ad datōes supmi domi sequit collatō omnium inferiorum iuxta illud. q. proprio filio suo non pepit etc. Quomodo non cum ipso nobis omnia donauit. Sed donū beatissime vrgini summu donum donauit cuius capax fuit pura creatura scz dei mīnitatem ergo et summa puritatē. Item dyoni. dicit q. superiores habēt proprietates inferiorum cum excellētia. vñ seraphim q. excellit caritate excellit omnibus domis omnis inferiores ergo et beatissima vrgo cum excellit seraphim caritate excellit etiā puritate. Item cantat. Tu purificator omnium flagitōrum spūs ergo effectus spūs sancti est purificatō finis vel effectus purificatōis est puritas. Sed beatissima vrgo sup oēs creaturam hūit spūm sanctū iuxta illud luc. p. Spūs sanctus sup ueniet in te et vt altissimi etc. sup illud glo. q. nūq. in aliqua uenit. uenit in te ergo in sumo fuit purificata ergo in sumo pura

vll.

+

Itē v̄ginitas est puritas cordis. fides est v̄ginitas mētis.
Sed beatissima v̄go v̄ginitatem h̄uit in summo et fidem in
sumo ḡ et puritatē in sumo. Itē puritas est ps pulchritu
dinis et ps p̄portōnabilis mior nō debz esse suo toto. ergo
vbi pulchritudo in sumo ibi et puritas in sumo. S; beatif
sima v̄go fuit in sumo pulchra ḡ et pura in sumo. Maior
ptz p̄ figurat ipsi? de rebecca q̄ figurabat ip̄am d̄r q̄ eēt
puella decora m̄mis v̄go pulcherrima. Item hester. ij. q̄
erat formosa valde et meredibili pulchritudie omnū ocu
lis gratōsa et amabilis etc. Item idē patz p̄ iudith et rach
el. Itē puritate siue mūdicie cordis attribuit̄ videre deū
Juxta illud math. v. Beati mūdo corde qm̄ ip̄i deū vide
runt. Et illud da. pure mētis oculos in te defigere. S;
beatissima v̄go in sumo vidit. ḡ in sumo h̄uit purū oculū
Item ponam? scdm̄ statū vie q̄ aia beatissime v̄ginis sine
om̄i additōne gr̄e vel ḡie sepe a corpe cōstat q̄ tunc d̄i
formissima est in puritate. S; eadē h̄uit in corpe ḡ et tūc
sup̄ om̄s creaturas nitēbat puritate. Itē q̄ non obstat q̄
sua puritas non plene apprehēdit p̄ sp̄m̄ lucē increataz vi
detur per silē. videm? etiā q̄ q̄nq; maior lux m̄m? illuminat
et minor lux maḡ illuminat p̄ conūctōnē cum aere obscuro
vel claro. vñ illuminat q̄nq; maḡ luna in nocte aere puro
quā sol in die aere obscuro et tñ̄ imp̄portōnabilē maior
est lux solis quā lune. A si h̄i nec videt̄ inconueniens si ma
ior lux gr̄e in subiecto passibili conūcto corpi passibili et
grosse m̄m? immutat et mouet actuali quā minor lux gl̄e
in subiecto impassibili et ḡloso. Ex h̄is omnib; videt̄ pro
babile et p̄bat̄ etiā q̄ simpli verū sit q̄ gl̄osa omnū d̄ra ee
in statu vie sup̄ om̄ez creaturā ea puritate nitēbat q̄ sub
deo neq̄t maior intelligi. Juxta h̄ querit̄ qm̄ accepit istaz
puritatē in sumo et verū simul vel successiue. Constat em̄
q̄ i v̄o fuit sc̄ificata et purgata. S; stat? i v̄o inq̄tū h̄mōi
nō ē stat? ad opand? ḡ illa purificatō n̄ fuit p̄ v̄tutē h̄mōi
sed per gratiā opantē simul ad ḡtiam sacramētale. Item

cōstāt q̄ postmodū etiā opabat̄ sc̄dm v̄tutes ⁊ illa opera
tō est ip̄ius anime glificatō . vñ actū . xv . fide purificans
corda eoz . Itē constat q̄ in p̄fectōibz gratuitis ad ope
randum gradus sūt eo qđ dona sunt v̄tutibz superiora ⁊ be
atitudines donis ḡ sc̄dm hoc ḡdus habere potuit purifi
catō que h̄is p̄fectōibz est effecta . Itē si purificatō est
ordinatō ad illuminatōnē ⁊ p̄fectōnē ḡ quādo illa fuit in
cōplemēto tunc etiā puritas fuit in sūmo . Sed h̄ fuit in
cōceptōne lucis eēne ḡ tunc impleta fuit hęc puritas in
sūmo . Itē h̄mōi puritatis causa est vt dicit anshelm⁹ . q̄ d
biuit esse m̄r dā . Sed effect⁹ non est p̄us in re quam in
sua causa ḡ non debuit p̄us pura esse puritate qua sub deo
maior nequid intelligi quam tunc cum debuit esse m̄r dā

Ad hoc dicim⁹ soluendo sic ait

Solutō

anshelm⁹ . nempe decēs erat vt ea puritate q̄ sub
deo maior nequid intelligi v̄go illa miteret cui de⁹
pāter vnicū filiū suūz quē de corde suo equalē sibi genuit
tanquā sc̄p̄m diligebat ita dare disponebat vt naturalit̄
esset vn⁹ idēz cōmūis dā patris ⁊ v̄ginis filius ⁊ quam
ip̄e filius substācialit̄ sibi matrē eligebat ⁊ de qua sp̄ssan
ctus volebat ⁊ opatur⁹ erat vt conciperet ⁊ nasceret̄ ille
de quo ip̄e p̄cedebat dicim⁹ ḡ q̄ h̄ puritas est ab origina
li non dico distātia sed segregatō ⁊ ad p̄maz lucē quātuz
possibile est pure creature deiformis approximatō . unde
sc̄dm rem nichil aliud est hęc puritas nisi p̄ccati origina
lis deletō / fomias extinctō ḡtuitaz p̄fectōnū vltimatō .
Ex h̄is patet q̄ nichil ad p̄positū est qđ obicit̄ d̄ alijs s̄ā
ctis vel de iatis vel xp̄o vel anglis vel deo . Cōcedim⁹ etiā
q̄ in beatissima v̄gine sc̄dz statū vie fuit ḡra deiformior q̄ i
anglis ⁊ h̄ dico quātū ad subz . h̄ nō quātū ad actū q̄ est
opātō vt s̄ de iatū ē i mat̄ia de caritate . dici⁹ etiā q̄ h̄c
p̄uitatē i sūmo ḡtuoz ḡdibz ascēdit b̄tissima v̄go p̄o em pu
rificata fuit p̄ sc̄ficatōz i v̄o . Sedo i v̄tutū exercitatōe
Tertō in sp̄ss̄ acti superuentōnem . Quarto in filij cōcep

po

puritas h̄ p̄mo dā q̄ p̄t

tōne. In pmo gradu est pfectō gduum vel graz sacram
talium. In secdo pfectō donaz et vtutū. In tertō pfectō
fructuū et beatitudinum. De pmo dicit in canticis. Tota
pulchra es amica mea tota pulchra es et macula non est i
te. Tota pulchra ab originali tota pulchra a mortali et ma
cula non est in te idest veniale peccatū non est in te. De se
cūdo ibidē. Quā pulchra es amica mea. q̄ pulchra es abs
q̄ eo q̄ int̄secus latet q̄ si dicat. Quā pulchra es in cor
pore p castitatē. q̄ pulchra in corpore p caritatē. Absq̄ eo
q̄ int̄secus latet idest in corde p hūilitatez. Itē de eodē
hester. ij. Erat hester formosa valde. et formosa in ope p
caritatem q̄ est forma omniū vtutū et incredibili pulchritu
tudine in corpore p insolitaz v̄ginitatis castitatē. Et iuxta
illud sapie. iij. Quaz pulchra est casta generatō cum cari
tate omniū oculis gratōsa et amabilis p̄ cordis hūilita
tem. Juxta illud luc pmo. Respexit dñs hūilitatē ancille
sue et. Itē de eodē iudith. xj. Non est mulier talis sup
terrā in aspectu et pulchritudine in aspectu dñsatis in
ope. In pulchritudine castitatis in corpore. In sensu v̄bo
rum idest in interioribz verbz et in puritate cogitatis in
corde. De tertō gradu dicit in ps. Sanctificauit tabna
culuz suuz altissim⁹. Itē idē. Deus in medio ei⁹ non cō
mouebit. Itē luc. ij. Spūsanct⁹ supueiet in te et. Itē
psaie. xj. Requiescet sup te spūs dñi et spūs sapie et intelec
tus haut dubiū est quoniam etiam sup eam. De quarto dicit
Ezech. xliij. Maiestas dñi ingressa templū ad vias porte
que respicit ad orientē et post sequit. Et repleta est glia do
m⁹ dñi. Itē ieremie. iij. soli glie tue recordare. Itē psa
liij. locū maiestatis mee glificabo. Et in eodē. xlvj. parabi
tur in mīa solū ei⁹. Itē apo. ad heb. iij. Ad eam⁹ cū fidu
cia thronū ḡtie ipius. Itē anshelm⁹. q̄ ea puritate mte
bat q̄ sub deo neq̄ maior intelligi. Ex hijs manifestū ē q̄
et glis et ḡta ē puritas i sūmo q̄ hz glōsa v̄go p p̄uilegio

¶ Capi. clyxxiij.

Quando querit de privilegio quod est esse matrem dei ratione
 cuius etiam dicitur principaliter gratia plena beatif-
 sima dominia de quo querit. Verum possit maior gratia
 intelligi pure creature participari quam esse matrem dei. Et vi-
 detur quod sic. Gratia enim est immediate post filium per natu-
 ram et ita videtur quod plus sit esse filius dei per gratiam adoptionis
 quam esse matrem dei per naturam creatam. Item videtur quod plus sit
 dari alicui esse angelum dei quam esse matrem dei quia natura
 angelica est super naturam humanam. Item plus est eleua-
 ri in substantiam quam in accidentem fieri autem angelum est eleuari
 in substantiam superiorem fieri matrem est eleuari tamen secundum ac-
 cidens quod maior gratia deferretur beatissime virgini si fieret an-
 gelus quam quod est mater dei. Item cum spiritus sanctus sit etiam
 in trinitate persona secundum ordinem nature et filius secundum
 illum modum ergo secundum illam gratiam qua aliquis sit filius dei
 patris immediate videtur esse illa qua aliquis fieret spiritus sanc-
 tus. Et sic post esse filium dei potest maior gratia intelligi quam
 esse matrem dei sed esse spiritus sanctum et ita non videtur imme-
 diate gratia beatissime virginis esse post gratiam filii domini nostri ihesu
 christi. Item cum post personarum proprietates sint cuiuslibet perso-
 ne proprietates appropriate videtur quod post coniunctionem appe-
 tatum personarum immediatam sit proprietatem propriam coniunctio-
 nis quam esse matrem dei et sic post fieri deum patrem vel deum filium
 vel deum spiritum sanctum esset fieri omnipotentem summe sapientem sum-
 me bonum. Item si beatissima virgo adhuc unum filium purum ho-
 minem genuisset ille esset filius virginis et frater dei illius gra-
 tia maior esset gratia beatissime virginis que fuit mater dei quam non
 filia virginis. Item iuxta hoc querit si aliqua pura creatu-
 ra esset per dei sed humanitate utrum hoc esset plus sed est homi-
 nem quam esse matrem dei. Et videtur quod sic quod maius et dignius est
 esse patrem quam matrem quod eodem addito eadem manserit beatitudo quod maius
 est esse patrem dei quam matrem dei. Item si diceret quod impossibile est homines esse
 patrem dei. respondetur ita impossibile fuit virginem esse matrem dei secundum
 naturam sic nec illud deo fuit impossibile ita nec istud ysa. lx.

Handwritten marginal note in a smaller script, possibly a commentary or correction.

Fragment of text from the adjacent page on the left, including words like 'Lora', 'De se', 'Abi', 'in cor', 'Abi', 'de eod', 'in ope', 'pulebri', 'Et iuxta', 'um cari', 'huliea', 'ancille', 'talo sup', 'comis in', 'fenu vbo', 'atome in', 'ut talia', 'non co', 're. Itē', 'millec', 'ro dicit', '3 porre', 't gha do', 'Itē ysa', 'parabi', 'cū fidu', 'te mte', 'festu ē', 'pūlegio'.

Ego qui gñatōnē alijs p̄sto nunquid ipse sterilis p̄mane
bo. Exq̄ consuevit trahi q̄ gñatōnis eēne vbi vn̄? de vno
exp̄ssimuz exemplū est generatō temporalis vbi vna perso
na de vna sola. Sed in diuis non est maternitas. S; tū
pat̄nitas q̄ exp̄ssius illaz generatōnē rep̄ntaret hō pater
dei quā hō mater dei q̄ esset digni? ⁊ nobili? est p̄rem dei
quaz matrē dei q̄ hęc nō est maior gr̄a q̄ p̄cipari potest a
pura creatura. **Obiectō.**

Qontra p̄dicta obicit̄ in hunc modū. Inter m̄res
et filiū est diuinctō substāntialis. inter patrē ⁊ fili
um adoptiuū est p̄cipatō actualis q̄ maḡ est es
se matrē dei p̄ naturā quā esse filiū dei p̄ adoptōnē. Et itē
inter esse deum mediū est esse dei m̄rem p̄ naturā ⁊ nō esse
deum. Item id ad quod sequit̄ maius bonū plus est eli
gendum. Sed ad esse matrē dei sequit̄ maius bonū quā
ad esse angelum q̄ hoc melius est ⁊ maḡ eligēdum. Mi
nor pat̄z quia ad esse matrē dei sequit̄ esse dominā omniū
angeloz. Solutō ad p̄mum. Quicquid claudit alterz in
se plus est eligendū quā illud qd̄ non claudit alterz in se
Sed esse matrē dei per naturā necessario claudit in se eē
filiū dei adoptiuū. Itē causa inquantū causa dignior est
suo effectu inquantū effectus q̄ digni? est esse causaz bo
ni quaz esse causatum bonū. Sed mater dei est causa ⁊ ori
go dei sedm hoc q̄ natum est. frater autē dei non est origo
vel causa dei sed causat̄ ab eadē origine q̄ plus est eē ma
trem dei quam frat̄rē dei. Item mater dei respectu filij dei
dicit relatōnē suppositōis. frater equipantie. vñ d̄r in ex
odo. ij. honora patrē ⁊ matrē. Non est autē p̄ceptū de ho
norandis fratribz. Manifestū est q̄ plus est esse m̄rez
dei quam frat̄rē dei. Item si beatissima v̄go fieret sp̄ssan
ctus tūc ip̄a ess̄ ip̄e ⁊ sic fieret ofusio sex? Itē si duo es
sent filij in eñitate. alē maior q̄ ess̄ fili? dei. alē minor q̄ fi
lius ess̄ m̄ris beatissime v̄ginis. Itē q̄ nō poss̄ hō esse p̄r
dei sic p̄bat̄ dic̄ p̄hus q̄ materialis deus est qui gñat in alio

ergo ille qui esset pater dei aut generaret in alio aut in se
ipso. Si in alio ergo duo. unus generans in alio. unus vel una
generans ab altero ergo esset ipsi masculus et femina. Si autem
ille pater generaret in seipso ergo non esset pater. Item tunc
esset ratio quare plus diceretur pater quam mater. Item cum non
sit in viro locus conceptio et formatio et nutritio
si fieret subita formatio non esset generatus. Item cum non sit
ibi organum prout indifferens esset ratio virginis et sic non
esset filius virginis. Item esset nec pater nec mater. Item sic ex
clusus esset sexus femine ab incarnatione cum incarnatus
non esset femina nec de femina incarnatus. Ex his manifestum
est quod non potest intelligi pure creature maior participari gratia quam
esse mater dei unde hoc privilegium beatissime virginis domine nostre

Capitulum clxxxv.

Sequitur videre de illo privilegio quod est mater virgo dei
quo queritur. Primo qualiter ponatur inter privilegia
gracie cum non videatur esse gratuitum. Item quilibet potest
secundum se comparari peccato mortali ergo et totum. Item ex duobus
differentibus non fit unum unum nec unum gratuitum. Ex his vis-
detur quod non debeat poni pro privilegio. Item quod non conveni-
at ipsi soli videtur. plus dicitur quod sexus est plures et est plures
et masculina et plures femina et tamen una plures generat plures
sine corruptione vel admixtione ergo ibi est filius virgo et mater. Item
ecclesia est simul virgo et mater ergo non solum beatissima
virgo. Sed si dicatur quod ecclesia dicitur mater virgo spiritua-
liter. Sed nobilior et verior et perfectior est maternitas et
virginitas spiritualis quam corporalis ergo ecclesia verius et
nobilius et perfectius dicitur mater virgo quam beatissima vir-
go. Item virgo nubens in caritate nullam perdit virtutem
Sed si prius habuit virginitatem virtuosam ergo adhuc
habet et fit mater ergo habet et maternitatem et virginitatem sicut ergo
mater virgo. Item quicquid est in inferioribus pertinens
ad dignitatem est et in superioribus. Sed angelus non generat angelum
ergo non pertinet ad dignitatem ergo etiam in his non datur esse privilegium

Conē hō est dignissima creaturarū g̃ gñatō homīs est no-
bilissimus effect⁹ naturalis. ergo gñatō nobilissimi cuius-
dam homīs est effect⁹ nobilissim⁹. Sed nobilissim⁹ effe-
ctua non est nisi nobilissime substātie. iuxta illud luc. vi.
Vnaqueq; arbor ex fructu suo cognoscit̃ g̃ gñatō nobilif-
simi homīs erit effect⁹ nobilissimi vel nobilissimi hominis
generāris. Sed vn⁹ solus est hō nobilissim⁹. g̃ vni soli cō-
uenit esse matrē illius g̃ eius maternitas est p̃uilegiū vni-
us solius. Item effect⁹ huiusmodi gñatōnis fuit perfec-
tus in sūmo. Sed p̃fectōz gñatō est vbi vn⁹ de vno quā
vbi vn⁹ de duob; g̃ in ista gñatōe debuit esse vn⁹ d̃ vna
ergo illa fuit mater vgo. Itē ad p̃fectissimā gñatōnez se-
cundū naturā sequit̃ p̃fectissima maternitas. Sed p̃fecti-
or ⁊ nobilior est maternitas cum in corruptōne quā cū cor-
ruptōne sed ista fuit p̃fectissima g̃ debuit esse cum ṽgini-
tate ergo debuit esse mater vgo. Itē quicquid est in arte
exemplari diuina totū debet esse exemplatū ⁊ declaratū
in exemplo creato ergo ⁊ generatō diuina debet aliqd̃ ha-
bere exemplum in natura sed ibi vnus de vno sine diuisi-
one corruptōne vel mixtione. ergo ⁊ hic vn⁹ de vna sine
corruptōne g̃ erit mater vgo. Itē p̃ma dignitas in diui-
nis que est cōmūicabilis creaturis est a quo alius p̃ gñā-
tōnem ergo ⁊ hęc p̃ma ⁊ sūma dignitas naturalis ergo et
in hoc potest esse dignitas ⁊ p̃uilegiū glōse ṽginis super
omnia. Itē hō est minor mūdus creare aut̃ mūdūz maio-
rem p̃uilegiū est dei g̃ generare mūdūz minorē p̃uilegium
potest esse homīs. Item de⁹ est melior mūdō g̃ plus est de-
um generare quā creare mūdū. Itē ṽginitas p̃ut fuit i-
beatissima ṽgine fuit recessus ab omī malo. Maternitas
dei fuit ei collatō omīs boni g̃ omē eligendū ⁊ omē appe-
tendūz intelligit̃ in hoc p̃uilegio. Item q̃ hoc soli ouēiat
beatissime ṽgini p̃bat̃ hoc mō ysaie. lxxvi. Antequā p̃turiet
p̃p̃it̃ rē. Et infra. Quis audiuit vnq̃ talia rē. Itē ecclia
tantat nec p̃mam silēm visa est nec h̃re sequētē. Item

dyo. q̄ hoc erat oim nouoz notissimū.

Ad hęc dicim⁹ q̄ p̄uilegium beatissime v̄ginis est q̄ sit mater v̄go ⁊ q̄ sua v̄ginitas a sua mat̄nitate fuit indifferēs sed vtrūq̄ meritorum. Eius enī v̄ginitas fuit p̄fectissima integritas cordis ⁊ corpis ex radice sūme caritatis. Eius q̄ mat̄nitas sibi fuit immeritū quia ip̄a cum congruo merito fidei spei ⁊ caritatis et sue excellentissime hūilitatis meruit fieri mater dei. Itē ex hīs patet solutō ad obiecta de ecclia ⁊ de planta. Ecclia nō habet in om̄ibus membris integritatem carnis ⁊ mentis. Et in nullo habet integritatez carnis ⁊ cordis in summa fecunditate spūs ⁊ corporis excepta p̄fectissima v̄ginitate beatissime v̄ginis ⁊ fecūditate quā habet ecclia in alijs membris habet beatissima v̄go in se excellentissime cum alijs om̄nē ⁊ insup istam p̄uilegiatā singularitatez. Item sed nec etiam planta suo modo habet v̄ginitatē ⁊ fecunditatē qd̄ quidē suo mō v̄ginitas ⁊ m̄nitas dici posset si simul virorem floratōnis cum p̄u fructificatōnis reseruet vt dicere posset flores mei fructus honoris ⁊ honestatis. Sicut amigdalus illa que v̄ginis matris figura fuit. Et eam qd̄ammodo sub vmbra ⁊ emigmate quodā future oñsionis conamine p̄ntauit.

Capi. clxxxvi

Nunc restat videre de illo p̄uilegio qd̄ est v̄go virginum. Cont̄ qd̄ sic obicit̄ in h̄mōi locutōib⁹ notatur excellētia vt flos floz quasi dicat excellēs omnes alios flores. Sicut ⁊ rex regū ⁊ dom̄in⁹ dom̄inātū. Cum ḡ nichil excellat seip̄m nichil est v̄go v̄ginū. Itē si dicatur q̄ beatissima virgo d̄r virgo v̄ginuz quia excellit omnes v̄gines a se. Cont̄ ḡ excellit xp̄m in v̄ginitate qd̄ falsū est. Item sedo d̄r v̄go v̄ginum non q̄ excellat seip̄sam vel deum vel xp̄m s̄ inferiores. Sic ⁊ beata katherina v̄go posset dici v̄go v̄ginum quia excelleret om̄es v̄gines inferiores se ⁊ quelibet v̄go sic esset v̄go virginū q̄re ḡ

huiusmodi ibi assignet hieudo nescio. Et si dicat qd hieudo
originis vt sit sensus vgo vginuz idest virgo origo vel ma
ter omniu vginum sedm hoc. **E**ua debet dici virgo vginuz
quia ipsa est origo ⁊ mater omniu vginum ⁊ omniu vuen
cium. **I**tem qd no excellat videt **p**hus dicit qd incontinēs
est qui patit ⁊ deducit. **C**ontinēs qui patit ⁊ no deduci
tur insensibilis qui nec patit nec deducit. **S**ed beatissima
virgo in opposito vginutatis nec paciebat nec deduceba
tur ergo fuit insensibilis. **S**ed insensibilitas non est vt?
Alie aut continētes paciebant ⁊ non abducebant qd est
virtus castitatis g beatissima virgo non excellit alias vgi
nes in castitate ⁊ continētia. **C**ontē genit⁹ a generali ⁊ qsi
a pma sui ratōne a qua etiā nomē accepit nominat habi
tudine gignentis ad genitū vel econūso. **S**ed beatissima
virgo est mater omniu vginutate quia sine pcepto cōsilio
et exemplo pmo omniu glosū munus vginutatis deo ob
tulit p qd ⁊ omēs vginēs p ymitatōnem in vginutate ge
nuit ergo ei soli conuenit qd sit virgo vginum idest mater
omniu vginum. **I**tem si notet ibi excellētia excellit omēs
vginēs in fomitis extinctōne ⁊ in sūma puritate ergo sibi
conuenit ipsi soli omēs citra deū excellere in vginutate. **I**te
victoria est declaratō potētie sup aduersariū. **S**ed magis
tunc aliquis declarat potētiā quādo tanta est potestas in
aduersariū qd non potest mouere bellū nec mire oflictum
quā tunc tñ post ictus ⁊ vulnera vincit inimicū. **S**ed h
patz qd maior fuit vctus castitatis in beatissima vginē quā
in aliqua vginē pura homie. **I**tem qd in vginutate excellat
angelos sic videt. quia angeloz castitas est a natura. hęc
aut a gratia. **V**nde hęc nobilioz quā illa. **I**tem angelozum
necessaria hęc aut vltaria vnde gratioz hęc quā illa. **I**te
angeloz est in natura impassibili. hęc aut fuit in carne
fragili. vnde hęc mirabilioz quā illa. **I**tem angeloz est cū
libero arbitrio inflexibili. hęc aut cū libero arbitrio flexi
bili. g laudabilioz hęc quā illa. **E**t sic nobilioz laudabilioz

et integrabilior. quia hæc est in anima et in corpore. Ista autem in spiritu tantum. Patet ergo qualiter beatissima virgo excellit omnes virginem in virginitate citra illum qui est deus.

Capi. clxxxvii.

Iuxta predicta queritur verum beatissima virgo possit dici mater matrum sicut dicitur virgo virginum et si potest qualiter. quod possit videtur. Sicut enim excellit omnes virginem in virginitate ita et omnes matres in maternitate. Item a digniori debet fieri demonstratio. dignior est enim esse mater dei quam virginem esse ergo dignior est excellentia maternitatis in beatissima virgine quam excellentia virginitatis ergo potius debet dici mater matrum quam virgo virginum. Item propria dignitas communicabilis est generatio et huic ista est similima ergo beatissima virgo potissime deberet ab illa denotari. Item omnium bonorum mater est sapientie septimo ergo et mater matrum.

Contra. que secundum prius et posterius non uniuoce dicuntur non sunt comparabilia. sed maternitas primo et principaliter et verissime dicitur de beatissima virgine de alijs autem per posterius ergo non sunt comparabiles ei alie matres in maternitate. sed res suplatiui comparantur rebus suppositis per genitiuum ergo nec proprie nec vere diceretur mater matrum. Item in virginitate beatissime virginis fuit quod etiam est in virginitate aliorum scilicet integritas mentis et carnis. Sed in ea tantum perfectius et plus. Sed maternitas non fuit in alijs ut fuit in ipsa quia alie generauerunt ab alio homine. Hæc autem non ab alio homine. Et sic patet quod corporaliter dicitur virginitas de beatissima virgine et de alijs sed non maternitas ergo potest dici virgo virginum et non mater matrum. Item ipsa non fuit prima mater matrum vel origo in maternitate ergo beatissima virgo non dicitur mater matrum. sed virgo virginum quod procedimus dicentes quod beatissima virgo non dicitur mater matrum. sed virgo virginum. Et notatur per generationem duplex habitudo. Generalis et specialis. Ratione habitudinis quam importat generaliter notat originem. Ratione specialis importat excellentie significationem. Ratione primi non conuenit christo

fc.

vt dicat vgo vginum. quia ipe non fuit pmo vgo. quia
non gnauit omnes alias p imitacionem. Sed ipius mat q
pmo p wtū vginutis obprobriū vginutis abstulit et eā
in se cōsecrauit. ppter sedz sed excellētiā nulla alia potest
dici vgo vginum quia ipa sola excellit omnes alias vginēs
Excellit autē in tribus. castitate. puritate. et fecūditate que
tria non sūt in aliq alia vGINE inuenta. Cōcedim? etiā q in
tantū beatissima vgo excellit alias matres in vginutē q
etiā non videt sedm eandē rōnem posse ei et alijs matritas
cōuenire. non q ei aliquid deficiat qd exigit ad perfectā
ratōnez matritatis. Sed qz ipsa sola ita pncipali et pfecte
possidet rōnem matritatis q omnes alie matres sedm di
minutaz rōnem a ratōne ipius matritatis vt meli? pate
bit infra in benedictiōnibus mulierū. Alioz solutō patet p
ea que in contrarium sunt obiecta.

Capitulum clxxxviii.

Nunc restat videre de illo pūilegio sedz qd beatif
sima vgo dicitur mater omniū. Querit? g vtrū ei illd
cōueniat et videt? q non. Filij em tpe non pcedūt
mātrē sed multi tpe pcedebāt beatissimaz vginē g ipa non
est mater omniū. Item cum gnatō sit ingressus in esse et
cum tantū triplex sit esse. nature. gratie. et glie. Beatissi
ma vgo non est mater omniū sedm esse nature. qz plimi p
cesserūt eam sedm esse nature. Item nec sedz esse grē. qz
multi antea habuerūt grām quaz ipa. Itē eadē ratōe nec
sedm esse glie. qz multi angeli et homines pūs habuerunt
esse glie quā ipsa. Item si ipsa est mater p fidem. S; mul
ti sūt qui nunquā habuerūt vel habebūt fidē g non est ma
ter omniū hominū. Item videt? qd non sit mater corporaliū
quia corporalia non habēt esse grē g non pōt esse mī illozū
in esse gratie. Et sic constat q nec in esse gratie vel natu
re vel glie. Item animatū pprie non generat inanimatum
Itē corporalia non habēt fidē g non est mater illoz omniū
Item videt? q nec māter angeloz illi em semp fuerunt in

675 37

glia g̃ nichil recep̃erūt ab ea. **I**tem angeli nō sūt rēcreati
 ip̃a aut̃ est mater p̃ rēcreatōnē g̃ non est mat̃ eorū. **I**psa
 em̃ est mater p̃ fides; s; in angelis non est fides g̃ nō est m̃r
 angelorū. **I**tem q̃rūcunq; ip̃a est m̃r ip̃orū est xp̃s frater.
 sed xp̃s non est frater angelorū g̃ ip̃a non est m̃r angloꝝ.
In contrariū est qd̃ sit mater omnū p̃bat̃ sic luce. ij. **P**er
 perit filiū suū p̃mogem̃tū g̃ h̃uit secūdo gemitū r̃ d̃stat qd̃
 non corpālī g̃ spūālī. **S**ed g̃natō spūālīs vna est omniū g̃
 g̃ ip̃a est mat̃ omnū spūālū. **I**tem fili; eius non d̃fūdit̃
 eos ṽcare fr̃es sicut d̃r ad hebre. ij. **E**t ip̃e p̃mogem̃t;
 in multis fratrib; . **I**te caro em̃ r̃ frat̃ n̄r est. **S**ed ip̃a m̃r
 omnū suorū fratrū g̃ ip̃a est mater omnū hominū. **I**tem
 ysa. vlti mo. **N**ūquid pariet ēra vna die aut pariet gēs sicut
 d̃stat qd̃ nō querit de ēra sed m̃ l̄raz. qz̃ stulta est; questio g̃
 intelligendū est de ēra sed m̃ figurā. s; ēra sed; figuraz est
 beatissima v̄go g̃ ip̃a pariet sicut omnē gentē g̃ ip̃a erit m̃r
 omnū hominū. **I**te math. xxi. **E**t qui p̃ibāt r̃ qui seq̃bāt̃
 d̃sana clamabāt. **V**bi dicit aug; . qd̃ om̃es siue p̃cederent
 siue seq̃rent̃ incarnatōnē saluabant̃ p̃ fidē mediatoris d̃i
 r̃ hominū. s; ad illaz fidē n̄cessario exigit̃ vel implicite vel
 explicite credere deū incarnatū de v̄gine g̃ p̃ hoc regnātō
 v̄niūsalis g̃ fides incarnati de virgine est p̃ qd̃ est regnātō
 facta ī eē g̃ oim̃ hominū. **I**te qd̃ ip̃a sit m̃r corpālū sic p̃bat̃
Ipsa est m̃r innouatōis corpālū. **J**uxta illud ad ro. viij
Om̃is creatura ingemiscit r̃ p̃turit vsq; adhuc expectās
 reuelatōnē filioꝝ d̃i g̃ ip̃a est m̃r in esse innouatōis om̃i
 nū corpālū qm̃ om̃is creatura innouabit̃ p̃ ip̃az r̃ libera
 tur a seruitute corruptōnis in libertatē filioꝝ d̃i. **I**te qd̃
 sit mater omnū videt̃ qm̃ omnū bonorū mat̃ est. **sapie vij**
Item ip̃a est mater gr̃e. s; p̃ gr̃iaz dat̃ gratiū esse r̃ glo
 riosum g̃ ip̃a est mater omnū bonorū bonitate gr̃e r̃ glorie
Item de ipsa appropate legit̃ euz ip̃o erā cuncta d̃ponēs
Et tunc d̃ns possedit me in itō viarū suarū p̃ubiorū. viij.
Item eccl. xxiiij. **P**rimogēita q̃n̄ omnē creaturā. **E**x h̄is

omnibus videtur quod ipsa sit mater omnium et pro omnibus et origo om-
nium. Item bnh. merito o dñi in te respiciunt oculi vniuersae
creature in qua et ex qua benignissima manus dei quicquid
creauerat recreauit. Item ipsa est mater dei. Et deus pater
est origo omnium et ipsa est mater et origo omnium. Quicquid
enim est per se origo et causa cause est per se origo et causa caus-
sati. Sed mater est per se causa et origo filii et filius per se cau-
sa et origo omnium et ipsa est per se mater omnium. Item angeli
a ihu illuminatione perfectione beatitudinis. Ipse enim est in quo
desiderant prospicere. i. De. i. per quem omnia restaurantur in celo
et in terra. colon. p. g. et angeli recipiunt quoddam esse glorie
a beatissima uirgine et ipsorum est in esse glorie. Item ipsa est
mater gratie. sed gratia generat gloriam et ipsa est mater glorie et ip-
sa est mater omnium que sunt in esse glorie. et ipsa est mater
angelorum. Responso

Ad hoc dicimus respondendo quod beatissima uirgo omnium bo-
norum mater est. Sed mater respectu filii quatuor
habet proprietates que sunt genitura. cura. potestas
dignitas. Respectu aliorum habet omnes istas proprietates. et
respectu aliorum aliorum et non omnia et secundum hoc magis et minus
proprie dicitur mater omnium hominum. Item mater est secundum omnes
proprietates matris. Genitura. quia unum hominem genuit
et omnes regnauit et hoc est quod peperit filium suum primogenitum
Item mater nostra est cura. quia in uno nobis genuit quicquid
ad hanc vitam vel futuram necessarium nobis fuit. unde dicit.
Et a generationibus meis adimplemini. Item que proprio filio suo
non peperit quod noui omnia nobis cum illo donauit. Item ipsa
est mater nostra potestate. quia ipsa est primogenita ante omnem
creaturam. Item dignitate predestinationis. Ipsa enim ante secula
predestinata est ut esset principium ex quo recreandum fuit omne
creatum et secundum hoc loquitur iste auctoritates. dominus pos-
sedit me et secundum quod de ipsa exponitur. Angelorum quod mater
dici potest genitura quia genuit patrem angelorum et restaura-
tionem eorum. Sicut et corporaliu mater est genitura. quia genuit

ipsorum innovatore. Est etiam pro ipsis potentate predestina-
 tionis et dignitate platōnis et vniuersalis quia mater est creato-
 ris omnium mater est omnium creaturarum. Et ideo eua ut patet
 considerati mater est omnium dignitate. Et sic patet qualiter
 proprium privilegium est beatissime virginis quomodo omnium bono-
 rum est mater

Capitulum clxxxix.

Nunc restat videre de illo privilegio secundum quod beatif-
 sima virgo dicitur stella maris. De quo primo queritur utrum
 huiusmodi appellatio dicatur proprie vel translative. Et vi-
 detur quod proprie. quia verba sumenda non sunt secundum omnem signi-
 ficationem. Item ubi magis proprie est natura totius ibi magis
 proprie est natura partium. Sed in spiritualibus magis proprie est na-
 tura totius lucis ergo et ibi est magis proprie natura stelle. ergo bea-
 tissima virgo proprie dicitur stella maris. Contra. si sumitur proprie
 ut dicitur de beatissima virgine et proprie ut dicitur de stella ergo inter illa
 non attenditur aliqua similitudo. Item secundum hoc beatissima
 virgo potest dici stella celi quam stella maris. Item post hoc
 queritur si hec appellatio conveniat beatissime virginis et rationi parti-
 ue et necesse est ut dicat philosophus transferentes aliqua similitu-
 dine uti quod sit similitudo istius stelle ab alijs stellis cum bea-
 tissima virgine et glossa non enim videtur per naturam substantem
 quia illa eadem natura est etiam in alijs stellis. Item figura huius
 stelle non convenit beatissime virginis plus quam figura aliarum
 sed si propter maiorem lucem tunc quedam alie sunt plus lumino-
 se quam illa sicut est lucifer et ideo potest dici beatissima
 virgo lucifer quam stella maris. Item si dicatur propter hoc
 hoc non videtur quia illa est ultima in cauda vnde beatissima
 autem virgo non est ultima neque cauda. Item non propter mo-
 tum quia movetur cum firmamento sicut alie stelle et sic non
 videtur quod sit aliqua proprietas huius stelle super alias cum bea-
 tissima virgine propter quam debeat dici stella maris plus quam nomine
 stelle alterius. Item si dicatur quod propter effectum quia dirigit
 navigantes hoc iterum commune est omnibus alijs stellis et lune

Quod autē beatissima v̄go pprie dicitur stella maris
 sic pbat vna est pprietas istius stelle q̄ est sita ī
 summo poli respectu omniū. Et beatissima v̄go ē
 sup̄ma omniū sanctorum ergo ip̄a conuenienter p̄cipat
 nomine istius. Item vt dicit erastenes de archos minore
 q̄ in p̄ncipio libe caude stella est vna infima que pol̄ ap
 pellatur per quem locum mundus ip̄e existimat versari.
 Illi autem pure creature videtur potius cōuenire mun
 dum circa ip̄s versari quā glōse regine celi ⁊ mundi ergo
 ipsa est stella maris. Item ista stella numerū implet sep
 tenarium qui est numerus v̄gine q̄ vt dicit macrobius.
 Omnes numeri infra de eadem vel generant vel generantur
 p̄ter septenarium. Et cui magis hoc pprius quā isti que nec
 scdm naturam genuit vel genita fuit. Item ista est stella
 sup̄ma ⁊ vltima in cauda vr̄se. Et quid est hec nisi ista q̄ ē
 sup̄ma dignitate ⁊ vltima humilitate. Item hec stella fer
 rum attrahit ⁊ beatissima virgo per insitam naturā sibi
 misericordiaz peccatores ad modū ferri duos ad celum
 trahit. Item nautas dirigit. Et beatissima v̄go om̄s nau
 fragantes ad portū salutis transfinit. Item sita est con
 tra aquilonem. Et beatissima v̄go semp̄ versa est ad pecc
 toren. Ex his patet q̄ multe sunt stelle istius pprietates
 soli beatissime v̄gini appropriabiles pp̄ter quas scdm mo
 dum transiūptōnis beatissima v̄go d̄r stella maris. sunt ḡ
 plures illius stelle pprietates ⁊ q̄dā illaz illi soli conue
 niunt quibus respondent alie illi pp̄ortōnales in beatissi
 ma v̄gine pp̄ter quā conueniētiā ip̄a sola d̄r stella maris.
 Si autē querit que sunt ille pprietates in quibus est similitu
 do. Dicim⁹ in stella illa est considerare substātiāz quali
 tatem situm statum effectū. Substātia est celestis incor
 ruptibilis origo lucis. Et beatissima v̄go est celestis cō
 versatōne incorrupta corpe origo lucis in generatōne.
 Qualitate est superior clarior ⁊ vtilior. Et sic beatissima
 v̄go est cō superior dignitate clarior v̄ginitate ⁊ vtilior.

Fecunditate. Situ est suprema et in cauda et ultima et bea-
tissima virgo est suprema situ poli in dilectione dei et in cau-
da nostre turpitudinis peccatione et ultima humilitate. Sta-
tus stelle est quasi sine motu sine occasu sine errore. Et
beatissima virgo fuit sine motu inconstantie. sine occasu cul-
pe et sine errore ignorantie. Effectus stelle est triplex. Fer-
rum attrahit lucem tribuit nauas dirigit. Sic beatissi-
ma virgo attrahit peccatores illuminat penitentes dirigit in-
nocentes. Item sic attrahit in culpa illuminat in iusticia.
dirigit ad gloriam. Vel sic attrahit incipientes illuminat pro-
ficientes dirigit perfectos et perseverantes. Et nota quod domi-
nus beatissime virginis opus recreacionis secundum genitricem quatuor
causarum comunicauit. Causa efficiens nostre regeneracionis
post deum et sub deo et cum deo ipsa fuit quia ipsa illum nobis
genuit qui nos omnes regenerauit et ut ipse gigneret suis
fructibus de congruo promeruit. Item causa materialis quia
spiritus sanctus de purissimis eius carnis et sanguinibus ipsius
consensu mediante carnem suscepit quod in corpore transforma-
uit per quod redemptio nostra facta fuit. Item causa fi-
nalis fuit quia totum opus redemptiois post deum in ipsius
gloriam et honorem ordinatum fuit. Unde et in Apocalypsi. iij.
Viginti quatuor seniores et omnes sancti mittunt coronas
suas ante pedes agni recognoscetes se esse coronatos illa
humilitate et humanitate quae accepit de virgine et ipsa est
mulier illa que habet coronam stellarum duodecim id est omni-
um sanctorum quia omnes per ipsam sunt coronati et sic fi-
lius diuidit cum ipsa causam finalem recreacionis. Item
causa formalis est ipsa recreatio quia omnibus luce sue deiformis-
sime conuersationis est speculum et exemplar reuersionis a te-
nebris et directiois et conuersionis ad conuentionem prime lucis.
Et propter hoc ratione vniuersalitatatis per modum exempli directio-
nis et reuersionis dicitur virgo clarissima. Stella maris.
Conuenit ergo illud privilegium beatissime virginis in statu pa-
trie. Sed ratione status vie quia sic stella in celo sic omnis

Virgo p. x. v. s.

dirige nam
si rone ill
re non dir
appellato
beatissima
dicitur stella
na de stella
postea ipse
dirige et a
et a nullo
ad penitenti
luminat p
ris. sed p
penitentie.
gatis alij
mibus hinc
privilegiu

R
celu; hab
non mera
velos pene
qualiter no
he qualite
ypsi est pre
iostis. r. Eg
i apoc. xij.
pura. Item
etiam postea
mili domus
Item si ve
nancia nanc

dirigit nauigātes in mūdi pelago. vñ non dicit nautis ma-
ris rōne illius pprietatis. Nauis em fluctibus cōquassatur
et non dirigit sed dirigit. Scripture q̄ non cōueit ista
appellatō. Scriptura em dirigit p̄ uerba. Stella v̄o idest
beatissima v̄go dirigit per exempla. Itē de? vel x̄ps nō di-
citur stella maris quia est fons toti? lucis. Nec magdale-
na d̄r stella maris qz non dirigit om̄s. sed em̄ penitētes ⁊
postea ipsa dirigit qz etiā ip̄a dirigit. Sed stella nauum
dirigit ⁊ a nauu non dirigit ⁊ beatissima v̄go om̄s dirigit
et a nullo dirigit. Magdalena illuminat p̄ opa penitētis
ad penitētiā ⁊ non p̄ opa innocentie. S; beatissima v̄go il-
luminat per opa innocentie ⁊ etiā per opa non dico peniten-
tis. sed penitētie fuit ei innocēs sed nō min? fecit opera
penitētie. Itēz alij illuminabāt tātū iudius alij tātū ou-
gatis alij tātū v̄gimib; . S; beatissima v̄go illuminabat om-
nibus simul iudius ougatis ⁊ v̄gimib; . Ex hīs patz q̄
p̄uilegiū est beatissime v̄ginis marie q̄ ip̄a est stella maris

Capi. clxxx.

Restat nūc iudere de p̄uilegio isto sedm̄ quod d̄r
porta celi. Conē qd̄ sic obicit. Edificiū non ē p̄-
fectum sine porta sed anteq̄ beatissima v̄go fieret
celus; habuit portā ideo ip̄a nō est porta celi. Item porta
non intrat sed per portam alij intrant sed beatissima v̄go
celos penetravit ergo ipsa non est porta. Item queritur
qualiter nos importet. Si per exemplum vel suffragium
sic quilibet sanct? est porta celi. Si per merituz sic crux
x̄pi est porta celi quia passio x̄pi aperuit nobis ecluz;. Itē
iohis. x. Ego sū ostiū ḡ n̄ b̄issima v̄go. Itē Eze. xl. ⁊ ioh̄
i apoc. xxi. iudic. xii. portas ḡ non beatissima v̄go est t̄m
porta. Item penitētia est porta in celū ergo ip̄a non ē tan-
tum porta celi. Item iacob. gen. xxiii. Non est hic aliud
nisi domus d̄i ⁊ porta celi ergo ecclesia est porta celi.
Item si vis ingredi ad vitam serua mandata ergo obser-
uantia mandatorum est porta celi. Contra proprietatē

porte est importare et exportare. sed nec penitencia nec
mandata exportant. sicut enim importat. sed beatissima virgo et
egredietem exportavit et ingressuros importat quia ipsa est
proprie porta. Item Christus importat sed non exportat. Item por-
ta potest esse in ostio. Item in templo fuerunt duo ostia quae sicut ap-
periebantur et sicut clauderentur et in celo dominus et beatissima virgo
Item Augustinus. hoc ad aptavit illa fides sana est qua credimus
nullum hominem siue maioris siue minoris etatis liberari a conta-
gione mortis et obligatione peccati quod a prima natura contra-
xit nisi per unum deum mediatorem Iesum Christum. Item idem eadem fides
que nos salvat iustos salvos faciebat antiquis. Item Gregorius
super ezechielem dicit. quod qui preceperunt et qui secuebantur clamabant osan-
na quia omnes electi qui in iudea esse poterant vel nunc sunt in ec-
clesia in mediatorem dei et hominum crediderunt et credunt. Ex his
patet quod fides mediatoris est quae introducit credentes et in illum
mediatorem implicite vel explicito oportet credere ipsum natum
de virgine. Et ille est primus articulus de homini mediatore et
sic fides incarnati de virgine in quantum de virgine omnis portat
in celos quia ipsa est proprie porta celi.

Capi. exci.

Iuxta hoc queritur qualiter differat porta celi et fe-
nestra celi. Et qualiter beatissima virgo dicatur utrumque.
Ad hoc dicimus quod beatissima virgo proprie dicitur porta celi
quia per ipsam exiit quicquid unquam gratie creatum vel increatum
in hunc mundum venit vel venturum fuit omnium enim bonorum ma-
ter est et mater gratie et mater misericordie et etiam ipsa gratia incre-
ata tanquam aqueductus exiit ab ipsa et venit in mundum. Item
per ipsam intravit quicquid unquam de celis in terram descendit
et converso. unde filius eius. Sapientia. vii. Venerunt michi omnia
bona pariter cum illa. Unde ipsa est porta templi spectiosa quae
filio dei existente per ipsam fuit clausa. unde ezechielem. xliiij. porta haec
clausa erit princeps egredietur per ipsam haec porta omnibus in-
tere volentibus est primum unde ipsa. xij. porte quae ex omni parte mundi tria-
gula hominum. in duas. diuergas virgines apportat et importat.

Est autē non solum portā importādo homines. sed etiam fe-
 nestra p quā lux venit in hūc mundū ⁊ lux quā de terra or-
 ta est ab ipā pcedens p̄neūit celū. est lux illuminans ce-
 lum ⁊ mūdum. Ex hīs patet qualē glōsa v̄go est portā ⁊
 fenestra celi.

¶ Capi. clxxxij

Post hęc querit̄ de p̄uilegio qd̄ est cōmunicatō pas-
 sionis. Et in det̄ scdm̄ q̄ exponit̄ p̄mo q̄ non fuit
 ei passio cōmunicata per illud. ysa. lxij. Corcular
calcari solus ⁊ non fuit rē. Glosa. Corculara solus susti-
niū. Itē glo. Solus sampson p̄scis criminibz p̄bi. rē. Ju-
dicum. xvi. Nec angelus nec archangel⁹ nec quilibet ce-
lestis spūs. deinde humani ḡnis nullus vel gentilis vel iu-
deus solus pugnat solus supat ḡ nulli est passio cōmunica-
ta. Item om̄s alij sunt in statu saluādoz ⁊ redimēdoz.
Item solus redēptoz ⁊ saluator. sed ad redēptozē tantū
p̄tinet passio ergo ip̄e sol⁹ fuit passus. Itē in immolatio-
ne ysaac ⁊ om̄ibz alijs figuris passionis nulqz figurat̄ sub
p̄cipatōne pluriū ḡ ⁊ in figurādo tantū debet esse vnus
passus p̄ om̄ibz. Itē p̄s. singularit̄ sum ego donec transe-
am rē. Et sic uidet̄ q̄ cōmunicatō passionis non sit p̄uile-
 gium beatissime v̄ginis eo q̄ non fuerit passio cōmunicata
 alicui creature. ¶ Ecconiso vero uidet̄ q̄ non possit esse p̄u-
legiū eo q̄ pluribz ⁊ non ip̄i soli fuerit cōmunicatū qd̄ p̄-
bat̄ p̄ illud iob. xix. Pelli mee cōsumptis carnibz adhesit
os meū. glo. greg. in osse fortitudo in carne corpis infimi-
tas designat̄. ¶ Per os xp̄us p̄ carnem discipuli designat̄
qui tempe passionis infirmi teperunt p̄ pellem q̄ exterior
est carne femine sancte designat̄ q̄ exterioribz deo miste-
rijs seruiert̄. Quasi ḡ cōsumptis carnibz os d̄ni pelli sue
adhesit. quia fortitudo ei⁹ fugientibz a se discipulis iuxta
se mulieres inuenit̄ ergo non soli marie tempore passionis
cōmunicata est passio vel etiam fides passionis. ¶ Item
iob. xix. Stabant iuxta crucē ihu m̄ eius maria et soror

matris eius &c. g. ipa non fuit sola conforis passionis &c.
Item in cruce ihus dixit matri. **E**cce filius tuus. Deinde
dixit discipulo. **E**cce mater tua. **N**ic nota qualr beat⁹ io
hannes honorat tanto p̄uilegio vt filius v̄ginis diceret⁹
et vt sibi mat̄ dā dmitteret. **N**ec hoc factū fuiss̄ si non
fuisset fidelis seru⁹ & prudens cui dmitteret dñs matrē
suam. **S**i autē fidelis g. habuit fidem & passionem. **I**tem
marci. xiiij. **A**dollescēs sequebat⁹ eum amict⁹ syndone sup
nudo & tenuerūt eum. **A**c ille relicta syndone nud⁹ p̄fu
git ab eis. **G**lo. ab eis quoz p̄nciam detestabat⁹ & facta n̄
a deo cui⁹ amorē etiā absens corpe seruauerit in mente s̄
caritas non est sine fide g. iohes habuit fidem cōpassiōis
Item lazarus nup fuerat suscitatus in anima & corpe & mul
ta de penis infernalib⁹ narrauit vt dicit crisostim⁹ de illo
ergo qualr op̄mabile q̄ tam cito ceciderit a fide. **I**tem la
tro in cruce p̄ vrā penitentā placuit deo sed sine fide im
possibile est placere deo g. habuit fidem & compassionem
ergo hoc non est p̄uilegiū domine q̄ p̄t etiā latroni due
nire. **I**tem helyas & enoch qui locuti sunt cum domino in
transfiguratiōe habuerūt etiā fidem incarnatiōis & passi
onis. **I**tem iohannes baptista in lyngo habuit fidē. **I**tem
multi absentes quib⁹ domini⁹ p̄dicauerat vt ille d̄ quo ip
se dicit mathei. viij. **N**on inueni tantam fidem in israhel &
multi alij. **I**tem glosa **E**gredietur foras vt culpam nega
tōis liberius lauet fletibus. **I**tem cornelius fidē habuit
et p̄sens non fuit. **E**t uidetur ex h̄is q̄ multi tempore
passionis habuerūt fidem & per d̄sequēs compassionez et
sic non potest poni p̄uilegiū fides passionis vel cōmuni
catō passionis. **S**ed contra. **S**i de eo qd̄ magis uidetur
in esse & non in esse nec de quo minus. sed maxime ui debat⁹
de mulieribus que habuerunt fidem passionis vt patet su
pra. per glosam. **O**rego. **E**t inter mulieres maxime uide
batur de maria magdalena. **S**ed illa non h̄uit fidem tunc
ergo nec aliquis vel aliqua illaz. **A**mor patet iohannis

70 11

Secundo • Maria magdalena venit mane ad monumentum
 cum adhuc essent tenebre / quia adhuc fuit in tenebris in
 fidelitatis. **Item** mulier quid ploras. **Glo.** Non lacrimas
 nudas sed fidem quero. **Donec** lacrimae si ihesum agnoscas.
Et infra noli me tangere. nondum enim ascendi ad patrem me-
 um **Glo.** non quod nollet tangi nisi cum ascendisset in celum cum etiam
 mulieres et alii eius tetigissent leguntur et non sedentem in celo
 vult quod spiritualiter tangi id est sic credi ut sit equalis patri et quia
 ista adhuc in eum carnaliter credebat quem sicut homines flebat.
Audit noli me tangere id est sic in me credere quod nondum in
 corde tuo ascendi ad patrem meum id est nondum credis me es-
 se equalis patri tunc tanges eum si non in presentibus tamen credes. **Item**
 quem mortuum credis viventem tangere non mereris. **Ex his** patet
 quod magdalena de qua minime iudebat in passione domini dis-
 credidit et cecidit quod et omnes alii. **Item** math. xxii. omnes vos
 scandalizati pacemini in me in ista nocte. **glo.** predicat quid
 passuri sunt ne post eventum desperent sed per penitentiam liberentur.
Item infra relicto eo omnes fugerunt. **Item** petrus qui expressissime
 me si de prestatum fuit ter negavit et multo fortius alii. **Item**
 math. habet. quod adolescens amictus syndone etc. **glo.** quod po-
 test intelligi iohannes fuisse ergo et iohannes fugit. **Item** ioh. 19.
 xxiii. Currebant duo simul etc. **Et infra.** Tunc ergo intro-
 iit et ille discipulus qui venerat prius ad monumentum et
 vidit et credidit et sic patet quod iohannes prius non credi-
 dit. **Item** de mulieribus. **bn.** Sic vos o bone mulieres cui
 nam queso excubias exhibuistis cui aromata compastis
 unguenta pastis si sciretis quod sit quod tuum inter mortuos sit liber
 mortuus iste quod vos unguere vultis vos forsitan poscere-
 tis ab eo vos potius ungi. **Nempe** ipse est quem unxit deus
 oleo leticie pro consortibus suis. **Beate** eritis si gloriari poteris
 et revertentes et dicere quod de plenitudine eius accepimus.
Enimvero factus est ita. **Nam** unctus remeant que ungue-
 re venerunt missae ab angelo opus faciunt evangeliste facte
 apostole apostolorum ad annunciantium mane misericordiam domini

Ex hijs ptz q̄ mulieres in passione domini discrediderāt
Itē q̄ beatissima v̄go sola p̄ māserit in fide tempe passio
nis iudei posse subtilit̄ inueniri ysa. lxiiij. cum dic̄ torcular
calcaui solus ⁊ de gentibz nō est vir mecū. Si em̄ voluiss̄
om̄es homies excludere suffeciss̄ dicere calcaui solus ⁊ sic
supfluū esset dicere de gentibz nō est vir mecū. Itē poti
us dixisset de gentibz null⁹ est mecū. Nū ḡ tm̄ viros ex
cludit constat q̄ aliquā femmā reliq̄t quā nō excludit que
torcular passionis secū sustinuit ⁊ calcauit. Itē magis vi
debat̄ de mulieribz quā de iuris q̄ secū calcarēt qz ille sta
bant iuxta crucē ḡ si voluisset om̄s excludere poti⁹ debu
isset eas exp̄ssisse de quibz videbat̄ magis inesse. Itē ad
huc ambro. Stabat iuxta crucē non vt dolorē filij cōsi de
raret s̄ vt salutem humani gn̄is expectaret ḡ ip̄a sola sta
bat ⁊ omnes alij ⁊ alie fugerunt corde ⁊ corpe ḡ ip̄a sola
cōmunicauit dño in passione fide ⁊ compassione. Itē iude
tur q̄ cōmunicatō passionis non debeat poni p̄ p̄uilegio.
Omne em̄ p̄uilegiū aliqd̄ debet importare comodū illi cu
ius est p̄uilegiū. Itud aut̄ non iudei importare comodū
sed tormētū. Itē liberatō a pena est signū ⁊ effect⁹ dile
ctōnis ḡ infligere penā non est signū dilectōnis ḡ non est
p̄uilegiū. Cont̄. ioh̄is. xvij. Calicē quē dedit michi pater
non bibam illuz. Itē. xvi. pat̄ clarifica filiū tuum ⁊c̄. Itē
phil. p̄mo. Quibz datū est nō solū vt credatis in ip̄z sed
etiam vt paciamini p̄ ip̄o. Itē hebze. xij. Flagellat d̄ om
nem filium quem recipit ⁊c̄. Item iacobi p̄mo omne gau
dium existimate fratres mei cum in tribulatōnes varias in
cideritis. Item ibant apostoli gaudentes a conspectu consi
lij quoniam digni habiti sunt p̄ nomine ih̄esu contumeliā
pati. Ex hijs omnibz patet ⁊ manifestuz q̄ cōmunicatō
passionis est p̄uilegiū. Item q̄ in passione domini susti
nuerat beatissima v̄go patet p̄ dam. quī dicit. q̄ dolores
q̄s effugit pariens in xp̄i passione sustinuit. Item luc. ij
Et tuaz ip̄ius animā p̄transibit gladius. Itē ysa. vlcio

Aug. Cum v̄go ardeat in passione dolores
quos in n̄ h̄uit in xp̄i passione
n̄ h̄uit

Et sic beatissima vgo ad filiū suū in summo hūit amorem naturalē acq̄sītū et gratiūtū q̄ si iste triplex habit⁹ amoris in summo sibi eliciat vnū motū amoris in summo illa erit intensissima dilectō et dolor ei respōdēs est dolor in summo. Sed tam naturalis quā acq̄sita quaz infusa dilectō respectu nullius ita est intēsa sicut respectu iute dilecti q̄ naturalis acq̄sīt⁹ infusus siue gratiūt⁹ amor in summo diligit iute in dilectō q̄ et de morte dilecti dolz in summo q̄ cū beatissima vgo respēu filij sui hūerit oisariā dilectōz in summo et stat de morte ipsius q̄ hūit oisariā dolorē in summo. **Ca. clxxxviii**

De ingem et de summe gauderet. q

Tem q̄ ibi fuerit gaudiū siue delectatō in summo sic pbat⁹ dilect⁹ gaudet de bono dilecti et de maiori bono dilecti magis gaudet q̄ de summo bono dilecti in summo gaudet. Sed caritas est dilectō dei et proximi et in summo caritas pfecta gaudet in summo. Sed sum⁹ honor dei et proximi vtilitas fuit in passione et p passionē in summo. Et beatissima vgo habuit tunc caritatem in summo q̄ tunc gaudebat in summo q̄ sibi habuit dolorē et gaudiū in summo. Itē ex dilectōne est compassio q̄ vbi improporcionabilis est dilectō ibi improporcionabilis cōpassio q̄ vbi videt⁹ dilectō in summo et cōpassio in summo. Itē maius est gaudiū angeloz qd habent de vni⁹ peccatoris cōuersiōe quaz aliqd gaudiū hūit iute q̄ ex equali caritate vel maiori improporcionabiliter erit maius gaudiū improporcionabiliter de vni⁹ peccatoris ouersione quā aliqd gaudiū hūit iute. Itē angeli de passione domi habuerūt delectatōnem et non passionē. Aliq̄ mali passionē et non delectatōnem q̄ ipa debuit verūqz hēre. Itē beatissima vgo omniūcauit recreatōni s; recreatōni p passionē ergo et passio fuit ei cōmunicata. Item bñh. longe eaz plusqz matrē esse credamus et. vt supra. Cōtē hoc obicit⁹ in hūc modū Summus dolor et sumū gaudiū opponūt q̄ nō sunt simul in eodē. Si dicat⁹ q̄ dolor de morte filij et gaudiū de salute generis humani non opponūt tūc adhuc obicit⁹ quia mot⁹

*hinc tunc
epus*

maiores impediunt minores & videtur impossibile quoniam anima tota quasi absorbetur dolore quia tunc in summo tripudiet & exultet in amore & delectatione. **Ite** in dolore anima conuicitur super malum in quantum malum in gaudio super bonum in quantum bonum sed impossibile est animam conuicti sicut super diuersa tanquam terminos & impossibile est animam sicut gaudere & dolere. **Ite** impossibile est animam simul moueri diuersis motibus & impossibile est eam sicut gaudere & dolere. **¶ Ca. clxxxv.**

Questio probatum est quod beatissima uirgo summum gaudium habuit in passione filii. **Queritur** de comparatione huiusmodi gaudij quod habuit in passione ad alia gaudia sua scilicet quoniam maximum habuerit gaudium. **Et** videtur primo quod in filij sui conceptione hac ratione ex dono est gaudium. **Job iii.** quasi effodientes thesaurum gaudet vehementer cum inueniunt se pulchrum & ex summo dono summum gaudium. **¶** In conceptione accepit summum donum dum enim ei filium suum dedit quoniam non cum illo ei omnia donauit & tunc summum gaudium habuit. **Ite** tunc tamen legitur cantasse canticum exultationis. **Luc. xx.** Magnificat anima mea &c. & tunc maxime videtur gaudia fuisse. **Ite** ablatio uel est causa leticie sed tunc ut dictum est sub ablatum est ei & fuit omne & tunc summam habuit causam leticie. **Ite** nouitas est causa leticie iuxta illud **Luc. xv.** Filius tu semper mecum es &c. epulari autem et gaudere oportebat & uidetur a sicut quod beatissima uirgo in nouitate maximum effectum gaudij habuerit. **Ite** tunc cum summo in conuictibili dono accepit causam & meritum ad omnia dona alia necessario offerenda & tunc summam habuit causam gaudij & summum effectum gaudij. **¶ Capi. clxxxvi.**

Questio autem uidetur quod in natiuitate filij maior habuerit gaudium hac ratione. **Perfectior** & plenior est generatio uel natiuitas ex utero quam in utero. **¶** Si ergo natiuitas uel generatio in utero est causa perfectioris & plenioris gaudij. **Et** perfectior & plenior est natiuitas uel generatio ex utero quam in utero & perfectior & plenior & maior fuit gaudium natiuitatis quam conceptionis. **Ite** illa die dixit angelus **Luc. ij.**

annuntio vobis gaudium magnum quia natus est vobis hodie
saluator. **S**i ergo natiuitas domini est causa gaudij ergo illi qui
habent inproporcionabilem proportionem ad sal
uatores quam omnis alij erit inproporcionabiliter maior quam gau
dij hec autem est mater saluatoris ergo ista die summum habuit gau
dium. **I**tem iohannis .xiiiij. mulier cum peperit tristitiam habet
quia venit hora eius cum autem peperit puerum iam non recedit.
Item de iohanne lucam primo. Et multi in natiuitate eius gaude
bunt ergo magis videtur gaudium pertinere ad natiuitatem quam
ad conceptionem. **I**tem in conceptione ipsam delectationem
tantum videbat visu intellectuali. **I**n natiuitate vero et in
intellectuali et sensuali ergo tunc tantum reficiebat intellectus non autem
intellectus et sensus ergo tunc tantum fuit gaudium nunc autem le
ticia et exultatio ergo maioris gaudij. **I**tem filius fuit gaudio
patrie ubi oculus reficiebat corporis in domini humanitate
et oculus cordis in ipsius diuinitate. **S**ed meliori et ho
norabiliori filius est melius et honorabilius ergo nobilius fu
it gaudium natiuitatis quam conceptionis. **I**tem bonum addi
tum bono magis facit bonum ergo magis dilectum habet maio
rem dilectionem. **S**ed conceptio est bonum prius est bonum
ergo bonum duplicat ut duplicat delectationem ergo gaudium quod
fuit in conceptione duplicatum fuit in natiuitate. **I**tem prius
gaudebat se virginem concepisse nunc vero virginem peperisse et
virginem lactare ergo modo maximum habuit gaudium.

Capitulum clxxxvii

Quia videtur quod magis habuerit gaudium in filij pas
sione. **Q**uia ut dictum est superius. **I**psa nunquam de ali
quo tantum gaudio fuit vnquam quantum de honore del
et salute proximi. **S**ed vtrumque fuit in passione in summo ergo
tunc habuit gaudium in summo. **I**tem caritas gaudet de bono
dilecti. **T**riplex autem est bonum honestum utile et delectabile.
Quodlibet autem illorum in passione domini respectu sui fuit in
summo unde ipse appellat passionem claritatem dicens iohannis
.xvii. **C**larifica me pater propter honorem quem summum habuit

pa. f. de clarif. p. 10

Si diligeretis me gauderetis etc. sed dominus summum ha-
buit gaudium in resurrectione quando gaudebat anima cum
corpore et divinitate ergo et domina nostra in summo tunc de-
buit gaudere. **I**tem apoc. dicit quod mortuus est propter delicta
nostra et resurrexit propter iustificationem nostram quod etiam ex pa-
te nostri resurrectio propinquior fuit fini quam maior causa gau-
dij. **I**tem tunc ecclesia specialiter utitur hac exultatione. **N**ec est
dies quam fecit dominus etc. **I**tem in festo illo plus cantat
Alleluia quam in alio festo ergo videtur quod cantus illius festi
maxime sit causa gaudij. **I**tem resurrectio christi est causa et
exemplar illius vite in qua summa est exultatio ergo illud fe-
stum propinquissimum est summo gaudio ergo tunc debet esse
in hac vita summum gaudium. **I**tem beatissima virgo plus di-
lexit filium quam totum mundum ergo plus gaudiosa fuit de bo-
no filij quam de bono totius mundi. **S**ed bonum mundi pena
christi fuit in passione bonum christi liberatio ab omni pena fuit in
resurrectione ergo plus gaudiosa fuit de resurrectione quam
de passione.

Capi. cxcix

Idem autem quod maximus in ascensione christi habuerit
gaudium. **T**unc enim filius dei primo videtur habuisse
festum perfectum et gaudium. **T**unc enim primo in repor-
tatione omnis in humeris suis conuocat amicos suos dicens
Congratulamini michi omnes etc. **I**tem tunc primo patet filio
suo prodigio fecit festum cum amicis suis. **l**uce xv. **I**tem tunc
primo rediit de exilio in palatium. **I**tem tunc primo ianua ce-
li aperta est et homo introductus. **I**tem tunc primo redemp-
tio completa est et ruina iam in parte restaurata. **I**tem tunc
primo maximus honor filio et matri exhibitus est quando caro
sua super angelos exaltata est. **I**tem tunc primo quantum ad
manifestationem datum est ei nomen quod est super omne nomen
Cum igitur in ascensione fuerit completissimus effectus boni
et propinquissimus fini videtur quod tunc maximum habuerit gau-
dium beatissima virgo.

participem faceret beneficij redemptiōis participem eē voluit et pene passionis quatinus sicut fuit adueritrix redemptiōnis per passionē ita mater fieret omnium per recreatiōnem. Et sicut totus mundus deo obligatur per suam passionē ita et domine omnium per compassionē. **C**ontra hec obiecta per obiecta in contrarium sunt soluta. **C**oncedimus etiā quod sicut dominus habuit simul summum gaudium et summum dolorem sic et domina nostra simul ipsa habuit et summam compassionē et summam congratulationē compassione existente in natura simul et in ratione ut natura. **C**ongratulatione autem in ratione ut ratione. **E**t intelligatur hec verba sicut in natura diuine passionis vel dicatur quod summum tristabile in tali genere est accipere dupliciter vno modo ut summo contrarium appetitui et sic summum infert dolorem. **A**lio modo potest esse via et medium ad summum delectabile et sic infert summum gaudium. **E**t sic anima beatissime virginis apprehendit mortem filij vti summe contrarium appetitui et sic summe ei intulit dolorem. **E**t ut medium in redemptione generis humani et sic causa vit in ea summam delectationem. **E**t possunt hec simul esse quia vnum materia est ad alterum vel secundum alium modum via in alterum est medium in ipsum quod autem obicitur de comparatione gaudiorum sic respondemus. **S**i fiat comparatio secundum quod posterius includit in se prius. sic nulla est questio ut si queratur an vnum sit plura quam duo vel duo quam tria. **N**atiuitas enim includit in se conceptionem passio natiuitatem et sic de alijs et sic ordinantur ad se invicem secundum supraditionem. **E**t sic fuit magnum gaudium conceptionis maius natiuitatis et adhuc maius passionis et sic ulterius. **S**i autem fiat comparatio per oppositionem et separationem ita quod posterius accipiat per se sine intellectu prioris et sic comparatur. **S**ic dico quod gaudium quod habuit in conceptione maius fuit omnibus gaudijs vite et vite. quia tunc accepit maius bonum et certitudines omnium aliorum suo tempore conferendorum. **E**t differunt gaudia vite et vite hoc modo. **G**audium enim nichil aliud est quas

delectatio
primi in
In rebus
ponitur
Simpli
omnia in se
gaudium de
cessa gaud
assumptio
ostensio n
et hec om
maior affe
iunctio et h
rum comp
eis obli ga
noris solu
nibus de
liber tem
spondebat
secunda
tio plus
et quia d
do domin
e tunc q
num redim
ipam hman

Ad
eur
bea
sic exalta
genus hui
p dicitur q
p dicitur sed

delectatō in bono vel de bono . est autē bonū sui ⁊ bonum
 pximi in conceptōne ⁊ in natiuitate ⁊ in passione domi .
 In resurrectōne autē bonū dei ⁊ in ascensione . Et sic possz
 poni gaudiū passiomis sūmum qd̄ habuit p̄ bono pximi .
 Simplr̄ autē gaudiū conceptōnis sūmum fuit quod alia
 omnia in se causalr̄ clausit . Gaudiū autē in conceptōne ⁊
 gaudiū domi in assumptōne se habet vt excedentia ⁊ ex
 cessā gaudiū conceptōnis maior fuit causalr̄ . gaudiū
 assumptōnis actualr̄ . in conceptōne maior fuit bonitatis
 ostensio . maioris domi collatō . maior delectōnis exhibitio
 et hęc omnia causalr̄ . In assumptōne maior domi collatō .
 maior affect⁹ exaltatō ⁊ dēficatō . maior cum dilecto con
 iunctō ⁊ hęc actualr̄ . Et possz poni silē de istoz gaudiorū
 compatōne vt si aliquis h̄ret pignus p̄ centuz mar
 cis obligatū ⁊ aliqs daret ei nonaginta marcas ad pig
 noris solutōnem faciens ipsi pignoriati cautōnez q̄ tempo
 ribus determinatis daret alias decem marcas sibi ita q̄ q̄
 libet tempe duas . Modo sc̄da datio p̄p̄inquin⁹ ⁊ plus di
 sponēbat ad pignoris solutōnē quaz p̄ma ⁊ tertia plus q̄
 sc̄da ⁊ vsqz ad quintā que pign⁹ soluit ⁊ tamē p̄ma da
 tio plus alijs cōtulit . Et hoc duplr̄ . ⁊ quia maius dedit
 et quia de alijs dandis secuz fecit . Silr̄ in p̄posito quā
 do domi⁹ beatissime v̄gini vt mater fieret dei in v̄o t̄bu
 it tunc q̄ de ip̄a v̄gine nasceret ⁊ passione sua genus hūa
 num redimeret ⁊ tertia die resurregeret in celū ascenderz
 ip̄am sūmam fruitōnē corpe ⁊ anima assumeret securauit

¶ Capi . cxi

Anc querit̄ de illo p̄uilegio q̄ est sup̄ omnē crea
 turam in quartā ierarchiaz exaltata . Et videt̄ q̄
 beatissima v̄go vltra tertiā ierarchiā in quartā n̄
 sic exaltata . Primo quia in p̄bola vbi legit̄ de reparōne
 generis humani d̄r q̄ dragma decima est inuenta q̄ fuerat
 p̄dita ḡ videt̄ q̄ tm̄ in id fuerit restitutō ex quo facta fuit
 p̄ditō sed tantū ex ierarchijs tribz fuit casus ⁊ p̄ditō

ergo tantū in illas erit redditus et restauratio. Item dicitur
in iudicib in figura dñe nostre subuenisti ruine in conspec
tu domi. Sed ruina tantū fuit illis tribus ierarchijs ergo
erit subuentio et restauratio tantū in illas tres. Item alia
pabola. Qui habet centū oues etc. Glosa deus est pastor
cuius nos centesima ouis. Sed centesima est de numero
aliaz nonaginta et consortio ergo homo pertinet ad aliquē
ordīnem angeloz. Item ierarchia humana est sub angelica et
supremus chorus de humana est sub infimo de angelica et
nullus homo sup choros angeloz. Ad idē facit qd ipse de
us in passione pmisit vt lucas dicit qd angelus astitit de
celo confortās eum p quod vt dicit dyomisi. constat na
turam humanā angelice esse naturalī subiectā. Sed sic
simplr ad simplr. ita sūmum ad summū et si angelus super
hominē et sūpmus sup sūpmum hominē et nullus homo sup
omēs angelos. Item gen. Requieuit dominus ab omni cpe
quod patrarat. Sed tūc non fuit quarta ierarchia ergo
nec modo. Item cantat etiā. Gaudēt chori angeloz cōsor
tes et conciuēs tantū tui. Si conciuēs et consortes et in
eadem ierarchia. Item in pma ierarchia sūpmus ordo est sa
eri pncipat. Sed pncipes in eadez ciuitate et regno sūt
eum suis subditis ergo regina angeloz in eadem māsiōne
eum angelis est. Item augustinus. minime dubitet raptam ho
minis a carnis sensibz mentē et post mortē ipa carne depu
rata uidere deum sicut uident angeli et uult qd inferioris
gradus est cognitio hominis quā angeli sūt penes illā cogni
tōnem est ordo et homo est inferioris ordinis quā angelus
ergo sūpmus est sub sūpmo angelo. Item ierarchia angeli
ca descēdit p exemplaritatez a diuina. Sed in diuina sunt
tres ierarchie et non est quarta. Item filius est in ierar
chia diuina ergo beatissima uirgo si non est in vna ierarchia
angelica sola erit in vna. Sed vbi tantus est vna vel vnum
ibi non est ordo et vbi non est ordo ibi non est ierarchia er
go non potest sola habere ierarchiaz vnam. Item dyomisi.

q̄ in qualibet ierarchiarum sunt p̄ma media ⁊ vltia ergo
 ipsa non erit in vna ierarchia. **I**tem ipsa est mediu inter
 alias creaturas ⁊ deū. sed mediu non habet mediu ⁊ vl
 timum ḡ non facit ierarchiā per se. **C**ontra ieroni. ⁊ om̄s
 sancti ⁊ ip̄a vniūsalis ecclia sollempnē cantat q̄ ip̄a ē ex
 altata sup choros angeloz. **I**nde sic om̄s chori angeloz
 sunt de aliqua ierarchia. sed ipsa est exaltata sup choros
 angeloz. ḡ ip̄a est sup om̄s ierarchias angeloz. vel dire
 cte. **N**uncquid est in aliqua ierarchia est in aliquo choro ḡ
 quod non est in aliquo choro non est in aliqua ierarchia.
Sed quicquid est sup om̄s choros non est in aliquo cho
 ro ergo quicquid est sup om̄s choros non est in aliqua ie
 rarchia. **I**te plus distat beatissima v̄go a seraphim in dig
 nitate ⁊ gl̄ia quam seraphim sup cherubim. **S**ed p̄pter ex
 cellenciam dignitatis ordiat seraphim sup cherubim vno
 ordie ergo beatissima v̄go erit super seraphim admius vno
 ordie ergo sup ierarchiam angeloz. **I**tem impropor̄tōna
 biliter magis differt domia a seruo quā seruo a seruo. **H**z
 seraphim sic se habet ad cherubim vt seruus ad seruu d̄na
 autem ad seraphim vt regina sua ⁊ omniū angeloz ergo ī
 propor̄tōnabilē plus est ip̄a sup seraphi quam seraphi su
 per cherubim ergo est ī alio ordie sup ip̄m. **S**ed seraphim
 est sup̄mus ordo angeloz ergo ip̄a est super om̄es ierar
 chias angeloz. **I**tem rex ⁊ regina ab eadem denomiant̄
 dignitate ⁊ regno ⁊ p̄ncipatu. **A**b eodem ei regno dicit̄
 rex francie ⁊ regina francie ⁊ sic de alijs. ergo ab eodē reg
 no d̄r rex celorum ⁊ regina celorum sed sua dignitas rega
 lis impropor̄tōnabilē est super omnes dignitates angelo
 rum ⁊ p̄ncipat̄ ergo ⁊ dignitas ⁊ p̄ncipat̄ regine celo
 rum est super omnes choros ⁊ ierarchias angelorum. **I**te
 iij. li. regum. iij. **P**ositus est thronus matri regis iuxta
 thronum regis. **S**ed constat q̄ thronus regis est impropor̄
 tōnabilē super omnes thronos angelorum ergo ⁊ thro
 nus matris regis. **I**tem ipsa habet regnū per filium. **E**t

dicitur regina a regno filij sed illud est increatum & eternum
ergo ipsa est regina a regno eterno. **I**tem alij homines pos-
sunt venire ad seraphim nullus autem ad dignitates & status
beatissime virginis ergo est super seraphim. **I**tem status glorie
est eleuatus super statum innocencie in corpore & in animabus
sed si homo stetit aliquis assumptus fuisse ad seraphim &
aliquis modo debet eleuari super ipsos. **A**d idem sunt sancto-
rum auctoritates. **A**ugustinus. **S**ed de te o virgo maria quid di-
cam pauper ingenio cum quid dixerero nimis laus est quam
tua dignitas mereatur. **S**i celum appellem altior es. **S**i ma-
trem gentium dicam excellis. **S**i formam dei appellem digna
existi. **S**i dominam angelorum vocem esse per omnia probaris. si
ergo domina angelorum & est super omnes angelos. **I**tem iero-
nimus. hec est dies preclara in qua meruit exaltari super choros an-
gelorum & peruenire ultra quam nostre humanitatis licitum
sit nature ubi non substantia tollit sed glorie magnitudo mo-
stratur ubi christus pro nobis interuenit ergo super omnes ierar-
chias angelorum. **I**tem ieronimus. hec est inquam dies in qua usque ad
throni celsitudinem intemerata virgo & mater processit atque in
regni solio sublimata post christum gloria resedit. **H**ic atque il-
li confidenter sancta dei ecclesia canit quod de nullo alio-
rum sanctorum fas est credere ut angelorum vel archangelo-
rum merita transcederet. **Q**uia & si similitudo sanctis repro-
mittit veritas non negat. **E**t infra Beata itaque non teme-
re super choros angelorum exaltata deuotissime predicat hodie
quia processit eam dominus & saluator noster ad celestia
ut prepararet ei in ethereis mansionibus locum. **E**x hijs patet
quod equaliter beatissima virgo super omnes ordines & tres ierar-
chias angelorum in quarta & nona cum filio. ierarchiam est
specialiter exaltata. **I**tem ieronimus. ad idem credit quod saluator
noster omnium pro se datur intelligi festiuus totus occurreret
et cum gaudio eam secum in throno collocauerit. **A**lias quod
modo impleuisse credit quod in lege ipse precepit exo. ii.
Honora matrem patrem & matrem tuam. **E**x hoc etiam patet quod

ipsam in throno suo secum collocauerit. unde aug⁹. Tibi
 thronus glie regis collocat^r in aula regni etq; ipse rex glie
 ut matrem suam et decoram sponsam p^r omnibus diligens amoris
 amplexu associavit sibi ex hac auctoritate quatuor conse
 quunt^r conclusiones. **Prima** si posuit^r est ei thron⁹ regis
 ergo idem thronus su⁹ et regis d^r ergo sup^r omnes thronos
Secunda si mater regis g^r iuxta regem. **Tercia** si sp^rosa re
 gis ergo iuxta regem. **Quarta** si ipsa⁹ imp^roport^ronabile
 plus omnibus creaturis diligit g^r imp^roport^ronabile plus p^r
 omnibus collocavit. **Item** si in corporalibus nichil est vacuuz
 ita et in sp^rualibus nichil est vacuuz. **Et** inter deum et creatu
 ram mediu^m est esse creaturam deo unitam. **Sicut** inter esse
 puram creaturam et esse creaturam unitam mediu^m est esse cre
 aturam de qua sumit^r vel nascit^r illud quod unit^r. **Et hoc e**
 beatissima v^rgo ergo ipsa est mediu^m inter creaturas et fi
 lium ergo ei debet medius stat⁹. **Item** una est maiestas
 regni celorum a qua de⁹ trinitas est rex et ipsa regina vocat^r
 ergo sua dignitas sup^r omnem creaturam. **Item ps.** A sumo
 celo egressio eius id est e celo trinitatis. **Et infert.** **Et oc**
 currens eius usq; ad summum eius hoc est ad idem celum. **Et**
 ipsa est a dextris filii ergo in celo trinitatis ergo super celum
 angelorum. **Item marci** ultimo d^rns quide^m postq⁹ locut⁹ est
 eis ascendit in celum et sedet a dextris dei ibi dicit glo. in
 pot^ribus bonis patris. **Et** regina stat a dextris filii. **Et lo**
 se⁹ sicut ergo ipsa est in pot^ribus peccatorum bonorum bonis
 ergo ipsa est in pot^rissimis bonorum bonis regni celorum ergo
 ipsa est cum filio super omnes qui sunt in regno celorum vel
 unquam futuri sunt.

Capit. cccij.

Uxta hoc querit^r cum dicat dyo. q⁹ proprietates i
 feriorum habent superiores cum excellētia. **Et** beatif
 sima v^rgo sic sup^r omnes ordines angelorum et h^r
 beat omnes proprietates omnium angelorum. **Ad** quod resp^ro
 detur breuiter q⁹ sic **Quod** sic iudic^r. **Et** p^rmo de p^rpetatibus

communibus que omnibus angelis conueniunt post de proprie-
tibus que singulis ordinibus proprie insunt prima ergo omnis
proprietates est nunciatio que omnibus conuenit aqua et omnes
angeli dicunt. Quod hec beatissime uirgini conueniat etiam
eum excellentia ex hoc patet quod omnes angeli nunciant per ver-
ba creata ipsa autem per uerbum increatum hanc autem proprietatem po-
nit apostolus cum dicit omnes sunt administratores spiritus missi in
ministerium etc. **Aliam ponit dicitur in celesti ierarchia dicens.**
Tribus modis diuinitas super humanam rationem omnes diuini
intellectus in essentia virtutem et operationem. Beatissima
autem uirgo immediate se habet ad primum esse ergo summum habet
esse. Similiter ad superius esse sequitur superior uirtus et ope-
ratio ergo ipsa inter creaturas habet hec omnia tria in sum-
mo. **Item dicitur in eadem ierarchia. in. capitulo. iuxta enim sepe**
a nobis redditam rationem. ipse quidem supfirmate dispositio-
nes habundant habent minorum sacras proprietates ultime ve-
ro maiorum suppositas uirtutes non habent nisi particulariter
in eas post apparentibus illuminatibus per primas eis propor-
tionabiliter distributas ergo cum beatissima uirgo superior sit
omnibus dispositioibus ipsa habet proprietates communium habun-
danter. **Item una est proprietates omnibus omnibus illa quae**
ponit dicitur in pluribus locis purgatio illuminatio perfectio. sed
has beatissima uirgo in summo habuit ut patet in hac aucto-
ritate. Ipsa enim ea puritate nitetur qua sub deo neque ma-
ior intelligi. Sed ad maiorem purgationem sequitur maior illu-
minatio et ad maiorem illuminationem sequitur maior perfectio
ergo hec tria erant in ea in summo. **Item daniel. milia milium**
ministrabant ei et decies mille centena milia assistebant ei quod
hec due proprietates sicut ei cum excellentia insunt sic patet. au-
gusti. in omelia super illud euangelium. inuenit ihesus in quod-
dam castellum sic dicit. Sic mater dei est singulariter et istarum
uirtutum effectus quarum iste sorores typum tenent. In ea
exercit singularis. Nunquam enim in aliquam personam martha
sic operata est. Nunquam sic maria contemplati.

vacabat. **E**t vt breuiter sex illa opera misericordie pcuram
 hęc vgo dei filiū in vterū suum hospitez suscepit nudū car
 ne ⁊ panis vestiuit ⁊ operuit. **E**huriētem paruit. **V**iciētē
 lacte potauit infirmuz p infanciū ⁊ iacentē non solum visi
 tauit sed etiam balneando ⁊ fouendo frequētauit vt me
 rito de ipsa dicat. **M**artha satagebat circa frequens mi
 sterium. **E**x hijs patet q̄ ministrabat in sūmo. **Q**uod etiaz
 astitit per contēplationem in sūmo p̄tz p̄ illud qd̄ ibidē sub
 iungit aug⁹. **P**orro de parte marie que optima p̄dicat̄ q̄
 et quanta ⁊ qualis fuerit in beatissima virgine maria quis
 digne eloquat̄. **D** quam magna magnitudo dulcedinis
 dei fuit in beatissima v̄gine maria quādo spūssanct⁹ in eaz
 supueniet ⁊ v̄tus altissimi obumbrabit tibi ⁊ de eodē spi
 ritu concepit. **Q**uod de ea non sapiebat in qua dei sapien
 tia latebat. **E**t in cui⁹ vtero corp⁹ sibi adaptabat cristus
 in maria ergo omnes thesauri sapientie ⁊ scientie dei. maia
 hęc non tantū ad pedes sed etiā ad caput domini sedens au
 diebat verbum illius hęc conseruabat omnia verba sez pa
 storum angeloz magoz necnon ⁊ ipsi⁹ filij conferens in
 corde suo. **N**emo vnquam sicut hęc v̄go beatissima gustas
 uit quam suauis est domin⁹ inebriabat̄ ab vbertate dom⁹
 sue ⁊ torrente voluptatis sue potabat̄. nec mirū quomaz
 apud eam ymo intra eaz erat fons vite de quo manabat tā
 ta perfectō vtriusq; vite. **E**x hijs patet q̄ beatissima v̄go
 proprietatem ministrandi in summo et etiam in summo pro
 prietatem habuit assistendi. Item dyonisi⁹ in celesti
ierarchia. iij. **E**st quidem secundum me ordo diuinus scien
 tia et operatō. **E**t vult q̄ hęc tria similiter sunt in omnib⁹
 angelis ordo idest potestas sciētia et operatō. **Q**uod ergo
 hęc tria habuit beatissima v̄go cum excellentia patz hoc
 modo. **P**otestas imperialis impropor̄tionabili est sup om
 nem potestatem ministerialem. **S**ed potestas eius est impe
 rialis respectu omnū angeloz q̄rū potestas est ministeri
 alis ḡ potestas ei⁹ est super omnem potestatem angeloz

Quia dicitur

Sed imperfecte ordinatis ad maiorem potestatem sequitur
maior scientia et ad maiorem scientiam sequitur maior operatio et
hec in beatissima uirgine fuerunt in summo. Item una proprie-
tas communis omnibus angelis est. math. xviii. Semp videt
faciem patris mei. hec aut visio est tota merces eorum. Sed
merces beatissime uirginis est improporzionabili superior mer-
cedibus omnium angelorum et visio superior est omnibus angelorum. Ex
his patet qualiter beatissima uirgo habuit omnes proprietates
angelorum.

Capitulum ccciiii

Omnino sequitur de singulis proprietatibus angelorum et
ordinum prime ierarchie. Qualiter beatissima uirgo omnes
habuit et in ea fuerunt cum improporzionabili ex-
cellencia. Prima est ordo angelorum cuius tres inueniuntur pro-
prietates. Una quod ordo ille immediate ordinatur ad humanam ier-
archiam. Secunda quod maxime nobis noti per intelligentiam sunt
illi de ordine angelorum. Tercia quod singuli singulos homines
custodiunt. Prima harum conuenit beatissime uirgini cum ex-
cellencia. ipsa enim est superior nobis immediatior tamen nobis quam
angeli. quia ipsa conuenit nobiscum in natura. Unde angeli
sunt nobis plati sed non fratres vel filii. Ipsa autem est nobis et
plata et mater et filia et soror. Secunda etiam conuenit ipsi cum
excellencia. Angeli enim noti sunt nobis per intelligentiam tamen et
nosipsum tamen per intelligentiam. Sed beatissima uirgo nota est
nobis per experientiam. quia ex nobis cognoscimus ea que sunt
prope nostre. Sicut ipsa cognoscit humanam infirmitatem per
experientiam. Non enim habemus dominam que non possit com-
pati infirmitatibus nostris. Terciam vero proprietatem etiam
habet cum excellencia. Angeli enim custodiunt singuli sin-
gulos homines. Ipsa uero vniuersaliter custodit singulos
et singulariter vniuersos. Singuli enim seruorum presunt
sibi commissis domine autem et domini est custodia et pru-
dencia vniuersalis. Sic patet qualiter ipsa habet cum excel-
lencia omnes proprietates angelorum. Secunda est ordo archangelorum.

qui sicut secundum beatum dionysium tres videntur habere proprietates
Prima est superioribus communicare. **S**ecunda inferiores esse. **T**er-
 tia inferiores ad superiores reducere. **P**rima haec habuit cum
 excellentia ipsa enim maxime communicat superioribus iuxta illud luc. i.
 spiritus sanctus superueiet in te id est plusquam in aliis sanctis veniet in
 te. **A**lij enim sanctis acceperunt a superioribus gratiam creatam particulari-
 ter ipsa autem creatam vniuersalem et incretam singularem. **S**ecunda
 etiam habuit cum excellentia. **A**ngli enim sunt super alios et nullus su-
 per omnes. ipsa autem super omnes. **I**tem angli et alij sancti sunt super alios
 tamen ex gratia. ipsa autem ex gratia iusticia et natura. **N**aturaliter enim
 regis mater est et regia iusticia. **E**t mater natura et regia iusticia
 est super omnes qui in suo regno sunt. **T**ercia quae habuit cum excellen-
 tia ipsa enim sola omnes inferiores reduxit tanquam mediatrice reco-
 ciliantis et adiuuante redemptionis. et angelorum numerum restau-
 raui et subiecit ruine ante aspectum domini sicut dicitur de iudith. xiiij.
Et hodie lapsu repaui et reuocauit. **S**ic ergo habuit beatissima
 uirgo omnes proprietates sedis ordinis cum excellentia in summo. **T**er-
 cius est ordo principatum qui sicut tres habent proprietates. **P**rima
 est primi principum ymitatiuum. **S**ecunda est principatum uirtutum
 ornatum. **T**ercia est inferiorum ad ipsum principatum
 principatum reductiuum. **P**rima habuit beatissima uirgo in su-
 mo ymitat eum primum principatum in tribus in mali immunitate.
 iuxta illud sapientie. vi. incorruptio facit primum deo in bo-
 norum communicatione. **M**ater enim omnium bonorum est uenerunt
 enim omnia bona pariter cum illa et innumerabilis honestas
 per manus illius sicut dicitur sapientie. vii. in communicanda bo-
 norum operum communicatione. **E**st enim olua sponsa in capis
Eccl. ix. et preoccupat qui se concupiscunt et circuit querens
 dignos se. sapientie. vi. clamat **T**ransite ad me omnes qui
 concupiscitis me et a generatombus meis adimplemi. eccl. xiiij.
Est ergo primi principum in summo ymitatiua. **S**ecunda uero prope-
 tatem quam fuit principatum uirtutum ornatum habuit in summo quia habuit
 deiformissimas uirtutes iuxta illud eccl. xxiiij. ego in altissimis
 hito et **T**ercia quae proprietatem principatum que fuit inferiorum

angustia p. 81

Prima p. 81

ad p̄ncipium p̄ncipiū reductiuū habuit in sūmo. Ip̄
sa em̄ de vltimo fecit p̄mum ⁊ de p̄mo fecit vltimū ymmo
omnia idest omnē creaturā in hominē reduxit ad illum a q̄
exierunt ⁊ hunc ipsi p̄sonalr̄ vniendo. Vnde ipsa est illa
fortis mulier de qua p̄ubi. vltimo Cui⁹ p̄cium de vltimis
finib⁹ idest de diuinitate ⁊ humanitate conuētis hominē
perditū redemit. Et sic patet qualr̄ beatissima v̄go omēs
angelos p̄me ierarchie. trāsit transcendēdo ⁊ singulorū
ordinū singulas p̄prietates in sūmo possidēdo. ¶ **Ca. ccv.**

I Am ergo de sēda ierarchie videam⁹. in q̄ p̄m⁹ est
ordo potestatiū. Cui⁹ sūt tres p̄prietates. Prima
est sui ordinis ⁊ dignitatis custoditiū. Secun
da est aliorū ordinatiū. Tercia actiū ⁊ reductiū. Pri
mam in sūmo habuit quia v̄go fuit post ⁊ ante dignitate
stante. Sēdam etiā habuit cum excellētia quia fuit or
dinis v̄ginum inuentrix ⁊ ordinatrix ⁊ angelorū ordinum
repatrix ⁊ restauratrix. Tercia habuit in sūmo fuit em̄
actū in sūmo quia habuit act⁹ v̄tutū sēdm modū patrie
quantū ad p̄fectōnem ⁊ sēdm statum vie quantū ad meiti
conditōnem. fuit etiā vniūsalr̄ reductiuū p̄ exemplum
Vnde ⁊ dicta est stella maris ⁊ sic habuit p̄prietates po
testatiū in sūmo. Secundus ordo sēde ierarchie est ordo
v̄tutum quarū tres sunt p̄prietates. Prima est inēomuni
cabilis virilitas. Secunda est nullius imbecillitatis tar
ditas. Tercia est ad inferiores largitas. Virilitas consi
stet in tribus. In resistētia contrarij. In aggressione ar
duā. in tollerātia mali. Hec om̄ia fuerunt in beatissime vir
gine in summo. Resistētia contrarij. Ita em̄ omne contra
rium nociuū idest peccatū vicit q̄ ab ip̄o nunq̄ aliqd̄ passa
fuit. angli em̄ nūq̄ vicērt q̄ nūq̄ pugnauerūt. i aggressio
ne arduā idest i altissima paup̄tate rez maxia carnis aspi
tate sūma cōdis hūilitate. in tollerātia mali. in asp̄ima filij
passione q̄n̄ ipsius animā p̄transiuit gladi⁹. In h̄is oib⁹
beatissima v̄go inēomunicibiles virilitatē in sūmo possedit

Secunda pprietas vtutū fuit nullius imbecillitatis tar-
 ditas hanc ipa cum excellētia habuit quia eandem vitaz
 angelicam quā angeli sine onere carnis ipa in carne cū car-
 ne duxit ⁊ cum sarcina carnis. Illos sine sarcina ad mai⁹
 brauium ante currit. **T**ercia pprietas que fuit ad inferi-
 ores largitas hāc etiā habuit cū excellētia. Illi em dant
 dona dei ipa dedit ipm deum. Itē ipsi dāt tm inferiorib⁹
 ipsa autē superiorib⁹ ⁊ inferiorib⁹ sūmum donum tribuit.
 dedit em mundo deum. deū mūdū cuiuslibet hominū regnū
 celozum habuit ḡ beatissima vgo etiā pprietas vtutum in
 sūmo vlti⁹ in scda ierarchia est ordo domiantū qrum p-
 prietates ponit beat⁹ dyo. in celesti ierarchia caplo. viij
 in hęc verba **S**anctaz dñatōnum manifestinam nominatō-
 nem existimo declarare absolutā quādam esse ⁊ ab omī pe-
 destri minoratōne liberaz. **A**nagogen nulla tyrānicoz dis-
 similitudinē nullo q̄ mō eam vniūsalē inclinatā liberalē seuē-
 ram dñatōnem omni minutie seruituti suppositā. **A** supe-
 riorum subiectōne omni remotā ⁊ ab vniūsalī dissilitudinē
 immunē dñatōnis incessanter appetentē ⁊ ad illius natu-
 ralē subsistentis vtutis silitudinē quārum possibile est ee
 seipam ⁊ que post eam sunt optime ⁊ spetōse oformantem
 et ad nullū vana videntū sed ad pprie vniūsalē conūsaz ⁊
 et dñice semp deiformitatis picipatōnem scdm q̄ possibi-
 le est ipsi factam. **E**x hac auctoritate pmo possūt extrahi
 decem pprietates dñatōnum. **P**rima est a seruitute liber-
 eas. **S**ecunda ab hoste inuincibilitas. **T**ercia liberalis se-
 ueritas. **Q**uarta est minutim seruiēij superioritas. **Q**uin-
 ta nullius subiectōnis egestas. **S**exta dissilitudinē in-
 munitas. **S**eptima domiandi ordinata volūtas. **O**ctava
 sui ⁊ suozum ad deum conformitas. **N**ona nulla in dñan-
 do vanitas. **D**ecima diuie dominatōnis particeps confor-
 mitas. **E**t excludunt in hīs decē pprietatibus dñatōnū
 decē impedimēta tēnaz dñatōnum a deo seruēdū. **P**ri-
 mū ē hūcū supioz. **S**cdz ipet⁹ hostiū **T**erciū dñz vicioz

Quartum gratiūis seruitōꝝ. **Quintum** pūisio subdito
rum. **Sextum** sollicitudo necessariorū exteriorum. **Septimo**
ambitō honorū. **Octauum** contritetas diuinoꝝ et
humanorū. **Nonum** excecato uanitatū. **Decimū** elonga
tio diuinarū actōnum. **Quod** autē hęc p̄prietates in sumo
fuerunt in beatissima v̄gine sic est manifestū. q̄ libertatē
a seruitute habuerit in summo patet per ea que dicta sunt
supra de ipsius nobilitate. q̄ autē sc̄dam habuerit que fu
it ab hostibꝝ inuincibilitas p̄z ip̄a em̄ non solū in seipsa ca
put eius hostis contriuit sed ⁊ p̄dicta totius humani
generis ab ip̄o abstulit ⁊ in natura corporea semper in na
tura angelica superauit. **In** carne super carnem vixit ⁊ su
perbiam victricem dyaboli vicit ⁊ tandem dyabolū quam
de mundo quam de seipsa quaz de suis angelis omnibus su
pergrediens triumphauit. **Et** quod omnibꝝ h̄is altius
est contra ipsū deum fortis fuit. quia deum d̄ celis ad ter
ram vinculis carnis ligatum ⁊ caritate vulneratum in gre
mio uteri sui vixit beatissime v̄ginitatis carcere captiuauit
Patet ergo qualiter hęc mulier fortis fuit in hostiū vinci
bilitate ⁊ omnes dominatōnes p̄cellit. **Tercia** p̄prietas fu
it liberalis seueritas p̄ quod potest intelligi vel mediū in
p̄digilitatem ⁊ auariciā vel mediū inter excessum iusticie
hoc est rigorem vel excessum inie hoc est remissionem. **Qui**
dam em̄ domini sunt nimis liberales hoc est p̄digi. **Quidā**
em̄ nimis seueri idest auari. **Medium** inter hęc est liberal
seueritas. **Item** quidā nimis sunt iusti per rigorem. **Quidā**
nimis misericordes p̄ remissionem inter hęc medium est li
beralis seueritas p̄mum mediū habuit beatissima v̄go cū
excellencia super om̄s dominatōnes. **Ipsa** em̄ nunq̄ dedit
cui non esset dandū ⁊ nunquam non dedit cui esset dan
dum. **Et** p̄terea dedit deo dandū seꝝ deo mūdū deū in do
hominibꝝ celū. **Sed** ⁊ mediū etiā h̄uit in sumo. ip̄a em̄ nūq̄ i
se aliq̄ admisit iusticiā nūq̄ aliq̄ miaz obmisit. ⁊ in filio oēs
iusticiā corrigibile cōrexit oēs miaz receptibile porrexit

111

Sic ergo patet quomodo beatissima vgo habuit p̄digali-
 tatis et auaricie mediū in summo. Item quī dā sunt domini
 nimis liberales libertate voluptatis. quī dāz nimis seueri
 asperitate passionis. Inter hec q̄z mediū potest esse libe-
 ralis seueritas hoc q̄z mediū habuit beatissima vgo p̄ dñā
 tōmbz. quia habuit summā asperitatē in corpe et summāz
 libertatem spūs in mente. Quarta pprietas est minutiue
 seruitutis vel seruij superioritas per qd̄ potest intelligi q̄
 nulli seruiūt quin seruiū ipos a sua dignitate dimmuet
 hāc pp̄etatē beatissima vgo i sūmo hūit. quia ei om̄is cre-
 atura seruit ipsa autē nulli pure creature sed soli deo sub-
 iecta seruit et ita sicut seruire conseruo et seruire soli deo
 vnum alterz excellit. Tercia beatissima vgo in hac pprietate
 domiatōnes excellit. Om̄s em̄ alij domi vel dñe vel dñatō-
 nes quibz seruiūt a creatura sic seruiūt q̄ etiā ipsi seruiūt
 creature. Sola autē dñe nostre sic seruiūt om̄s creature
 q̄ ipa non tenet nisi soli deo seruire cui seruire regnare ē
 et non dimmū. Quinta pp̄etas fuit nullius subiectōis
 egestas per quod potest intelligi q̄ non sit in celestibz do-
 miatōnibus sicut est in terrenis que tantum suo modo in-
 digent seruis sicut serui domini suis indigent. In cele-
 stibus autem nulla est indigētia seruitutis hanc pprieta-
 tem habuit beatissima vgo super domiatōnes que et si n̄
 habeant indigenciam respectu inferiorum et subditorum
 habent tamē respectu superiorum et beatissime vginis. Ip-
 sa autem nullius inferioris vel superioris quia cum nulla
 ipsa sit superior indigētia non habet creature sed solius
 creatricis persone. Sexta pprietas est dissimilitudinis i-
 munitas per quod intelligit remoueri dissimilitudo op̄ra-
 tōnis et attribuit domiatōnibus eo q̄ leguntur missi ad
 exteriora sed semper cum interioribus et inferioribus ad o-
 m̄ibus simul sunt attenti hanc autem beatissima vgo pprie-
 tatē hūit i sūmo qz filima deo fuit corde et corpe et c̄pre
 Corde em̄ fuit vgo singularis inter om̄s mitis et hūil corde.

Corpore quia incorrupto in summo eam proximam fecit esse
deo. In opere etiam ipsi similia fuit. Ade enim celesti non in-
ueniebatur adiutor filius eius. Similia fuit deo secundum suam
diuinitatem et deus ipsi secundum suam humanitatem. Unde aug-
supra. Si formam dei appellem digna existit. Ipsa enim va-
por est virtutis dei et emanatio que cum claritatis omnipoten-
tis dei sincera et ideo inquinatum nihil in eam incurrit. Cader
est enim lucis eterne et speculum sine macula dei mater et yma-
go bonitatis illius habet ergo immunitatem dissimilitudinis
in summo beatissima uirgo. Septima proprietas est de man-
di ordinata voluntas quam etiam ipsa habuit in summo quia
improportionabiliter plus ordinari est dominam vel dominum
dominari super seruus quam seruus super conseruum per accidens
enim est si seruus dominatur hec autem per se dominatur ergo impro-
portionabiliter plus ordinata est voluntas dominiandi quam do-
mina vult dominari super seruus. Accidit enim seruo dominari
essenciale vero domine dominari. Octaua proprietas fuit sui et
suorum ad deum conformitas quod sic intelligitur quod domini illi
qui ita sunt domini quod et seruus debent taliter suis subditis
dominari ut studeant se et suos subditos ad suorum domi-
norum imitationem informare hanc etiam proprietatem ha-
buit beatissima uirgo in summo quia omnes seruos fugiti-
uos ad dominum diuinum reduxit et de seruis dominos reges
et principes ymmo deos fecit ut de coronam stellarum. xij.
habuit in capite qua constat omnes sanctos sibi subiectos
eterna gloria coronasse. Nona proprietas nulla est dominiandi
vanitas hanc beatissima uirgo habuit in summo quia quan-
to maior fuit tanto plus humiliavit se in omnibus. unde
cum constet eam maximam creaturarum fuisse necessario
est ipsam omnibus humilissimam extitisse. hec est enim profes-
sura verbum qui se humiliat exaltabitur. ergo omnium
exaltatissima humilissima omnium fuit ergo que omnibus
improportionabiliter plus habuit humilitatis minus
improportionabiliter omnibus habuit vanitatis.

Decima pprietas fuit diuine domiatōis conformitas hāc
eciam beatissima vgo habuit in sūmo. quia vere sola domi
nice dñatōis facta fuit particeps quia ab eodem domino
7 regno a quo filij nomē accepit regis 7 ipa regine. Do
mina em vt dicē dam. vere facta est mater omniū condito
ris omniū mater existens. Sic ergo manifestū est qualie
pprietas dominatōnū habuit beatissima vgo.

¶ Capi. cccj

Restat nunc iudicare de supma ierarchia in qua pmi
in ascēdendo est ordo thronoz. Quoz sex sunt p
pprietas. Prima est celsitudo. Secunda est re
gis circūdatō. Tercia stabilis collocatō. Quarta regis su
sceptō. Quinta regis delatō. Sexta familiaris apertio.
Prima conuenit beatissime vginī in summo. Ipsa em in al
tissimis habitat 7 thronus ei in colūna nubis. Ipsa em
etiā est illa sedes saphyrina quaz iudit. Ezechiel super fir
mamentū idest sup altitudinē omniū sanctorū in glia scti
matorū vt pote que exaltata est sup choros omniū angelo
rum. Item aug. Si celum vocē altōz es 7c. Secunda
pprietas est regis circūdatō quā lucide habuit in summo
quia quē non solum angeli ymo ipsi celi capere non pote
rant tuo gremio conculisti. Item in tua se clausit uiscera
factus hō hoc est em nouus ymo omniū nouoz nouissimū
qz hęc mulier circūdedit virū gremio vteri sui sicut dī iere
xxi. Tercia pprietas fuit stabilis collocatō hāc etiā in sū
mo habuit beatissima vgo qz rex celi non soluz ipam in so
lum glie eternali elegit s; in ipa regēscēs de ipa sua sede
corpus sibi fecit qd sibi in vnitāte plone assūpsit et nūq̄
deposuit. Quarta pprietas est regis susceptō hanc autem
habuit in sūmo beatissima vgo vñ tre. ij. ipm in se suscep
runt p ecclesiā 7 inhabitātē grām. Ipsa aut beatissima vgo
sic ipm etiā suscepit 7 pleni qz p grē plenitudinē 7 pñ
ciā corpālē. Quinta pprietas ē regē dlatō hāc in sūmo etiā hūc
būssima vgo qz ipz regē glē i mūdū deulit de celo vñ ipa

est verum fereculū quod fecit sibi ver? salomon **Cant. iij**
q̄ ip̄m in mundū tulit ⁊ in mūdo circūtulit quādo ascēdit
sup̄ nubem leuem ⁊ ingressus fuit in egiptū. **Sexta** p̄p̄-
tas est familiaris apertō hāc etiam habuit exp̄ se beatissi-
ma v̄go in summo quia vt dicit. **b. Bern.** Quali splēdor il-
le inaccessibilis v̄gineis se infuderit iuscibus soli dicitur
est scire cui soli datum est experiri. **Itē p̄bio. xxx.** Tria
sunt difficilia michi ⁊ quartū penit? ignoro quod est via
viri in adolescētia sua vnde iohes p̄pheta ⁊ plusq̄ p̄pheta
nescit solvere corrigiam calciamentū eius **luē. iij.** Et ip̄e nū-
cū. **Gabriel** quesiti modi questionē n̄ soluit s̄ ad sp̄m̄sā
d̄ū trāsmittit instruendā **Sic** ḡ manifestū est ex h̄is q̄
beatissima v̄go p̄p̄rietas omnū thronoz etiam habuit
in summo. **Secūdus** vltime ierarchie est ordo cherubim cū
ius sedm̄ beatū dyomi. quatuor sunt p̄p̄rietas. **Prima**
est in circuitu eius. **Secūda** est reductiuum **Tercia** est
actiuum. **Quarta** est exemplatiuū. **Prima** ergo que ē in
circuitu eius p̄ quam sedm̄ d̄mentatorē intelligit q̄ i cir-
citu sunt. quia ad totum quod est intrāt hāc ergo bea-
tissima v̄go habuit in summo quia ip̄m totum circūdedit
Et p̄terea intima iuscera mie patris intrāuit ⁊ ei filium
vnicū ⁊ v̄nigenitū de corde extraxit. **Secūda** est reduc-
tiuū per quod intelligit sedm̄ d̄mentatorē q̄ ad deū ten-
dunt hanc etiam habuit in summo beatissima v̄go. q̄ om-
nia reducibilia ad deum reduxit ip̄a em̄ est mulier q̄ tria
sata idest corp⁹ ⁊ animam ⁊ diuitatem diuinxit. **Mathei.**
xij. per quod naturā in p̄mum ymo super p̄mum statū in
stutōnis reduxit. **Item** ip̄a est mulier que lucernā accē-
dit per quā dragma decima inuenta fuit **luē. xv.** **Tercia**
p̄p̄rietas est actiuū q̄ est vt dicit d̄mentator vt sedz de-
um incedant hanc aut beatissima v̄go habuit in summo q̄
maxime sedm̄ deum ascendit ⁊ incesit quia etiam deifor-
missimos actus habuit ⁊ in summo actu ip̄m singulariter
ym̄stata fuit quomā ip̄m quez deus ante deum genuit ip̄z

etiam deum et hominem genuerunt. Quarta proprietates est ex-
emplarium quod est secundum ornamentum ut secundum suum ex-
emplum hoc faciant hanc etiam plenissime habuit. quia omni-
bus recreandis speculum et exemplar et stella maris exiit
et doctrix discipline dei omnia illustravit. Patet hoc qualiter
glossa virgo omnes proprietates cherubin in summo habuit. Su-
premus omnium ordo est seraphim. Cuius secundum dyo. viii. sunt
proprietates que sunt hee. Prima est mobile. Secunda est
incessabile. Tercia est calidum. Quarta acutus. Quinta
superferendum. Sexta intenta. Septima in tima. Octava
inflexibilis. Quas proprietates exponit ornamentum sic Pri-
ma ergo proprietates est dilectionis quod est vita hanc habu-
it glossa virgo in summo. Ipsa enim sua caritate meruit de con-
gruo sibi vivere in vita summe glossa et quia ipsa fuit principium
vite increate et omnibus nobis causa vite eterne. Item si vi-
ta est effectus dilectionis ergo cum in ipsa inproporcionabiliter
sic dilectio in ea erit inproporcionabilis vita. Secunda pro-
prietates est incessabile. Et est incessabile caritas perpetua.
Incessabilitatem autem caritatis habuit glossa virgo maria su-
per seraphim. Magis est enim incessabile quod non cessat et
non potest cessare quam quod non cessat aliquando tamen
cessavit. Item magis est incessabile quod non cessat et non
potest cessare quam quod non cessat et non potest cessare
modo. Sed tamen potuit aliquando cessare. Sed caritas
angelorum seraphim potuit aliquando cessare. Summus enim de
illo ordine cessavit quando cecidit et alij similiter tunc potuerunt
cessare sicut illi. sed caritas glorie virginis nunquam
potuit cessare ergo magis fuit incessabile ergo excellit
seraphim in incessabili caritate. Minor patet ex hoc quod non po-
test cessare nisi per peccatum mortale. Sed ipsa nunquam mor-
taliter peccare potuit. In vero enim nullus potest peccare
mortaliter. Ipsa autem adhuc in utero matris sanctificata fu-
it et contra peccatum confirmata et sic nunquam potuit carita-
tem amittere. Seraphim autem amittere potuerunt ergo excellit

illos in hoc quod est incessabile. **T**ercia proprietates est calidum et est dilectio calidi quia sopita. **S**ed hanc habuit gloria virgo super seraphim. **A**lijs enim paribus fortior est virtus quam tantumde operatur cum resistencia contrarij quam illa que sine resistencia. **U**nde maior est virtus que sopitum facit in tumultu et strepitu quam illa que sopitum facit in silentio et quiete ergo cum gloria virgo sopita fuerit et omnino tranquilla in tumultu et strepitu ebullitionum temptacionum persecucionum huius mundi fuit sopita quam seraphim extra huiusmodi strepitum et tumultum constituti. **S**ic ergo maior est violentia sompni que cogit hominem in strepitu dormire quam que in quiete. **Q**uarta proprietates est acutum et dicit dmentator acutum quod est sapientia. **I**n hac excellit beatissima virgo **S**eraphim ut patet super in pluribus locis de ipsius sapientia preterea dicit augustinus. christus est in maria ergo omnis thesauri sapientie et scientie in maria. **I**tem unctio seraphi dicitur de omnibus necessarijs ad salutem unctio domine nostre datur omnia necessaria ad salutem. **I**tem participant sapientiam creatam accidentalem. **I**psa est mater sapientie increate essentialiter. **Q**uinta proprietates est superferuidum quod est ut dicit commentator dum enim per ignem amorum extollit super se per inde amoris expellit a se hanc etiam beatissima virgo habuit in summo vidi enim spiritus sancti sicut columbarum ascendentem per contempulationem de super riuos a quibus id est super omnes choros angelorum et nardus ipsius caritatis ac humilitatis introiit in cubiculum regis et deduxit filium regis de domo patris. **I**tem spiritus sanctus eleuat sursum. **S**ed improporzionabiliter alijs habuit spiritum sanctum ergo improporzionabiliter alijs habuit cor sursum. **I**tem ubi est thesaurus tuus ibi est et cor tuum. math. vi. **S**ed ipsa pre omnibus maximam thesaurum habuit sursum ergo maxime fuit ipsius cor sursum. **I**tem ipsa maxime fuit expulsa a se que se deo totaliter dederat et totaliter corpore et anima plena deo erat. **I**tem quod nec corpus nec anima plene gratie secundum statum per tempore recipere poterat

Quia em habet ho gre qram de eo non accepit ergo q
 to habet gratie tanto min? habet de se ergo que plena gre
 fuit de se totalit? expulsa fuit. **S**exta pprietas est intentio
 qd est sedm omentatoze ire in ipm. **N**ac etiaz beatissima
 vgo habuit in summo. quia intima cordis ei? penetrauit
 et iuscribo misericordie sue intimis filiu de itimo corde pa
 tris exiit ⁊ infinitate immensitate misericordie ipsius i
 time ⁊ pfundissime intimauit. **E**t oes diuicias misericor
 die eius effudit ⁊ in sanctuario dei habitas sapietia a secu
 tis abscondita carne induta oibo patefecit. **S**eptima ppri
 etas est intima qd est vt dicit conietator q ad exteriores
 non effluat quaz etiaz in summo ipsa habuit sup seraphim
 Illi enim no effluerunt descendendo. sed nec ascenderunt.
 Ipsa dorsu non fluxit ymo cont? natura sursu fluxit ⁊ om
 nes q defluerat sursu exiit. **O**ctaua pprietas est inflexi
 bile qd est vt ad alta extra ipm non diuertat. hanc q? ha
 buit sup seraphim. Illi enim tantu ab illo tempe quo hae
 acceperat non diuerterunt. Ipsa aute nunqua diuitit ab ip
 so. Sed oia vertit ad ipm ⁊ totu mudu in ipm conuertit.
Item alij accipiunt aliquid ab alijs vnde se ad illa conuert
 runt. Ipsa autem omnia habuit in solo filio vnde nuqua
 diuertit ab ipo. **E**x hjs patet qualr gloriosa vgo habuit
 omnes pprietates omniu angeloz i summo. **I**tem bern.
 qual da quibusdaz alijs affigit pprietates dicens q vtutu
 est miracula facere. potestatu cōtrarias potestates coher
 cere. pncipatuū regna imitare ⁊ mstrare. **N**ec omnia in
 beatissima vGINE fuerūt in summo ⁊ omniu miraculoz mi
 raculosissimu fecit cum deum ⁊ homiez genuit **P**otestates
 cohercuit cum regnum dyaboli destruxit ⁊ eum i inferno
 ligauit. regnum trar sinuauit cum omnes i regnuml ce
 lozu ieroduxit. **E**st g beatissima vgo angeli in gratie inue
 tione. archangeli in dei generatone. pncipat? in pncipum
 subiectone. potestates in supnaturaliu operatone. vtutes
 in diformissimorum actuum perfectone. dominatones in

creature superpositione. throni in dei corporalitate receptione
cherubim in omnium secretorum secretissima cognitione. seraphim
in summa super omnes dilectione. Patet hoc qualiter beatissima virgo
omnes proprietates omnium angelorum habens super omnes an-
gelos et super omnes ierarchias est exaltata ita quod singulo-
rum omnes proprietates et dona ipsa sola universaliter et singulariter
in summo possidet universa.

Capitulum cccvii.

Qultimo queritur de illo privilegio quod est regina misericordie.
De quo queritur utrum illud nomen ipsi con-
ueniat proprie in predicta dignitate exaltate. Et iudicatur quod non.
Maiori enim dignitati ouenit dignius nomen ergo summe dignitati ouenit dignissimum nomen. Sed dig-
nitas in qua exaltata est est summa dignitas. ergo secundum illam con-
uenit ei dignissimum nomen. dignissimum autem nomen creature est
mater dei ergo secundum illud statum debet esse mater dei nominari. Item
ipsa est exaltata ad summum statum glorie ergo potius diceretur re-
gina glorie. Item a digniori fiunt denominationes. Sed dig-
nissimum est gloria ergo ipsa est regina glorie. Item quod nobi-
liori et digniori est similis hoc est nobilior et dignior. sed
nobilissimum et dignissimum est rex glorie ergo ipsa sibi filia debet
dici regina glorie. Item ab eodem regno a quo filius suus dicitur
rex ipsa dicitur regina. Sicut a francia dicitur rex francie et regina
francie. Sed filius dicitur rex glorie ergo ipsa regina glorie. Item ubi
cunq; non est misericordia non est misericordia unde glossa aliquando
dicunt quod in celo non est misericordia sed ipsa est regina celo-
rum ergo non est regi misericordie. Item secundum statum illum
ipsa est super omnes ierarchias celorum. ergo iudicatur quod debeat
dici regina celorum. Item gloria tantum est in celo. Misericordia
tantum proprie in mundo. gratia autem omnium est in celo et
in terra iuxta illud gratiam per gratiam ergo debet dici regina gratie.
Item imperator est super reges. Et imperatrix super reginas. ergo
debet imperatrix misericordie nominari. Item in ordinibus
angelorum superiores denominantur a superioribus et dignioribus.

domis. Sed ac nobilissimum donum est caritas ergo debet
 ret dici regina caritatis. Item filius deus pacis deus et dilectio
 nis et ipsa regina pacis et dilectionis. Item seraphim deno
 minantur a caritate sed ipsa est superior seraphim et ipsa debe
 ret a superiori denominari. Sed nichil est superius caritate
 nisi deus ergo deberet a deo denominari et ipsa deberet a deo
 dici dea misericordie. Item filius deus rex regum et dominus do
 minantium et ipsa dicitur regina reginarum et domina dominarum.
 Item filius deus deus deorum et ipsa dea deorum. Item dicitur de
 diuinis nominibus iuuenis autem quod et deos eloquia vocat non
 tamen super celestes essentias sed apud nos amicissimos dei et
 mirabiles viros. Et infra et vniuersaliter quecumque virtus vni
 saliter conuenitur et in diuinas illuminationes eius incessanter
 extendit seruitutem. diuina imitatione et diuina inuocatione
 digna effecta est. Cum ergo beatissima uirgo sit dei amicis
 sima et mirabilissima et ad diuinas illuminationes omnibus
 alijs creaturis improporcionabiliter plus extenta. Ipsa potis
 sime vocabitur dea et dea deorum. Contra haec opponuntur in hunc
 modum gloria gratia et iusticia per se tamen dicuntur collationes boni
 Misericordia autem et collationes boni et ablationem mali. per
 se ergo plus comprehendit et in amplius se extendit regnum
 misericordie quam glorie vel gratie vel iusticie. Sed ab ampliori po
 tentia et maiori est dignitas maior et deuotio et beatissima uir
 go a summa dignitate debet dici regina misericordie. Item gloria tan
 tum proprie est in celo et non in terra nec in inferno nec in pur
 gatorio. misericordia autem in celo est et in terra in inferno
 et in purgatorio et maximum est regnum misericordie et maxima regina
 debet dici regina misericordie. Item quicquid est superius super
 iore est superius inferiore. Sed misericordia est super omnia
 opera dei et regina misericordie super misericordiam ergo regina misere
 ricordie determinat positionem super omnia. Sed illa proprie con
 uenit beatissime uirgini ergo proprie et vere est regina misere
 ricordie. Item ipsa est super patrimonium et proprietatem filij sui
 regina. Sed haec est misericordia. proprie enim est dei misereri

93.
 hanc de regina glorie dicitur

ergo pprie est regine mie. **Item ysa. xvij.** Ego autem co-
siderabo in loco meo glosa qui locus est mia vt dicit glo.
Sed pprius locus regnu est regis ergo misericordia est
regnum regis ⁊ regine. **Sed** pprie dicit rex ⁊ regina mie
cuius est regnum mie sicut rex vel regina francie dr cuius
est regnu francie. ergo ⁊ beatissima vgo pprie dr regina
misericordie cuius est regnum misericordie. **Item** omnis
qui est in regno dei est in misericordia. sed non omnis qui
est in regno e in glia in gratia vel in iusticia ergo sola mi-
sericordia comprehendit totum regnum ergo regina super
totu regnum potissime dicit regina misericordie. **Itē** reg-
num glie est regnum misericordie. sed non conuertitur g
regnum misericordie commune est. **Complectit** em vtruz
ergo vniuersalis regina dicit potissime regina misericordie.
Itē in illa pprie diceret regina francie que domina vere ⁊
iure est omniū que sunt in frātia. **Sed** beatissima vgo ve-
et iure ⁊ pprie est domina omniū que sunt in misericordia
dei ergo pprie est regina misericordie. **Item** si obliquus qui
misericordie construit transitiue vere ⁊ pprie diceret re-
gina misericordie. **Ipsa** em causa est totius misericordie
continens totam misericordiam ⁊ releuans omnem miseria
Item si construat intransitiue sensus erit. **Ipsa** est regi-
na misericordie idest ipsa misericordia. **Sed** adhuc ve dr
regina misericordie. **Ipsa** em est regina que est misericor-
dia. **Vnde** ⁊ hester que est figura beatissime vrginis alio no-
mine. **Edissa** vocabat quod est inepretatu misericordia
hester. ij. **Item ysa. xvj.** Et pparabit in mia solium eius
Sed solium pprie est in pprio loco regni ergo misericor-
dia est pprius locus regni. **Sed** in vtero beatissime vrgi-
nis ve ⁊ pprie requieuit ⁊ collocata fuit tota deitas ⁊ hu-
manitas ipsius p spm sanctum prepatato ergo ipa pprius lo-
cus fuit ergo ipa fuit ipsa misericordia ⁊ cum hoc non i-
merito regina misericordie. quia ipsa scipsa perfecte pos-
sedendo semper bene rexit nam ab ipa nuqua aliqd indirectu

processit. **I**tem **dyoni.** de diuinis nomibus. Regnum est
 omnis finis et ornatu et legis et ordinis distributio. Sed
 hec omnia pprie conueniunt misericordie. ergo ei pprie due
 nit ratio regni ex parte finis. Distributio sup iusticiam scz
 eundum misericordia est qz exules facit reges. ornatu qz
 deformissimos peccatores facit angelos pulcherrimos. le
 gis quia gtris dat caritate et p illa regnu. ordiis qz lim? su
 per angelos terra super celos. habet ergo misericordia ppe
 tates regni pprie g ipsa est pprie regnum ergo et beatissi
 ma vgo potissime dicet regina misericordie. **H**as rones
 omnes concedim? dicentes qz ppriissimu nome qd beatissi
 me vginis scdm suam dignitate summa debet est regina mi
 sericordie et plus pprie quaz imperatrix. hoc em nome ma
 gis e timoris et rigoris. Regina aut plus est nome puidē
 tie et equitatis. **V**nde etiaz non credo vsqz deum in biblia
 expse nominari imperatore sed regem. hoc em est nomen
 maiestatis. **I**tem magis pprie dr regina misericordie qua
 domina dominaz vel regina reginaz vel dea deaz. hoc em
 omnia importat dignitate et excellencia respectu maior
 vel minorum. **S**i em diceret dea deaz non videret ee dea
 vel regina peccatoz vel demonum. **I**tem nec diceret ppe
 regina pacis et dilectionis. quia nec est hoc omibz sui reg
 ni vniuersale. **I**tem melius dicit regina misericordie qua
 regina potentie vel sapientie. **I**n sapientia em intelligitur
 potentia sed non conuertit in misericordia sapientia et po
 tentia et non econuerso. vnde misericordia illa tria omnia
 claudit in se. vnde regina misericordie est regina potentie
 et sapientie et non econuerso. qz aut pot? dicat regina mi
 sericordie qua regina iusticie vel gre vel glie puz in contra
 rium obiecta.

capitulum dicit

Capitulum cccviii.

Questio de privilegioz sufficiencia beatissime
 vginis. **E**t videt qz possint esse plura quaz dicta
 sunt. **P**rimum enim inter dicta fuit qz nunquam

peccauit. **Quare** sicut vnus non habuit respectu ignorantie vel pene sicut vnus habuit respectu culpe. maxime tñ vtrūq; illoz non fuerit in statu innocentie et videant vtrūq; opposita ad innocentiam a culpa pertinere. **Secundus** p̄uilegiū fuit q̄ non potuit peccare. **Quare** ergo quare sicut vnus non habuerit p̄uilegiū respectu pene vt cū non posset peccare non posset puniri cum tamē omnis pena sit p̄ culpa ergo vbi nulla culpa nulla posset esse pena. **Tercium** p̄uilegium fuit q̄ quolibet motu merebat. **Quare** ergo quare non habuerit p̄uilegiū vt simpliciter frueretur sicut ipse dominus ih̄sus xp̄s qui sicut vnicus fuit carni mortali. **Quartū** p̄uilegiū fuit puritas in summo. **Cum** ergo triplex sit actus ierarchie purgare. illuminare. et perficere et beatissima v̄go habuit vnum p̄uilegiū respectu purgationis ergo debuit habere alia duo vnum respectu illuminationis. **Aliud** respectu perfectionis. **Quintum** fuit v̄go v̄ginum. **Cum** autem fuerit beatissima v̄go et v̄go et mater et coniugata et viduata et habuerit vnum p̄uilegiū respectu v̄ginum videt q̄ debuit alia tria habere respectu coniugataz m̄m et viduaz. **Sextū** fuit mater dei et constat q̄ fuit sicut filia dei et sponsa dei et multa cō filia ergo et respectu illoz debuit habere multa p̄uilegia. **Septimum** fuit mater omnium. **Quare** sicut non habuit vnum p̄uilegiū q̄ esset soror et filia omnium vel saltem q̄ esset domina omnium. **Octauum** fuit stella maris. illud habuit beatissima v̄go respectu maris p̄ p̄uilegio ergo et aliud deberet habere respectu ignis et vnum respectu aeris et vnum respectu terre. **Nonum** fuit porta celi. **Si** respectu porte habuit vnum p̄uilegiū ḡ eadem ratione respectu fundamenti vel parietū deberet habere vnum vt dicat fundamentū vel lapis angularis vel aliquid h̄mōi. **Decimum** p̄uilegium fuit passionis cōmunicatio cum ḡ p̄uilegiū habuerit respectu passionis etiam habebit respectu actionis aliud cū actō sit nobilior passioe. **Undecimū** fuit exaltatio

et sic vnum habuit respectu arduū ergo alia duo habebit
vnum respectu veri et aliud respectu boni. Duodecimum
fuit regina misericordie. Quare non vnum respectu po-
tentie vel sapientie que misericordia sunt p̄ora. Itē vnum
aliud fuit ab alijs omnibz q̄ erat mater et filia quod non
est determinatū inter alia. Itē vnum videt̄ q̄ non habuit
vices per modū patrie. Itē vnum p̄uilegium videt̄ q̄
potuit mereri et non demereri. Itē fomitis extinctō. Itē
q̄ concepit sine libidine. Itē q̄ portauit sine ḡuedine.
Itē q̄ peperit sine dolore hec sunt multa p̄uilegia. ergo
habuit plura quā p̄dicta. Itē superi⁹ demonstratū est q̄
nullius habuit ignorantia quod est etiaz vnū p̄uilegiū be-
atissime v̄ginis.

Capi. cciix.

Sufficientia p̄uilegiorum sumit̄ in hūc modū. Pri-
uilegiū vel est contra malum vel ad bonū. Si cō-
tra malum vel contra maluz culpe vel p̄ne. si p̄ne
vel pena est p̄sens vel futura. Auferre autem penam p̄sen-
tem non est p̄uilegiū sed nocuētū quia illa est meritoia.
Itē futura auferre non est p̄uilegiū quia hoc est cōmū-
ne plurium et omnium martirum et omnium puulorū et aliorū
multorū p̄fectorū tam innocentium quā penitentium qui om-
nes post vitā istā non sustinent aliq̄ penam. Si ergo est
contra malum culpe vel est culpa actualis vel originalis.
si actualis sic est peccatū quantū ad actum. Et sic est q̄
nunquā peccauit. Si est culpa originalis sic est q̄ nō sō-
lum nunquā peccauit sed non potuit peccare. Si autē est
p̄uilegium ad bonum vel est ad bonum meriti vel ad bonū
p̄mij. si meriti vel est habit⁹ vel actus vel passio. si habit⁹
vel est corporis vel anime. si corporis vel est in se vel ad deū
vel ad p̄ximum. In se sic est v̄go mater. ad deū sic est ma-
ter dei. ad p̄ximum sic est v̄go v̄ginum. si autem est hit⁹
anime vel est intellectus vel affect⁹. Si intellect⁹ sic est
nullius ignorantie. si affect⁹ et hoc vel ad p̄ximum vel ad

+ 6 quidam

deum. si ad deum tunc est puritas in summo. si ad primum
sic est mater omnium. Si autem est actus vel est in se vel ad
primum. si in se sic quolibet motu merebat. si ad primum
vel est exemplum et sic est stella maris vel ad auxiliium et sic est
porta celi. si autem est passio tunc est passionis communica
tio. Si autem pertinet ad primum vel hoc quantum ad rem et
sic est super omnes creaturas exaltatio vel quantum ad no
men et sic est regina misericordie et sic in universo quatuordec
cim sunt privilegia beatissime virginis. Primum est quod nunquam
peccavit. Secundum quod peccare non potuit. Tertium quod est
virgo mater. Quartum quod est mater dei. Quintum quod est vir
go virginum. Sextum quod est nullius ignorantie. Septimum
quod est puritas in summo. Octavum quod est mater omnium. No
num quod est quolibet motu mereri. Decimum quod est stella ma
ris. Undecimum quod est porta celi. Duodecimum quod est passio
nis communicatio. Decimotercium quod est super omnes creatu
ras exaltatio. Decimiquartum quod est regina misericordie. si
ergo sunt xiii privilegia beatissime virginis quod est quod ioh
in apoc. vidit mulierem amictus sole et in capite eius coro
nam. xii. stellarum quod quasi exponit et predicant de. xii.
privilegiis beatissime virginis. Ad hoc respondemus quod sic ar
ticuli fidei uno modo sunt duodecim. alio modo. xiii. Sic
etiam in proposito est possunt enim ista. xiii. reduci ad. xii. Ad
summam enim puritatem que sub deo potest intelligi reducit in
munitas peccati et impossibilitas peccandi quod est summa
appropinquatio ad puritatem dei et ideo ad puritatem in summo
reducuntur prima duo et xiii. fiunt. xii. privilegia visa in coro
na apocalip.

Responsio ad obiecta.

Nis visis respondemus ad obiecta. Quod obiectur
de fomitis extinctione dicimus quod illud claudit
in se puritas in summo. Sed querit quare et unde
fuerit quod non fuit sine originali concepta. Dicimus quod fuit
impossibile quod conciperetur de virgine et quia sic mater sua fieret

vgo m̄r ⁊ sic non esset suū p̄uilegiū sed q̄ fuit vgo mat̄
 cū h̄ fuisse p̄ri⁹ m̄ri sue om̄necatū. Itē frui i via n̄ potuit
 ei dari p̄uilegiū. qz illd̄ i catura n̄ vnta n̄ opatit se cū cor
 pore corruptibili ⁊ nō cū pena. Itē respectu m̄m̄ hūit p̄
 uilegiū q̄ fuit m̄r vgo ⁊ h̄ q̄ fuit m̄r dei. Itē q̄ poterat
 mereri ⁊ nō demereri. Non ē p̄ se p̄uilegiū sed est oclusio
 duoz p̄uilegioz. Ex puritate em̄ in summo sequit̄ q̄ non
 poterat demereri ex eo q̄ quolibet motu merebat̄ sequit̄
 q̄ poterat mereri. Itē nutritrix dei non est p̄ se p̄uilegium
 sed pars p̄uilegij qd̄ est mater dei. Ad integritatem em̄
 maternitatis exigit̄ non tm̄ p̄ma materia corpis generādi
 sed etiam nutrimentum nutriendi qd̄ tñ aptum natuz est
 ab alio homine accipi vnde qm̄ alia est nutritrix alia mater.
 Ideo nutritrix est quasi dimidia mater a qua etiā puer ali
 quando multuz cōtrahit oplexione influente ḡ ad p̄fectis
 simam maternitatē exigit̄ etiā ratō nutritricis vnde cum bea
 tissima vgo fuerit p̄fectissima mater fuit ⁊ nutritrix vnde
luce. ix. Beatus vnt̄ q̄ te portauit ⁊ vbera q̄ suxisti ⁊ ita
 sub matre dei intelligit̄ nutritrix dei. Itē filia dei vel spōsa
 dei non est p̄uilegium. quia esse filiam dei vel sponsam dei
 nichil addit quod sit ei sp̄ale. Itē domina omniū non ē
 p̄uilegium per se sed includit̄ in regina misericordie om̄is
 em̄ regina est domina ⁊ non econuerso. vnde cum beatissimā
 vgo sit regina misericordie ⁊ misericordia sit domina om̄i
 beatissima vgo ergo cum sit regina misericordie erit domi
 na omniū. Itē q̄ non dat̄ p̄uilegiū respectu terre vel
 aeris vel ignis. Sed tantū respectu maris inde est q̄ p̄pe
 exp̄mit periculū hui⁹ vite p̄pter quod indigem⁹ suffragio
 vel nauigio dirigente nos ⁊ educente. Itē q̄ non datur
 fūdāmētū ā lapis anglaris p̄uilegiū inde ē q̄ fūdāmētū p̄pe
 respicit fidē q̄ a solo do ē. lapis anglaris v̄mōe diuine ⁊ hu
 mane nature. Itē q̄re n̄ h̄z p̄uilegiuz resp̄cū visiois sic re
 spectu actōis. dicimus q̄ habuit id quod actu meruit
 q̄ sine deo tantum non potuit facere quia vt ipse dicit.

19

Sine me nichil potestis facere sed adiutores dei sumus
in merendo et non in uiuendo. Item quare non habent privilegium
respectu veri vel boni sicut respectu ardui. Dicimus
quod habet quia illa sua exaltatio non tamen est in arduum sed in ve-
rum bonum arduum. Item quare non respectu sapientie vel potentie
sicut respectu misericordie habuit privilegium. Dicimus quod misericor-
dia claudit utrumque in se unde regina misericordie est regina poten-
cie et sapientie. Ex hijs patet quod privilegia beatissime virginis
sunt tamen duodecim et non plura vel pauca.

Capi. cex.

Item igitur ostensum est sufficienter qualiter beatissima vir-
go gratia plena fuerit. Primo quod omnes gratias gene-
rales et speciales omnium creaturarum in summo habuit
Secundo illas gratias habuit a quibus omnis creatura vacua fuit
Tertio quod sua gratia tanta fuit quod pura creatura maioris gra-
tie capax non fuit. Quarto quia gratiam increatam in se totam con-
tinuit. Et sic per omnem modum gratia plena fuit. Fuit etiam
ista plenitudo secundum omnem plenitudinem rationem plenu-
do perfectissima. Est enim plenitudo alia datiuia et non retentiua
que soli deo conuenit ut dictum est super. Alia enim receptiuia
Et hec est triplex quedam enim est receptiuia et datiuia et non
retentiua et hec est plenitudo causalis. Et sic beatissima vir-
go plena est gratia omni quantum est ad numerum gratiarum que
omnes ad numerum transiunt quantum ad ipsum per ipsum manum
unde eccl. xxxiii. Ego quasi aqueductus exiui de paradiso dei
hoc est de delicijs misericordiarum dei. Item bern. dicit de defuerunt flu-
entia gratiarum quia nondum uenerat aqueductus. Et ille aqueductus
est mirabilis quia per ipsum defluunt omnes aque gratiarum
deorsum et iterum per eundem refluunt in sursum. unde sa-
pientie. vii. uenerunt michi omnia bona pariter cum illa et in-
numerabilis honestas permanens illius. Et sic ad locum unde exe-
unt flumina reuertuntur ut iterum fluant in eccl. primo. Est autem et
plenitudo receptiuia et retentiua et non datiuia et hec est plenitudo ual-
Et secundum hanc plenitudinem plena fuit omnibus gratijs

creatis scdm speciem quas omnes in specie in summo ha-
 buerunt et nunquam amisit. Et propterea gratia increata qua totum
 simul accepit et nouem mensibus in se clausit fuit ergo
 non solum plenum vas sed etiam erat illud vas ammirabile
 opus excessi ut dicitur **ecc. xliij.** Mirabile enim esset vas quod
 manus seipso contineret. Et hoc est ipsa beatissima. De qua
 canit ecclesia. **Virgo dei genitrix** que totus non capit or-
 bis. In tua se clausit viscera factus homo. Item vas esse
 ammirabile quod vinum et aquam simul sine intermissione et tamen
 sine commixtione continet. Et vas istud fuit beatissima vir-
 go que vinum diuinitatis et aquam humanitatis sine continuit
 sine mixtione confusione naturarum vel proprietatum non enim commix-
 tione passus neque diuisionem. Item vas esset ammirabile
 quod manens clausum omnia in se reciperet et clausum effu-
 deret. Illud autem sanctissimum vas est beatissima virgo que
 deum concepit virgo et post partum virgo permansit vnde fuit
 ortus conclusus fons signatus. **Can. iij.** fuit etiam por-
 ta clausa. **Eze. xliij.** per quam rex solus ingrediebatur et e-
 grediebatur. Est et plenitudo receptiua. datiuam et retenti-
 uam. Et hec est plenitudo fontis qui est plenus et tamen efflu-
 it. Hac plenitudine etiam plena fuit beatissima virgo a qua
 continue effluit gratia et tamen ipsa semper est gratia plena
 Vnde ipsa est fons paruus qui creuit in fluium maximum
 et in aquas plurimas redundauit. **1. Reg. xvi.** Ex fonte
 enim huius plene plenitudinis profluit omnis plenitudo hu-
 mani generis. Ex hac enim venit nobis precium redemptionis.
 Aqua ablutionis. Panis refectio. Medicina cura-
 tionis. Arma expugnationis. Precium remunerationis.
 Precium redemptionis scdm hoc est ipsa sacculus pene
 De quo **ps. vii.** In quo omnes thesauri sapientie et scie dei
 sunt absconditi que secum tulit beatus vir qui non abiit in con-
 silio peccatorum. tulit dico in ipsa beatissime virginis assumptio-
 et reuersus est in die plene lune idest in consumatione ecclesie.
 de hoc pro dicitur **ps. vltio.** Mulierem fortes quis inueniet

procul et de ultimis finibus precium eius id est inuentoris.
 Dicit glosa. De ultimis id est de extrema humilitate bea-
 tissime virginis vel de ultimis finibus id est de conuictione dei
 et hominis qui sunt duo ultimi fines. Attingit enim a fine
 usque ad finem fortiter et disponit omnia suaviter. Sapientia vij.
 Illud precium in die annunciationis fuit commassatum. in die
 passionis persolutum. Sed miseri iudei precium nostrum cogita-
 uerunt repellere. quoniam eius esset aurum terre illius id est be-
 atissime virginis optimum cum ipsi non cognouerunt. quia
 ipsi non crediderunt eum deum esse et quod fuit aurum mundissi-
 mum crediderunt esse cuprum et mel suspicati sunt esse fel.
 Unde et omni modo quo probatur aliqua pecunia probauerunt
 ipsum. Examinauerunt eum per ignem. psalmus. Igne examinaui.
 sed nec sic inueniunt aliquid de scoria. Unde et non est in-
 uenta in me iniquitas. Preterea etiam numerauerunt. psalmus.
 Dinumerauerunt omnia ossa mea. Insup in statera crucis
 librauerunt. unde cantatur. Statera facta est corporis et sic
 effluxit precium redemptionis. Sic etiam effluit nobis aqua ab-
 solutionis. Ipsa enim est fons patens de quo in zacharia.
 xiiij. Erit fons patens domui. Dauid in ablutionem pec-
 catoris et menstruate. Et erit fons ortorum puteus aquarum
 uiuentium. Et fons iste prefiguratur fuit in secundo regum quando
 dixit dauid. Si quis michi daret poculum aque de cister-
 na que est in bethleem iuxta portam. Beatissima uirgo est
 fons quantum ad communia beneficia que exhibet cunctis
 huiusmodi. puteus quantum ad specialem deuotionem quam dat
 suis specialibus. cisterna uero inquam ab ipsa fluit refectio
 peccatoribus. hec cisterna est iuxta portam quia uult omnes
 faciare. Unde clamat in ecclesiastico. xxiiij. Transite ad me
 omnes qui occupastis me et a generationibus meis adimplemi
 aque cisterne huius est christus qui est fons uite saliens in ui-
 tam eternam. iohannis. iij. Hanc aquam multum desiderauit da-
 uid id est populus iudaeus. unde clamat ysaie. xli. Ege-
 ni et pauperes querent aquas et non sunt. Job tercio.

fons
 puteus
 cisterna

mea p...
 ut terra sine a...
 uerba numeri...
 nam uirginem...
 habitarem...
 aquas. Et tu...
 uine de alt...
 fortes fides...
 uicerunt regn...
 foris est v...
 Cum uitas...
 suo id est de p...
 fecit dauid...
 non bibit sed...
 fuit abluo...
 nostris in sa...
 de quo cant...
 dat puteus...
 rante princip...
 uerum quod p...
 ipso legi da...
 istum. Des...
 non in testam...
 xpi. Et...
 catur xps...
 ut dicit in iob...
 Et istud p...
 bis fontem v...
 gflui? egre...
 deat in quar...
 sus est dom...
 ficia a quibus...
 recreationis...
 hoc firmata

Ossa mea p̄caumate aruerūt. Et psalmista **A**nima mea si
 eut terra sine aqua tibi. Et tunc dom̄n̄ dedit consilium
 moyli numeri. ij. **L**oquimini inquit ad petras idest beatissi
 mam v̄ginem duram contra tripulatōnē. grauem contra i
 stabilitatem. frigidam contra libidinē et ip̄a dabit vobis
 aquas. Et tunc aperuit eis thesaurum suum fontem aque
 viue de cisterna in bethleem. et hanc aquam tulerūt tres
 fortes fides caritas et humilitas v̄ginis fides p̄ quā sancti
 vicerūt regna fortis est. quia et mōtes transfert. **C**aritas
 fortis est vnde fortis est vt mors dilectō. Canē. ultimo.
Humilitas fortis est quia solo odore regem de accubitu
 suo idest de palatō patris traxit ad vbera matris. **S**ed q̄d
 fecit dauid idest popul̄ iudaycus de aqua ista postq̄ vitē
 non bibit sed libauit in cruce. **S**ed certe illa libatō nostra
 fuit ablutō. **I**pse em̄ dilexit nos et lauit nos a peccatis
 nostris in sanguine suo. **I**ste puteus etiam figurat̄ p̄ illud
 de quo cantāt filij israhel numeri ij. **A**scendat puteus ascē
 dat puteus. Et dicit̄ ibi q̄ illum puteum foderūt vel fece
 rant principes et duces in decreto legis et in baculis suis
 verum q̄ p̄ncipes idest patriarche et duces idest p̄phete cū
 ip̄o legisdatore idest moyse multum diu foderunt puteū
 istum. **D**esiderando orādo p̄figurādo p̄phetādo. **S**ed math
 noiu testamēti fodere sciuit. **L**iber inquit ḡnatōnis ihesu
 xp̄i et̄. Et infra virum marie de qua natus est ihs qui vo
 catur xp̄s. **E**cce vena vite. **I**ste tetigit rectaz venā. quia
 vt d̄r in job. xxviii. habet argentuz venaz suaz p̄ncipia
Et istud p̄ncipiū tetigit hic matheus. **I**p̄sa em̄ ptulit no
 bis fontem vite sicut optime figurat̄ in gen̄. ij. vbi legit̄
 q̄ fluiū egrediebatur de paradiso voluptatis. Et inde diu
 debatur in quatuor flumina. quia de beatissima v̄gine egres
 sus est dominus qui effluit in nos illa quatuor maxia b̄n
 ficia a quibus deriuantur omnia alia beneficia scz ḡnatōnis
 recreatōnis iustificatōnis gl̄ificatōnis. Et bene dicuntur
 hęc flumina beneficia quia contulerunt nobis quatuor.

Flumina p[er]d[er]e

que solent flumina magna terre ciuitatibus per quas fluunt
flumen necessaria apportat. Superflua deportat. Sordes
abluunt. Sicut extinguunt. Beneficium ergo creatio
omnia necessaria apportat. Recreatio omnia superflua
detulit. Tunc enim hircus emissarij populi peccata detulit
in desertum sicut dicit leuitici. xvi. Nichil enim superfluum nisi
peccatum. Beneficium iustificationis omnia immunda abluunt.
Quomodo ipse dominus abluunt sordes filiarum syon in spiritu
iudicij et spiritu ardoris. ysa. iiii. Beneficium glorificationis omnes
situs extinguunt. Vltimo quia sitis omnia anima ad deum fonte
vitalium. Et hec sitis extinguunt nunquam hic quia hic non
faciat oculus visu nec auris auditu. Sicut dicit ecclesiasticus. primo.
Sed faciamur cum apparuerit gloria eius quando de torrente
voluptatis potabimur. Hec sunt igitur quatuor flumina
que nobis perfluunt ex plenitudine ista semper plena. Pro
fluunt nobis nichilominus ex ipsa panis refectionis. Ipsa est
enim nauis illa iustorum de longe portans panem suum publici
ultimo. De longe dicit quia est panis viuus qui de celo descendit.
iohannis. vi. Ad quem inuitauit nos beatissima virgo
dicens publici. ultimo. Comedite panem meum et bibite vinum meum
quod misit vobis deus caritas. aqua scilicet humanitatis
cum vino diuinitatis misit enim quando humanam naturam
diuinam vniuit. Sed beatissima virgo misit quando ere
didit et consensit. Panem quoque istum ipsa confecit nobis.
Ipsa enim est illa mulier euangelica. math. xii. que tria sa
ta id est corpus christi et animam et diuinitatem coniunxit. In
mentum autem in hac confectioe fuit fides virginis vana que
que celi capere non poterat. Istum panem peccierunt pa
uuli et non erat qui frangeret eis. Trehoz. iiii. Quia fra
ctionem petebat. ysa. xliiii. Frange esurienti panem tuum.
Vnde verum fuit quod panis iste pistus fuit in incarnatione
Sed fractus fuit in passione quando misit cristallum suam
sicut buccellas. Alia translatio habet sicut frustum panis
Misit ergo cristallum suam id est clarissimam animam ad

lymbū. sicut frustum panis diuisum a pane idest corpore
 quod latuit in sepulchro cum quo unita fuit homo inte-
 ger panis uetus qui de celo descendit. **Effluxit etiam ab**
 hac plenitudine medicina curatōnis **ecc. xxvii. Altissi-**
 mus de terra creauit medicinā. **ecc. lxiiij. Medicina omni-**
 um in festinatōne nebule hoc est in xp̄i carne purissima fe-
 stinata quia subito decisa et in corpore formata et hoc nobis
 ex ista effluxit plenitudine. unde ipsa dicit **ecc. xxiiij.**
Ego quasi flumens dorix exiui de paradiso dei. dorix medi-
 camentum generatōis xp̄s est qui sanat omnes infirmitates
 nostras et omnis generatōnis. **Accepimus quod ab hac ple-**
 nitudine arma impugnatōnis. **Sed que conuenientia ar-**
 mis cum medicina. **Quod enim ab eadem accepimus arma**
 et medicina in hoc optime figuratū fuit. **iii. regum. vii.**
In domo saltus libani quam edificauit salomon ut expla-
 nat magister in hystoria domus illa in duas partes fuit di-
 stributa **Superior fuit pigmentaria in qua fuerunt pig-**
 menta et aromata ad usum templi. **Alteria fuit armaria**
 ad ruitōnem regis et decorem domus libanus candida est
 beatissima uirgo tota candida tota pulchra intus et extra
Quam domum fecit sibi salomon quia sapientia edifica-
 uit sibi domum in qua fuit medicina contra vulnera pec-
 catorum. **Arma contra mundum et dyabolum in hac autē**
 domo dicitur specialiter de scutis aureis que fecit salomō
Et quid signant illa scuta nisi illud scutum quod petit ps
Apprehende arma et scutum et exurge in adiutorium mihi
Et dominus ita fecit. Introibo inquit in admirabile ta-
 bernaculum quia quem celi capere non poterant. **ac. Istud**
 tabernaculum intrauit et armauit se et ibi induit scutum
 bone uolūtatis **de quo ps. Scuto bone uolūtatis tue co-**
 ronasti nos. **Scutum bone uolūtatis suscipe nūquid tū in aliq-**
 ostendit in nobis ymo sue bonitatis quod tū in hō q̄ assūpsit scu-
 tum istud et factus est lucifer noster unde notabiliter dicit.
 coronasti eos **hō ē enim sūma corona hominis ad alias coronas**

q̄ vidit deum ferentem scutum suum in libro canticorum .
Diyadema appellat̄ canē .iij. **E**gredimini ⁊ videte filie sy
on regem salomonē in dydemate quo coronauit eum mat̄
sua .glosa v̄go maria . **I**tem alia glosa super illud in die de
sponsationis .glo. tempore annunciationis istud scutum in
pugna passionis in quinq; locis fuit pforatum huius scu
tum insignia ferebat ille qui dicebat . **S**tigmata domini
nostri ihesu cristi in corpore meo porto . **E**st em̄ magna dig
nitas militis portare insignia regis . vnde hester .iij. **H**o
mo quem rex honorare cupit debet indui veste regia ⁊ de
bet poni super equum qui est de cella regis ⁊ accipere re
giū dyadema sup̄ caput suū ⁊ p̄m̄ ex principibus regis ac
tyrānis regat ei equū ⁊ p̄ plateas ciuitatis iēdat ⁊ dicat
et clāmat . **S**ic honorabit̄ quē vult rex honorare . dñs ḡ
quando hominē honorare voluit vestes ei regales induit
quando diuinas proprietates ei communicauit . **E**t econtra
rio vestes serui induit quādo saccum nostre mortalitatis
sibi induit . vnde reg .xviii. **E**xpoliauit se ionathas tunica
qua erat induit ⁊ dedit eam dauid ⁊ reliqua vestimenta
sua vsq; ad gladium ⁊ arcum vsq; ad baltheum . **I**tem su
per equum qui est cella regis hominē posuit quādo corp̄
humilitatis nostre corpori claritatis sue ḡfigurauit . **I**te
dyadema regis in capite hominis posuit quando nos re
ges constituit . **V**nde in apoca . decimonono **I**lle qui sede
bat super equum habuit in capite suo dyademata multa .
Multa peul dubio habuit dyademata qui cuiuslibet homi
nū dedit . **E**t ip̄e tamen dyademata nostra in capite suo
habuit quia nimirum in coronam glie sue conuertit̄ q̄ de
suo patrimonio tot reges ⁊ reginas fecit . vnde iterum in
apoc . quarto . **S**eniores mittūt coronas suas ante sedentē
in throno quia omnes sancti per humilitatem xpi in hu
manitate recognoscunt se esse coronatos . **V**nde et mu
lier amicta sole coronam stellarum duodecim in capite suo
habuit . quia beatissima v̄go omnes sanctos coronauit .

Principes autē euz equo per plateas ciuitatis nos ducūt
 quācū corpibz et animabz nos ad regna celestia perducūt
Si ergo est tātus honor militis ferre insignia regis quā
 te ergo dignatōnis est regem ferre insignia militis. Quā
 te autem caritatis est regi celi deputari p̄ corona regis q̄
 fert scutum feruū carneum. **I**n dyademate inquit canē. in
 quo coronauit eum mater sua v̄go maria. **N**e ne autēz hęc
 singularis mater singulariter filium suum coronauit cū eū
 alia mater non sic coronauit sed inhonorauit et filium ire
 sibi generauit. sed et ipse filius econtrario solus matrē suāz
 nascēdo coronat eum ei et fecunditatē matris contulit et
 v̄ginitatē non abstulit et esse matrē dei et reginā misericord
 die mox nascēdo concessit. **P**atēt ergo que sūt arma et scu
 ta quo nos deus coronauit et que arma de ista plenitudine
 accepimus. **A**ccipiem⁹ autē et ab eadēz tandē p̄miū remu
 neratōnis. vnde psalmista. **F**ili⁹ merces fructus v̄neris.
 gen. **E**go ero merces tua magnānimitis. **E**t sic p̄z qualē
 ex ista plenitudine v̄ginis effluūt p̄fecta et om̄imoda bea
 titudo humani generis. **P**redictis etiā adiciendū est alia
 ratō plenitudinis quam etiāz continet in se plenitudo be
 atissime v̄ginis. **E**t hęc est plenitudo scđm q̄ aliquis loc⁹
 d̄r plen⁹ et hęc dupliciē. **D**icit̄ em̄ aliquādo loc⁹ hominibz
 plenus vel animalibz. **A**liquādo plenus herbis vel floribus
 vel fructibz. **P**er p̄mum modū beatissima v̄go plena est
 sicut domus vel ciuitas d̄r plena. vnde p̄s. glōsa dicta sūt
 de te ciuitas dei. **S**icut letantium hominū habitatō est in
 te sancta dei genitrix. **D**icit̄ autē beatissima v̄go plena ho
 minibz letantiū. **I**psa em̄ continet et saluat et ambit intra
 esse leticie et omniū hominū effectū trahit ad se et omniū
 desideriiū quietat in se. vnde ipsa est letantiū quondā sp̄ca
 le regnū celoz. **E**st autē beatissima v̄go plena. **S**ic lo
 cus dicit̄ plenus fructibz. vnde plena est sicut edoz agrī
 pleni cui benedixit dominus. **G**enes. xxiiij. **q**uam ple
 nitudinem florum herbarium et fructuum significantem

perfectōnem moruz v̄tutum ⁊ op̄rūm diuersoz explanē
re concupiscit ⁊ deficit ille qui in p̄sona sua dicit. Sicut
cynamomū ⁊ balsamum aromatizans odorē dedit. Et alibi
Quasi cedrus exaltata sum in libano ⁊c. Est etiā rō pleni
tudinis quam in se continet plenitudo beatissime v̄gins
sedz quam aliquis d̄r plenus sp̄sancto. Hanc habuit be
atissima v̄go in summo. quia sp̄sancto cum patre ⁊ filio
plena fuit etiam corporaliter v̄tpote in qua plenitudo diu
nitatis habitauit corporalī. vnde vidimus eam plenā ca
ritate ⁊ dilectōne. deus autem caritas est. ioh̄ p̄mo ḡ deo
plena fuit que caritate plena fuit. Ex h̄is ergo manife
stum est qualr̄ beatissima v̄go omni gratia omni plenitudi
ne omni ratione plenitudinis ⁊ omnibus modis gratia
plena fuit.

Capit. cxxj.

Sequit̄ d̄m̄? tecum. Videt̄ autem q̄ non b̄n̄ po
natur in hoc loco. quia vt dicit p̄hs. Sermones
inquirendi sunt sedm̄ materiā ergo in materia tim
oris debet poni nomen timoris. Sed d̄m̄? est nomen
timoris. iuxta illud malachie **S**i ego d̄ns vbi est timor
meus ergo cum hic agatur omnino de materia amoris non
debet hic poni nomen timoris sed amoris. Et ita non de
bit dicere d̄m̄? tecum. sed pat̄. Item cum tota trini
tas sit mittēs illā salutātōnem videt̄ q̄ debuit dicere. Tri
nitas tecum. Item ille qui annunciat̄ vocat̄ emanuel qd̄
est interpretatum nobiscū deus ⁊ illa allocutō facta fuit in
istā annunciatōne ergo potissime debuit dicere deus tecū
vel nobiscū de? Itē p̄ hāc annūciatōnē fact? ē d̄ns nobiscū
ḡ debuit dicē nobiscū. Itē d̄r d̄ns esse nobiscū vel cū aliq̄
sp̄ali per inhabitātē gratiaz. Sed illa appropriat̄ sp̄sancto
ergo debuit dicere sp̄sancto? tecum. Item ista cō
ceptō appropriate facta fuit de sp̄sancto ḡ debuit dice
re sp̄sanctus tecum. Item modus salutandi d̄m̄ fuit
pax vobis ergo cum iste salutaret ex parte d̄m̄ debuit

dicere pax vobis vel pax tecum. Item aug⁹ in li. confessio
 num. Accum eras et ego tecum non eram ergo dominus est cum
 malis et mali non sunt cum deo sed tantum bono ergo cum be
 atissima virgo summa sit de numero bonorum debuit dicere
 tu cum domino. Item cum dominus nuncietur hic futurus in eaz
 per corporalem presentiam. fuit autem per corporalem presentiam in
 et iste est proprius modus in quo cum beatissima virgine fuit
 et cum nullo alio ergo cum illum proprium modum essendi in
 deberet hic exprimere debuisse dixisse dominus in te. Item iere
 mias scribens de ista associatone de qua hic agit dicit. xxxi
 Mulier circumdabit virum. sed quod circumdat ab alio il
 lud est in illo ergo debuit dicere dominus in te. Item in divinis
 ubi est ydemptitas nature. Dicitur ego in patre et pater in
 me est ergo cum hic notetur associatio in eadem natura secun
 dum spiritum debuit dicere dominus in te. Item dominus absolute di
 ctum sumi solet per patre ut ibi verbo domini celi firmati sunt
 etc. Ergo cum hic notetur specialis presentia corporalis que non
 convenit patri non debuit dicere dominus tecum Item queri
 tur quare non dicit dominus omnipotens vel dominus exerci
 tum vel huiusmodi. Item quare nullum ponit verbis Item
 dominus dicitur quasi dans minas hic autem nulla fit comminatio sed
 magna promissio. ergo male hic ponit dominus. Item cum dominus
 importet respectum ad servum queritur quare non determi
 netur hic ille respectus ut diceretur cuius est dominus. Item cum
 omnis associatio sit in aliquo queritur in quo sit ista associa
 tio. Si in ista videtur esse ut sit sensus dominus est tecum. Illa
 associatio convenit deo cum omnibus. Esse enim conveniens est
 ei cum omnibus entibus ergo in hoc nichil dicitur quod approp
 rietur beatissime virginis. Ad hoc dicimus quod in ista sa
 lutatione per hoc quod dicitur dominus tecum duo intenduntur unus ut
 persona mittentis proprie exprimat. Alter ut liberum arbi
 trium beatissime virginis ad credendum inclinetur et consentien
 dum. Ista autem duo perfectissime et appropriatissime ex
 primit hoc nomen dominus quod a potentia imponitur et quando

+

non dicitur dominus

Item

absolute dē soli deo appropriat. Alij vero dñi ⁊ serui sūt
respectiue. Ipse autē absolute est domin⁹ qui est domin⁹
omniū quod solius dei trinitatis est p̄riū qui est persona
mittens in hac salutatiōe. Et sic persona mittens p̄rie
nominat. per idem autē p̄rie liberum arbitriū glōse v̄gis
inclinat. quia ad consensēdū immirabilia maxime dispo
nit fides ⁊ maxime fides de om̄ipotentia. quia credit ⁊ ad
uertit deum om̄ia posse facere. Acquiescit ip̄m posse na
turas mutare vel naturis posse impare. Unde cum h̄ om
nium nouorum nouissimū nunciet beatissime v̄gini ad cre
dendum congruentissime ponit hic hoc nomen dñs qđ ab
solute positū est om̄ipotentie demonstratiuū. Quia vero libe
rū arbitriū beatissime v̄ginis etiā p̄ se facile erat ad cre
dendum parum non indiguit exp̄ssiuā insinuatōne om̄i
potentie cum terrore vt diceret domin⁹ omnipotens vel
domin⁹ exercitiū. sed sufficit ipsi leuis annūciatō ⁊ quasi
obscura exp̄ssio potentie qualis per hoc nomē dominus im
portat. Nichil em̄ credit sibi impossibile qui scit se dñm
in socium habere. sed dicite confident. Omnia possum in eo
qđ est mecum. Si em̄ aliqđ duo vnū officiū deant opari quid
impedit si vnus est debilis cum alter sit adeo fortis vt p̄ se
officium ad effectum possit p̄ducere isto etiā non iuuante
Ex h̄is patet solutiō ad om̄ia obiecta vsq; ad vltimū qđ
quesitum est de associatiōe. Ad hoc autē dicim⁹ qđ hec as
sociatō notat in om̄ibus in genere in quibus associatō pōt
esse. Est autem triplex associatō in essendo. associatō in pa
ciendo. associatō in agendo. associatō in essendo duplex dē
absolute ⁊ respectie. Si absolute. vel in substanciali vel in
quali vel in quanto. Associatō in substanciali est ydempti
tas. in quali similitudo. in quanto equalitas. Inter deum et
gloriosam v̄ginem fuit associatō in substanciali scz vna hū
manitate qua fuit ver⁹ homo de homine vero. Fuit etiā
in quali scz similitudo voluntatis vnus in vtroq; fuit etiā
in quanto scz equalis potentia in genere. Ipsa eius dē regni

Associatō in essendo

est regina cui? ipse est rex. Item potest inter ipsos notari
 ydemptitas in natura. similitudo in forma naturali et in figu-
 ra. equalitas in virtute naturali siue in potentia. Si autem
 est omnino in essendo respectiue hoc est duorum adinuicem
 vel duorum ad unum. si primo modo illa communitio fuit hic
 in summo. quia ipsa mater sua et ipse filius e conuerso. si secun-
 do modo tunc est vel ad unum tempus vel ad unum locum vel
 ad unum situm vel ad unum habitum. Secundum tempus fuit
 ibi communitio. quia ipsa simul mater dei et ipse simul filius ho-
 minis et e conuerso. Secundum locum fuit ibi communitio. Ipsa
 enim ipsum secum portauit de loco ad locum quocumque infra
 nouem menses iuit. Possimus autem et istas communitioes
 tempus et loci subdiuidere. Est enim tempus aduersitatis et
 est tempus prosperitatis. Aduersitatis autem est duplex. vel
 a seipso vel ab alio et sic triplex erit tempus proprie humili-
 tatis. Aliene persecutōnis et tempus consolatōnis. Et in
 hijs omnibus fuit dominus cum ea. In tempore proprie humili-
 tatis in purificatōne quando ipsum obtulit ad templū
 luce. ii. In aliena persecutōne sicut in passione quando sta-
 bat sub cruce. iohis sedo. In supna consolatōne sicut in
 resurrectōne. Item locorum alius naturalis alius penalis
 alius dignitatis. Naturalis ut est uterus. penalis ut est
 exilium. dignitatis ut est solium. In hijs omnibus dominus
 fuit secum et ipsa cum domino. Dominus autem fuit secus
 in utero secum in exilio secum in solio. Item diuersi in di-
 uersis locis solent esse simul fratres simul in domo pater et
 filius simul in mensa vir et uxor simul in lecto seruus et do-
 minus simul in via vel in comitatu. Ipsa autem in omnibus
 hijs fuit secum. simul in domo ut frater cum sorore. simul in
 mensa ut filius cum matre. In lecto ut sponsus cum spō-
 sa. In comitatu ut dominus cum ancilla. De primo dicit ps. ec-
 ce quam bonum et quam iocundū. De ii. math. xv. Non
 est bonum fumere panem filiorum etc. De tertio dicit gene.
 propter hanc relinquet homo patrem et matrem etc. De iiii.

dicitur iohis .ij. Si quis michi ministrat me sequat. fuit
etiam comunio sedm situm omni modo. Ipse em noue me
sibus cum iacente iacebat cum sedente sedebat, et surgente
surgebat et sic de reliquis. fuit etiam ibi comunio substā
cialis sedm habitum. Ipsa em beatissima vgo induit ipz
deum eadem carne qua ipsa fuit induta. Vnde apostolus.
In similitudinem hominū factus et habitu inuentus vt homo.
fuit etiam ibi comunio in paciēdo. Est autem triplex cō
passio. Accidentalī vt seruus domino. Naturalis vt mat
filio. Essencialis vt membrū cum membro. Ipsa igit com
passa fuit ei vt ancilla fidelissima domino suo vt mat dul
cissimo filio vt membrū delicatissimū suo commēbro. Itē
in agēdo fuit inter eōs omnimoda comunio. Tria sūt au
tem genera hominū q̄ necessario comunicant sibi in agēdo
Contrahentes. generantes. adiuuantes. Et ipsa beatissima
vgo communicauit cum domino in contractu matrimonij
hominis et dei. in generatōne filij. in adiutorio geneis hu
mani et sic comunicauit ei in omni quo contingit alicui ali
quid comunicare. Dominus autem omnium generalit per cre
atōnem hominū spēalit per recreatōnez tuas per immedi
atam superpositōnem xp̄i hominis per vnionem est tecum
per essenciā p̄senciāz potēciā inhabitantē gratiā corpālē
presenciā. vnde bern. Sed cum ita sit cum omnibz sanctis
spēalit tamen cum maria cum qua utiqz tanta consensio ei
fuit vt illius non solum voluntatem sed sibi etiam carnez
coniūgeret et de sua carne v̄ginea vnum xp̄m efficeret vel
potius vnus xp̄s fieret q̄ et si nec totus de deo nec totus de v̄
gine totus tamē ipsius dei et totus ipsius v̄ginis esset nec
duo filij sed vnus vtriusqz filius. Sic itaqz. Ave gr̄a ple
na dominus tecum benedicta tu in mulieribz. Nec tantus
dominus filius tecum. sed etiam dominus spūsanctus de
quo concipies dominus pater in quā tecum qui suum filius
facit et tuum filius tecum qui ad condendum in te mirabi
le sacramentus miro modo et sibi fecerat genitale secretū

et tibi seruauit uirginale signaculum. **S**pūsanctū tecū q̄ cū
patre ⁊ filio tuum sanctificauit uterum. **I**tem de eodem.
Maxim⁹ episcop⁹ dominus tecum in mente tecum ventre
tecum utero tecum in auxilio. **E**x hijs ergo patet qualiter
dominus fuerit cum beatissima uirgine omni modo q̄ conu-
git aliquid esse cum altero.

Capi. cxxij.

Benedicta tu in mulieribus. **D**e hac clausula queri-
tur an aliquid addat supra plenitudinem gratie
Et videt q̄ nichil. **S**i em̄ aliquid addit ergo illa
prius gratia plena non fuit ergo angelus falsus dixit q̄
ipsam plus plenam gratia nunciauit. **I**tem natura sua eā-
dem est cum natura mulierū ergo si excellit hoc est in grā
Sed omnis grā includit eū dicit **G**ratia plena ergo fru-
stra addit postea benedicta tu in mulieribus. **I**tem si ista
benedictō addit aliquid gratie. ⁊ in gratia excellit vi-
roset mulieres tunc debuisset dixisse benedicta tu in
hominibus et etiam benedicta tu in omnibus creatu-
ris cum in gratia sit excellentior vniuersis. **I**tem bene-
dicta tu in mulieribus. glo. que sine exemplo muliebris
conditōnis uirgo ⁊ mater deum genuit sed illud totum in
plenitudine grē est comprehensum. ergo frustra hic reperit
Item cum uirgines omnes excellentiā habeant dignitatis
Ista benedictō omnibus uirginibus conuenire videt. om̄s em̄
uirgines in quacūq; uirgines benedictę sunt in mulieribus ⁊ sic
potius debuit dixisse benedicta tu in uirginibus. **I**tem si p̄
fecunditatem uirginalem est benedicta in mulieribus. tunc
multo potius dixisset benedicta tu in mulieribus. **I**tem plus
est factum quam dictum. beata autem d̄r quasi bene aucta
ergo potius dixisset beata tu in mulieribus quam benedicta
tu in mulieribus. **I**tem cum benedictō quedam sit gratie q̄
dam sit glie. **O**mnis autem benedictō glie includit in se be-
nedictōnem grē ergo plus dixisset dicendo tu glo. in mu-
lieribus. glo. id est p̄ mulieribus. **E**t alibi in figura dicit.

Benedicta tu in mulieres iudith. v. et hester. ij. Assuerus
dilexit hester super omnes mulieres. Item queritur utrum sit
differentia inter benedicta tu in mulieribus et per mulieribus et
inter mulieres et inter plusquam omnes mulieres. Item queri-
tur. utrum per nomen demonstratiuum sede persone notetur ibi
excellenciam vel discretiorem. et videtur quod non discretiorem
quia sunt multe alie mulieres benedictae in mulieribus. si
autem excellencia cum excellencia non tamen habeat respectu mu-
lierum sed respectu omnium creaturarum dixisse debuerat.
Benedicta tu in omnibus creaturis. Item queritur utrum ista
benedictio beatissime virginis comprehendat omnium aliorum ben-
dictionem in se. Et videtur quod sic primo nec dubitabile videtur
quod est enim magis vel mirum si habuerit benedictionem omnium
genarum que benedictiones omnium angelorum et gratias ha-
buerit et a nullo illustrius vincitur plus magnorum.

Responso.

Ad haec soluenda dicimus quod quadruplex est ratio ben-
dictionis. Dicitur enim quandoque benedictio maledicti
euacuatur. Item dicitur benedictio fecunditatis am-
pliatio. Unde benedixit eis dicens. Crescite et multiplica-
mini. gen. primo dicitur etiam benedictio singularis gratie collau-
dato. unde benedixit dominus abraham. gen. xxij. Item dicitur
benedictio congratulantiu collaudatio ut benedictio qui ve-
nit in nomine domini secundum omnem istum modum et rationem fu-
it benedictissima virgo in mulieribus benedicta. Item bene-
dictio que est maledicti euacuatio triplex fuit secundum quod est
maledictio nature maledictio culpe et maledictio pene. Ma-
ledictio nature opprobrii sterilitatis maledictio culpe fe-
ditas libidinis maledictio pene infligitur penalitatis. et quilibet
istarum triplex. In opprobrio sterilitatis triplex fuit
maledictio. Virgo enim sterilis fuit hominibus contempta
solatio destituta plis successione puata. Contra haec ha-
buit beatissima virgo tres benedictiones. Ipsa enim fuit an-
gelis et hominibus reuerentissima filio ditata omnium fidelium

179 p 66

Anal. d. 37

successione glificata. **I**tem in feditate libidinis fuit triplex
 maledictio scilicet libido impregnantis feditas concipientis pec-
 catum concepti siue nascētis. **C**ontra hec beatissima virgo
 habuit tres benedictiones. **I**n eius em conceptione im-
 pregnans fuit spūsanctus concipiēs vgo conceptus deus.
Item in inflictione penalitatis triplex fuit maledictio. dam-
 ni vginatam perdendo laboris importando. doloris in pa-
 riendo. **C**ontra hec iterū in beatissima vrgine triplex fuit be-
 nedictio. **Q**uia in concipiēdo vginatas ei aucta fuit et con-
 secrata. **H**inc labore portauit sine dolore peperit. **E**t sic cō-
 stat qd nouem maledictiones nouem benedictionibus euacu-
 auit et sic p maledicti euacuationem benedicta est in muli-
 eribus. **I**tem est benedictio fecunditatis superexaltatio. et
 hec qz potest esse triplex vna ex pte agentis altera ex par-
 te generati tertia ex parte gignentis. **E**t quelibet istarū
 triplex fuit. **A**gens em in ista conceptione fuit deus pater.
 deus filius. deus spūsanctus. **E**xaltata autem esset super
 omnem gnatōnem generatio illa in qua esset agens solus
 pater. **S**ed plus exaltata vbi pater et filius. **S**ed pluri-
 mum vbi pater et filius et spūsanctus quod totum in ista
 conceptione fuit. **I**tem ex parte gnatō est exaltata gnatō
 super omnem generatōnem vbi concipit vir perfectus in na-
 turalibus. **S**ed plus exaltata vbi conceptus fuit vir san-
 ctus gratia et vtutibus. **S**ed superexaltata vbi conceptus
 fuit vir pfectissimus homo sanctissimus et sumus deus. **I**tem
 ex parte gignentis exaltata fuit. **Q**uia vgo concepit plū
 exaltata quia vgo peperit. exaltatissima quia mater et vgo
 lactauit. **E**st etiam benedictio singularis gratie collatio q
 similiter in beatissima vrgine triplex fuit. **P**rimo quia ipa
 scdm dignitatem est caput et principium omnium feminarū.
Secundo quia est mater omnium hominum. **T**ertio quia est domi-
 na omnium. **P**rima ista adhuc triplex dicitur em principium
 feminarū ppter tria. **U**num est qd habuit quicquid boni in
 femis fuit. **A**liud qd quodlibet illorum in sumo habuit.

22

23

Tertium quod illud habuit q̄ nunquāz alia femina plus
habuit vel habere potest vel potuit. **P**rimum est triplex
Triplex em̄ bonum fuit in feminis bonum v̄ginum bonum
coniugatoꝝ bonum viduaz. **I**n v̄ginitate adhuc triplex
benedictō. vna est carnis incorruptō. secūda nullius viri
subiectō. tertia angelica conuersatō. **I**n coniugatis etiā
triplex est bonum. fides p̄les ⁊ sacramētum. **I**n viduis
quoq; triplex benedictō. **L**ibertas contemplatōnis. exer
ciciuz in operib; pietatis. castigatō carnis. **O**mnia ista bo
na fuerūt in beatissima v̄gine habuit etiaz ista in summo.
Precellit em̄ v̄gines in trib; benedictōib; v̄ginum **C**au
salitate quia v̄go v̄ginum. **P**uritate quia in summo pura.
Fecunditate quia mater ⁊ v̄go. **C**oniuiges silit̄ excellit
in tribus. habuit enim fecunditatē sine corruptōne. pro
lem sine patre. fecunditateꝝ respectu altissime nature seꝝ
q̄ fuit mater dei **D**onum silit̄ viduaz habuit in summo
vt pote in summa contemplatōne. p̄cipua pietate. excellen
tissima castitate. **N**uicquid omnis boni in mulierib; fuit
hec omnia excellentissime habuit. **E**t q̄ v̄go fuit q̄ mater
dei fuit ⁊ q̄ mater v̄go fuit. **S**ecunda gratia specialis seꝝ
q̄ mater fuit omnium hominū est q̄ triplex. fuit em̄ m̄r vni
us hominis per generatōnem. omnium hominū mater per re
generatōnem ⁊ v̄ginum mater per imitatōnem. **T**ercia ḡ
cia sp̄ialis fuit q̄ fuit domina omnium ⁊ hoc triplici ratōe
Tripliciter efficit̄ em̄ quis iuste dominus? **V**na est p̄ ope
ratōnem vt dominus est quis eius rei quam operat̄ est ⁊
conduxit in esse. **S**ecundo modo per emptōnem. **T**ertio
modo per electōnem vt p̄lati. **I**sta triplici ratōne beatis
sima v̄go fuit domina omnium creaturaz vt pote mater crea
toris. adiuerix redemptoris. regina creatōis. **Q**uarto d̄r
benedictō congratulantiū collaudatō. **E**t hoc quoq; tri
pliciter. collaudat̄ em̄ ab angelis. ab homib;. a corpali
Venit em̄ angeloz restauratorem. hominū redemptorē
corpaliū innouatorē. **L**audant autem eam angeli p̄pter

de by
Liber (37 p 6)

Em̄ offer 3 hff

370

tria. Restituta uero enim reddendo per equipollentiaz dep di
 tum multiplicando numeru. augmetando p superaddituz
 quartasez ierarchiam. Homines qz laudant eam ppter tria
 Venit em eis redemptore iustificatorez glorificatorez
 Corpalia qz laudant eam ppter tria. Innouauit em cor
 pora innouando nobilitado ⁊ omnia in xpi corpore diuini
 tati uiuendo. Sic quoqz patz quali beatissima vgo ⁊ om
 nium domina sed in omnem uitonem benedictōis omi pha
 riam est super benedicta.

Capitulum cexiij.

Qualiter autem ⁊ ista benedictō in mulieribus cō
 prehendat in se omnem aliam benedictōnez facile
 est videre singula peurrenti.

Capitulum cexiij.

Prima benedictō est illa in qua benedixit diei sep
 timo in quo requieuit ab omni opere qd patrat
Gen pmo. Est autem ista benedictō operis conli
 matō. a peccatis vacatō. eterne requiei pfiguratō In bea
 tissima autem vGINE fuit pfecte operū dsummatō quan
 do omnia creata in vno homine vniunt creatori ⁊ pmū fie
 vltimum ⁊ vltimum fit pmum. Non est em pfectō mot⁹
 vel operis nisi in circulo. Itz ibi simili est vera a peccatis
 cessatō. in eius em voluntate peccatum nullū fuit ⁊ prete
 rea in esse non potuit. Hec etiam requies non solum fuit
 future requiei signum. sed et causa. Si ergo dies septi
 ma est benedicta ppter sabbatū diei creatōis. Et cuz ex
 cellentōz sit sabbat⁹ diei recreatōis quam creatōis g
 et maior benedictō. In omnibz enim requiem quesuit ⁊
 in ipsa sola inuenit in qua inuenit omnia quecūqz quesuit
 vnde ⁊ in tabernaculo eius requieuit. **Eccl. xxiiij.** Hec est
 enim vera syon quam elegit dominus inhabitatōnem sibi.
 Ibi sua requies in seculum seculi. ibi habitauit. quoniam
 elegit eam. Sic etiam beatissima vgo habuit septime diei
 benedictōnem.

Capitulum cccv.

Secunda benedictio qua benedixit deus fuit illa quae dedit adae et eue. **gen. primo.** Crescite et multiplicamini et replete terram. Et subicite eam et dampna mini piscibus maris et volatilibus celi et vniuersis animantibus que mouentur super terram. **Hec benedictio tria complectitur in se.** Nature enim fecunditatem. Terre subiectionem. Animalium dominationem. **Funditas duplex est.** Carnalis et spiritualis. utraque habuit beatissima uirgo in summo. fecunditatem carnalem super fecunditatem naturalem. Et spiritualis uirgo vniuersalis quoniam omnium bonorum mater est. **Habuit terre subiectionem in summo.** Terram enim corporis sui ita per omnia habuit sibi subiectam quae etiam nunquam primum motum rebellionis habuit contra spiritum. Terram etiam spiritualium sibi habuit subiectam cum sit domina omnium angelorum. **Habuit etiam beatissima uirgo omnium animalium subiectionem et dominationem.** Domina enim per potentiam piscibus maris id est demonibus in amaritudine inferni constitutis. Domina etiam per sapientiam volatilibus celi id est angelis celi eleuatis et volantibus ad altitudinem contemplationis dei. Domina etiam per misericordiam vniuersis animantibus que mouentur super terram id est omnibus hominibus immobili uita constitutis et sic beatissima uirgo habuit benedictionem primorum parentum adae se et eue.

Capitulum cccvi.

Tem et ysaac benedixit iacob. **Gene. xxvij.** Det tibi deus de rore celi et de pinguedine terre habundantiam frumenti uini et olei. **Esto dominus fratrum tuorum.** Et incuruent ante te filii matris tue. **Qui maledixerit tibi sit ille maledictus et qui benedixerit tibi benedictio eius repleat.** **Hec quoque benedictio in tribus consistit.** In habundantia necessariorum ut ibi. **Det tibi deus etc.** in dignitate honorum ibi. **Esto dominus fratrum tuorum.** In amotione incommodorum ibi. **Qui maledixerit tibi etc.** Item

sic tibi ros celi idest gratia contemplatōis. **P**inguedo ter-
 re idest gratia actōnis ⁊ ex hīs fit frumentum fidei vīnū
 spei vnde ad roma. xij. **S**pe gaudentes ⁊ oleum caritatis
 hīs adduntur necessaria corporis ⁊ sic intelligitur i hīs
 omne necessarium. **S**ed constat q̄ hęc beatissima v̄go om-
 nia habuit in summo. **C**ontemplatōnem. **A**ctōnem **S**pē
Fidem ⁊. **C**aritatem ergo primum illius benedictōnis ia-
 cob habuit in summo. **S**ecundū quod est in hac benedictō-
 ne est dignitas honorum que intelligitur p̄ hoc. **S**eruiatē
 populi illius ⁊ adorent te tribus. **E**sto dominus fratrum
 tuorum populi sunt gentiles ad fidem conuersi tribus iu-
 dei fratres sui xp̄iam filij matris sunt angeli. **O**mnes isti
 benedictissima seruiunt tibi in ecclesia militante adorant
 te yperdulia in ecclesia triumphante ⁊ incuruantur añ te
 vtrobiq; ⁊ omnibus dominaris congermana tibi pietate.
Tercium quod fuit in benedictōne hac fuit incomodo-
 rum amotō ⁊ laudum communicatō quod intelligitur p̄
 hoc q̄ dicitur. **Q**ui maledixerit tibi ⁊c. **Q**uasi dicat qui
 maledixerit tibi corde ore opere maledictōnibus replea-
 tur presentis ⁊ future vite. **E**t qui benedixerit tibi bene-
 dictōnibus repleatur gratie presentis ⁊ glorie future.
Istam benedictōnem etiam habuit in summo beatissima v̄-
 go quia nunquam aliquod incomodum habuit quo caru-
 ille voluerit ymmo omne suum incomoduz sibi fuit como-
 dum quia omnis passio meritum sibi fuit. **Q**ui autem ip-
 sam corde ore opere maledixerit maledictōnem eternaz he-
 reditabit. **Q**ui autem ipsam corde ore opere benedixerit
 benedictōnem gratie glorie possidebit. **O**mnes ergo can-
 temus quam laudantes dicimus. **B**enedicta tu in mulie-
 ribus. **E**t sic patet qualr̄ beatissima virgo habuit b̄ndicti-
 onem iacob in summo.

Capitulum cxxvij

Nunc et alie famose benedictiones inter quas sunt
 et ille quibus benedixit. Jacob filiis suis singu-
 lis benedictionibus propriis. Genes. xlix. Sed
 quamvis omnes dicantur benedictiones quedam tamen
 illarum sunt magis prophetice vel maledictiones quibus o-
 missis illas que vere sunt benedictiones qualiter compre-
 hendantur sub benedictione benedictissime declaremus.

Benedictio iude.

1004 ff. ff. de iud.

Um autem alij filij iacob alias significant virtutes
 iudas significat caritatem. Ideo in persona iude.
De. xvij. ponuntur proprietates caritatis. Dicitur
 ergo genes. xlix. Iuda laudabunt te fratres tui ma-
 nus tua in cervicibus inimicorum tuorum. Adorabunt te
 filij patris tui. catulus leonis. iuda ad predam ascendi-
 sti fili mi requiescens accubisti ut leo quasi leena. Quis
 suscitabit eum. Non auferet ceptum de iuda. et dux de fe-
 more eius. donec veniat qui mittendus est et ipse erit expe-
 ctatio gentium. ligas ad vineam pullum suum et ad vitem o fi-
 li mi asinam suam. lauabit in vino stolam suam et in sanguine
 vire pallium suum. pulchriores sunt oculi eius vino et dentes
 eius lacte candidiores. Prima est proprietates est que caritas est
 dignissima virtutum. iuxta illud prima cor. xiiij. Maior ho-
 rum caritas. Et hoc intelligit per hoc que dicitur. Iuda lauda-
 bunt te fratres tui. Secunda proprietates est que ipsa est ex-
 pugnatrice peccatorum. Et hoc intelligit per hoc que dicitur ma-
 nus tua in cervicibus inimicorum tuorum. Tercia proprie-
 tates est que data a virtutibus esse id est essenciam virtutum.
 Et hoc intelligit per hoc que dicitur adorabunt te filij patris
 tui. Quarta proprietates est que est amatrix arduorum et hoc
 intelligit per hoc que dicitur catulus leonis iuda. Quinta est que est ex-
 poliatrix demonum que videtur per hoc que dicitur ad predam ascendisti

Sera est
 hoc quod d
 mpeator
 Deava
 geur p
 eum a dilec
 Et hoc int
 est q facie
 cor. xiiij
 In decima
 id qd dr
 xpm dicit
 mie tendu
 in se ex qu
 est q dicit
 q vnt r
 ad vitem
 sanguine
 nos r la
 q laue m
 Decima
 xra illud
 hoc est q
 sep tina
 hoc est q
 verbo sun
 ma vntu
 tum. Am
 crum. T
 re nichil
 de celo d
 pite. So
 mcorpar
 candicio

Sexta est q̄ est victrix passionum quod intelligitur per hoc quod dicitur requiescēs. **S**eptima est q̄ est supatrix temptatōnū quod intelligit̄ p̄ hoc q̄ d̄r accub iūsti vt leo. **O**ctaua est q̄ facit p̄ dilecto animaz ponere quod intelligitur p̄ hoc q̄ d̄r. **E**t quasi leena. **N**ona est q̄ nichil pōt eam a dilecto separe. **N**ū quis nos sepabit a caritate xp̄i. **E**t hoc intelligit̄ p̄ hoc q̄ d̄r quis suscitabit euz. **D**ecima est q̄ facit in eternū regnare. **C**aritas nunq̄ excidet p̄mo cori. xiiij. **E**t hoc est q̄ dicit non auferet̄ cept̄rū de iuda. **A**ndecima est q̄ facit filios dei generare qd̄ intelligitur p̄ id qd̄ d̄r. **E**t dux de femore eius. **D**uodecima est q̄ facit xp̄m descendere de celo et hoc est qd̄ dicit. donec veniat q̄ mittendus est. **D**ecimatercia est q̄ vnit membra ecclesie in se ex qua totum corp̄ est onexum et cōpactū. **E**t hoc est q̄ dicit ligās ad vineam pullum suuz. **D**ecimaq̄rta est q̄ vnit et ligat membra cum capite et hoc est qd̄ dicit et ad vitem o fili mi asinam suā. **D**ecimaq̄nta est q̄ facit xp̄z sanguine suo nos lauare iuxta illud apocal. **Q**ui dilexit nos et lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo et hoc ē q̄ lauit in vino stolam suā et in sanguine vne palliū suum. **D**ecimasexta est q̄ fecit eam p̄ doctrinam nos wearē. iuxta illud ioh̄is ultimo. **S**i diligis me pasce oues meas et hoc est q̄ dicit pulchriores sūt oculi tui vino et. **D**ecimasep̄tima est q̄ facit xp̄m nos sibi p̄ sacramēta incorporare et hoc est q̄ dicit dentes eius lacte candidiores. **E**t sic i vniuerso sunt decemseptez pp̄rietates caritatis q̄ sūt dignissima vtutum. **E**xpugnatrix vitōz. **D**as vtutibz esse vtutum. **A**matrix arduoz. **S**poliatrix demonū victrix passionum. **T**riūphatrix temptatōnū. **A**nimā p̄ pximo ponere nichil separe in eternū regnare filios deo generare xp̄z de celo deducere vnit membra eccleie vnit membra cū capite. **S**anguine lauare p̄ doctrinam wearē p̄ sacramēta incorporare q̄ intelligitur per hoc q̄ dicitur d̄tes ei⁹ lacte candidiores p̄ lac̄ em̄ intelligit̄ mansuetudo sacramētoruz.

de xpi carne et passione fluentium. Iste enim sunt pro-
prietates caritatis in quibus consistit benedictio iude.
Sed ad nobiliores substantiam sequuntur nobiliores propieta-
tes quod quicumque habet caritatem in summo habet et has propieta-
tes in summo et per consequens benedictiones iude in summo. Sed
beatissima virgo omnium domina dominarum habuit caritatem in su-
mo quod et has proprietates habuit in summo.

Capitulum cxxviii

Sequitur benedictio zabulon. Zabulon in litore
maris habitabit in statione nauum perfringens usque
ad syndonem. Per zabulon secundum magistrum richardum
sancto victore intelligitur zelus animarum de quo sic dicit.
Post ysachar zabulon id est habitaculum fortitudinis giga-
ntur quia per interne dulcedinis degustationem odium vitio-
rum gratia eternitatis et virtutis robur acquirit. Iste est za-
bulon qui irascendo iram dei placare consuevit qui dum pie
seuendo hominum vicia percutit quasi non parcendo melius
parcit. absque dubio nichil sic placat deum quam zelus animarum
et infra quam multos hodie videmus pauperes spiritu caritate
feruentes ad modum patientes. Ad zelum tamen animarum mi-
nime tepidos multumque torpentes incipere non presumunt.
Alii ne societatem fraternam turbare videantur peccantes argu-
ere metuunt. Sic alii alijs atque adhuc alijs modis quod pro
domino zelare nolunt virtutis hoc fingunt esse vel virtutis esse cre-
dunt. Contra quidam quod absque dubio agunt in spiritu furoris
agere se arbitrantur zelo rectitudinis et veraciter eos odio
persequuntur hominum quos exercere se putant vel silant odio vi-
torum. Isti pietate potius quam crudelitate delinquenti-
um persecutores credendi sunt. quia interna ista gaudia
ad que eos tot doloribus inuitant. etiam per experientiam
nouerunt debet etiam zabulon non solum delinquentes corri-
pere sed etiam tempore persecutionis esse persecutores defendere. debet etiam

zabulon

zabulon pro
Et quia hab
Amplius v
quam cum
Se occurren
temporatu
tota maris
parat si cor
dat ut rem
ros blande
solum fieri
gestionem
nouit veri
cautos dir
e regione r
uicia pleq
Nescio si
cipere. J
homini d
tur et de f
ius videt
carnem i
ne manes
dia celi
cipere. J
donare qu
os gignere
des ascrib
me don
lon zelus a
tatis. Pri
cat deum
gr nichil p
la ferrea

zabalon promptōz esse ad mala ferenda quam inferenda
 Et quia habet necesse quandoq; pro culpa eorum irasci.
Amplius utiq; dolet eum cogit pro culpa eos percutere
 quam cum cogit pro eoz defensione puniri libenter ergo
 se occurrentib; p̄iculis obicit ⁊ contra seuentiū pcellas
 tempestatū se sponte opponit. **A**lioquin frustra iuxta lit
 tora maris habitat frustra in statōne nauium mansiones
 parat si contra maxima mūdane p̄ssure discrimina trepi
 dat ut tempestatib; diu fatigatos ⁊ tandē litorib; erep
 tos blande excipiat ⁊ benigne foueat ⁊ ita vsq; ad sydonē
 scimus fieri h̄mōi venatōne animaz q̄nq; p occultam sug
 gestionem demonū q̄nq; p apertā suasionē h̄mōi verūtāmē
 nouit verūq; zabalon op̄hendere ⁊ ad litt? pductos ⁊ in
 cautos dirigere figit ḡ hic fortitudinis sue habitaculuz
 e regione maris in ofinio sydonis vbi h̄mōi vigilat contē se
 iuciā psequē cū illic contē fraudulentiā insidiantū **E**t infra
Nescio si potest aliquis a deo aliqd manus in hac vita ac
 cipere. Ignoro cui possit hac grā in terra maiorē aliq; de
 homini offerre q̄ ut ei? misterio p̄suli hoies in meli? mutē
 tur ⁊ de filiis dyaboli filij dei efficiant. **A**n forte cuiq; ma
 ius videbit mortuos suscitare. ḡ ne manus erit suscitasse
 carnem itēz moriturā quā itēz animā in eternū victurā ḡ
 ne manus eēt restituisse carni gaudia mūdi quā aīme gau
 dia celi. **D** qualis dos qualis dignitas talē grām a deo ac
 cipere. **N**on deuit celestē sponsum sponse sue aliam dotē
 donare quam ut per adoptōnis grāz possit deo multos fili
 os gignere ⁊ filios ire filiosq; iehenne regni celestis here
 des ascribere. **V**nde ip̄o nato exclamat mater eius vea
 uit me dominus dote bona **E**x h̄is intelligitur q̄ per zaba
 lon zelus animarum exprimitur cuius decem sunt pprie
 tates. **P**rima est q̄ odit peccatū. **S**ecunda q̄ maxie pla
 cat deum. **T**ercia q̄ non parcendo plus parcat. **Q**uarta
 q̄ nichil plus placet deo. **Q**uinta q̄ promptōz est ad ma
 la ferēda quā inferēda **S**exta est q̄ blāde recipit p̄mitēte

zabalon 10 p̄ditō

Septima q̄ vigilat contra persecutores ⁊ manifestas in-
sidias. Octava q̄ homo non potest maius domum accipe
Nona q̄ est dos quam celestis sponsus dat sponse sue. De-
cima q̄ filios dei generat. Iste ergo sunt proprietates zeli in
quibus benedictio zabulon consistit. Sed ad nobiliores
substantiam sequuntur nobiliores proprietates ergo quicū-
q̄ habet zelum animarum in summo ⁊ per consequens ha-
bebit benedictionem zabulon in summo. Sed beatissima vir-
go habuit zelum animarum in summo ergo benedictionem
zabulon in summo. Minor patet per illud quod in princi-
pio ponit scilicet q̄ zelus animarum ex interne dulcedinis
de gustatione generat. Sed illam degustationem habuit
in summo ergo ⁊ zelum animarum cum suis proprietatibus ha-
buit in summo ergo ⁊ benedictionem zabulon in summo habuit.

Capi. cexix

Sequitur benedictio ysachar. de qua dicit ysachar
alms fortis accubans inter terminos vidit erag
q̄ esset bona ⁊ requiem q̄ esset optima supposuit
humeros ad portandū ⁊ factus est tributis seruus. glo-
Recte post natiuitatem. Gad ⁊ Aser Lya talem filium ge-
niuit quia nisi per abstinētiā ⁊ paciētiā mens hūana ad
verum gaudium non pertingit.oportet em̄ eum delecta-
tionem non falsam tm̄ sed ⁊ vanam perturbationē excludere
qui vult de veritate gaudere. Et iste filius ysachar idest mer-
ces dicitur quia illud gaudium verum tanquā mercedē omnium
laborum expectamus. Et infra. Scimus q̄ sicut mare semp̄
fluctuat terra autem in eternum stat sic ⁊ cetera elementa.
Temp̄ in motu sunt ⁊ sola terra stāte cetera stare nesciunt.
Sic scimus q̄ mens que p̄ varia desideria fluctuat quā cū
adhuc secularium causarum procella exagitat ad illud inter-
num gaudium non admittitur ⁊ illo torrente voluptatis
non potatur. Et si non potat̄ quantum inebriabitur.

ysachar l. 5.

Et ita hęc est illa terra bona tranquillitas mentis quando
mens in seipsa tota colligitur et in vno eternitatis desiderio
immobilis figitur hęc est terra quam veritas promisit dicens
meati mites quoniam ipsi possidebunt terras. Et ita ysachar
per hac terra asinus fortis effectus est et libens supposuit hu
merum suum ad portandum et factus tributis seruus. Mul
tum sibi subito viluerat quod se animal asinum per ceteris filiis
reputabat. Multum concupuit terram quam vidit per qua ad
omnem laborem fortis perdurabat viderat nichilominus quod sane
ad pulchritudinem istius terre omnes pulchritudines iusti
cie nostre ut pannus essent menstruata. Viderat nichilominus
quod non sunt indignae passionibus huius temporis ad futuram glo
riam que reuelabitur in nobis. In vno ergo sibi vilis. In alte
ro fortis effectus. De vno humiliatus de alio roboratus for
titudinis sue humerum ad omnem laborem libenter inclinauit et
in acquirendo diuina non sua vero regi tributum persoluit vni
uersis. ut uimentum factus sum apud te. Item propter te mortifi
camur tota die. Quia vero huius vite bona non respuebat ad
necessitates hanc penitus terram non deserebat. Quia vero futu
re vite nichil nisi nouissima quedam capere poterat istas non
apprehendebat et sic inter terminos habitans istam tollerabat
ad necessitates illas occupauit ad iocunditatem. Satagebat
istam penitus deserere nec poterat. Ambiebat in ista inira
re nec valebat fecit ergo quod potuit inter terminos habitans quo
tidie in illas mitebatur quotidie in istas relabebatur. Et sic inter
terminos morabatur. Ex hijs colligitur quod per ysachar gaudium
internum interpretatur. Cuius in hijs verbis decem proprietates expo
nuntur. Prima est quod falsam delectationem excludit. Se
cunda quod vanam perturbationem elidit. Tercia quod est mer
ces laborum. Quarta quod mentem stabilizat. Quinta quod ho
minem humiliat. Sexta quod animam roborat. Septima quod animam in
suspensum eleuat. Octaua quod terram prospicit. Nona quod
requiem facit. Decima quod gloriam deo ascribit et reddit. Iste igitur
proprietates sunt in meo gaudium in quo consistit benedictio ysachar

gand. iudic. 13. fo. 12. v. 10.

sed beatissima vgo habuit internū gaudiū in sumo ergo
et proprietates ei? in sumo g? benedictōne ysachar i sumo
Minor patet sup de beatitudinib? sup illā que est. Beati
qui esuriūt et sicut et in tractatu de fructib? supposito. li.

Capitulum cxxx.

Sequitur de bñdictōne dan. Dan iudicabit populū
suū sicut et alia trib? in israhel. glo. p officiū. dan
illecebrosas cogitatōnes deprehendim? arguimus
dampnām? castigam?. Recte em dan idest iudiciū voca-
tus est. et infra. Si dan custodiat populū suū districte si
iudiciū diligētē exerceat fiet qd in ceteris tribub? raro i-
ueniet qui dampnari debeat. Ex hijs colligit q? p dan re-
strictō cogitatōnū intelligit g? hic quatuor proprietates in-
nuunt in quib? sua benedictō considerat. Prima est cogi-
tatōnes malas rephendere. Secūda arguere. Tercia dā-
nare. Quarta castigare. Istas aut cogitatōnes restrictōz
in sumo habuit beatissima vgo que taliter om̄s cogitā-
nes ordinatas habuit. q? null? in ea vel p̄m? motus illicitus
exurgerē potuit. Et sic bñdictōne dan possedit.

Capitulum cxxxi.

Sequitur de bñdictōne gad. Gad accinet? p̄liabi-
tur ante eū ip̄e accinget? retrohū glo. q? ad dan
p̄tinz disciplina sensuū vnus est sedare ciuilez di-
scordiaz alteri? est expellere hostilē pugnā hic vigilat cō-
tra ciuilem p̄ditōne. Ille cont? hostilē incursiones. Et in-
fra quāuis assidue in throno iudicij sedeat q̄uis rixas al-
ternaciū cogitatōnū indelinēne oponat frustra utiqz i obs-
uāda ciuū discordia laborat nisi eodē studio Gad ciuitatē
nr̄az p sensuū disciplinā munit et hostiū vicioz agmīna ab-
stinēte p̄lio acciet? feriat vñ scriptū est gad accinet? p̄liabi-
tur an̄ euz. Gad peuldubio tūc se accigit qn̄ sensuū dissolu-
tōnes p disciplinā restringit. Tunc fortit? dimicat qn̄ de-
sideria carnalia per carnis mortificatōnem trucidat. Ex
hijs colligitur q? per Gad disciplina sensuum intelligitur

v. d. f. 2

Cuius sunt tres proprietates. Prima est ciuitatem mentis custodit. Secunda q̄ hostilem pugnam repellit. Tercia q̄ hostem per abstinentiaz diuertit has proprietates in summo habuit beatissima virgo que ciuitatem cordis talit̄ custodiuit q̄ nunquam aliquis hostium in ipsam vel p̄mo in pugnare motu attemptauit ergo benedictionem. **Had** beatissima virgo habuit in summo.

Capitulum cxxij.

Requiritur de benedictione neptalim. Neptalim ceruus emissarius d̄s eloquia pulchritudis. glosa. Sed sicut addan pertinet per representationem p̄ne rep̄mere exurgentia vicia. Sic ad neptalim p̄tinet per consolationem premiorum inflammare bona desideria. Et infra quia ergo quicquid scriptum reperit ad spiritumalem intelligentiam conuertit recte conuersionis nomen accepit. Sed notandum q̄ non aui volanti sed creuo currenti comparatur. Nam auis quidam a volando a longe suspenditur. Cereus autem ad dandos saltus terre vicinatur. Sed nec in ipsis suis saltibus a terra separatur. Sic nimirum neptalim dum p̄ rerum visibilibus formam querit inuisibilem naturam quosdam saltus dare. nō autem ad plenum volare consueuit. quia in eo q̄ ad summa se erigit rerum corporalium secū vmbra trahens yma omnino non deserit. Sic nouit neptalim carnalia per spūalia miscere et per corporalia incorporea describere ut utraq; hominis natura in eius dictis inueniat unde se mirabiliter reficiat. quia ex corporea et incorporea natura constat. Illud autem in hmōi dictis valde mirabile est q̄ tunc fere semper blandiunt quando iuxta sensū l̄re nichil sonare videretur. Quale est illud. Capilli tui sicut greges caprarū. Et illud. Nasus tuus sicut turris libani et silia. q̄ forte in hmōi dictis hec etiā tam libere aplectim̄ ex iocūda quadā l̄re ut ita dicam fatuitate ad spūale intelligentiā surgere coartamur.

Ex hijs intelligitur qd per neptalim intelligitur contēpla
tō inuisibilium visibilium per doctrinam. Cuius gratie hic
sex proprietates ponuntur que neptalim complectuntur.
Prima est premiarum consideratō. Secunda desideriorū
inflammatio. Tercia scripturarum ad spirituales intelli
genciam conuersio. Quarta nec visibilium nec inuisibili
derelictō. Sed inter utrumq; saltatō. Quinta per absur
ditatem littere ad spirituales intellectum coartatō. Nec
autem omnia beatissima vgo habuit in summo. quia sola ī
ter omnes homines viatores perfectam in via habuit cō
templatōnem. Sola omnes scripturas scdm omnem spiri
tuali sancti sensum intellexit et verbo increato vetus et no
uum testamentum expresse didicit cuius et ipsa ore et ope
re discipline dei doctrix in summo gloriosa fuit. Et sic quo
q; benedictōnem neptalim sua benedictōne includit.

Capi. cccxxiiij.

Sequitur de benedictōne Aser. Aser pinguis pa
nis eius et p̄bebit delicias regibus. **Glo.** Aser
quamuis multum panem iusticie esuriat. **D**edig
natur enim eundem comedere nisi fuerit aspersus oleo mi
sericordie. Ex multa enim deliciarum effluentia que sibi
superhabundat ex spolijs persequenti victōria multus est
delicatus effectus. Nec etiaz sapit panis vllus quantum
libet nitidus nisi sit oleo aspersus intantuz vt de ipso pro
nunciet scriptura dicens. Aser pinguis panis eius. Si
enim gaudium est super vno peccatoꝝ penitenciam agente
quāta tūc solēpnitas erit super quolibet iusto libenter pro
iusticia moriente. Vere pinguis est panis eius et p̄bebit
delicias regibus. **D** qualis panis eius. **D**uales delicie
que tantum sapiunt regibus et regibus talibus. Certe
reges isti ad nuptias iam introierunt iam ad illud cēnuz
cenuiuium sedent iamq; illo pane angelorum in delicijs

eternis vescunt iam torrente voluptatis inebriantur et ad
 huc a ser delicias insatiabiliter esuriunt. **S**ed unde ei tanta
 diuiciarum habundantia nisi ut dictum est de hostium spo-
 liis in tam frequenti victoria. **Q**uanto enim atteruntur am-
 plius hostes iusticie tanto uberius cumulantur gaudia con-
 scientie. **G**loria et diuicie in domo eius. **G**loria autem hoc est
 testimonium conscientie hostibus itaque fugatis et omnibus
 pacificatis nichil obstat ut arbitror nisi ista ciuitas nostra
 experiat que sit illa pax dei que exuperat omnem sensum et
 quam magna sit multitudo dulcedinis dei quam abscondit
 timentibus eum. **Q**uid ergo miri si eam quilibet amator mun-
 di nescit quam deus diligentibus se abscondit. **Q**ui enim in
 bonis falsam spem figunt bona vero inuenire non possunt
 unde dicunt quis ostendit nobis bona. **E**st enim manna ab-
 scoditum quod nemo nouit nisi qui accipit. **M**ens enim
 que laudibus hominum delectatur quid sit internum gaudi-
 um experiri non meretur. **E**x his intelligitur quod per aser ex-
 primitur morum iustificatio. **C**uius hec nouem proprietates
 ponuntur. **P**rima est esuries pro iusticia. **S**ecunda est de-
 lectatio in misericordia. **T**ercia diuiciarum habundantia.
Quarta deliciarum effluentia. **Q**uinta hostium frequens
 victoria. **S**exta celestium conuiuorum preparatio. **S**epti-
 ma est conscientie exaltatio. **O**ctaua superna pacis experien-
 tia. **N**ona abscondite dulcedinis per gustatio. harum autem
 due aliarum omnium sunt cause scilicet esuries iusticie et frequen-
 tia victorie quibus etiam intensius intenduntur omnes alie.
Constat autem quod in beatissima uirgine in summo fuit esuries
 iusticie et excellentia victorie sicut et diuiciarum et delicia-
 rum spiritualium et conuiuorum celestium et pacis et delecta-
 tionis eminentia ut pote que nos iustificauit mater miseri-
 cordie extitit. **S**erpentem pre omnibus contriuit omnes
 filias in diuicijs supergressa habundauit. **D**elicijs afflu-
 ens in mixta super dilectum celos ascendit. **P**anem angelo-
 rum et uinum omnibus mixturam dedit pre omnibus gloribus

mundus huiusmodi huiusmodi huiusmodi

suīs oleo exultationis unctā fuit. Per quam pax vera descendit de celo et verum manna nouem mensibus absconditum in se habuit et tunc hominibus in cibis manifestauit et donauit. Et sic iterum benedictio sua benedictione inseruit includit.

Capi. cxxiiij.

Sequitur de benedictione ioseph. Ioseph filius accrescens decorus aspectu filie decurrent deurerunt super murum et exasperauerunt eum et iurgati sunt. Inuideruntque ei habentes iacula sedit in forti arcu eius et dissoluta sunt vincula brachiorum et manuum illius per manus potentis iacob. Unde pastor egressus est lapis israel. Deus patris tui erit adiutor tuus et omnipotens benedicet tibi benedictionibus celi desuper et benedictionibus abyssi iacentis deorsum benedictionibus vberum et vulue. Benedictiones patris tui confortate sunt de benedictionibus patrum eius donec veniat desiderium collum eternorum fiant in capite ioseph et in ceruice nazarei inter fratres eius. Nec benedictio ioseph secundum intellectum litteralem diuidi potest in xvij partes benedictionem ioseph integrantes. Prima est dei filiatio. Secunda est diuina imitatio et hoc intelligitur per filium bis positum. Tercia est augmentum sapientie. Quarta est augmentum gratie. Ille intelligitur per accrescens bis positum. Quinta est bona fama quantum ad seipsum et hoc intelligitur per hoc quod dicitur decorus. Sexta est edificatio per exemplum et hoc intelligitur per hoc. Filie decurreret deurerunt super murum. Septima est paciencia ab opere et hoc est quod dicitur Sed exasperauerunt eum. Octaua est paciencia ab ore et hoc intelligitur per hoc quod dicitur iurgati sunt. Nona est a cordis inuirta et hoc est quod dicitur inuiderunt ei habentes iacula. Decima est liberatio a malo culpe et hoc est quod dicitur. Et dissoluta sunt vincula brachiorum eius. Undecima est episcopalis origo et

hoc est q̄ dicit. **I**nde egressus est pastor. **D**uo decima est
 male temptacionis separatio et hoc e q̄ dicit. **D**eus patris
 tui erit adiutor tuus. **D**ecimatercia est boni glorie collatio
 et hoc **B**enedictionibus celi desuper. **D**ecima quarta e boni
 gratie collatio et hoc est **B**enedictionibus abyssi iacētis
 dorsum. **D**ecima quinta est collatio boni nature qd̄ est be
 nedictio vberum et vulue. **D**ecima sexta est boni hereditaria
 possessio et hoc est **B**enedictiones patris tui conforta
 te sunt de benedictiobus patrum eius donec veniret desi
 derium collium eternorum. **D**ecima septia est bonitatis in ali
 os hereditatio et hoc est **F**iant in capite ioseph et in ceruice
 nazarei inter fratres suos. **H**arū autem benedictionū suffi
 entia diuiditur in hunc modum. **B**enedictio per se vel est
 in essendo vel in patiendo vel in agendo. **I**n essendo vel ad
 seipsum vel ad deum vel ad proximū. **A**d deum dupliciter
 vel in accipiendo esse et sic est filius per creationem vel in
 accipiendo esse per operationem sic est filius per imitacio
 nem. **A**d se dupliciter vel quantum ad intellectum et sic est au
 gmentum sapientie vel quantum ad effectū et sic est augmē
 tum gratie. **A**d proximū dupliciter vel quantum ad bonū
 propriū et sic est bona fama vel quantum ad bonum proximi
 et sic est exemplum bonum. **S**i autem in patientia est vel
 est passio a malo illato vel innato. **S**i ab illato sic est l'ab
 opere vel a sermone vel a corde et sic contra hoc est triplex
 patientia que est arcus in fortitudine diuina. **S**i a malo
 innato sic est liberatio a culpa. **S**i autem in agendo vel est
 actō naturalis et sic est origo xpi per propagationem tempo
 ralem vel est actō voluntaria et sic est vel contra malum et
 sic est temptacionis superatio. **V**el ad bonum et hoc est tri
 pliciter vel in se vel in causa vel in efficientia. **I**n se vel est gl̄e
 vel gratie vel nature. **I**n causa sic est boni hereditaria pos
 sessio. **I**n efficientia sic est bonitatum in alios hereditatio.
Ex hijs ergo integrat benedictio ioseph. **S**ed constat q̄
 hec omnia fuerunt in beatissima vrgine in summo que fuit

summa filia dei. In esse glorie gratie et nature et perfecta
suma imitatio huius plenitudinem gratie sapientie fame ex
plena patientie immunitatis culpe. Temporalis origo cristi
plena est etiam bono glorie gratie et nature que omni pro
genie virtutes cum excellentia habuit et suam gratie ple
nitudinem ad alios transmisit. Et sic patet qualiter be
nedictio ioseph etiam in beatissime virginis benedictione in
clusa fuit.

Capitulum cccxxv

Equitur de benedictione Beniamin. Beniamin lu
pus rapax mane comedit predam vespere dividet
spolia hec benedictio in tribus consistit. Primum per
ditorum omnium a culpa ereptio. Secundum de ereptione
gratulatio in gratia. Tertio in futuro omnium et singulorum
glorificatio in gloria. Et hec in beatissima virgine fuerunt in
summo quia summa in ereptione omnium habuit victoriam
Summa de ereptis in presenti leticia et summa in futuro de
omnibus et singulis gloriis. Et sic sua benedictio benedictio
nem beniamin includit. Si autem secundum tropologiam per io
seph intelligitur gratia discretio in actione per beniamin
gratia cognitio in contemplatione. Constat quod quod hoc in
summo habuit beatissima virgo. Et sic benedictiones filiorum
iacob omnes qui vere sunt in benedictione domine nostre
sunt et cum excellentia incluse.

Capitulum cccxxvi

Responsio prima

Sequitur videre qualiter benedictiones ille quibus
benedixit balaam israeli in benedictione domine sint
incluse. Dividuntur autem hec benedictiones in du
as partes in prima parte ponit benedictiones quantum ad substantiam.
Secundo quantum ad ipsarum causam efficientem ubi dicit

videbo illum sed non modo etc. **Numeri. xxiiij.** **Prima** pars
 continet tres bñdictōnes. **Prima** ista bñdicat populū q̄
 tum ad statum p̄sentem. **Secūda** quantū ad statū p̄teritū
 in quo fuerūt ibidem vt dicit non est ydolum in iacob ne
 q̄ diuinitō in iherusalē. **Tercia** quantū ad statū futurū
 in quo postea erūt. **xxiiij.** vt dicit q̄ pulchra tabernacula
 etc. **Prima** bñdictō hec est. **De** sūmis silicibus videbo eum
 populū solus qui habitabit inter gentes non reputabit.
Quis dī numerare possit pulueres iacob et nosce numerū
 stirpis iherusalē. **Moriatur** anima mea morte iustorū et fiat
 nouissima mea horū filia hec bñdictō q̄q̄ habet p̄ticia
 res bñdictōnes. **Prima** est consolatōnis altitudo et h̄ du
 plex vel imitatōne angelorū et hoc est qd̄ dicit de sūmis si
 licibus videbo eum vel imitatōne sanctorū et perfectorum
 hominū et hoc est qd̄ dicit de collibus considerabo eum. **Se**
 cūda bñdictō est a malis sepatō et hec est duplex. **A** cō
 muniōne demonū et hoc est qd̄ dicit. **populus** solus habi
 tabit. **A** confortō maleorū hominū et hoc est quod dicit. in
 ter gentes nō reputabit. **Tercia** bñdictō est in se p̄fectō
 et hec duplex est in actōne et hoc intelligit̄ p̄ hoc q̄ dicit iac
 ob. in contemplatōne et hoc intelligit̄ p̄ iherusalē. **Quarta**
 seminis multiplicatō et hec duplex bona mors et est quod
 dicit. **Moriatur** anima mea morte iustorū et beatificatō post
 mortem et hoc est qd̄ dicit fiat nouissima mea horū filia.
Et sic bñdictō p̄ma cum suis diuisionibus decem habet bñ
 dictōnes. **Quarta** p̄mam beatissima v̄go habuit in sūmo
 cuius consolatō summe angelica fuit et in v̄tutū deformi
 tate et peccati immunitate et v̄ginitatis dignitate. **In** car
 ne em̄ omnino p̄ter carnem viuere non est humana vita s̄
 angelica. **Secūda** habuit sicut in sūmo quia om̄s p̄ios
 patrū mores ostendit in se sed excellit eos dē v̄n et in altissi
 mis habitat hominū et angelorū. **Tercia** habuit in sūmo
Summa em̄ humilitas que in ip̄a fuit cum supbia dyabo
 li m̄ime cōmune habuit. **Itē** ab errore et peccatis gētiliū

immunissima fuit quia fide plenissima et sanctissima fuit et
 sic quartam benedictionem habuit. Quinta etiam in summo ha-
 buit quia sola perfecta contemplatione in uia habuit. Sex
 tamquam habuit quia qualibet actione liberi arbitrii meruit.
 Septimam habuit quia fecunditate carnis simul cum inte-
 gritate possidens deum et hominem simul genuit. Octava au-
 tem habuit quia unum filium carnaliter genuit in quo omnes filios spiritualiter
 regnauit. Nonam habuit quia morte gloriosa et sine dolore et
 cum amore mortua fuit. Decimam habuit quia gloriosissime
 seorsum anima cum corpore statim surrexit. Ex his patet qualiter
 benedictiones balaam primo datas omnes cum excellentia in be-
 nedictione uirginis benedictissime sunt incluse. Sufficientia
 vero benedictionum sumitur sic. Benedictio vel est ad alium vel ad se
 ipsum. Si ad alium vel est ad extraneos vel ad posteros. Si ad
 extraneos bonos vel angelos et sic prima vel homines et sic secunda.
 Si ad extraneos malos vel demones et sic est tertia vel ho-
 mines et sic est quarta. Si ad posteros vel secundum carnem sic ma-
 terialis multiplicatio vel secundum spiritum sic spiritualis multiplicatio.
 Si autem benedictio ad se vel in presenti vel in futuro. in presenti vel
 quantum ad operationem et sic est actio vel quantum ad cognitionem et
 sic est contemplatio. Si in futuro vel est terminus vite infra et
 sic est mors vel terminus huius vite extra sic est beatitudo.

Capitulum cxxvij.

Secunda benedictio Balaam principalis hec est.
 Non est ydolum in iacob nec videbitur silacham in
 iherusalem. dominus deus eius cum eo est et clangor victoriae
 in illo est dominus deus eduxit eum de egipto. Cuius similitudo in his
 rinocerotis. non est augurium in iacob nec diuinitas in iherusalem
 et temporibus suis dicitur iherusalem et iacob quod operatus sit dominus. Ecce
 populus ut leena surget et quasi leo eriget. Non accubabit
 donec deuoret praedam et occisorum sanguinem bibat. hec autem
 benedictio decem habet particulares. Prima est immunitas peccato-
 rum corporaliu et hoc est quod dicitur non est ydolum in iacob. Se-
 cunda in peccatorum spiritualium et hec est quod dicitur nec videbitur

simulachrū in israhel. **Tercia** est diuinū auxiliū et hoc est
 qđ dicit dñs deus ei? cum eo est. **Quarta** est ammonitō p̄
 dicatoꝝ et hoc est quod dicit. **Clangor** victorie in ip̄o est.
Quinta ē de mūdo adductio et hoc est. **Dñs** de? eduxit eū
 de egipto. **Sexta** est hūane sapiē euacuato et hoc est du-
 plex vel q̄tū ad aiālem intellectū. **Et** hoc est nō est augu-
 riū in Jacob vel q̄tū ad carnalē affectū et sic est. **Reqs** di-
 uinatō in ihrl. **Septima** ē dīne sapiētie repletō et hoc ē
 duplex vel q̄tū ad t̄palia et hoc est qđ dicit in tempori-
 bus suis dicit in Jacob. vel q̄tū ad spūalia et hoc est qđ
 dicit. **Et** ihrl quid opatus est dñs. **Octaua** est cōfidentia
 in fide et hoc est qđ dicit. **Eccc** populus ut leena cōsurget.
Nona ē exultatō in spe et est qđ dicit et quasi leo eriget.
Decima ē relectio in caritate et hoc est qđ dicit. **Non** ac-
 cubabit leo donec deuoret p̄dam rē. **Sunt** aut bñdictio-
 nes eū suis subdiuisionibz. xiiij. **Quaz** sufficiētia sumitur
 sic. **Ista** bñdictio dat in compacōe ad statū p̄teritū qui
 est educatio de egipto et in hoc tria sūt. **Primū** ē educēdi
 dispositō. **Secūdu** est ip̄a educatio. **Terciū** est educatoꝝ o-
 uersatō. **In** dispositōe triplex ē bñdictio vel em̄ ē ex pte
 educēdi et sic ē peccatoꝝ emūtas et hoc ē vel corporalium
 vel spūaliū. **Et** sic sūt p̄me due vel ē dispositio ex pte edu-
 centis et sic ē dīnū auxiliū vel ex pte adiuuātis et sic ē am-
 monitō p̄dicatoꝝ. **Dispositō** em̄ ad educēdū peccatoꝝ a
 peccatis recedēdo deus grām infūdendo p̄dicatoꝝ p̄niaz p̄-
 dicando. **In** ip̄a aut educōne duo sūt vnū recessus a ma-
 lo et hoc de mūdo educō. **Aliud** est ad regnū adiuuatio.
Eductoꝝ cōseruatō cōsistit in duobz vnū est impedimētū
 auferēdo. **Aliud** est necessariū tribuēdo. **Impedimētū**
 duplex in intellectu anima vel sensus. **In** affectu carnalis
 affectus. **Et** hoc duo cōhendit humane sapiētie euacuato.
Item necessariū tribuēdo est duplex quo ad intellectū et
 sic diuine sapiētie repletō quo ad effectū sic in ratiōnali
 fides. **In** irascibili spes. **In** concupiscibili restrictō. **In**

caritate ⁊ sacramentoz pceptōne p̄mū ⁊ scdm beatissima
vgo in summo habuit quia nec venialiter vnquam pecca-
uit. Tercium etiam habuit in eo q̄ gr̄a plena fuit. Quar-
tum habuit quia omnū perfectissime doctrix fuit opere.
Quintū habuit quia de mundo segregatissima fuit. Sex-
tum habuit quia in regni solio iuxta regem gl̄ie ip̄a i re-
ginam misericordie sublimata fuit. Septimū h̄uit quia
animalem sensum omnino euacuauerat. Octauum habuit
quia sup omnes sensus. fide eminentissima eminebat. No-
num habuit quia carnalē affectum nulluz habuit in qua
etiam fomes peccati extinet⁹ fuit. Decimum habuit qz
diuina sapiētia plena fuit quia ip̄am sapiētiā gnauit.
xi. xii. ⁊ xiii. in summo habuit quia fide spe ⁊ caritate om̄ es
anteellit. Et sic patet qualr scda b̄ndictō balaam. xiiij. su-
per iherl' enumerate in benedictōne b̄ndictissime vniuersalis
et in omni excellentia sunt comp̄ensa.

Capitulū cccxxviii

Bercia benedictō. Balaam p̄ncipalis est hec nime-
ri. xxiiij. quā pulchra tabernacula tua. iacob ⁊ te-
toria tua iherl' vt valles nemoroſe vt orti iuxta flu-
uū irriguū vt tabnacula que fixit deus quasi ceciti iuxta
aquaſ fluet aqua de situla eius ⁊ semen illius erit in aq̄s
multas tollet p̄pter gad rex eius ⁊ auferet regnum illi⁹.
deuorabūt gentes hostes illius. Dissaqz eoz confringent
et peruorabūt sagittis. Accubans dormiuit vt leo ⁊ q̄li
leena quam suscitāt nullus. Qui b̄ndixerit tibi ipse bene-
dictus. Qui male dixerit tibi in maledictōne reputabit⁹.
Inter has benedictōnes nouem benedictōnes sunt comp̄-
hense. Prima est multiplicatō ecclesiasticarū actōnum ⁊ b̄
intelligit⁹ per hoc qd̄ dicit. quam pulchra tabernacula ⁊c.
Secunda est pulchritudo religionis ⁊ hoc est tentoria tua
iherl'. Tercia est ordo ⁊ institutō p̄dicatoz ⁊ hoc est flu-
et aqua de situla eius. Quarta est iudayci regni destructō

et hoc est tolletur ppter gad rex eius. Quinta est regni
gentiu ecclie subiectio et hoc est cruciabunt gentes hostes
illius. Sexta est demonu fractio et hoc est. ossaqz eorum
confringet. Septima est antixpi interfectio et hoc est puora
bunt sagittas. Octava est a sompno mortis resurrectio et
hoc est accubas dormiuit vt leo. Nona est bonoz et malo
rum remuneratio et hoc intelligit ibi Qui bndixerit tibi et
Sumitur istaz sufficiencia bndictomuz in hunc modu. Be
nedictio ecclie vel est in vita pnti vel futura. Si in hac
vita vel est collatio boni vel ablatio mali. Si est collatio bo
ni vel est multiplicatio actiuoz vel otēplatiuoz vel vtro
rumqz doctoz et scdm hoc sunt tres pme. Multiplicatio
eccliastricaz. Pulebritudo religionu. Habūdancia p̄dica
torum. Si autem est mali ablatio vel est omutatio et ita
est regni iudeorum translatio vel destruēdi et hoc est vl de
monum vel hominu vel antixpi qui est homo plenus demo
ne et scdm hoc sunt tres ille scz regni gentiu subiectio de
monuz fractio. antixpi interfectio. Si post hanc vitam
sic est vel omniu communis rerum vel bonoz remuneratio
vel maloz dampnatio et sic sunt vltime bndictōnes.
Qualiter hae autē bndictōnes ouemiant beatissime v̄gini
Facile est declarare. Summa em̄ fuit vt sepius dictū est
in actōne et contemplatōne et in doctrina. Ipsa quoqz in
suo partu transtulit regnum iudeoz. quia regem genu
it xpianorum et per consequens regnū destruxit gentiu et
demonum et antixpi quem filij sui ore interficiet et om̄s bo
nos et malos remunerabit. quia remuneratozē omniu ḡna
uit et ipm bonis in p̄miū donauit. Et sic p̄tz qualis iste no
uem bndictōnes in bndictōe superbenedictissime sūt
incluse.

Capi. cccxix

Quarta bndictio balaā que nō tantū bndictio
sed aliaz est bndictōnū causa. hoc est. Drietur

Stella ex iacob ⁊ consurget v̄ga de iherl' et peuciet duces
moab vastabitq; omnes filios. Sed ⁊ erit ydumea posses-
sio eius ⁊ hereditas segir cedet inimicis suis iherl' vero for-
titer aget de iacob erit dñator ⁊ qui dominet ⁊ perdet re-
liquas ciuitatis. **H**ec bñdictō diuidit̄ in septem partes
Prima est benedictissime v̄ginis gñatō **S**ecunda filij dñi
ex ip̄a incarnatō. **T**ercia vitioꝝ destructō. **Q**uarta homi-
num liberatō. **Q**uinta bonoꝝ confirmatō. **S**exta bonoꝝ
dñatō. **S**eptima maloꝝ dāpnatō. **P**rima intelligit̄ p̄ l̄
q; dñi. oriet̄ stella ex iacob. **S**eda p̄ illud q; dñi. **E**t exurgz
homo de iherl' **T**ercia p̄ illud. **E**t peuciet duces moab **Q**u-
arta p̄ illud. **E**t erit ydumea possessio eius. **Q**uinta vero p̄
id. iherl' v̄o fortit̄ auget. **S**exta p̄ id de iacob eit q; dñet̄.
Septima p̄ id. **E**t pdet reliquas ciuitatis. **E**t sumit̄ ha-
rum sufficientia bñdictōnū in hūc modū. **C**ausaz bñdictō-
nis vel est considerare in se vel in effectu. **I**n se vel est media-
ta ⁊ sic est gñatō dñe. vel immediata ⁊ sic est incarnatō fi-
lij. **S**i autem in effectu vel est in p̄nti vel in futuro **S**i in
p̄senti vel respectu maloꝝ vel bonoꝝ. **S**i maloꝝ
vel vitioꝝ ⁊ sic est tertia vel hominum sic est quarta. **S**i
respectu bonoꝝ sic est quinta. **I**tem si in futuro vel est
respectu bonoꝝ ⁊ sic est dñatō. vel maloꝝ in et sic ē
dāpnatō. **P**atet ergo qualiter hęc q; partes procedūt
et dependent a benedictione benedictissime virginis que
in hac prima radix est ⁊ causa omnium consequentiuꝝ cau-
satorum. **Q**uicquid enim est causa cause est causa omniū
consequentium causatorum vnde cum beatissima virgo me-
diante illa benedictione qua habundat in mulieribus sit
causa corporalis generatōnis de ipsa ⁊ illa sit causa con-
sequentium patet q; in ipsa sua benedictione iste benedictō-
nes causaliter sunt incluse.

Capitulum cccxxx

Sequitur videre de benedictionibus quibus benedixit moyses
 Ihesus israel precepta domini seruanti dicens deuter. xxiii
 Benedictus tu in ciuitate et benedictus in agro et
 benedictus fructus ueris tui et fructus terre tue fructus quoque
 iumentorum tuorum Greges armentorum tuorum et caule ciuium
 tuarum. Benedicta horrea tua et benedictae reliquiae tue. Bene-
 dictus eris egrediens dabit dominus inimicos tuos qui sur-
 gent aduersum te corruentes in conspectu tuo per unam uiam
 uenient contra te et per septem fugient a facie tua Emittere dominus
 benedictiones super cellaria tua et super omnia opera manuum tuarum
 benedictio quoque in terra quam acceperis. Suscipiat te dominus
 sibi in populum seminum sicut iurauit tibi. Si custodieris man-
 data domini dei tui et ambulaueris in uisibus eius uidebunt quoque
 omnes terrarum populi quod nomen domini inuocatus est super te et ti-
 mebunt te habundare te faciet dominus in omnibus bonis
 fructu ueteris tui et fructu iumentorum tuorum fructu etiam
 quam iurauit patribus tuis ut daret tibi Apert dicitur dominus thronum
 suum optimum celum ut pluuia tribuat etiam tue in tempe suo
 benedictus quoque cunctis operibus manuum tuarum et tu fenemur geribus
 multis et ipse a nullo fenus accipies Constituet te dominus deus
 in caput et non in caudam et eris super et non sub et ponetur hic
 xviii benedictiones Prima est gratia contemplatiua Et hoc est ben-
 dictus tu in ciuitate Secunda est gratia actionis. Et hoc est et bene-
 dictus in agro unde glo. benedictiones contemplatiue et actiue
 Tercia est puritas contemplatiua Et hoc est benedictus fructus uen-
 eris tui Quarta est utilis operatio Et hoc est et fructus terre
 tue Quinta est in alijs fructificatio et hoc est eplex In laicis in cle-
 ricis in religiosis primum per uimenta sed et per armenta. tertiū per
 caudas ouium Sexta est uirtus frugalitas et est duplex quatuor
 ad actum et hoc est benedicta horrea tua glo. uirtus custodia uel
 quatuor ad habitum et hoc est benedictae reliquiae tue. unde glo. bona
 uoluntas que remanet post opera. septima est felix consumatio et hoc est
 duplex quatuor ad adoptionem boni et hoc est benedictus ingrediens uel
 quatuor ad euersionem mali et hoc est benedictus egrediens unde glo.

18 6no

Ingređies ī pceptōz p̄mij. Egređies ab hac vita ad etē
naz **O**ctaua ē victōia tēptatōnū ⁊ h̄ ē. dabit dñs inimicos
tuos ⁊c. **N**ona ē cū tēptatōe puēt⁹ ⁊ h̄ ē p vnā viā veni
ent ad te ⁊c. **D**ecia ē spūal' refectō Et h̄ ē emittz dñs bñdi
ctōez sup cellaia ⁊c. Et h̄ ē duplex de grā cōtēplatiōis l' cō
tritōis ⁊ h̄ ē bñdictō sup cellaia Et de labore satisfactōis
⁊ h̄ ē sup opa manuū tuaz. **A**ndecia ē celestiu donoz ml'
tiplicatō ⁊ h̄ ē bñdicetqz tibi ī ēra q̄ accepis. vñ glo. grā
celestiu ml'tiplicatō donoz. **D**uodecia ē scōz associatō ⁊ h̄
ē suscitab' te dñs sibi ī populū sēm. deciafcia ē hostibz timō
ris icussio ⁊ h̄ ē videbūt oēs ppli ēraz q̄ nom dñi iuocatū
ē sup te ⁊ timebūt te **D**eciaquarta ē tpalū ⁊ spūaliū suc
cessio ⁊ h̄ ē abūdaē te faciet dñs ī oībz bonis **D**eciaq̄nta
ē ī subditis p̄spatō ⁊ h̄ ē plex Cōtēplatiū ⁊ h̄ est fruct⁹
v̄tris tui spūricuales filij cleici ⁊ h̄ fr̄cus iumētōz. layci
⁊ h̄ ē fruct⁹ ēre **D**eciasexta ē abūdatia diuine sapie ⁊ h̄
ē aperiet dñs thronū suū optimū. **D**eciaseptia ē doctrine
p̄minētia ⁊ h̄ ē celū vt pluiā ēre ⁊c. **D**eciaoctaua ē bo
noz op̄az freq̄ntia ⁊ hoc ē bñdicetqz cūctis opibz manuū
tuaz **D**ecianona ē dgitatis excellētia ⁊ h̄ ē plex ē ī dādo
⁊ nō actipiēdo ⁊ h̄ ē tu fenerab' gētibz multis ī dādo et
nō h̄uēdo ⁊ h̄ ē ī caput ⁊ nō ī caudā ī regēdo ⁊ nō subeēn
do ⁊ h̄ ē sup ⁊ nō subē **Q**ui⁹ bñdictōis suffitētia sumit'
ī hūc modū **B**ñdictō eccie ē vel q̄tū ad cōtēplationem vel
q̄tū ad actōnē **S**i ad actōez vel ē ordmāta ī bonū vel cōt
malū **S**i ī bonū vel ē ī bonū meriti h̄ ē vel ī opibz vel ī vir
tutibz **S**i ī opibz vel ī genere vel ī sp̄tie. **S**i ī genere vel
h̄ cōtēplatiō ⁊ h̄ ē bñdict⁹ ī agro. **S**i ē ī sp̄e vel ē ī se vl'
ī subditis **S**i ī se vl' ē iteri⁹ vel exteri⁹ **S**i ē iteri⁹ sic est
bñdict⁹ fruct⁹ v̄tris tui **S**i ē exteri⁹ tūc fr̄cus ēre **S**i
aut ē op⁹ ī subditis vel ē ī laycis ⁊ sic sūt iumta vel ī cle
ricis ⁊ sic sūt arm̄ta vel ī religiosis ⁊ sic sūt caule omiū **S**i
aut ē bo^m meriti ī v̄tutibz vl' ē ī actu ⁊ h̄ ē horrea vel ī ha
bitu ⁊ h̄ sūt reliq̄e **S**i at ē bo^m p̄mij l' ē ī bo^m l' ī malo si ī

bono hoc est ingrediēs si in malo hoc est egrediēs vñ glo.
 de pñci vita ad eternā **S**i autē est actō dē malū sic est cum
 tēptatōne puētus ⁊ hoc est dabit dñs inimicos tuos **S**i
 autē est bñdictio pñcēs ad dēplatonem hoc est vel gētum
 ad vitam vel quantū ad doctrinā **S**i quantū ad vitā vel in
 se vel respēu alioꝝ. **S**i in se vel est dēcabile vt spūale gau
 diū ⁊ hoc est vel in bñdo vel in recipiēdo et hoc est cellaria
 tua vel in agēdo ⁊ hoc est in opibꝫ manuū tuaz vel est vtile
 vt mltiplicatō bonoꝝ ⁊ hoc est bñdēa ēra tua vel est hone
 stum vt dfortiū bonoꝝ ⁊ h̄ est suscitabit te populū suū **S**i
 autē est respēu alioꝝ h̄ ē respēu inimicoꝝ vel amicoꝝ si est
 respēu inimicoꝝ tūc ē qd̄ dī videbūt te oēs ⁊ **S**i respēu
 amicoꝝ vel i se vel in s̄bdicis si i se sic ē habūdare te faciet
 dñs si in s̄bdicis vel hoc est in religiosis et hoc est fructū
 vteri tui vel in cleicis ⁊ hoc est fructꝫ iumētoꝝ tuoꝝ vel
 in laicis et hoc est fructus terre. **S**i autē est pñcēs ad do
 ctinā vel hoc est in agnoscēdo ⁊ sic est apiat tibi dñs tro
 num suū optimū. vel est i docēdo ⁊ h̄ est pluuā et uae tibi
 vel est in agēdo ⁊ hoc dupl̄ in se ⁊ hoc est bñdicetqꝫ opibꝫ
 manuū tuaz. vel respēu alioꝝ ⁊ tūc est vel respēu dñoz
 vel doctoꝝ vel platoꝝ. **D**e p̄mo fenerab̄ gētibꝫ mltis. **D**e
 secūdo in caput et non in caudā **D**e tercio sup̄ et nō subē q̄
 si dicēt **E**rit mgr̄ ⁊ nō discipulꝫ dñs ⁊ nō suus platus et
 non subditꝫ **Q**ualr̄ autē iste bñdēones oueiant beatissime v̄
 gin̄ facillie est videre **S**īam em̄ dēplatois in sumo hūit qz
 pfecte ditatis ⁊ hūanitatē saēmenta in via agnouit pfe
 cta in actōne fuit qz omibꝫ opibꝫ meruit bñdictū fructū
 ventris hūit. qz pura in sumo m̄ dei corpāl̄ et spūāl̄ fuit
 fructificatōnem in alijs p̄ oibꝫ alijs hūit qz m̄ v̄ginū oim̄
 et omniū elicoꝝ ⁊ religiosoz pñcētiā extitit ymo. quia
 omniū bonoꝝ mater fuit. **I**tem frugalitatem virtutum in
 sumo hūit qz omnes virtutes vie p̄ modū patrie habuit
Ite bñdicta fuit ingrediēs ⁊ egrediēs qz de hac vita sine
 dolore mortis migravit ⁊ statim corpe ⁊ aia celū introuit

In te temptationū victoriā in summo hūit qz nūq̄ in aliq̄ tēpta
tōne vel sel' vialit' cecidit vbi cū iustus nō solū sel' i die s̄
sepcies cadit In te temptationū hūit puētū nō q̄ hūilior vel
caucior surrexit s̄ q̄ a deo fortit' stetit q̄ nec alicui tēptat
oni in pūcto mīme cessit In te sumaz refectōez hūit spūalē
vt sup̄ in mat'ia d̄ beatitudinib' ⁊ fructib' manifestū fuit In te
celestiū donoz multiplicatōnez in summo hūit qz grā plena
fuit vñ angel' Ave grā plena ⁊c In te scōz societate in su
mo hūit qz v̄gimib' viduis diugatis actis d̄tēplatis con
formis fuit ⁊ siml' etiā omniū illoz pprietates in summo ha
buit. qz angelicā ⁊ hūanāz vitā in summo hūit vñ in pleitū
dine scōz detētio eius In te in hostib' timoris incussio i ipā
in summo fuit qz terribilis vt castrorū acies ordiata fuit oī
bus hostib' Nec mirz qz caput antiq̄ sp̄tis d̄triuūt ⁊ nos
de maxilla eius extraxit In te t̄palū et spūaliuz successio in
ipā in summo fuit. qz ipā d̄fidēt de se dicit. in me omnis grā
vite et veritatis i me omis spes vite ⁊ vtutis In te in filiis
p̄spatio in ipā i summo fuit qz deū genuit ⁊ oēm creaturaz
rōnalem vel recreabile recreauit In te habūdantiaz diuie sa
piētie in summo hūit qz nihil ignorauit Item doctrine p̄emi
nentia in summo hūit qz doctrix sumā discipule d̄i fuit ⁊ oīa
nob' p̄ v̄bū mereatū p̄dicauit In te bonoz freq̄nciaz hūit qz
q̄libz ope meruit In te dignitatis excellētiaz in summo hūit qz
m̄ d̄i regina celi regina mie extitit Et sic patz q̄l' oēs iste
b̄ndictōnes i b̄ndictione beatissime virgis sūt d̄phense.

Capitulum cccxxi.

Dist hoc videndum est de benedictionib' datis fi
liis yrahela moysē sicut in deuter. xxij. sunt com
prehense Ait igitur ad rubē uiuat rubē et non mo
riat' et sit paruus in numero. Vbi quatuor dieūt de rubē
Primū qz uiuat p̄ grāz et hoc intelligit p̄ h̄ qz dicit uiuat
Secūdm qz non moriat' p̄ pctm ⁊ h̄ est nō moriat'. Terciū qz
pu' sit in numero Quartū addit glo. scz qz maximus fide
Et sic sufficiētia b̄ndictōis h' sumit in hūc mod' B̄ndictō

vel est absolute vel respectiue. Si absolute vel i bono vel i malo. si i bono sic est viuat gra. si i malo sic est ⁊ nō moiat p culpā. Si respectiue vel est qd si lem i bono nō hēat ⁊ hoc est sit pius i numero vel qd alios excellat et sic est maxi⁹ i fide hęc aut oia exp̄ssissime fuerūt i beatissima v̄gine i q̄ ois grā vite fuit. Itē qz nunq̄ peccauit. Itē qz nec primā filiz visa est nec h̄re seq̄ntez qz ⁊ fide omibz virtutibz oēs excellit.

Capitulum cxxxij.

Eq̄t̄ b̄ndictō iude h̄ ē b̄ndictō iude. **A**udi dñe vocē iude ⁊ ad populū suū iroduc eū man⁹ eius pugnabit p eo ⁊ adiutor illi⁹ dē adūsarios eius erit. In qua etiā q̄tuor ponūt. **P**rimū ē p̄euz ex auditō ⁊ hoc est. audi dñe vocē iude. **S**cdz est ad populū iroductio ⁊ hoc est ⁊ ad populū suū iroduc eū. **T**erciū est sui ip̄ius defētio ⁊ hoc ē man⁹ eius pugnabit p eo. **Q**uartuz est alioz p̄tectio ⁊ hoc est adiutor illius dē adūsarios ei⁹. **H**ui⁹ b̄ndēois sufficiētia sumit̄ sic. **B**ndictō vel ē ad bonum vel ad malū. **S**i ad bonū vel est ad finē et sic est p̄euz exauditō vel est ip̄e finis ⁊ sic est ad populū iroductio. **S**i aut̄ est dē malū vel sui ⁊ sic est suiip̄ius defētio vel alioz et sic est alioz p̄tectio hęc aut oia fuerūt i beatissima virgine digne i sūuio. i qua fuit p̄euz exauditō i sūmo. **N**am iij. re. i legit̄ ip̄i dictū i p̄sona b̄rsabæ. **P**ete m̄r mi qd vis nō em̄ fas est vt aūta⁹ faciē ⁊c. **E**t i p̄sona h̄ster el d̄r h̄ster. iij. etiā si dimidiū regni mei peieris ip̄e b̄ nā ⁊ illā filius nihil negās honorat. **I**tē ad populū iroductō ei ouenit i sūmo. ip̄a em̄ i co. ūba nub populū i ēraz p̄missio iroducit ⁊ vt stella maris dirigit imo vt porta celi iroduxit. **I**tē suiip̄ius defētio i ipsa i sūmo fuit quia ab hoste nunquam lesa fuit. **I**tē adhuc suiip̄ius defētio i ipsa i sūmo fuit quia alios sic defēdit qd i ipsa nec pugnam adūsarius sumpsit vt pote i qua ip̄e hostis oino extit⁹ fuit. **I**tē alioz p̄tectō i ipsa i sūmo fuit qz nos ab hoste p̄tegit auxilio ab ira filij suffragio et exēplo

Sic igitur pariter gliter beatissima uirgo hunc benedictionem in deo in summo

Capitulum cxxxiii.

Sicut Leui quod ait perfectio tua a viro sancto tuo quod per ba
sti in temptatione et iudicasti ad aequos ordinem qui
dixerit patri suo et matri sue nescio vos et fratres suis ig
noro vos et nescierit filios suos. **H**ic custodierit eloquium tuum
et pactum tuum seruauerit iudicia tua o iacob et legem tuam israel.
Ponet tympanum in furore tuo et holocaustum super altarem tuum
benedic dominus fortitudinem eius et opera manuum illius suscipe pec
te dorsa inimicorum eius et qui adorauerint eum non insurgant. In
benedictione leui nouem ponuntur. Primum est vite perfectio. ibi per
fectio tua. Secundum est doctrine altitudo ibi doctrina tua. Ter
tium est christi eductio et hoc est a viro sancto tuo. Quartum est om
nium abnegatio et hoc est qui dixerit patri suo et matri sue etc. Quintus
est preceptorum et consiliorum impletio et hoc est hic custodiunt elo
quium tuum et pactum. Sextum est pro alijs intercessio et hoc est po
nent tympanum in furore tuo. Septimum est de passione gloriatio
et hoc est benedic dominus fortitudinem eius. Octauum est de operibus
remuneratio et hoc est opera manuum illius suscipe. Nonum est ho
stium destructio et hoc est pecce dorsa inimicorum eius etc. **U**ni
usmodi sufficiencia sumitur sic. **B**enedicere vel est principium ad meri
tum vel ad premium. **S**i ad meritum vel in e seculo vel in operando
Si in eundo vel est in seculo vel in efficacia. **S**i in seculo vel est in se
et sic est perfectio vite vel respectu aliorum et sic est altitudo do
ctrine. **S**i in efficacia sic est christi eductio. **S**i autem est meritum
in operando vel est a malo et sic est omnium abnegatio vel est ad bo
num et sic consiliorum et preceptorum que sunt in utroque testamento im
pletio. **S**i autem est in operando in alijs sic pro alijs intercessio
Si autem pertinet ad premium vel hoc est absolute vel respec
tue. **S**i absolute sic est de passione gloriatio et de actio
ne remuneratio. **S**i respectue sic est hostium destructio
Qualiter autem hec omnia fuerunt in beatissima uirgine facile est
videre. **I**psa enim fuit perfectissima in vita altissima in doctrina
quod totam legem sciuit christum de suo quod uero eduxit qui ibi quatuor

ebdomatibus sex diebus minus quiescit. Item omnia abnegavit et
 perfectissimam paupertatem habuit ut super patuit. Item precepta et
 consilia in summa et ex caritate in summo implevit. Item per alios in-
 cessio in ipsa in summo fuit quia per omnes dominum placavit et adhuc
 pro nobis ipsi peccata et vbera ostendit. Item post filium summas pas-
 siones habuit et summas habet de passione glorificationes. Item quia summas
 et nobilissimas actiones habuit et summas habet remunerationem.
 Item quia sibi et omnibus nobis hostes vicit a quo nunquam victa
 fuit superius de hoste triumphus reportavit et sic patet quod
 beatissima virgo habuit benedictiones leui.

Capitulum cxxxiii.

Equus ad benyam ait Amantissimus habitabit com-
 fidenter in eo quasi in thalamo tota die commorabitur et
 in humeros illius refectetur. In hac benedictione
 quatuor ponuntur. Primum est per omnes dilectio. Et hoc est benyam
 amantissimus. Secundum est secreta habitatio et hoc est habitabit
 confidenter. Tercium est divina inhabitatio et hoc est quasi in thalamo
 tota die. Quartum est in operibus illius delectatio et hoc est in hu-
 meros illius refectetur. Divina benedictionis habet sufficientiam vel
 est in se vel respectu dilecti. Si in se vel in bono et sic est pre-
 omnibus dilectio vel est a malo et sic est secreta habitatio. Si re-
 spectu dilecti vel est quantum ad substantiam et sic est divina inhabitatio
 vel quantum ad actum et sic est per omnes delectatio. Hec omnia in summo
 habuit beatissima virgo que super salutem et omnes pulchritudines di-
 lecta est a deo que securissima habitat in regali solio in qua habitavit
 divinitas corporalis non tamen tota die sed novem mensibus que mulier prudē-
 tissima in omnibus delectabat virum et filium suum. Et sic patet quod be-
 nedictiones benyam in summo habuit beatissima virgo.

Capitulum cxxxv.

Equus ioseph que ait de benedictione domini terra eius.
 de pomis celi et rore atque abyssi subiacente. de pomis
 fructuum solis et lune de virtute antiquorum montium de po-
 mis collium eternorum et de frugibus terre et de plenitudine
 eius. Benedictio illius qui apparuit in rubo veniat super
 caput ioseph et super verticem nasarei inter fratres suos.
 Benedictio ioseph in octo consistit. Primum est divitie dulcedis

pregustatio et hoc est de pomis celi et rore. **R**es inq̄ tum
illuminat intellectū. **P**omū inq̄ tuq̄ refecit affectū. **S**edm
est in hūanitate xp̄i delectatō et hoc est atq̄ abisso subiacē
te. **T**erciu est in opibz xp̄i refectio et hoc est de pomis fru
ctuū sol' et. **Q**uartū est de gēns eccleie iocūdatio et hoc ē
et lune. **Q**uintū est de gēns et vtutibz antiq̄rū p̄m exul
tatio et hoc est de vtute antiq̄rū montiū. **S**extū est moder
noz p̄fectioz ḡtulatō et hoc est de pomis colliū eternoz.
Septimū est de glia eccleie triūphantis exultatio et hoc ē
de frugibz terre et de plenitudine eius. **O**ctauū est de glia
hois xp̄i p̄cipatio et hoc est b̄ndictio illius q̄ apparuit in
rubo. **H**omōi b̄ndictōis h̄c est sufficiēcia vel est p̄tines ad
statū vie vel est purgatio vel d̄tmiatio illoz q̄rū est pur
gatio. si p̄mo mō vel tūc est de capite vel de mēbris. si de ca
pite vel est ḡtū ad sbam et sic est in hūanitate xp̄i refectō
si de mēbris vel est om̄iū et sic est de gēns eccleie iocūdātō
vel est sp̄ali et tūc vel sūt antiq̄ et sic est de vtutibz antiq̄
rum exultatio. vel sūt moderni et tūc est p̄fectioz moder
noz d̄gratulātō. **S**i aut p̄tinet ad statū p̄rie vel est ḡtūz
ad mēbz et sic est de glia triūphātis eccleie exultātō vel est
ḡtū ad caput et sic est glie xp̄i om̄iūcatio. h̄c aut in hūmo
cia hūit beatissima v̄go qz sūmaz d̄rice dulcedis hūit non
tūc p̄gustatōez. s̄ etiā om̄estione. **I**n se māna hūit et sūmaz
in xp̄i hūanitate dilectōez. qz sūmaz ad ip̄az hūit delecta
tionē. **I**tē sūmaz in opibz illis hūit refectōnem. qz iudabat
corā illo in orbe terraz p̄ singlos dies. **p̄. viii.** **I**tez de p̄
fectu eccleie sūmaz hūit d̄gratulātōz. qz sūmaz ad ip̄az ha
buit caritatē. **I**tē sūmaz de p̄m sc̄itate exultātōez a quibz
duxit originē et possidebat p̄fectōnez. **I**tē de p̄fectu moder
noz sūmaz hūit d̄gratulātōez qz oibz p̄fectōnibz ip̄a fuit
in gracia et dux et exēplum. **I**tem de eccleie triūphantis
glia summe gaudebat vt pote illius imperatrix et regina.
De glia aut xp̄i hois nō p̄tē s̄ totū hēbat cū q̄ vna i natura
sūlima in gr̄a in glia ip̄m et suā gliam plusq̄ se et suā dilex̄t

Sic igitur constat manifestum esse beatissimam virginem omnes bene-
dictiones ioseph in summo habuisse. **Cap. cccxxvi.**

Sequitur ad bad ait **B**enedictus in latitudine. **B**ad
quasi leo regem cepitque brachium et verticem et vidit
principatum quod in parte sua doctor esset repositus qui
fuit cum principibus populi sui et fecit iusticias domini et iudicium su-
um cum israel. **B**enedictio bad sex comprehendit. Primum est regni
dilatatio. ibi **B**enedictus in latitudine bad. Secundum est pro-
titudinem regem. ibi **Q**uasi leo regem. Tercium est hostium
subiectio. ibi **C**epitque brachium. Quartum est imperii adeptio
ibi **E**t verticem. Quintum est sui principatus cognitio. ibi **E**t vi-
dit principatum suum. Sextum est doctoris apud ipsam repositio
ibi. quod in parte sua doctor esset repositus. **H**ec autem est huius
benedictionis sufficiencia. **B**enedictio vel est ad proximum vel est ad se-
ipsum vel ad deum. **S**i ad proximum tunc est regni dilatatio. **S**i ad se-
ipsum vel est a malo vel ad bonum. **S**i a malo vel in se sic est re-
gem. vel extra et sic est hostium subiectio. **S**i ad bonum vel est
in habendo et sic est imperii adeptio. vel in agnoscendo et sic est
sui principatus cognitio. **S**i ad deum sic est doctoris apud se
repositio. **H**ec quoque omnia in summo habuit beatissima virgo
regni dilatationem. quia a solis ortu et occasu beatas dicitur eam
omnes generationes. quia est regina celi et mundi et angelo-
rum et hominum. **I**n se requietionem habuit in summo quia in
ipsa fuit fomitis extinctio hostium etiam subiectionem habuit
ut iacob plures super patuit. **I**tem summas imperii adoptiones habuit quia
super omnes choros angelorum regina angelorum et imperatrix
misericordie exaltata fuit. **I**tem sui principatus cognitionem in
summo habuit. quia super omnes choros angelorum et creatu-
ras diuinam operationem in se et gloriam eius plenius agno-
scit unde confidenter dicit. in me omnis gratia vite et veri-
tatis. **I**tem doctoris repositio apud ipsam fuit in summo quia
ille magistrorum optimus novem mensibus regem repositus
in utero eius et sic patet qualiter beatissima virgo habuit be-
nedictiones gradum in summo. **Cap. cccxxvii.**

Sętur dan qđ ait dan catulus leois fluet largiter
de basan Bndictio dan tria opletis. Primū est
hūilitas ibi catul? Sedm est fortitudo ibi leois
Tertiu e largitas ibi fluet largit Et h est eoz sufficiētia
Bndictio vel e cordis vel epis. si cordis sic e hūilitas cor
dis. si epis h est duplex vel i se sic e fortitudo epis vel in
alijs sic e largitas muneris. h aut oia in sumo hūit btillā
vgo. qz vlt omēz creaturā hūilia sup oēs exaltata ē. Itē
mlier fortissima qz uicit mđz. deū dyabol. Itē largissima qz
deo dedit mđz et hoi reg^m celoz et ipz deū **Ca. cxxxviii**

Sętur neptalim dicit. Neptalim habūdātia per
fruct et plen? eit de bndictōibz dñi Mare et me
ridiē possidebit Bndictō neptali qtuoz ophēdit
Primū e habūdātia donoz spūaliū ibi habūdācia pfruet
Sedm est pleitudo donoz celestiu et h est plen? eit de
bndictōibz dñi. Tertiu est pctōz dūlio et hoc est mare.
Quartū e iustoz oshuatō et h e meridiē possidebit. suffiti
entia hoz hē e Bndēo vel e in se vel in alijs. si in se vel est
bndēo qntū ad statū grē et sic e habūdācia donoz spūaliū
vel qntū ad statū glē et sic e pleitudo donoz celestiu si au
tē bndēo relq cu aliōz. illi vel sūt mali sic e pctōz comūio
vel sūt boni et sic e iustoz oshuatō h aut oia beatissima uir
go habuit i sumo qz et grā fuit plena et sup omnes gliēsa
Itē pctōz recōciliatrix et mediatrix. Itē oim peccatoruz
saluatrix et iustoz oshuatix. et sic qđ habuit beatissima uir
go bndēonem neptalim **Ca. cxxxix.**

Sętur aser qđ ait Bndict? in filijs aser sic placēs
frīb? suis tingat in oleo pedē suū ferrū et es et cal
ciamentū ei? sicut dies iuuetutis tue ita et sene
ctus tua. Bndictō aser sex ophēdit. Primū e filioz mul
tiplicatō et h est benedict? in filijs aser. Sedz est fratruz
dilectio. ibi sic placēs frīb? suis. Tertiu est mie abundan
tia. et hoc est. tingat in oleo pedē suū Quartū est incorru
ptibilis paciētia. et hoc est ferrū. Quintū est sonora doctri

na. et hoc est **E**t es calciamēti ei? **S**extū est in bono cōti-
nuatō p̄seuerātie. et h̄ Sicut dies iuuētutis tue ita et se-
nect? tua **S**ufficiētia horū h̄c est. **V**el est b̄ndcō resp̄cū
alioꝝ vel i se. si resp̄cū alioꝝ. vel respectu iferioꝝ. **E**t sic
est filioꝝ mltiplicatō. vel ad pares. et sic est fratꝝ dilectō
vel ad sup̄i? deū sc̄z et sic ē habūdācia misericordie p̄ qd̄ ē
imitatō d̄i **J**uxta illud luce. vi **E**stote misericordes sic et p̄r
v̄r celestis misericors est. si i se vel ē a malo sic est paciētia
vel ad bonū et h̄ est vel respectu uū et sic est doctrina vel abso-
lutū et sic est p̄seuerātia. **H**ec autē oīa manifestissime h̄nt
b̄tissima v̄go qz oīz bonoꝝ m̄ ē qz ē plena caritate ad deū
et dilectōne ad p̄ximū regina m̄e est. sū naz paciētiā doctri-
naz et p̄seuerāciā h̄nt vt sup̄i? ē manifestū in maētia de vl-
tutibz. **¶ Capitulum. cexl.**

Quod h̄c se 7ē omniū b̄ndictio s̄l. **N**on est deus a-
lius sic deus rectissim? ascēsoꝝ celi auxiliatoꝝ tu-
us **I**n maḡficēcia eius discurrūt nubes habitaculū
ei? sursum et subē brachia tua s̄p̄iēna eiciet a facie tua mi-
micū dicitqz cōterere habitabit **I**br̄l? ofitēt et solus oculū
Jacob in terra frumētū vini celiqz caligabūt rore b̄ndictō
es tu ibrl? q̄s filis tui p̄p̄le q̄ saluatis in d̄no scutū au xilij
tui et gladiū gl̄ie tue deus tu? negibūt te inimici tui et
tu colla eoz calcabis. **I**tem b̄ndictō nouē cōphendit **P**ri-
mū est v̄ci d̄i cōgnitō et h̄ est Ascensoꝝ celi auxiliatoꝝ tu?
Et h̄c auxiliatō est q̄druplex. **A**plis spiritū s̄m in terra
mittēdo et h̄c **I**n maḡficēcia eius discurrūt nubes. **T**erz
ip̄e p̄ nob̄ in celo p̄rem imē pellādo et h̄ est **H**abitaculū ei?
sursum **V**n̄ glosa corp? a mortuis suscitauit et in dext̄ p̄ris
collocauit **T**erz gr̄am p̄uē n̄ntē eoz p̄ntē porrigēdo et h̄
est subē brachia tua s̄p̄iēna **T**erz h̄c tē impediētē repel-
lendo et hoc est **E**iciet a facie tua micū dicitqz cōterere
hoc est q̄druplex auxiliū **T**erziū timōis mali ablatō et hoc
est habitabit ibrl? ofitenter. **Q**uartū est securitatis boni
posseho et hoc est solus oculū **J**acob in terra frumētū vini

Quintū est pfecta dei cognitio p species et hoc est celi cali-
gabunt roze vnde glosa Subtili et leuissima cogitōne dei
Sextū est sūme beatitudinis cōphensio et hoc est Bñdictus
es tu ihrl. Septimū est oibz creaturis p̄latio et h̄ est q̄s
simil' tui rē. Octauū est diuina auxiliatio et hoc est Scutū
auxilij vel ad bonū opandū et sic gladi⁹ glie tue. Nonū est
hostiū subiectō et hoc est duplex vna q̄ nos p̄mēdo modo
faciūt nobz coronas in futuro et hoc est Negabūt te inimi-
ci tui glosa in p̄nti vita. Alia subiectō est. qz de eoz p̄na
nobis in futuro erit exultatio et hoc est tu eoz colla calca-
bis Sufficiētia hui⁹ bñdictionis hoc est Bñdictio vel est
p̄tinens ad statū vie in q̄ duo tantū sūt necessaria auxilia
vnū est vix deū agnoscere et hoc est p̄mū Secundum est
auxiliū qd̄ possumus ad ip̄m ad eternā beatitudiez ascende
et hoc est scdm. Si aut̄ p̄tinet ad statuz p̄rie. vel hoc est
q̄tū ad substāciale p̄miū vel q̄tū ad accidētale. Si substan-
tiale vel in se vel in op̄atione in se et hoc est vel a malo et sic
est timoris ablatio vel ad bonū et hoc est in se vel respectiue
Si in se vel q̄tum ad p̄miū cōcupiscibilis et sic est securi-
tatis possessio vel ad p̄miū rationalis et sic est pfecta dei
cognitio. vel ad p̄miū irascibilis et sic est beatitudinis cōp-
hensio. Si aut̄ est ad bonū respectiue sic est creaturis p̄e-
latio. Si aut̄ fit in op̄atione ad causam efficiētē sic est di-
uina auxiliatio Si aut̄ p̄tinet ad p̄miū accidētale sic est ho-
stium subiectio in qua duplex h̄m⁹ gaudiū De nostra in
p̄senti passione et illoz in futuro cōdēpnatōne Hec autem
omnia beatissima virgo possidet in sūmo. Ip̄a em̄ sup̄ omēz
creaturā deū agnoscit Itē ip̄a est nobilissima auxilio vt po-
te delicijs affluēs inmixta sup̄ dilectū ad celos corpe et aīa
ascendit Itē ip̄a in immunitissima timoris mali sub vmbra
dilecti req̄sclit Itē ip̄a a torrēte voluptatis sup̄ omēs in
ebriata fuit. Itē pfectissima et eternitatis et hūanitatis
xp̄i cogitōez h̄uit in sūmo Itē sup̄maz post deū bñdictio-
nem apprehēdit Itē omnibz creaturis vtp̄ote imperatrie

superior exaltata fuit. Itē diuinū auxiliū sup omnes hūit eū
 quo maxima et excellētissima opa fecit. Itē inimicū nō tm̄
 in celo sed etiā in terra sub pedibz cōculauit. Sic ḡ patz
 qualiter beatissima vgo bñdictiones singloz, singlarie ⁊ uni
 uersoz, vniuersale singlas et vniuersas possedit in iūmo.

Capitulū ecli.

Sequitur de eo qd̄ addit elizabet. Et bñdicit⁹ fruct⁹
 ventris tui. De q̄ p̄mo q̄rit. Quare inter illud ⁊
 p̄cedēs incidat copulatō. Itē eū ista salutatio sit in textu
 euāgelij ⁊ ad euāgelij n̄ sit licitū demī vel apponi vt phibe
 tur sub anathemate i. fine. **Apoē. ⁊ deutero.** Quare ḡ ecclē
 sia hoc appomit. Itē autē fuit apponendū autē non. si fuit ḡ
 angelus male omisit q̄ non apposuit. Si autē non apponendū
 fuit ḡ etiā ecclē sia male apposuit. Itē elizabet licz illud appo
 fuerit non tm̄ illi dūxit q̄re ḡ ecclē sia dūxit. Itē q̄re eliza
 bet mutauit vba euāgelij dicēdo intē mlieres cum angelus
 dixerit in mlieribz. Itē eū deus trinitas sit hic mitēs et
 salutās bñdictissima sit salutata h̄ q̄ est bñdict⁹ fructus
 ventris tui non videt p̄tinere ad salutantē nec ad p̄sonaz
 salutatā ḡ ponit ibi supflue. Itē bern. non ideo bñdict⁹ q̄
 tu bñdicta. Cū ḡ cā naturalē p̄cedat effectū debuisse sic or
 dinalle. **Bñdictus fruct⁹ ventris tui ⁊ bñdicta tu in mlieri
 bus.**

Capitulū ecli.

Dist hęc q̄rit qd̄ ipozz significādo hoc q̄ ē bñdict⁹
 fructus ventris tui ⁊ in q̄ differat ab alijs in salu
 tatōne p̄missis videt enim includi in eo qd̄ est grā
 plena sic osequēs claudit in antecedēti. Si em̄ grā plēa fuit
 ergo fructus ventris eius bñdictus fuit. Itē videt inclu
 di in eo q̄ est bñdicta in mlieribus. Causa em̄ intelligit in
 suo effectū. Est em̄ bñdicta in mlieribz. qz bñdictū fructū
 ventris p̄duxit. Itē videt male apponi qz qn̄ angel⁹ saluta
 tionem dixit tūc dñs adhuc fructus eius non fuit ḡ etiā
 et magis sit sp̄ale filius q̄ fruct⁹. Dis em̄ fili⁹ fruct⁹ et
 ecclē sia hoc annectit. Itē eū maior sit laus sp̄alis q̄ gñalis

non econuſo **D**ebuiſſi g̃ dixiſſe filius ventris ⁊ nō fruct⁹
Itē cū non t̃m de ventre ſ; de toto corpe facta ſit formatō
debuiſſi dixiſſe filius coepis tui Itē cū fili⁹ nō t̃m ſit fili⁹
corpis vel etiā t̃m aie debuiſſi dixiſſe fili⁹ tuus tangēdo cō
iurētū ſine p̃iū detractione Itē q̃rit̃ vtz b̃ndictō iſta qua
d̃r b̃ndictus fruct⁹ vētris tui ſit ei⁹ dē rōnis cū illa de q̃
t̃m eſt b̃ndēa tu in mulierib⁹ Et videt̃ q̃ ſic qz vna eſt cā
alteri⁹ g̃ optz q̃ ſit ſedz vniuocatoez **A**lbedo em̃ vniuoce nō
ē cā albedis in pietate **H**z d̃ hoc eſt q̃ b̃ndictō illa de qua d̃r
b̃ndicta tu in mulierib⁹ d̃r b̃ndictō p̃ exclusionē maledictō
nis **I**ſta em̃ b̃ndictō b̃ndict⁹ fruct⁹ vētris tui nunq̃ fu
it maledicibil⁹ g̃ nō p̃t dici b̃ndēus p̃ exclusioez maledicti
onis g̃ optz q̃ ſed̃ in aliq̃ rōnez. Itē b̃ndictiſſima d̃r b̃ndēa
in mulierib⁹ p̃p̃ fecūditatē ſ; fr̃cus ventris b̃ndēus fuit nō
h̃mōi fecūditate g̃ nō h̃iit h̃mōi ſ; alteri⁹ h̃mōi b̃ndictōnez
ergo nō ſumit̃ vtrobiqz ſedz eand̃ rōnez **I**tē b̃ndictiſſima
d̃r b̃ndēa ⁊ det̃miat̃ reſp̃cū ei⁹ q̃m mulierib⁹ q̃re ſi mulier
non d̃r fruct⁹ ventris b̃ndictus cū det̃miatōne reſp̃ctu
ei⁹ ſit b̃ndictus **I**tē ſi dicat̃ q̃ absolute d̃r b̃ndict⁹ qz ē
b̃ndēus ſup oia ⁊ in oib⁹ ſedz hoc q̃z b̃ndēiſſima nō d̃ret t̃m
dici b̃ndēa in mulierib⁹ cū ſua b̃ndictō ſe extēdat in plus et
ſic det̃oret dici b̃ndēa in creaturis omib⁹ nō t̃m in mulierib⁹

Capitulū cclij.

Eſt hęc q̃runt̃ vtz b̃ndictō fruct⁹ det̃ineat in ſe
b̃ndēones oim̃ ⁊ maxime ſi h̃eat in ſe b̃ndictiones
ei⁹ q̃ ſūt in b̃ndēomb⁹ m̃ris ſue õphense et videt̃ p̃ q̃ non
d̃ns em̃ nō h̃iit b̃ndēones õugatoz q̃bz d̃em eſt **C**reſcite
et multiplicam̃i et replete terrā d̃ns em̃ h̃mōi multiplicatoez
corpali nō h̃iit nec g̃natōne etiā repleuit **I**tē **luē. i.** Et eſt
gaudiū tibi ⁊ exultatō glo. monēt̃ p̃ntes nō min⁹ p̃ ortu
ſcoz filioz q̃ p̃ meritis gr̃as agē non em̃ p̃iū eſt mun⁹ da
dare liberos p̃pagatores g̃nis ſucceſſiois heredes iacob in
g̃natōne. xij. filioz gaudet abrahā fili⁹ dat̃ ⁊ ſacharias et
audiet̃ diuinū aut̃ mun⁹ eſt fecūditas p̃ntes **A**gant̃ ergo

p̄res gr̄as quia genuer̄t. filij qz generati. **M**res qz ho no
 rat̄ p̄m̄s diuigij stipēdia militie sue filij sūt dñs aut̄ illoz
 illud munus illd̄ p̄m̄ū illud stipēdiū nō hūit qz corpali nō
 genuit. ḡ nō om̄e bonū vl̄ oim̄ bñd̄conū bñd̄cus fruct⁹ in
 se possedit. **I**tē bñd̄ens fruct⁹ vētris tui. bñd̄em fructū
 vētris nō hūit qz nullū fructū vētris hūit ḡ aliq̄ bñd̄ictōe
 caruit. **I**tē luce. x. maria optimā p̄tē elegit bona est pars
 diuigatoz melior viduaz optima virginū. **S**z dñs nō hūit
 bonū diuigatoz nec viduaz ḡ nec bñd̄cones omniū. **I**tē
 aug⁹. dicit qz celibat⁹ ioh̄s non p̄scit̄ diuigio abrahe ergo
 vtrūqz bonū ḡ am̄bo sil̄ melius bonū. **S**z dñs ihs hūit tm̄ al
 tez ḡ non hūit om̄e bonū creatū. **I**tē in femia est gr̄a qz ē
 iurgo r̄ m̄r ḡ in iuro debet esse gr̄a qz ess̄ iurgo r̄ p̄r. **S**z b̄
 qz nō habuit. **I**tē bonū est esse iurginē bonū est esse m̄rem
 ergo vtrūqz esse sil̄ melius est. **I**tē dñā est m̄r carnalis r̄
 est mat̄ spūalis fili⁹ aut̄ ei⁹ est tm̄ p̄r spūalis r̄ non carnal̄
 ergo ipsa habz p̄r. **I**tē bonū est esse p̄rem carnalē bonū ē
 esse p̄rem spūalē ergo vtrūqz esse sil̄ est meli⁹ esse. **I**tem
 ip̄e nō est p̄r d̄i nec p̄ris nec filij nec spūl̄ sancti s̄z dñā est
 m̄r d̄i ergo ip̄e nō habz totū bonū qd̄ habz mat̄. **I**tē q̄rit̄ d̄
 singulis p̄uilegijs suis q̄liter a filio excellat̄ in illis.

Qontra p̄dicta obicit̄ in hūc mod⁹. quicqd̄ boni ē
 in creaturis est in hoie s̄z quicqd̄ boni fuit in hoie
 est in dño ihs xpo. **I**tez superiores hñt pprietates
 inferiorz cū excellētia. **I**tez p̄s. vnxit te dñs p̄cōsortibus
 tuis. **I**tē idez. speciosus forma p̄ filijs hominū. **I**tez dan̄
 Assūpsit p̄micias nostre masse. **I**tē ioh̄is. ij. non ad men
 surā dedit ei deus spūm. **I**tē ioh̄is. j. de plenitudine ei⁹ oēs
 accepim⁹. **I**tē ad ro. xi. ex ip̄o r̄ p̄ ipsū r̄ in ip̄o sunt oīa.
Itē aug. d̄ est quo melius nihil cogitari potest. **I**tē dan̄
 Sine bonitate sine v̄tute siue scdm̄ sapiam siue scdm̄ r̄ps
 siue scdm̄ locū deficiat a p̄fectione d̄ non est ergo q̄cqd̄
 boni est in creaturis est r̄ in ip̄o qd̄ est d̄. **I**tē iacobi. j. o.
 Omne datū optimū r̄ om̄e donū p̄fectū r̄. **I**tē q̄ i oib⁹

propter

ad h̄ sup̄

p̄uilegijs ip̄az m̄ez excedat patz **P**rimū fuit q̄ ip̄a nūq̄
 peccauit ip̄e nec in peccatis ocept? fuit **S**edz fuit q̄ ip̄
 sa peccare nō potuit n̄ ip̄a creatura pura q̄tomi? ip̄e cre
 ator. aug. de t. **M**aḡ est potēcia deū peccare nec mentiri
 posse **T**erciū fuit q̄ ip̄a in omi actu liberi arbitrii meruit
 ip̄e aut̄ oim in ip̄a cōceptōne dign? fuit ⁊ postea quelibz
 actu nob̄ meruit **Q**uartū fuit puritas in sūmo h̄ ip̄a h̄uit
 puritatē receptiuā ip̄e aut̄ datiuaz h̄uit. ip̄a pura in sūmo
 ad moduz aeris ip̄e aut̄ ad mod̄ solis **Q**intū fuit q̄ ip̄a fuit
 virgo virginū. ip̄e aut̄ v̄go virgīs fili? ⁊ pl? est eē v̄ginē
 virgīs filiū q̄ v̄ginē m̄rem v̄ginū **S**extū erat q̄ fuit mat̄
 virgo p̄ ḡnatōez. ip̄e aut̄ p̄ v̄go p̄ creatōez ⁊ nobilior est
 creatō q̄ ḡnatō ⁊ act? creatōis q̄ act? creature **S**epti
 mum fuit q̄ fuit m̄ oim. ip̄e aut̄ est p̄ oim et magis est
 esse p̄ez q̄ m̄ez **T**ez ip̄e genuit v̄bo. ip̄a aut̄ factō ⁊ pl?
 est ⁊ p̄ se ḡnatōm filius ḡnare v̄bo q̄ factō **D**etauū fuit q̄
 ip̄a n̄lius habuit ignorāciam ip̄e aut̄ oim habuit sciēciam
Nonū est q̄ ip̄a fuit stella maris. ip̄e aut̄ lux m̄di **D**ecimū
 est q̄ ip̄a est porta celi. ip̄e aut̄ ostiū in q̄ est porta **V**nde
 cimū est q̄ ip̄a om̄uicatōem passionis habuit p̄ opassioez
Duodecimū est q̄ ip̄a sup om̄es choros āgeloz est exalta
 ta. ip̄e aut̄ h̄z nomē qd̄ est sup om̄e nomē **T**redci^m est q̄
 ip̄a est regina mie ip̄e aut̄ est p̄ miaz ⁊ rex glie. **A**d ple
 morē intelligēciaz p̄dictoz q̄rit̄ de sufficiēcia eoz ⁊ d̄ra q̄
 ponūt̄ in saluatione ista **E**t p̄mo q̄rit̄ de numero dictōnū
 quare tm̄ decē h̄uit v̄ba ⁊ nō plura vel pauciora **I**tē q̄rit̄
 quare tm̄ q̄tuoz in mie ponāt̄ in ip̄a. **I**tē q̄rit̄ mie sibi ita suc
 cedāt p̄gressiue. ita vt p̄ma h̄eat vnaz dictiōne sedā duas
 terciā tres quartā q̄tuoz **I**tē sedum adiectōnez elisabet h̄
 q̄nqz sunt dictōnes et vna est sentēcia **I**tē qui d̄ significēt q̄
 hic ponit̄ denarius qui est numer? trianglaris ex oī pte
Et q̄enarius qui est etiā trianglaris a base in om̄um **I**tē
 vel siml̄ singlarit̄ h̄it̄ q̄ndecim h̄ tūc optz q̄nqz poni p̄ base
Ad hec obiecta p̄mo solutōnes dicimus. q̄ sufficiēcia

Salus in ip̄a
 ⁊ p̄m̄e

saluatoris su
 tunc v̄ginis pl
 h̄mo gene
 stancia vel q̄
 ad substancia
 sic est gr̄a pl
 aut̄ quantū a
 tu in m̄l̄eribz
 rui. **A**d aliū
 no **I**n q̄tior
 supadditō ⁊
Itē decē v̄
 ḡlijs **I**tē gr̄
 legis impletio
 nat legis m̄
 et v̄qz est
 aut̄ in vno
 non p̄rie ⁊ it
 duobz qz ne
 eum cibo p̄
 euangelio
 in om̄um ⁊
 vnt̄ ad v̄nū
 elisabet den
 teniaz sign
 stolorū **E**t h̄
 diuinitis m̄
 et in ip̄a v̄ri
Itē vnus in
 tio **I**tē p̄ ip̄
Nobis aut̄
 atio ⁊ saluti
M

salutatōnis sumit hoc mō in ista salutātōe annūciat beatif-
 sime v̄ginis p̄fectissima beatitudo et p̄ ip̄am et in ip̄a toti
 hūano generi. p̄fectō aut̄ beatitudis vel est q̄tuz ad sub-
 stantiā vel q̄tū ad causā vel quantū ad efficiētiā **S**i q̄tuz
 ad substantiā vel est a malo ⁊ sic est aue. vel est ad bonū et
 sic est gr̄a plena. si quantū ad causā sic est dñs tecum **S**i
 aut̄ quantū ad efficiētiā vel est immediata sic est b̄ndicta
 tu in mlieribz vel mediata sic est b̄ndictus fruct⁹ ventris
 tui. **A**d aliud dicimus q̄ decē p̄ verba siḡe decalogi imple-
 tio **I**n q̄tuor sentētijs signat̄ in q̄tuor euangelijs oīliorū
 sup̄additō ⁊ p̄ hęc duo fit nobis p̄fecte salutis annūciatō
Ite decē verba in q̄tuor sentētijs hoc est lex in q̄tuor euan-
 gelijs **I**te gradal' p̄gressio signat̄ q̄ in via non est p̄fecta
 legis impletio. s̄ tm̄ m̄ciatō **I**te denarius triangularis sig-
 nat̄ legis mobilitatē quaternari⁹ aut̄ euangelijs eternitatem
 et utq̄ est numerus imp̄fect⁹ sed decē in duobz quatuor
 aut̄ in vno **S**ic et euangeliū h̄t quidē p̄fectōnez vie. sed
 non p̄rie ⁊ ita vnū sibi d̄est **D**enarius aut̄ legis deficit in
 duobz. qz nec h̄t quid p̄fectōnez vie nec p̄rie. **I**tez q̄tuor
 cum oībz ptibz suis facit denariū **E**t lex mat̄iali tota est in
 euangelijs **I**te denarius est numerus triangularis ⁊ q̄tuor
 in om̄ni ⁊ p̄ firmitatē legis et euangelijs recti impleti p̄ueni-
 unt ad vnū **D**e quo d̄i **V**ra p̄t̄ia d̄no. **I**te sc̄dm̄ additōz
 elisabeth denarius dicti onū signat̄ decalogū quaternari⁹ sen-
 tētiarū signat̄ euangeliū **A**dditō elisabeth doctrinaz apo-
 stolorū **E**t hęc om̄ia figurāt̄ in salutātōne beatissime v̄ginis
 diuinitus missa. in ip̄a em̄ fuit legis ⁊ euangelijs impletio
 et in ip̄a vtriusq̄z expositō p̄ ip̄am vnus cum alio oīūctio
Itez vnus in alterz reductio **I**te p̄ ip̄am virtutū cōsuma-
 tio **I**te p̄ ip̄am sc̄itatis p̄gressio **I**te p̄ ip̄am ad deū ascē-
 sio **N**obis aut̄ p̄ legē vet̄re et nouā ⁊ et̄ne salutōnis annūci-
 atio ⁊ salutis ip̄a p̄ductio.

Solutō ad obiecta;

Is visis vidend̄ est ad ea que de b̄ndicōne fruct⁹
 sunt obiecta. **N**otanduz ergo q̄ de b̄ndicōne illa

videtur p̄fecto

hinc inde etc.

possumus loqui scdm tres vias **P**rimo q̄tū ad significatōez
Secundo q̄tū ad suppositōnem **T**ercio quantū ad sbam .
quantū ad significatōez vtz scz b̄ndictio vnaz h̄eat signifi
cationē vel plures. **E**t si plures scd̄z quā h̄ec s̄niat̄ **V**el si
om̄is ratō b̄ndictōis saluet̄ in ista b̄ndictōne . quantū ad
suppositōnez vt si b̄ndictio est om̄is ad plā p̄ qua s̄niat̄
h̄ec et vtz p̄ om̄ibz suis suppositis **I**te quantū ad suā sub
stanciā ex q̄bz ⁊ quātis integrat̄ ista b̄ndictō . quantū ergo
ad significatōz b̄ndico q̄tuor h̄z siḡta q̄rū oim̄ ratō saluat̄ in
ista b̄ndictōne **E**st em̄ b̄ndico maledicti euacuato et est b̄n
dictō ois boni possessio ⁊ est b̄ndico fecūditatis supexalta
tio et est b̄ndictio congratulantiū collaudatō et q̄liqz istaz
triplex est. **E**st em̄ b̄ndictio triplicis maledicti euacuatio
Incidit em̄ hō p̄ p̄ctm̄ t̄plex maledictū . p̄mū est punctio
fomitis . scdm̄ est labor inueniēde veritatis . terciū est neces
sitas incineratōis . primū intelligit̄ p̄ hoc cū opatus fueis
terrā germiabit tibi ⁊c . scdm̄ p̄ id qd̄ dicit̄ **I**n sudore vul
tus tui ⁊c . terciū p̄ id cinis es ⁊ in cinerē reuerteris **I**stiq̄
triplicis maledicti euacuato fuit i isto fructu **B̄ndictō** pri
mi qz puncturā fomitis non habuit . **S**ecūdi quia om̄ia sci
uit **T**erch̄ quia corruptōnez non vidit **S**ecūda significatio
fuit ois boni possessio ⁊ h̄ec t̄plex fuit . habuit em̄ bonita
tem hūane nature in sūmo **I**te boitatez diuine nature i sū
mo **I**te boitatez ex diuictōne v̄usqz et sic om̄e bonū posse
dit i sūmo **T**ercia significatō fecūditatis supexaltatō ⁊ h̄ec
qz triplex . fuit em̄ p̄ creatōnez in esse nature . p̄ creatōz
in esse gr̄e . p̄ glificatōez in esse glie . **Q**uarta fuit significatio
congratulantiū collaudatō et h̄ec triplex **A**ngeloz . hoim̄
et corpalū **D**ms̄ h̄z b̄ndicant ip̄az quia genuit angeloz
restauratōez . hominū redēptozem . corpalū renouatozem .
Diu n̄tū ad suppositōnez b̄ndictio ista tria h̄et appellata ⁊
p̄ om̄ibz illis reddit̄ locutō vera **E**st em̄ fructus b̄ndictio
nature . b̄ndictio gr̄e . benedico glie et qd̄libz istoz tripli
b̄ndictio nature triplex h̄uit em̄ corpus b̄ndictū . animaz

benedictas
tripliciter
puz In
Pule
cia dispo
gum in co
ne in se d
to A for
naturali e
naturali d
pliciter a
militud
hūit diu
b̄ndictas
quoz fu
comūde
p̄e q̄ e
matre q̄
Sodam
buit . d
habuit
one p̄e
riuu fu
cim est
hoc seq
trem s̄
nec deu
miem
sus aiaz
q̄ beat
do ang
habuit
atōis
h̄enfor

benedictas. diuinitatez bndictam **C**orpus fuit benedictus
 tripli eis. in materia. in forma. in armonia **I**n materia quia
 pur **I**n forma. qz pulchz. **I**n armonia. qz eueraticum.
Dulchz etiaz fuit triplr in agruēcia quātitatīs in elegā
 cia dispositōis in venustate coloris **E**t sic in statura in fi
 gura in colore in aia fuit bndicta triplr **I**n se et in opa tō
 ne. in se duplr a malo et in bono **A** malo tripliciē **A** pecca
 to **A** fomite **A**b ignorācia **I**n bono triplr oim naturaz
 naturali cōditōne virtutum pollicitaz pfectōne **S**upma
 naturali dē dilectōne **I**tez in cōpatōne bndicta fuit du
 pliciter. ad deuz et ad corpus **A**d deum sūma ymagine et si
 militudine **A**d corpus sine cōtrarietate **I**tez benedictas
 hūit diuinitatē et hō triplr bndēaz in seipā **B**ndictas in opibz
 bndictas in donis suis **I**tez habuit bndictōem grē et hec
 quoqz fuit triplex. increatam enim p̄re. creataz cum m̄re
 coniuētuz p̄ter utrūqz **C**um p̄re triplicem habuit grām a
 p̄re q̄ est deus q̄ dē est filius q̄ est spirator s̄ctispūs **C**ū
 matre qz triplicez habuit grām. vnām qz omēz grāz hūit
Sedam quia omēz dedit **T**erciaz qz dedit vltra id qd ha
 buit. dedit grām virtutum remissionez p̄ctōz. que non
 habuit **V**n̄ spūs in helyseo duplex fuit **I**tem ex cōiūcti
 one p̄ter utrūqz triplicem habuit grām. vnā qz filius plu
 riuū fuit. sedam qz redēptor hōim fuit. terciā qz beatitudo
 oim est **E**t qdlibet istoz triplex qz filius plurius fuit **E**x
 hoc sequitur triplex grā **M**ater enīz habuit p̄rem et ma
 trem s̄ non deum **P**ater suus nec habuit p̄rem nec m̄rem
 nec deum nec hōim. ip̄e aut̄ p̄rem et m̄rem et deum et hō
 miem **I**tez quia redēptor fuit ex hoc habuit tria. qz spon
 sus aīaz. sacerdos fidelīuz. iudex viuoz et mortuoz **I**te
 qz beatitudo oim fuit. ex hoc etiaz habuit tria qz est beitu
 do angeloz hōim et corpaliū **I**tez bndictōem glie siliter
 habuit triplicez. habuit enīz glām s̄phensoris. subaz cre
 atoris. glām redēptoris **E**t quelibz istaz triplex **C**omp̄
 hensoris triplex sūmam aureolam in summo **S**iliter omēs

aureos i summo actidēta hā p̄mia in summo Itē homo p̄mo est
viator et non cōphēsor postea cōphēsor et non viator ip̄e
autē aliquādo cōphēsor . aliquando viator et simul viator
et cōphēsor Itē viatorū doctor Cōphēsorū coronator vi
atorū et cōphēsorū adunator Itē glā redēptoris t̄plex
q̄ hominū liberator demonū supator nature exaltator Itē
gloria creatōis triplex m̄ia in sanctis **I**ustitia in dānatis
Olosus in seip̄o itē h̄uit glāz creatoris iustificatoris glo
rificatoris **S**i autē consideret ista b̄ndictō quantū ad p̄tes
integrales tūc est b̄ndictio q̄tum ad essēciā vel p̄ncipiū
iste b̄ndict⁹ h̄uit triplicē originē . b̄ndictā trinita
tem p̄ creatōnē . b̄ndictāz matrez p̄ natiuitatē . b̄ndictū
p̄rem p̄ generatōz **Q**uātū ad essēciā b̄ndict⁹ fuit t̄plicē
sc̄dm tern̄ . **O**dore sapore specie . **O**dore implens cognosci
tiūā inquantū verū **S**apore reficiēs affectiuam inq̄tū bo
num **S**pecie beificās cōphēnsiuaz inq̄tū summuz fuit et
arduum **A**lbert⁹ ad dam⁹ et nos **O**dori saporī speciei va
lorem valet in medicamētū cōt̄ omne malū . **I**tem cibum
habētes omne delēctamētū Itē p̄tiū compans omne bonū
Itē quantū ad efficiētiā duplex est b̄ndictō **A**ctiua sc̄z et
passiua **A**ctiua triplex q̄a b̄ndicit nos in esse nature gr̄e
et glorie vñ p̄s b̄ndicat nos deus deus noster b̄ndicat nos
deus itē b̄ndicit nos deus b̄ndictōe t̄pali sp̄uali et cele
sti passiua triplex quā nos b̄ndicimus eū corde vñ p̄s . b̄
ndic anima mea domino et omnia que in me sūt t̄ b̄ndicē
mus eū ore vnde idē b̄ndē cā d̄m̄ i omi tēpe semp laus ei⁹
in ore meo b̄ndicim⁹ eū ope vñ p̄s . b̄ndicā dominuz in vita
mea **H**is vis̄ r̄ndem⁹ ad obiecta q̄ lego quirit̄ de copula
tione dicēdū q̄ hic p̄m̄ copulatō que d̄tinet alteri⁹ finē
Ad obiectiōnē ad āḡlicā salutatiōnez et ad p̄sonam si ij
p̄tinentē **E**t etiāz vt notet inter filij b̄ndictionez et m̄ris ali
quam esse dilectionez q̄uis s̄m allegoriā ad aliam p̄tineāt
ratiōnez ip̄a em̄ est b̄ndicta p̄ b̄ndictōnez fructus vnde
sua b̄ndictō descendit a b̄ndictōne filij **I**tem angelus non

addidit bñdictus fructus v̄tris . q̄ nō dū fructus ei fuit
 v̄tris. Sed ipsa q̄li promissū in hoc q̄ dicit bñdicta tu in
 mulieribz fructū s̄phendit . Ecclesia aut̄ q̄ sibi exhibet
 ⁊ maxime btissime v̄ginis om̄dat⁹ ipsa apponit Ordo pa
 tet ex sufficiēcia . Itē q̄re non dixerit . filius v̄tris z̄c . q̄
 a om̄e ē ad sp̄iale et carnalē ḡnatōz ⁊ om̄ino maxime cū
 hac determinatōne v̄tris qui est locus generatōnis car
 nalis p̄pter q̄ eciam non dixit corporis s̄ v̄tris nec veri
 ritas generatōnis plus exprimeretur ⁊ falsitas heretica
 plus sopiēt . Item quare non determinavit respectu cui⁹
 esset bñdictus . Dicim⁹ q̄ scdm̄ omnem significatōnem
 et scdm̄ omnē suppositōnem et scdm̄ omnē partem et om
 ni modo et omnibz bñdictus fuit et eius bñdictio per
 nich̄ specificū coartari potuit . Bñdictio q̄ beatissime
 v̄ginis p̄ h̄ in mulieribz n̄ restringit̄ . sed causa ⁊ origo
 bñdictō om̄is bñdictōnis monstratur . Concedimus
 eciam q̄ dominus ih̄sus cristus habuit om̄es dignitates
 sue matris vel i se vel in equipollēti excellentissimo s̄gruē
 ti habuit ergo bñdictōm̄ s̄iugalem q̄ sponsus fuit vni
 uersalis ecclesie . Item virgo fuit et q̄ v̄bo v̄tatis gene
 rans et ex aqua ⁊ spiritu ⁊ matre ecclesie om̄es regene
 ravit . Item sicut ipsa mater dei . Ita ipse fuit filius dei ⁊
 plus est esse filiū dei q̄ matrem dei . Item plus est esse filiū
 v̄ginis q̄ esse virginem virginum q̄ si ipse cristus esset
 virgo v̄ginum sequeretur q̄ ipsa mater sua non esset v̄go
 Itē plus est eē bñdictū fructū v̄tris q̄ h̄re fructū v̄
 tris . Concedim⁹ eciam q̄ a filio suo in om̄ibz p̄uilegijs suis ex
 cellit̄ nec in hoc laus matris sue diminit̄ sed exaltat̄ i eo
 q̄ non tm̄ genuit sibi filiū eoequalem s̄ i infinitū meliores
 q̄ eciam ex hac pte q̄ dāmō infirat b̄itate m̄ris . Dis ē arbor
 ex fructu p̄o agnoscit̄ v̄n si b̄itas fruct⁹ b̄ificat arbo
 rē ifita b̄itas ex fructu q̄tū ad h̄ ondit ifitā i arbore b̄
 itatem . **Cap. cexliij**
S Equitur nunc . Que cum audisset turbata est .

¶ Queritur ergo quare fuerit turbata beatissima virgo. Et videtur primo per angelicam visionem. et hoc probatur a simili. Luce. j. de zacharia. Apparuit illi angelus domini stans a dextris altaris incensi. Et zacharia turbatus est videns et timor irruit super eum quod ex visione angelica et turbatione et timore. Item gre. Di quantam miseria cecidimus quia et bonos angelos formidamus. Item in iam dicto textu luce. Glosa. Sic humanus defectus est terri. Ita angelice bonitatis est pauciter suo aspectu blandiendo et solari quod paucior est de aspectu angelorum. Item Luce. ij. Angelus domini stetit iuxta illos et claritas dei circumfulsit illos. Et sequitur timuerunt timore magno. Item Math. ultio. dicitur quod erat aspectus angeli sic vulgus et dicitur quod timore eius exterriti sunt eum. Hodie quod ex visione angeli est error et turbatio. Item Iudicium xij. vir autem venit ad me habens vultum angeli terribilem nimis quod ex vultu angeli terror. Contra. Que cum audisset turbata est in sermone eius idem angeli quod non in visione. Item alij discretio spirituum. Sed ipsa habuit discretio spirituum ut dicitur super quod turbata non ex visione. Item ipsa angelos agnouit per species. Item aut cognouit et non fuit turbata aut non cognouit et sic fuisse dubia quod est ridiculum dicere. Item. abraham Loth Jacob Josue et alij patres veteris testamenti viderunt angelos nec fuerunt turbati quod nec quia ipsa a nullo illustrii videntur sed si propter hoc dicitur quod fuisse turbata in sermone. Contra turbatio est a malo et a sermone. sed in isto sermone nihil dicitur ei mali vel contrarium ergo de sermone isto non turbatur. Item nec in nunciato est aliqua ad ipsam contrarietas ergo nec per illum nec per nuncium turbatur. Item communicatio est causa turbationis ergo consolatio est causa exultationis. Item. Glosa. Ex prudentia noue salutacionis formam miratur videtur ergo quod ista turbatio fuit ex admiratione. Queritur ergo si fuit turbatio admirationis et videtur quod non legitur de sancto. Augusti. quia non faciebat altitudinem diuini consilii faciarum ad dulcedinem mirabili super salutem generis humani. ergo illa ammiratio est bona. ergo non est prohibenda. Sed ista turbationem remouet angelus. dicens

Ne timeas q̄ ista turbatō nō fuit amiratois vel si dicat q̄ fuerit dubitatiois cōtra hoc dicit . Ambrosi? Nō turbat quia nescit an sit p̄teritū l' futurū . Item . bern . dicit dubia cōsolat . S; si p̄pter h̄ dicat fuit sic turbatō dubitatiois cōtē h̄ dicit Amb . in glosa in hūc modū Cū sara risit ex p̄missione dei Et maria dixit quō fiet istud Cur n̄ fuit v̄tq; muta f̄ca sic zacharias qz sara ⁊ maria nō dubitat̄ faciēduz qd̄ p̄mittit̄ h̄ requirūt modū q̄ h̄ nulla fuit turbatō dubitatiois .

Capi . cexly .

Dist h̄ q̄rit̄ de h̄ qd̄ d̄ . Et cogitabat ⁊ obicit̄ in hūc modū Cogitatio ē deursus ratiois de vno oppositoz s̄ reliquū . Vñ d̄ cogitatio q̄si coagitatio S; vbi fluctuatō ē de vno oppositoz sup̄ reliquū ibi ē dubitatio q̄ vid̄ q̄ h̄ fuit dubitatio . Itē . Bern . Sciebat prudēs q̄ āgel? sathane sepe trāffigurat se in āgelū lucis et q̄ niuū simplex ⁊ humil' fuit nich̄ tale a sc̄o āgelo spērabat ⁊ idō cogitabat q̄lis est̄ ista cogitacō . Tūc āgel? in tūitus v̄ginē ⁊ v̄arias secū voluē cogitacōes facillime cōphēdes pauidā cōsolat̄ ⁊ cōfirmat̄ dubiā q̄ vid̄ q̄ h̄ cogitatio fuit p̄ modū dubitatiois . Itē ibid̄ glosa . Solēt v̄gines q̄ v̄ v̄gines sūt sepe pauere ⁊ nūq̄ scire eē ⁊ ut caueant timēda etiā tūta p̄timescere sciētes se in val' fictilibz thesaurz portare p̄ciosū ⁊ nimis arduū eē viuere āgelos inter hōes ⁊ in terris more celestiu dūfari ac in carne vitā celibē agere p̄inde q̄quid ortū fuerit suspicant̄ hōm insidias totū esse ⁊ d̄ se existimāt machinatū idēo ⁊ maria turbata est . Ex hac iḡt̄ auctoritate vid̄ itēz q̄ turbatō et cogitatio fuerit causa timoris et dubitatiois .

Capiutu . cexlyj

Emde sequitur . Ne timeas . Et queritur cur huiusmodi timor remoueatur . Et videtur qd̄ nullus hic vere possit remoueri . quia vt Dama dicit Timor diuiditur in sex . In segnicem . In

Cogitatio q̄

bonū q̄

Timor diuiditur

Erubescēcia in verecūdia in ammiratōm, in stupore in agōnā
legnicies ē timor future cpatōis. Ille ei nō fuit h. qz m̄
ei nūciat opandū Erubescēcia est timor i expcatōe cōiūcij
et ille qz n̄ ē h. verecūdia est timor i turpi actu et de h. nich
h. Ammiratō ē timor ex maḡ ymaginatōe extra illā nō ē ne
cessaria solatō ut dēm est. Stupor vero ē timor ex incō
suetā ymaginatōe h. aut nich de ymaginatōibz agebat. Ag
onia vero ē timor p casū vel infortunū. Mēte em timore in
fortunate actionis agomiam h. qz nich de infortunio l' cas
su ḡ nō fuit agemie et sic nullus timor. Itē si ammiratōis timor
ille n̄ phibet. Itē n̄ est dē malū qz nich timet timore re
mouibili nisi culpa l' pna. Item pfcis nulla timēda ē penā
ḡ frust vñ actu. v. Ibat apli gaudētes zē. Itē laus pl
excitat ad amōrē q̄ ad timorez ḡ cū nich pcellisset nisi qd
fuit de laude nullus timor debuit esse vel remoueri. Sz dē
Glosa. Ex verecūdia pauet. Itē alia glosa. Trepidare vir
gimū ē et ad oēs viri ingressū pauē et oēs viri affatus ve
reri ergo vidz q̄ ex verecūdia timuit. **Cap. cclxvii.**

Iuxta h̄ querit̄ de verecūdia. Vtz beatissimā vir
go habuit verecūdiā. Et videt̄ q̄ sic **Glosa** supra
ex verecūdia pauet. Itē alia glosa. Elizabeth ex cul
pa erubuit. Maria de verecūdia in muliē ei modus pudoris
augēt. Itē eccl. xxvi. Bnā s̄ ḡtia mulier sacta et pudata.
Itē pudore bono repletus di famulus stupri nephas p
hibuit. Itē Jere. iij. frōs mulieris meretricis facta ē tibi
noluit erubescere. Sz h̄ n̄ est malū ergo verecūdia est bo
nū. Itē Eccl. xxij. Aie irreuercti infirmitate ne tradas me.
Item Eccl. iij. Est confusio adducens gloriam. Item
dān. De erubescencia dicit. Optima est hęc passio. Item
de verecūdia dicit. quia nō ē inseparabilem ad salutem.
Item philosophus. Erubescencia ressalutifera est. Ex
h̄is oibz videtur q̄ verecūdia sit bona et ipsam habuerit
beatissima vgo cui nullū bonū defuit cuius pura creatura

capax fuit. **Sed** dicitur dān. dicitur qd verecūdia est de turpi
actu s; nō erat turpe in beatissima v̄gine q̄ nec verecūdia.
Ite adā nō hūit ipsa an p̄m s; p̄? viderūt qz nudi fuerūt
et fecerūt sibi p̄risomata. **Ite** q̄ nō q̄rit glāz nō s̄ctit otu-
meliā vt dicit iero. **Sz** hūilima v̄go nullā quesuit glām
ergo nō s̄ctit otumeliāz q̄ non hūit verecūdiā. **Item** lūme
fuit hūil' q̄ voluit vil' reputari. ¶ **Cap. cexlviii**

Vxta hoc querit' de deo vtrum eā ipse habuerit.

Et videt' qd non dicit dān. qd eā assūpsit que in no-
stra natura plantauit s; verecūdiā non plātāuit q̄
non habuit l' verecūdiā ē sequela p̄ci ergo nō habuit illā.
Cōtra passio hęc ē meritoria q̄ est bona q̄ habuit illā. **Ite**
ipsa est natura l' īgr rē. **Ite** omnia assūpsit p̄ter p̄m et igno-
ranciā s; verecūdia neutz istorz est q̄ habuit verecūdiā.
Ite p̄s verecūdia mea dē me ē. **Ite** qm̄ dicit te sustinui ob
p̄briū. **Ite** tu scis in p̄p̄riū meū et d'usionē meā et reuerē-
ciā meā. **Has** auctoritates exponit glosa. d' deo q̄ hūit ve-
recūdiā. ¶ **Cap. cexlix.**

Quest hęc querit' de hoc qd dicit **Inuenisti eam grām;**
Et querit' qd sit grāz inuenire. **S**i hoc est p̄dica-
re cupere hoc est multis comune. **Ite** si h' ē p̄dica-
tas primo recuprare tūc beatissima v̄go grāz inuēit. **Sed**
adā et eua eā primo recupauerūt. **Ite** si inuēire ē p̄m? ad
rē venire s; h' p̄mus āgele? vel p̄m? hō grāz inuēit. **Q**ue-
rit' ergo utz beatissima v̄go meruit fieri m̄r dēi et videt' qd
sic qz dicit aug'. **Q**ue tuo singulari merito mūdo succur-
risti p̄dito. **Ite** p̄pter v̄tutes q̄tuitas p̄p̄e est meritū. **Sed**
dicit. **Aug'.** Quia sola humilitas genuit nob' dēū. **Item**
Bern. Ad corp' xpi et anima et d'itas tria sūt fata q̄ mi-
serunt mulier euāgelica. **E**t qd firmētū est fidei v̄ginis q̄ me-
diāte fide fecit m̄r dēi. s; a fide est meritū īgr meruit fieri m̄r
dēi. **Ite** eliza. ad ipaz luc. i. **D**ra q̄ credidisti qm̄ p̄ficiēt in
te q̄ p̄t' credē de b̄tā q̄ merito fidei ē b̄tificata. **Ite** mai' q̄
ē h̄re vitā et nā q̄ ē m̄rez dēi s; illd' p̄t' hō moueri q̄ et illd'

Si dicat q̄ meruit de digno et n̄ de indigno hoc nich̄ v̄
dr dictū q̄ vitā eternā nō meret̄ q̄s de indigno q̄a nō sūt
digne valz eternū. Itē aug⁹. in ysaac facta est re p̄missio
et p̄ciō s̄ctorū iuuāda est d̄i p̄fimeō q̄ si p̄ciō p̄t opti
neri ḡcia ḡtū faciēs multo forcior̄ grā ḡtis data. Itē aug⁹.
dicit q̄ beatior est p̄cipēs fid̄ q̄ carne q̄ si p̄ vtutes ḡtū
tas ē alicui mereri grāz fid̄i etiā p̄ vtutes p̄t mereri fie
ri m̄r d̄i. Itē lu. p̄. Ne timeas Zacharia exaudita ē orō
tua et ego orōne meruit q̄ elizabeth m̄r fuit. H̄z d̄. glosa
ibi q̄ elizabeth q̄d ē d̄i mei fat̄ uritas signat mariam q̄ deo
plena fuit obtētū q̄ et signatū potuit vel p̄t merito obti
neri.

Cap. ecl.

Quēdo querit̄ de hoc q̄d est apud d̄m. Et vidē q̄
apud d̄m in tribus sanctificacōibz inueniri. Quā
doqz ei signat equalitatē essencie ut illud. Et ver
bum erat apud deum. Joh. p̄. Quāqz situs equalitatē s̄m
q̄ aliqd̄ nec ponit̄ sup̄ nec infra. Vñ q̄n dicitur regū. in. ca
Et posit⁹ est thronus matris regis apud thronū regis.
Juxta hūc modū d̄r mater ihesu et discipul⁹ q̄ diligebat
ihesus stare iuxta crucē. Joh. ii. Quāqz etiā apud vel iux
ta d̄r respectiue s̄m q̄z moduz dicunt̄ alie mulieres stare
iuxta crucē nō iuxta crucez absolute. H̄z respectu turbe q̄
lō ḡi stabat. vñ et dicunt̄ a lōge stare respectu m̄ris et di
scipuli qui p̄pe stabāt siue iuxta. Mediū ei in opatōne
est inter duo extrema. Querit̄ q̄ q̄ istoz mōrū h̄ sumat̄ et
vidē vltimo. Ipsa em̄ inuenit grāz p̄p̄miorē q̄ aliq̄ cre
atura nō t̄n simpl̄r q̄lis sit⁹ potuit esse cū deo. Impossi
bile em̄ est i situ vel i aliq̄ creaturā eq̄ri deo opoz q̄ si d̄r q̄
ad aliqd̄ esse apud d̄m q̄ hoc sit resp̄u aliarū creaturaz.
Ad aut̄ scdo mō h̄ sumat̄ vidē q̄ p̄p̄m est regine apud
regē esse iuxta illud. Astitit reginā a dextris et vñ mulier
facta fuit a latere viri. Similiter lacus matris apud fi
lium. Juxta illud. Positus est thronus matris eius et

ap̄ q̄d

124
Item q̄ in primo modo hoc sumi potest videt̄. Una est mā
iestas regia a qua rex est rex ⁊ regina regina ergo coequā
tur in illa ergo apud potest dicere equalitatez in illa vel sic
dicit̄ filius esse apud patrem p̄pter ydemptitatem natu
re in qua vnum est cum matre licet ⁊ alia natura vnū est
cum patre Et sic potest apud ibi sumi primo modo. **I**tem
querit̄ que sit differēcia inter apud ⁊ coram h̄m q̄ in alijs
reperit̄ q̄ inuenerūt ḡtiam corā d̄no vel in oculis eius Et
vtr̄ ḡtia habere apud d̄m p̄riū possit esse virginis glo
riose.

Solutio predictor̄.

In predicta soluendo dicimus q̄ beatissima v̄go
cōmemorās preteritā humilitatez ⁊ admirans
p̄fētis salutatis sublimitatez sperāsq̄ future
impletōnis veritate. Que cū audiss̄ hūil̄r diligēter pru
dēter reuerenter letāter credēdo sperādo turbat̄ ammirās
dei p̄nciā sapiēciā misericordiā caritatez veritatez hūilica
tē nūcij dignitatez salutatis dei nouitate rez immensita
tem sui puitatē p̄pter cautele timorē p̄pter verecūdiā v̄gi
nalez Cogitabat lecta dictis sparādo Que deceptōm re
cordādo locutōnis p̄cipiciū fugiēdo s̄uetudinē medita
tōnis exhibēdo vsū prudēcie exercendo modū respōsionis
ordinādo se infallibilē recognoscēdo nos ad prudētiā inui
tādo Cogitabat inq̄ qual̄ q̄ venerabil̄ q̄ amirabil̄ q̄ salu
taris q̄ sublimis q̄ subtilis q̄ familiaris q̄ general̄ q̄ speci
alis q̄ singularis ess̄ ista salutatio. **I**sta dico a deo patri di
ctata a filio scripta a sp̄s̄cto nūciata ab āgelo portata.
Ista inq̄ salutatio que fuit salutis optatō inchoatō p̄ta
cio p̄fētō augmentatō s̄firmatō p̄petuatō. **Cui Auḡ.**
Ne timeas regis m̄gtudinē tui puitatē h̄mōnis falsitatez
rez incōprehensibilitatē sentēcie ābiguitatē p̄missi p̄tra
ctōnem salutis amissionem retēti diminutōnem **N**e time
as inq̄ quia inuemisti **N**on creasti vt deus non sēper ha
būisti vt filiū tuus non rapuisti vt primus angelus nō
p̄didisti vt parens primus non emisti vt simon magus

Sed inuenisti qz que si uisti ubi fuit ut uirgo prudētissima
nō amcondisti ut doctrix fidelissima. h̄ reddidisti ut mater
mundissima. Inuenisti inq̄ dei miserātis caritatē p̄mittētis
veritatē hominis necessitatē tū ad hoc idoneitatem. Inue
nisti inq̄ graciā increatam ⁊ in illa ⁊ cum illa omnem cre
atam. Venerunt ei omnia bona tibi pariter cū illa. Creatas
autēz spirituale ⁊ corporale. Spūalem generale speciale sin
gularem. Generale sūmitatez caritatis. Speciale sūmi
tatez omnū que specialiter fuerūt in alijs. Singulare in q̄ cō
prehēsa est duodeci p̄uilegijs. Corporale similiter genera
lez specialez siagularez. Generale quidē corporis resurre
ctiōne. Speciale uirginitatis integritatez. Singulare uirginali
lis uteri fecūditatez. Hec autē omnia inuenisti apud deum.
Apud dico p̄p̄inquisima similitudine dignitate familiarita
te nature ueritate ⁊ hoc apud deū creatorem recreatorē iu
stificatorē glorificatorē. **H**is uisus patet solutio ad obie
cta. **C**oncedimus em̄ q̄ beatā uirgo in sermone isto saluta
rio laudabilissimo solatorio instructorio credibili delecta
bili utili honorabili ammirabili. **S**ermone inq̄z quem ueritas
misit qui a ueritate nūq̄z recessit qui falli non potuit nec
fallere uoluit. In isto inq̄z sermōe beatissima uirgo fuit em
pharia immutata. In sc̄lu p̄ uerēcūdiā uirginale de ange
lica uisione in uirili specie. In responsione p̄ timorē cautele
de deceptione. In intellectu p̄ laudes ammiracōis de p̄mis
sionē ⁊ nūciatorē magnitudine in sermone. **P**atet etiā q̄ nō
est turbacō t̄m de malo sed etiā de magno. **I**tē nō est timor
t̄m mali sed etiam magni. **v̄n̄** **D**am̄. **A**mmiratio est timor
ex magni ymaginacōne. **P**atet ḡ q̄lis fuit turbacō q̄lis
cogitacō q̄lis timor q̄lis salutacō q̄lis ⁊ que ḡtia quā inue
nit. **I**nuenit autem quia humano generi p̄ditam primo re
cupauit hoc abraham non fecit nec adam. ymo p̄r ipsam
omne ḡtia rehabuerūt ut ptz in p̄uilegio portā celi. **C**ōce
dim⁹ etiā q̄ apud p̄t q̄libet istorū triū modorū ibi sumi si
cut dictū est in opponēdo. **Cap. celi.**

Equit' Ecce incipies ac. De concepcione pmo que
 rit' quo facta sit concepcio tamq' de ca efficiete per
 a p'pacoez **E**t videt' de patre **C**onceptio ei fit de ge
 nerante. patris aut' solius est p'p'um generare ego si alicui
 debet a p'p'ari hoc erit persone patris. **I**te generaco t'p'al'
 ymago est generacionis eterne **S**ed illa est de patre ergo
 et ista **I**te idē est nobis filiū dare qd' g'nacō t'p'alis **S**ed il
 la dacio est a patre ergo et concepcio **R**ed aut' filio debeat ap
 propriari sic p'bat' triplex est opus. creacio recre' glori
 ficacō. **S**z creacō a p'p'at' p'ri. glori'ficacō spū'sācto g're
 creacio filio **I**te ab illo d'z fieri concepcō qui agit et remanet
 in generato. h' hoc fuit tm' in persona filij ergo ei cōuenit
 concepcō tm' **I**te exmanuit seipsū. h' h' fuit in cōceptōe g'
 cōceptō fuit ab ipso **R**ed aut' de spū'sācto debeat fieri ista
 concepcio p' euangeliū p'tz vbi sic dicit' **I**n uētra est in vte
 ro h'ns de spū'sācto **I**te ista concepcio est op' sūme tēni
 g'nitatis ego debet appropari spū'sācto **I**te in euāgelio
 nazareoru' dicit' q' descendit sup eū fons ois spūs et dixit
 h' est filius meus dilectus **J**uxta h' q'rit' vtrū spū'sāct'z
 sit pater illi' concepti et videt' q' sic q'qd' ei ē ab alio op'ran
 te vt a ca efficiete illud ē mater et illud ē pater h' beatissima
 v'go ē mater dei et concepit filiū de spū'sācto g' sicut ipsa est
 mater. ita spū'sāctus est pater. **¶ Ca. celi.**

407 fo 133

100

Est h'c queritur de quo tamq'z d' materia facta sit
 ista concepcō **E**t videt' de carne qz ita dicit aug'
 q' de carne beatissime v'ginis carnē sibi assūsit **I**te i monito
 facta ē ista formatō et vmo cōp'is cū aia g' cū vicinō sit ca
 ro ad corp' q' sic sāguis videt' q' de carne concepit' sit **I**te
 de illo assūsit cōp' qd' descēdit d' adā g' n' assūsit sāguie p'
 bacō medie d' p'hs sāguis ē vltimū mēntū i h'ntibz sāguie
 nē h' sāguis ē d' cibo g' n' descēdit ab adā g' n' fuit de sāguie
Conē dām **E**x castis semp' sāguinibz et carnē aiata rōnali l'
 intellectuāli subsistit. **I**te sāguis potēcia est totū corp'z
 qd' patet qz semē descēdit a sāguine vt dicit' aū cema.

407 fo 133

Ordinatio

+

+

Caro autē non est potēcia totū corp⁹ ergo non potūit
accipe de carne. Ita etiam est in alijs hominib⁹ q̄ corpus
eorū coagulat⁹ de sanguine matris ⁊ non de carne. **H**is
ratōnib⁹ concedūt quidā ⁊ dicunt q̄ totū de sanguib⁹ cō
ceptus sit. Et vbi auctoritates dicunt ip̄m conceptū de
carne. Dicunt ibi carnem sumi p̄ sanguinē ⁊ dicunt quā
uis de cibo sit sanguis ⁊ materialit non descenderit de adā
in ip̄o tamē fuit v̄tus generatiua ⁊ nutritiua que nō sedz
esse. sed scdm originem fuit in adam. **C**ontra hos q̄ sic di
cunt obicit⁹ in hunc modum scdm philosophiā naturalem
ad conseruatōnem indiuidiū ⁊ saluatōnē sp̄ci hęc est vnā
obiectō qua de membris scdm q̄ ponunt⁹ quatuor digestio
nes. **P**rima digestio fit in ore quā pbant ex eo q̄ aliquam
opatōnem ⁊ effectuz plus habet res masticata quam non
masticata. **S**ecunda fit in stomacho vbi segregat⁹ subtile
a grosso ⁊ cōstat q̄ adhuc neutrū est pars corporis. **T**er
cia fit in epate vbi fit vlterior segregatō puri ab impuro
et constat q̄ adhuc neutz est iniciū corporis vel pars cor
poris. **Q**uarta fit in membris vbi transmittit⁹ magis pro
prium purū ⁊ illud ad mēbra transmissum tria facit. pri
mum est q̄ nutrit ⁊ saluat substantiā suscipiētis restaurat
q̄z perditū continue defectōnis que est ex calore natu
rali agente in suam materiā. secundū est q̄ eandē substan
ciam etiaz augmentat ⁊ deducit vsqz ad debitaz quantita
tem si est citra. **T**ercium q̄ illud quod hijs duab⁹ actōni
bus superfluū est transmittit⁹ ad viam generatōnis ⁊ fit
semen quod est superfluitas quarte digestiōnis. **M**odo q̄
ro de illo superfluo quia aut de illo. tantū fit decisio vel nō
tantum de illo si tantum de illo sed id nunquā fuit corpus
generat⁹ nec pars corporis quia in fine quarte digestiōis
p̄mo vel cōuertit⁹ in corpus si est necessariū vel transmit
tetur generatiue si est superfluū ergo si tantū de illo est p
pagatō non est essentialis ppagatō quia nec aia de anima
nec corpus de corpore. **I**tem superfluum nunquā vnitum

x
Diff. 27

1197
Semen q̄t.

ma
p̄t

Fuit masse corrupte ex cuius conuersione derabitur originale ergo ille generator primus non habet originale. **Itē** hinc id nichil esset in christo quia hinc esse nunquam fuit in adam ergo non descendit ab adam hinc corpulentam substantiam quod est expresse contra **Augustinum**. **Itē** si dicatur ab ipso descendisse non quod aliquid sui in ipso fuerit secundum esse sed tamen secundum originem anime vegetabilis et nutritiue que est potentia in semine ergo potius dicitur descendisse a prima planta et a primo animali in quo prima habuit originem anime nutritiua vel vegetabilis. **Itē** Cui vegetabilis et sensitua vna substantia fuit cum rationali in homine et ista nullam habuit ab adam originem hinc animam vegetabilem et nutritiuam nisi modo dicit dominus descendisse ab adam. **Sed** si diceret quod in semine est virtus anime vegetabilis et non in anima hoc nichil est virtus enim non est sine substantia cuius est virtus. **Itē** ponamus quod homo tamen comedat hominem et inde fiat propagatio. **Quæritur** in quo resurgat caro comesti si in generato siue propagato ergo nichil habet comestus in quo resurgat. **Si** autem resurgat in comesto ergo nichil propagatus habet in quo resurgat cum non acceperit corpus nisi de comesto ergo de necessitate oportet quod non resurgat nisi vnus homo vel quod propagatio non fiat de nutrimento tamen ergo non tamen de semine quod est vltimum arte digestionis. **Et** ideo expositionem videtur sequi quod sit essentialis propagatio si autem in genere ergo nihil habet comestus in quo resurgat. **Itē** sequitur quod non sit peccati originalis detractio. **Itē** quod dominus non descendit secundum corpulentam substantiam ab adam. **Itē** quod non sit omnium necessario videtur. **Itē** Damascenus. Ex patris beneplacito et cooperatione spiritus sancti tribuit creatori creati plantamatoz plasmari et filio dei et deo incarnari et humanari ex castis et non conuulsatis eius carnibus et sanguinibus prime matris explens debitum. **Eccē** expressis dicit quod a carnibus et sanguinibus non ergo tamen ex sanguine virginis beatissime.

Capitulum eelii.

137
+
¶ **Q**uestio hęc querit de modo Et videt q̄ fuerit creatio
Dñs em̄ nō ē seminās s̄ per sp̄ritū sanctū creās er-
go fuit creatio Itē cū duplex sit p̄ncipiū mouens
sc̄z a mutās a mutacō a creatō fuit opus solius p̄mi a il-
lud qd̄ immediate exit a p̄mo p̄ncipio est creatio s̄ ista cō-
ceptio imēdiata fuit a deo ergo fuit creatio Itē quicq̄ fit
subito nō est motus sed creatō vl̄ mutacio Sed ista con-
ceptio facta fuit subito ergo fuit creatio Itē Jerē. xxxi.
Nouū creauit dñs sup̄ terrā Mulier circūdabit virū s̄ illa
ceptio fuit circūdacio ergo. conceptio fuit creatio Juxta
hoc sequeret̄ vtr̄ hęc conceptio fuerit imēdiata a v̄tu-
te creata qz̄ dicit Dam. q̄ sp̄s sanctus descēdit in ipsam
dans ei v̄tutē susceptiuā sil̄ a generatiuā s̄ generatiua est
que actiue generat ergo videt̄ q̄ imēdiata sit generatō
a v̄tute beatissime virginis. Preterea videt̄ q̄ simpl̄r sit
dare v̄tutē generatiuā ad actū in ipsa a sic sequit̄ q̄ pri-
mus sic genitus a v̄tute creata Si autē non est simpl̄r s̄
v̄tute sp̄s sancti a v̄tute generatiua v̄ginis sil̄ cōceptū ef-
ficere Sic videtur̄ esse cōmixtio v̄tutū q̄ est heres̄ ergo de-
dit ei v̄tutē generatiuā Itē si data fuit ei v̄t̄ generatiua
ergo actus non est miraculosus. Si em̄ ceco dant̄ oculi n̄
est miraculū si postea videat̄. Contra hęc obicit̄ coniūgē
ea que sūt infinite distancie infinite est v̄tutis a potencie.
Eius sō aūe est v̄tutis opari conceptōem a v̄mionem qz̄ sil̄
fuit a in vno Sed i v̄mione dei a hoīs substātiē infinite di-
stancie sūt diiuncte ergo hoc fuit a v̄tute infinita ergo nō
fuit v̄tutis create nulla em̄ creatura infinita

Capi. cclij.

¶ **Q**uestio querit̄ q̄nto tēpore dñs fuerit i v̄tero. Et
dicit̄ auḡ in li. de tri. iij. q̄ nouē mensibus a sex
dieb̄ sc̄dm̄ q̄ d̄z̄ in iohanne. ij. Quadragesima a sex
annis edificatū ē tēplū s̄ hęc v̄tra Jerē. qui dicit Nouū
creauit dñs sup̄ terrā Mulier circūdabit virū ergo statim
in conceptioe fuit vir ḡ. xl. a sex dies ipsi fuerunt sup̄flui

quod alijs sunt necessarij ergo prius nasci debuit et minus esse in utero quam alijs. Preterea que necessitas fuit quod corpus statim fuit in conceptione unitum et formatum cum non sit sic in alijs. Etiam si non esset peccatum. Item utrumque fieri potuit operatione spiritus sancti et quod statim esset perfectum quod quadragesima sexta die ergo cum ipse naturam nostram assumpsit etiam modum assumendi naturalem et omnem obsequare debuit. Item Christus est secundus Adam ut dicit apostolus. i. Cor. xv. ergo debuit in eadem perfectione esse in qua primus homo. Adam fuit in perfectione corporis. Ille ei perfectionem corporis non accepit per incrementa. Item deus. xxxiii. dei perfecta sunt opera si ista conceptio fuit immediate opus dei et debuit imperfectum corpus terminari.

Capitulum cclv.

Questio querit de partu qualiter fuerit egressus ex utero cum corpus non transeat per corpus grossum nisi diuidendo. Ad hoc quod dixerunt quod dominus diuisus et sine essetue assumpsit quatuor partes corporis. Subtilitatem in egressione de utero. Agilitatem in ambulando super aquas. Claritatem in transfiguratione. Impassibilitatem in cena. Sed contra desertitate ipse habuit corpus grossum et materiale sicut competit nature nostre nascenti ergo si aliud assumpsit hoc fatalitatis fuit et fictio. Item secundum hoc egressio de utero non fuit miraculosa sicut post resurrectionem non fuit miraculosa quod intrauit ianuas clausas quoniam habuit subtilitatem corporis gloriosi. Item deo. de diuisio. no. Ignoras autem quomodo ex virginis sanguinibus altera propter naturam lege composita sit et quomodo sicis pedibus corporale pedus habentibus et materie grauitas super mare ambulauerit. Manifestum est ergo quod omnia fiebant per miraculum. **Capitulum cclvi.**

Proter hoc querit utrum beatissima uirgo in conceptione habuit dolorem et aliquam delectationem. Ad dolorem habuerit videtur quod ubi fuit diuisio et dissolutione communi ergo dolor. Contra quod fuit ibi delectatio videtur

lund +

ff. 133

quia producere de se simile est naturale ergo est delectabile Item in statu innocencie in conceptoe fuit delectacio Item illa delectatio est natural' et per peccatu non est maiorata ergo maior fuit in statu innocencie q̄ illa que non est cum libidine Sed illa conceptio similis est illi cum immunitate peccati et libidinis q̄ maior debet ee delectatio sine libidine qua illa que est cum libidine Item natura nobilior nobiliores hnt operatōes et etiā delectatōnes sed natura non corrupta nobilior est quā corrupta ergo etiā nobilior est eius delectatō q̄ illius etiā que est illi simil' Item beatissima v̄go maximā habuit delectatōem in essendo m̄ dei ergo et in fiēdo. **Cap. cclvij.**

Querendū etiā dignū esse videt̄ vtz aliquā grauitatē habuit beatissima v̄go in portādo et videt̄ q̄ sic qz corpus gressum et ḡue addituz corpori gressu et graui necessario trahit ipsū scdm suā inclinātōem deorsum et sic ḡuat necessario aliquātulo tñ in hoc nō videt̄ repugnare aliqd̄ beatitudini beatissime v̄ginis s̄ magis esse ad meritū cum generare sit penale vñ. **Math. ij.** Mater quedaz ad memoriā reuocat filio suo q̄ et quāta sustinuerit in vtero pro ipso ergo videt̄ q̄ etiā beatissima v̄go debeat ḡuari in portādo Sed contra in statu añ peccatū non fuisset huiusmodi ḡuitas in portādo ergo nec in ista portatōe cuiusmodi conceptio fuit omnino sine peccato. Item hoc est pure naturale ergo non penale Item habere apud se et in se dilem non est penale s̄ delectabile ergo beatissima virgo non habuit ḡuitatē in portādo. **Cap. cclviij.**

Quest hoc querit̄ vtz habuit dolorem vel delectacionem in pariendo Et videt̄ q̄ dolorem qzsi in conceptōe que facta est in conceptōe fuit delectacō q̄ in diuisione q̄ facta ē in ptu fuit dolor Contē p̄pit s̄n dolore Item ysa. Anteq̄ p̄turiret p̄pit Item añ ptū tm̄ reficiebat̄ hm̄ intellēm et tactū nūc aut̄ hm̄ intellēm et om̄es sensus ergo modo maiorata est sua delectacio **Ad predicta hm̄**

ordinem soluendo dicimus qd hec oceprio est op^o primita^o
 tis appropabilem tñ spūisācto ratōmbo assignatis Patri
 autē ogruit generacio q̄ est in ydēptitate substancie Om̄s
 nis em̄ pater gñrat in ydēptiatte sue nature ⁊ sbe ut de^o
 deū hō hominē ita gñacio tpal' q̄ius hēat cū ēterna ouem̄
 enciā remotā non tñ p̄m̄q̄ in ista ei tpoli est dīa eiusdem
 nat ure s̄m specie inter matrē ⁊ filium in eterna autē nō est
 dīa eiusdē nature ⁊ essencie inter patrē ⁊ filiū vñ s̄ non
 ā p̄priet' patri. s̄ spūisācto cuius non est donoꝝ distribu
 cio Itē non est id filiū dare ⁊ incarnatōm facere qz posset
 filium dare non existēte in carne vt dicit Aug^o. in iij. de
 tri. Item Cū creatō ⁊ gloriācō hēant se ad inuicē sicut
 cā ad causatū sicut vnū a p̄patur spūisācto ita ⁊ reliquū
 Itē generatū efficere est dupliciter p̄ modum efficiētis ⁊
 per modū material' Primū istoz. tñ habet racionē patris
 vñ aut material' ⁊ facta sit ista oceprio dicimus cū Dam
 qd non tñ de sanguine. sed de sanguinibz ⁊ carnibz bea til
 lime v̄ginis Et dicim^o qd duplex hūiditas siue sanguis ē
 in corpore vna nutrimental' que venit a cibo ⁊ adhuc nō est
 corpus vel ps copis. sed potest vel vñri vel ps fieri vel trā
 smitti ad generacionē corporis alterius p̄ter hāc ē ibi hūi
 ditas substācialis que est actualiter in omnibz mēbris ⁊ ē
 pars essentialis corporis vel essentialibz p̄tibz generatibz
 diuincta vel per nutrimentū in corpus conuersa ⁊ illi vñ
 ta ⁊ ex hīs vtrisqz sit decisio vel p̄pagacio Et hoc est qd
 subtiliter rāgie p̄hs in li. de aīa Dicens qd hūiditas est ge
 neracōnis factiū ⁊ hoc duobz modis Vno mō qz ex su
 perfluitate ipsius in vltima digestione sit pars seminis
 ⁊ rei generate Alio mō qz p̄ alimēta mēbra suscipiūt com
 pletā quātitatē ⁊ s̄bam vt possint ex ipsis decidere essen
 cialiorē ⁊ veriorē partē seminis ⁊ rei generate Alias si
 nutrimentū em̄ ess̄ materia seminis ⁊ nō factiū non bene
 diceret p̄hs factiū qd dicit p̄tētā actiūā Nūc autē est
 nutrimentū ⁊ materia seminis q̄ntū ad maiorē p̄tē ipsius

Ad 242

hūiditas p̄ s̄m̄ qz

seminis et est causa efficiens et operans in bris operantur ad decedendum de se parte essentialiore seminis et veriore. **I**tem id tangit **dam** dicendo in vno loco **Ex sanguinibus et non ex sanguine**. In alio loco dicit **ex parte** **Ex purissimis carnibus et sanguinibus**. **I**dem tangit **Joh. i.** cum dicit qui non ex sanguinibus neque ex voluntate carnis neque ex voluntate viri est. **D**icendo ex sanguinibus pluraliter et voluntate singulariter. **vñ phis eciã et non catholicus** diceret quod omnes homines materialiter fuissent in adam et corpus eius omnium fuisset inuisibile in super diuisibile et nunquam stat diuisio ex parte rei diuise. **E**t sic homo omeistus habet pro veritate humane nature illud quod contraxit in sua conceptione a parentibus reliquum autem quod est post modum sibi per nutrimentum et animam animatorem vel post est vnitum cedit tertiis scilicet de omeisto propagatio in veritate nature et sic quilibet habet suam partem nature humane veritatem. **A**d illud dicendum quod ista conceptio fuit per modum generationis et non per modum creationis. **N**ec **dam** dicit eam quous hoc dicit magister in sententiis. **S**ed dicit sic **Non spermaticæ non seminaliter sed odituie per spermaticam**. **E**t alia translatio habet creaturam quasi di. quous non sit pure creatio est tamen ibi appetas et similitudo creationis. quia facta fuit subito et immediate a deo qui non indiget materia. **C**oncedimus eciã quod dominus fuit in utero ducens septuaginta sex diebus hoc sunt triginta noue ebdomede et duo dies. **E**t ograduissimum et periculosissimum tempus est quo secundum ordinem nature non erratis nec deficientis partus congruit esse in utero partus anime infusionem neque deo dominus accipi perfectione corporali quod esset contra modum humane natiuitatis scilicet perfectione spirituali. **S**ed primo ad de terra nato congruebat corporalis perfectio. **S**ecundo ad celesti congruebat corporalis perfectio spiritualis et hoc intelligit per vix eum de mulier circumdabit vix. **I**tem sine dotis assumptione exiit clauso utero supernaturaliter nascendo. **C**oncepit eciã beatissima uirgo sine dolore cum summa spiritus delectatione et eciã cum summa delectatione naturali sed

Ex parte

243

244

247

naturalis fuit ibi materialis spiritualis vero formalis sicut ipsa conceptio fuit spiritus sancto tantum operante et natura operantem suscipiente. nec dissolutio et inuolutio est doloris nisi fiat a principio extrinseco agente per violentiam quod non fuit.

Item dicimus quod fuit sine generatione secundum proprietatem status innocentie sicut corpus proprium non grauat sic naturaliter corpus matris et filij ante partum fuit quasi unum corpus vnde secundum naturam non est unum aptum natum alteri generare et grauare

Capitulum cclix.

Questio de hoc quod dicitur in utero et videtur superfluum esse. Omnis enim concipiens concipit in utero. Ad hoc dicimus quod hoc privilegium est istius solius conceptio. Omnes enim alie concipiunt in utero illa sola concipit in utero quia concipit virgo et

Capitulum cclx.

Questio de nomine de quo subiungitur. Et vocabis nomen eius secundum. Queritur ergo utrum verbum incarnatum habuerit unum solum nomen. Et videtur quod sic. Unus enim indiuiduus naturaliter debet esse unum nomen. Item unum sufficit determinare ipsum indiuiduum ab alijs. Item unum est signum. Contra inferius dicit filius altissimi vocabitur. Item psalmus vij. Vocabitur nomen eius emanuel. Item cum hic annuncietur dicitur et humane unio et hoc intelligatur per emanuel hic potius deberet illud nomen poni. Item de eodem est annunciatio de quo fuerit propheta dicitur illa fuit sub hoc nomine Emanuel ergo hic deberet poni. Item psalmus ix. Vocabitur nomen eius admirabilis auxiliarius deus fortis et ergo multa habuit nomina. Item vocabitur nomen eius spolia. detrahe festina predicare. Item omnia nomina conueniunt tribus personis ergo non sunt propria ubi incarnati. Item nullum commune est proprium sed fortis et admirabilis et huiusmodi non sunt propria ergo sunt communia. Item Messias fuit promissus hic autem est christus ergo hic debuit vocari christus.

Capitulum cclxi.

Dist hec querit quis imposuerit illud nomen Et videt q̄ ioseph Math. ij. ioseph fili dauid Noli timere accipe Mariam coniugē tuam ⁊ infra Sed vocabit nomen eius Ihs ergo ioseph imposuit Ite luc. iij. Vocatū est nomen eius ab angelo priusq̄ in vtero conceperet ergo angelus imposuit Item hic dicit q̄ super benedictissima vgo filio suo nomen imposuit Item ad ipsam pertinebat qz ipsa sola inter hōies ius ad eū hēbat. Item ipsa sola plene ipsū tūc cognouit ⁊ optime p̄petates ipsius sciuit Ite significatō est per institutōm s̄ vna est significatō ergo vna tm̄ debuit esse institutō. **Ca. cclxij.**

Dist hec querit qm̄ institutū fuerit illud nomen. Et videt q̄ ab eterno. Luce. iij. Priusq̄ in vtero conceperet Ite Math. ij. Vocabis nomē eius ihs

Glosa. Non impones qd̄ ab eterno ab angelo impositū est Ite glosa. Non deuit tam glosuz nomē prius appellari ab hōmibz s̄ excellentōre natura nē homo machinator h̄ nomimis videret Ite alia glosa. Sicut a xpo xp̄iani sic in vtraqz natura a Ihesu idest saluatore saluati vocant qd̄ nomē non solum en̄q̄ recipiam̄ in vtero h̄etciā ante tpa secularia vela deo est ordinatum Canē. Luce. ij. Postq̄ impleti sūt dies Item domina imposuit vel ioseph ex tēpore.

Capitu. cclxij

Dist hec querit Cū ueniat illud nomen Et videt q̄ tribz personis Pater enim ⁊ filius ⁊ spūssans Atq̄ saluant a p̄ccatis ergo saluator ergo cristus Item op̄ra trinitatis sūt indiuisa Item est eternū ⁊ nō personale ergo ouenit tribz Ite onotat effectum ergo cōuenit tribz Cōtra illud est p̄p̄um nomen vbi incarnati ergo non ouenit trinitati

Solutio

Ad hec soluendo dicim⁹ q̄ q̄uis vñū p̄p̄ium non possit eē pluriū tñ vni⁹ possūt esse plā p̄p̄a vt r̄ libile ⁊ discipline susceptibile hōimis. Vñ cū vbiū incarnatum plures hēat p̄petates sibi soli cōuenientes es

nulli alteri vel alie persone potest a quolibet istarum denominari
 Vñ omnia predicta nomina conueniunt ei ratione diuisarum p
 prietatum Cum autem ab ultimo et optimo vnum quodque habeat
 denominari finis autem est ultimum in utroque ergo debet vnum
 quodque propriissime denominari a fine Cum ergo finis incarnationis
 sit salutatio humani generis Verbum dei incarnatum id est filius
 dei incarnatus recte vocatur est ihesus. Sic ergo quibus salua
 tio a culpa sit omnibus tribus personis tamen redemptio per passio
 nem propria est filii incarnati. Et secundum hanc filius solus san
 guine suo saluum fecit populum suum a peccatis suis vñ ipse so
 lus ihesus deus quod est saluator Item quibus mirabilitas et for
 titudo in se sunt omnia tamen mirabilitas natiuitatis de virgi
 ne. Fortitudo in morte non sunt omnia tribus personis sed propria
 filio incarnato Item illud nomen imposuit deus angelus et do
 mina oim et ioseph deus rem nominis prestando Angelus p
 dicando. domina impando. ioseph exequendo. Ex hoc patet quod
 impositum fuit seorsum a deo eternaliter Ab angelo in annunciatioe
 A domina et ioseph in circumcissione Ex hijs ergo patet esse
 etiam conueniat nomen ihesus Si autem queratur de diuinitate isto
 rum nemini ihesus christus Dicimus quod nominauit vnam perso
 nam a duabus naturis que inuenta est secundum humanitatem sal
 uatori secundum diuinitatem humanitati diuinitatem

Capitulum. cclxiij.

Questio hęc querit de eo quod subiungit hic erit mag
 nus. Querit vter dominus per incarnationem suam
 factus sit magnus vel paruus Et videtur quod paruus per
 Misericordiam cum paulominus ab angelis et sic prius fuit
 multo maior angelis Aplos ad hebreos. ij. Nunc autem quod modico
 quod angeli minoratur est videmus ihesum propter passionem mor
 tis gloria et honore coronatum Item philip. ij. Exinamur
 semetipsum formam serui accipiens Item Bern. super illud
 Magnificat anima mea dominum et dicit sic non laudat dominus
 magnus et laudabilis nimis sed paruus dominus et amabilis
 nimis Item Psal. paruulus filius natus est nobis Item Bern

filij dei / incarnationis / per / salutem / nos

quid dicitur

Quare erit et non potius est magnus quam semper equaliter
 est magnus et non habet quo crescat ut maior post concep-
 tum futurus sit quam ante sit l' futurus sit. Itē duplex est magitu-
 do mol' et virtutis. De magnitudine molis nichil ad propositum
 quia illa est indifferens iuxta q. i. Regum. xvi dicitur. Non
 respicias vultum eius nec altitudinem stature eius quam ob-
 ieci eum. Magnitudo autem virtutis nulla accessit deo per in-
 carnationem quicquid enim potest homo potest et deus et plus quicquid
 potest modo potuit et prius ergo non est magnus factus
 // Contra magnificat anima mea dominum ergo ipsa magnificavit
 eum ergo ipse est magnificatus vñ in figura. iii. Regum. x.
 magnificatus est rex salomon super omnes reges terre et diui-
 tiis et sapientia et vniuersa terra desiderabat videre vultum
 eius. Item Bern. Vere magnificatus est quia magnificavit
 eum dominus in conspectu regum et adorant eum omnes re-
 ges omnes gentes huiusmodi. Itē augmentum est preexistē-
 tis magnitudinis additamentum. Ipse autem manens quod erat
 assumpsit quod non erat ergo magnificatus. Itē Tale additum
 tali facto ipsum magis tale. scilicet diuitas est bonum et humani-
 tas est bonum ergo alteri alteri additum erit magis bonum.

Solutio ad

Quod hec solvendo dicimus quod dominus ihesus christus in carnatione factus est magnus et parvus quia factus est deus et homo. Magnus in quantum deus. Parvus in quantum homo et hoc respectu diuinitatis ergo et vna eadem persona magnificata est et purificata et est magnificatio hec de diuinitate puritas autem siue exinanitio ab humanitate. Ad autem persona potest magnificari hoc habet rationem humanitatis quia diuina natura non habet quo crescat. Ad autem persona de exinaniri hoc ouenit ei ratione diuinitatis. Est autem purificatio siue exinanitio non de nature in aliquo sed cum inferiori vno. Sic et magnificatio hoc non nature extra metā propriam eleuatio. scilicet cum summa natura personalis coniunctio. Erat itaque magnus nobilitate potestate dignitate virtute

famositate vtilitate nouitate. De magnitudine nobilitatis.
Berñ. bñ magn⁹ cui⁹ magnitudinis non est finis ⁊ quis
 magn⁹ sicut de⁹ noster plane magn⁹ ⁊ tam magn⁹ q̄ altis-
 sim⁹. Et infra. **Altissimus** em̄ p̄r quā alt⁹ sit potuit tñ
 equalē sibi facere filiū fecit itaq; angelus magnū s; nō q̄-
 ruse est ipse ⁊ ideo non fieri altissimū. **Solū** aut vngenicū
 quē non fecit s; genuit omnipotēs oipotentē. altissim⁹ altis-
 simum. **Coetern⁹** coeternū ipm sibi opari p̄ omnia nec ra-
 pinā estimauit nec iniuriā. De magnitudine dignitatis si-
 ue auctoris est. **Erit** em̄ magn⁹ dñs q̄a magnificauit eū
 dñs ⁊c. vt s; de magnitudine potestatis. **berñ** Magnifi-
 cat aīa mea dñm. quia hic est magn⁹ ⁊ magna faciet tibi
 quia potens est ⁊ sem̄ nomen ei⁹. **Item** potestas ei⁹ pote-
 stas et̄na que nō auferet. **Dan. vii.** De magnitudine vir-
 tutis ⁊ dignitatis sil. deus. h. hñs in vestimēto ⁊ femore
 suo scriptū rex regum ⁊ dñs dominiū. **Itē apoc. v.** vicit
 leo de tribu iuda. de magnitudine fame p̄s **Magn⁹** dñs
 et laudabilis nimis. **Itē** a solis ortu vsq; ad occasus lau-
 date nomen dñi. De magnitudine vtilitatis. **berñ.** magni-
 ficet em̄ a nobis pius ⁊ magnus domin⁹ quos vt facerz
 magnos factus est paruus puul⁹ ait natus est nobis. no-
 bis inquam nobis non angel⁹ qui cum magnū h̄rent par-
 uum non requirēbāt ergo nobis natus nobis est dat⁹.
 quia nobis necessari⁹. **Ideo** de nobis nato nobis dato fa-
 ciamus ad qd nat⁹ est ⁊ datus est vtamur n̄ro ad nostrā
 vtilitatem sed de saluatore salutem operemur. De magni-
 tudine nouitatis **Jerē. xxxi.** Nouum creauit domin⁹ su-
 per terram **Mulier** circundabit virum. **Et dyo.** q̄ est om-
 nium nouozū nouissimum. **Magn⁹** in quā erit scđm om-
 nem modum. magnus scđm substantiam. quia de⁹ magn⁹
 scđm quantitatem quia omnipotens. **Magnus** secunduz
 qualitatem quia summe bonus deus. magnus secundum
 relatōnem quia filius dei. **Magnus** secundum quando.
 quia eternus. magnus secundum vbi quia vbiq; mag⁹.

Itē in dñi dñi manu

secundus situs vel positioem. quia celum sibi sedes est et terra scabellus pedum suorum. Et sedet super iherubim et ambulat super pennas ventorum sedet ad dexteram patris et astat nunc vultus eius pro nobis magnus secundum habitum quia vestimenta eius sunt candida super niuem qualia fullo non potest facere super terram quia fortitudo et decore indumentum eius. Indutus est cum decore et precinxit se virtute. Concidit saccum suum et circumdedit se leticia magnus quod est magnitudine actionis quia in principio creavit deus celum et terram ite in filio quem genuit in quo omnia creavit recreavit iustificavit glorificavit. Unde generatio et generatio laudabit opera tua. Item opera fecit que nemo alius fecit unde opera que ego facio nemo alius fecit et opera que ipse fecit testimonium perhibent ei et magnus filius magni dei magnus quoque in passione. Ipse enim novissimus virorum vir dolorum et non est dolor similis dolori eius. Sic ergo patet qualiter paruulus iste per omnem modum magnificatus est. Est autem magnus iste paruulificatus. Unde Bernardus. Et tu quidem virgo paruulum pariens paruulum nutries paruulum lactans. sed videns paruulum magnus cogita. Et infra. Ecce paruulus in medio statuitur. O paruulus paruulus desit? O vere paruulus. sed malicia non sapientia. Studemus effici sicut paruulus iste. Discamus ab ipso. quia mitis est et humilis corde ne magnus videlicet deus factus sit sine causa homo paruulus ne gratis homo mortuus ne in vacuum crucifixus. Sic ergo patet qualiter paruulus iste paruus est et magnus. leo et agnus. leo de tribu iuda et agnus qui tollit peccata mundi etc.

Capitulum cclxv

Questio queritur de eo quod sequitur. Et filius altissimi vocabitur ad quod addatur cum super dictum sit et vocabitur nomen eius. ihesu et quod differat hoc vocatio ab illa filius altissimi est omnium hominum iuxta illud filius excelsi omnes. Et istud patet non illud et eris filius altissimi obediens. Item

paruulus qui dicitur

altissim⁹ de⁹ ē emicatis ḡ ipe eā fili⁹ del emicatis ḡ fili
 us spūsancti ⁊ fili⁹ filij Ad h̄ dicim⁹ q̄ differt h̄ filiatio
 ab alijs ⁊ vocatō a sup̄ dca h̄ ei filiatio est p̄ eternā genera
 tōnem Alie aut̄ per adoptatōem **S**uperius posita vocatō
 notat pprii nominis impositōnem h̄e aut̄ non solam ppriā
 vocatōnem sed ⁊ rei nominis ⁊ diuine nature per opera de
 claratōnem Ipse itaqz vocabitur eterna nominatō ne scrip
 ture attestatōne **J**ohannis pphetatōne opuz probatōne
 patris declaratōne columbe ostensione petri cōfessione de
 monum suspicatōne doct̄ine singularitate quā numq̄ lo
 tutus est homo sicut hic homo **G**losa quia deus eius fu
 it in potestate sermo ⁊ non sicut scribarum et phariseoruz
Omnib⁹ ergo istis modis vocabitur ab hominib⁹ filius al
 tissimi vngentus in esse nature vngentus in donis gra
 tie **S**ummus in esse glorie **V**nde in e siencia cū patre est
 a patre eterna generatōne vnum principium in omni spī
 ratōne.

Capitu cclxvi.

Est h̄c querit̄ de eo qd̄ sub dit̄ dabit illi deus se
 dem dauid patris eius **Q**uerit̄ ergo utz p̄ sedem
 dauid h̄c intelligat̄ regnū corpale vel spūale **S**i
 corporeale illud nūq̄ habuit ymo a turbis eum regem facē
 volentib⁹ fugit et ante **P**ilatū p̄testatus fuit **R**egnū me
 um non est de hoc mūdo **S**i aut̄ intelligatur per hoc reg
 num spirituale illud sepe habuit **I**tem dabit dominus se
 dem dauid. glo. i presenti vitā regnabit cor da inhabitās
 in futura ad gloriam vocans sed cristus homo regnū spi
 rituale nūq̄ habuit in quantum autem de⁹ illud semper hā
 buit ergo illi nūq̄ datum fuit **I**tem quando nat⁹ fuit tūc
 rex fuit ergo nascendo vel per natiuitatem nō accepit **I**te
 diffimientes p̄ gen⁹ pp̄mqui⁹ diffimunt ḡ regnū iudeoz p̄
 pp̄mqui⁹ fuit dñō ihesu cristo **I**te poci⁹ dixit̄ sedē ioh̄e pa
 tis eius p̄st̄im euz ioh̄as in plim̄is figurat̄ dñm ihm xpm
Item regnum dauid fuit in sanguinis effusione p̄pter
 qd̄ ei. ij. **R**egū vij. **N**ūquid edificabis michi domū. **G**lo

plurid 6 ego

alud vnde p̄st̄im

7a 6

Nūquid vir sanguinum 1. iij. Regnū. v. Nō poterat edi-
ficare domum nauam dei sui ppter bella imminētia in circu-
itu **R**egnū autem salomonis fuit pacificū sicut ibidem
subiungit **N**unc autē dedit requiē dō michi p circuitū et
non est sathan nec occurſus malus **S**i ergo regnū dauid
in sanguinis effusionem regnū vero salomonis in pace re-
gnū ergo suū intra nos est et iusticia et pax et gaudi-
um in spiritu sancto quia in pace factus est locus eius. et
non est ipse deus dissentōnis sed pacis qui est pater futu-
ri seculi princeps pacis. ergo expressius et potius figu-
ratur regnū eius per regnū salomonis q̄ per regnū
dauid **I**tem nomine et re et regimīe videtur salomon de-
um expressius figurasse nico quia pacificus interpretatur
cristus autē pacem fecit ei qui longe est et qui ppe est. 1. iij.
Regum. x. **M**agnificatus est rex salomon diuicijs et sa-
piencia super omnes reges vniuersę terre et vniuersa ter-
ra desiderabat vultum eius videri hęc autē omnia p̄ssime
oueniunt ei quia virtus et sapiencia est patris in quo sūt
omnes thesauri sapiencie et sciencie dei absconditi **S**pecio-
sus forma prefilijs hominū in quem eciaz desiderant angeli
prospicere regimen quia non fuit sathan nec occurſus mā-
lus sicut dauid est in regno suo **I**tem in opere dñm figu-
rat ipse em̄ domū dño edificauit **E**t xp̄c vera sapia edifica-
uit sibi domū et excidit colūpnas septē. 1. iij. xi. **I**te dīna
electione vidr dñm figurare qz de eo iuxta līz scriptuz ē
Ego eo illi in p̄ez et ip̄e michi in filiū **D**uid vere et ppe sa-
lomō ouenit dño ihu xp̄o nec obstat q̄ salomon alienige-
nas copulauit euz eciaz sibi in lī figurz qui zelotipia aiaz
q̄si exē se raptus aiaz p̄cetrices sibi in misericordia et mis̄a-
tōibz despōsa **Q**uid autē malū factū possit bonū figurare pz
1. iij. xi. **R**eg. xi. **I**n hysto. **A**dulteri et in terfeētōis vrie
Ite cā. iij. **V**idete regē salomonē idyademate q̄ corona eū
mater sua glosa. vgo maria **I**tem rex salomon intelligitur
rex cristus. ergo et sua sedes debuit dici sedes salomonis.

Item ipse est in quem desiderant angeli prospicere Item a
poclipis p. Conuersus tuus sum et fratrum tuorum Dicit an
gelus ad iohem Item in eodem xxiiij. Seniores mittunt
coronas suas ante pedes sedentis in throno. quia omnes sa
cti confitentur quod pro humanitatem christi coronati sunt Item
filij resurrectionis equales erunt angelis Sed ipse est rex
eorum ergo angelorum Ipse enim est primogenitus mortuo
rum et princeps regum terre Apoc. pmo. Item Luce xix
Homo quidam abiit in regionem longinquam accipere sibi re
gnum et reu. ergo christus accepit regnum ecclesie trium
phantis Item. ysidorus Trinitas sibi soli nota est et homi
ni assumpto Item anima christi sciuit omnia que deus. er
go ipse est superior omnium angelorum in cognitione. ergo
et in dilectione Item dicit dyonysius in ecclesiastica ierar
chia. v. Lex quidem hec est diuinitatis. Sacratissima per
prima. secunda ad diuinitatissimam suam reducere lucem. et
sic per superiora regunt inferiora ergo ipse est rex ange
lorum Item habet in vestimento et in femore suo scriptum
rex regum et dominus dominancium Item dyonysius in cele
sti ierarchia capitulo vij. Quosdam enim eorum introducunt
a prioribus sacra eruditos donum esse celestium virtutum
et regem glorie in celum humanitus receptum Quosdam
vero apud ihesum immediate docentem. et prelargiens eis
manifestantem suam humanam benignitatem Ego inquit
disputo iusticiam et iudicium saluatoris Ex hijs patet quod
angeli illuminantur et participant in quibusdam immediate a
domino ihesu christo inquantum homo ergo inquantum homo est
rex angelorum Contra celestis ierarchia est super humanam et
ergo infimus de celesti est super superum de humana Sed in
feriora non regunt superiora quod nullus homo potest esse rex ange
lorum Item simile est simpliciter simpliciter et optimo optimo. Sed
angelus superior est et melior homine quod optimus angelus optimus homine.
Item dyo. regnum est omnis finis et ornatus ordinis et legis distribu
tio. sed christus in quantum homo non distribuit angelis fines et ornatum et legem quod

capitulum vij

non est rex eorum in quantum homo Item psalmista Minuisti eum paulominus ab angelis. ergo non est rex angelorum. Item Christus autem est superior angelis in quantum homo aut non. Si non ergo non est rex. si sic in quantum hoc ergo omnis homo quod est falsum. Item rex debet esse eiusdem nature cum eis quorum est rex et e converso. Asinus enim non poneretur rex auium nec aquila rex animalium grothibilium. Et christus homo non est eiusdem nature cum angelis ergo in quantum homo non est rex angelorum. Item in angelis non est proprie lex ergo non est rex. Item anima est substantia intellectualis illuminationem a primo ultima delectatione receptiva ergo angelus prior naturali superior anima et anima supremum hominis. ergo superior omni homine ergo non est rex angelorum. Item spiritus vmbilis corpori propinquior est quam non vmbilis et spiritus non vmbilis propinquior spiritui in creato quam vmbilis ergo spiritus angelicus propinquior est deo quam humanus ergo nobilior et melior ergo homo non potest esse rex angelorum. Item Luc. Astitit angelus de celo confortans eum. Item Dionisi. in celesti ierarchia cap. iiii. Video enim quod tempore isto super essenciarum celestium superessencialis essencia ad id quod secundum nos immutabiliter veniens non resilit ad se ordinata et assumpta humana ordinatione. Sed semper obediens subditur patris et dei per angelos dispositionibus et per medios ipsos nunciatur ioseph a patre disposita filij ad egiptum recessio. Et iterum in iudeam ex egipto traductio et per angelos videmus ipsum paternis legationibus ordinatum iuste dicere ut scienti nostris sacerdotalibus traductionibus expressa et de angelo ipsum ihesum confortantem.

Solutio

Ad hec soluendo dicimus. Ad de domino nostro ihesu christo est quadruplex modus loquendi. Primo de ipsa christali siue persona secundum quod est rex omnium angelorum. Secundo de

Phil. ex. m. 139.

natura . idest de persona ratione diuine nature et sic est ad
huc superior omni angelo **Tercio** de persona humane nature .
Sed hec potest esse duplex vel scilicet quod ipsa est in unione
cum diuina et sic adhuc est superior omni angelo . vel secun-
dum quod in se circumscribitur diuinitate considerat et sic lo-
quitur **Dauid** . Vbi ait quod ignorantem et seruilem naturam as-
sumpsit **Tercio** ergo modis est superior omni angelo **Quar-**
to modo est inferior omni angelo . **Ad** ea que obiecta sunt
de sede et regno **Dauid** dicimus quod ibi accipit signum per
signato **Per** regnum ergo **Dauid** tempore figurat reg-
num christi spirituale . **Dabit** ergo illi sedem regni sacerdotij
magisterij iudicij conuiuij **Dauid** propter carnis purgationem
diuinam electionem humilium . exaltationem hostium dicit
et ionem sanguinis effusionem diuini cultus augmentatio-
nem spirituale prefiguratioem specialem promissionem ope-
rum incitationem virtutum similitudinem caritatis magnitudi-
nem **Et** regnabit iustis miserando malos extirpando bonos
exaltando omnes imperando hostes subiugando curias ce-
lebrando iura puulgando regnum dilatando **Regnabit** autem
per gratiam et gloriam in domino per caritatis unitatem hospi-
tis prodepreatum cibi et vestitus communitatem operum con-
firmitatem in domo iacob in qua peregrinantes seruientem con-
trahentem fugientem repatriantem . **Dicimus** etiam quod re-
gnum christi figuratum fuit in regno dauid . **Et** in regno
salomonis **Sed** regnum dauid signat regnum christi presens
superminitatem ecclesiam que est in bello contra vicia
et cum effusione sanguinis et castigacione corporis et cru-
cifixione carnis cum vicijs et deupiscencijs . **Regnum** au-
tem salomonis figurat regnum triumphantis ecclesie que
est in visione pacis . **Ibi** non auditur mallens nec secu-
ris sicut dicitur de templo quod edificauit . **Salomon . iij .**
Regum . xvj . **Sed** sedet ibi populus domini in pulchritu-
dine pacis in thabnaculo fiducie et rege opulenta **ysa . xxxij .**
vbi sedes dauid appellat hunc regnum per gratiam in presenti per domum

Lucas

Jacob intelligitur regnum glorie in futuro. vñ potissime
 ponit̄ ibi iacob qui caritate lignat iuxta illud Abrahā ge
 nuit ysaac. ysaac genuit iacob idest fides spes. spes cari
 tatem vnde non est ibi domus ade qz non est ibi terrena. s̄
 celestis conuersatō non abrahe vel ysaac qz fides spes eua
 cuabunt̄. **S**ola aut̄ caritas numq̄ excidet vnde regnabit in
 domo iacob in eternum. **V**nde **S**erū Deniqz quid magnum
 promittitur ei qui sedet super cherubim. quē p̄pha vidit
 sedētem super solū excellsum ⁊ eleuatum sedere in sede pa
 tris dauid. **S**ed nouim⁹ q̄ndā aliam iherusalem ab ea que
 nūc est in qua regnauit dauid significatam multo ista meli
 orem multo ditiozem hāc igit̄ puto h̄ fuisse p̄figuratam
Illo videlicet vsu loquendi quo sepe scriptura signans po
 nit pro significato. **T**unc sane dedit illi dominus deus sedem
 dauid patris sui quādo constitutus est ab eo rex sup̄ s̄iō
 montem sanctū eius. **S**ed hoc p̄pheta de quo regno dix
 erit exp̄ssius apparuisse videt̄ in eo. qd̄ nō in sion sed sup̄
 sion posuit nam ideo fortassis dictus est super quia in sion
 quidem regnauit dauid. **S**ed super sion regnū est illius
 de quo dictum est ad dauid de fructu ventris tui ponaz
 super sedem tuam de quo per alium p̄phetam dicit̄ **S**uper
 solium dauid. et super regnum eius sedebunt in eternum
 vides quia vbiqz reperis. **S**uper sion **S**uper sedem **S**up
 solium **S**uper regnum **D**abit ei dominus sedem dauid pa
 tris sui. **N**on tipicā sed veram non temporalē sed eternā nō
 terrenam sed celestem que idcirco ut iam dictum est me
 moratur fuisse dauid. quia quod hic temporaliter sedie
 eterne illius gerebat ymaginem. **E**t regnabit in domo ia
 cob in eternū. **H**ic qz si domū iacob tēporalē accipim⁹ quo
 modo in illa que eterna est in eternū regnaturus est. **R**ue
 renda est ergo domus eterna iacob in qua regn⁹ in eternū
 eius regni n̄ erit finis. **A**ut n̄ vna eadē dom⁹ illa iacob ex
 asp̄as in pie abnegat̄ eū ⁊ insipientē respu. an̄ faciē pilati qm̄ il
 lo p̄ferēte regē yr̄m crucifigaz vno ore r̄ndendo clamauit

Non habemus regem nisi cesarem. Requirere itaque **A**pосто-
lum et discernet tibi eum qui occulto iudeus est ab eo qui
est in manifesto et que in se ipso est ecclesiasticus ab ea que est in ca-
rnis. Et filius dei **A**brahe a filijs ca-
nis. Non enim omnes qui ex israel hii sunt israelite nec qui semen
abrahe hii filij abrahe. Solos autem qui in sede **J**acob inuen-
ti sunt reputat de domo iacob vel potius noueris ipsos spi-
ritualem et eternam domum iacob. in qua regnabit dominus in-
ternum. Sequere ergo et dic. Simili non omnes qui ex iacob
hii reputandi sunt de iacob. Quis ex nobis qui iuxta inter-
pretationem nominis iacob subplacet dyabolus scilicet de corpore
luetetur cum vicijis et concupiscentijs suis ut non regnet
peccatum in mortali corpore suo. sed regnet in eo ihesus nunc qui
dominus per gratiam in eternum per gloriam beati in quibus regnabit
deus in eternum. quia ipsi cum regnabunt et regnum eorum non
erit finis. **Q**uam gloriosum est illud regnum in quo reges
congregati conuenerunt in unum ad laudandum seipsum et glo-
rificandum eum qui super omnes est rex regum et dominus
dominancium. De cuius splendidissima contemplatione fulge-
bunt iusti sicut sol. **D** si et mei meminerit ihesus cum venerit
in beneplacito populi sui cum venerit in regnum suum. **D** si
me in illa die quando traditurus est regnum deo patri visi-
tare dignetur in salutari suo. ad videndum de bonitate electo-
rum suorum ad letandum in leticia gentis sue ut laudetur
etiam a me in hereditate sua. **V**eni interim domine aufer scandala
de regno tuo quod est anima mea ut regnes tu qui sedes in eo
venit enim auaricia et vendicat sibi in me sedem iactantia cupit
michi dominari. **S**upbia vult me in esse regem. **L**uxuria dicit
Ego regnabo. **A**mbicio. **I**nuidia. **D**etractio et **I**racundia.
Dicunt in meipso cuius ego potissimum videar esse regnum.
Ego quoniam valeo resisto renitor quantum in suorum dominum meum
ihesum cristum reclamo ipso me defendo quia ipse me esse
iuris cognosco. **I**psum michi dominum teneo et dico non ha-
beo regem nisi **I**hesum. **V**eni ergo domine. et disperge illos.

in virtute tua et regna in me. quia tu es ipse rex meus et
deus meus.

Capitulum cclxix.

Questio hoc querit de illo quod sequitur **Quo fiet istud.**
Et videtur quod potius dixerit dubitando. **Annunciatio**
Isaac fuit figura istius annunciacionis. **S**ed si ibi sa-
ra risit et dubitauit ergo videtur quod similiter debet esse infigu-
rato. **I**tem **Abraham** dixit **Utinam ysmahel** uiuat coram te. er-
go videtur similiter dubitasse. **I**tem **Zacharias** dubitauit. **luc.**
1. que annunciatio etiam figura istius fuit. ergo in ista annunciaci-
one debet esse dubitatio. **S**ed contra in glosa sup. **lucam** **Cum** Sara
riserit de promissione dei et maria dixerit **Quo fiet istud** quoniam
am vix non cognosco. **C**ur non fuerunt mute facte sicut zach-
arias. **R**espondetur quod Sara et maria non dubitabant faciendum
quod promittitur. **S**imodum requirunt. **I**tem alia glosa legerat vir-
ginem parituram et non dubitabat. **S**ciebat enim quod impleri
oportebat quod ab angelo audierat et quo ordine impleri de-
beat requirit. **I**tem **Bernardus**. **N**on dubitabat de facto. **S**ed modum
et ordinem requirit. **N**on enim querit an fiet istud sed quomodo
diceret **Cum** sciat dominus meus testis consciencie mee votum esse
ancille sue non agnoscere vix qua lege quo ordine place-
bit ei ut fiet istud. **S**i oportuerit me frangere votum ut pa-
riam tale filium a gaudio de filio. et doleo de proposito. **F**iat enim
voluntas eius. **S**i vero accipiam virginem. virginem periam quod utique si
placuerit ei impossibile non erit. **T**unc scio vere quod respexit
humilitatem ancille sue. **E**x hijs videtur quod non dubitauit de fa-
cto sed de modo. **S**ed contra videtur quod per illud quod non solum que-
rat quomodo dubitatur de modo sed quomodo dubitatur de facto. **I**oh. **111.** quo-
modo potest homo nasci cum sit senex ubi tamen dubitatur de ipso
facto et non tantum de modo. **I**tem signum quod angelus dat ad
istam questionem non certificat de modo sed de facto quasi di-
cat. **S**i elizabeth potest deipere ergo et tu. **I**tem modus
videtur satis expressus. **Cum** dicit accipies in utero quod si acci-
pit in utero ergo accipit virginem. **N**upta enim accipit in utero
non in utero. **I**tem non erit impossibile apud deum omne verbum

Glosa id est factum quod vbo exprimitur ergo certifica-
tur de facto ergo non dubitavit de facto **Ite** p^hs Dubita-
re de singulis nō est inutile ergo potuit de vtrinq; dubitare
Item si de modo licuit dubitare ergo de facto **Item** san-
cti exponunt istā conceptōm mystice **Unde** Ambro. mysti-
ce Maria desponsata est h̄ vgo tipus est ecclesie que est im-
maculata **Sz** nupta concipit nos d̄ spiritu vgo parit nos
sine gemitu. ⁊ ideo foras se alij nupta ab alio repleta er-
go cum ista conceptō possit spirituali intelligi licite potu-
it dubitari vtz sic vel sic hoc debeat fieri **Item** nō est cre-
dendū omni spiritui quia angelus sathane trāfiguravit se in
angelum lucis ergo de hoc potuit dubitare **Item** qui cito
credit levis est corde **Ite** c̄d ex hoc qd̄ quesivit sequa-
tur aliqua dubitatō nec de facto nec modo patet ex hoc qd̄
non omnis questio est ppter dubitatōm **Deus** em̄ in euā-
gelijis sepe ⁊ plura quesivit et tñ de nullo vniq; dubitavit
Ite Math. **Johes** cū audisset in p̄mcul̄ opera xpi rē **Glo.**
Criso. **Ad** nō ppter se sed ppter discipulos quesivit **A** sibi
videt̄ qd̄ etiā beatissima vgo dubitavit nō sibi s; nobis **Ite**
legerat vginē pariturā ergo hoc sciuit p̄ fidē. **Et** ei mō d̄r
q̄ ipsa sit illa ergo ipsa credidit se vginē pariturā **Item**
ipsa credidit articulū de incarnatione **Sed** d̄ sut stancia istū
articuli est credere vginē deū deice ⁊ parere ergo nō
dubitavit vtz manens vgo esset conceptura **Item** ange-
lus non r̄ndit nisi qd̄ sciuit prius **Item** angelus non respō-
dit nisi de mō deiciēdi **Item** videt̄ si i hoc qd̄ subiūgit̄ vtz
non cognosco **Multe** em̄ vgines vtz non cognoscut et tñ
in vobis possūt concipere **Solutio**

Ad hoc soluendo dicim; qd̄ beatissimā vgo qz prudē-
tissima nec de facto nec d̄ modo dubitavit nec ob-
stat si i figuris dubitatō precessit **Quicqd̄** em̄ in
figuris dubitatōnis precessit: vel impletōis in hoc istud
figuratū omnes figuras excellit qz nlla figura istud figu-
ratum p̄ omnia et in omnib; exprimere sufficiens fuit.

Questio autē quā beatissima virgo āgelo fecit ppter ipsi
dubitatiōem non fecit. s; ppter materie pleniorē descriptiōem
ppter veritatis maiorē exp̄ssionē ppter errorem dubitatiōis
opinioniū exclusionē ppter nostriā edificatiōis. Ad id qđ de
esse questiōis reddiciōne obicitur patet solutiō per argu
mentū glōse. Non cognosco idest non agnoscitur propono
Ex hijs patet solutiō ad obiecta **Cap. cclxx.**

Est hoc q̄rit de h; qđ dicit virz non cognosco. No
uit ergo patronum suū ergo virz. Item nūquit n̄
nouit ioseph. Item omnis cogniciō vel est sensitī
vel intellectiua. Omnis autē intellectiua vel est speculatiua
vel affectiua. Beatissima virgo nouit virz agnitōe specula
tiua ⁊ affectiua quia dilexit omnes viros et omnē homi
nem. Item sensitīua quia multos viros viderat et audie
rat ergo omni modo vnum nouit. Item si dicat qđ intelliga
tur hoc de agnitōe exp̄cie. Cētra multos viros fuerat ex
perta. Et em̄ exp̄cia est cognitiō multoz singulariū s̄l.
Ex multis em̄ memorijs fit vnum experimentū et sic exp̄
ta fuit multos viros. Si autem dicat qđ ibi accipiat cog
nitō pro actu generatiōis hoc n̄ vidr̄ oueniens quia act⁹
vegetatiōis ⁊ actus generatiōis genere opponunt. Itē
non sequit. Non cognosco exp̄cia s; non agnosco. Itē
si dicat qđ sequit. Im vsūm hoc adhuc non vidr̄ posse sta
re quia sic beatissima virgo ppe loquendo dixit falsum qđ
absit. Ad hoc dicendū qđ vir s̄m qđ dicit̄ relatiue ad mulie
rem ⁊ mulier viri. Vir importat qđ beatissima vgo nūq̄ no
uenit se virz. vel videre vel audire vel intelligere vel sapere
vel intelligere velle dicat̄ ergo nō agnosco vt p̄sone mee
dn̄atorē op̄z rectorē corporis corruptorē anime obligā
tozem plis p̄pagatorē ea nūq̄ voluit agnoscere aliqua ac
tōne. Ex hijs soluta sunt obiecta. **Cap. cclxxi.**

Em̄de querit̄ de illo qđ subdit̄ Sp̄s Sanct⁹ super
ueniet in te. Et vidr̄ qđ p̄cius dixit̄ filius veniet
in te. quia illo modo specialissimo em̄ filius fuit in

sp̄s sanct⁹

ipsa per presenciam corporalem. Item cum ista aduentio sit per filium in humilitatem potius dixisset Descendet in te Item de domino legitur .ioh. .ii. Super quez videris spiritum descendente et Item spiritus sanctus? corporali specie descendit in ipsum. Luce .iiij. Item quando dictum fuit dominus tecum intelligebatur de corporali presenciam ergo videtur superfluere Item de .ioh. Luce .j. Spiritus sancto replebitur adhuc ex utero matris sue ergo multo fortius eius beatissima virgo ergo ista superflua Item glossa quod spiritus sanctus castigavit ipsam a sordibus viciorum. sed nichil de vicibus vel sordibus habuit ergo . ¶ Capite .ccxxij

Dicitur hoc queritur de hoc quod dicit spiritus altissimi obumbrabit tibi Christus enim dei virtus et dei sapientia non habet obumbrare sed illuminare quia est lux vera et illuminat omnes hominem. Sed in summo beatissimam matrem suam Ad idem Ezech. .xliij. Ingressa est gloria domini in templum et resplenduit terra a facie maiestatis eius ergo beatissima virgo non est obumbrata sed illuminata. Item purgatio ordinatur ad illuminationem illuminationem ad perfectionem Sed in conceptione perficiebatur in summo ergo illuminabatur in summo ergo et ¶ Solutio

Modum hoc soluendo dicimus quod spiritus timoris pietatis scientie fortitudinis consilij intellectus sapientie et spiritus increatus purgans illuminans inflammans perspicuus stabilis consecrans fecundas superueniet id est subito veniet super illud quod modo est veniet de superno veniet plus omnibus veniet preter solitum veniet super merita Et quod venit plus quam quod venit quia venit super naturam venientis quia nunquam recedet in summo veniet ad summum actum veniet Super omnes est qui secum veniet filius dei Et virtus altissimi obumbrabit tibi. scilicet extinguendo contra tribulationes protegendo de carnem tuam umbraculum faciendo illum modum tibi soli notificando lucem suam in te abscondendo lucem tuam in mundo parcendo viaticum refrigerium te faciendo contra estum occupacione te opponendo lucem corporalem spiritus tibi subtrahendo

vitam tuam cum xpo in deo abscondendo. **vn Bern** Non du-
 bitat de facto **Sz** modum requirit et ordinem Non enim que-
 rit an fiet istud **Sed** quomodo fiet istud **Cu** sciat dñs testis cō-
 sciencie mee votum esse ancille sue nō agnoscere vix qua-
 lege q̄ ordine placebit ei ut fiat istud. **Si** oportuerit me
 frangere votū vt parā talem filiū ⁊ gaudeo de filio ⁊ deo
 de pposito fiat tñ voluntas eius. **Si** vero deipiam virgo
 et pariam virgo qd̄ vtiq; si placuerit ei non erit impossi-
 bile tunc scio vere q̄ respexit hūilitatē ancille sue **Quomō**
 fiet istud **Et** dixit angel⁹ ei **Spiritus sanct⁹** supernemet in
 te ⁊c **Nū**quit potuit repleti gratia semp ⁊ nec dū habere
 spiritū sanctū cū ipse sit dator gratiarū. **Si** autē spū sanct⁹
 etus iam inerat quō tāq; adhuc non venerit superuēturus
 re promittit. **An** forte ideo non dixit simplr̄ veniet in te.
 sed adhuc super. quia prius in ea fuit quidā per multam
 gratiam sed nunc superuenire nūciat ppter habūdantōis
 gracie plenitudinem quā effusus est super illā. **Si** aliq;.
 amplius capere potest quō fuisse gratia plena intelligēda
 est. **Ac** vero cum iam plena sit illud amplius quō capere
 poterat. **An** prior gratia tñ repleuerat mentē. sequens eci-
 am ventrem debet perfundere quatenus scz plenitudo diu-
 nitatis que ante in illa sicut in multis sanctorū spirituali.
 et sicut in nullo sanctorū corporali in ipsa sicut spūali sic
 corporali incipiat aye namq; spiritus sanctus ⁊c **Qui** pōt
 capere capiat **Quis** em̄ fortassis excepta illa que hęc sola
 in se felicissime meruit experiri intellectu capere. ratōe di-
 scernere possit qualē splendor ille inaccessibil' vginēis sese
 infuderit in viscerib; ⁊ etiam illa q̄ inaccessibile est accede-
 re ad se ferre potuisset de porciuncula eius dem corporis
 cui se per oīa immediate contēperauit aīa masse rliq; vms-
 braculum fecerit **Et** forte ppter hoc maxime dictū ē. **Ob**
 umbrabit tibi quia nimix in sacramento res erat ⁊ quā
 sola p se ēmitas in sola vginē voluit opari **Soli** datū est no-
 sse cui soli datū est experiri **Dicat** ḡ spū sanct⁹ **Quia** vtiq;

potencia sua fecundabit te et vterus altissimi obumbrabit tibi hoc est illum modum quo de spiritu sancto concipiens dei virtus et dei sapientia christus sic in suo secretissimo consilio obumbrando contegit et obumbrabit quatenus qui tantum notus patri notus habeatur et tibi ac si angelus respondeat virgini. **Quid** a me queris quod in te expiris. **Scies scies** et feliciter scies si illo doctore quo et auctore. **Ego** autem missus sum nunciare virginalem conceptum non creare nec potest doceri nisi a donante nec potest ad disci nisi a suscipiente. **Ideo** et quod nascetur quem non de homine sed de spiritu sancto concipies. concipies autem virtutem altissimi hoc est filium. **Ideo** et quod nascetur id est non solum de sinu patris in utero tuum veniens obumbrabit tibi sed etiam id de sua carne sociabit tibi. **Ex** hoc iam vocabitur filius dei quem admodum patris qui a patre est ante secula genitus tuus quoque ammmodo reputabitur filius. **Sic** autem et quod natus est ex ipso erit tuus et quod ex te nascetur erit eius ut tamen non sint duo filii sed unus utriusque filius erit. **Et** licet aliud quidem ex te aliud ex eo non tamen cuiusque suus sed unus utriusque. **Ideo** quod nascetur sanctum vocabitur filius dei.

Capitulum cclxxiii.

Quid hoc querit de hoc quod sequitur. **Quod** nascetur ex te sanctum vocabitur filius dei. **Cum** enim non natura nascatur sed persona videtur quod debuisse dixisse. **Quid** ex te nascetur. **Item** videtur etiam haec oratio in oratione filius est sanctum. **Item** filius dei est commune multis hoc bene soluit. **Damianus** ut quod est ita simpliciter sanctum et absque additione. **Credo** quod non habuit quod digne nominaret illud eximium illud magnificentum et reuerendum quod de purissima virginis carne cum sua anima unito patris erat unendum. **Dum** si haberetur caro facta vel sanctus est hoc sanctus infans qualibet tale poneret patris sibi videretur dixisse. **Posuit** ergo in diffinito sanctum quod quatenus illud sit quod virgo genuit sanctum proculdubio et singulariter sanctum fuit per

Non patet ad hunc modum

Spiritus edificatōnem

Capitulum .xliiii

Dist hoc querit de hoc q dicit Ecce elisabeth cognata tua Quare ergo vel ad quid illud inducitur Et videtur ad certificandū dñaz de p̄dictis Vñ gl̄ Bern. Ne v̄go de ptu speret accepit exēplū steril. Itēz alia gl̄sa Quasi diceret n̄ debes hesitare quia cognata tua Contra alia gl̄sa Non q̄si incredulā cohortat ad fidē h̄ cre dētī que audierat ampliora replicat miracula ut q̄ deū erat paritura p̄cursorē q̄ de anu sterili nascitur agnosceret. Item si aliud est exēplū p̄missi h̄ nō videt simile q̄ ista q̄ mō h̄ p̄baret p̄positū vel que eē cōsequēcia si vetula de vetulo cepit hominē ergo v̄go sine viro cepit et parit deum et hominē Itēz illud posset eā in credēdo potius impedire Cum nō duceret nisi in simile.

Capitulum cēlviii

Dist hoc querit de hoc. Non erit impossibile apud deum omne verbum Et videtur esse falsum q̄ deus non esse verbum et tamē est impossibile apud deū Item de vltimo qd̄ dicit Fiat michi secundum verbū tuū Quare dicit tuum cum non sit suum sed dei fuerit verbum Ad hoc dicimus q̄ secundum Bernardum quatuor de cau sis h̄c inducitur conceptō Elisabeth dicit enim sic Quid fuit necesse eciam huius sterili virgini nūciare conceptū Nūq̄d forte nunciare adhuc dubiā et incredulā oraculo re censiori voluit confirmari miraculo Absit legitur et zacharie incredulitatem ab hoc angelo fuisse castigatam Mariam autē in aliquo comprehensam non legimus quin potius fidem ipsius Elisabeth p̄betante laudatā cognouimus Beata inquit elisabet que credidisti Sed ideo steril' cognate conceptus virgini nuntiatur ut dum miraculum miraculo additur gaudia cumulent' Porro necesse erat in modico leticie et amoris in flammari incendio que filiū patere dilectionis cum gaudio spiritus sancti mox fuerat conceptura neq̄ em̄ nisi in deuotissimo atq̄ hylarissimo corde

tanta scapē poterat dilectōnis et alacritatis affluētā p̄ idē
conceptus elisabeth nūciatur marie quia profecto dicebat
ut verbū mox dimulgandum prius scieret virgo per ange
lum quam audiret ab homine ne mater videlicet dōi a con
silijs filij videret amota si eorum que in terris causaz p̄pe
generantur remansisset ignara vel ideo potius nūciatur
ut duz nūc saluatoris nunc precursoris edocetur aduen
tus rex tempus et ordinem tenens ipsa melius postmo
dum scriptoribz et predicatoribz euangelij reseret verita
tem que plene de omnibz a principio celit? instructa fue
rat misterijs vel ideo ad hoc nūciat? marie conceptus eli
sabeth ut audiens conḡtam vetulam et grauidam cogitet
iuuencula de obsequio Sicut illa p̄perante ad visitanduz
paruolo p̄phete locus et occasio detur quo m̄mori adhuc
domino sui officij valeat exhibere primicias Et dum ad se
inūicem dēcurrūt matrum infancuzqz ab alterutro excitata
deuotō mirabilius fiat miraculum de miraculo. Tu autem
domine nostri misere rē

Explicit tractatus de laudibus glorioſissime dei ge
nitricis marie ſemp virginis famoſiſſimi ſacre pagine in
terpretis dñi alberti m̄gmi de lauingē radſpanen̄ episco
pi necnon predicatorū ordinis profeſſoris celeberrimi

